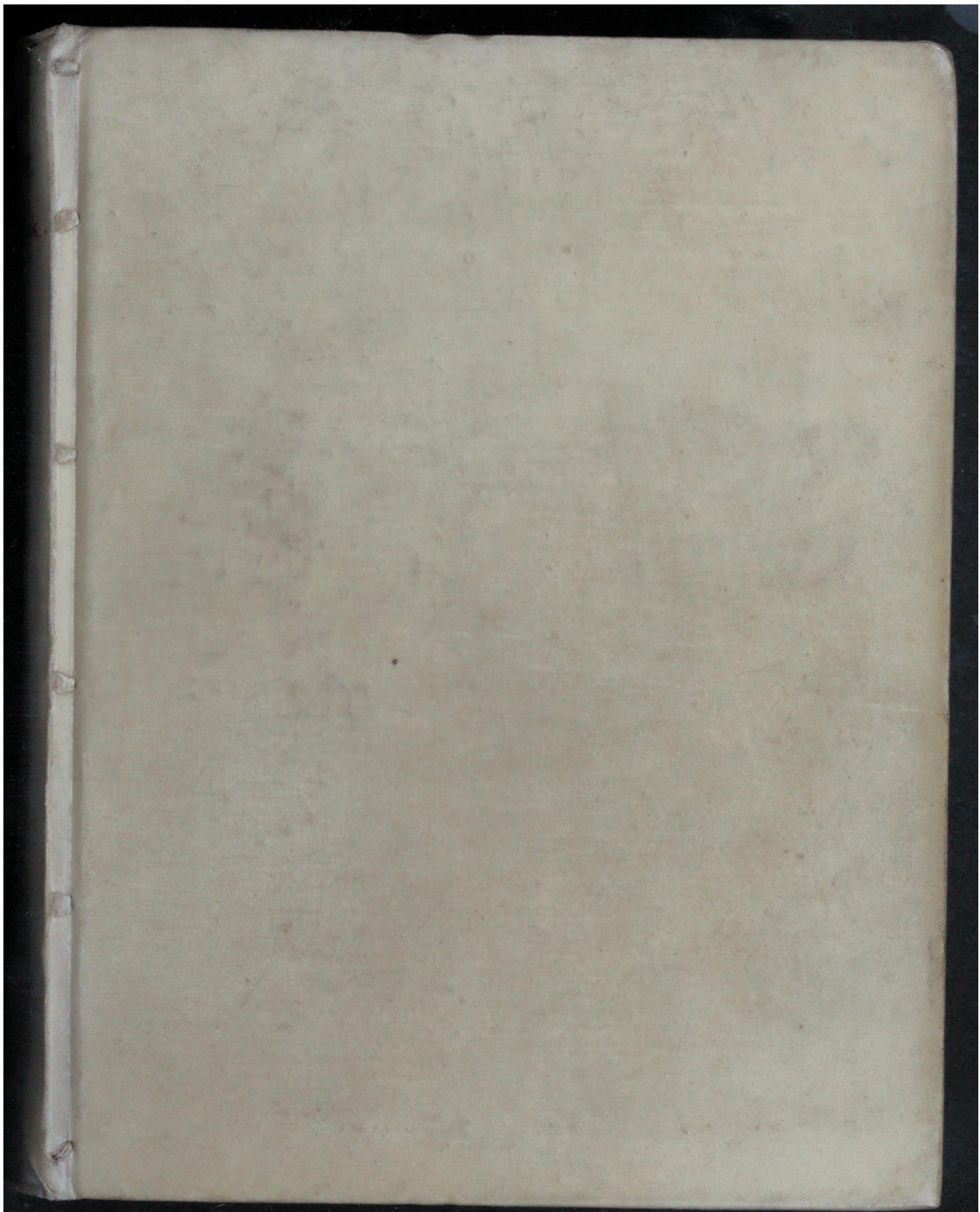
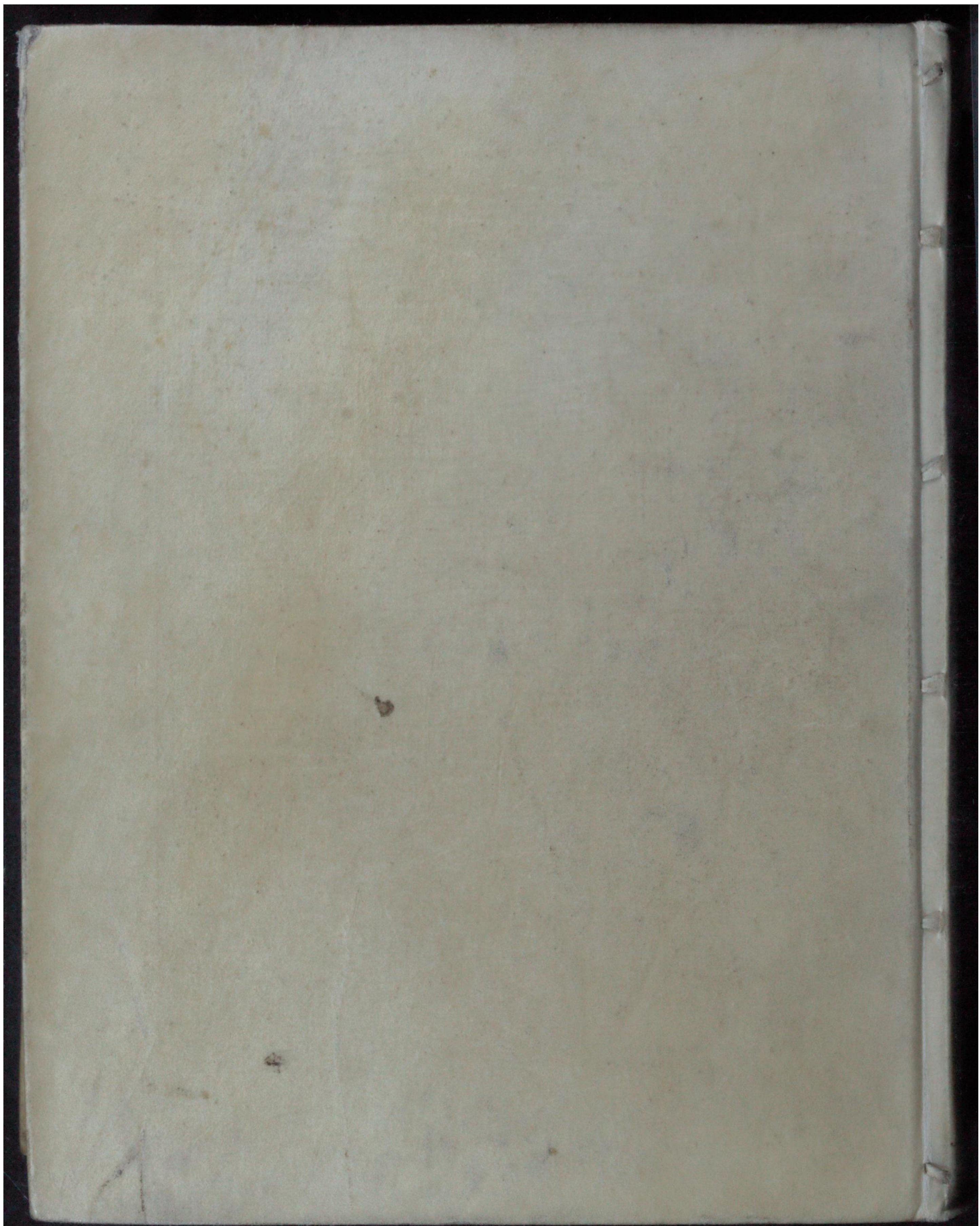

Den Vromen Ridder
AMADIS van GAULE
V. VI. VII en VIII Boek.
184
D
14

Het Zeste Boec/

Van den doorluchtigen ende vromen Ridder/ Amadis van Gaule / tracterende van de feyten van Oorloghen / ende vreemde avontueren / zoo van Perion/ Amadis Sone / als van Lisuart van Griecken / Sone van Esplandian / Koninc van Constantinopolen.

Een Historie weerdich om ghelesen te worden.

Van nieus inde Nederduytsche tale overghezet.

TOT ROTTERDAM,

By Jan van Waesberghe/ 1615.

REGISTER.

24 Hoe

Eynde des Registers.

Het Seste Boec van den Doorluchtigen ende vromen Ridder Amadis van Gaule.

Hoe Perion van Gaule, wesende de twedde Zone van Amadis, vertroc van Londen, met syn ander Ionghe Princen, hopende te arriveren in Yrlandt, om aldaer Ridder gheslaghen te werden van der handt van den ouden Koninc Cildadan, ende van tghene dat hun lieden overkomen is.

Het eerste Capittel.

De nieu maren / van de Princen/ Joncheeren/ende Joncvrouwē/ betoovert in een vast Eylandt(zo ghy in den voorgaenden Boec ghelesen hebt) zijn haest ghekomen aen Perion van Gaule / Amadis zone / die van syn Vader in groot Britaingnen ghelaten was / onder 'tgouvernement van den goeden ouden Arban / Koninc van Nergales. Dese jonghen Prince/ alsdoen tredende int dertienste jaer/ hadde alreede in den sin / van het Ridderschap niet te ontfanghen dan van den Keyser Esplandian syn Broeder / maer

vindẽde hem gefruſtreert van ſyn voornemen ghemerct Eſplandian een was/ van die betoovert ſaten / zoo heeft hy zulcx naghelaten tot vier jaren daer na/ dat de twee Zonen van den Koninc van Sardaigne Don Foreſtan / hem quamen bezoecken te Londen / van welcke dẽ eenẽ ghenaemt was Floreſtan/ gelijc ſyne Vader/ eñ den tweeden Parmenir/ in welckers gezelſchap ooc waren / Vaillades/ Zone van den Koninc Ara Don Brune/ Languines. Galvanes / kinderen van Agraies Koninc van Schotlandt / Abies van Schotlandt/ Zone van den Koninc Cildadan/ ende Quedragant/ Heer van Sanſuegue/ de welcke alle wt hun lieder Landen ende Contreyen vertrocken waren/ hopende Ridders geſlaghen te werden van de handt des gheenen / daer af de voornoemde Perion was ghelijcke eere verwachtende. Zoo heeft dan den voorghenoemden jonghen Prince / deſe Edelmannen die tot hem ghekomen zijn / ontfanghen / als de vrientſchap ende Maegſchap dat vereyſchte / te meer verſtaende d'oorzaeke van hun lieder langhe voyagie / om twelc tot effect te brenghen / ſy t'zamen reſolveerden / de reyſe aen te nemen naer Yrlandt / tot den Koninc Cildadan / als doe ter tijdt gheenen Prince kennende weerdigher te ſuppleren ende tvoldoen 'tghene dat ſy voorghenomen hadden / door dien hun lieder hope (van het Ridderſchap te ontfanghen van den Keyſer Eſplandian/ haer lieder ghefailleert was mits ſynder abſentie). Hier en tuſſchen maecte Perion ſyn rekeninghe/ ende hadde in den ſin naer te volghen de vromicheyt int feyt van het Ridderſchap / ende te onderſtaen de avontueren die ſyn Vader ghedaen hadde / ende hem ontkomen waren / zoo haeſt als hy bequame zoude moghen werden / om hem in wapenen te ſtellen/ ende begheerende Yrguian zone van Gandalin tot eenen ſchiltknape / heef hy geſonden een van ſyn Edelmans ae Gandales/ (die alſdoen hem was hou dende int Kaſteel van Arcalus / twel Amadis hem ghegheven hadde) den zel ven biddende/ dat hy hem dẽ voornoem den Yrguian ſenden zoude / twelc Gan dales wel behaghende was. Hy dan ghekomen zijnde/ ende hebbende de jonghe Princen doen voorzien/ van alle tgene dat hun lieder tot de reyſe van noode weſen zoude / ende oorlof nemende aen den Koninc Arban / zijn na de Haven van Fenuſe ghetrocken / ende van daer t'ſchepe ghegaen. Als ſy tot int diepe gheſeylt waren / zoo ontdecte ende openbaerde zich een ſchip / 'twelc met vier riemen gheroept wert / groen van couleur/ als Eſmerauden/ welc ſchip ende riemen gheregeert werden van vier Simmen/ ghеladen hebbende een ſchoon Joncvrou koſtelijc ghekleedt. 't Schip van Perion volchden het / dat ſy by een gheraecten / ende alzoo raſch te lande tzamen quamen. Ende alzoo Perion ende ſyn Compaingnons de voeten in de ſteghelreepen meynden te ſtellen / zoo is de voorſchreven Joncvrouwe by hen lieden gekomen / hebbende aen haren hals hanghende een zweert wel koſtelijc toegheruſt/ houdende inde vuyſt eenẽ ſwarten Schilt int midden gheſchildert hebbende een gulden Sphera. Ende komende by Perion/ is ſy hem te voete gevallen/ tot hem zegghen : Edel Jonckheere / Godt en late my niet toe / van v te ſcheyden / voor dat uwen Edelheydt my ghegunt zal hebben 'tghene ic van hem zal begheere. Perion diens ſy behaeghde / antwoordde verzoect dan / eñ het en zal v niet ghewevghert weſen. Voorwaer ſprac ſy : ic en was ooc anders niet verwachtende / oft ghy en zoudt my mijn begheerte gheaccordeert hebben. Ende ſy haer zelven van der aerden oplichtende/ nam Perion aen een

ſyde

syde/ende zamen wandelende/quamense by den Schepe/ daer de Simmen in waren/ in twelcke sy badt/ dat Perion alleene zoude willen treden. Perion bevroede wel/ dat door syn licht beloven/ hy syn Compaignie verliesē zoude/ welc hem zoo veel aen gaf/ als eenighe zwaricheyt die hem zoude moghen overkomen/ ooc denckende dat syn voornemen/ ende reyse op Yrlandt daer door zoude verachtert werden/ dat heeft hy syne Compaingnons verklaert/ 'tghene de Joncvrou aen hem versocht hadde/ende dat hy/om de beloofte te volkomen die hy ghedaen hadde/ ende dat syn trouwe ende eere niet en zoude ghevioleert werden van zinne was/ haer te volghen/ biddende hun lieder zeer hertelijcken voor hem gheexcuseert wilden houden. Hoe hem lieden dit mishaeghde/ is goet te dencken/maer ziende dat sy tzelve niet remedieren en konsten/ zoo hebben sy hem in Godts ghelepde bevolen/ hem beloovende ende verzekerende/ dat sy zoo haest den staet van het Ridderschap niet en zouden ontfanghen hebben/ oft sy en zouden hen lieden employeren om hem te zoecken in wat plaetsen hy wesen mochte. Naulijcx en hadden sy dese redenen voleyndt/ oft de Simmen begonsten te roepen/ den wint komende zoo gheweldich int zeyl/ dat sy terstont van lande ter Zeewaert inne/ ende wt den ghezichte ghezeylt waren. Nu/ laet ons hun lieden seylen laten/ende der Fortuyns bevelen/ ende weder keeren totte andere die van advijse bleven hun lieder reyse te voleyndē: dese dan voorts varenden/ zijn ghearriveert tot int Hof van den ouden Cildadan/ de welcke als hy wist hun lieder aenkomste/ heeft hun lieden in alder eeren doen ontfanghen/ ende sy lieden weynighe daghen daer gepauseert hebbende/ heeft hy hun Ridder ghestaghen. Ende hebbende den Koninc hooghelijcx bedanct vande eere hun aenghedaen hebben sy oorlof aen hem ghenomen zeylende na Constantinopolen/ alwaer ghearriveert zijnde hebben ghevonden Lisuart/ zone van Esplandian/in zulcker eere ende estime/ als eenich Prince ter weerelt. De oude Keyser(die om syns swaghers wille absent zijnde weder aenveert hadde 't Gouvernement van Thracien als hy gheadverteert was van hunne komste/is tot te Haven ghekomen ende heeft hun willekome gheheeten/ ende naer syn Paleys ghelepdt/ alwaer sy lieden den tijdt van twaelf daghen by hem ende by Lisuart ghefesteert zijn gheweest. Dese Jonge Lisuart verstaen hebbende 't verlies van synen oom Perion/ ende het voornemen van dese Jonghe Ridders/ twelc was van te gaen zoecken den zelven Perion/ in wat plaetse hy wesen mochte/ is van advijse ghewordan henlieden ghezelschap te houden/ om twelc te volkomen is hy den dertiensten dach/ zoo de Keyser van de tafel ghescheyden was/ hem te voete ghevallen/hem ootmoedelijc biddende/ dat hy hē een wilde bede consenteren. De goede Heere/ hebbende de tranen in de ooghen/ heeft Lisuart van der aerden gheheven/ ende gunde hem al wat hy begheeren zoude. Lisuart sprac: Heere/ ic ben gheadverteert by dese Jonghe Ridders/ dat myn Oom Perion van Gaule by een vreemde Vrouwe wech ghelept is/ ende men weet niet in wat quartier: Uwe Edelheyt en zal my niet qualijc afnemen/ ist dat ic my voeghe met hen lieden/ om dien te zoecken/ want ic en hebbe noyt lust ghehadt van ymants anders handen/ dan van de syne/ het Ridderschap te ontfanghen verzekert wesende/ dat ic van niemants beters tot zulcker eere en zoude konnen gheraken/ ghemerct dat hy Amadis Zone is/ Vader van myn Vader/die te boven ghegaen heeft alle andere in heerlijcheyt/ ende vrome

zaken van oorloghe ende wapenen. De Keyser antwoorde / zegghende : Myn zone / dit vertrec zal my zwaer vallen / want uwe jeghenwoordicheyt gaf my in mynen ouderdom solaes / van t'verdriet dat ic hadde door d'absentie ende t'verlies van uwe ouders. Niet te min / ghemerct ic u gheoctroyeert hebbe / dat ghy op my begheeren zout / ic ben daer in te vreden. In dien tijde begonst Lisuart int syn sesthienste Jaer te gaen. Nochtans was hy zoo groot ende volmaect van leden / datmen hem den ouderdom van xx. Jaren zoude toegheschict hebbe. Lisuart dan / hebbende consent om te doen 'tgene dat hem beliefde / heeft in alder neerstichept beschict drije schepen om ter Zeewaert inne te varen / int eene is ghegaen Lisuart / verse schapt met Forestan / Palmenir syne Broeder / ende Galvanes Broeder van Languines. : In het ander / Va illades ende Quedragant / ende in derde Languines met Abies. Dae naer oorlof verkreghen hebbende van den Keyser / hebben d'anckers doen op trecken / ende Zeylmakende / ende va rende ter dieper Zee in / zijn in korte tijt wt der ooghen / ende het aenschouwen van de groote stadt gheweest. Lae ons nu wederkeeren / tot Perion end tot de avontueren die hem aenghekomen zijn / latende de andere / tot dat he beter te passe komen zal van hun lieden te spreken.

Hoe de Ioncvrouwe Perion van Gaule geleydde ter plaetse, daer hy het Ridderschap ontfinc, ende van het ghene dat hem gheschiedde.

Het tweedde Capittel.

PErion voer in int Schip der Simmen met der vreemder Ioncvrouwe / ses daghen / ende ten sevensten daghe / namen sy havenen aen een zo schoonen landt alsmen zoude moghen vinden. Alsdoen de voorsz. Ioncvrouwe / Alquife ghenaemt / langhde wt hare Koffers / ee swart Harnas / daer inne ghefigureert

waren

waren vele Spheren/naer de ghelijcke-
niſſe des ghenen/ die ſtont in den Schilt
daer af hier voren gheſprokẽ is / ende
ſy ſprac tot Perion hy Edelman / het is
van noode eer wy voorder gaen/dat ghy
v met dit Harnas wapent / want dat is
de plaetſe/ daer ghy volbrenghen moet
de beloſte die ghy my ghedaen hebt.
Maer wat zal my baten /Pantſer oft
Schildt ſprac Perion/zoo langhe ic gheẽ
Ridder en ben : Dat zult ghy worden/
ſprac ſy / als Godt ende den tijt dat ghe-
ven zal / daerom trect het aen / ende
dat terſtont. Haer daer in believende/
troc het heele Harnas aen / wtghenomẽ
den Helm / die de Joncvrouwe inden
arm hiel / ende gaende wter Barcke /
trocken int Eylandt / tot datſe quamen
in een ruyme pleyne / alwaer Perion
haer vraechde in wat Landt ſy waren :
maer ſy en gaf hem gheen ander ant-
woorde/ dan dat hijt haeſt weten zoude.
Aldus koutende / werdenſe ziende een
groote Stadt / welckers begrijp ſcheen
wel drie mylen groot te weſen:ende hoeſe
nader quamen/hoe de Stadt hem docht
ſchoonder ende koſtelijcker te weſen/zoo
van hooghe mueren/ſtercke Torene als
groote bolwercken. Hy hadde den naem
der zelver aen ſyne Leydtſvrouwe wel
willen vraghen/maer door de antwoor-
de die ſy hem daer te voren ghegheven
hadde/wederhiel hy hem van haer voor-
der te vraghen / ende ſweech tot datſe
daer binnen quamen . Alſdoen werdt
hy ghewaer dat de cierlijcheydt die hy
van buyten ghezien hadde / niet en was
te ghelijcken by tgene hy was aenſchou-
wende / zoo van ſchoone huyſen / ver-
gulde Paleyſen / koſtelijcke Tempels/
als menichte van Inwoonders/hooghe
Pilaernen ende ander antiquiteyten/zoo
dat hy niet en wiſt wat dencken. Het
welcke de Joncvrouwe ghewaer wer-
dende,/zeyde ſy hem:om v eere ende nut/
zoo iſt van noode dat ghy met niemant
gheen redenen en hebt/noch geen woort
wt uwen monde en ga / voor ende aleer
ict v en zegghe / ofte daer zoude v groot
leet van moghen komen. Joncvrouwe/
antwoordde Perion/dewijle het v alzoo
belieft / zoo zal ic ſwijghen. Aldus kou-
tende / quamen ſy aen het principaelſte
paleys / alzoo het wel te zien was/ voor
het welcke ghingen wandelen vele Rid-
ders ende andere Perzoonen / de welc-
ke ziende deſe wtlandiſche Joncvrouwe
met Perion de trappen opgaen / volgh-
den hun/om te zien wat voor avontuere
deſe zoude moghen weſen. Ende ko-
mende in eẽ groote ende koſtelijcke ver-
cierde zale/ zoo zach Perion onder eenen
Hemel van goude laken / eenen ouden
eerlijcken man / hebbende op ſyn hooft
een Keyſers kroone: ende rontſom hem/
vele Koninghen / Hertoghen / Graven
ende Baroenen / die alle den Keyſer
groote eere ende reverentie bewesen/ tot
ten welcken Alguiſe (hebbende / Perion
byder handt) op haer knien vallende/
ſprac : Doorluchtighe / hoochmoghen-
de Keyſer / myn Vader / uwe ootmoe-
dighe Dienaer kuſſende de handen van
uwe Majeſteyt / bidt v ootmoedelijc/
dat v believe deſen Joncheer zonder
vertrec Ridder te ſlaen / want de Rid-
derſchap aen hem zoo wel beſteedt zal
zijn / als aen yemant op aerden levende.
De Keyſer werdt ter ſtont deſe Jonc-
vrouwe kennende/ als die haer menich-
mael ghezien hadde by haren Vader
Alguif den waerzeggher / ende ontfinc
haer beleeflijc. Ende ſlaende d'ooghen
op Perion / hem ziende zoo ſchoon ende
vroom van leden / zeyde hy overluyde:
Voorwaer hem is wel te ghelooven dat
van zoodanighen heerlijcken perzoon
niet als kloecke ende Ridderlijcke daden
en zullen voorts komen: der halvẽ Jonc-
vrouwe/ zal ic de begheerte ws Vaders
volbrenghen. Ende Perion aenſpre-
kende vraeghde hem van waer hy was/

die hem niet een woort en antwoordde/ volghende de belofte by hem Alquife gedaen/die voor hem dẽ Keyser antwoorde: Ic bidde u Heere hen syn stilswijgen te vergheven/ want zonder syn belofte te breken/ en vermach hy niet noch aen uwe Majesteyt/ noch aen iemant van desen Hove te spreken. Welcken antwoordde de Keyser/ zoo zalt op een ander tijdt wesen/ hierentusschen ghelepdt hem by de Joncvrouwen op datse hem zien moghen/ ende morghen vroegh na dat hy ghewact zal hebben/ zoo zal ic hem Ridderslaen. Alquife opghestaen zijnde/ werdt met Perion ghelepdet inder Keyserinne kamer/de welcke sy met grooter eerbiedinghe groette alzoo wel gheleert hadde: Daer na zeyde sy haer. Mevrouwe/ myn Vader zeyndt u desen Joncheere/ u biddende hem te ontfanghen na dat hy waerdich is/ ghesproten zijnde van zoodanighen gheslachte/ als die gerekent worden onder de beste Ridders der weerelt. Doen tradt Perion voorts/ ende kuste der Keyserinne handen. Waerachtelijc zeyde de Keyserinne/indien de Ridderschap zodanich by hem zal wesen/ als wel syns schoonheydt is/zoo zal hy wel de vroomste wesen die in hondert jaren herwaerts gheweest is. Perion dede haer groote reverentie/ zonder nochtans een eenich woort te spreken: midtsdien quamen daer Onolorie eñ Gricelerie/ des Keysers Dochters de welcke zoodanighe gheacht waren/ datmen in gheheel Asien qualijc haers ghelijcke zoude hebben konnen vinden/ zoo in schoonheydt als beleeftheyt ende goede gratien: Van de welcke Perion grootelijcx verwondert was/ principalijc van Gricelerie/ zoo dat hy by hen zelven zeyde: o Godt/ hoe gunstich is u lieden de natuere gheweest/ behaghen hebbende u met zulken schoonheydt te vercieren/ want ic meyne niet binnen myn leven schoonder Creatueren ghezien te hebben. Ende bevanghen zijnde inwendich met een ongheewoonlijcke gheneghentheyt/ veranderde hy zoo van couleur/ dattet Alquife ghewaer werdt: Derhalven sprekẽde tot Gricelerie/die de jonste was, zeyde sy haer: Mevrouwe/ myn Vader ontbiet u by my dat hy desen Joncheer verkoren heeft/ om u te dienen als u Ridder/ende radet u hen voor alzulcken te houden ende aen te nemen. Dit zeggende/treffe sy just daer het de Princesse lettede: Want de Liefde haer alreede alzoo bevanghen/ door het aenschouwen van Perion/zoo datse Alquife voor antwoorde gaf: U Vader hadde my van over langhe zulcx belooft zoo dat ic hem ghelooven ende synen raet volghen zal/ dewyle het de Keyser beliefde my zulcx te belasten ter zelver uren als hy oorlof nam/ende hy my verzekerde van tgene ic teghenwoordich zie/zijnde den schoonste Edelman der Weerelt/ maer om aldatter gezeyt werde/zoo en sprac Perion nochtans niet een woordt/ maer syn ooghen waren synen Taelman/ die zoo wel hun devoir deden van danczegginghe als de tonghe hadde moghen doen: Nochtans zo warense alle verwondert/ hem zoo stom ziende/ ende onder alle Onolorie/de welcke wat jaloers zijnde om het voordeel van hare Sustere tot Alquife zeyde: Jonc-vrouwe zeght u Vader dat myn Sustere wel ondierbaer zoude wesen/ zoo sy weygherde aen te nemen de ghifs die hy haer door u ghehouden heeft/ daer ic niet droeve om en ben: maer ic wel dat hy myns ooc zoo wellbedachte hoe wel desen Joncheere hem niet ontschuldighe en kan van syne stuerheydt/ hem te goet houdende om niemant van ons allen aen te spreken. Mevrouwe antwoordde Alquife/ het is hem alsnu verboden/ doch op een ander tijdt zal desēs faute verbeteren: ende my Vader aengaende/hy weet wat u.l.vã noode is:ooc heeft hy my belast u te zegghen dat hy eenen in syn bewarin-

ghe

ghe heeft/daer ghy al v leven hem danc van zult weten / die hy eerlanghe zelve alhier zal brenghen / hy zal heel wellekom wesen / zeyde sy. Gheduerende dese ghenuechlijcke redenen / zoo nam de Liefde vast plaetse in de herten van Perion ende Gricelerie / die zoo krachtelijc vereenighende / datter noyt volkomender liefde gespeurt en werdt / alzoo wy hier na noch zullen hooren. Alsdoen quam de Keyser inde Kamer / de welcke na dat hy langhen tijdt ghesproken hadde met de Joncvrouwen van tgene de Vader vā Alquifs hen van Perion ontboden hadde / bedenckende den arbeydt die hy ghedaen hadde komende alzoo ghewapent van den Oever der Zee tot in syn Hof / zoo riep hy een van syn Hofmeesters / dien hy beval hem te leyden daer hy hem mochte ververschen / twelc hy dede. Ontrent den avont quamender eenighe Ridders die hem gheleydden inde Capelle / inde welcke (volghende de ghewoonte) hy waecte tot tsanderdaechs smorghens / dat de Keyser aldaer quam / verghezelschapt met de Keyserinne / de twee Princessen Onolorie ende Gricelerie / ende den groote menichte van Ridders / groote Vrouwen ende Joncvrouwen. Ende zoo haest den dienst Godts ghedaen was / zoo quam de Keyser by hem / ende sloech hem Ridder / ende werdt ghewaer dat hy in syn volle rustinghe was doch zonder rapier / dies hy gheboodt datmen hem terstont een vande syne halen soude. Maer Alquife hebbende by hare die sy altijdt by haer ghedraghen hadde met een schildt / zeyde sy: Myn Heere dese ist die myn Vader hem toegheeyghent heeft / de welcke hun aenghehangen zal worden / indien het v belieft / vande Princesse Gricelerie / volghende den last die ic hebbe om zulcx van v ootmoedelijc te verzoecken. Ter goeder trouwen / antwoordde de Keyser het belieft my wel. Nu dan Mevrouwe zeyde Alquife tot de Princesse / doet nu zulcx als v toekomt. Mitsdien nam de Princesse het sweert / en hingh dat den Joncheer aen de syde / tot hem zegghende: Ghelijc ic v hier mede tot mynen Ridder aenneme / alzoo gheve Godt dat ghy een trou eñ vroom Ridder meught wesen. Mevrouwe antwoorde Alquife / aenghezien hy dese eere van uwer handt ontfanghen heeft / zoo ist ooc wel redē dat hy zulcx metter daet bekenne ende dat terstont. Doen langh de sy voorts eenen kostelijcken Diamant dien sy Perion langhde / tot hem zegghende: Gheeft haer dit Juweel als ghetuychenisse der dienstbaerheydt die ghy haer van nu voorts schuldich zijt ende ooc op dat sy ws ghedencke. Perion dede zulcx als Alquife hem beval / ende Gricelerie ontfinc dien met een bly ghemoet / ende stac dien aen haren vingher. Ende gaende wt de capelle / wert den nieuwen Ridder gheleydt tot inde groote Zale vant Paleys / alwaer de tafelen ghedect waren om het noenmael te houden. De Keyser ghezet zijnde / werdt Perion ghezet recht over de twee Princessen: van alles watmen zoude moghen bedencken werter ter Tafelen ghebracht / maer Perion al weynich oft vele ghenoech verzadicht zijnde (zo hem docht) vande schoonheydt eñ wellevent heyt synere wtverkorene / die middelen dede om hem te ghenoeghen hopende eenich woort wt synen monde te doen komen. Het welcke sy niet en konde verwerven / zoo datse daer door een misnoegen kreegh: maer Alquife stelde dat zoo wel / dat dese kleyne gramschap daer na veranderde in een krachtighe liefde.

Hoe Perion van Gaule Alpatrasie Hertoghe van Orcalie, de welcke hiel staende dat sy schoonder was als eenighe vrouwe oft Ioncvrouwe ter weerelt.

Het derde Capittel.

Het noenmael ghehouden zijnde/ alzoo de tafelen opghenomen werden / zoo quam al daer inde Sale eenen Ridder in volle wapenen / wtghenomen thooft ende de handen/ wtermaten groot van lichaem/ den welcken volghde tien Ridders ende twintich Schildt knechten / ende eene Joncvrouwe zeer fray int Habijt. Hy hadde aen synen hals hanghende eenen kostelijcken Schildt / hebbende int midden afghebeeldet een Joncvrouwe van grooter schoonheydt. Desen Ridder dan ghekomen zijnde by den Keyser/ dede hem reverentie met d'een knie op d'aerde / ende de omstaenders by ghekomen zijnde om te hooren wat hy zoude zegghen/ sprac hy aldus: Doorluchtichste ende aldermachtichste Keyser van Trebisonde / ende heerscher over de Broerlanden Mertides/ d'oorzake die my voor uwe Majesteyt doet verschijnen /is/ om v te kennen te gheven / dat ic Hertoghe van Orcalien ghenaemt Alpatrasie/ beminne een Joncvrouwe / by name Dialestrie / de Dochter van een machtich Heere ende Ridder myn Ghebuerman Ende hoe wel ic haer tot verscheyden reysen hebbe laten weten de deught die ic haer toone / ende de liefde die ic haer toe draghe / zoo heeftse my ontboden datse my niet en zal beminnen / voor ic en hebbe gheweest inde hoven van alle de Koninghen ende Princen van geheel Asien / ende aldaer te houden staende dat hare schoonheyt te boven gaet / alle de schoonheden van andere Vrouwen ende Joncvrouwen ; ende indien iemant daer iet teghen heeft / die is ghehouden desen schildt / daer sy in na tleven afghebeeldet is / aen te tasten/ ende dat ic hem bevechte ende zoo verre brenghe dat hy hem op gheve / ende trecken als haer ghevanghen te plaetse daer myn Vrouwe haer onthoudt. Indien nu de Fortuyne my zoo gunstich is / dat ic overwinner mach blijven over de ghene die hier over teghen my den strijt aenveerden zoo zal ic hare liefde verwerven, maer eer niet. Ende op dat sy verzekert zy watter van wesen zal / heeftse dese Joncvrouwe Estieleme ghenaemt / belast met my te trecken / om haer ghetrouwelijc te laten weten watter van wesen zal. Nu zoo heb ic alreede vele en verre landen bezocht/ ende meer als vijftich Ridders verwonnen/ die ic haer alle toeghezonden hebbe : ende verhope Heer Keyser / dat ic hier in v hof niet eenen gheluckicheydt zal wesen. Dus is hier iemandt die myns Liefs schoonheyt wil teghenspreken / die kome ende taste den Schildt aen / ende make hem ghereet om teghen my te kampen. Doe sweegh de Ridder / aenziende tghelaet der Toehoorders ende omstaenders / maer daer en was niemandt zoo stout die een woordt dorste antwoorden / hoe wel hun Beminde meest alle daer tegenwoordich waren: Maer de groote van desen vremden Ridder/ maecte hun stom ende moedeloos. Waer van Perion gantsch verwondert was / ende slaende d'ooghen op Oriclerie / bemercte hy datse hem bezach/ als oftse hem om hulpe gheroepen hadde / beroert ende beweecht om haer eenigen dienst te doen / vergheten hebbende de belofte die hy Alquife ghedaen hadden / van niet te spreken zonder haer consent/ trat hy tot den Hertoghe van Orcalie / ende ructe hem een schilt vanden halse / dien ter Aerden worpende met zulcker kracht/ dat hy in stucken spronck / zegghende voorts overluyde : Verwaent Ridder/ ghy veracht ende blameert dit Edel gezelschap te veel / ende Godt en late niet toe dat zulcx in myn teghenwoordicheyt gheschiede / zoo langhe ic de macht hebbe hun te beschermen. Dese woorden

va.

van Perion zoo koenelijc ghesproken
zijnde/behaghden /alle de omstaenders:
ende bezonder de ghene om wiens wille
hy deze zake aenveerde. Alpatrasie ant-
woorde beleefdelijc ghenoech: voor-
waer Heer Ridder/ ghy toont v wey-
nich beleeft / ende hebt daer over wel
sware straffe verdient: maer de ghe-
leghentheydt die ic haest zal hebben om
uwe verstoortheydt te stellen int veldt/
o strijdt levende / doet my alsnu meer
dencken als zegghen. Perion sweegh
stil/ want Alquife bestrafte hen duer dié
hy syn belofte van swijghen overtreden
hadde: doch dewijle de faute begaen is/
zoo vervolght/ ende met Godts hulpe/
zoo zult ghy met eere daer van komen:
Hierom Heere/ zeyde sy totten Keyser/
zal v believen hem een Peerdt te doen
hebben/ want ic hem te vore alhier ge-
bracht hebbe/ alzoo v kenlijc is. Voor-
waer zeyde de Keyser / dats meer als
reden/ te meer om dat hy wil voorstaen
d'eere ende schoonheydt van alle dese
Joncvrouwen. Ende hy belaste een van
de Stalknapen hem te behandigen het
beste Peerdt wt den hoop. Hierentus-
schen was de Hertoghe afghegaen/ende
hiel hem veerdich om te kampen/ ende
Perion wert ooc terstont ghelepdt na de
plaetsen by den Hertoghe van Ortileuse
ende de la Foute. De Keyser verzel-
schapt met de Vrouwen/ voeghden hem
inde vensters / ende alzoo de Campioe-
nen veerdich waren/ zoo sloeghen de
Trompetten/ ende sy reden teghen mal-
kanderen/ met zulcker kracht/ dat de
Hertoghe syn lancien brac op den nieu-
wen Ridder/ die synen steec miste/ maer
int voorby rijden ontmoetten sy malkan-
deren met hooft ende lichaem zoo ghe-
weldichlijc/ datse beyde mette peerden
van hun zelven vielen/ zo datmen meyn-
de datse doot waré. Oriclerie dit ziende
was boven maten bedroeft/ eñ alzo haer
de tranen over de wanghen liepen/ zoo
zach sy Perion opstaen/ al beschaemt van
dit ongheluc: maer hy vattende metter
haest synen Schildt/ ghinc synen vyant
te ghemoete die van ghelijcken ooc op-
ghestaen was. Daer ontstont eenen
swaren strijdt/ inden welcken sy hun zo
kloeckelijc droeghen een ure gedueren-
de/ datmen qualijc konde oordeelen wie
meest voordeel hadde: maer korts daer
na zachmen de kanse den Hertoghe den
rugghe keeren/ want hy begon te ver-
traghen/ ende den nieuwen Ridder daer
en teghen kloecker ende veerdigher te
worden als te voren. Die alsdoen ghe-
let hadde opt wesen van Oricelerie/ die
zoude lichtelijc hebben konnen mercken
de blyschap die sy inwendich hadde/ zien-
de haer lief voordeel op den anderé heb-
ben: ende hy haer ziende onder d'ande-
re/ vermeerderden hem syn krachten/
dat hy den Hertoghe op den Helm slaen-
de/ zoo diepen wonden int hooft gaf/
dat hy verdwelmt ter aerden viel. Dies
Perion hem terstont opt lijf spronc ende
de riemen met ghewelt los ructe ende
ontwapéde om hem voorts vander we-
relt te helpé/ maer Estielenie int perc ko-
mende viel voor Perion op haer knien/
biddende om Gods wille hem syn leven
te schencken. Perion ghebiet hem/ als
hy haer niet en verstont/ dies sy gantsch
mistroostich/ Alquife met ghevouwen
handen badt datse voor haer wilde spre-
ken. Het welcke sy haer niet en weyger-
de ende sprac tot Perion: Heer Ridder
laet v ghenoech wesen met dese overwin-
ninghe/ ende ter liefde van my/ zoo laet
de Hertoghe syn leven behouden. Met
dese woorden verliet Perion den Herto-
ghe/ ende syn sweert aent gras afva-
ghende/ stac het inde schee. Nu gaet/ zey-
de Alquife tot Estelenie/ ende laet uwen
Ridder heelen/ want na dat ic zien kan/
zoo heeft hyt wel van doene. Estilense
bedancte haer hooghlijer. Alsdoen wert
Perion syn peerdt ghebracht/ op het

welcke hy ſprone / ende alzoo hy wt het velt zoude rijden / zeyde Alquiſe hem heymelijc: Heer Ridder wy moeten zonder vertoeven na ons ſchip keeren / wt het welcke (indien ghy uwe belofte hout ghy niet gaen en zult zonder myn conſent: Ende ic bidde v / dat ghy v van nu voortaen laet noemen den Ridder metter Sphere: want die v de wapenen die ghy draeght door my ghezonden heeft / heeft alle ſyn hope op v: Hierom verboot ic v / int in komen deſes Hoofs / teghen niemant te ſpreken / vreeſende datmen v opghezonden zoude hebben / ende mynen aenſlach verachtert: Dus en laet ons hier niet langher toeven / maer gaen wy na den over der Zee. Dit zegghende / reedt ſy op haer telle / eñ Perion volghde haer / grootelijcx tſynen onwille / hem vindende zoo haeſt benomen de teghenwoordicheydt ſyns Liefs: aende welcke hy gheen ander oorlof en konde nemen / dan gaende voorby de venſter daer ſy in lach met haer Suſter haer aen te zien met een droevich ghelact / zoo dat ſy wel konde bemercken de droefheydt die hem verſilſchapte. Van daer ginghen hy ende Alquiſe naer de Barck inde welcke ſy ghinghen / ende de Sir men ſtelde hun aent roepen. De Keyſ ende ſyn ghezelſchap waren verwonde over hun haeſtich vertrec / ende en wiſ eerſt niet wat dencken: doch dencken dat het alles gheſchiedde door het bele vanden wijſen Vader van Alquiſe / li ten dat alzoo henen gaen. Hierentu ſchen wert de Hertoghe van Orcalie v den Velde ghedragen ende en wilde ni langhe vertoeven int landt daer hy zo qualijc ghetracteert was geweeſt / mae keerden met zijn ghezelſchap wederon den wech die hy ghekomen was / zo bedroeft dat hy meer de doodt zocht al het leven. Gricelerie en hadde ooc nie min verdriets door het afweſen van ha rē lieven Perion / doch wy en zullē hae alſnu gheenen trooſt gheven / dan hop van hem metter tijdt wederom te zien ende zullen van propooſt verandere om te verhalen hoedanighe avontuere hem ontmoette de ghene die wt de hav van Conſtantinopelen voeren om hun nen Metghezel te zoecken.

Hoe Liſuart, Floreſtan ende andere in Zee zijnde om Perion te zoecken, tSchip dae Vailladez ende Quedragant in waren, door tempeeſte ghedreven wert int Eyland vanden Reuſe Argamoni teghen de welcke ſy vochten ende hem overwonnen,

Het vierde Capittel.

Onlancx leden hebt ghy verſtaen hoe dat Liſuart / Floreſtan / Parmenir ende Galvanes / in een Schip ende / Vailladez met Quedragant in een ander Schip ghinghen. Languines ende Abies van Yrlandt ooc bezonder. Sy lieden dan aenden ouden Keyſer van Conſtantinopolen oorlof ghenomen hebbende / hebbende d'anckers doen lichten / ende zeyl ghemaect / voeren ſy ter zeewaert in. Niet langhe en hadden ſy ghevaren / oft daer en ſtondt zulcken Tempeeſt op / dat de Piloten / Stierlieden / Schippers / ja zelfs de kloeckſte Zeelieden alle den moet verloren gaven: want alle de zeylē kleyn en groot noch maſt / noch roer en bleven heel / ende reden aldus van malkanderen gheſcheyden in Zee / gants moedeloos den tijdt van dry weken / alzoo de winden ende de baren hun dreven. In dit ongemac quam het Schip daer Vailladez ende Quedragant in waren op eenen vroegen morgenſtont by een ſchoon Eylandt /

Eylandt / het welcke de Schippers terstont werden kennende te wesen het Eylant van Witten bladde / daer Heere van was een vande wreetste Reusen der weerelt Argamont de Stercke ghenaemt. Desen Argamont hadde een Dochter Dardadie genaemt goede bekende van Ardan Camile / die Amadis ombracht inde stadt van Fenuse / alzoo hier van int tweedde Boec int breede verhaelt is. Nu om te verklaren wat kennisse hy aē haer hadde / zoo zult ghy weten dat op eenentijdt alzoo hy avontueren ghinc zoecken in verscheyden landen / om synen perzoon bekent te maecken / hy in dit Eylandt aenquam / ende den Reuse Gandadel bevocht / Vader van Argamont voorsz / maer sy werdent terstont eens / ende werden zoo goede vrienden / dat de Reuse Ardan syn sweert presenteerde / hem d'eere der overwinninghe toeschrijvende / het welcke den anderen weygherde : ende aldus onderlinghe twistende wiens de eer toe quam / zoo quamen sy opt Casteel van Witten blade alwaer Argamont (vader der voorzeyder Joncvrouwen) hen goede onthalinghe dede / te meer verstaende datse Maeghschap waren ende tzamen een verbont ghemaect hadden. Nu zoo ge vielt dat Gandandel den derden dach daer na overleedt / door de quetsueren die hy van Ardan Camile ontfanghen hadde die daer over zeer bedroeft was / te meer om de liefde die hy de Dochter van Argamont toedroech op de welcke hy alzoo verliefde / dat hy te rugghe stellende alle eere ende maeghschap / hy haer ontdecte syne liefde / ende sy accordeerdē zoo wel / dat in neghemanden daer na sy ghelach van Ardadil Camile / alzoo genaemt ter liefden vanden Vader. Nu zult ghy weten zeyden de Schippers tot Vaillades / dat desen Argamont eñ syn Zone heden ten daghe ghehouden werden voor de vroomste ende wreetste Ridders der Aerden : ooc zoo en komt niemant in dit Eylandt / ofte hy en blijfter doot oft ghevanghen. Voorzeker / zeyde Quedragant / dat en zal ons niet beletten hun te gaen bezoecken / ende beval datment Schip aent lant brenghen zoude twelc ghedaen wert / hoe wel niet zonder grooten schric ende verbaertheyt van alle die int Schip waren. De twee Ridders ghewapent zijnde / deden hun Peerden aen landt zetten / ende rijdende tusschen de boomen / quamen ten lesten

ten aen een groote pleyn / van waer sy ghemackelyc konden zien het Kasteel van Witten blade: maer naulijcx en hadden sy d'ooghen derwaerts gekeert / ofte sy en hoorden eenen horen blasen by den wachter op den hooghsten toren/ die de Reuse daer ghestelt hadden om hem te laten weten alsser eenich vreemt schip aen syn landt zoude aenkomen. Niet langhe daer na/ zoo quam de Reuse al ghewapent met eenighe platen van fijn stael wt syn stercte/ zittende op een groot ros tot by de Ridders / tot de welcke hy zeyde met een groot verwaentheydt: Ghy arme katyvighe menschen / hoe dervet ghy voor my verschijnen/ gheeft v ghevanghen / ende latet v ghenoech wesen met uwe aenghevangene dwaesheydt / van alzoo ghewapent in myn landt te komen. Quedragant zulcx hoorende/ was heel ghestoort dies hy hem antwoordde: by myn trouwe ghy grooten vileyn / ghy zijt verre verdoolt / ende maect quade rekeninge/ want wy meynen eere te behalen / v den becbrelkende/ ende met v te leven na dat ghy weerdich zijt: ende al waert dat het ongheluc ons wilde treffen / zoo is ons noch meerder eere ons te leven te eyndighen met het sweert inde handt / als door vreese aen te gaen zoodanighen conditie als ghy ons te voren leght: hierom stelt dese dreyghementen aen d'een syde/ ende ghebruyct uwen tijdt (indien ghy kont) meer in Ridderlijcke daden als in ydele woorden / alzoo ghy doet. Gheduerende dese redenen / zach de Reuse aen de fraye ghestaltenisse van Quedragant / die hem dochte een kloec Ridder te wesen / ende gantsch beleeft: dies hy syn gramschap wat stilde / ende zeyde hem: zekerlijc ic zie v aen voor een vroom man/ doch ghy kont wel bemercken dat uwe stercte niet en is te vergheliicken by de myne / ende om zulcx metter daet te bewijsen / zoo komt ialle beyde tzamen/ ende ghy zult ghewaer gheworden wat eere ghy behalen zult v teghen my beproevende. Dit ghezeydt hebbende verhief hy syn groote kudse / met de welcke hy Quedragant meynde te raké: maer Vailades die wat voorder van daer stondt, ziende des Reusen meyninghe velde syn Lancie / ende stekende syn peerdt met sporen/ raecte Argamont met zulcker kracht/ dat hy by na vanden Peerde viel maer int voorby rijden ontfinc hy alzulcken slach vanden Reuse mette Kudse / dat hy vanden peerde moest vallen teghen synen danc. Quedragant wtter maten vergramt / meynende hem te wreken / ende ooc op Argamont / brekende syn Lancie / zonder hem eenichsins te beschadighen: waer van de Reuse trots ende hoochmoedich heel luyde riep: Nu wel dommen Ridder/ hadde het uwen Medeghezelle niet veel beter gheweest myn Ghevanghen te wesen/ als te verwachten zoodanighen eere als hy behaelt heeft? indien myn Medegezelle / antwoordde hy/ van v qualijc ghetracteert is / zoo zult ghy nu ghewaer worden hoe ic hem ende my zelven zal wreken. Ende alzoo Quedragant hem weder aenviel/ zo sloech hy na hem met de kudse / met zulcker kracht / dat zoo hy hem ghetreft hadde / hy hadder buyten alle twijffel doot gebleven/ maer hy ontspronct / ende den slach viel op de rechte oore van syn eyghen peerdt / zoo dat tpeerdt met syn Meester daer henen viel op syn knie / daer hy groote smerte door leet/ ende al hinckende moest vechten / ofte op d'ander knie. Doen stont Vaillades op / daer Quedragant hem grootelijcx in verblydde/ want hy meynde dat hy al overleden was: maer hem ziende kloec ende ghezont/ dochte hy wel haest Meester te werden van hunnen vyandt / ende besprongen hem aldus beyde tzamen. Ende hy syn kudse quyt zijnde sloech de hant aen syn groot turcx sweert/ ende hem geensins bevreest toonende/ dede syn beste om hem te verweeren

ren

een: Maer Vailladesz hem wat bloot ziende / gaf hem zulcken slach op synen Helm/dat hy dien doorsloech tot opt heckeneel waer van de Reuse meer ontstelt was als te voren / deur dien hem tbloet over d'ooghen liep / ende alzoo het ghemeynlijc gheheurt/dat een ongheluc niet alleen en komt/alzoo hy hem meynde te wreken/ende te raken die hem ghequetst hadde/zoo verhief hy syn Turcxsweert/ ende sloech op eenen vierkanten steen/ daer Vailladesz achter spronc / zoo dattet sweert in stucken spronc / ende hem niet als de hecht inde hant en bleef. Doé schreven hun de twee Ridders de victorie toe / ende omringhden hem van alle syden / hem zoo benauwende dat hy synen aessem qualijc konde verhalen: ende hem vattende by de halskraghe/ trocken hem tHelmet vanden Hoofde. Nu zijt ghy doot / zeyde Vailladesz / ten zij dat ghy v op ende verwonnen gheeft / ende ons beloost te doen alwat wy begheeren. Doot ben ic wel / antwoordde hy/ indien ghy lieden wilt / maer niet verwonnen: want die is overwonnen/ die door kleynhertichheyt syn wtterste beste laet te doen / ende het is v lieden bekent oft ic my zelven ghespaert hebbe zo langhe de Fortuyne my heeft willen dienē. Ende aengaende de volbrenghinghe uwer begheerten / die wil ic gheerne na komen / op conditie myn eere daer door niet ghequest en worde/ ofte anders heb ic liever de doot te sterven. Zekerlijc zeyden d'anders/ ghy spreect na behooren. Wy zullen v v leven schencken / ende niets van v begeeren/dan dat uwe eere/ faem ende naem vermeerdere. Indient alzoo is / zeyde de Reuse / zoo zal ic ghehoorzamen. Tghene dat wy begeeren/ zeyden de Ridders / is dat ghy v afgodisch gheloove verlaet / ende voortaen ghelooft in Jesum Christum/ ware God ende mensche / die voor v ende ons allen den bitteren doot ghesmaect heeft ende ten derden daghe daer na heerlijc verresen is: ende tot dit gheloove zult ghy uwen Zone Ardadil brengen/ ende daer na tzamen trecken tot den Keyser va n Constantinopolen/ende van onsent weghen hem ghetrouwelijc verklaren ons ghevecht / ende blyven voortaen syn ghetrouwe Dienaer ende vrient als ooc den onsen. Ghy Heeren / antwoorde de Reuse/ic belove ende sweere v tzelve te doen/ want ic zelve van overlanghe tijdt zulcx voorghenomen hadde. Op dese belofte namen Vailladesz ende Quedragant hem byde armen / ende alzoo sy hem na syn Kasteel leydden / quam hun teghen Almatrafe syn huysvrouwe / die hem hadde zien vallen / om hem aende Ridders te verbidden / maer ziende datse ghevrienden waren / vraeghde sy oft hy ter doot toe ghequest was. Neen ic/antwoordde hy/ gheloost sy de Heere Jesus Christus/ in wien ic geloove ende voortaen gheloven zal met alle die my beminnen. O Jupiter/riep de Reusinne/ wat is ditte? wilt ghy zoo schandelijc v zelven ende d'uwe bederven? myn vrouwe/zeyde de Reuse/ghy zelve zult d'eerste wesen/die my daer in ghehoorzamen zal/ ende daer na alle die vant Eylandt zullen v volghen/ ende ghelooven aenden God die ic alsnu aenbidde. Om wat oorzake / vraeghde Almatrafe? Om dat / zeyde hy/den strijt die teghen dese twee Ridders ghehadt hebbe / my door ervarentheyt leert / dat hunnen God den waren God is / ende de onse valsch ende leughenachtich: hier mede laet v ghenoech wesen / zonder wyders t'onderzoecken. Hier mede quamen sy int Kasteel / ende hy werdt gheleydt in syn kamer te bedde tusschen twee witte lakens alwaer Almatrafe (die haer der Cherurgie verstont) syn wondē bezach/ ende die zoo neerstichlijc bezorchde/ datse hem beloofde haest ghezont te leverē: dies hy de twee Ridders badt hem voor

weynich tijts te verzelschappen / ende ic zal u lieden hierentusschen doen eeren ende dienen als ghy weerdich zijt. Dit quam Vaillades ende Quedragant wel te passe / om hun te ververschen van het onghemac twelc sy zoo vele daghen op de zee gheleden hadden gheduerende het onweder / ende ontboden hunne Schippers / de welcke verstaende de goede tydinghe vande victorie over Argamont / loofden ende dancte God van gantscher herten / verwondert zijnde over de vromichept van Quedragant ende Vaillades / de welcke / ter wylen hun schip hermaect ende ghecalfatert wert / hunnen Weerdt vraeghden waer syn Zone Ardadil Camile was. Mijn Heeren / antwoorde hy / den grooten Soudaen van Liquie / zont nu onlancx in alderhaest een Edelman aen my / met bezondere brieven / by de welcke hy my badt dat ic en hem zeynden ende schencken zoude / om hem te maecken Lieutenant generael over eē groot heyr dat hy van nieus oprecht / met den Soudaen van Persen / Alapen / Babilonien ende verscheyden andere / hebbende voorghenomen te verderven ende t'onder te brenghen de Keyser ende het gantsche Keyserrijc van Constantinopelen / alzoo sy voor zeker weten dat Amadis van Gaule (een vande beste Ridders der weerelt) met Esplandian syn Zone / ende een groot ghetal vande principaelste Ridders van Christenrijc betoovert zijn / door de welcke Thracien ontzet werdt vanden lesten aenslach / die daer op ghemaect was. Ende dewyle desen Amadis met de syne zoo wel bewaert zijn / alzoomen voorzeker meynt / het is ghewis / dat het Keyserrijc lichtelijc ingheromē zal worden / ende de Keyser ghevanckelijc wech ghelepdt: twelc d'eenigh oorzake is / dat alle de Heydensche Koningen dese groote toerustinghe maken / verhoopende hun korts by een te vinden inde haven van Tenedos in Phrigien: Alwaer ic meyne dat myn Zone Camile alreede ghekomen is / met die van kleyn Asien ende ander aldaer omliggende Volcken: Ende de reste / om de verheyt der Landen van daer sy komen moeten / zalt wel half Ooghst wesen aleer sy by malkanderen zullen konnen wesen. Nu zoo en wast maer met beghin van Meerte / derhalven Quedragant eñ Vaillades dese tydinghen verstaende / namen voor hun (by aldien sy hun Medeghezelle in Julio niet ghevonden en hadden) na Constantinopolen te trecken / om de Keyser by te staen. Nu om niet te wijt te trecken van den ghenen die sy zoecken / zullen wy hun aldaer by den Reuse laten / dien sy deden doopen met alle syn Huysghezin / ende zullen u verhalen wat Alquife wedervaren is / met den Ridder dien sy gelepdde.

Hoe de Barcke inde welcke Perion was, ghenaemt den Ridder metter Sphere, ende Alquife, te lande quam aenden voet van een zeer schoon Eylandt, ende van avontueren die hem aldaer ontmoetten.

Het vijfde Capittel.

GHy hebt hier vooren verstaen hoe dē Ridder metter Sphere ende de Joncvrouwe inde Barcke der Simmen gingen / inde welcke sy acht daghen waren / zonder eenighe avontuere t'ontmoeten / maer den neghensten staende het Schip aenden voet van een hooghe Rootse / aen de welcke een kleyn weeghsken was om na boven te gaen. Alquife wees dien aen Perion / zegghende: Heer Ridder ic bidde u op de trouwe die ghy God schuldich zijt / ende die ghy ter werelt meest

bemindt/dat ghy desen wech ingaet / die u leyden zal tot boven op dese Steenrotse / alwaer ghy een plat Landt zult vinden / ende een Fonteyne int midden. Daer zult ghy my verwachten / zonder van daer te gaen / wat dat u ooc overkomt/ tot dat ghy andere tydinghe van my hebt / ende zijt ghedachtich de belofte die ghy my ghedaen hebt. Joncvrouwe / antwoorde hy / zijt verzekert dat ic om de doot te lijden/ u ghebodt niet overtreden en zal. Doen ghinc hy aen landt / ende leydende syn Peerdt by den toome / ginc na boven / zoo langhe dat hy de pleyne vandt / daer Alquise hem van ghezeypt hadde. Nu zo was de Zonne onder / ende byna doncker nacht/ dies hy voor hem nam niet voorder te gaen/ maer daer te vertoeven tot den daghe-raet/ ende at een weynich van dat hy midghenomen hadde / ende stelde hem te ruste tot smorghens vroech/ ende zettende hem te Peerde / reedt tot ontrent den middach / ende wordt ghewaer de Fonteyne in zoo lustigen/ende vermaeckelijcken plaetse alsmen zoude moghen bedencken/ ende twater spronc door een Calomme/ wt twelf buysen/ op de welcke stont verheven de Figuere van eenen Ridder in volle wapenen/ behalven den helm ende de hantschoenen/ende hiel inde slincke hant een Keysers Kroone eñ inde rechte een rolle van koper vergult/ inde welcke met Latijnsche letteren gegraveert stonden dese woorden: Ten tyde als dese Kroone int meeste perijckel zal wesen van haren staet, ende dat het vervaerlijc gheroep ende groot ghehuyl ver-

zoet zal weſen, zal de bloeme der Ridder-
ſchap floreren, te neder vellende de op-
gh-blaſene verwaentheyt van vele, met
het nieu verkreghen ſweert: Perion las
ende herlas dicwils deſe Prophetije / eñ
dieleſende / hadde hy groote ghenoech-
te int aenſchouwen der Antiquiteyt de-
ſes Beeldts: want hem werdt indach-
tich / dat hy voor deſen ſyn Vader Ama-
dis hadde hooren zegghen dat aende
poorte vanden putte te Conſtantinopo-
len / even alzulc eers was / het welcke
ghehouden werdt voor zeker van Apo-
lidon zelve gheſneden te weſen. De Rid-
der metter Sphere Aldus ſpeculerende
op de vereenicheden aldaer zijnde / zoo
werdt hy gewaer dat twee vande Sim-
men wt de Barcke voor hen toeruſte-
den een luſtich priel van groene blade-
ren / int welcke ſy zulcken overvloedich-
heyt van ſpijſe brachten / datter genoech
was voor hen om tien oft 12 daghen by
te leven. Terſtont daer na hoorde hy
tghebries van peerden / eñ ziende ront-
som / hem zach hy komen eenen gantſch
grooten Reus te peerde / hebbende in
ſyn handt den ſware ende ſtercke ſwijn
ſpriet / ende hem volghden van verre
met ghemac tien Mans / wel ghewa-
pent / ghelepdende eenen waghen / die
by vier peerden voorts getrocken wert /
op den welcken ghebonden eñ met koor-
den omwonden lach eenen ouden Man /
hebbende eenen langhen grijſen baert /
hem hanghende tot over de Middel / en-
de by hem twee Ridders in volle wape-
nen / hebbende de handen ende voeten
vaſt ghemaect ende gheſloten in yſere
boepen ende ſware yſers. Nu zoo en
konde de Reuſe Perion niet ghewaer ge-
worden / oft hy en was noch een ſtuc
weechs van hem: maer zoo haeſt als
hy hem zach / ſchuddende ſynen ſpriet /
riep hy hen aen / zeggende arme Crea-
ture / wat Duvel heeft v hier gebracht /
om zoo ellendichlijc leven te eyndighen?

Om dit dreyghen en onſtelde hem geen
ſins de Ridders metter Syhere / mae
vattende metter haeſt ſyn lancie / ant
woorde hem: zekerlijc grooten boer / gh
hebt reden my te dreygen / ende dat doo
het leet dat ghy van my t'ontfangẽ hebt
want Chriſtus Jeſus die myn Leydtſ
man is / ende niet langher en wil ghe-
henghen de tirannije / die ghy zoo vee
jaren gheoeffent hebt / die zal my byſtae
ende kracht gheven om wrake over v t
nemen van weghen de ghene die ghy to
noch toe wreedelijc getormenteert hebt /
ende zal v ziele zeyndẽ den Duyvel daer
ghy terſtont van ſpraect. De Reuſe de-
ſe woorden hoorende / was zo gheſtoort /
dat hy ſyn peerdt de ſporen gaf om den
Ridder metter Sphere te overvallen /
maer hy hem / hem gevende zulcken ſte-
ke metter Lancie inde rechte ſchouder /
dat hy van pijne genootzaect was ſynen
ſpriet te verlaten: Maer hy vattede met
ter haeſt den yſeren kudſe / die hy hadde
hanghende aen ſynen zadelboom / ende
ſy beyde hunnen loop volbracht hebben-
de wederom keerden / om by een te ko-
men / zoo trat des Reuſen peert in een
diepe vore ende viel zoo plompelijc on-
der ſynen Meeſter / dattet hem den hals
brac. Den Ridder metter Sphere dat
ziende / ſpronc metter haeſt vanden Peer
de ende ſmet hem thooft af / ende ſpronc
wederom te peerde: want hy hoorde de
ghene die den Ghevanghene geleydden /
roepen: verrader / verrader / ghy moet de
doot bezueren / ende gheen vlieden en
en zal v helpen. Doen liepen ſy ghelijc-
kelijc op Perion / die t'allen ghelucke by-
gheſtaen wert van dry Ridders / hebben-
de elc eenen gouden Schildt / inden welc-
ken een groot bloet-root Kruys ſtondt.
Deſe daer ic van ſpreke ziende de Par-
tuere gantſch onghelijc / van tien teghen
eenen / wilden den ſwacſten byſtaen der-
halven hun Helmen ſluytende / even al-
zoo de tiene vanden Reuſe den Riddet
metter

metter Sphere aenvielen/ zo reden sy er onder/ ende int aenkomen zoo worpen sy er dry ter aerden/ die daer na vergaeen op te staē. De Ridder metter Sphere/ verwondert zijnde over zulcken onverdachte bystant/ wilde oock laten blijcken dat hy syn deel mede vande taerte wilde hebben/ eñ met hun vieren by een zijnde hielden hun zoo vroomlijc/ datse ten lesten meester werden vande tiene/ dier alle verslaghen bleven/ ende de dry ghekruyste waren verwondert wie hy mochte wesen/ dien sy byghestaen hadden/ want sy en hadden noyt Ridder beter noch stoutelycker zien vechten: Alsnu dachten sy dat hy Amadis oft Esplandian syn Zone wel mocht wesen/ maer daer na bedenckende dat die betoovert waren/ begaf hun die opinie/ ende dachten dat hy Norandel/ oft den vromen Frandalo wel mocht wesen/ die sy in zodanighe handel wel ghezien hadden/ maer sy en quamen in verre na niet by desen/ dies sy by hen quamen/ hem biddende/ dat hy hun wilde believen ende synen name hun te kennen te gheven. Myn Heeren/ antwoorde hy/ de kruycen die ghy lieden draeght/ zijnde een teecken dat ghy Christenen zijt ende dē goeden bystant die ic van v lieden ontfanghen hebbe/ beweghen my uwe begeerte te voldoen. Mynen naem (zoo langhe als het een Joncvrouwe belieft die my hier ghezonden heeft) is den Ridder metter Sphere/ maer die my kennen/ noemen my Perion van Gaule/ Zone van Amadis/ Koninc van groot Bretagniē. Zoo haest en hadde hy dit woordt niet ghesproken/ ofte de dry ghekruyste en quamen hem omhelsen/ Godt lovende van zoo goeden ontmoetinghe. Hoe zeyde Perion! hebt ghy lieden eenighe kennisse van my? kennen sprac een van hun lieden/ ja wy zekerlijc/ want ic ben v na Maechschap Talanque/ Zone van Galaor: Broeder vanden Koninc v Vader/ ende dese is Manely/ eē vande vermaertste Ridders der weerelt. Zekerlijc zeyde Perion/ dese avontuere is voor my de beste die ic hadden moghen wenschen: Maer ic bid v zeght my wie desen derden is. Myn Heere antwoorde Talanque/ het is de ghene die my myn houlijc velet/ de Koninginne Calafie/ vāde welcke ghy misschien voor desen hebt hooren vermanen. Is dat waer zeyde hy zoo en hadde ic noyt ghedacht datter alzulcken vromicheyt in eē vrouwe herte zoude ghesteken hebben. Doen riep Talanque de Koninghinne/ ende zeyde hare. Mevrouwe/ hier hebt ghy nu in uwe macht de Broeder vanden Christē Prince die ghy meest zijt hatende/ zoo ic dicwils hebben hooren zegghen. Dit zeyde hy al spottende/ want sy zeyde dicmaels ende dat tot verscheyden plaetsen/ datse meer ghehouden was in den Keyser Esplandian/ als in alle de menschen ter weerelt: zoo om de groote eere eñ goede ciere die hy haer in Constantinopolen aenghedaen hadde/ als haer ghegheven hebbende eenen Man zoo wijs/ deughtsaem ende vol vromicheden. Sy dan verstaende wie Perion was/ wierp haren Schildt neder/ ende buyghende haer knien/ wilde hem de handen kussen. Maer Perion hief haer op vander aerden/ ende sprac: hoe dus/ Mevrouwe/ is dit de maniere by die van Californien/ datse alzoo onthalen de ghene die sy haten om heurs Ouders wille? myn Heere/ antwoorde sy: de vrouwen zijn ghehouden de begheerte hunnes Mans te volbrengen andersins zijt verzekert dat ghyt niet ontgaen en zoudt zonder het leven hier te laten/ ofte een wreede ghevanckenisse te ghenieten. Dese dreyghementen werden met zulcken gratie van haer ghezeght/ datse alle daer mede loeghen. Gheduerende dese koutenantie de Ghevanghene die inden waghen ghebonden laghen (alzoo vorenghezeyt is) kreghen middel omde koorden in stucken te snyden/ ende de

boeyen af te doen / ende quamen na den Ridder metter Sphere / dewelcke tot den oudē Man zeyde/die vooraen quam: Och armen ouden Man/ wat ongheluc is dit voor v gheweest / twelc int leste uwer daghen v tot deser miserie ghebracht heeft: Hy antwoordde / Heere alle myn leefdaghe zal ic Godt loven eñ dancken ende voor v bidden/die my van der doot verlost hebt: ende aleer ic voorder spreke / bid ic v om Godts wille my een bede te jonnen / die v weynich kosten zal / ende die ghy my ooc niet weygheren en zult zoud' ic hopen/ ghemerct de deught die ic aen v speure / die niet en kan wesen zonder zic te ontfermen over het lijden der armer bedructe als ic ben. Vader/zeyde de Ridder metter Sphere/ al wat ghy aen my verzoect / zal v gheworden. Tghene dat ic van v begheere sprac de goede Man / is dat ghy my in vrijheydt laet / ende alsins niet wijders en onderzoect na mynen staet: doch zoo veel isser af/dat ic eenigher tijdt hier na ghedachtich zal wesen ende bekennen de vrindtschap ende weldaet die ghy my bewesen hebt. Zekerlijc zeyde Perion/ aenghezien het v believt/ v voor my zoo verborghen te houden / ic ben des wel te vreden. Doen vraeghde hy de twee andere / wie hun alzoo ghekeetent hadde/ maer sy waren zoo flauhertich vande smerte die sy gheleden hadden/ datse zoo terstont niet en kenden die hun aensprac/ hoe wel sy wtghtrocken waren met Lisuart om hen te zoecken. Sy hadden noch hun Helmen op / zoo datter niet te verwonderen en is / al en kende Perion hun ooc niet / tot datse tot hun zelver quamen / ende als offe wt eenen droom ontspronghen hadden/verheffende hunne handen na den Hemel / ende hunne armen wtstreckende/riepen sy met luyder stemme: o Godt wat is dit! is het ooc zeker dat wy met onse eyghen oogen zien? Dit zegghende deden sy hun Helmen af/ende neychden hun om Perions voeten te kussen: de welcke ziende d sy waren Languines ende Abies va Yrlandt / twee van syne Metghezelle was zoo verblydt dat hy die omhelsde / zeyde tot Kruysdraghende Ridder Myn vrienden/ waert dat ghy wist w dese Edelmans zijn/ghy zout misschi myner blyschap mede deelachtich zij Doen verhaelde hy hun hoe sy tzame wt groot Bretagnien vertrockē ware ende wat avontuere hun gheschiede hadde. Van dese tijdinghe waren T lanque/Mamely ende de Koninghinn van Calasien zeer verwondert: alle d welcke de Ridder metter Sphere brach inde Looverhutte: maer aleer sy dae quamen/zoo weec den ouden Man va hun secretelijc / ende schrydende op ee vande peerden die hun Meesters verloren hadden / reedt hy spoorslaechs wa het peert loopen konde/ door een Bosch waer van de Ridder metter Sphere begon te lacchen / zegghende: Ic acht dat desen ouden Man meynt de Reus achter hem te hebben/ ziet doch hoe d vreese hem doet loopē/het welck ic hem te liever vergheven zoude/ wist ic syne name: maer ghy lieden / zeyde hy to Languines ende Abies die by hem gheweest zijt / kont my wel wt den droom helpen. Voorwaer antwoordde sy/ wy kennen hem zoo weynich als ghy wan ghy zult verstaen/zeyde Languines/da myn Metghezelle ende ic varende wt d Haven van Constantinopolen / alwae wijt schepe ghegaen waren om v te zoeken / nauwlijcx in Zee waren / ofte dae stont alzulcken tempeest op dat wy ten eynde van drye weken quamen int landt van Palestine / niet wijt van Jaffa/ ende ghinghen aldaer aen landt om tSchip te doen calfaten ende weder versch water in te nemen/twelc ons ontbrac. Hier en tusschen deden wy ons Peerden aen landt zetten/ende reden al ghewapent de Contreye bezichtighen/ zoo dat wy by een Fortuyne quamen in

een lommerachtighe plaetse tusschen de welcke liep een zeer klare Fonteyne/ vande welcke wy droncken / ende wiesschen ons handen ende aenzicht. Ende t'onsen ongheluckken ons alzoo verversschende / werden wy besprongen van vyftien Ridders/ komende wt een dicht ghewas houts/veel eer alst wy van doene hadden/wel is waer dat wy ons langhen tijt beschermden: maer ziende dat wijt niet langher en konden houden/waren wy ghedwonghen de Wapenen te verlaten / ende ons op te gheven / hoewel zulcx niet en gheschidde zonder hunne merckelijcke schade : waer van de vijftiene bleven de vijve aldaer de plaetse bewaren/ende wy gavē de tiene noch wercx ghenoech/ tot dat de Reuse quam die daer int veldt doodt leyt/ gheleydende op synen waghen die daer de vlucht ghenomen heeft :maer doen hadde onsen teghenstandt een eynde / ende werden ghevanghen ende gheketent / alzoo ghy ons ter goeder uren ghevonden hebt. Zekerlijc zeyde Perion / ic en hoorde nopt van zulcken wonder / maer tbeste datter van is / is de goede wtkomste Gode lof. Nu zoo en haddense van dien heelen dach niet gheten / ende vindende de spijse veerdich die de Simmen daer ghebracht hadden/beghonnen sy te eten/ niet zonder te beklaghen Lisuart ende hunne andere Medeghezellen die mede het onweder ghenietende waren / alzoo ghy nu verstaen zult.

Hoe het Schip daer Lisuart Florestan Parmenix ende Galvanes in waren, door tempeest ghedreven wert by de groote Stadt van Trebisonde : ende de sprake die sy hadden metten Keyser ende de Ioncvrouwen.

Het seste Capittel.

HEt onweder duerde zoo langhe dat de Schepen inde welcke sy ghegaen waren die Perion wilden zoecken malkanderen wt tghezicht verloren / ende zoo van den anderen scheydden. Het Schip int welcke waren Parmenix Galvanes / Lisuart ende Florestan/ ontkomen zijnde menigen harden stoot ende groot peryckel van Schipbrekinghe/ quam ten lesten/ door Godts ghenade / inde haven van Trebisonde / alwaer sy vonden een Schip van Venegien / ghealden met koopmanschap verwachtende bequamen wint om na Italien te varen. De Ridders vraeghden hun na de ghewoonte vant Landt/ende wat voor nieuwe tydinghe daer waren. Myn Heeren zeyden de Kooplieden/nu onlancx hebben wy daer gezien de vreeste avontuere diemen zoude moghen bedencken Hoedanige doch/sprac Lisuart: Ic bidde v op alle beleefthepdt ons die te verhalen / hoort toe dan / zeyde een van hun. De Keyser in syn Palleys zijnde met de Keyserinne ende syn 2 Dochters quam daer een Joncvrouwe wel ghekleedt / hebbende aenden hals eenen Schildt ende Sweert zeer rijckelijc toegherust / leydende byder handt een den schoonsten Joncheer als ic van myn leven opt zach al ghewapent in een sweert Harnas / wtghenomen thooft/ dat hy bloot hadde. Daer na verhaelde hy hem al int langhe / wat Perion van Gaule ende Alquise wedervaren was: zoo dat Lisuart ende syn Medeghezellen ghewaer werden / dat hy sprac vanden ghenen die sy zochten : ende waren verwondert wat avontuere hem daer hadde moghen brenghen : derhalven vonde sy goet ende gheraden om aen landt te gaen / ende den Keyser aen te spreken/ vanden welcken sy zekerder tydinghen meynden te verstaen. De Ridders maecten hun toe ten besten datse kondē/ bezonder Lisuart/die doen ter tijdt een vande schoonste Creatueren ter werelt was : ende zittende te peerde / quamen sy in de stadt ende reden na t'Paleys/ alwaer

waer sy afzaten: ende voorts gaende/ quamense in een groote zale / daer de Keyser was verzelschapt met veel Ridders ende Edelmans / int inkomen dede elc een hun groote eere / ende hun latende voorts gaen tot by de Majestept/ zoo sprac Lisuart die voor aen ginc tot hem aldus : Moghende Heere/de groote vermaertheyt ende deughtzaemheyt uwer Majesteydt over den gantschen Aertbodem bekent/heeft my ende myne Medeghezellen beweeght in v Hof te komen/niet alleen om uwe Majesteyt na behooren alle eerbiedinghe te bewijsen / maer ooc verhopende eenighe tydinghe te vernemen van een jonc Edelman die uwe Majesteyt (alzoo wy verstaen hebben) onlancx Ridder gheslaghen heeft/ ter begheerte van een Joncvrouwe die hem hier bracht. Ende al zoo ic voorghenomen hebbe de Ridderschap niet t'onfanghen als van syner handt/ ende dat mynen ouderdom vereyscht meerder zakē wt te richten als ic tot noch toe ghedaen hebbe/ zoo bid ic v ootmoedelijc ons te verklaren dat uwe Majesteyt van hem bekent is / op dat wy hem ghevonden hebbende moghen ghenieten daer wy na staen ende aldermeest om wenschen. De Keyser/ zijnde een Prince zeer beleeft ende ghesprаєczaem/ antwoordde Lisuart/dat hy ende syn ghezelschap hem willekom was: ende aengaende den nieuwen Ridder die ghy zoect/zijt verzekert myn vrienden/ dat ic alsnu gheen tijdinghen van hem en weet / twelc my leet is: want ic beminne hem ende houde zo veel van hem als van yemant die ic weet om de groote beghintselen van Ridderschap die ic aen hem ghezien hebbe : ende aengaende synen staet /is hy my onbekent/want hy vertroc wt dit Hof zoo avontuerlijc/ dat als icker om dencke / het my eenen droom dunc wesen. Heere sprac Lisuart/ ic verklare v dat hy is de Zone vanden vromen Amadis van Gaule / Koninc van groot Bretanien / ende der schoone Oriane. Ocy zeyde de Keyser/ghy vertrect my wonders / dat hy die ic Ridder gheslaghen hebbe de Zone is van den vermaerste Prince der weerelt. By myner trouwe / ic en hadde noyt mensche liever wederom by my als hem/ ende zoo ic hem noch eens alhier kan krygхen/ic zal hem doen betalen de kleyne beleefthept die hy te my waerts ghebruyct heeft/ hem zoo verborghen houdende. Ende Lisuart scherpelyc beziende zeyde hy: Ic gheloove dat hy van v Maeghschap is/want ghy ghelijct hem gantsch wel. Heere / antwoordde Lisuart / nademael het Godt believt heeft my zoodanich te maken / dat ic my niet en hoore te schamen daer ic van komen ben / zoo en ben ic niet van meyninghe my wyders bekent te maken. De Keyser en vraeghde hem niet voorder/ maer dede de Hertoghe de la Foute by hem komen / ende beval hem Lisuart met d'andere Ridders te brengen by de Keyserinne / ende syner Dochter Gricelerie te zeggen datse hun alle eere zoude aendoen die sy vermocht byzonder aen Lisuart / want sy quamen haren Ridder zoecken. De Hertoghe dan / volghende des Keysers bevel / nam Lisuart byder handt / ende hy by de Keyserinne komende/ kuste haer de handen/ ende sy omhelsde hem / zegghende / zijt wellekom met v ghezelschap. Ende Lisuart ziende de Princessen Onolorie ende Gricelerie/ bewees hun groote eerbiedinge/ ende de Hertoghe de la Foute zeyde hun tgene de Keyser hem belast hadde. Voor zeker zeyde Gricelerie / myn Heer Vader heeft goede reden my te ghebieden dat ic desen Joncheer wel tractere/want neffens dat hy een vande schoonste is die ic oyt zach / zoo achte ic dat hy van grooter afkomste is / immer en zach ic noyt mensche die mynen Ridder beter

ghelijct als hy het my veroorzaecken zal van te ghewilligher het bevel te volbrenghen. Hierom myn Joncheer/sprac sy tot Lisuart/ic bid v op trouwe my de vrientschap te doen/ende zeggen my/ wie hy is die ghy zoect / ende ons niet en wilde aenspreken/want wy hem ooc baden. Gheduerende dese woorden was de Liefde inde weer / die niemant en spaert noch en viert/ende doorschoot zoo wel het hart van Onolorie als van Lisuart met ghelijcken schicht / waer van d'ooghen (boden des herten) ten deelen remidieerden/ ende malkanderen door een vriendelijc ghezicht zochten te contenteren :het welcke Lisuart zocht te bedecken/ zegghende tot Gricelerie : Mevrouwe dē Ridder daer ghy na vraeght/ is Zone vanden Konine Amadis van Gaule/ ende is ghenaemt Perion. Meer v van hem te zeggen/ waer te vergeefs/ want de vromicheyt van syn Vader/ die al de weerelt door bekent is / houdt synen Zone ghenoech voor recommandeert/ als ooc de beghintselen alreede by hem bewesen. Goede Heere/ vraeghde Onolorie / heeft v lieden anders niet beweeght in dit hof te komen / als om hem te zoecken ? Neent/ Mevrouwe/ antwoordde hy tot noch toe niet / maer ic bemercke datter voortaen wel meer oorzaecken zich presenteren zullen indiē ghy die tot uwen dienst begheert aen te nemen. Onolorie bedancte hem hooghelijcx/ ende om haer te bedectelijcker te houden/ zeyde sy: Voorwaer ghy lieden zijt wel bedacht gheweest herwaerts over te komen om haest tydinghe van hem te hebben : want de Joncvrou die hem hier bracht / is hier te hove zeer lief ghetal ende vrij/ende sy en zal niet langhe van hier blijven : ende zult alsdan konnen vernemen waer hy gebleven is. Dat zeyde Onolorie / ende Lisuart te langher by daer te moghen behouden. By Onolorie was ghezeten Guiliame/ de Dochter vanden Hertoghe van Ortileuse / die ghemerc hadde ghenomen opt ghelaet ende wesen van dese twee Ghelieven / dus sy wel twijffelde watter gaens was / ende om hun lieden te behaghen / sprac sy tot Onolorie : Mevrouwe/ zonder v ongheraden duncken (om v Suster niet te misgunnen haren nieuwen Ridder) desen Edelman voor v aen te nemen/ alzoo hy opweghe is de wapenen te aenveerdē/na dat ic versta: ende ghelooft my dat ic dit niet en zegghe zonder oorzake want het is reden / dat zoodanighen fraeyen Joncheer dienaer zy van alzulcken schoonen Princesse als ghy zijt. Over dese woorden werdt de Princesse wat schaemroot / twelc hare schoonheyt vermeerderde/ ende gaf Lisuart met eenen moet ende couragie om Guiliame te antwoorden : Mevrouwe ic bedancke v hooghelijcx vande deught die ghy my jont / maer alzoo ic alsnoch niet veel en ben / ende noch niet uytghe-recht en hebbe / weerdich gheacht worden voor alzulcken Princesse / zoo zy het verre van my/ dat ic my hare Dienaer te wesen zoude willen toeschrijven : doch zoo het haer beliefde uyt zonderlinghe gratie my voor alzulc eenen aentenemē/ ic zoude my houden voor de gheluckichste der weerelt. Zekerlijc ja ic / zeyde Onolorie/ende van nu aen is zulcx myn begheeren / ende bidder v om. Lisuaert viel met d'eene knie op d'aerde/eñ kuste haer de handen tot een beghintsel van dienstbaerheydt. Hier over quam de Keyser binnen / de welcke na dat hy langhe met de Vrouwen ghekout hadde/ eenen Hofmeester dede komen / dien hy beval dese Edelmans te logheren in een vande beste kamers van syn Paleys. Daer na tijdt zijnde om het Avontmael te houden / liet hyse halen / ende ten besten tracteren dat hen doenlijc was / tot dat men te ruste ghinc. Maer de ruste die Lisuart hadde was luttel/ want hy

den heelen nacht niet en dede als zuchten/ denckende om de ghene die hem tot haren Dienaer aenghenomen hadde/ hem houdende des onweerdich niet teghenſtaende de verzekeringe van Onolorie. Hierom na dat hy langhen tijdt hem hadde ghekeert ende ghewendt/ verſcheyden Fantaſyen int hooft hebbende/ſprac hy ten leſten tot hem zelven: Och ongheluckighen Liſuart/ wat zal dijns gheworden! meynt ghy te gheraken aen tghene daer de verdienſten ende vrome feyten uws Vaders/ ja zelfs niet die van u Groot vader Amadis ghenoeghzaem en zouden weſen? ende ghy noch maer een jonc prince zijnde/ eñ alſnoch geẽ Ridder/meynt meer wt te rechten als ſy opt hebben derren beſtaen. Neen/ neen/ ghy zijt verdwaelt/ bedwinght u zelven/ en houdt u achterwaerts/alhier ghy dieper in deſen doolhof tredet. Terſtont daer nà veranderende ſyn voornemẽ/niet wetende waer toe hy hem keeren oft wenden wilde/ vondt hy hem zelven zeer beanghſt doch niet in meerder pijne als de Princeſſe Onolorie van haerder ſyde:die den gantſchen nacht niet en dede als verzuchten/ hebbende gheſtadelijc voor ooghen de groote ſchoonheyt van haren beminden/ om wiens wille ſy eenen brant inwendich ghevoelde/die ſy onghewoon was/ ende haer veroorzaecte den quale die ſy niet wtſpreken en konde. Indusdantger voeghen waren deſe twee Ghelieven ghetracteert tot tſanderdaechs ſmorghens/ dat Liſuart/ om ſyn behaech wederom wtzijnde hem zoo fraey toemaecte als hy konde/ ghelpc ooc dedet Parmenier/Galvanes ende Floreſtan: de welcke verſtaen hebbende dat de Vrouwen na de Kercke gegaen waren/ ghinghen die vinden:ende alzoo ſy lieden inde Capelle quamen/ zaghen ſy Onolorie zo cierlijc toegemaect datter ſcheen eenighe Godtlijcke ſchoonheydt by haer te weſen. Sy hadde op haer blondt ende gout gheel hayr/ eenen krans van groote koſtelijcke Peerlen/ eñ daer over eenen fijnen doec ofte ſluper van bleec gheel taffetas/ haer zoo wel voeghende/dattet wonder was. Heel by haer zat op haer knien Gricelerie/ die haer zoo-na quam in alles/ dat alle partijſchap aen de ſyde gheſtelt/datmen qualijc konde oordeelen wie van tween de Natuere de jonſtichſte hadde gheweeſt/ ende een weynich ter ſyden waren Guiliame ende Brideline/ ende veel meer Edelvrouwen ende Joncvrouwen. Maer die alſdoen Floreſtan ende Galvanes ghevraecht hadde wat hun van deſe dochtẽ/ ontwijffelijc Floreſtan zoudet ghehouden hebben met Guiliame/ duerdien hy haer beminde:ende Galvanes met Brideline/ liever als met de twee Princeſſẽ/ hoe wel om de waerheydt zeggen groot gheſchil tuſſchen hun lieden was: Nu gheef ic u te bedencken wat een devotie deſe Ridders hadden:voorwaer alle hunne ghebeden ende beloften ſtrecten ſic tot de ghene/ die na hun goetduncken/alleene macht hadden om hun int levẽ te behouden ofte de doodt aen te jaghen:ende wenſchten deſe plaetſe hun Paradijs te weſen/ zoo wanneer de Goddinnen die ſy lieden inden gheeſt aenbaden/ elc hun ghebet ende verzoec hadden willen verhooren. Ende alzoo ſy aldus mediterende waren/ de Prieſter ſynen dienſt ghedaen hebbende/ ſtont de Keyſer op/ dies Liſuart ende ſyn Medeghezellen met groote eerbiedinghe goeden dach wenſchten/ ende van daer ghinghen ſy na de zale/ alwaer de tafelen ghedect werden om te gaen eten.

Hoe een vreemde Ioncvrouwe int Hof vanden Keyſer van Trebiſonde quam, verzoeckende een bede aende Princeſſe Onolorie, die ſy haer te haeſt conſenteerde, ende daer na berou van hadde.

Het ſevende Capittel.

ALzoo dit Edel Ghezelſchap van Heeren ende Vrouwen vrolijc waren ende goede chiere maecten / vſt als de Inſtrumenten begonden te ſpelen / int afgaen vande tafelen / om te danſen / zoo quam daer een Joncvrou zeer lanc van ſtature / ende zoo ſchoon / datter wonder was haer t'aenzien. Sy was ghekleedt in blanc Satijn gheſneden ende tſamen ghehecht met gouden knoppen / ende groote Orentale gheſteenten: op haer hooft hadde ſy eenen krans met bloemen verciert / daer onder zich vertoonden haer blond ende delicaet hayr / zoo ſchoon blinckende / dat zoodanighen ſchoonicheden ghenoechzaem waren om thaerwaerts te trecken therte des kloecſten ende volmaecſten man der weerelt. Neffens haer waren twee oude Mannen / hebbende de baerden tot aen de riemen gevlochten met ſyde koordekens: ende achter haer dry Ridders in volle Harnas. Deſe Joncvrouwe wel ghemaniert / zijnde voor den Keyſer / viel op haer knien / om hem de handen te kuſſen: maer de Keyſer haer ziende zoo koſtelijc toeghemaect ende verzelſchapt / hief haer beleefdelijc op / vraghende wat haer begheeren was. Heere zeyde ſy ic bidde v vriendelijc my gehoor te verleenen / ende my behulpzaem te weſen int ghene ic met ootmoet aen v verzoecke. Zeer gheerne / ſprac de Keyſer. Heer Keyſer / zeyde ſy / de vermaertheydt uwer deught ende goedertierenheydt / hebben my de vrymoedicheydt ghegheven / om wt myn landt te komen alhier in v hof / om hulpe ende remedie te verzoeckē tot een zake daer my ganſch veel aenghelegen is: ende alzoo niemant byſtant gheweyghert en is diet aen uwe Majeſteyt verzocht heeft (na dat ic verſtaen hebbe) / zoo en verhope ic ooc niet d'eerſte te weſen die ongetrooſt van hier zal ſcheyden. Neen ghy voorwaer / ſprac de Keyſer / dies meught ghy vryelijc verzoecken ende ic zal die na myn vermoghen volbrenghen. De Joncvrouwe bedancte hem zeer ootmoedelijc. Myn Heere / zeyde ſy / dewyle ghy my zoo veel ghenade doet / zo laet my toe dat ic Mevrouwe Onolorie uwe dochter een bede verzoecke / ende begheert ghy datſe my die conſentere. Joncvrouwe antwoordde de Keyſer / ic wil dat myn Dochter t'uwaerts niet minder liberael ende jonſtich en zy als ic / ende meyne dat ghy haer ooc alzoo bevinden zult. Met deſe woorden keerde ſy haer tot de Princeſſe Onolorie / ende met een ootmoedich weſen ſprac ſy tot haer: Hoogheboorene edele Princeſſe / ic bidde v ootmoedelijc my niet qualijc af te nemen / dat ic my tot v wende (als tot de ſchoonſte ende beleefſte die heden ten daghe op der Aerden is) om my een bede te jonnen / die v weynich koſt / ende my nochtans zoo na gaet / datter myn leven aen is hanghende. De Princeſſe die den wille des Keyſers verſtaen hadde / antwoordde haer: Joncvrouwe vriendinne / ghy en zult niet gheweyghert worden van alles dat in mynder macht is. Voorzeker zeyde ſy / ic en hebbe ooc niet anders verwacht: zoo en reſteerter nu anders niet dan dat ghy dien jonghen Edelman die daer by v.l. is zittende biddet dat hy alleen zonder eenich vertoevē my volge ter plaetſe daer ic hem ghelepden zal / verzekert zijnde dat hy doen zal al wat ghy hem zult ghebieden. Onolorie ghewaer werdende datſe / met zoo lichtelijc te belovē / zouden moeten verlaten den ghenen die ſy liefſt hadde / ende gaerne langher by haer behouden hadde / bleef haer zitten bedenckende / ende om zulcx te beletten / zeyde ſy tot de Joncvrouwe: Om de waerheydt te zegghen / hy is zoo onlancx by myn Vader de Keyſer ghekomen / ende ic heb hem zoo weynighe vriendtſchap bewe-

bewesen/ dat hy goede oorzake heeft my zulcx t'ontzegghen: Maer begheert ghy zelve zulcx aen hem / ende hy en zalt v misschien niet weygheren. Aengaende van my / ic en hebbe gheene macht over hem / om hem te ghebieden. Maer Liſuart willende ter contrarien laten blijcken / ſtondt terſtont op / ende vallende voor haer neer d'eē knie op d'aerde/ſprac tot haer : Mevrouwe aenghezien ghy deſe Joncvrouwe een bede ghekonſenteert hebt/zoo zal v believen my ooc eene t'accorderen. Zeer gheerne Edel Heere / antwoordde ſy. Zoo bidde ic v dan Mevrouwe / zeyde hy / deſe Joncvrouwe / te believen in tghene ſy verzoect/eñ my te bevelen dat ic haer volghen: Onolorie ziende dat ſyt niet ontgaen en konde / antwoordde hem : Gaet dan / ende Godt wil v gheleydden. Liſuart bedancte haer ootmoedelijc / zegghende voorts tot de Joncvrouwe dat hy veerdich was om te peerde te zitten alſt haer beliefde . Zoo zalt dan terſtont weſen/ zeyde ſy. Ende nemende ſy beyde oorlof aen die vant Hof / vertrocken ſy terſtont ende ſy en waren naulijcx wt de ſtadt/ ofte daer en quam een Schildtknecht by den Keyſer ende zeyde hem : alder ghedachtichſte Heere / de Hertoghe van Vardarie heeft de neer laghe teghen de Koninc van Breigne / die hem ende de ſyne zoo ſterc beleghert heeft inde Stadt van Autuſke / datſe die zullen moeten opgheven / ten zij uwe Majeſteyt hun dadelijc ontzet doet. Deſe nieumaren ſtelde tgheheele Hof in roere / eñ den Hertoghe van Ortileuſe wert terſtont belaſt dat hy oplichten zoude tien duyſent Ruyters ende twintich duyſent Voetvolcx/om in alderhaeſt de belegheringhe op te lichten : het welc de Hertoghe terſtont wel ende wijſſelijc bezorchde. Hierentuſſchen Parmenir/ Floreſtan ende Galvanes / de Metghezellen van Liſuart verwachtende ſyn wederkomſte / wilden meer van deſen aenſlach weſen / ende baden de Keyſer hun te verklaren den oorſpronc van deſe oorloghe tuſſchen hem ende ſynen Vyandt. Myn Vrienden/antwoordde de Keyſer, hy is teghen my opgheſtaen/ ende heeft my met gheweldt ende verraderije afghenomen de Steden van Breigne ende Teredie / ende zoudet noch ergher maken / die't hem toeliet. Heere zeyde Floreſtan / om uwe Majeſteyt dienſte te doen / zoo zullen ic ende myn Medeghezellen deſe reyſe mede aennemen ende ons voeghen na dat v Lieutenant ons zal willen ghebruycken. Waer over de Keyſer hun hooghlijcx bedancte : Maer aleer ſy vertrocken / zoo bezocht ſy hunne Meeſterſſen : ende Floreſtan hem voeghende by Onolorie die met Guiliane ſprac / zeyde hy haer: Mevrouwe verwachtende de wederkomſte van Joncheer Liſuart / zoo zal ic in deſe oorloghe trecken (indient v belieft) als v Ridder :op conditie nochtans dat hy gekeert zijnde/ghy my ontſlaen zult om te weſē Ridder van Mevrouwe Guiliane/ dewelcke ic toekome/hierentuſſchē zal ic haer myn hert te pande laten/ om daermede te leven na haer believen. Met deſe woorden werden ſy lacchende : maer alzoo de Keyſerinne ten aengane quam/ zoo en zeyde Onolorie niet anders / dan wenſchte datſe alle met ghezontheydt haeſt mochten wederkeeren. Hierentuſſchen ſprac Galvanes met Bridelnie/ zegghende met een zonderlingh affectie: Mevrouwe ghebiedt my ooc dat ic my in deſen aenſlach mach ghebruycken als v alleen toekomende / op dat ic ws ghedenckende / uwe Vyanden te lichter mach overwinnē. Voorzeker antwoordde ſy / dit verzoec en is v niet gheweygheert / het is wel myn begheeren / ende bidder v zelve om : ende treckende eenen koſtelijcken rinc van haer handt/ ſchonc hem den zelven / tot beveſtinghe huns

verbondts. Zekerlijc de ghenoechte die sy namen aldus tsamen koutende/zoude langher gheduert hebben/ maer daer quam eenen dwerch int Hof / zoo mismaeckt alsmen zoude moghen afbeelden/ de welcke zonder eenighe eerbiedinghe ofte aenzien des Keysers ofte iemandt anders / hem presenteerde eenen brief/ bezegelt met zevenentsestich zeghelen/die voor alle tghezelschap gheopent ende gelesen werdt / inhoudende als volght.

Melie Overste van alle Waerzeghsters, Vyandinne des Christen gheloofs, ende yverich om van daghe te daghe te voorderen de Wet onser Goden : Ghy Keyser van Trebisonde zult weten dat in korten tijdt Constantinopolen beleeghert zal werden van zevenenzestich Heydensche Vorsten, alwaer ic zelfs ooc in Persoone zal wesen, om de ghenoechte te hebben van die te zien branden, als ooc den Booswicht diese bezit, ende den ghenen, daer gheheel Christenrijc alle hun hope op stelt ende hun toevlucht meynden te hebben: Maer het zal wel anders gaen, want de gene die v Dochter hem ghelevert heeft, heeften in mynder macht ghestelt, ende zal zoo wel bewaert worden, dat syn Grootvader Amadis, noch ooc Esplandian syn Vader, alwarense ontoovert gheenen middel en zullen hebben hem t'ontzetten. Ende dit alles en is noch niet te bedieden, by tghene ic noch voor genomen hebbe te doen: Want ic hope allenskens de reste van v liedē hebben, om mynen wille met v lieden te doen, bedwinghende voorts tghemeyne volc datse hun tot onser Wet ende gheloove zullen begheven, tzij met danc oft ondanc, hier aen en hebt ghy niet eens te twijffelen, want zulcx zal alles lichtelijc ghechieden.

De Keyser ende tgantsche Hof waren gantsch ontstelt over dese droeve tydingē / bemerckende dat desen ontzegh brief door ghewis by Melie de Waerzeghster gheschreven was / ende haren zeghel mede onder d'andere daer aē hingh/ inden welcken ghedruct stondt een vrouwe met een bloot Sweert inde handt/ ende een kruys aende voeten. Ende tghene vele hunder meest bedroefde / was 'tverlies van Lisuart / die onder schijn van ghetrouwicheydt / blydelijc na syn doodt ghinc / alwaer hem de vreemde Joncvrouwe leydde. Maer van de Princesse Onolorie haer zoo ontstelde / datse alleen zijnde / op een bedde viel / ende maecte den meesten rou diemen zoude moghen bedencken/ zegghende met vele sware zuchten eñ kermense: O Heere der gantscher Weerelt / hoe hebet v belieft te ghehenghen dat ic alleen d'oorzake zij van alle 'tquaet ende ongheluc dat de Christenheydt zoude overkomen? Ach wreede doot/ toevlucht ende vriendinne der bedructe / hoe kont ghy lyden dat ic een ure int leven blijve/ daer ic in my zelven ghevoele tgroot ongheluc dat zoo vele perzoonen is nakende? Dese woorden gheeyndicht hebbende quam Griliane ten aenganc/ de welcke ten deele wetende hare gheneghentheden/ vreesde voor ergher/ alzoo sy diewils van haer zelven was: derhalven nam syse in heur armen/ om heur te vertroosten / zegghende: Mevrouwe ic en hadde nopt ghemeynt dat ghy zoo kleynmoedich zoudet gheweest hebben / ende verwondere my dat ghy zoo veel gheloofs geeft het schrijven van een valsche Tooveresse / die hatich ende een vyandinne is van alle deughden ende vrome perzoonen. Meynt ghy dat Godt de Heere (die de goetheydt zelve is) zal toelaten tverderf van een zoo schoonen Joncheer als daer is uwen Ridder? als ooc den ondergane vant H. Christen gheloove / en ghelooft zulcx niet/ ten zijn maer beuselen : ende ic bidde v/ en quelt v zelven niet voor ghy en hebt oorzake ende reden. Och zeyde Onolorie / de

vreeſe die ic hebbe/maect myn hert alzoo benaut : Godt gheve dat u zegghen waerachtigher zij / als tghene dat ic dencke/want ic vreeſe voor ergher. Mevrouwe ſprac Oriliane/hoe ghy grooter Princeſſe zijt / hoe ghy met een kloecker ghemoet behoordet te wederſtaen de teghenſpoeden deſer weerelt / meer als de ghemeyne dochters oft ſlechte vrouwē/ dien de kloecmoedicheydt ende ſtantvaſticheyt zoo ghemeyn niet en is . Hierom hebt moet ende couragie/want indiē de brieven van Melie zoodanich zijn als icſe achte / ghy zoudter door geblameert worden/doende zoo als ghy doet / ende daer na zelfs leetweſen daer van hebben. Oriliane brocht zoo vele te weghe met deſe ende dierghelijcke vermaninghen ende vertrooſtinghen meer / datſe hare droefheydt matichde / ende haer zoo zeer daer in niet en quelde. Hierentuſſchen raedtſlaechde de Keyſer om een Heyr-gher op te rechten / tot ontzet ende b- ſtandt van Conſtantinopolen / maer it werdt uytgheſtelt tot de wederkom- vanden Hertoghe van Ortilenſe/die d- zelven dach vertroc / ende ſpoeyde he- zoo overweghe / dat hy nederſloech - een dachreyſe na byde ſtadt van Auti- ke. De Koninc van Breigne hier va- ghewaerſchout zijnde/brac ſynen legh- op/ende nemende met hem vijftien du- ſent Ruyters/ en̄ twintichduyſent Voe- volcx/troc hy na den Hertoghe toe o- hem te ſlaen. Dardarie die beleghe- was/de tydinge ooc verſtaen hebbend- en̄ de Stadt van goet Garniſoen voo- zien hebbende/volghde den Vyandt va- achter/ zoo wel om hem ſyn victalie - beletten / als om mede inde batalie - weſen/by zoo verre hy die den Hertog- van Ortilenſe preſenteerde.

Hoe de Hertoghe van Ortilenſe ſlach leverde den Koninc van Breigne, ende wat dae- ghebeurde.

Het achtſte Capittel.

DE Hertoghe van Ortilenſe troc met ſyn Heyr zoo verre te landewaert in/ den Koninc van Breigne te ghemoete / datſe door hunne Spien verſtonden elc- anders voornemen/twelc was malkan- deren t'ontmoeten ende ſlach te levere- Om deſer oorzake hadde de Koninc va- Breigne het legher ghelicht/ende qua-

met alderhaest synen Vyant te ghemoet: de welcke niet willende verrast noch om tinghelt wesen/ ordonneerde syn heyr in dusdanigher manieren. Florestan ende Galvanes gaf hy den voortocht met vierduysent Mans te Peerde/ende acht dusent Voetvolck. De Batalie behiel hy voor hem ende de Grave van Allastte/ een edel Ridder/ met dry dusent Peerden ende ses duysent wtghelesen Soldaten/ latende den achtertocht van dry dusent kloecke Ruyters ende oock ses dusent aventuriers/ onder tgheleyde van Parmenir ende Allarin van Ortiliane syn Zone/die de Keyser Ridder geslaghen hadde sdaechs te voren/ als hy van hem oorlof nam. In dusdanighe ordonnantie trocken sy met ghemac na den Koninc van Breigne/ die syn Heyr oock in dry hoopen bedeylt hadde. Den eersten gheleydde Groter syn Zone/den tweedden hy zelve/ ende den derden de Grave van Alinghen/ ende quamen logeren op twee mylen na by een dorp/ al waer de Hertoghe nedergheslagen was: ende houdende den gantschen nacht goede wacht/ hielen sy hun aen wedersyden stil/tot tsanderdaechs smorgens vroech datse op trocken. De Koninc ontboot den Hertoghe by een Trompetter/ dat hy zoude ghewaer worden/ aleert middach waer/de dwaesheyt die hy ghedaen hadde hem te komen zoecken. De Trompetter quam in svyants Legher/ recht als den Oversten doende was int midden vande syne/ hun vermanende al te zamen ende elc byzonder wat elc te doene stont: ende om hun te beter moet ende couragie te gheven/ gaf hy hun te kennen de verraderye des Koninckx/ de welcke meynedich zijnde/was daerenbo vē opghestaen teghen synen Oversten eñ wettighen Heere: Maer zoo haest als hy den Trompetslagher zach/ syn commissie verstaen hebbende/zandt hy hem terstont wederom met dese antwoorde. Trompetter zeght v Meester/ dat indiender zoo veel trouheyt by hem waer/ als hy wel vol is van opgheblasentheyt ende vermeteltheydt/ dat ic hem zoude houden voor een vande vroomste Ridders ter weerelt: maer alzoo het hem onmoghelijc is zic t'ontschuldighen van syn verraderije aenghevanghen teghen synen natuerlijcken Prince/ ic ben synes dreyghens zoo wel gherust/ dat ic hem teghen die ure die hy ontbiedt in myn ghewelt zal hebben. Florestan was daer teghenwoordich/ als de Hertoghe dese antwoorde gaf/ende alzo de Trompetter meynde te keeren/ zoo riep hy hem/ ende zeyde: Trompetter zeght v Meester/ dat zoo de Hertoghe ghezint hadde gheweest als ic ben / dat hy hem gheen antwoorde en zoude gheghevendie hebben: want een perzoon betichticht van verraderye als hy is/ en is niet weerdich dat hem een zoodanighen vromen Man antwoorde: Ende indien hy vraeght wat ic voor een ben/ zeght hem datmē my noemt Florestan/ een vreemt Ridder/ wel ghemoet om hem desen dagh thooft te klieven/ zijnde doodt vyandt van alzulcke Boosdaders als hy is. De Trompetter antwoordde/ dat hyt doen zoude/ ende lettede op de kleedinghe die Florestan aen hadde/ namentlijc op den Wapenroc van Hemels blau/ met goude bloemen bezaeyt. Ende hy spoeyde hem wederom na den Koninc/ den welcken hy getroulijc boodschappe al wat hem belast was/ waer door hy zo gestoort was/ dat hy syn Zone ontboot terstont voort te trecken met de voortocht/ eñ beyde de Heyren quamē zo na malkanderē/ als den loop van een lancie mocht bedraghen. Doen zont Groter een Heraut aen Florestan/ die voor de handt quam om te hooren wat hy zegghen wilde. Heere/ zeyde de Heraut/ d'Overste deses voortochts Groter/ de Zone vanden Koninc van Breigne/

gne/zoude gheerne verzoecken ofter in v
zoo veel vromicheydts is / als wel ſma-
dighe woorden / derhalven is ſyn be-
gheeren aleer de Batalie aengaet/lijf om
lijf met v te vechten. Myn vriendt/ ant-
woordde Floreſtan/dat hy dan ſyn volc
ophoude ghelijc ic deſeooc zal doen ſtil-
ſtaen/ende dat hy kome/ zoo't hem goet-
dunct /zoecken dat hy (miſſchien) niet
gheerne vinden en zoude. De Heraut en
vertoefde niet langhe om Groter zulcx
te zegghen/dies Floreſtan van eener ſy-
de ende Groter van d'ander ſyde qua-
men vvt hunne quartieren/ende vellen-
de hunne Lancien/ quetſte Groter Flo-
reſtans Peert inde ſchouder: maer Flo-
reſtan trefte hem zo gheweldelijc/dat hy
hem ſynen Schildt ende Harnas door-
ſtac eñ het yſer tuſſchen de ribben quam/
zoo dat hy van pijne ter aerden viel. Eñ
alzoo hy ſynen loop voleyndt hebbende/
meynde metten Peerde te keeren / om
ſyn ghevecht te eyndighen / zoo ontzonc
hem tpeerdt/ door de quetſuere/tuſſchen
de beenen/zoo dat hy hem te voete vont/
ende ſlaende de handt aent ſweert/quam
hy na Groter toe / die ooc opgheſtaen
was / ende begonnen eenen fellen ende
periculeuſen ſtrijt / want ſy waren bey-
de Ridders van grooter couragie / zoo
dat Groter ſpotswijſe tot Floreſtan
zeyde/zoo luyde dattet vele konden hoo-
ren: Voorwaer ghy Ridder mette Bloe-
men / indien het ongheluc my zoo met-
ten ſweerde tegen wilt/alſt metter Lan-
cie ghedaen heeft/zoo en zal ic deſen dach
gheen eere noch victorie behalen. Ende
deſen naem behaeghde Floreſtan zoo
wel / dat hy langhen tijdt daer na / hem
met dien naem alzoo liet noemen. Hy en
gaf hem daerop geen antwoorde/ maer
ſynen Schildt vaſt voor hem houdende/
dede hy ſyn beſte om ſynen Vyandt te
verwinnen : maer na goep groete / goe-
de antwoorde/zoo dat hem elc een ver-
wonderde/dat ſyt beyde zoo langhe kon-

den herderen. Groter ſchaemde hem da
ſynen vyant hem zoo langhe wederſtont
dies hy ſyn ſweert verhief met beyde ſy
handen/eñ meynde Floreſtan met alde
macht te treffen daer hy hem blootzach
ende ten wars Floreſtan dien met ſyne
Schilt afgheſchut hadde/hy was in pe-
rijckel van aldaer ſyn leven gheeyndich
te hebben: maer alzoo Groter ſyn ſweer
meynde wt te trecken daer het diep in
ghegaen was / zoo gaf Floreſtan hem
tot wederwrake een zoo ſwaren ſlach/
ende quetſuere opt hooft / dat hy doodt
ter aerden viel / het bloet hem over het
aenzicht loopende. De Breignoiſers
dit ziende/quamen met ghebogen hoof-
den teghen hunne vyanden/zoo dat bey-
de de Leghers malkanderen ontmoet-
ten/juſt als Floreſtan weder te peerde
was / ende den ſtrijdt ginc zoo ghewel-
dich aen/ datter aen beyde ſyden meer
als duſent op de plaetſe bleven. In deſen
eerſten aenval / Galvanes ende een
van des Koninex Neven braken hun
Lancien / maer Galvanes druckte hem
de Lancie dweers door 'tlichaem. De
Koninc die Leydtſman vande Batalie
was/ziende ſynen voortocht in perijckel
ende bereyt om de vlucht te nemē/quam
hy hun te hulpe/ghelijc ooc dede de Her-
toghe van Orilenſe/ende ooc mede bey-
de de achtertochten. Daer zachmen
menich vroom Ridder ter aerden wer-
pen / ende zulcken menichte vant voet-
volc ghequeſt ende doodt / dat het deer-
lijc om zien was. Galvanes/Floreſtan
ende Parmenir voeghden hun van rije
tot rije / vernielende ende dootſlaende
al wat hun ontmoette. De Hertoghe
van Orilenſe met ſyn Zone en waren
daerentuſſchen niet ledich/maer queten
hun gheweldichlijc. De Koninc van
Breigne/met de Grave van Winghen/
overſte van ſyn achtertocht / lieten ooc
wel blijcken datſe niet lam en warē. De
Grave van Alaſtre ontmoette de Zone
des

des Graven van Alingen/ dien hy met eenen steec der Lancie synen gheest dede gevē. Het welc de Vader ziende/met tien van syn Ruyters overvielen alzoo de Grave / datse hem ter Aerden wierpen: maer Florestan met eenen hoop hielpen hem weder te peerde / doch niet zonder groote moordt/ want daer en was geen plaetse daer meerder bloetstortinghe geschiedde van wedersyden als daer. De Grave van Alinghen gaf Florestan alzulcken slach/dat hem tvier wt d'oogen docht springē: maer hy en bleef hem niet langhe schuldich/ want met eenen Peyrhamer smeet hy hem al verdooft ter aerden. Doen quamen des Koninck vā Breignens volc hem haestelijc te hulpe/ende des Hertogen van Ortilensens volc/om hem te vanghen. Doen verhief zic den strijt veel herder/zo dat de Peerden tot over den Hoef int bloet ghingen. Ende alzoo dese twee Heyrlegers trachteden na de victorie: De Hertoghe van Dardarie die de gantsche nacht met syn volc ghevolght hadde de Koninc van Breigne/ziende synen slach schoon/viel hun van ter syden aen/ende leverde hun zulcken Alarm / datse van eerst af/ den moet verloren gaven. Nu zoo was de Koninc van Breigne doende met de Hertoghe van Ortilense/meynende hem te wreken over de spijtighe woorden/ hem noemende eē valsche verrader/maer het ongheluc viel hem te deel / zoo dat hy daer doot bleef: wāt alzo hy herwaerts ende derwaerts reet/ slaende ter rechter ende ter slincker syde / doende als een kloec Prince / ontmoette hy by ghelue de Hertoghe die hy ten strijde beriep/ het welcke den anderē hem niet en weygherde/hoewel hy alreede out ende kael was. Ende om de waerheydt te zeggen/ de partije was gantsch onghelijc / ende en zoude aen des Hertooghs syde niet wel afgheloopen hebben/ ten ware dat Florestan den Vader van syn beminde bystant ghedaen hadde. Ende hem stellende tusschen beyden / quetste hy den Koninck met eenen slach/ dat hy hem synen Gheest dede gheven: twelc zulcken schric syn volc gaf / datse hier door/ als ooc om den aenval vanden Hertoghe van Dardarie / de vlucht namen na zeker bosschagie daer by zijnde/om hun te salveren: Maer daer en tusschen blevender zoo vele/ dat hunne vyanden zelfs te vreden waren hun tleven te laten behouden/vermoeyt zijnde vant langhe vechten ende veel dooden. Aldus behiel de Hertoghe van Ortilense tvelt/ ende ontfinc de Hertoghe van Dardarie met grooter blyschap/ende veerdichden metter haest een Edelman af aenden Keyser / metten welcken sy hem lieten weten de victorie/die hem Godt verleent hadde. Nu zoo ist tijdt dat wy wederkeeren ende vervolghen daer wijt ghelaten hebben/ sprekende vā Lisuart/ de Princesse Onolorie ende van Gricelerie haer suster/beyde in groote banghicheyt / om d'absentie ende verlies der gener die sy tot hunne vryers verkorē hadden / alzoo hier voren verhaelt is.

Hoe Lisuart gheleydt wert by Melie de Waerzeghiter, ende van tquaet tractement dat sy hem dede.

Het neghende Capittel.

HJer voren hebt ghy verstaen den druc ende rouwe die de Princesse Onolorie bedreef/zoo om dē brief die de Waerzeghster Melie by haren dwerch aen den Keyser gezonden hadde/ als om d'absentie van Lisuart / die gants in haer herte gheprint stondt. Nu zo dunc ket my goet v. l. te verhalen wie de ghene was die hem wech leydde/ ende door wat oorzaecke zulc bedroch ghebeurde. Ghy zult weten dat het voornemen der sestich Heydensche Koninghen over het innemen des Keyserrijcx van Constantinopolen / zoo wijt verbreydt wert/dat

de Koninc vant Eylandt der Reusen by
hun zic wilde voeghen: niet om dat hy
de Keyser van Constantinoplen eenich
quaet gunde/ maer om dat een eenighe
Dochter die hy hadde/ van Melie zoude
mogē leerē de wetentschap die sy hadde/
ende daer door sy zoo vermaert was/ zo
dat hyse metter daet by haer wilde bren-
ghen/ ende presenteren. Dese Jonc-
vrouwe was van zo grooter wtnemen-
der schoonheydt/ datter in alle de om-
ligghende Eylanden geen vrou en was
by haer te ghelijcken/ eñ was ghenaemt
Gradafilee. Dus vertroc de Koninc
vant Eylant der Reusen met syn Doch-
ter wt syn landt met twee duysent Ruy-
ters/ ende reysde zoo langhe tot dat hy
quam by den Koninc Armato ende Me-
lie/ die hem heerlijc onthaelden/ voor
al de Waerzeghster/ de welcke aenzien-
de de wtnemende schoonheyt van Gra-
dafilee/ nam voor haer terstont te
werc te stellen dat sy langhe te voren
bedacht hadde/ twelck was Lisuart
ghevanghen te hebben. Tot dien eynde
zont sy Gradafilee/ die hem wt s'Keysers
hof vā Trebisonde leydde/ als voren ver
haelt is. En om de waerheyt te zeggen/
Melie en hadde gheen bequamer per-
zoon moghen vinden tot dese verrade-
rije: want sy zoodanich was als ghe-
zeght is/ ende daerenboven zoo welspre-
kende als men in hare tyden zoude heb-
ben moghen vinden/ zoo dat het haer
gheen konst en was haer te doen geloo-
ven. D'oorzake die Melie hadde om
desen jonghen Prince om hals te bren-
ghen/ was dat sy door haer Tooverije
ende Duyvelsche konsten zekerlijc wist
dat hy d'eenighe oorzake zoude wesen
van't verderfende ondergane der Hey-
denen/ ende een vast Bolwerc voor die
van Thracien: om het welcke te voor-
komen/ sy Gradafilee na Trebisonde
zondt/ om hem by haer te brenghen/
maer sy versweech heur haer voornemē
twelc was hem te doen stervē: het, welc
ke Godt niet en wilde/ want dese Jonc
vrouwe werdt zoo op hem verlieft/ end
met syne liefde bevanghen/ datse dac
ende nacht niet en zocht als hem to
haerder liefde te trecken/ ende tot eener
Man te hebben. In dusdanigher ma-
niere reysden sy zoo langhe tot datse qua
men aenden Legher vanden Konin
Armato/ zonder dat Lisuart wist in wa
quartier hy was voor alsdoen. De Ko-
ninc was zeer verblijt over hunne kom-
ste/ want hy hadde van Melie verstaen
het groot perijckel daer de Heydenen in
komen zouden/ zoo hy te lijve bleef. Eñ
alzoo Gradafilee Lisuart den Konin
presenteerde/ zoo quam aldaer de wree
de ende onpatientighe Melie/ die hem
by vier Sergeanten dede vanghen/ end
hem eenen swaren ijseren halsband
doende aendoen/ zeyde sy hem: Ghy
valschen schelm/ ghy zult voortaen ghe
nieten zoodanigē oorden als v toekomt/
ende zal v in alzulcken plaetse stellen/
daer ic v zal weten te vinden alst my
goetduuct. Lisuart verwondert zijn
de over zulcken onthalinghe/ zach Gra-
dafilee bedrucktelijc aen/ ende en kond
hem niet onthouden van haer te zeg-
ghen: Zekerlijc Joncvrouwe/ ic en had-
de noyt ghedacht dat by alzulckē schoon-
heydt als d'uwe/ verraderije plaets
zoude ghevonden hebben: maer aenge-
zien d'ontrouwe zulcken ghemeynschap
heeft/ met zoodanighe diese behoorde te
haten/ zoo en zal ic voortaen gheen
Creatueren meer ghelooven/ oft ic en
zalse beter kennen. Gradafilee en
konde hem niet een woordt antwoor-
den/ want sy was zoo bedroeft over
het onghelijck datmen hem aendede/
datse wel hadde willen dootwesen/ want
sy beminde hem van gantscher herten:
derhalven ziende datse Lisuaert niet en
konde helpen/ als door bidden/ viel sy
bitterlijc weenende den Koninc Armato
te

te voete / ende zeyde hem: Heer Koninc
ic bid u ootmoedelijc / dat den ghenen
die hem op myn woordt betrout heeft
met my te komen / gheen leet en geschie-
de / want my zoude onghelijc ghschie-
den / ende met reden zoudemen my van
verraderije moghen betichtighen / die
noyt onder ons gheslachte bevonden
en is gheweest: Maer de Koninc
syn hooft om keerende / zonder haer
te antwoorden / beval datmen Li-
suart zoude ghevanghen legghen in ee-
nen diepen put. Heere zeyde sy / ic en zal
van voor u niet opstaen / indien ghy al-
zulcken ghewelt toestaet: ten minsten
doet my dese gratie / dat hy in een eer-
lijcke ghevanckenisse gestelt werde / zon-
der zoo gheketent te wesen als een Dief:
anders zijt verzekert dat ic my ws be-
klaghen zal zoo langhe als ic leve / tot
wat plaetse ic zal wesen. Alzoo sy in de-
se benautheyt was / zoo quam daer haer
Vader / wel verwondert / ziende syn
Dochter zoo beweent / ende het onghe-
lijc datmen dede den genen die met haer
ghekomen was / dies hy syn ghevoelen
wel stoutelijc uytsprac. Armato hem
niet willende verstooren / stont de bede
syner Dochter toe / hoe wel het teghen
reden was / zeyde hy: want zoo ghy eñ
sy wistet hoe schadelijc ons het leven de-
ses booswichts is / ghy beyde zoudet
hem ter doot veroordeelen Aldus wer-
den Lisuart de ketenen afghedaen / ende
ghestelt in eenen stercken Toren / daer
Melie den sleutel af hadde: ende daer-
enboven dertich Ridders tot syner be-
waringhe / waer van de xv den voor-
nacht / eñ d'ander xv den na nacht waec-
ten / tot dat den dach aenquam. Godt
wil hem patientie verleenen / ende by-
staen / want synen sterf dach voorhan-
den was / alzoo wy inde volghende ca-
pittelen zullen verhalen. Maer eerst
zult ghy weten / dat den Edelman by
den Hertoghe van Orzilense afgheveer-
dicht / tot Trebisonde by dẽ Keyser quam /
dien hy int langhe vertelde den slach die
gheweest was tusschen syn Heyr ende
theyr des Koninckx van Breigne / syne
ende syns zoons doodt / ende voorts de
gantsche nederlaghe des Vyants. Waer
van de Keyser Godt grootelijckx loofde
ende dancte / ende van grooter blyschap
dede hijt den Bode dicwils verhalen /
zelfs inde teghenwoordicheyt der vrou-
wen / daer hy niet en verzuymde te ver-
halen de kloecke daden ende vromiche-
den van Florestan / Galvanes ende
Parmenir: waer van Griliane eñ Bri-
delnie niet weynich verheught en wa-
ren / want sy dese Ridders zoo lief had-
den als hun eyghen herte: Ende ver-
trocken zijnde inde Kamer van Onolo-
rie / begonnen sy in ghenuechte te twi-
sten / elc zegghende van syn lief meest
bemindt te wesen het welcke sy deden
om de Princesse te verheughen / die zin-
der 'tvertrec van Lisuart niet en hadde
ghedaen als steunen ende zuchten. Nu
zoo duerde hun gheschil zoo langhe / dat
Bridelnie / lustigher ende vrymoediger
als iemandt van d'ander / zegghende
meest bemint te wesen / ten lesten een oor-
kussen nam / ende met een vrolicheydt
des herten / wierp tzelve naer thooft
van Griliane / blyvende daer by / dat
haer Ridder haer meest bemindde / be-
reydt zijnde zulckx te proberen met slagen
van zulcken kudsen. Griliane nam een
ander / ende dit ghevecht was zoo ghe-
weldich / datse zouden hebben doen lac-
chen de swaermoedichste der weerelt /
want daer en was niet een oorkussen /
ofte ten vlooch lanckx de Kamer over en
weer / zoo dat de pluymen om d'ooren
stoven. Oricelerie hun ziende t'eynden
aessem / ghinc tusschen beyden / zoo dat
dit tournoyspel een eynde nam; der hal-
ven zullen wy hun laten rusten / ende
keeren tot Perion van Gaule / daer wy
langhe afgheswegen hebben.

Hoe

Hoe Perion van Gaule genaemt den Ridder vander Sphere ontmoette de Ioncvrouwe Tiriaxe: ende van vele schoone avontueren die hem ghebeurden.

Het tiende Capittel.

INdien het u ghedenct/wy hebben hier voren ghelaten Perion met Languines/ Abies van Yrlandt ende de dry Ridders met de Kruycen / hun ververshende inde Looverhutte die de Simmen ghemaect hadden/zijnde de Schippers en voerders van Alquifens Barcke. Vervolghende nu dan onse Historie/ alzoo de Ridders waren koutende van hunne voorleden Fortuynen / Perion vraeghde Talanque oft hy gheen tijdinghen en wist van Garinter ende syn Broeder / die Ridders gheslaghen waren van Esplandian / alzoo ghy hebt moghen lesen int vijfde Boec/ ende daer na ghevaren waren na het Eylant van Californie: Myn Heere antwoordde Talanque / wy hebben hun ghelaten voerende een strenghe ende harde oorloghe teghen een Koninc myn nabuer/ ende hebben alreede vele plaetsen ingheno men. Wat voor avontuere heeft u van hierte lande ghebracht / vraeghde Perion. Gheen ander zeyde Talanque/ als tgherucht deser Fonteyne / alwaer men zeght wonderlijcke avontueren te gheschieden: ende hoewel ons voornemen was wederom na Californie te keeren / zoo en zullen wy nochtans u zoo haest niet verlaten / dewyle Godt ende de fortuyne ons by een ghebracht heeft. Zoo help my Godt/ sprac Perion / ghy zult my vrientschap doen: want ic en mach van hier niet vertrecken / voor sy en komt my halen die my hier gebracht heeft/want ic haer zulcx beloost hebbe: maer sy ghekeert zijnde/ zal ic met haer gaen / ofte zoo veel doen datse my oorlof gheven zal met u lieden te trecké. Alzoo hy dese woorden eyndichde / zaghen sy een hert zeer ghequest/ twelc vervolght wert van een Ioncheer / hebbende den hoorn aenden hals fraey ghestoffeert/ zittende op een Turcx peert snellijc loopende: den welcken volghde een ander Ioncheer van ghelijcke kleedinge/ doch niet wel zoo kostelijc. Dese twee vervolghden het hert zoo snellijc/ datse de

Ridders mette Kruycen niet ghewaer en werden/voor dat de beeste doot was zynde inde Loover tente / wt de welcke sy quamen ende te peerde zaten juyst als den eersten Joncheer vanden Peerde schreet/ende syn mes troc om de kroone van thert af te snijden. Ende alzoo hy daermede doende was / zoo werdt den anderen Perion ghewaer met syn ghezelschap hebbende Kruycen op hun wapenē/dies hy recht na hem toe reet/ ende den eersten die hy aensprac was de Koninghinne Calasie / tot de welcke hy van verre riep: Och goede Ridder / om Godts wille entfermt v mynders/ende staet my by/want ic houde de zelve wet die ghy lieden hebt. Joncheer / antwordde de Koninghinne/daer en is niemant in dit ghezelschap/ die v vriendtschap weygheren zal. D'ander Joncheer dese woorden hoorende / hief syn hooft op/ende ziende zulcken gezelschap/ verliet syn prope/ ende meynende synen voet inden steghelreep te stellen om de vlucht te nemen/zoo wederhiel hem syn Medeghezelle / zegghende : Alsnu zult ghy myn ghevanghen wesen / ghelijc ic den uwen gheweest heb. Ende alzoo sy doende waren/den eenen om t'ontkomē/ ende den anderen om hem zulcx te beletten/zoo sprongender wt het bosch ses Ridders in volle rustinghe/den welcken acht Edellieden te voete volghden onghewapent verzelschappende een wtnemende schoone Joncvrouwe / die by haer hadde twee andere Joncvrouwen opghezeten ende ghekleedt als groote Heeren Dochters als sy ooc waren. De ses Ridders ten eersten ghewaer wordende Perion met syn ghezelschap / zaghen aen hun wapenrocken datse Christenen waren / daerom nederlatende de visiergaten van hun Helmen / riepen sy hun aen datse doode lieden waren. Ic en weet niet watter wesen zal / zeyde de Ridder metter Sphere/maer ic en weet alsnoch niemant van d'onse ziec / Gode lof. Ende alzoo d'andere hun lancien velden / zoo deden sy hun beste / om die te wederstaen / ende sy treften d'ongheloovighe zoo wel/ datse alle ses doodt ter aerden vielen/dies de acht ongewapende de vlucht aennamen / zoo zeer alsse rennen mochten. Aldus bleven de Joncvrouwen zonder gheleyde. De Ridder metter Sphere aenveerdende de principaelste/sprac haer aen zeer vriendelijc: op myn trouwe/me Joncvrouwe/ic en hebbe van myn (leven dat ic weet) gheenen buet ghehadt die my beter behaechde. Een zake wil ic v wel verzekeren/dat de gevanckenisse die ghy by my hebbē zult/ zal wesē/ dat ic myn wterste beste zal doē om v alle dienstbaerheyt te bewysen/gelijc ic ghewoon ben te doen alle schoone Joncvrouwen als ghy zijt. Tiriaxe (dese schoone Joncvrouwe al-zoo ghenaemt zijnde) dit hoorende / begon jammerlijc te weenen/ ende swaerlijc verzuchtende sprac sy tot Perion : Ic zie wel dat ic uwe ghevanghene ben ofte ic wil of niet/ twelc my leet is: doch ic vertrouwe uwe edelheyt dat my gheen oneere by v gheschieden en zal. Neent op myn trouwe/ zeyde hy: veel eer wil ic myn lijf in perijckel des doots stellen/ als toe te laten dat v eenighe oneere geschiede/ daerom bid ic v ende uwe Joncvrouwen met my te gaen. Doen nam hy den toom van haer telle / ende geleydese tot aende Loover tente : maer alzoo sy passeerde daer het eerste ghevecht hadde geweest/ zach sy den Reuse met d'andere doot ter aerden liggen/daer van sy zoo verschricte/datse met luyder stemme riep: Och nu houde ic my zelvē meer verloren als te voren / ziende voor myn ooghen doot ligghen den stercken Brutillon met syn Ridders. Om Godts wille / zeyde sy den Ridder metter Sphere/verhaelt my eens hoe hun dit ongheluc overkomen is. Mevrouwe antwoordde Perion/het

Zijn ongheluckten die somtydts alzulcke overkomen diese zoecken: ende vertroct haer van beghin aen totten eynde toe. Aldus tzamen sprekende / quamen de Ridders met de Knapen met de twee Jonckers die 'thert vervolcht hadden. Perion latende Tiriare by Calafie/ nam den outsten aen d'een syde / ende vraeghde hem wie hy eñ de Joncvrouwe was. Heere/ antwoordde hy/ sy ende hy die met my ghevanghen is / zyn des Koninex van Jerusalems kinderen/ die hy om hun genoechte aen te doen /alhier aende Fonteyne zondt / onder de geleyde vanden Reuse Brutillon/om de avontueren te zien die daghelijcx daer gheschieden. Ende gheloofe my/zeyde hy/ dat het langhe vertoeven alhier/ v met v ghezelschap wel mocht schadelijc wesen/ want de Koninc hun Vader en is maer een halve dach reyse van hier / die door de ghevluchte/ terstont de tydinghe zal hebben van het ongheluc syne kinders overghekomen/ waer over hy hem zal willen wreken / alzoo hy de middel wel heeft / verzelschapt zijnde met veel Kryghsvolc/ als oot met dry stercke Reusen / Broeders des ghenen die ghy gedoodt hebt/die hy wt Lybien de woeste doet komen om hem te verzelschappen int belegh van Constantinopolen/ die alle de Princen van groot ende kleyn Asien/ja zelfs van over tgheberchte van Caucase eñ groot Armenien voorghenomen hebben te destrueren ende te raseré: derhalven volgt goeden raet/ eñ vertrect aleer v quaet daer van kome. Ende ghy vraeghde de Ridder metter Sphere/ zijt ghy van hun Maechschap? Neen ic antwoordde de Joncheer: Ic ben des Koninex van Napels Sone/die op de Zee ben ghenomen gheweest by Brutillon den Zeeroover/alzoo ic ter jacht reedt met ses van myne Ridders. Perion was gantsch bedroeft/ verstaende het voornemen der Heydensche Princen

over Thracien/ hoe wel hy hem zul
niet en gheliet /maer ginc inde Loove
tente by d'andere: alwaer Alguife te
stont quam / de welcke by Perion k
mende/hem te voete viel/om die te ki
sen/ maer hy hief haer zoetelijc op/ ze
gende: Ghelooft my Joncvrouwe/uw
wederkomste heeft my langhe gedoch
ende verdrietich ghe weest/dies zijt gh
my nu te willekomer. Vrome Ridde
sprac sy/myn Vader ghebiedt hem oo
moedelijc in uwe goede gratie / als d
meer in v ghehouden is/ als in ieman
ter weerelt. V Vader zeyde Perion/
en heb hem in myn leven noyt ghezien
dat ic weet. Och zeyde sy het was de
ouden Man die op de Karre ghebonde
was / wiens doodt voorhanden was
zonder den goeden bystant die ghy hem
ghedaen hebt: maer ghy hebt hem ver
lost wt de meeste pyne / die opt mensch
(van synen ouderdom) gheleden heeft
Ghy zult weten Heer Ridder/ dat hy
door syne wetenschap syn ongeluc voor
zien hadde / daer hy niet teghen en kon
de/ als door de kracht van een der sonen
vanden Koninc Amadis van Gaule: e
hierom beval hy my v te gaen zoecken
ende zoo veel te doen / dat ic v te dese
plaetse zoude brengen / op zulcken dach
ende ure als ghy hem ghevonden hebt
Ende dit was d'oorzake dat ic aen v be
gheerde niet te willen spreken int Ho
des Keysers van Trebisonde/ vreesend
dat myn voornemen wtghestelt zoud
hebben gheweest/zoo sy v ghekent hadden. Nu tghene datter ghescheidt is,
daer dancke ic Godt ende v van. Ic
verwonder my zeyde Perion dat hy hem
ons niet bekent en maecte. Myn Heere
zeyde sy/ghy zult hem op een ander tijdt
met ghemac zien ende spreken: dan hy
heeft my belast v te zegghen / dat hy na
het Eylant der Simmen trect/twelc syn
is / ende tot wat plaetse hy wesen zal/
hebt ghy aen hem een trou dienaer/ die

altijdt

altijdt bereydt is te erkennen de moeyte die ghy om synent wille ghedaen hebt/ ende de deught hem by u bewesen. Wat nu aengaet de belofte die ghy my ghedaen hebt/ daer hebt ghy u zoo wel in ghequeten/ dat ic u vry stelle te gaen daer't u belieft. Jonckvrouwe antwoordde Perion/ zoo ic hem ghekent hadde/ ic verzekere u dat ic hem om uwent wille/ behoorlijcke eerbiedinghe zoude bewesen hebben/ doch zulcx zal op een ander tijdt gheschieden alst hem believen zal. Ende dewyle ghy my oorlof gheeft/ zoo zal ic op morghen/ zo het Godt toelaet/ trecken na tgezelschap by het welcke ic was als ghy my eerst zaecht.

Hoe de Ridder metter Sphere ende syn Medeghezellen ontmoetten de Soudaen van Liquie, ende vanden strijdt die tusschen hunlieden was.

Het elfde Capittel.

PErion ende Alquise kouteden zoo langhe datse ghegeten hebbende van zulcx als sy hadden/ in slape vielen/ als ooc alle d'andere tot des anderen daechs smorghens/ datse hun bereydden om te peerde te zitten. Doen vraechde Perion Languines en Abies van Yrlant welcken wech sy aennemen wilden. Heere antwoordde Abies/ my dunct dat Languines ende ic voor tbeste na Constantinopolen trecken/ den Keyser tot hulpe. Zekerlijc/ zeyde Perion/ ic ben ooc van dien zinne. Ende ghy lieden/ sprac hy tot u Ridders mette Kruycen/ zult ghy lieden mede vanden spele wesen? Voor alsnu niet/ antwoordden sy/ wy zullen den wech nemen na Californie/ ende zullen aldaer volc oplichten aen alle kanten/ ende u lieden volghen/ indien de tydinghen vande beleghering he verbolghen. Ic verzekere u dat icker zijn zal/ zeyde Perion/ ende bidde u lieden niet in ghebreke te wesen. Alsdoen zaten sy te Peerde/ rijdende na de Zeestrande/ maer sy en hadden niet langhe ghereden/ ofte sy verhoorden tgheruecht ende tgebriesch van peerden/ ende korts daer na zaghen sy wt het bosch komen ghereden tien Ridders wel opgezeten ende ghewapent/ vande welcke eenen voor wt reedt grooter als enighe van d'andere/ voerende een dicke styve lancie/ ende welcke een

winpel hinc / de fraeyste diemen zoude moghen bedencken. Syn wapenen waren al swert / ghenaghelt met goude naghels / waer van de hoofden waren van Diamanten ende ander kostelycke ghesteenten / ende int aenzien scheen hy een groot Heere / ende thooft van alle d'ander te wesen. De Ridder metter Sphere werdt belust om synen naem te weten. De Koninghinne keerde hem terstont / ende zeyde Perion dattet Radiare was / den grooten Soudaen van Lybie / metten welcken ic ghevochten hebbe teghen Amadis ende Esplandian inde belegheringe voor Constantinopolen / van ons daer toe beroepen zijnde. Voorwaer zeyde Perion / dat beweecht my noch meer om my teghen hem te beproeven. Midts dien maecte hy synen Helm vaste / ende nam syn lancie / rijdende met ghemac na den anderen toe: de welcke hem ziende komen / riep hem van verre aen: Ghy Ridder ghewapent met zoodanighe swerte wapenen als ic ben / ic bid' u my uwen naem te zegghen / ende van wat Lande ghy zijt / aleer wy teghen malkanderen strijden. Zekerlijc antwoordde den Ridder metter Sphere / zoo kleynen zake en zal u niet ghewyeghert werden: het Landt myner gheboorte is groot Bretaignen / ende ben Dienaer der schoonster Vrouwe ter weerelt / hoe wel haren naem my onbekent is / ooc en heb ic voorhet eerste zoo veel aen haer niet verdient. Zekerlijc / sprac Radiare / dat komt wt een goet hert / ende t'is my lief zoo wel te passe ontmoet t'hebben een Ridder van alzulcken Landt / wt het welcke ghemeynlijc niet en komen als vrome ende ervaren lieden / ende voor alzulcke heb icse ende de mijne dicwils bevonden. Ende op dat ghy niet en meynt dat ic ghevoynsdelijc spreke / indien u belieft vande myne te wesen / ic zal u Capiteyn generael maken over myn gantsche Heyr dat ic opgherecht hebbe om na Constantinopolen te trecken. Indien ghy dese presentatie verwerpt / zoo zult ghy in plaets van zulcken goetgunstichept / van myn handen sterven. Dats quaet / antwoordde Perion / doch zoo veel isser af / dat ghy misschien meer reden hebt my te dreighen als u zelve bekent is / want ghy ter weerelt gheen meerder vyandt en hebt als my. Ist moghelijc / sprac de Soudaen / zoo wacht u dan van my: doch zoo veel beleefthepts zal ic u bewysen / dat niemant vande myne u besprighen en zal als een voor een. Doen riep hy eenen die hem aldernaest was / ende beval hem Perion t'onder te brenghen: maer hy rekende zonder synen Weerdt: want met den eersten steke lichte hy hem wt den zadel / zoo dat hy ter aerden viel zonder handen oft voeten te roeren: hierom liet Radiare een ander komen / die zoo wel onthaelt wert als den eersten: van ghelijcken oock de volghende bijve[...] waer over de Soudaen verwonderd zijnde (meynende by hem te hebben de best[e] Ridders van syn Lant) beval den achtsten (op den welcken hy hem grootelijc[x] betroude) syn Medeghezellen te wreken: ende metter daet liepen sy teghen malkanderen / met zulcken ghewelt / dat bey de hunne lancien by splinters inde locht vloghen / ende int voorby rennen ontmoetten sy malkanderen zoo zachtelijc met den hoofde / lichaem ende schilden / dat den Turc al bedwelmt ter aerden viel. De Koninghinne Calafie dit ziende / en konde haer niet onthouden van lacchen / ende zondt haer lancie by Alquife aen Perion / hem biddende dat hy de zelve zoo wilde besteden / als hy de syne ghedaen hadde. Perion dede haer hooghlijc bedancken / ende alzoo den neghenden veerdich was om teghen hem te loopen / zoo en hiel hy haer niet langher sprake / alleenlijc dat hy hem zelven zoude houden voor een vande beste

Tour-

Tournoyers der weerelt / zoo hy maer zoo veel en konde als syt vergheten hadde. Hiermede reden sy teghen malkanderen dat hun lancien braken / blyvende Perion te peerde / maer den anderé viel zoo plomp ter aerden / dat hy meynde den hals ghebroken te hebben: dies den tienden ter banen quam / die Perion zoo trefte / dat hy hem dede de lendenen buygen / maer hy en bleef hem hier van niet schuldich / want hy dructe hem de lancie een vadem lanc dweers door tlijf / zoo dat hy doodt ter aerden viel / hebbende tstuc noch inde dermen. Zoo moet my Godt helpé / zeyde de Koninghinne Calasie tot Talanque / zoo en zach ic noyt fraeyer de lancie ghebruycken: Ic bid u zeyndt hem oot d'uwe / op dat hy zulcken heerlycken aenslach volvoere: het welcke Talanque bewillichde / dies sy Alquife riep / tot haer zegghende: Joffrouwe gaet noch eens totten Ridder metter Sphere / ende zeght hem dat hy myn lancie die ghy hem ghebracht hebt / groote eere bewesen heeft / die ghevende voor een koker den buyc vanden Heydeu: ende dat hy ter eeren van syn Liefste dese oot zoo wel bestede. Alquife en vertoefde niet lange hem dese bootschap te doen / dies hem de couragie vermeerderde / zegghende dat hy syn beste daer toe doen zoude / zoo dat de Soudaen syn ghevanghen zoude wesen oft zelve inde yyne blyven: maer Radiare hadde wel andere ghedachten / ende maecte syn rekeninghe de doodt van Grimaude / den lest verslaghen te wreken / sweerende by syné grooten Godt / dat hy Perion dese misdaet zoude doen boeten: om het welcke te volbrenghen / hy by hem quã / zegghende: Ridder ic hebbe oorzake u meer te haté als mensche die leeft / nochtans om de groote vromichept die ic in u speure / zoo ben ic ghedwonghen u dese eere aen te doen / dat zoo ghy wilt aennemen de presentatie die ic u gedaé hebbe / u dese misdaet vergheven zal / ende u noch deuchden ende eere bewysen. Zekerlijc sprac de Ridder metter Sphere / ic zal u veel beteren raet gheven / indien ghy my gheloven wilt. Hoedanigen / sprac Radiare? Dat is / zeyde de Ridder dat ghy u valsch gheloove verlatet / ende Jesum Christum bekent voor den eenighen ende waren Godt / ende niet d'Afgoden ende Duvels die u verleydé: ende dat ghy in plaetse vanden Keyser van Constantinopolen te hinderen / alzoo ghy voorgenomen hebt / met aldermacht wilt bystaen / ende alzoo zullen wy goede vrienden werdé / maer anders niet. Oft Radiare met gramschap ontsteken werdt / dat laet ic u bedencken / eñ lietet oot wel blycken / zegghende: hoe / gheeft ghy raet dien dies gheen aen u en verzoect / meynt ghy my met schoone woorden te verleyden? O neen neen / aleer ghy myne handen ontkomt / zoo hope ic u alzoo te kastijden / dat ghy tot my ofte myns ghelijcke zoo verwaendelijc niet meer spreken en zult. Nochtans eer wy malkanderen bevechten / zoo hoort de conditien die ic ghewoon ben te presenteren de ghene die teghen my vechté / ende indien sy u redelijc duncken / ghy meughtse na komen / ende zoo niet / stelle die t'uwer discretie. Zeght dat u belieft zeyde Perion / ende ic zal u gheerne hooren. Den overwonnen / sprac Radiare / zal den overwinner te wille staen / ende hem in alles gehoorzamen: bedenct u nu oft ghy zulcx wilt toestaé. Voorwaer sprac Perion / ghy spreect als een kloec moedich Prince / ende prijse die maniere hooglijcx / zoo dat icse in alles t'uwaerts zal na komen / zonder eenichsins na te laten. Zoo wacht u dan van my zeyde de Soudaen. Mits dien weken sy van malkanderen / ende stekende de peerden met sporen / ontmoetten sy malkanderen zoo gheweldelijc / dat beyde de lancien inde locht vloghen / Radiare met syn

 peerdt

peert ter aerden vielen / ende Perions
peerdt hadde d'een schouder gebroken/
blyvende kort staende / ende viel onder
syn meester. Ende hoe wel den val van
d'een ende van d'ander herdt was/ zoo
waren sy beyde nochtans zoo haest op
de beenen/ als oftse malkanderen niet
gheraect en hadden / ende tredende na
malkanderen met grooter hooghmoet/
de sweerden inde handt / sloeghen d'een
d'ander zoo vreeslijc datse verwondert
waren / alle diet aenzaghen. Ende hoe
het langher duerde / hoe hunne kracht
scheen te vermeerderen/ zo dat het gras
root wert van hunnē bloede/ eñ tvelt be-
dect met stucken van hun schildē eñ har-
nasch/ende mē niet anders en konde oor-
deelen / oft sy en moestender beyde bly-
ven. In zulcken standt hielden syt te-
ghen malkanderen staende zonder aes-
sem te scheppen tot elf uren / ende de
Soudaen een weynich aen d'een syde
tredende/ sprac tot Perion: Ridder/ my
dunct dat ons ghevecht niet en behoorde
te volghen de maniere vande wreede eñ
felle beesten/ maer als de ghene die ghe-
woon zijn de wapenen te vgeren: hier-
om bid ic v/ laet ons wat aessems schep-
pen/ ende alsdan zullen wy wederom be-
ginnena v believen. Ic bens te vreden/
antwoordde Perion/ niet om dat ic zoec-
ke te rusten/ maer om dat ghy v te my
waerts zoo beleest ghetoont hebt / ver-
biedende uwe Ridders my niet tsessens
te bespringhen / het welcke ic myn leven
lanc ghedencken zal. Aldus bleven sy
rustende op de appels van hun sweer-
den/ maer niet langhe/ want korts daer
na vielen sy malkanderen in/ dapperder
als te voren: ende de Soudaen sloech op
Perion zoo dapperlijc / dat hem tbloet
tot vele plaetsen ten lijve wt liep: Daer
van hy metter daet de wrake nam/ hem
ghevende zulckē slach/ dat hy eenen hal-
ven voet diep inden schildt ginc/ die hyer
voor hiel / ende treckende syn sweerdt
met ghewelt daer wt / moeste de Sou
daen ter aerden buyghen: maer hy ha
stelijc opstaende / gaf Perion zulcke
gheweldighen slach/ dat hy hem thoo
zoude gekloven hebbē/ zonder de deugh
syns Helms. Perion alsdoen bemer
kende tperijckel daer hy in was / na
syn sweert in beyde handen / ende treft
de Soudaen zoo gheweldelijc / dat h
hem d'ooghen inden hoofde dede ke
ren/ ende beghonst te strunckelen he
verdwelmt zijnde/ ende Perion hem va
tende byder kraghe/ wierp hem ter aer
den / eñ ructe hem den helm van 'thoof
die hy wech wierp. Radiare die by n
versmacht was / de locht ghevoelende
beghon te aessemen. Hoe! zeyde de Rid
der metter Sphere: geeft ghy den moe
verloren om zoo kleynen zake? waer i
nu uwe glorie ende grootmoedichepd
des herten / daer door ghy in zoo vel
plaetsen vermaert zijt? Met dese woor
den verhief de Soudaen syn ghezichte/
ende hoe wel hy hem int perijckel des
doots zach/ ziende tsweert verheven om
hem tleven te benemen / zoo antwoord
de hy nochtans: De grootmoedicheyt
daer ghy van spreect / is noch int herte
des Soudaens / alwaer sy niet vermin-
deren noch verghaen en zal/ wat perijc-
kel hem ooc mach overkomen. Dats
wel / zeyde de Ridder metter Sphere:
maer ghedenct v niet de beloften die wy
malkanderen ghedaen hebben? zeer wel
antwoordde hy/ ende indien myn ghe-
moet stantvastich is / zoo kont ghy wel
dencken dat ic veel meer myn woort en-
de beloften zal houden / zoo dat ic liever
tien lijven verliesen zoude/ zoo het konde
wesen / dan niet te volbrenghen tghene
ic belooft hebbe / hoe groot oock de zake
mocht wesen. Hierom ghebruyckt my
als v Dienaer / alzoo ic bereydt ben te
doen alles wat ghy begheeren zult. Ze-
kerlijc zeyde Perion / ghy bethoont wel
te zijn zulcx alsmen van v zeght/ derhal-
ven

ven zal ic zulcken beleeftheyt t'uwaerts ghebruycken als ghy weerdich zijt. Nu dan staet op / ende zit te peerde/ende alsdan zullen wy vande reste spreken. Het welc sy deden/ende met dien quamen by hun de Ridders mette Kruycen/als ooc de Koninghinne Calafie / die met ontdecten hoofde de Soudaen quam omhelsen / zegghende: Heer Radiare/nadien ghy ende ic zoo wel veproeft hebben de kracht der Christenen / alzo v bekent is/ ic bid' v dit voor zeker ende ghewis te houden/dat ghy tot gheenen tyden eenich voordeel op hun zult halen/alzoo sy bystandt ontfanghen van eenen eenigen Godt / die alleen Heer ende Meester is der gantscher weerelt / derhalven ist dwaesheyt van v/dat ghy meynt meester te worden van desen Ridder die broeder is vanden Keyser Esplandian/ende Sone des wijt-vermaerden Amadis van Gaule/vandẽ welcken wy beyde (indien het v indachtich is) inde leste belegeringhe voor Constantinopolen/verwonnen waren. Mevrouwe / antwoordde hy / indien ic onbedachtelijc ghedaen hebbe/ zoo heb ic loon daer na ontfanghen/ende hoewel het my verdriet / nochtans verheughe ic my v ziende gehout ende welvarende/ ghedenckende de avontueren die wy tsamen ghehadt hebben/zelfs inde leste reyse na Thracien. Nu alzoo het bloet hun ontliep door de wonden die sy malkanderen ghegheven hadden/ deden sy hun verbinden: ende van daer (vreesende de Komste des Koninckx van Jerusalem/ ende het ontzet der kinderen die sy mede namen)/reden sy na de Zeestrandt/alwaer sy noch vonden de schepen daer sy mede gekomen waren/ zelfs dat van Abies van Yrlandt ende Languines/in het welcke den Ridder metter Sphere ghinc. Nu alzoo Alquife wederom wilde keeren naer haer Vader die haer verwachtede int Simmen Eylandt/als voren verhaelt is/zoo badt sy vriendelijc Perion haer oorlof te geven. Myn weerde vriendinne / sprac Perion: ic bidde Godt v te willen ghelepden: maer indien het v beliefde my een bede te consenteren die v weynich kosten zal/ ghy zult al v leefdaghe aen my een Ridder hebben t'uwen ghebiede. Hoe! zeyde sy / meynt ghy dat ic v iet weygheren zoude/ van tghene ghy ghebiedt? neen ic zekerlijc/ al waert met perijckel mijns levens. Doen nam Perion haer aen d'een syde/ ende sy beyde alleen zijnde/ zeyde haer alzuchtende: Och Alquife/ myn voornemen was eenen anderen wech te nemen/ ende te keeren tot Mevrouwe Greceleric/ om haer te dienen/ zijnde myn herte alzoo thaerwaerts gheneghen/ dat ic om haer denckende/ al levende sterve / ende zonder haers te ghedencken/ en kan ic niet leven: Godt gheve dat dit beginitsel zoodanigen eynde hebbe als ic verhope/ ende sy my zoo veel weldaden doe / als my te houden voor haer eyghen:tot desen eynde heb ic bedacht by uwen middel haer te zeyndẽ de Princesse Tiriaxe met haer Broeder/ ende de Soudaen van Liquien/die ic v bidde daer te willen brenghen/ ende haer van mynent weghen te presenterẽ: Want dewyle ic gantschelijc haer toekomme/zoo ist ooc wel reden dat alle tghene dat ic verkrijghe ende my toekomt/ haer diene eñ onderdanich zy. Ghy zult haer ooc zegghen dat ic na Trebisonde keerẽ zal/zoo haest het my doenlijc zal zijn/ eñ dat ic midler tydt gheen lancie bruycken en zal / noch gheen Ridderlijc feyt wtrechten/ ofte ten zal thaerder eere ende liefde wesen. Myn Heere / antwoordde Alquife / ic zal doen alles wat ghy my ghebiet / ende zult zulcken voorsprake aen my hebben/ dat ghyt ghewaer zult werden. Dat bid ic zeyde Perion. Doen quamen sy byden Soudaen/ die daer en tusschẽ met Tiriaxe was koutende/hem beklaghende dat hy meyne nde syn Vader

der te bezoecken / ghevallen was in de handen van syn Vyanden. Den Ridder metter Sphere brac hun redenen / hun te kennen ghevende syn begheeren / zegghende totten Soudaen: Ghy zult met uwe Ridders / ende ghy Mevrouwe met uwen Broeder ende Joncvrouwen gaē daer v dese Joffrou geleyden zal/ eñ zult aldaer ter liefde vāmy willekom wesen. Als Tiriaxe dese woordē hoorde/ zo werdt sy noch meer weenende/ ende antwoordde met grooter weemoedicheydt: Heer Ridder ic ben in uwe macht / ende meucht met my doen na v believen / maer ic wilde wel dat my de Doot van nu aen quame verlossen. Mevrouwe zeyde Perion / ic verhope dat ghy meer troosts zult ontfanghen als ghy wel meynt. Ende zoo veel v aengaet Heer Radiare/ volghende de beloften tusschen ons beyden ghedaen/ ic begeere dat ghy (ghekomen zijnde ter plaetse daer ic v zeynde) terstont twee van uwe lieden zult zeynden / om uwe Onderdanen te ghebieden dat niemant van hun en trecke teghen den Keyser van Constantinopolen/ maer veel eer datse met hem zijn daer sy konnen oft moghen. De Soudaē antwoordde hem: Ghy zult my dit ten besten houden / want ic hebbe te voren myn woordt aen een ander ghegheven ende verbonden. Ghy hebt over my ghebieden / maer niet over myn beloften ende trouwe / die mynen perzoon niet en raken. Ic hebbe eedt ghedaen ende belooft dē Koninc Armato bystant te doen tot wat plaetse hy my zal willen ghebruycken / ende ghelijc ic v ghezeyt hebbe / liever het leven te verliesen / als myn trouwe te breken: dus bid ic v my voorder niet te dwinghen. Zoo en zal ic oock zekerlijc/ sprac Perion / ende tzoude my leet wesen/ dat een zoo grooten Heere ende vromen personagie om mynent wille syn trouwe ende belofte zoude breken. Zoo gaet dan met dese Joncvrouwe/ ende verwachtende onse tzamenkomste/ bevele ic v lieden te Gode. Doe namē de Soudaen/ Tiriaxe ende d'andere oorlof aen hem/ ende gaende uit schip van Alquife / zeyde den Ridder metter Sphere tot haer: ic bidde v Joncvrouwe/ Mevrouwe Ouolorie van mynen weghen ootmoedelijc te groeten/ als oock alle de Joncvrouwen van tHof. Dus zegghende gaf hy haer secretelijc eenen brief aen Gricelerie. Ende van Land stekende/ blies den windt inde zeylen, ende de Simmen roeyden den wech henen die sy moesten wesen.

Hoe de Ridder metter Sphere, Abies van van Yrlandt ende Languines te Constantinopolen aenquamen, ende de goede onthalinghe die hun de Keyser dede.

Het twaelfde Capittel.

ALquife afghe veerdicht zijnde om de Soudaen van Liquien/ met Tiriaxe / haer Broeder ende hun volc tot Trebisonde te brenghen/ zoo ghinc de Ridder metter Sfere tscheep/ met Abies van Yrlandt/ Languines/ ende des Koninckx van Napels Sone te Gode bevelende de gene die na het Eylant van Californien wilden keeren. Ende sy hadden eenen bequamen Suyden windt/ zoo datse in acht daghen tot Constantinopolen aenquamen/ zonder eenighen teghenspoet. De Keyser van hunne kōste gewaer schout zijnde /was zeer verblijdt/ verhopende dat Lisuart syns Dochters Sone in hun gezelschap zoude wesen/ dus hy hun quam inhalen. Ende alzoo Perion / Abies ende Languines hem reverentie deden / quam Frandalo Perion omhelsen/ hem zegghende: Heer Ridder / Ic ben ghehee- lijc t'uwen besten/ zoo dat ghy meught

ghebie-

ghebieden / als de ghene die v begheert
te ghehoorzamen / ende dat ter eeren
ende liefde vanden Koninc Amadis/en-
de Esplandian v Broeder/der welcker
ic een zeer goet vrient ende ootmoedich
Dienaer ben. De Ridder metter Spe-
re en hadde hem noyt ghezien / dies de
Keyser tot hem zeyde: Myn Sone ic
achte dat ghy somtijts hebt hooren spre-
ken van den Grave Frandalo/ende de-
sen ist die v synen dienst aendient / ende
hy is oock zoodanich tot alle uwe Vrien-
den als hy v ghezeyt heeft. Zekerlijc/
myn Heere / sprac Perion/ hy en zal ooc
vā my niet begeerē/ oft ic en zal hem be-
lieven als hyt zal begeeren/ende dat niet
zonder oorzake: want syn vromicheydt
is over de gantsche Weerelt zoo bekent/
dat elc een sic voor gheluckich mach
rekenen/die hy verzelschapt. Zoo waer-
achtich als ic leve / sprac Frandalo / v
omhelsende / mach ic my wel roemen
tusschen myn armen te hebben de bloe-
me der Ridderschap. Dit zeyde hy om
dat Perion gantschelijc was ghelijcken-
de Esplandian syn Broeder/wiens ge-
dachtenisse den Keyser te voren komen-
de/ beroerde hem zoo het herte/dat hem
de tranen wt d'ooghen liepen. Met dien
presenteerde Perion hem de Prince A-
dariel/zegghende: Heere ziet hier d'Erf-
ghenaem vanden Koninc van Napels/
dewelcke (zoo het de Heere toelaet) v
noch t'eenigher tijdt goeden dienst doen
zal. Het kint viel op syn knien om hem
eere te bewijsen / maer de Keyser hief
hem op/ hem vriendelijc onthalende/
ende ghinc na tPaleys / hebbende den
Ridder metter Sfere by der handt/dien
hy leydde by de Keyserinne tot haer zeg-
ghende: Mevrouwe ziet hier v behoudt
Sone wederom/ nu en resteerter maer
uwe Dochter / die wy ooc metter tijdt
wederom krijghen zullen. De Ridder
metter Sphere dede haer groote reve-
rentie/ende sy opstaende kuste hem/zeg-
ghende tot den Keyser: Voorzeker myn
Heere ghy hebt by my ghebracht tghe-
ne ic ter weerelt liefste zie / ende ten wa-
re ic vastelijc weet dat myn Sone betoo-
vert is/de gantsche weerelt en zoude my
anders niet doen geloovē ofte desen Rid-
der en waer Esplandian. Doen omhels-
de sy ooc Adariel/ Languines eñ Abies
van Yrlandt/ende alzoo het hoochnoen-
tijdt was/dede de Keyser de Tafelen
decken inde groote zale/ want hy wilde
daer vrije Maeltijdt houden ter liefde
vande Ridders / die versch aengheko-
men waren: Want Frandalo was oock
dien zelven dach aenghekomen / ontbo-
den zijnde ter oorzake van d'Ongeloovi-
ghe die zoo grooten ghereetschap maec-
ten om wederom in Thracien te komē/
daer over sy te hove verdrietich waren:
Maer dit beroerde hun noch meer / na-
mentlijc dat alzoomen tleste gherechte
wech nam/ eenen stercken draeywindt
door de vensters vloech / met zulcken
grooten Donderslach/ ghemenght met
zulcken vuylen solffer stanc/dat alle de
Omstaenders meynden inden afgrondt
te zincken/ ende dat niet zonder reden/
want daer quam zulcken duysternisse dē
tijdt van een vierendeel uers / dat de
scherpzienste den meesten van tghezel-
schap niet en konde kennen. Dese duy-
sterheydt verschoven zijnde / verscheen
daer midden inde zale/om hooch inde
locht een bebloedt vierich sweert / aen
welckers punt eenen perckementē brief
hinc bezeghelt met eenen grooten gou-
den zeghel / die de Keyser terstont dede
openen / om het inhoudt des zelven te
weten/inden welcken dese woorden ston-
den.

De Princesse Melie,groote ende wree-
de Vyandinne van gheheel Christenheyt,
aen v Keyser van Constantinopolen een
eeuwich verderfende onderganc. Wetet
dat ghy eer langhe zult ghewaer worden
het ongeluc dat v door my bereydt wort,

zijnde zoodanich, datmen noyt van dieſghelijcken en heeft weten te ſpreké: want ghy zult met uwe ooghe aenzien de doot van d'uwe, de deſtructie van uwe Landen, groot jammer ende lijden aen den perzoon die ghy meeſt ter weerelt bemindt: ende ten leſten een miſerabel eynde van v leven. Ende tot een waerteecken zal dit ſweert boven uwe groote Stadt alzoo inde locht blyven, ter tijdt toe dat zekere Prophetije van Apolidon (die noch te geſchieden ſtaet) volkomen zij, alſdan zalſe verdwijnen, ende daer na niet meer ghezien werden.

Deſen ontzegh bꝛief gheleſen zijnde/ bleef elc een ontſtelt ende verwondert/ ende tſweert verhief zic inde locht/ ende bleef aldaer vaſt/ evē als eē Comete oft Sterre met een ſteert. Ende naulijcx en was deſe beroerte over/ ofte men hooꝛde inde Stadt eē ander/ ter ooꝛzake van twee Reuſen gekomē zijnde tot aent Paleys/ geleydende een Reuſinne/ zoo koſtelijc geklect/ dat de Diamantē eñ Peerlē daer hare kleederē mede verciert warē onweerdeerlijc zij waren. Sy hadde op haer hooft eenen circkel van Goude/ zoo wel ende konſtelijc geſneden/ datter den meeſter tien jaren mede doende was geweeſt. Deſe Reuſen waren ghewapent vanden hoofde totten voeten/ wtghenomen thooft ende handen/ ende hadden by hun noch andere xx Ridders in ghelijcker ruſtinghe. De Keyſer dit verſtaende/ vreeſde vooꝛ verradtrije/ dies hy met de ſyne hun metter haſt wapenden: ende andere de mantels om d'ermen ende de bloote ſweerdt inde handt/ namen voren den inganc des Paleys te bewaren. Korts daer na quamen de Reuſen aen/ alzoo toegheruſt als voren ghezeyt is: den outſten van hun lieden ſtac op een teecken des vreedts/ ende badt datmen hun wilde brenghen by de Keyſerlijcke Majeſteyt/ twelc ſy deden. Daer gekomen zijnde/ vielen ſy op hun

knien/ende den outſten Reuſe ſpꝛac a
dus : Aldermoghenſte Keyſer/ van
ghene die my kennen werdt ic gemey
lijc genaemt Argamont de Stercke: D
ſe vꝛouwe die by my is/ is myn Huy
vꝛouwe Almatrafe ghenaemt/ ende d
ſen anderen is myns Dochters Soo
ghenaemt Ardadil Canile: ende tot noo
toe hebben wy de valſſche Afgoden gh
dient/maer nu ghelooven wy in Jeſu
Chꝛiſtum/ dooꝛ ooꝛzake van tw
Ridders/den eenen ghenaemt Quedꝛ
gant ende den anderen Vaillades/ m
de welcke ic ghevochtē hebbe/ ende heb
ben my verwonnen int Eylant vand
Witten-blade/ het welcke my toekom
ende ſy hebben te mywaerts zoo belee
gheweeſt dat ic in hun ghewelt zijnde
my het leven gheſchoncken hebben/ o
conditie dat ic hun begheeren zoude na
komen. Doen vertelde hy alle de za
ken zoo die gheſchiet waren/ ende wat
ter beſloten was. De Keyſer met all
d'Omſtaenders haddē hier in een groo
behaghen/ ende hun werdt groote eere
ende goede onthalinghe ghedaen bezon
der vanden Ridder metter Sphere end
ſyn Medeghezellen/ hoochlijcx pꝛijſend
de goede beghintſelen ende Ridderlijck
daden van Quedꝛagant ende Vaillades
ende ſy lieden yverich zijnde om mee
van hunne ghelegentheden te verſtaen
baden ſy de twee Reuſen hun te wille
zegghen waer ſy hem ghelaten hadden
Myn Heeren antwooꝛdde Argamont,
zoo haeſt als ſy ons wt perijckel zagen
eñ myn wonden by na heel waren/ ver
zochten ſy aen my dat ic hun alhier ver
wachten zoude/ ende begaven hun t
ſchepe om te zoecken eenen Ridder/ om
wiens afweſen ſy bedꝛoefſt waren/ my
verzekerende nochtans datſe alhier hun
zoudē laten vinden/ binnen vier maan
den/ indien ſy gheduerende dien tijt van
hem niet en konden vernemen/ in deſe
Stadt/ verwachtende de beleghering
der

der Heydensche Princen/ daer van uwe Majesteyt /sprekende totten Keyser/de tydinghe al verstaen heeft/zoo ic achte: waer van ooc dese myn Sone u kan volkomen bescheet gheven / als zelve gheweest zijnde by den hoop ende groote vergaderinghe die sy doen. Ic en hebs maer de helft te vele gehoort/antwoorde de Keyser / ende bidde Godt dat hy ons wil bystaen : ende dit zegghende quamen hem de tranen inde ooghen: want hy ontzach zeer de dreyghementen van Melie / te meer om dat den lesten brief mentie maecte vande schandelijcke doodt des persoons die hy meest beminde. Hem was wel bekent de betooveringhe van syn behoudt Sone eñ syn Dochtere/ dies hy niet anders en konde bedencken ofte dese swaricheydt en zoude Lisuart overkomen / die hy meynde elders te wesen dan in Meliens handen: Maer hy was jamerlijc bedroghen / alzoo ghy voren verstaen hebt. Nu zoo werden de Reusen met hun gevolgh zeer heerlijc onthaelt/ eñ de Keyser beschonc hun rijckelijc/meer om dat hy van Argamont verstondt/ datse van daer niet vertrecken en zouden / zoo langhe theleg dueren zoude/ende hem troulijc bystaen wilden/ alzoo sy lieden Baillades ende Quedragant belooft hadden. Alzoo sy noch in dese reden waren/ quam daer een Spie/die de tydinghe bracht dat de Heydenen in grooter menichte alreede waren int Eylandt van Tenedos/ ende voorghenomen hadden op te trecken int leste vande volghende Maent. Hierom vergaderde de Keyser synen Raedt/ alwaer besloten werdt datmen de posten ende loopende Boden zoude uytzeynden/ eenighe na Sardaigne ende Sicilien/ ende int passeren zoudense den Koninc van Napels / Adriels Vader laten weten den goeden staet van syn Sone: d'andere aen den Keyser van Roome/ de Koninghen van Spanien eñ van Gaule / ooc in groot Bretanien. Van daer na Quedragant ende tot den Koninc Cildadan ende van Bohemen/ om die alle te kennen te gheven den grooten aenslach vanden Koninc Armato : hun biddende ter eeren Godts/hem tot hulpe over te zeynden de meeste toerustinghe ende grootste schepen diese kondẽ te weghe brenghen/ tot ontzettinghe van heel Tracien / die andersints t'onder ende verloren zoude gaen. Ende alzoo dese bystandt misschien niet zoo haest en zoude gheschieden/ als den noot wel vereyschen zoude / zoo werter besloten dat Frandalo hierentusschen zoude vertrecken na den verboden Berch / ende met den Koninc Norandel / die ghemeynlijc hem daer onthiel/alle Koopvaerdy-schepen ende andere zouden ophouden / op datse de Vyanden niet en Victailleer dẽ/ zoo die voorts quamen/ zonder eenighe stercten aen te tasten: Ende de Keyser zoude hem inde Stadt houdẽ/verwachtende de tijdinghen van d'ander Christen Princen / aen dewelcke dien zelven dach afgheveerdicht werden de Posten/ met smeeckende brieven/ zoo vanden Keyser/als vanden Ridder metter Sfere. Languines / Abies van Yrlandt ende andere spoedichden hen ooc zoo wel/ dat hunne Legaten zoo veel te weghe brochten/ als ghy hier na verstaen zult. Maer eerst zullen wy verhalen eenighe gheschiedenissen die Garinter ende Perion/ Galaors sone ontmoet zijn/vande welcke wy niet ghesproken en hebben/ zindert datse van Constantinopolẽ vertrocken.

Hoe Garinter ende Perion vochten tegen den Koninc van Sibernie ende syn Neven, die sy overwonnen.

Het dertiende Capittel.

INt vijfde Boec deser Histo-
rie hebt ghy verstaen hoe dat
Garinter ende Perion de
Sone van Galaor/Ridders
gheslaghen werden vanden
Keyser Esplandian/de welcke korts daer
na tschepe ghingen na het Eylandt van
Californien / alwaer sy langhen tijdt
oorloghe voerden teghen eenige die door
dat landt trocken/ byzonder teghen den
Koninc van Sibernie / die sy verdreven
tot inde hooft Stat van syn Coninckrijc/
inde welcke sy hem beleghert hielden tot
dat Talanque/Manely/ende de Konin-
ghinne Calafie in Californien quamen/
komende vande reyse daer se Perion van
Gaule gevonden hadden zoo voorschre-
ven is. De Koninghinne en wilde niet
voorder trecken noch int belegh wesen:
Maer Maneli ende Talanque zonder
vertoeven trocken derwaerts/ziende de
vaste belegheringhe/ ende quamen jupst
als Garinter ende Perion met twee
vande syne den Kamp aenghenomen
hadden teghen de Koninc van Sibernie
ende drie van syne neven / op conditie zoo
de victorie aen s'Koniner syde bleef/ dat
hy syn lant vrij ende onbelast zoude blij-
ven bezitten als van te voren : maer zoo
Garinter met de syne de victorie be-
haeldẽ/zoo zoude hy hun het lant gehee
ende al vry laten bezitten / zonder eenich
recht daer aen te pretenderen. De vier
Ridders by een komende / bewesen mal-
kanderen groote vrientschap / ende na
vriendelijcke omhelsinghen / verhaelde
Garinter aen Talanque ende Maneli
de voorsz conditien/ ende zeyden voorts:
Wy weten vastelijc dat hy een kloec Rid-
der is/ende syn drie Nevẽ vermaert zyn
voor de vroomste vant Landt. Maer zo
het v lieden beliefde zic by ons te voe-
gen/ic zoude wel verhopen met der hul-
pen Godts / dat de Fortuyne vastelijc
met ons zoude wesen. Voorzeker zeydẽ
d'andere daer en zalt niet aen schorten/
ende wenschten dat den dach alree de ge-
komen waer. Dat zal morghen we-
sen zeyde Garinter/dus rust v lieden he-
den/ om te verscher te wesen als tghe-
vecht aengaet: maer verwachtende den
dach / zaten sy en kouten vande besprin-
ghinghen ende scharmutseringhen tot
sanderdaechs smorghens/dat de Koninc
een Trompetter zont met de Ostagiers/
ende werden van wedersyden de behoor-
lijcke eeden ende Ceremonien ghedaen/
alsmen in zulcken zaken ghewoon was.
De Kampioenen quamen te velde ende
de Koninc stelde hem teghen Perion/
dien

dien hy zoo trefte dat hy d'aerde zoude bezocht hebbē / tē ware hy hem aen syns Peerdts hals vast ghehouden hadde: maer het ginc den Koninc anders/want hy stac hem wten zadel ter aerden / zoo lanc als hy was . Van ghelijcken dede Garinter aen een van des Konincx Neven/ende Talangue mede/hoe wel hy ooc ghedwonghen was vanden Peerde te zitten/want syn Peerdt zoo ghequetst was / dattet stil bleef staen. Wat Maneli aengaet / hy ende syn Tegenpartije/ lichten malkanderen wt den Zadel. Doch niemandt van hun allen en was daerom eenichsins ontstelt / maer alle flocx op de beenen zijnde / sloeghen sy de handen aende rapieren/ende beghonnen een fel ghevecht. De Koninc van Sibernie eñ een van syn Neven /dwonghen Perion ende Garinter af te zitten/ wantse hun peerden zouden verminct hebben/ende hun ghevecht duerde bijna vier uren/datmen qualijc konde zien wie tbeste hadde: Want de Koninc van Sibernie gaf Perion tot twee reysen zulcken slaghen / dat hem de ooghen int hooft draeyden/ende met d'eene knie ter aerden moeste vallen/waer over hy zoo ontstelt ende gram was / dat hy syn sweert met beyden handen nam / ende sloech den Koninc zoo tusschen hals ende hooft/hem zoo swaerlijc quetsende dat hy daer na niet meer op en stont eñ aldaer sterf. Talangue ter ander syde en sliep niet/maer bevocht strenghelijc den ghenen die hy teghen hadde/ende hadde dat gheluc dat hy hem trefte int vouwen vande handtschoen / ende hem de handt afsloech; dies hy van pijne eenen grooten schreeu gaf / ende meynende mette vlucht t'ontkomen / stelde hem aentloopen/maer te vergeefs/want syn teghenpartije sloech hem ter neder ende sterf alzoo schandelijc. Garinter dit ziende gaf zulcken steec aen den ghenen die hem zoo langhe weder staen hadde / dat hy hem trapier wel dry vingheren door tlijf stac ende synen gheest gaf. Ende van ghelijcken ghebeurde den vierden die't teghen Maneli hielt staende/ want hy hem Ridderlijc thooft afsloech. Dit was d'wtkomste vanden Koninc van Sibernie ende syn Neven/ die opt velt verslaghen ligghende / ghinghen Garinter ende syn Medeghezellen in hun Tenten/ latende klagen die hun beschadicht vonden/zoo om tverlies van hunne Vrienden/ als om de Stadt/ de welcke overgheven werdt in handen ende macht van Perion / volghende de beloften ende voorwaerden daer van ghemaect ende besworen zijnde. Tsanderdaechs met vollen Raedt van alle tghezelschap/ werdt Garinter Koninc ghekroont/met conditie dat hy Polinas aldaer mocht laten tot Gouverneur/ende de vreemde avontueren mocht gaen zoeckē alst hem beliefde. Zoo haest dan als hy ghehult was / ende den eedt van trouwe syn Onderdanen hadde afghenomen / latende behoorlijcke garnisoenen / ende Polinas voor Viceroy / zoo keerde hy met syn Medeghezellen na het Eylandt van Californie alwaer de Koninghinne hun wel onthaelde. Maer sy en bleven daer niet langhe / want zoo haest als sy volc ende Schepen veerdich hadden tot ontzet van Constantinopolen / zoo voeren sy derwaerts. Nu de Heere wilse gheleyden/ende laet ons keeren tot den Hertoghe van Ortilense/ die met grooter eere over de schoone victorie behaelt teghen den Koninc van Breigne / wederom na Trebisonde keerde.

Hoe de Hertoghe van Orltiense verslaghē hebbende de Koninc van Breigne wederkeerde na Trebisonde, ende d'aenkomste van Alquife int Hof vanden Keyser.

Het viertiende Capittel.

Ghy hebt verstaen, inde voorgaende Capittelen/ dat na de nederlaghe ende vervolginghe des Koninckx van Breignens volc / die met alder-macht verliepen/ de Hertoghe van Ortilense met syn volc wederom in den legher keerde/ ende overmidts den nacht aenquam/ en kondense de Doode wt den anderen niet onderkennen / dies syt tot sanderdaechs wtstelde/ ende vonden Groter des Koninckx van Breignens Sone/ hebbende tien doodtlijcke wonden/ ende zoo mismaect int aensicht door tvertreden der Peerden/ datmen hem qualijc konde bekennen: een weynich voorder ter rechtersyden lach de Koninc verslaghen/ ende hoe wel sy voor Verraders ghehouden werden / nochtans om der eeren eñ afkomste van Koninclijcken stamme/ zoo werden sy aen d'een syde ghebracht/ ende zeer heerlijcken begraven. Den buet vergadert ende tlant wederom ghebracht zijnde onder d'onderdanicheydt des Keysers van Trebisonde/ zoo troc de Hertoghe wederom na syn Heer ende Meester/ vanden welcken hy vriendelijc onthaelt werdt / als ooc Florestan / Parmenir ende Galvanes/ om welckers wille de Keyser open Hof hiel ses daghen lanc : gheduerende welcken tijdt de dry Ridders ghelegent heydt hadden om hunne Beminde te besoecken ende met haer te kouten/ die ooc wel lieten blijckẽ de blyschap die sy hadden over hunne ghezonde ende korte wederkomste. Eene alleene wasser bedroeft ende swaermoedich / namentlijc ocharmen Onolorie / die hondertmael op een ure sterf/ eñ dat over de gevancknisse haers Liefs: twelc sy nochtãs zocht te bedecken / maer de Liefde dwongh haer zo geweldichlijc datse d'oogen zoo drooghe hadde / even als een Canael/ daer een springhende Fonteyne doorloopt. Ende tghene haer noch meer beswaerde/ was d'aenkomste vã Alquife/ die daer quam met de Ghevanghene die Perion zondt aen Gricelerie : want sy komende voor den Keyser als hy vander Maeltijt opstõt/ verhaelde sy hem de vriendelijcke gro tenissen des onbekenden Ridders/ die hy Ridder gheslaghen hadde. Och Joncvrouwe myn vriendinne / zeyde de Keyser/ zeght my op alle beleeftheydt waer ghy hem ghelaten hebt/ ende oft hy niet van zinne en is te komen boeten het ongheliic dat hy my ghedaen heeft / hem voor my verberghende. Ghenadichste Heere sprac Alquife:

guife: Indien hy u eenich onghelijc ghedaen heeft / dat is door dwanc geweest / ende daerom ontschuldich : maer indien u belieft syn gheleghentheyt voorder te weten / zoo zal u believen my toe te laten dat ic uwe Dochter Mevrouwe Gricelerie mach zegghen / tghene hy my belast heeft. Zeer gheerne / zeyde de Keyser. Alguife haer voeghende by de Princesse / zeyde haer: Mevrouwe / uwen Ridder (die alle andere in vromicheyt ende kloecheyt van wapenen te boven gaet) doet u groeten / als de ghene die hy alle syn leven begheert te eeren ende te dienen / ende tot litteecken zeyndt hy u by my dat hy zedert syn onwillich vertrec verovert heeft. Alsdoen presenteerde sy haer de Soudaen van Liguie ende de twee Kinderen des Koninckx van Jerusalem: Desen Edelman zeyde sy is een vande vermaertste Princen onder de Heydenen / want in vryheyt zijnde / heeft hy tghebiedt over theele Landt van Liguien / min oft meer als u Heer Vader de Keyser over de syne heeft: ende dese twee andere / zijn de kinderen des Koninckx van Palestina / Broer ende Suster / dewelcke hy bidt dat ghy wilt aennemen / ende met hun doen na u believen. Zoo veel heeft hy my wel belast u te zegghen / dat indien ghyse vriendelijc onthaelt / ghelijc hy uwe goetheyt toevertrout / dat ghy hem zonderlinghe vriendtschap doen zult / ende dat om hunne afkomste / als ooc om datse de beghintselen zijn van syne Ridderschap. Doen verhaelde sy haer hoe datse hem gheleydet hadde van den eersten dach af datse hem in Yrlant vont / de verlossinghe van Alguif haer Vader / den bystandt die hy Languines ende Abies van Yrlant ghedaen hadde / ende metten cortsten alles wat hem wedervaren was / totter uren toe dat hy ende syn Medeghezellen tschepe waren ghegaen / om te varen na Constantinopolen / om de Keyser bystant te doen / die tbelegh der Ongheloovige is verwachtende. Waerachtelijc Joncvrouwe / zeyde Gricelerie / d'eere die hy my doet / is zoo groot dat hy my verobligeert hem alles goets te gunnen : maer hy heeft onghelijc / zoo verre reyse aen te nemen / voor dat hy eerst by my eens kome / indien hy zoo gheheel myn is / als hy hem beroemt : ende zoo veel isser van / dat ict hem nimmermeer vergheven en zal / oft hy en kome zelve verghiffenisse verzoecken / ende het kan zoo wesen dat hy noch ontzeydt werde. Mevrouwe antwoordde Alguife / ghy zult hem haest alhier hebben / zoo hy my belooft heeft / want daer hy op dese weerelt meest om wenscht / is uwe presentie ende goede gratie. Daer na haer keerende tot de Keyserinne ende de Princesse Onolorie / dede sy volkomentlijc hare boodtschap / daer Yerion haer mede belast hadde. Oft Florestan eñ syn Medegezellen blyde waren te verstaen zoo goeden tydinghen van dien die sy zoo lange ghezocht hadden / dat laet ic u bedencken : Maer ten was niet te ghelijcken by Gricelerie / die Alguife den gantschen dach ophiel / zoo datse gheleghentheyt hadde haer te behandighen den brief die den Ridder metter Sphere haer zont / welckers inhoudt aldus was.

Mevrouwe ic en weet niet hoe ic in eeniger manieré zoude mogé voldoé de vriétschap die ghy my bewesen hebt my aennemēde voor uwen Ridder, want den besten Ridder der weerelt niet genochzaé en zoude konnen wesen, voor zoodanighe hooghe Princesse. Ende ic alsdoen eenen armen Stommen, ende zonder eenich Ridderlijc feyt ghedaen te hebben, tot zulcker eere ghekomen zijnde, ist te verwonderen dat myn ghemoet heeft derren bestaen eenighen aenslach hoe swaer hy ooc mochte wesen, als ic maer alleenlijc en bedachte wiens ic toequam ? gheensins : Want alleenlijc tbedencken uwe goeder

gratien

gratien heeft myne vriji-heyt alzoo benomen, dat myn ooghen ghebonden zijn mette banden uwer gheluckigher teghenwoordich-yt, van dier uren aen alsse aenschouden den glants uwer meer als menschelijcke schoonheydt. Doch dese Ghevanckenisse is verandert in zoodanighen vrydom, datse my doet leven om den lust die ic hebbe v te ghehoorzamen ende te dienen t'allen tyden: vvant myn lydende herte door v afvvesen niet een ure en zoude gherust vvesen, brandende om by v te vvesen. Hierom Mevrouvve bidd'ic v my te ghebieden, vvat v belieft van my ghedaen te hebben, ende medelyden hebbende met uvve arme Slave, my by dese ghetrouvve Ioncvrouvve t'ontbieden v believen, haer gheloove ghevende van tghene sy meer zal moghen zegghen.

Den ghenen die in aller ootmoet kust de handen van uwe Hoocheyt.

Gricelerie desen brief ghelesen hebbende/ bevondt haer zoo benaut / datse drij oft viermael van couleur veranderde/niet door eenich misnoeghen datse inden zelven vondt: maer (ter contrarie) door een krachtighe liefde/die haer alzoo ontstac/datse by na van haer zelven ghinc: dies Alquife haer omhelsde / eñ vraechde wat qualijcheyt dat haer over quam. Och / och myn goede vriendinne wanneer zal den dach komen/dat ic hem zal zien/die om mynent wille zoo veel ly lydende /eñ die ghy acht voor een vand beste Ridders der Weerelt te wesẽ? Me vrouwe / antwoorde Alquife: myn Va der dien hem v toeghezeyt hadde / za ooc zorghe draghen dat hy by v kom alst tijdt ende stont is: Hierentusschen maticht v zoo veel het v doenlijc is/v zel ven gheen lyden aendoende / maer lae hem zomtijdts ooc eenighe tydinghen krijghen: Ende alzoo sy doende was om haer noch vaster de mutse toe te knoopẽ/ zoo quam daer een van des Keyserinnen Dochters zegghen datse by haer zouden komen : derhalven veranderende van redenẽ/quamẽ sy inde zale/daer alle tghezelschap noch by een was. Terzelver uren kreech de Keyser tydinghe by een Bespieschip van Venegien / dat d'ongheloovighe zeylden langhs de kuste van Natolien / meer als met dusent schepen na d'enghte van Propontide / dies hy volc van alle kanten dede oplichten/ want hy zelve in perzoone de Christenheyt wilde bystandt doen.

Hoe de Keyser van Trebisonde tschepe ghinc teghen de Koninc van Armato, ende d'aenkomste der Heydenen voor Constantinopolen.

Het vijftiende Capittel.

HEt Heyr des Keysers veerdich zijnde om tzeyl te gaen / alle syn Galeyen / Barcken ende Oorloochschepen ghereet hebbende/ende van alles wel voorzien zijnde/ stelde hy voor syn Lieutenant Generael Dardarie de Hertoghe van Autile / den welcken hy belaste de Monsteringhe te doen van alle syn volc/ eer sy tzeyl ghinghen: ende daer werden bevonden tsestich duysent Mannen te peerde/ ende vijftich dusent kloecke Soldaten voetvolcx: waer van de Keyser zoo wel ghemoet was/ dat hy Dardarie syn Swagher aldaer kroonde als Koninc van Breigne/ met goet ghenoeghen ende blyschap van alle tgezelschap. Sanderdaechs met raedt eñ advijs vande Patroonen / Piloten ende Schippers/ghinc elc een tscheep / alzoo den Windt goet was om te vertrecken : ende de Keyser zelve / latende de

Hertoghe

Hertoghe vander Fonte by de Keyserin-ne / als Gouverneur over syn Landen/ beval haer met syn Hofghezin der ghe-naden Godes / ende dede d'anckers op-

halen. Die alsdoen ghezien hadde(de Schepen van Landt zijnde) dese toeru-stinghe / die konde lichtelijc bemercken de macht ende hoocheyt deses Princen: want de Zee was by na bedect met de menichte der Schepen/ zoo verciert met Standaerts Banieren/ Vlagghen/ Va-nen ende Wimpels/ als ooc Trompet-ten/ Claroenen/ Pijpen ende Tromme-len/ dattet ongheloofliic scheen te wesen. Zoo haest als Alquife zach tvertrec van de Keyser/ zoo en wildese daer niet lan-gher blyven/ maer ghinc terstont by de Keyserinne / aende welcke sy oorlof nam/ als ooc aen Oricelerie / haer be-lovende byden Ridder metter Sphere te trecken/ zo haest als sy een reyse by haer Vader ghedaen hadde: dies de Princes-se haer eenen brief mede gaf / om hem dien te behandigen/ ende badt haer/ dat-se hem wilde raden zoo haest over te ko-men alst hem doenlijc zoude wesen/ twelc sy haer beloofde / ende daermede ghinc sy tschepe. Wy zullen haer nu laten va-ren / ende keeren tot de Posten die de Christen Princen ghinghen waerschou-wen de belegheringhe van Constantino-polen / die zoo goeden voorspoet had-den / datse in korten tijdt te wege brach-ten daerse om wtghezonden waren: want de Keyser van Roome/ de Koninc van Napels ende andere waren veerdich te vertrecken binnen den tijdt diemen hun ontboden hadde dat het heyr van Armato/ zoude in Thracen hebben mo-ghen aenkomen. Elc van hun dan ghin-ghen van hun quartier tscheep / ende zeylden over zoo veel Zeen/ datse ten les-ten (hoe wel niet zonder groote moeyte) quamen aenden Verboden Berch / al-waer de Grave Frandalo en de No-randel hun verwachteden met hun Ar-made. Ter zelver tijdt vertroc de Ko-ninc Armato / verzelschapt met Almi-rix/ Broeder des Soudaens van Li-quie/ met de Koninc van Jerusalem/ de Soudaens van Persen / van Alape / van Babilonien / de Caliphen van E-

gypten / Tamerlanes ende vele andere groote Heeren van Oosten / van Tenedes / met zulcken menichte van Schepen / Galioenen / Galeyen / Fusten eñ Oorloochschepen / dat de Zee eygentlijc scheē bedectvaermede te wesen. Maer sy en kondē zo haest niet aenkomen / ofte de Keyser en was op syn hoede ende byde wercke / met dertich dusent Ruyters ende vijftich dusent voetvolcx wel ghe-oeffent ende ghewapent. Nochtans ziende zulcken grooten menichte van Vyanden syne groote Stadt naderen / ende noch gheene tydinghen hebbende vande plaetsen daer hy bystandt van verwachtende was / zoo ontzettede hy hem eenichzins / hoe wel hy zulcx niet en liet blijcken: ende om syn volc te meer moets te gheven / was syn begheeren datmen de Vyanden het landen zoude beletten zoo zeer alsmen konde / met deur gaens te scharmutseren ende te bevechten / om hun te vermoeden. Hier toe werden gheordineert de Ridder metter Sphere / Languines / Abies van Yrlandt / Argamont ende syn Sone met tien duysent Ruyters ende twintich dusent wtghelesen Soldaten. Dese de wete hebbende waer Armato voorghenomen hadde te landen / trockē derwaerts wel ghemonteert / ende in dien zelven Dach zaghen sy den voortocht der Heydenen / die de Koninc van Jerusalem gheleydde met dry Reusen Broeders des ghenen die den Ridder metter Sfere ombracht aende Fonteyne daer hy Alquif de Vader vande Joncvrouwe verloste. De Christenen hielden hun stil ende laghen in embuscade / om te zien het doen ende gheleghentheydt der Heydenen : Maer sy en hadden daer niet langhe gheweest / ofte sy en zaghen de schepen der Heydenen dicht by tlandt komen / wtzettende hunne sloepen / boots ende schuyten om tvolc aen landt te brenghen / met een deel plancken ende ander ghereetschap. Maer ic ghelooве dat de haestichste ende d'eerste niet [illegible] wel ghetracteert en werden : want Perion met de syne versloeghender een groote menichte aleer sy ontzet kregen tot dat het gros ende den achtertoch aenquamen / ende met een ghedruys tzeffens te lande quamen / zoo dat Perion met syn ghezelschap ghedwonghen werdt te wijcken / ende hem dicht by een te houden / deur dien de dry Reusen met eenen grooten hoop van Palestinen hun met zulcken stouticheydt aenquamen / datmen niet anders en konde oordeelen ofte sy en waren willich hun beste te doē. Doch sy vonden schoenen na hun voetē / deur dien dat Perion ende Argamont met hun volc stede hielden / zoo datter in dit ghevecht vele van wedersyden verslaghen werden. Ende alzoo de Heydenen meer ende meer te lande quamen / zoo bewees Argamont aen Perion het aenstaende perijckel zo sy daer niet in en verzaghen : dies sy als voorzichtighe Capiteynen al schermutsende ende vechtende begonnen te wijcken. Het welcke de Califfe van Egypten ghewaer werdende / dieper inviel alst hem wel bequam / want Perion hem ontmoetende / gaf hem zulcken slach dat hy hem het hooft kloofde. Een vande Reusen des Koninckx van Jerusalem dit ziende / was daer over zoo vergramt / dat hy syn sweert met beyde handen nam / ende meynde Perion van ghelijcken te doen: maer Argamont ziende den slach komen / hiel synen schildt daer voor / inden welcken tsweert wel anderhalven voet ginc. Desen slach werdt voor een groote kracht ghehoudē / deur dien Argamonts schildt van fijn stael was / ende evenwel by na ten halven deurhouwen : ende alzoo de Reuse syn sweert meynde wt te halen / Argamont gaf hem zulcken slach met eenē Heyrhamer / dat hy hem met den hoofde op den Sadelboom dede

bucken

bucken/eñ zoo hy hem oprechtede sloech Perion hem d'eene schouder af/ daer hy van sterf. Als Golfon syn Broeder hem in zulcken noot zach/ zoo schuymde hy van quaetheydt als eenen verwoedden Beer/ die de honden houden staende/ twelc hy aen Argamont wel liet blijckẽ/ want hy hem met syn kudse zoo veel slaghen gaf/ dat hyer zoude gebleven hebben/ zonder het ontzet van Arcadil Canile syn Sone/ die den Reuse waernam daer hy ongewapent was/ ende tsweert dweers door lijf stac. Wat wil ic u meer zegghen/ Godt liet dien dach wel blijcken dat hy de Christenen wilde bystaen: Want het was groot wonder datter een mensche ontquam/ omcingelt zijnde vande Heydenen/ doch sy ontquamen noch met eeren tot onder des Stadts Mueren: Alwaer Abies van Yrlandt ende Languines groote eere behaelden/ want niet teghenstaende sy hun ghequetst voelden/ zoo toonden sy aldaer zoo veel vromicheden/ als eenich Ridder hadde moghen doen/ zoo datmen hun (onvermindert iemandts eere) een deel der glorien van zoo schoonen vertrec mochte toeschrijven. De Heydenen dan vervolghende de Christenen tot onder de Stadt/ werden zoo gheschoten van die van binnen/ datse ghedwongen waren te wijcken/ zonder voorder te derren trecken/ zoo dat de Christenen met ghemac binnen trocken/ hoe wel niet zonder groot verlies/ wanter wel vijftien dusent vande hunne bleven waren/ ende over de twintich dusent van d'andere. Doen werden de Poorten terstont toeghebolwerct/ ende over al groote wacht ghestelt. Ten zelven daghe legherden hun de Vyanden op den oever der Zee/ latende tot Overste van hunne Armade ter Zee de Koninghen Bugie ende Gilofle/ met alle nootwendighe toerustinghe; ende den volgenden nacht quamen sy byde Stadt/ hunnen Legher versterckende/ ende uit midden van hun beval Melie datmen hare tenten ende pavilloenen oprechten zoude/ ende dicht byde hare die vanden Koninc vant Eylandt der Reusen/ ende syns Dochters Gradafilee/ die Lisuart wt Trebisonde ghehaelt hadde/ alzoo ghy voren verstaen hebt. Desen tijdt gheduerende verstercte de Keyser ende de syne de Stadt/ verwachtende van ure tot ure d'aenkomste des Vyandts/ ende met eenen de bestorminghe: maer zulcx en ghebeurde zoo haest niet als sy meynden: want Melie (zonder wiens raedt daer niet en gheschiedde) wilde datmen tvolc/ die d'onruste ende onghemac der Zee gheleden hadden/ zoude laten rustẽ/ ende daerentusschen beval te maken een ontallijcke menichte van hooge dobbele leeren/ om de Stadt te beklimmen alst haer goet dochte. Nu hoe wel dit eensdeels een oorzake was/ datse gheen ghewelt op de Stadt en liet doen/ zoo wasser noch een meerder oorzake: twelc was datse voor hun allen Lisuart al levende wilde doen verbranden: Want door haer Duvelsche konste was sy verzekert dat de Keyser van Constantinopolen onverwinnelijc was/ zoo langhe als Lisuart leefde/ twelc sy d'Overste des Leghers te kennen ghaf: zulcx was gantschelijc haer voornemen/ maer Godt schicktent gheheel anders/ alzoo ghy nu hooren zult.

Hoe de Princesse Gradafilée tleven behiel van Lisuart, ende hoe hy in Constantinopolen quam.

Het sestiende Capittel.

DE Princesse Gradafilee was mede inden Raedt die ghehouden werdt inde teghenwoordicheydt van Melie/ ende d'Overste Veldt Heeren om de Stadt t'overweldighen/ alwaer de

de Tooverersſe bestemde den doodt van
Liſuart/de welcke na haer zegghen tot
asſchen behoorde verbrandt te worden/
in een opene plaetſe/op dat die vander
Stadt hem beſcheydentlijc zouden kon-
nen zien / het welcke alle de Heyden-
ſche Princen voor goet hielden. Maer
die Gradafilee om raedt ghevraeght
hadde/zoude wel wat anders ghehoort
hebben: want ſy alzoo met ſyne liefde
ontſteken was/datſe veel liever zelve dē
doot zoude gheleden hebben/als te ghe-
henghen dat hem eenich leet oft hinder
zoude gheſchieden / als ſyt konde belet-
ten. Derhalven besloot ſy by haer zel-
ven/dat gelijc ſy de principaelſte oorzake
was/die hem wt Trebiſonde hadde doē
komen/datſe oot de zelve zoude weſen/
die hem niet alleen int leven behouden
en zoude/maer ooc hem zelve leveren
binnen Conſtantinopolen by ſyn Maech
ſchap ende beste vrienden. Nu om zulcx
te weghe te brenghen / bedacht ſy den
middel om zelve haer Vader te bedrie-
ghen/ die den laſt aenghenomen hadde/
om den Joncheer te bewaren. Sy dan
willende gheenen tijdt verlieſen / quam
ſdaechs te voren / alſmen Liſuart om-
brenghen zoude / byden Koninc vant
Eylandt der Reuſen / ende met een op-
zet ghemoet haer ghelatende weemoe-
dich ende beweecht van herten/ zeyde ſy
hem wat te willen zegghen/daer niet al-
leen ſyn leven/maer ooc ſyn eer aē kleef-
de. Den ouden Man ſyn Dochter ghe-
loovende / ſtelde zulcx wt tot ſavonts/
ende beval de Wachters van Liſuart/
datmen haer vry wt ende in zoude la-
ten gaen na haer believen. Nu zoo wa-
render dertich Ridders gheſtelt die al-
tijdt dach ende nacht de wacht hielden
over de Joncheere / ende dicwils belet
hadden tghene Gradafilee ten leſten te
weghe bracht/alzo ghy nu hooren zult.
Sy dan verzekert zijnde van tghebodt
haers Vaders / ende den vryen toeganc
die ſy hadde t'aller uren vander nac
alſt haer beliefde/besloot sy haer zelve
int verſtellen der wacht haer voorn
men te weghe te brenghen. Zoo hae
dan alſſe het eerſte trommel-gheslac
hoorde / zoo ghinc ſy ende een joncvrou
we die ſy betroude/ ende haer voorn
men te kennen ghegheven hadde / m
een pacxken vrouwe kleederē/ na haer
Vaders Pavilloen/ int welcke Liſua
ooc was in een ſy-kamerken / ende d
wacht paſſerende/quam ſy by haer V
der / die haer verwachtede/ ende onder
hiel hem zoo langhe met verſcheyde
wel vercierde beuſelerijen / dat hy te
leſten in ſlaep viel/ als ooc de wacht d
hy buyten hadde doen gaen om te vrije
met ſyn Dochter te ſpreken. Gradafile
hem hoorende roncken/ ghinc zoetken
na het vertreckamerken / daer Liſua
in lach noch wacker ende vol gheprpſe
zijnde : ende ſy by hem komende / zeyd
ſy hem al heymelijc. Edel Joncheere
zijt goets moets ende verblijdt v. H
verwondert zijnde haer te zulcker onbe
hoorlijcker ure te deſer plaetſe te zien/e
wiſt eerſt wat denckē/doch hy antwoord
de haer ten leſten: Voorwaer Mevrou
we ghy begheert van my een zake di
niet wel doenlijc en is : want niemand
als ghy/ en is oorzake van het ongema
dat ic lijde/ende vande doodt die voor-
handen is zoo ic achte: doch ic ſweere v
by Godt / dat myn ghevanckeniſſe m
zoo zeer niet en verdriet/als myne Vrië
den belegert te zien/ende die niet te mo-
ghen helpen. Voorwaer zeyde ſy/ ghy
zullet my vergheven : tis wel waer dat
ic v wt Trebiſonde gheleydt hebbe/
maer in conſcientie niet ghe weten dat-
men v eenich lijden ofte verdriet aen
doen zoude: ende om v te bewijſen dat ic
waer zegghe / indien ghy my beloven
wilt my myn begheerte te volbrengen
te zulcker ure / als icſe vereyſſchen zal/
ic zal myn beſte doen om v los ende vrij

te

te stellen. Mevrouwe zeyde Lisuaert/ daer en is gheen zake die ic om uwent wille ende om vry te wesen/ u zoude willen ontzegghen. Staet dan rasschelijc op zeyde Gradafilee / ende treet de kleederen aen / die u dese Joncvrouwe gheven zal / ende volght my: maer neemt d'uwe mede / om die wederom aen te trecken alst tijdt zal wesen. Lisuaert dede zulcx als sy begheerde / ende de Joncvrouwe zach toe ofter niemandt en quam. Den nacht was ten deele over/aleer Lisuart eñ Gradafilee hunnen aenslach konden wtvoeren: Dies sy lieden een weynich voor den daghe/ (als sy vast in slape warē/die moede van waken waren) secretelijc wt het Pavilioen ghinghen: ende eenighe vande wacht / die noch half wacker waren vraechden hun: wie gaet daer? Ic zeyde Gradafilee. De wacht die haer kende/wenschte haer goeden dach/ ende voeghde hem weder by syn Medeghezellen: zoo dat Gradafilee ende Lisuart quamen tot by des Stadts loopschantsen / alwaer sy wederom aenghesproken werdt van die aldaer verordent waren/ maer deden haer groote eerbiedinghe/ haer vraghende ofts'e eenich ghezelschap begheerde. Neen zeyde sy/ ic en begeere niemandt als dese Joncvrouwen: ic moet de Stadt eens bezichtighen/om te zien waer sy swacxt is / ende bequaem om te bestormen. Gaet dan Mevrouwe zeyde de wacht/maer gaet stillijc/dat u die vander Stadt niet ghewaer en worden. Aldus brachtsy Lisuart tot by de Poorte / dies hy zeer blyde was/ende Godt loofde. Gradafilee zeyde hem: Joncheer / het is nu tijdt u te salveren/ dies herkleedt u nu / ende zijt ghedachtich het perijckel daer ic my ter liefde van u in stelle / ende wat weldaet ghy van my ontfanght. Och Mevrouwe / ic moet bekennen/dat ic myn leven(naest Godt) alleen van u hebbe / dies ghy u verzekert meught houden aen my.een slave te hebben/willich om u te gehoorzamē eñ te dienē te wat plaetse dat ic bē. Dit zeggende troc hy de lange kleeders wt eñ troc de syne metter haest aē. Gradafilee en kōde haer niet onthoudē/maer met de tranē in d'oogen omhelsde sy hem eñ gaf hem eē minnelijc kusken/ eñ vreesende ghezien te worden / is sy vertrocken/hem bevelende inde bewaringhe synes Godts. Lisuart by de Putpoorte komende/wert hem de Schildt wachte terstont ghewaer/die hem luyde toeriep: Wie gaet daer? vertrect/oft ic zal u vande brockelinghen van ons Convent schencken / daer ghy u leven ghenoech aen t'eten zult hebben. Vriendt zeyde Lisuart doet my de Poorte openē/want ic ben zoodanighen / om wiens komste de Keyser verblijt zal wesen. De Schiltwacht verstont aen syn spraecke wel dat hy wt Tracien was / dies hy beleefdelijcker hem aensprac als te voren / zegghende: Ghy en kont niet inkomen ofte ten zij klaer dach/ want de Ridder metter Sphere heeft de sleutels van dese Poorte/ alzoo hy Overste van dit quartier is: ende ic weet dat hyse aen niemant ter weereldt leverē en zal /ten zij dat hyer by zij: ende hem nu te gaen wacker maken(die alle den nacht de Ronde ghedaē heeft) en waer gheen reden. Ic bid u/ Waecker myn vriendt / zeght my wie die Ridder metter Sfere is. De Schilt wacht verdrietich zijnde van zoo veel vraghens / zeyde hem: Ben ic ghehouden u van alles rekeninghe te gheven? Ghy zijt verdrietich ende onbeschaemt/ verwacht d'ure duncket u goet: zo niet/ vertrect wat wyders van hier eert u berout. De Wacht die de Schilt wacht zoo langhe hadde hooren spreken / zonden de Sergeant by hem / om te vernemen wat hem veroorzaecte/ende teghen wien hy alzoo sprac: die tot hem zeyde: Capiteyn/zeyde hy / daer buyten staet

een Man / die gheern binnen waer/ ende breeckt my thooft: om Godts wil/ spreect ghy hem aen / zoo niet (indient v goet dunct) ic zal hem doen vertrecken eer alst hem lief zal zijn. Doen sprac den anderen tot Lisuart: Vrient vertoeft tot dat het dach is / die vast aen komt. Capiteyn antwoordde Lisuart / zoo de Keyser myne komste wist / hy zoude meer verheught wesen als ghy wel meynt: Ic bidde v hem te willen zegghen dat ic hem tydinghen brenghe die hem grootelijcx aenghenaem zullen wesen. Als de Sergeant acht nam op Lisuarts woorden ende sprake / zoo werdt hy hem kennende als die van jonck aen in sKeysers Hof opgebracht was/ dies hy heel luyde zeyde: Ofte v sprake bedriecht my / ofte ghy zijt Lisuart onsen Prince. Vriendt zeyde Lisuart/ spreect heymelijc/ ic bid v/ zonder my meer met mynen naem te noemen / die de zelve bē die ghy zeght/ dus spoeyt v wat / dat ic mach binnen komen. Och Heere / zeyde hy / willekom moet ghy wesen/ vertoeft noch een weynich / ic en zal maer gaen ende komen: dit ghezeydt hebbende/ liep hy na den Ridder metter Sphere/ die hy vondt slapende / maer hy wecte hem/ zegghende Heere v Neve Lisuart is teghenwoordich voor de Poorte/ ende bidt datmen hem in late. Hoe sprac de Ridder metter Sphere/ ic dencke dat ghy droomt. Heere/ antwoorde de Sergeant/ ic kenne hem aen syn sprake/ hy ist/ ende niemant anders. Perion ziende de Sergeant zoo vastelijc daer by te blijven/ gaf hem gheloove / ende metter haest syn Harnas aenschietende / nam de sleutels vande Poorte/ die onder syn oorkussen laghen / ende ghinc haestelijc daer Lisuart hem verwachtede/ met den welcke hy eenighe redenen hadde: ende verstaende dat hijt zelve was / zoo dede hy zelve de deure open. Doen omhelsden sy malkanderen vriendelijc wt liefde /

want Perion gaf hem zelven te kenne[n]
zegghende dat hy syn Oom was / en[de]
Sone van Amadis. Ach Heere vergh[e]
vet my / want ic en verblijde my n[i]
meer over myne verlossinghe / als ic [e]
doe v alhier ghevonden te hebben. Mij[n]
Heer ende Neve / zeyde Perion / tzal [v]
believen in myn logys te gaen/ verwach[]
tende dat de Keyser opsta/ die gants[c]
verblijt zal wesen van uwe gezonde we[]
derkomste. Gaen wy / zeyde Lisuar[t]
Dus vertrocken sy / ende alleen zijnde
verhaelde hem Lisuart / hoe hy va[n]
Constantinopolen vertrocken was / o[p]
hope van hem te vinden / om van syn[]
handt Ridder gheslaghen te worden
Maer zeyde hy/ Melie (vande welck
ghy hebt moghen hooren spreken) lie[t]
my halen by een Joncvrouwe / die m[]
d'oorzake is van de behoudenisse myne[s]
levens. Hy verhaelde voorts de quad[e]
onthalinghe ende sware pijnen die s[y]
hem aenghedaen hadden/ ende den mid[]
del hoe hijt nu ontkomen was. Voor[]
waer zeyde Perion/ dat is wel een boos[e]
ende verbloecte Toovererssse/ merct eens
wat een boos Wijf: dit wast dat sy ons
wilde te kennen gheven van uwe doodt,
ter tijdt als sy de Comete boven dese
Stadt liet komen/ dier alsnoch is/ want
sy heeft vastelijck ghemeynt v te doen
sterven. Tzal nu anders gaen / ist in
mynder macht. Doen antwoordde Lisuart: maer isser iemant van d'uwe diemen noemt de Ridder metter Sphere? Desen nacht als ic onder de Muerren quam/ zeyde my de Schiltwacht / dat de Ridder metter Sphere de sleutelen vande Poorte hadde / om Godts wille zegt my wie men zulcx toevertrout. Perion werdt grenikende / ende verhaelde hem d'oorzake hoe hy aen desen name ghekomen was/ ende oock alle de ghheschiedenissen die hem wedervaren waren/ inde ghelepde vande Joncvrouwe Alquife. Hierentusschen sliepen Armato ende

Melie

Melie met gemac/maer ontwaect zijnde ende Lisuart missende / meynden sy van boosheyt ende rou te sterven.

Hoe Melie aende wete quam van Lisuarts ontkominghe inde Stadt van Constantinopolen: ende vande groote swarichheyt die sy ende Armato daerom maecten, ende watter voorts ghebeurde.

Het seventiende Capittel.

Gradafilee dan Lisuart liber ende vrij ghestelt hebbende/ alzoo ghy boven verstaen hebt / vertroc terstont na haers Vaders Tente die sy wacker vondt/ ende sy verhaelde hem tghene sy ghedaen hadde / doch sy verswech wel de principaelste oorzake waerom sy zulcx ghedaen hadde / maer zeyde hem alleenlijc dat sy zelve liever de doodt zoude gheleden hebben/als te ghedooghen datmen Lisuart zoo veel lijden ende tormenten aenghedaen zoude hebben als Melie ghezeyt hadde/daer sy al haer leven lanc deur zoude gheblameert hebben gheweest/ghemerct sy zelve hem op goeder trouwe wt Trebisonde ghehaelt hadde. De Koninc gheheel verwondert ende gantsch verstoort zijnde/ was veerdich om haer met syn sweert te doorsteken/ende dat niet zonder reden: want door hare dwaesheydt was den aenslach ende tvoornemen der Heydensche Vorsten vant Ooste gantsch te niet: ende boven dien hadde hy de bewaringe van Lisuart aenghenomen / om hem te leveren t'allen tyde/alsmen hem beghee- ren zoude. Gradafilee ziende haer Vader over haer zoo vergrame / en zach gheenen beteren middel om hem te vreden te stellen als voor hem op haer knië te vallen/ ende om verghiffenisse te bidden : Ic en meynde niet / zeyde sy / Heer Vader /zoo grooten quaet ghedaen te hebben / gnmende eenen het leven/ die de doodt niet verdienten hadde: dewelcke ic in syn plaetse bereydt ben te lyden indien zulcx v believen is. Och ghy boose Dochter / ghy zijt heden d'oorzake myns verderfs : want zoo haest als Armato dit vernemen zal/zoo zal hy my myn landt ende leven benemen / ende dat met goede redene. Heer Vader / zeyde sy / Armato zal wel verstaen dat ghyer onschuldich in zijt/ ende dat ict alleene ghedaen hebbe/ ghelijc ic hem vrymoedelijc zal bekennen/ende dat hy met my doe zulcx als hem goetdunct/ ten quaetsten komende zoo zal my de Doodt verlossen van alle pijnen diemen my kan aendoen. Sy dede zoo veel met haer ootmoedich ende schoon spreken/ ghemenght met vele tranen/ dat hy stil swijghende synen mantel omnam / ende ghinc na de Tente van Armato/ die hy wecte / om hem te vertellen de groote dwaesheydt syner Dochter. Ende zoo hy hem goeden dach wenschte/vraeghde Armato wat hy zoo vroech op te doen hadde/ ende wat goede tydinghe hy hem brochte. Och myn Heere / zeyde hy: vraeght wat quade tydingen ic v brenghe / die ic v zegghen zal. Wat is dat/ sprac Armato/metter haest opspringende. Doen vertelde de Koninc vant Eylandt der Reusen/ tverlies van Lisuart/ ende alle den aenslach van Gradafilee. O Godē/riep Armato met luyder stemmen/heb ic teghen v lieden zoo ghezondicht / dat ghy my zoo swaerlijc straffet? Daer na met eē overgroote gramschap beval hy den Koninc vant Reusen Eylandt hem wt syne ooghen te maken/ want ghy Booswicht hebt my tot schande ghemaect / ende zoo verre ghebracht dat niemant van ons allen wt dit landt en zal konnen scheyden zonder verslagen te zijn oft een eeuwige gevanckenisse te lijden. Armato maecte zulcken mishaer/ dat Melie/ die in een ander Pa-

villoen daer by lach / tgherucht hoorde: dies sy zonder eenighe kleederen aen te doen in haer hemde byden Koninc Armato quam/ die sy gantsch mistroostich vont/maer sy noch veelmeer/alsse d'oorzake verstondt. Men konde alsdoen bemercken d'ongheştadichept der dwase vrouwen/als hen eenich leet overkomt dat treft. Dese van daer ic vā spreke/verstaen hebbende de verlossinghe des genen die sy meynde te doen sterven / en konde haer niet bedwinghen/ maer troc haer hayr wt/scheurde haer hemde / ja quetste haer eyghen vleesch/ ende tierde als oftse mette voeten int vier ghezeten hadde: daer van eenighe tgheruchte hoorende / wt den slaep ontspronghen/ eñ meynende vanden Vyant overvallē te wesen/riepen alarm/zoo dat in korter stont theele Legher in roere was / ende dat met zulcken ghebaer/ datment niet en zoude hebben hooren donderen. Doē quamen in alderhaest de Soudaens van Persen ende Alape by den Koninc Armato / om te verstaen van waer dese beroerte quam : alsse d'oorzake verstaen hadden/(als wijse ende voorzienighe) en zeyden niet wat sy dachten / maer met schoone woorden stelden sy Armato ende Melie eenichsins te vreden/hun voor ooghen legghende datse alzoo doende den heelen Legher vreese zouden aenjaghen/ende de stoutste den moet ende couragie zouden doen verliesen. Want dewyle het onser Goden wil is/ wat wilt ghyer teghen doen? wilt ghy teghen Jupiter twisten/dien het alzo belieft heeft? Denct dat hy alle dinghen ten besten doet / ende dat wy misschien hem vergramt hebben; laet ons liever tot hem keeren / ende hem met bidden te vreden stellen / zonder hem meer te vergrammen. Spreect zoo ghy wilt / zeyde Armato: maer de booswicht die hem te bewaren hadde/zalder om sterven/ende de hoere die hem ghelepdet heeft. Myn

Heere / zeyde de Soudaen van Perse[...] ghy hebt volc van doene: hy is van zelf[...] ende zonder ontbieden wt verre land[...] ghekomen / ende en heeft hem zelv[...] niet ghespaert / alst den tijdt vereysc[...] heeft: Hy en zal misschien gheen schu[...] hebben/alsmen hem zal hooren spreke[...] Hierom ist noodich datmen hem eer[...] hoore/aleermen hem veroordeele: of[...] anders zouder onder de Soldaten e[...] muyterye wt moghen rijsen: want(gh[...] lijc v bekent is)hy noch wy en staen o[...] der v Jurisdictie niet. Hierom laet he[...] hooren / ende indien hy misdaen heeft[...] zo machmen hem straffen/ met toesten[...] minghe van alle de Princen des L[...] ghers/ ja zelfs van syn eygen volc. De[...] Heeren van Alape ende van Perse[...] brachten zoo veel te weghe met dese e[...] de meer andere bewijsredenen / datse [...] Koninc Armato ende Melie wat te vre[...] den stelden. Hier en tusschen stondt de[...] heelen Legher in slach orden/ twelc d[...] vander Stadt die de Ronde deden/ ghe[...] waer wierden/door 'tgelupt der Trom[...] petten ende Trommelen/die de locht en[...] de aerde vervulden. Nu alzoo den dac[...] eerst beghon aen te komen / vreesden [...] datmen hen wilde overvallen/ende da[...] de Vyanden de Stadt wilden beklim[...] men/ dies syt den Keyser / den Ridde[...] metter Sfere ende de principaelste Ca[...] piteynen ghinghen waerschouwen / di[...] alle metter haest / elc na syn quartie[...] daer hy verordent was henen troc/end[...] blevē aldaer tot dat het klaer dach was[...] ende de Heydenen zaghen inkorten . D[...] Keyser en wist alsdoē noch niet van syn[...] Soons wederkomste : maer Perio[...] bracht hem te voorschijn/ende hem stel[...] lende voor den Keyser / zeyde hy hem[...] met een bevallijchept: Heer Keyser / I[...] hebbe desen voorgaendē nacht dese Spi[...] bekomen/wat belieft v datmē met hem[...] doe? Oft den goeden Heere blijde end[...] verwondert was / is wel te dencken[...]

want hem omhelsende / vielen hem de
tranen over de wanghen. Lisuart viel
op syn knien/ende kuste hem de handen/
maer de goede Keyser was zoo verblijt/
dat hy synen aessem qualyc konde ver-
halen. Hier over quamen Languines
ende Abies van Yrlandt/dewelcke ver-
wondert zijnde van zo goeden ontmoe-
tinghe/quamen hem teghen met open
armen om t'omhelsen dien sy voor ver-
loren hielden/hem vraghende wat goe-
den Enghel hem daer ghebracht hadde.
Op myn trouwe zeyde de Keyser/ic ben
zoo verblijdt gheweest/hem te ziene/dat
ic hem zulcx niet eens gevraecht en heb-
be. Nu myn Sone / zeght ons hoe ghy
hier ghekomen zijt / ende van waer.
Doen vertelde Lisuart alles wat hem
wedervaren was/van die tijdt af dat hy
met Gradafilee wt Trebisonde ghinc/
de dreyghementen van Melie/eñ tgroot
perijckel daer hy in gheweest hadde/ en-
de ten lesten de maniere van syne verlos-
singhe: ende zoo veel isser af /zeyde hy
tot den Keyser/ dat ghy / Gode lof/ my
ghezont voor v ziet/bereyt t'uwen dien-
ste/ende zijt verzekert dat den alarm die
ghy ghehoort hebt / nerghens wt ghe-
sproten en is/ als om dat ic hunne han-
den ontkomen ben. O Godt/myn So-
ne /zeyde de Keyser / hoe verblijdt zal
de Keyserinne zijn/ als sy dese goede tij-
dinghe verstaen zal : Laet ons by haer
gaen/om ten deele hare swaricheydt te
verdrijven die sy dus lange gehadt heeft.
Doen nam hy Lisuart by der handt/ en-
de komende in haer kamer/vonden syse
ghereedt om ter kercke te gaen: maer
als sy de Keyser zach/bleef sy stille staen/
die haer Lisuart presenteerde / zeggen-
de: Mevrouwe / kent ghy desen Edel-
man ? Sy verwondert zijnde / als oft
den Hemel gevallen hadde/bleef sy staē-
de zonder een woordt te konnen spreken
De Keyser dit ziende/ begon te lacchen
ende zeyde: hy is nochtans v Dochters
Sone/die dese syne ghescheidenissen wel
mach vertrecken voor de periculeuste
die hy in syn leven te verwachten heeft/
zoo ic meyne: neffens dat / zoo en heeft
gheen Vrouwen Kleedt noyt beteren
dienst ghedaen aen eenighe Vrou-per-
soon / alst hem ghedaen en heeft : want
hy zulcken aenhebbende / daermede
dweers door tsvyants legher ontkomen
is: daer over sy zulcken allarm ghe-
maect hebben/ als ghy ghehoort hebt.
Ghebenedijt zij den name Godts / zey-
de de Keyserinne: ende kussende Lisuart
zonder ophouden / en konde hem niet
verlaten/ ende begheerde dat hy by haer
bleef tot datmen het noenmael hiel : ge-
duerende het welcke hy verhaelde alles
wat hy inder Heydenen legher ghehoort
ende ghezien hadde / ende een deel van
hunne aenslaghen. Ende van d'een pro-
poost in d'ander vallende/de tafelen op-
ghenomen zijnde/ sprac hy tot Perion:
Myn Heer ende Oom / ic ben wt dese
Stadt vertrocken / alzoo elc een wel
weet / om v te gaen zoecken / want de
mare was dat ghy verloren waert: ende
van een zake wil ic v de waerheydt zeg-
ghen / dat de principale oorzake die my
hier toe veroorzaecte/was om van uwe
handt Ridder gheslaghen te worden/ zo
haest als ic v zoude ghevonden hebben:
dewijle ic altijdts dachte / dat ghy zijn-
de myns Vaders Broeder/ ende Sone
vanden vromen Ridder Amadis / het
niet anders en konde wesen / ofte ic en
zoude mede volghen ende deelachtich
wesen der vromicheydt van v beyen/ en-
de dies maer te kloecker wesen. Hier-
om bid ic v ootmoedelijc my die eere te
doene / ende zulcx ghescheiden mach
buyten de Put poorte/op dat onse Vy-
anden tzelve te eer moghen weten : aen-
ghezien ic van hun verstaen hebbe / dat
het de zake is die hen ter weerelt meest
teghen is/ende dat hen meest verdrie-
ten zal. Myn Neve / antwoordde Pe-

rſon/ de teghenwoordicheydt des Key-
ſers ontſchuldicht my ghenoech van
uwe begheerte. De Keyſer zal my dat
vergheven ſprac Liſuart / indient hem
belieft / ende bidde hem dat hy my hel-
pe dat myn begheerte aen v niet gewey-
ghert en werde. Ic begheert aen v vrien-
delijc ſprac de Keyſer. Aengheſien dan
ſprac Perion / dattet uwer beyder be-
geerte is / zoo zal ic morgen vroegh do
dat in my is: dus myn Coſyn / houdt
gereet / eñ doet de nachtwake na de ge
woonte. Liſuart bedācte hem hooglijc
eñ de nacht gekomen zijnde/ginc hy in
de Capelle / alwaer hy Godt alle de
nacht a nriep ende badt / verzelſchap
met veel Edelmans / tot dat ſmorghen
de Son begon te lichten.

Hoe Liſuart Ridder gheſlaghen werdt, ende vande groote wonderen ende vreemd
avontueren dier op dien dach ghebeurden.

Het achtiende Capittel.

LIſuart dien nacht gewaect
hebbende/ ghelijc tghebruyc
is by de ghene die het Rid-
derſchap ontfangen willen /
quam de Keyſer by hem in-
de Capelle / verzelſchapt met de Ridder
metter Sphere / de twee Reuſen ende
veel edelſchap. Ende d'ure ghekomen
zijnde om deſe zake ten eynde te brengē/
buyten de Put poorte / beval de Keyſer
dat de Soldaten hun inde wapenen zou-
den houden op de Mueren / om de Vy-
anden te wederſtaen / zoo ſy eenighen
aenſlach wilden te weghe brenghen
gheduerende deſe ceremonien. Dies
troc elc in ſyn quartier / ende de Keyſ
nam by hem alleenlijc twintich duſer
Ruyters tot bewaringe ſyns Perzoons
ende liet dicht buyten de Poorte ee
Tanneel op rechten, op't welcke hy gin
met Liſuart/ de Ridder metter Spher
ende Argamont: ende de Vrouwen ble
ven op de Mueren /vande welcke ſy ge
mackelijcken konden zien / alles wa
buyten gheſchiedde. Als de heydené di
op de wacht ſtonden het Tanneel opge
recht zaghē / ende zoo veel Volcx wt d
Stadt komen/ meynende dat de Chri
ſtenen eenige ſacrifitie ofte Godtsdienſ
wilden doen / bleven ſyer opſtaen zien

Doch

Doen knielde Lisuart voor Perion neder/ die hem Ridder sloech / ende dede hem de rechte spore aen : maer als hy hem tsweert aende syde hanghen zoude/ zoo bevonden dattet vergheten was mede te brenghen / doch dat en verachterde tbegonnen werc niet/ want de Keyser wert denckende dat hy met geen beter syn beghintselen en zoude konnen aenvanghen /als met tghene dat de Koninc Lisuart hoochloflycker memorie toeghekomen hadde/ het welcke hy na syn doodt/ tsyner ghedachtenisse hadde doen bewaren in eenen hoec by het oude Beelt van Apolidon staende op de Poorte. Dus badt hy Argamont (die de lancste van hun allen was) dat hy dat langhen wilde : maer alzoo hy daer na reycte/ zoo vielder wt den Hemel zulcken Blixem ende Donderslach/ dat het Beeldt in stucken viel / wt het welcke eenen Leeu voorts quam/zoo groot / wreet ende schrickelijc/ alsse opt ghezien hadden/hebbende dweers door tlichaem een Rapiere / vande welcke den Appel een Karbonckel was/glinsterende als vier. Ende dat d'omstaenders de meeste vreese aenjaechde/ was dat de Beeste beghon te grimmen ende zulcken jammerlijcken ghekrijsch van hem gaf/ dat elc een hem verwonderde/ te meer om dat op die zelve stondt / wt de locht voor des Keysers voeten een Kofferken van Esmeraude quam ghevallen/in het welcke eenē brief was inhoudende dese woorden : Den grooten/ wysen ende vromen Ridder Apolidon/heeft met syn eyghen handen ghesmedet dese Rapiere / die dese beeste presenteert den vromen Ridder/ die ten tijde als sy verschijnen zal de Ridderschap zal aennemen vande handē des Soons des kloecken Leeus : dus en vervoordere hem niemandt anders die de beeste t'ontnemen/ofte hem zal ongeluc daer van komen. Doen verstonden sy klaerlijc door het inhouden deses ghescrifs / dat dese Rapiere niemandt als Lisuart toeghe-eyghent en was: dies de Keyser tot hem zeyde: Myn Sone volbrengt dese avontuere / die v toeghezeydt is. Dit bevel was de jonghe Ridder ghehoorzaem/ ende zoo hy na den Leeu ghinc / werdt hy denckende op de schoone Onolorie/ zoo dat hy by hem zelven zeyde : O myn vrouwe/ de schoonste der Weerelt/ geeft uwen Ridder kracht ende macht/ om desen aenslach te moghen volcynden: want zonder uwe gunste ist hem onmogheljjc: ende alsdoen schepte hy zulcken couragie / dat hy alle peryckel te rugghe stellende / den Leeu toeschoot / ende de handt wtsteckende om trapier wt te trecken/zoo viel daer wederom een blixem ende zoo grooten donderslach / dat het scheen dat den Hemel scheurde: ende men zach dat vlammich sweert/ twelc Melie boven de Stadt hadde doen hanghen/ in d'aerde zincken/ende wt de zelve plaetse daerse verzonckē was/quā een gedrochte / ofte zulcken eyselijcken ende verschrickelijcken gheest/dat de stoutste van hun allen niet zonder vreese en was: ende dit ghedrocht liep na Lisuart die by den Leeu was ende hem trapier wt den lijve ructe / ende die wtghetrocken hebbende / den Hemel/ d'aerde ende de Zee werden zoo beroert/ datter in tien mylen int ronde gheen Creatuere en was / ofte hy en verloor den tijdt van een vierendeel uers / alle verstandt ende ghevoelen: een zake die wel te ghelooven is/ want dese beroerte werdt ghehoort in gheheel Asien / Europa ende Afrijcke/ ende de locht was zoo duyster / datmen noch Lisuart / noch den Gheest / noch Leeu en zach/tot dat de Sonne doorbrac ende d'overhandt behiel. Doen spronc de Beeste inde Zee / ende den nieuwen Ridder bleef van hem zelven ligghen/ zoo lanc als hy was / mette kostelijcke Rapier inde handt : ende dicht by hem

(en plaetse vant ghedrocht) lichaem van Melie/stinckende als een prye. Doen quam Perion by Lisuart/die hy meynde verscheyden te wesen/maer hem aentastende / bevondt hy dat hy alleenlijc van hem zelven was/dies beval de Keyser datmen hem int Paleys brenghen soude/ende tsweert hem afnemen dat hy inde handt hadde / tot dat hy weder bekomen ware/twelc onmoghelijc was. Ende als sy aldus doende waren/quam daer een Ridder die de Schee metten Riem bracht / op de welcke eenighe letters stonden die alsdoen niet ghelesen en konden werden / doch wel wat tijdts daer na/alzoo ghy hier na verstaen zult.

Den Ridder zeyde die gebonden te hebben onder de stucken vant beeldt van Apolidon/dse rechts te voren vant portael ghevallen was. Lisuart dan op syn bedde ligghende / dede de Keyser syn Raedt ende Ridders vergaren om te besluyten watmē met tdoode lichaem van Melie doen zoude : eenighe waren van meyninghe datmen tzelve aen Armato zoude zeynden/maer andere zeyden datmense tot asschen zoude verbranden/ende de zelve inde locht stroyen/dewyle int leven zijnde/zoodanigē doot Lisuart toegheeyghent hadde/ ende dat Armato zulcx verstaende / dobbel verdriet zoude hebben / twelc alzoo gheschiedde.

Hoe de Heydenen raedt hielden om de Stadt te bespringhen, ende van tgroot gheweldt dat sy deden om die in te nemen.

Het neghentiende Capittel.

DE Heydenen verwondert over zoo vele vreemde gheschiedenissen die sy in zoo korter stont ghehoort ende ghezien hadden / en wisten wat dencken/ ende beghonden aen hun victorie te twijffelen/ verstaen hebbende Meliens overlijden. Nu hoe sy ghestorven is / en verhaelt de Historie alhier niet: doch zo veel isser af dat sy haer vonden overleden / zonder eenighe wonde oft slach / daer door sy hadde moghen sterven. Ende alzoo elc een met verwonderinghe om het lichaem stondt / zo

werd

werdt tzelve in eenen ooghenblic opgenomen/ zonder datmen zach door wien/ ende wert gebracht ter plaetsen daer de Keyser tzelve liet verbranden: waervan Armato / terstont de wetenschap hadde/ door een Griecsche Spioen die dicwils wt ende inde Stadt ghinc. Over dese tydinghe was hy zoo vergramt / dat hy swoer vande Stadt niet te trecke/ voor hy en hadde de zelve in brandt ghesteken ende verdestrueert/ ende alles wat leven hadde mettet sweert te vernielen. Ende om hem te vreden te stellen / zoo beloofden hem alle de Princen ende Overste des Leghers / datmen 'sanderdaechs vroech de plaetse zoude bestormen/ ende hun zoo zouden quyten/ datse die hebben zouden / oft daer alle voor doodt blijven. Tot desen eynde ontbodense allen Capiteynen van handt tot handt datse met hunne Soldaten hun veerdich zouden houden teghens 'sanderdaechs smorghens zoo haest alst dach zoude worden / de zommighe met de Leeren te draghen / d'andere mutsaerts / troncken ende alderley hout om de grachten te vullen/ de pioniers ooc / die ghedurende de beklimminghe met leeren / de fondamenten der Mueren zouden ondergraven ende wthalē. Den eersten aenval hadde de Koninc van Jerusalem / met dry Tamerlanes ende hondert dusent Soldaten/ ende hun zoude volghen de Soudaen van Persen ende Alape zoo hy afgheslaghen werdt. Ende voor het derde ghewelt zoude de Koninc Armato zelf in perzoone komē/ met zoo grooten ghetal van Turcken datse tlandt bedecken zouden. Den Koninghen van Bugie ende Gilofle / wert belast de Stadt aende syde vander Zee te bespringhen ende in te nemen / zoo haest alsse de Trompetten zouden hooren slaen. De Keyser die gheen ghelt en spaerde om volc te hebben die hem troulijc overbrachten al watter in des Vyandts legher gheschiedde/ werdt terstondt desen aenslach te kennen ghegheven / die hy syn Capiteynen verklaerde/ op dat elc een hem daerteghen zoude bereyden. Tot alsdoen en was Lisuart noch niet bekomen / maer ter zelver ure als de sprake quam vande Stadt te bestormen/ zoo beghon hy te spreken / het welcke den Keyser ghezeght werdt/ die by hem quam / om te weten hoet met hem was. Zeer wel antwoordde hy/ hoe wel ic wat tijdts door den grooten Donderslach van my zelven niet ghe weten en hebbe. Jc en weeter niet van/ zeyde de Keyser/dan ic meyne dat v ghedocht heeft / dat ghy deurgaens ghevochten hebt/ want ghy en hebt de Rapier die ghy verkreghen hebt/niet willen verlaten/ want hyse alnoch vast hiel. Voorzeker antwoordde Lisuart / ic en hebbe noch op vrede noch op oorloghe ghedacht/ want ic en wist van my zelven niet. Dats een vreemde zake/zeyde de Keyser: Zekerlyc men mach desen Dach wel noemen den Dach der wonderen/ghemerct de wonderlijcheden die heden gheschiedt zijn. Immers en ist by menschen ghedencken niet gheschiet/ datter een Rapiere alzo verkreghen is/ als dese die ghy hebt / vande welcke hier de Schee ende den Riem met thercsel is/ die een van ons Volc ghevonden heeft onder de stucken vanden afghevallen Apolidon. Een zake mishaecht my / dat is dat ghy niet kloecker en zijt / om de deught der zelver als morghen te moghen beproeven teghen onse Vyanden/ die voorghenomen hebben ons te komē bezoecken. Hoe myn Heere / acht ghy my zoo ziec te wesen/ ic verzekere v dat ic (Gode lof) zoo kloec ende gezont ben/ als ic opt binnen myn leven gheweest hebbe/ bereydt t'uwen dienste/ alzoo ghy wel bevinden zult. Ende om de waerheyt te zegghen/ hy en hadde gheen hinder ghehadt / dan alleenlijc beswijme-

linghe/dewelcke over zijnde/ hy opghe-
ſtaen was. Zoo zult ghy dan zeyde de
Keyſer/met den Ridder metter Sfere v
Oom ende Argamont met hun volc be-
waren de Draec poorte/ die wel d'on-
ſterckſte vande Stadt was: de Koninc
van Hongaryen metten Grave Salu-
der/ d'Arentpoorte/ verzelſchapt met
den Prince van Brandalie/ Abies van
Yrlandt/ Languines ende Ardadil Ca-
nile: want die ſyde is zoo ſwac als d'an-
der/ want aen deſe twee plaetſen zullen
de Vyanden tmeeſte ghewelt ghebruyc-
ken. Ende op dat ſyer vinden die hun
thooft bieden/ zoo zult ghy elc by v heb-
ben tien duſent Mannen/ op dat/ zoo
ghy lieden dat goet vindt/ eenighe wt-
vallen doet/ terwylen ſy doende zijn om
de leeren te rechten: Ende ic zal my met
eenen hoop Ruyterije op de Merct ſtille
houden/ om bystandt te doen/ de ghene
diet van doene zoude moghen hebben:
Daerentuſſchen zal ic de vrouwen ende
andere van kleynder macht/ aen doen
brenghen ziedende Olie/ heet water/
ſteenen/ blocken/ brandende ſolffer ende
anders/ om de Vyanden daermede wil-
lekom te heeten/ ter plaetſe daer ſy ons
meynen te beſpringhen. Heere zeyde Ar-
gamont/ het is oock van noode datter eē
deel by ons zijn met houweelen/ picken
ende ſchuppē/ om weder te ſtoppen ende
vullen de gaten: want na dat ic verſtaen
hebbe/ zoo hebben ſy voren de Mueren
t'ondergraven ende met Ramſhoofden
ende andere inſtrumenten meynen ſyt
al om verre te loopen: maer indien ic
tijdt hebben mach/ ic meyne dat de voor-
ſte niet ghezonts lijfs wederom na tle-
gher keeren en zullen: weet ghy in wat
voeghen? zoo haeſt als my bekent zal
weſen de plaetſe die ſy meynen om leege
te werpen/ zoo zal ic recht teghen over
oock een gat laten maken/ ende tzelve vul
len met ſolffer/ ſalpeter ende pec/ ende
tvier daer in ſteken/ zo wanneer ſy mey-
nen metter macht daer door te kome
Ic en achte niet datter opt yemant ve
alzulcken ghebraedt heeft hooren ſpr
ken. Aldus waren ſy onder malkande
koutende hoe ſyſe des anderen daech
ſmorghens onthalen zouden: ende vo
dien nacht ſtelden ſy dobbel wacht a
alle hoecken/ principalijc daer ſy verne
men dat de Vyanden naderden/ en
aenbrachten hunne ſchutſels voor d
Schutters/ ende rechteden hunne In
ſtrumenten om de poorten ende muere
te breken alzoo voorzeyt is. Smorgen
dan zoo haeſt alſt beghon te daghen/ d
ghene die de leeren rechten zouden/ qua
men wt hun loopſchantſen/ als oock d
reſte/ elc met ſyn pac/ ende dat met zul
ken gheroep ende ghetier/ datment w
dry mylen verre mocht hooren/ ende lie
pen met eenen tot aende Mueren/ di
tot zoo veel plaetſen beklimmeñ/ dat di
vander Sadt by na overvallen wierden,
want de Muerbrekers al met eenē hun
beſte deden/ als oock de Pioniers met d
Mueren het fondament t'ondergraven,
ende dat met zulcker vlijtichheydt/ datſ
in korter tijdt een gat inden Muer maec
ten/ groot genoech om daer lancx in t
komen: Maer aleer ſyer wel by konden
komen/ zoo vielender zoo veel/ dat de
veſten daermede bykans ghevult wa-
ren: Maer de Heydenen waren zoo ver-
hit/ datſe daerom niet te rugghe en keer-
den/ maer ſchuylende onder hun ſchildē/
dronghenſe met zulcken gedrangh/ dat-
ſe handt voor handt quamen/ ende be-
ſprongen alzoo de Stadt tot verſchey-
den plaetſen/ hoe wel het eerſte ende
gheweldichſte aen tquartier daer Li-
ſuart ende Argamont ſdaechs te voren
hun de laghen gheleydt hadden/ alwaer-
der wel ſes duſent bleven/ ende de andere
door vervaertheyt metter haeſt keerden
van daer ſy komen waren. Het welcke
Liſuart ghewaer werdende/ ende be-
merckende datſe zonder orden ende ver-

ſchrick

chrict waren/ zoo troc hy hun na/ lancx een secrete poorte / met een deel wtgelesen volc/ ende sloeghen hun inden steert/ met zulcken couragie/ dat syer een groote menichte versloegen/ zoo dat de stoutste van hun allen den moet verloren gaven/ makẽde zulcken schric inden Leger/ dat de ghene die het quartier van Brandalie besprongh en/ met gantscher macht devlucht namen. Maer Armato met syn ghewelt quam hun teghen/ ende dede dese wederom keeren oftse wilden oft niet: hierentusschen trocken d'wtghevallen met gemac wederom inde Stadt zonder datse tien Mannen verloren hadden. Armato dan gemoet als een Leeu/ nam voor hem / zic te wreken: ende met hondert dusent Turcken die hy by hem hadde / besprongh hy zoo gheweldelijcken int gat van Perions quartier / dat hy Meester daer van meynde te worden: maer de Keyser quam daer met zulcken versterckinghe / dat het ghevecht duerde dry groote uren/ zonder aessem te scheppen. Daer toonde hem Lisuart zulcx als hy was / want hy en ontmoetten gheenen Turc noch Heyden oft hy en bleef daer doodt: daer dehaelden ooc eere de Ridder metter Sphere / Argamont ende Ardadil Caule / teghen den welcken den Koninc van Jerusalem quam / die hem meynde thooft te klieven/ maer Argamont belette hem zulcx/ ende gaf hem zulcken slach dat hy beswijmelde / doch hy werdt ontzet door een van syn Reusen/ dewelcke syn sweert met beyden handen nemende / meynde Lisuart tleven te benemen / maer Lisuart schuttede den slach met synẽ schilt/ die zoo gheweldich aenquam / dat synen arm verdooft was / ende meynde dien verloren te hebben: maer hy en bleef hem niet langhe schuldich / want hy bracht hem eenen dweerschen slach van ter syden met zulcker kracht / dat hy hem den hals half door hieu/ eñ de Reuse voor syn voeten doodt viel. De Koninc van Jerusalẽ dat ziende/ was daer deur alzoo ontstelt / dat hy gheen perijckel achtende/ hem onder den hoop begaf/ ende ziende Perion/ die hy voor synen meesten Vyandt hiel/ overviel hem van achter met zulcken yver/ dat Perion al dry slaghen wech hadde/ aleer hy hem het aenzicht konde bieden: ende riep tot Perion met luyder stemme: O ghy Vileyn/ ter quader uren zijn myn kinderen door v toedoen ghevanghen / want ghy zullet nu met de doodt bezueren. Doen wert Perion ghewaer wie hy voor hadde/ ende hem toeschietende/ gaf hem zulcken slach opt hooft / dat hem d'ooghen draeyden / ende hy na daer henen viel. Aldus tracteerdẽ de Christenen eñ Heydenen malkanderen / zoo datter een groot ghetal zo wel van binnen als van buyten verslaghen laghen: want tghevecht ende de bestorminghe van ure tot ure vermeerderde: ende was deen Partij hitzich om te bespringhen / d'ander en sliep niet om die af te keeren ende te wederstaen: zoo dat de Koninc Armato drymael aenval dede / ende drymael afgheslaghen werdt. Ten lesten ziende dat hy aen dat oort niet en voorderde/ zo dede hy syn volc allencxkens te rugghe keeren/ ende gheboot de Schutters met op te houden van schieten/ om die van binnen int werc te houden. Hierentusschen de Soudaens van Alape eñ Persen/ vergadert hebbende t'volc dat Perion met de syne op de vlucht ghedreven hadden / deden hun beste om de leeren te rechten ende in te nemen de plaetse daer sy het gat ghemaect hadden: ende droeghen hen zoo vromelijc / datse de Mueren innamen/ ende Abies van Yrlandt ende d'andere ghedwonghen waren te wijckẽ de lenghde van een spiesse. De Keyser dit vernemende / quam daer zelfs in persoone met twee dusent kloecke Soldaten / ende vielen den Vyandt

aen

aen met zulcken couragie/dat vele der Vyanden den rugghe keerden/ ende van boven neder vielen. Doch tghetal was zoo groot/ende daer quamen zoo veel Persen ende andere om te plunderen/ meynende dat de Stadt al ghewonnen was/datse wel drij uren hant voor hant vochten: ende daer blevender zoo vele verslaghen ende ghequetst /dattet bloet tot vele plaetsen liep als wt een fonteyne. Hier entusschen de Coninghen van Gilofle ende Bugie overweldichden de haven/ zoo datter wel drij dusent Turcken aen landt waren / alwaer het ghevecht zeer langhe duerde. Dit wert den Keyser ghebootschapt / maer hy hadde elders zoo veel te doen/ dat hy qualijc de Landtsijde ontblooten dorfde / om die aen den Waterkant ontzet te doen / alwaer de Vyanden riepen / Victori/de Stadt is ons: maer dese blijschap ende gheroep en duerde niet langhe / want de Schutters van binnen schoten op hun zoo snellijc door zekere gaten / die sy inde mueren van vele huysen ghemaect hadden/ datse niet eenen voet voorder en quamen. Daerentusschen quam aldaer Ardadil Canile/ met drij dusent soldatẽ/ die de Keyser aldaer zont tot ontzet/hoewel dit weynich zoude gheholpen hebben: maer Godt zich ontfermende over de Stadt/overviel hun den avondt zoo doncker ende zulcken reghen/ dat de Heydenen noch Christenen malkanderen niet en konden kennen: waer door de Vyanden ghedwonghen waren te wijcken ende het aftrecken sloeghen/ zeer verdrietich zijnde/ datse tot hun voornemen niet en hadden konnen komen: doch verhoopten tsanderdaechs wel meester te worden: maer die van binnen verzaghender in/ want in plaetse van te gaen rusten / zoo en dedense den gantschen nacht niet als alle de plaetsen te versterken: De Keyser ghinc zelve van hoec tot hoec / ghevende syn volc moet ende couragie/ hun belovende groo te gaven ende ghiften / elc na syn ve diensten: zoo dat elc een hem zoo klo tot het wercken voeghde / dat alle gaten ende ontstercke plaetsen weerba waren aleer dach was. Daer na de de Keyser alle d'Overste ende ervare ste by een komen/ ende na datse tzame gheraetslaecht haddẽ/zoo besloten sy d Lisuart/de Ridder metter Sphere / A gamont ende Ardadil Canile / met se dusent Mannen / beschermen zoude het gat daerse des Daechs te voren ha den meynen laner in te komen/ende da de Koninc van Hongarijen / Abies va Yrlandt / ende Languines met tien du sent Mannen voetvolck de haven zou den beschermen / alzoo de Stadt dae alderswacxt was ende ghemaeckelijc voor de Vyanden. Ende de Keyser me tien duysent Mannen zoude op de groo te Merct blijven/ghelijc sdaechs te vo ren/ om met de zelve bystandt te doe daert den noodt vereyschen zoude. N laet ons hun alzoo blijven tot 'sander daechs/ om te zien hoe hun de zaken als dan schicken zullen.

Vanden bystandt die de Vyanden kregen, ende vande groote Vlote der Christenen, die den Legher voor Constantinopolen dede opbreken,

Het twintichste Capittel.

DE Heydenen vertrocken zijn de / alzoo ghy verstaen hebt, waren zeer bedroeft over tgroot verlies vant volc dats dien dach verloren hadden, zijnde ten minsten vijftich dusent Man, zoo doot als ghequetst: maer twee zaken gaven hun wederom moet/d'eene was datse hun vastelijc lieten voorstaen de Stadt te winnen/te plunderen/te destrueren/en met de scherpte des sweerts

om te brenghen al wat leven hadde / tot wrake hunder Vrienden : d'ander was dat Pintiquinestre de Koninghinne der Amazones hun te hulpe quam met ses dusent Vrouwen/zoo kloecin't vechten/ als yemant konde wesen. Ende Gzifilandt de Koninc vant wilde Eylandt/ met vijf dusent Wilde/draghende booch ende pijlen/ daer sy zeer veerdich mede waren. Dese twee Koningen ende Ko-

ninghinne/ghebueren zijnde / verstaen hebbende de groote macht die de Vorsten van Orienten tsamen ghebrocht hadden om het gantsche Rijc van Constantinopolen in te nemen/quamē principalijc hun te hulpe om eenich Christen Ridder te moghen ontmoeten /die voor vroom ende Kloec vermaert ware / ende om hun teghen de zelve te moghen verzoecken. Armato ende d'Overste van t Leger onthaelden hun vriendelijc/ ende deden hun goede ciere aen : ende dien gantschen avondt ende spraken sy niet als vande bestorminghe/ die sy dien dach op de Stadt ghedaen hadden / die sy zonder twijffele vermeestert zouden hebben / zoo hun den avondt niet overvallen en hadde. Ende beroemden hun zoo grootelijcx dat het de Koninc Gzifilant ende de Koninghinne Pintiquinestre berouden / datse daer niet eer gheweest en waren / want de Christenen zouden zonder twijfel t'onder hebben ghebracht gheweest/ende de Stadt verdestrueert: maer t'was een zake die noch te helpen stont/indiē het de Koninc Armato met d'Overste Heeren des Leghers beliefde hun die eere te doen van 'sanderdaechs de voortocht te moghen hebben / het welcke men hun lichtelijc toestont. Derhalven ontboden sy hun Capiteynen datse het Volc veerdich zouden houden / om die aen te voeren zoo wanneer sy bevel kreghen. Ter ander syden die van der Stadt (als ghezeyt is) wrochtē met grooter neerstichept/stoppende de gaten / ende maecten loopschanssen ende sterrten om hun Stadt/ vrouwen ende kinderen ende hun leven ten uttersten te beschermen / liever als te vallen in de handen der ghener die hun doodt ghesworen hadden. Nu alzoo elc op syn hoede was / zoo haest als den Dach begonte naken / Gzifilant ende

Pintiquinestre met hun volc waren veerdich om aen te vallen op de bresche daerlanghs de Heydenen sdaechs te voren in Stadt komen waren. Doen quamen sy op de Mueren/ende aleer sy aenvielen/ maeckten sy zulcken gheroep/dat tet scheen een deel Exters ende Kraeyen te wesen die tzamen vochten; daer na met ghenepchden hoofde klommen sy op de bolwercken. Maer de Schutters ende Voetbooghschieters die inde loopschanssen waren/ die ontfinghense zoo vriendelijc/datter veel Wilde en Vrouwen deerlijc het leven lieten: doch sy en lieten daerom niet voorts te varen/tot datse handt voor handt quamen/alwaer Lisuart/ Argamont ende den Ridder metter Sfere met hun volc die zo wederstonden/datse niet een voet voorder en konden. Daer zachmen een wonderlijc ghevecht / want de Wilde schoten zulcken menichte van pijlen/dat de schilden der Christenen niet anders als Eghels en ghelecken. De Koninghinne Pintiquinestre/willende haer vromicheyt toonen daer sy voor vermaert was/ was in vele plaetsen de voorste/eñ hebbende een javelijne inde hant/quam sy teghen Perion/ende hun ghevecht zoude langher gheduert hebben /maer sy slibberde/zoo datse gevallen zoude hebben/en hadde den stoc der Javelijne ghedaen/daer sy haer mede hiel staende. Doen quamen de Vrouwen haer te hulpe/ende dat met zulcken menichte/ dat de Christenen wijcken moesten weer sy wilden oft niet/zoo dat d'Amazones begonnen te roepen: De Stadt is ghewonnen. Maer zulcke vreught en duerde niet lange: want Argamont/ Lisuart ende den Ridder metter Sphere met de Principaelste van hun Soldaten/spelende quijt oft dobbel/vielen zoo gheweldich op hun Vyanden/ datse terstont veroverden daer sy van gheweken waren/ende dat niet zonder groote bloetstortinghe van deen en d'ander syd
want Gzifilant met syn Wilde toond
hun zoo vroom/ dat leven oft sterv
hun al eens scheen te wesen/alsse ma
alleenlijc de victorie mochten behale
Hierentusschē Armato ende de Calife
die op een ander oort doende waren/
spaerden ooc hun persoonen niet/ma
v: klommen de Mueren/ende deden a
les wat kloecke helden in zulcken stan
hadden konnen doen : maer sy vond
daer de Princen Saluder ende Brand
lie/ diese kloecker wederstonden als
wel ghemeynt hadden/zoo datter me
als tien dusent Turcken ende Persiane
doot ter aerden ghevelt werden: hoe w
datmē in drij quartier uers niet en kon
de speuren wie voordeel hadde. Want i
twee Tamerlanes quamen aen m
versch volc / als ooc de Soudaen va
Alape zelfs in persoone met veertic
dusent Mannen aenvallende met zul
ken moet/dattet weynich schilde ofte
en hadden dat quartier ingenomen. D
Keyser dat vernemende/zondt terston
derwaerts drij dusent zoo slingherwo
pers als Voetbooghschutters/die d
voorste deden stuyten. Ende dat den
Vyandt meest hinderlijc was/was dat
ter vande Mueren ghewerpen werden
brandende Mutsaers/Solffer/Pec en
de heet vet/zoo dat de Mueren in bran
stonden/ende sy ghedwonghen waren
hun stil te houden/tot dat den brandt o
ver was. In deser manieren werdt d
Stadt aende Landt syde belast ende be
stormt/eñ zoudent noch nimmer aend
Watersyde ghehadt hebben/ten war
de Wacht vanden Koninc van Bugi
ghewaer wierdt niet wijt vanden verboden Berch / een groote vlote van Schepen / recht na hen toekomende. Dies de Koninc Gilofle een Spieschip wt zondt om te zien wie sy mochten wesen. Ende vreesende dat het eenich ontzet was voor die vander Stadt/hielen sy op van

van ſtormen / eñ begaven hun te Sche-
pe / voeghende die in ſlach oorden op de
Pontiſche/Zee om hun d'inkomſte der
Golffe te beletten zoo ſyt gheraden von-
den. Het Spieſchip dede tbeſte om ze-
kere tydinghen te vernemen / zonder zic
een tydt lanc te laten zien / twelc hem
ghelucte / want een kleyn Scheepken
der Chriſtenen / zoeckende ververſchin-
ghe van zoet water/ hem inde handen
viel / ende voer terſtont met tzelve by de
ghene die hem wtghezonden hadden: die
door de Patroon verſtondẽ dat de Vlo-
ten der Chriſtenen ghewiſſelijc heel by
was/ende voorghenomen hadde de be-
legheringhe voor Conſtantinopolen te
lichten / ende hun ſlach te leveren / aleer
ſy gheleghentheydt hadden om te ver-
trecken. Over deſe tydinghen en ont-
zettede hem niet eens de Koninc van
Bugie / maer vraeghde de Patroon oft-
ſe ſterc waren. Ja ſy Heere / zeyde de Pa-
troon / ende meer als ghy wel meynt.
Van wat Landen ende Contreyen
vraechde de Koninc. Sommighe van
Gaule/ zeyde hy/ d'andere van Roome/
Sobradiſe / Spagnien / Groot Breta-
nien/ Yrlandt / Schotlandt / Noorwe-
ghen/ Sweden/ Boehemen/ Mongaze/
Switſerlandt ende Theſifante. Voor
waer zeyde de Koninc / dats een ſchoon
ghezelſchap. Heere/ zeyde de Patroon/
herwaerts komende heeft zich tot ons
ghevoeght de Keyſer van Trebiſonde
ende de Koninghen van Californie ende
Sibernie: ende ic verzeker u die deſe
Vlote niet ghezien en heeft / hem beroe-
men mach iet fraeys op de Zee ghezien
te hebben. Als de Koninghen van Bu-
gie ende Giloſle dit alles verſtaen had-
den / ende dattet van noode was in al
derhaeſt daer in te voorziẽ / lieten ſy zluer
de Koninc ende de Soudaens vant Le-
gher weten/ hun radende datmẽ d'engh-
te des Ponts zoude verlaten/ aengezien
den Vyandt zoo ſterc ende na by was/
ende datmen bewaren zoude de Golffe
van Propontide/ zoo wel om t'allen urẽ
victalie van Natolien te krygen/ als ooc
om hun met 'tminſte perijckel te be-
ſchermen. Deſe mare van d'aenkom-
ſte der Chriſtenen quam terſtont ter oo-
ren van die daer ſtormden/ dies hun een
groote vreeſe bevinc/ ja de kloecſte half
den moet verloren gaven / ende d'een
voor ende d'ander na hun wt tghedran-
ghe maectẽ d Overſte des Heyrs dat ge-
waer wordende/ deden de Trompetters
het vertrec ſlaen: ende wat vande Stadt
zijnde/ deden tot hunne verzekertheydt/
hun Volc in ſlachorden ſtellen / hun be-
ghevende in hunne ſtercten/ zonder hun
eenichſins daer buyten te begheven. Die
vander Stadt/ over dit doen zeer ver-
wondert/ en wiſten eerſt niet wat denc-
ken/ tot dat eenen die de wacht hadde op
een vande hooghſte Torens/ den Key-
ſer quam zegghen / datter vande ſyde
des Verboden Berchs een groote Vlote
van Schepen quamen met vele Zeylen
recht na de Stadt toe: ende dat voorze-
ker de Koninghen van Bugie ende Gi-
loſle met hunne Fuſten / Galeyen ende
ghereetſchap gezeylt waren inde Golffe
als oftſe na Natolien wilden zeylen. Ic
gheve u te bedencken oft deſe tydinghe
aengenaem was oft niet. Eñ de Keyſer
vreeſende oft hy waer zeyde oft niet/ ginc
zelve met een deel van ſyne aende haven /
vã waer hy beſcheydelijc konde zien/ den
bijſtant zo zeer begheert ende verwacht:
Voor alle d'ander zach hy een zeer groo-
te Carake op de welcke men gheen an-
der Piloten/ Schippers noch Soldaten
en zach / als Simmen / groender als
Smaragden/ hebbende elc ſynen boghe
gheſpannen ende den Koker met pylen
aende Riemen. Hoe dit Schip naerder
de Stadt quam / hoe 't hun vreemder
docht weſen/ ende dat niet zonder reden:
Want boven de verwonderinghe van
zulcke beeſten daer't mede voorziẽ was/

alsmen't wel bezach/ zoo scheen het ghetimmert te wesen na d'afbeeldinghe van't vaste Eylandt. Ten vertoefde niet langhe ofte ten quam by lande/ ende wierp d'Anckers uit zonder eenich belet ende de plancken opt zant. Doen quam Alquife voor wt/ met noch neghen andere Joffrouwen alle ghekleet in Carmesynen taf / hebbende elc een harpe /op de welcke sy meesterlijcken en melodieuslijcken speelden : Na hen volghde stracx de machtige Koninc van groot Bretaignen Amadis/ byder hant hebbende Oriane / ghekleedt met gout gheborduert laken / ende achter hun Urgande d'Onbekende / de Keyser Esplandian ende de Keyserinne Leonorine: daerna Carmelle ende dicht by haer Heer Galaor/Briolanie/de Koninc Florestan met syn Vrouwe / de Koninc Agraies ende Olinde/ de Koninc van Bohemen Grasandor ende Mabile/ daer na Gandalin ende syn Vrouwe ende int leste Meester Helisabel / ende Ardan den Dwerch / draghende Amadis Helm ende synen groenen schildt die Alquife hem ghegheven hadde. Nu moet ghy weten dat dit Schip qualijc een ure int ghezelschap vande Vlote gheweest hadde / ende met ghewelt van roepen/ voert alle Schepen voorby / zonder dat eenich Capiteyn oft Soldaet dat konde aen boort komen/ om te weten wie daer in was. Alle diet zaghen waren wel verwondert van waer alle de Simmen mochten komen Maer dit alles was ghemaect door verscheyden Tooveryen ende besweeringhen/ alzoo ghy hier na noch zult verstaen. Latet v ghenoech wesen dattet zoo na Constantinopolen quam/dat de Keyser aen de Vanen Banieren en Wimpels merckelijc zach dat de gantsche Vlots Christenen waren: Dies hy zulcken blyschap hadde / dat hy met groot ghezelschap wt de Stadt troc / om die vriendelijc t'ontfanghen/ die tot syner hulpe quamen. Doch al[s] ic voortvare/ zoo duncket my noodich [te] wesen u te laten weten hoe dese Heer[en] ende Vrouwen int vaste Eylandt zyn [...] ontoovert zyn/ ende wie hen een zoo [...] quamen Schip dede hebben om tot [...] stant des Keysers te komen.

Hoe de Koninghen, Heeren, Vrouwen e[nde] de Ioncvrouwen betoovert int Va[ste] Eylant, ontwecten: ende van hun rey[se] na Tracen door het toe doẽ van Alqui[fe].

Het eenentwintichste Capit[tel].

APolidon / wiens ghelijck niet en was inde Weere[lt] binnen synen tydẽ noch da[er]na/ zoo inde konste van A[s]trologie ende Magie/ voo[r]ziende de ghesehiedenissen die den oude Keyser van Constantinopolen zoude overkomen/ hadde de tooverye vande Leeu met het Rapier te wege gebracht die Lisuart kreegh doen hy Ridder ghe[s]laghen werdt. Ende hadde door sy[n] konste zoo wel daer in ghewrocht / da[t] op dezelve ure als trapier wt des Leeuwen lijf ghetrocken ende den grooten Donderslach ghehoort zoude worden als voren verhaelt is/ zo zouden alle d[e] tooveryen die int vaste Eylandt ende veel meer ander plaetsen waren/ te niet wesen : ende Melie alsdan sterven / die midts haer tooverye/ over den loop der natueren gheleeft hadde / want sy van over langhe jaren de principale boecken van Apolidon by haer hadde/ ende derhalven niet min ervaren in die konst als hy zelve / ende wist daer door voorzeker dat op den zelven dach als Lisuart Ridder gheslaghen zoude worden / sy alsdan voor alle Duvelen zoude varen. Ende daerom was hy dicmael in perijckel van syn leven : maer hem ziende hare handen ontkomen / verwecte sy eenen Gheest wt den grondt der Hellen/ door-

wiens

wiens byſtant ſy meynde te beletten dat Liſuart de Rapier wt des Leeuwen lichaem niet en zoude verkrijghen. Deſen was den Gheeſt daer voren afgheſproken is/ de welcke gheen vermoghen hebbende teghen Godes ſchickinghe/ in plaetſe van Liſuart teghen te weſen/ zoo bracht hy tdoode lichaē van Melie voor ſyn voeten / ende haer ziele in Lucifers ſchoot. Nu is te weten dat op de zelve

tijdt als deſe zaken in Thracien ghevielden/ Koninc Arban van Norgales int Vaſte Eylant quam/ het welcke hy dicmael ghinc bezichtigen/ ende badt Godt zic te ontfermen over de betooverde perſoonen die zoo langhen tijdt int Paleys van Apolidon gheweeſt hadden/ omcinghelt met zoo groote duyſterheyt ſindert dat Vrgande dat betoovert hadde / datmender gheen beſcheet van ghebou oft Mueren aen en konde zien. Maer hy was wel verwondert / als hy de dicke wolcke diet bedecte/ als eenen miſt zach nederdalen / ende datmen allenerkens dit koſtelijc huys konde ſpeuren in ſyn eerſte forme : derhalven zonder eenighe vreeſe quam hy inde verboden Kamer/ alwaer hy Amadis noch vont ſlapende/ hebbende noch het bloote ſweert inde handt. Doen troc Arban hem byder handt/ zoo ſtijf dat hyer van ontſpronc: waer van Amadis vergramt weſende/ hem vraechde wat hy hebben wilde. Heere/ zeyde Arban / het zijn nu tien jaren gheleden ende meer/ dat ghy lieden v alzoo verzuymt hebt. Hoe zeyde Amadis/

madis/ ist moghelijc dat ic zoo langhe
gheslapen hebbe. Ja ghy/ voorwaer/
zeyde Arban/ ende dattet alzoo is / ziet
noch Mevrouwe Oriane ende d'ande-
re/ hoe datse ghestelt zijn. Doen quam
hy by Oriane gantsch verwondert over
dese zaken/ ende dede zoo veel/dat hyse
ontwecte / zegghende : Mevrouwe het
slapen heeft v zoo zoet gedocht alst my
ghedaen heeft / doch het is langhe ghe-
noech gheslapen dunct my. Oriane die
niet anders en wist oft Urgande en
hadde haer den zelven dach inden stoel
gezet/vraegde Arban watter van was:
die haer verhaelde alles watter ghe-
passeert was. Ende dat ic waerzegghe
zeyde hy/aenziet noch dese andere Hee-
ren ende Vrouwen met zulcken vasten
slaep bevaughen alst moghelijc is. Voor
waer zeyde sy / Urgande heeft ons wel
bedroghen. Doen quam sy tot Galaor/
Esplandian ende alle d'andere / die sy
wecte / ende verhaelde hun alles wat
Arban haer ghezeght hadde. Gheen
lieden en waren opt meer verwondert/
ende qualijc konden spt ghelooven/ende
werden alle lacchende als sy Ardan den
dwerch noch in alzulcken staet zaghen.
Ende Amadis stiet hem mette voet /
zegghende : Ardan ghy droomt te lan-
ghe / zadelt myn Peerdt / Ardan heel
verbaest stont op / ende tastende na de
deure / liep rontom de Kamer al oft hy
droncken hadde gheweest. Doen wer-
den sy noch meer lacchende/te meer om
datse Meester Helisabel noch hoorden
roncken/hebbende noch den boec in syn
handen/ die Urgande hem gaf. Esplan-
dian troc hem byde mouwe wel stijf/
ende zeyde hem: Voorwaer Meester/t'is
te langhe ghedroomt : ghy hebt zulcken
goet behaghen ghehadt int lesen deses
Boecx / dat ghy daer over in slape ge-
vallen zijt ende dat langhe genoech: dus
weest wacker / ende verhaelt ons wat
nieus ghy daer in ghelesen hebt.

Meester Helisabel verwondert als
hy wt den Hemel ghevallen hadde/
de d'ooghen op / ende hem vindende
zulcken staet / antwoorde den Keys
gelooft my Heer Keyser/dat ic in al m
leven gheenen boec zoo langhe in m
handen ghehadt en hebbe / daer ic m
in gestudeert hebbe/als in desen. Va
zake bē ic wel verzekert/dat sindert d
Urgande my dien in handē gaf/ic zo v
gheslapen hebbe / dat ic op gheen zak
ter werelt ghedacht en hebbe/als de
gaens gheronct. Alzoo sy nu alle wt d
sen diepen slaep ontwect waren / z
quam de Gouverneur van't Eylan
hun zegghen datter twee Schepen in
haven komen waren / zijnde in het ee
Urgande d'Onbekende/ ende int a
der een Joncvrouwe / zonder eeni
gezelschap van Schippers oft Pilote
als van Simmen/zynde beyde de fraey
ste ende best toegheruste Schepen d
Weerelt. Qualijc hadde hy syn redē w
ofte Urgande en quam daer sy waren
De Heeren ende Vrouwen haer ziende
quamen haer te ghemoete / ende alzo
sy d'een voor ende d'ander na omhelsde
zeyde sy hun al lacchende: Zekerlijc al
ic v lieden hier stelde / myn voorneme
en was niet anders (alzoo ic v lieden
hebbe laten weten) als v 'tleven te ver
lenghen / ende voorby te laten passere
de perijckelen des doots die voorhande
waren/zonder desen langhdurigē slaep
Nu zoo hevet Godt belieft v lieden we
derom inde Weerelt te roepen / doo
t'verkrijghen eens Rapiers by Lisuar
v Sone (zeyde sy teghen Esplandian) di
Apolidon voor langhen tijdt hem toe
gheeyghent hadde. Ende deur dien da
ic weet dat Alquif/ een vande kloeckst
Waerzeghers/tot v syn Dochter zeyn
inde Karaque met de Simmen / om v
tot Constantinopolen te brenghen/di
vande Ongheloovighe beleghert is/zo
en zal ic v niet langher ophouden noch

ver-

verhalen van datter gheschiet is / sindert dat ghy lieden hier gheweest zijt / maer rade u terstont tschepe te gaen / ghelijc sy aen u verzoecken zal / ende dat ghy haer volgt / ende ic zal u oock verzelschappen. Dit zegghende quam de Joncvrouwe Alquife binnen / ende groote eerbiedinghe bewijsende / zeyde sy tot Amadis ende d'andere Princen / dat Alquif haer Vader hun badt / tot voordeel van hun ende der gantscher Christenheyt / in haer Schip te gaen / met het welcke sy hun brenghen zoude daer sy eere ende gheruchte zouden behalen. Ter begheerte deser Joncvrouwe waren sy terstont veerdich / ende door den raedt van Urgande ghinghen sy terstondt tschepe : Zoo datse (ten kortsten ghezeyt) in Thracen quamen ten zelvẽ daghe als de Vlote der Christenen by Constantinopolen quam. Ende dat Schip ghestiert by de Sinnen / voer midden door de Vlote / zonder dat iemandt vanden hoop dat aen boordt quam / om te wetẽ wie daer in was: hoe wel sy verwondert waren / beesten zoo ervaren te zien om een schip te regeren: doch het was alles d'inventie ende door de konst vanden wijsen Alquif. Maer waren sy verwondert over dese vreemdichepdt / zoo waren Amadis ende d'andere noch meer verwondert / hun ziende met zoo grooten Vlote van Christenen voor Constantinopolen / vande welcke den meestendeel hun bekent waren / zoo datse noch meynden te droomen. Nochtans te lande zijnde / alzoo ghy verstaen hebt / ende ziende die vander Stadt komen om hun t'onthalen / dancten sy Godt vande ghenade hun bewesen. Terstont wert de Keyser die de voorste was van verre Amadis ende syn Sone Esplandian kennende: dies hy boven maten verwondert zijnde / liep met open armen om hun t'omhelsen: ende komende eerst by Amadis / zeyde hy hem (van blijschap de tranẽ in d'ooghen hebbende): Myn Heer ende Broeder / Godt sy ghelooft ende ghedanct over uwe ghewenschte wederkomste: wie zoude immermeer ghedacht hebben zulcken gheluc voor myn doot noch te moghen ghenieten? Myn Heere / antwoordde Amadis / Godt die nimmeren verlaet die in hem vertrouwen / wist wel wat vende ons vã noode was / ende heeft ons wt de duysternisse verlost / om u bystandt te komen doen / ende u te wreken over dit vervloecte Volc / dat u zo veel verdriets aengedaen heeft. Doen quam Oriane om de Keyser te groeten / die hy met eenen vriendelijcken kus willekom hiet / ende haer kussende / zeyde hy: Voorwaer Mevrouwe / ic bekenne dat ic noyt zoo gheluckich en ben gheweest als nu / krijghende zulcken goeden ende schoonen bystandt als d'uwe. Myn Heere / zeyde sy: na uwe verdiensten ende deughden / zoo behoorden zoo wel de Vrouwen als de Mans met de wapenen inde hant u by te staen na hun vermoghen. De Keyser en konde haer alsdoen niet langher sprake houden / want d'ander Koninghen ende Princen / Vrouwen ende Joncvrouwen van tghezelschap quamen aen om hem de behoorlijcke eerbiedinghe te bewijsen ende daer en tusschen quamen de Ridder metter Sphere ende Lisuart / die zoo haest wt de Stat niet en warẽ gekomẽ als de Keyser: Maer zo haest als sy verstaen hadden dat de Christenen te lande waren / zoo quamen sy daer na toe / hun wapenen noch al bebloept aẽ hebbende / om te zien ofter iemandt onder zoude moghen wesen die sy kenden : Met dat sy daer quamen / zaghen sy die int Vaste Eylandt door de besweeringen van Urgande zoo veel jaren gezeten hadden int Casteel van Apolidon / ende komende by Amadis / wilden hem met grooter eerbiedinghe de handen kussen / maer hy en

kendense

kendenſe int eerſte niet / ghelijc ooc Eſ-
plandian ende Oriane en deden veel min
Leonorine: waer over d'oude Keyſer
werdt lacchende / ende vraeghde hun
oftſe die noyt meer ghezien en hadden.
Zoo moet my Godt helpen zeyde Ama-
dis/niet dat ic weet/doch t'oordeelen na
de wapenen die ſy aen hebben zoo ghe-
verwt zijnde/moeten ſy ſtout ende kloec
weſen. Alzoo zijnſe ooc ghewiſlijc / zeyde
de Keyſer/ende Sonen vande vroom-
ſte der weerelt/ ende weet ghy wiens ?
Deſen (wijſende op Perion / is Sone
des Ridders metten groenen ſweerde/
die eertijts den Endriage t'onderbracht:
eñ vã deſen anderẽ is myn Dochter Le-
onorine Moeder/ die hem by my ghe
laten heeft / liever hebbẽde de Memme
als de Wapenen oft Peerden Oriane
ende de Keyſerinne dit verſtaende / lie-
pen hun omhelſen / van blijſchap groo-
te tranen hen over de Wangen loopen-
de. Het welcke de Keyſer ziende / zey-
de hun met een zonderlinghe gratie: Op
myn ziele / Mevrouwen / hun teghen-
woordicheyt heeft alhier zo veel dienſts
ghedaen / dat Conſtantinopolen ghe-
dencken zal wat gheluc het gheweeſt is/
hun voor Beſchermers ghehadt te heb-
ben/ende ic noch gheluckigher door de
hulpe ende byſtandt nu zoo wel te paſſe
ghedaen hebbende: want het is zeker
(ghemerct mynen grooten ouderdom)
dat ic den arbeydt/ dier vereyſchte ghe-
daen te weſen / niet en zoude hebben ko-
men wtvoeren / om te wederſtaen alle
de ſwaricheden ende laſten die my te vo-
ren ghekomen zijn/van dien dach af aen
dat ghy lieden van my troct/ende ic we-
derom aennam den laſt ende de regerin-
ghe deſes Keyſerrijcx / door't afweſen
myns Soons Eſplandian. Nu zoo was
den goeden ouden Man/ dit zegghende/
noch al ghewapent / vreeſende oft de
Turcken eenighen nieuwen aenſlach op
de Stadt hadden moghen doen / en de
was noch tot vele plaetſen bebloeyt/ [...]
zoo hy dien morghenſtont den Vyan[...]
niet ghespaert en hadde: daerom G[a-]
laor hem zeyde: zoo moet my Godt h[el-]
pen / myn Heere / hy moet verre v[er-]
doolt zijn/die zoude houden willen ſta[nde]
dat ghy gheduerende deſen handel gh[e-]
ſlapen hadt / want deſe uwe wapen[...]
gheven ghenoech te kennen dat uw[e]
Vyanden wel ghewaer zijn ghewo[r]de[n]
dat uwe couragie door de veelheydt d[er]
jaren niet vermindert en is / ende datt[er]
in u noch meer krachts is/ alſſer jongh[e]
jaren zijn: ende ſy zoudent noch bet[er]
bevonden hebben / zoo ic by u hadde ge[-]
weeſt / om hun te doen ghevoelen de[n]
luſt die ic hebbe om u eenighen dienſt t[e]
doen. Heer Galaor / zeyde hy/ſy en zij[n]
zoo verre van hier niet/ oft ſy en konne[n]
ons van daghe noch komen bezoecken
aleer het avondt zy: maer dewijle he[t]
Godt belieft heeft myns te ghedencken
u lieden hier ſtierende / zoo hope ic da[t]
van nu aen het ongheluc hun treffen zal,
hebbende immers zulcken Enghelkens
tot ghezelſchap /zeyde hy (omhelſende
de Koninghinne Briolanie ende d'ande-
re Vrouwen) die machtich ghenoech
zijn om alle de Duyvels wt de Werel[t]
te verjaghen/ zoo die wtghelaten wa-
ren om hun reſidentie alhier te houden.
Ha ha / Heere antwoordde ſy/ indien ſy
door Vrouwen moeten verdreven wor-
den/ die hier ghekomen zijn om tlandt
van Thracen te beſchadighen / zoo zal
ic een van d'eerſte weſen die 't Harnas
aentrecken zal/ende de Lancie inde hant
nemen om hun den bec te breken. De
Keyſer bedancte haer met eenen lacchen
den monde / ende ghinc om Floreſtan
t'omhelſen / die met d'eene Knie op
d'Aerde hem de handt wilde kuſſen :
maer de Keyſer hief hem op-zegghende:
by myn hooft Koninc Floreſtan / uwe
vromicheden komen zoo wel met uwen
naem over een/ alſt weſen mach; ende he

blijckt

wijet dat ghy om uwen naem te doen
floreren/ de moeyte aenghenomen hebt
om desen ouden Man, by na dorre ende
vervallen/ op te staen. Heer Keyser/ zey-
de hy/ om v dienst te doen/ zal ic al-
tijdt groen ende bloeyende wesen. Des
wil v Godt loonen/ zeyde de Keyser.
Daer na ziende wat aen d'een syde de
Koninghinne Sardamire/ Mabile en-
de Olande quam hy die kussen: ende
ziende Olinde voor een vande schoonste/
bewees hy haer zoo veel voordeels/ dat
hy zeyde: Mevrouwe eenige die Spa-
gnien bewandelt hebbē/ hebben my ge-
zeght dat Linda inde zelve tale/ schoon-
heydt in d'onse te zegghen is/ ende ze-
kerlijc ic ghevet nu beter gheloove als
oyt: want zoo de schoonheydt verloren
waer/ men zoudese zoo wel in v weder-
om vinden als in eenighe Vrouwe die ic
oyt ghekent hebbe. De jonghe Prin-
cesse werdt over dese redenen gantsch
blosende: ende Agraies het woort voor
haer aenveerdende/ antwoordde den
Keyser: Heere/ sy en dees andere Jonc-
vrouwen hebben tschoon aenzicht aen-
ghedaen om v te komen bezoeckē. Myn
Cousijn zeyde de Keyser/ ghy hebt zoo
veel voor my ghedaen/ dattet my onmo-
ghelijc is v na verdienste te vergelden.
Dit ghezeyt hebbende sloech hy d'oo-
ghen op Grasandor/ Koninc van Bohe-
men/ die hy noch niet ghezien en hadde/
ende by hem komende/ ontfingh hy hem
vriendelijc/ zegghende: Voorwaer myn
goede vrient ic hebbe altijt wel gedacht/
dat onse ghebuersaemheydt niet lichte-
lijc verminderen en zoude/ ghelijc ghy
nu te kennen gheeft. Neen ic zekerlijc/
antwoordde Grasandor/ ende noch min
de begheerte die ic hebbe v dienst te doē:
ende ziet hier Mevrouwe Urgande/ die
daer voor wel borghe zal blijven. Nu
zoo en hadde de Keyser haer int eerste
niet ghekent/ dies hy hem ontschuldich-
de/ ende haer vriēdelijc onthalende/ zey-
de hy haer. Och Mevrouwe/ ghy hebt
ons te langhe dit goet ghezelschap ont-
houden/ alst ghelegen komt moet ghy
dit onghelijc weder verzoenen. Heere/
zeyde sy/ alles wat ic ghedaen hebbe/
heb ic ten besten gedaen/ het welcke ghy
nu beter gewaer zult worden als oyt te
voren/ dewyle Godt v die in dusdani-
gen noot toeghezonden heeft. Ic hou-
det ooc ghewisselijc dattet alzoo is/ ant-
woordde de Keyser. Alzoo omfinc de
goede oude Keyser d'een voor d'ander
na elc na syn weerdicheyt/ zelfs Ganda-
lin/ de Joncvrouwe van Denemerc/
Carmelle ende Meester Helisabel/ ende
Ardan den dwerch/ maer hy was onder
hen zoo kleyn/ dat hy hem niet en zach/
maer den dwerch troc hem by den Roc/
zegghende: Wel myn Heere/ ic bē mede
gekomen t'uwen dienste/ waerom en zal
ic niet zoo wel onthaelt worden als sy
alle? Zekerlijc myn vriendt Ardan/ zey-
de de Keyser/ ghy hebt ghelijc: maer ghy
waert zoo kleyn onder dese groote Per-
sonagien/ dat ic v niet ghewaer en wert.
Heere/ antwoordde den Dwerch/ ic heb
een kleyn lichaem/ maer om v dienst te
doen/ is mynen wille overmaten groot/
die ic niet verberghen en zal tot wat
plaetse dattet zy/ alwaert ooc onder de
grootste Reusen der Weerelt. Den
dwerch zeyde dit met zulcken bevallic-
heyt/ ende dat als half gram zijnde/ dat-
ser alle moesten mede lacchen. Ghedue-
rende dese redenen/ dede Alquife uyt
haer schip lossen veel oorlochs peerden/
ende Hackeneyen/ ende haer voeghende
by den Ridder metter Sphere/ zeyde sy:
Heer Ridder/ Alquif myn Vader/ v
ootmoedighe Dienaer/ zeynt v dese
Peerdē/ om die te verschencken zoo aen
v Vader/ als aen Mevrouwe Oriane
ende d'andere die hun zoo lange verzel-
schapt hebben inde Kamer van Apoli-
don. Doen werdt Perion haer terstons
kennende/ dies hy haer om den hals viel

ende vrien delijc onthaelde / niet zoo zeer om haers Vaders ghiften / als om de hope die hy hadde tydinghe te hebben vande ghene die nimmermeer wt ſyn gedachten en was. Maer de Joncvrouwe wijs ende diſcreet / liet zulcx onghemerct henen gaen. Ende Perion antwoorde haer: Joncvrouwe myn Vriēdinne / deſe en is d'eerſte vriendtſap niet die ic vanden wijſen Alguif ontfanghen hebbe: maer alſt Godt belieft / zoo hope ic eens de gheleghentheyt te krijgen om hem eenighen aenghenamen dienſt te doen. Myn Heere zeyde ſy / hy heeft deſe Ridders van wapenen voorzien alleer ſy t'ſchepe ghinghen / die ic hun van ſynent weghen behandicht hebbe: nu bid ic v (alzoo ic v ghezeyt hebbe) elc een van deſe Peerden te ſchencken / als ooc aen de Vrouwen / in welcker goede gratien hy hem ootmoedelijc recommandeert. Myn Heere / zeyde Perion tot Amadis / Ghy hebt de begheerte deſer Joncvrouwe verſtaen / duncket v gheraden dat ick haer ontzegghe oft niet? Ontzegghen / antwoorde Amadis / dat waer heur ende heur Vader onghelijc ghedaen / die ons zoo veel deughden gunt. Aenghezien myn Heere ghy zulcx goet vindt / zeyde Perion / zoo deylt ghy die om: ende Mevrouwe (zeyde hy tot Oriane) zal van ghelijcken met de Hackeneyen aende Joncvrouwen doen. In het welcke ſy beyde bewillichden. Ende ſtracx daer na troc Alguiſe wt een groot Koffer / het welcke twee Schildtknechten droeghen / een ſchoone koſtelijcke Tente / met om waerderen / die ſy Liſuart ſchonc / hem zegghende: O wel gheluckighe Ridder / ja de gheluckichſte dier opt voor uwen tijdt gheweeſt is: Myn Vader doet v by my in alderootmoet groetē / v zeyndende deſe Tente / de fraeyſte van gheheel Aſien / inde welcke hy v bidt te willen logeren / ghedueren de deſe oorloghe / metten Koninc Ama-

dis v Groot Vader / eñ deſe andere H-
ren die int Vaſte Eylandt met hem
toovert hebben gheweeſt. Voorder
biet hy v by my / dat zoo wanneer
hem ontmoet / blijder zult weſen als
mē v half Europa ſchonc. Joncvrou
antwoorde Liſuart: Ic en heb hē t
ghy van ſpreect (mynes wetens) n
ghezien: doch ic wilde hem wel kenn
om hem te believen / in wat zake hy
zoude moghen ghebieden / niet alleen
om de gaven ende beloften die ghy
van ſynent weghen doet / maer om d
goeden lof die hy by vele heeft. Do
dede Alguif de Tente open / die z
ſchoon ende koſtelijc bevonden wer
dat dierghelijcke in Ooſten noyt gez
en was: ende deſe mare liep zoo wijt / d
Brian van Monjaſte / Koninc va
Spagnien / ende die van Aravigne / D
Bruneo / Quedragant / Prince va
Sanſuegue / ende Gaſquilan Koni
van Sueſſe / (die alle den voortocht ha
den ter Zee) de tydinghe vernamen / h
eenen Boot / die ſy uitghezonden ha
den om te vernemen wat volc wt i
Kraecke mette Simmen aen Lan
komen was. Maer alſſe het rechte b
ſcheet haddē / zo en waſſer noyt volc bl
der / noch meer verwondert tzamen / e
de beval hun volc terſtont aen landt o
den oever te gaen / ende hun aldaer
ſlachoorden te houden / tot naerder b
ſcheet. Ende ſy inden Boot tredend
quamen ſy by Amadis ende d'ander
ende Godt weet d'onthalinghe die
malkanderen deden. Hierentuſſche
den Vyandt (in plaetſe van te beletten
het aenkomen der ghener die tot by
ſtant der Chriſtenen quamen) en ded
niet anders als ſynen Legher te ver
ſtercken / zoo zeer als hy konde: wan
ſyn Spien hadden hem verwitticht
datſe 'ſanderdaechs zonder twijffel van
de Chriſtenen zouden verzocht worden
twelc oorzake was datſe hun dicht by

[h]en hielden / ende altijdt op hun hoede [w]aren. Doen quam de Keyser van Trebisonde met syn vlote te lande / na [d]at hy langhe inde Pontische Zee ghevaren hadde / afhoudende vande kuste [v]an Natolen tot meerder verzekerheyt / [t]ot inden mondt vande Enghte / op een [m]yle na daer de macht vanden Koninc [v]an Gilofle ende van Bugie aenquam / [z]onder datse de stoutheydt hadden / hun [d]e passagie te beletten: maer de Heydenen hielen hun stil / van vreese die sy hadden van achter besprongen te worden / van die na Hellespont quamen / alzoo sy verstaen hadden by dē Patroon vant kleyne schip datse voorghenomen haddē als bovē verhaelt is. Het en leedt niet langhe ofte het en werdt den Keyser van Constantinopolen ghezeyt / dies hy met Amadis ende d'andere besloot / dat de Vrouwen inde Stadt zoudē trecken / ende dat sy lieden desen vreemden Vorst met goede toerustinghe zouden willekom heeten / maer sy en konden daer zoo haest niet komen / oft sy en vonden hem alreede aen Landt / metten jonghen Florestan / Galvanes / Parmenir / ende Dardarie / Koninc van Vreigne. De eere die dese twee oude Keysers malkanderen deden / ende het blyde gelaet ende goede onthalinghe die de Ridders malkanderen bewesen / is onmoghelijc te beschrijven / bezonder de goede gratien des Keysers van Constantinopolen / hem vernederende voor dien van Trebisonde / hem bedanckende over den bystandt die hy hem dede. Ende zeyde hem met de tranen in d'ooghen: Ic en kan niet bedencken / myn Heere / hoe ic tot eenighe tijden zal konnen verghelden de moeyte en het onghemac dat ghy aenghenomen hebt om herwaerts over te komen / ende om wt miserie te verlossen desen ouden Man / van alle kanten besprongen zijnde / inden wtersten noot om te vervallen inde meeste Katijvicheid u die een verdrevē Prince hadde moghen overkomen. Ic verzeker u dat uwe teghenwoordicheydt my zoo grootelijcx verblijt / dat ic my alsnu mach houden voor den aldergheluckichsten Ongheluckighen die opt van Moeder gheboren is. Myn Heer ende Broeder / sprac de Keyser van Trebisonde / ic en hebbe maer ghedaen dat ic schuldich was / want wy zijn van natueren verbonden deen den anderen by te staen: te meer alzoo uwe deughden ende vromicheydt alle Princen (die eenighen middel ende ghelegentheydt hebben om u gunstich te wesen ende by te staen) daer toe verbinden / ende dat principalijc teghen de Vyanden onses alghemeynen gheloofs. Dit zegghende / zach hy Lisuart ende de Ridder metter Sphere dicht by hem / dies hy tot Lisuart zeyde: Zekerlijc Heer Ridder / ic verblyde my u ghezont ende welvarende te zien / ghemerct de quade tijdinghen die de boose Melie ons liet wetē na u vertrec. Maer wat u aengaet (zeyde hy al lacchende tot den Ridder metter Sphere / zal ic my ws al myn leven beklaghen / van het onghelijc dat ghy my deedt / wt myn Hof scheydende / zonder my oft iemandt vande myne / dat ic weet / een woordt aen te spreken: ende daerom ist dat ic ten deele my op den wech begeven hebbe / om u te zoecken / ende my aen u daer over te wreken. Heere / antwoordde Perion / ic bidde u ootmoedelijc my dat te vergheven / ende ben bereydt alzulcken boete te doen alst u believen zal my te stellen: hoe wel het myn schuldt niet en was / alzoo ic achte ghy sindert wel verstaen hebt. Gheduerende dese redenē / zoo spraken de Jonge Florestan / Galvanes ende Parmenir met Amadis ende d'andere Ridders van hun kennisse / verhalende malkanderē hun voorgaende gheschiedenissen. Nu zoo beghon het naden avont te gaen / dies de Key-

ser van Constantinopolen / dien van Trebisonde badt in syn Paleys te komen logeren: maer hy ontschuldichde hem grootelijcx / alzoo hy voorgenomē hadde inde Stadt niet te komen (zoo hy zeyde) voor de Vyanden en waren wt Thracien verdreven: ende hy dede syn Tenten ende Pavilloenen slaen: Doch Amadis badt hem zoo veel ende zoo langhe / dat hy by hem quam logeren inde Tente die Alquife aen Lisuart gheschoncken hadde / zijnde zoo wtnemende / als boven verhaelt is. Ende na langhe ende vriendelijcke tsamensprekinge hebben de twee Keysers malkanderen goeden avondt ghewenscht / die van Constantinopolen keerde na de Stadt om die te bewaren / ende den anderen bleef te Velde daer Amadis eñ d'andere hem goet ghezelschap hielden / na datse metter haest eens inde Stadt gheweest haddē om d'oude Keyserinne te groeten / diese noch van haer zelven vonden van grooter blyschap die sy hadde haer Dochter ghezont te zien / die sy voorzeker meynde doot te wesen. Als de Keyser quam ter plaetse daer sy opt bedde lach / zoo zeyde hy haer: Mevrouwe / ghy hebt alsnu by v uwe Dochter ende nichte van andere Vrouwen: nu zietme oft ic oot nu qualijc voorziē ben van Ridders. Mits dien quamen Amadis / Lisuart en d'andere by haer / haer bewijsen de groote eerbiedinge. Ende oft de Keyserinne verblijdt was / gheef ic elc een te bedencken / want sy haer behout Sone by na eē vierendel uers in haer armē hiel / zonder een woort te konnen sprekē: maer sy en mochten dien avont aldaer niet langhe vertoeven / alzoo sy den Keyser van Trebisonde moestē verzelschappen: dies sy aen haer ende de Keyser oorlof namen / ende na den Legher keerden. Nu zoo en hadde de Ridder metter Sphere noch gheen gheleghentheydt ghehadt om met Alquife alleen te spreken / om te vernemen hoe het met Princesse Griceleric al was / om we kers wille hy dach eñ nacht ongher was: maer zo haest als Amadis en d'a dere wederghekeert waren / vertrock hy ende Lisuart elc na syn quartier / waer sy hun quam bezoecken: Doch vermydde haer wel int eerste haren l te verklaren / vreesende dat Perion zu qualijc mocht nemen / zoo syt in sy Medeghezellen teghenwoordicheyt g zeght hadde. Perion dat merckend zeyde haer datse vry wt zoude spreke hem betrouwende op de getrouwiche ende liefde die sy malkanderen toedro ghen. Dus troc sy eenen brief wt h ren boesem wel kleyn ghevouwen / d sy hem presenteerde / zegghende M vrouwe ghebiedt haer zeer vriendel t'uwaerts: ziet wat sy schrijft / daer n zal ic v zegghen wat sy my belast heeft. Perion nam den brief / en dien opbr kende / las het inhoudt des zelven / a dus luydende.

De groote vreught die ic ontfanghe hebbe met uwen brief ende gheschencke die ghy my by dese Ioncvrouwe ghezon den hebt, hebben den druc van myn be droeft herte vermeerdert, die myn ziele i lydende door v lancduerich afwesen: en de ghelooft myn Lief, dattet my onmoghelijc zoude wesen te wederstaen de daghelijcsche ende menichfuldighe alarmen daer my de liefde mede bestormt heeft van die tijdt af dat ghy als eenen Stommē hier int Hof quaemt, oft immers niemant een woordt van v en konde krijghen, ten ware het ghestadich bedencken ws persoons ende wesens inwendich in mynen gheest ende door de hope die ic hebbe van uwe gheringhe wederkomste, alzoo Brenghersse deses my verzekert heeft, twelc my wat krachts gheeft ende myn gheduerich lyden wat ontzet Nu tot een besluyt, ende om meerder oorzake te hebben my ten eersten te komen bezoecken, zoo ic hope,

ope, zoo bid'ic v myn Vader de Keyser tijdt te verzelschappen, die zonder wijffel (de zaken aldaer afgheveerdicht ijnde) aen v verzoecken zal met hem te aen. Hier entusschen wild'ic wel dat ghy enigen middel bedacht om den fraeyen oncheer Lisuart vvyt het perijckel te ver-ossen daer hy in is: vvant ic ben verze-ert, dat ghyer met eeren afkomen zult, idien ghy zoo veel om mynent ende sy-ent vvil begheert te doen, ghy zijnde in ese tijden de geluckichste ende vermaert-e in hooghe feyten van Ridderschap. Het velcke ic zoo zeer aen v verzoecke alst ny moghelijc is, ende dat ter liefde van nyn Suster, die zoo op hem verlieft is, atle niet langher en kan leven, ten zij at Godt haer de svvaricheyt afneme, die-e aenvanghen heeft van dier ure aen, dat y van haer vertroc, ja sterft dach en nacht oor de overgroote liefde die sy hem edraecht, ende het verlanghen om hem y haer te hebben. Ic hebbe Alquife be-st de rest v mondelinghe te zegghen, die believen zal te ghelooven, komende an weghen der ghene die meer vvs als aer zelfs is.

Perion desen brief ghelesen ende her-esen hebbende/ viel in een diep ghepeys/ onder in langhen tijdt een woordt te onnen spreken: het welcke Lisuart hewaer werdende/ zeyde hem: Hoe us myn Heer Oom? Ic meynde dat ese Jonckvrouwe v eenighe goede ty-inghen bracht/ die v aenghenaem zou-en wesen/ ende v vermaecken: maer na dat ic zie/ zoo zijt ghy door't lesen eses briefs meer ongherust als na hewoonte. Om Godts wille/ zeght ny oft Mevrou Gricelerie v iet ont-iedt daer ghy dusdanighen swaric-eydt in te maken hebt? De Ridder netter Sphere/ die met Lisuart zeer hemeynzaem was/ alzoo sy tsamen ickwils van hunne liefde ghesproken adden/ antwoordde hem: Door-waerhet is gheheel anders: want ic was denckende wat een vreught het my zal wesen komende tot Trebison-de/ ende op tghene Mevrouwe my meer schryft ws vermanende/ ende op dat ghyt ghelooft/ leest ghy zelve wat sy schryft. Doen las Lisuart ooc den brief/ maer indien Perion/ dien ghelesen hebbende/ scheen te droo-men/ desen toonde hem veel swaer-moedigher/ principalijc als hy las t'ver-driet ende de smerte die syn beminde Onolorie ter liefde van hem was ly-dende. Doen liet hy eenen grooten zucht/ ende met d'ooghen vol tra-nen/ zoo wel en konde hy hem niet ont-houden oft hy en zeyde tot Alquife: Och Jonckvrouwe/ de ghevanckenisse daer ic de voorleden daghen in gheweest hebbe/ en was my zoo verdrietich niet als het bedencken der dinghen die my levende doen sterven. Hoe myn Heere/ antwoordde sy/ beklaeght ghy v over de deught diemen v ghunt. Gheensins zeyde hy/ maer om t'verdriet dat sy is lydende/ om wiens wille ende om niemandt anders ic en zoecke te le-ven: Oft het Godt beliefde my de gheleghentheydt te jonnen dat ic haer mochte verklaren wat ende hoe veel sy over my vermach/ dat zoude my een wtnemende vreught wesen. Maer sy zoodanigh zijnde als sy is/ ende ic onweerdich by haer/ ten kan niet wesen ofte sy en zal my door lanc-heydt van tijde verlegghen. Verleg-ghen antwoordde Alquife/ ic verze-ker v/ datter noyt blyder tijdinghe ghebracht en wert/ als die/ daer by sy versiaen zal waer ghy alsnu zijt: want als ic van haer vertroc/ maecte sy haer rekeninghe v niet meer te zien. Dus verblijdt v alle beyde/ ende zijt verzekert/ dat noyt Ridders alzo be-mindt en hebben geweest van twee zoo-danighe Vrouwen/ als ghy lieden zijt.

Ende zoo vele v belanght / zeyde sy totten Ridder metter Sphere / de hope die ghy inwendich hebt / is onnoodich die te laten blijcken: Hierom bid ic v de wapenen die ghy lieden tot noch toe ghedraghen hebt / af te legghen: Jc zal v zoodanighe gheven / als nu de Koninc Amadis ende alle die ic wt het Vaste Eylandt ghebracht hebbe / aentrecken zullen / die myn Vader hun ghezonden heeft. Myn beminde vriendinne antwoordde Perion / ic ben bereydt te doen daer ghy my toe radet / want ghy hebt my t'uwaerts zoo verbonden / dat ic al myn leven v Ridder zal wesen / op conditie nochtans dat ghy my ghetroulijc zult zegghen den staet daer ghy Mevrouwe Gricelerie in ghelaten hebt / ende de redenen die ghy tzamen ghehadt hebt / zoo langhe ghy daer gheweest zijt. Jn goeder trouwen / zeyde sy / dat wil ic gheern doen. Ende sy verhaelde hun int langhe alles watter ghezeyt ende ghedaen was / zoo dattet by na dach werdt aleer sy in slaep vielen.

Hoe de Heydensche Princen raet hielden wat sy doen zouden, wetende den grooten bystandt die de Christenen ghekreghen hadden, ende wat sy besloten.

Het tweentwintichste Capittel.

De Heyrkracht ter Zee van d'Ongheloovighe wederom door d'enghte ghepasseert zijnde / streckende naer Natolien / ende ter ander syden / de Koninc Armato met de gene die aen de Lant syde der Stadt in hunnen Legher versterct laghen / alzoo ghy verstaen hebt / wetende den grooten bystant die den Christenen toeghekomen was / ja dat zelfs de Keyser van Tribisonde / de Hellespontische zee ghepasseert zijnde / niet teghenstaende hun ghewelt / hem by d'ander Christenen zich ghevoeght hadde / zoo vergaderden sy den Raede by een / om te beraden wat sy doen zouden / alwaer by een quamen de Soudaens / Koninghen / Califen ende Overste vant gantsche Heyr. Ende na datse vele ende verscheyden zaken overleydt hadden / besloten sy om hunnen Legher diepe ende wijde grachten te graven / ende hun alzoo dicht ende ghesloten te houden / om te zien wat den Vyandt aenrechten zoude / oft hy hun bespringhen zoude oft niet / ende daer entusschen de ghequetste (dier een groote menichte waren) te laten ghenesen ende heelen: en-

de die ghenesen zijnde / zouden sy slach
leveren/het verginc wel of qualijc. Ende
op dat onse Vyanden (zeyde Armato)
niet en meynen dat wy bevreest zijn ofte
hun ontzien/ zoo is mijnen raet datmen
alle nachten de Trompetten sla ende de
Claroenen blase met alzulcken lustichept
ende teecken van blijschap alst moghe-
lijc is/ ende dat ghy Heer Almirix van
Liguie/ met zoodanighen volc alst u be-
lieft/den last aenneemt vande versterc-
kinghe / verzekert zijnde dat ghy zoo
wel daer in voorzien zult / dat wy buy-
ten perijckel zullen wesen van overval-
len te worden: het welcke hy aennam.
Gheduerende dese raedtslaghinghe in-
der Ongheloovighen Legher / zoo en
sliepen de Christen Vorsten ooc niet/
maer met alder neerstichept lieten sy hun
volc aen Landt komen / zoo datse aleer
den dach aenquam alle gheleghert wa-
ren/ ende bereydt om den Vyandt t'ont-
fanghen/ zoo hy aenghekomen hadde.
Doen quamen in Amadis Tente de
Keyser van Roome/ de Koninghen van
Sobradise/ van Sardaigne / van Yr-
landt/ van Bohemen/van Schotlandt/
van Spagnien/ van Napels / Sansue-
gue/ Mongaze ende van Sweden: ooc
de Koninghinne van Californie ende
Norandel: alle de welcke menichte van
Oorloochs volc mede gedracht hadden/
zoo wel te voet als te Peerde/ende passe-
rende d'Hellespontische Zee/waren No-
randel ende de Grave Frandalo by
d'Armade des Keysers van Trebison-
de ghekomen / om die te ghelęyden
ende in te brenghen. De redene waerom
sy alle by Amadis quamen/was om tsa-
men te raedtslaghen watse zouden wt-
rechten: doch voor die tijdt en besloten
sy niet anders/ dan datse de Keyser van
Trebisonde bidden zouden / den gant-
schen last deser beleydinge te willen aen-
nemen / hem die eere doende/als hem te
stellen ende te houden als overste over
hun allen. Dus quamen sy by hem / en-
de baden alle ootmoedelycken hen daer
toe te willen verstaen. Het welcke hy
niet en wilde aennemen / maer hun
hooghlijcx bedanckende / ghelijc hy wel
doen konde/nam hy syn wtvlucht op de
Keyser van Constantinopolen/die alree-
de (zeyde hy) meer verzocht heeft de li-
stichept ende macht des Vyandts / als
ic oft eenighe van alle dese Princen. Hier
om zonden sy aen den Keyser van Con-
stantinopolen/ oftet syn believen waer
datse alle inde Stadt by hem zouden ko-
men/ oft hy by hun int Legher. De
Keyser dese boodtschap verstaende / is
terstont te Peerde ghezeten / ende ver-
zelschapt zynde metten Ridder metter
Sphere/ Lisuart ende vele andere vro-
me Princen/is hy na hun toegetrocken:
maer aleer hy te deghen buyten was /
quamen hem alle de voorschreven Hee-
ren te ghemoet / ooc Sarquiles / Bru-
neo / Sone van Balaan de Reuse/ende
Garrate van Vreesendal(die met d'an-
dere niet en hadden konnen aenkomen/
overmidts het onweder) voor 'sander-
daechs vroech. Voorwaer de Keyser
van Constantinopolen mocht hem als-
doen voorwel ghelucich achten / heb-
bende zoo veel Koningen/ Groote Hee-
ren/ende menichte van Oorloochs volc
onder syn ghebiedt/ maer overdencken-
de de broosheydt der menschelijcker na-
tuere/ ende datter van alle dat heerlijc
ghezelschap over hondert jaer niet een
int leven en zoude wesen / zoo werdt hy
weenende. Maer dese swaermoedichept
moest hy aen d'een syde stellen/want hy
was ghedwonghen te onthalen ende eer-
biedelijc t'ontfanghen die hem zoo gun-
stich waren: alle de welcke hy deen voor
d'ander na omhelsde/hun hooghlijcx en-
de ootmoedelijc bedanckende der ont-
ferminghe die sy hadden over syn ver-
derf/ ende vanden grooten bystandt die
sy hem deden ende mede brachten. Myn
Heer

Heer ende Broeder / zeyde de Keyser van Trebisonde / ic bid' v en bekommert v daermede niet / maer bedenct ende overleght de middelen / om den Vyandt te krencken : want ic hope (met Godts hulpe) datse tot de haestichheydt ende neerstichheyt die sy ghebruyct hebben om v oorloghe aen te komen doen / tydts ghenoech zullen hebben om rou daer over te draghen ende leetschap te hebben. Wijders hebben wy desen morgenstont tzamen besloten dat ghy onser aller Overste zult blijven / om gheduerende dese Oorloghe ons te ghebieden ende te ghelevden / het welcke ghy met reden niet en kondt weygheren / alzoo dit landt / v toekomende / v bekent is / als ooc de treken des vyandts / hebbende die menichmael versocht / hun ghewelt / ende wat sy te wege konnen brenghen / beter als yemandt van ons allen. Ende op dat ghy gheen oorzake en hebt desen last te wederlegghen / wy sweeren ende beloven v te gehoorzamen in alles ende over al daert v believen zal / ende ons ghebieden zult. Och myn Heere / antwoordde de Keyser van Constantinopolen / wat zijn dit voor redenē? Hout ghy my zoo onverstandich oft berooft van zinnē / dat ic zulcx zoude eens dercē dencken? Ic verklare v / op alles dat ic van Godt houde / dat ic myn Keyserrijc / ja liever het leven verliesen zoude / ende wist hem voorts zoo beleefdelijc t'ontschuldighen / dat ten lesten / ende met ghemeyne verkiesinghe / de Keyser van Trebisonde / hun overste Veldtheere bleef / ende dien van Constantinopolen overste Regent vander Stadt als te voren. Nu zoo was het op den middach / ende ghinghen ghelijckelijc in Amadis Tente / alwaer de tafelen al ghedect stonden : maer naulijcx en was het eerste gherecht op tafel / ofte daer en quam een Joncvrouwe in / ghewapent vanden hoofde totten voeten / hebbende in haer

handt eenen boghe van Eben-hout / v...
de den koker met pijlen aende syde. En...
sy vraeghde zonder iemandt vant Gh...
zelschap te groeten / wie onder hun ...
Keyser van Trebisonde ende Amad...
Koninc van Gaule was ende van gro...
Bretagnien. Sy werden haer bey...
ghewesen / dies sy met eenen hoochmo...
tot hun sprac : Neemt / daer is eenen o...
zegh brief / leest dien / ende gheeft m...
alsdan antwoorde weerdich v lied...
Perzoonen : Doen langhde sy elc een...
brief / als ooc eenen aende Koninghin...
Calafie / zegghende : Mevrouwe / ...
kleedinghe die ghy draeght / doen m...
v kennen wie ghy zijt / overziet het i...
houden deses briefs / want hy hout a...
v / ende hebter op te letten. Alle dry ...
brieven werden ghelesen / vande welc...
dien aenden Keyser aldus was luy...
dende.

Armato, Koninc van Persen, Doodt...
vyandt der Christenen, Dienaer onse...
Goden ende opperste Voorstaender va...
hunne heylighe Wet, aen v Keyser va...
Trebisonde, groetenisse ende welvaren vv...
persoons vveerdich : Wetet dat om i...
myn ghewelt te hebben de Stadt van Con...
stantinopolen, ende alle tlandt, ic onlanc...
te velde gekomen ben met zulcken mach...
van Volcke als elc een kenlijc is. Ende al...
zoo ic verstaen hebbe, dat ghy nu versc...
aenghekomen zijt tot onderstandt myn...
Vyandts, zoo heb ic bedacht v aen te bieden, ghy die d'overste Beschermer va...
Griecken zijt, een ghevecht teghen my di...
d'Overste ben om dat te verderven ende t...
verdestrueren. Ghy en hebt v niet t'ontschuldighen op uvven ouderdom : vvant indien ghy nu tachtentich jaren hebt, zoo was ic zoo wijs als ghy ter vveerelt quaemt, dat ic myns Voesters borsten kende. Den strijdt die ic aen uvven Persoon tegh n den mynen verzoecke, en is maer om eer te behalen, ende om te zien vvien tgheluc van ons beyden dienen zal,

zij metter lancie oft metten svveerde: dus zeynt my bequame antvvoorde.

Ter goeder trouwe / zeyde de Key. ser/ Armato verzoect tegen my te kampen/ ende 't zal hem geschieden: sommighe meynen wel eer te behalen / die hun schande vermeerderen / alzo ic hope dat hy ghewaer zal worden door de kracht mijns arms/ die meughelijc noch kloecker is als hy wel meynt. Myn Heere antwoordde Amadis / sy en willen ons niet laten vallen inde zonde van ledicheyt zoo ic kan bemercken aen desen brief / die hy oock luyde las.

Grisilandt, Heere vant Wilde Eylant, Dienaer der groote Goden der Zee, gheneghen zijnde tot de vernietinghe der onghcluckighe Christenen, over de welcke ghy Amadis, Koninc van groot Bretaignen voorstaender zijt. Dit en verwect my niet alleen om my teghen v te beproeven, maer om den naem die ghy over de gantsche Weerelt hebt vande vroomste te wesen. Nu alzoo de bezondertste oorzake dat ic wt myn Landt ghekomen ben, niet alleen en is, om by te staen den machtighen Koninc der Turcken, maer om deur kloecheyt van wapenen prijs ende eere te behalen: ende alzoo de Fortuyne my zoo gunstich is gheweest my ter bequamer plaetse ende ure te brenghen daer ic v vinde: zoo bid' ic vriendelijc dat wy malkanderen moghen verzoecken, v verzekerende, zoo onse Goden my de victorie gunnen, ic my voor de gheluckichste Ridder der weerelt achten zoude, ende dat met reden, verwonnen hebbende thooft ende Prince van alle Ridderschap: Ende oft ic alschoon de nederlaghe hadde, zoo en zal ic daerom niet t'onvromer ghehouden vvorden, alzoo elc een bekent is, hoedanighe ende vvat menichte van vrome Personagien ghy t'onderbracht hebt. Ten quaetsten komende, een eerlijcke doodt die, my daer van zoude moghen komen, zal mynen gheest gherust stellen, alzoo ic doch niet altijdts leven en kan, voorghenomen hebbende my gheensins te sparen inde strijden ende slaghen die tusschen d'uvve ende d'onse daghelijcx staen te gheschieden Staet dan myn verzoec toe, zoo vvel t'uvver als tot mynder eeren.

Zoo moet my Godt helpen / zeyde Amadis / ic en hebbe Grisilandt mynes wetens noyt ghekent: maer na syn schrijven en na al dat ic oordeelen kan / zo moet hy eē edel ende vroom Ridder wesē. En v Mevrouwe / sprac hy tot Calafie spreectmen v aē van liefde oft van vechten / by den brief die dese Joncvrouwe v ghebracht heeft? Ghy zullet terstont weten / antwoordde sy / ende sy beghon dien te lesen als volght.

Pintiquinestre, Koninghinne vant volc zonder borsten: aen v Calafie die de Heerschappije hebt over de Eylanden van Californie, gheschiede zoodanighen groete als ic v toevvensche. Ic late v vveten, dat ic niet langhe gheleden myn landtschap verlaten hebbe, ende in desen Leger gekomen ben, om myne kracht te latē blijcken, teghen de ghene die daeglijcx de vvapenen handelen: alvvaer ic verstaen hebbe dat ghy versch aenghekomen zijt, om te beschermen den ghenen die vvy verhopen haest te vernietighen. Ende alzoo ghy voor een Vrouvve kloec inde vvapenen ghehouden vvordt, ja zoo vroom als den vroomsten Ridder ter vveerelt, zo beeld' ic my zelven in dat ic eenen onsterflijcken naem ende faem zoude behalen, zoo ic v konde overvvinnen. Ende na myn dunckē en is de Partuere niet ongelijc, als Vrouvve teghen Vrouvve, beyde trachtende na eenerley zake, als daer is de glorie ende eere van vromicheyt: Hierom bedenct v of ghy myne kracht vvilt verzoecken, op datmen van nu voortaen oordeele vvie van ons beyden de vveerdichste zal vvesen om de Koninclijcke Kroone

-e draghen, ende te gouverneren over Vrouvven, die de Mans konnen overvvinnen zoo in liefde als vvapenen.

Die alsoo en ghemerct ghenomen hadde op de ghene die dese drye ontzegh-brieven ghebracht hadde / men zoude haer eyghentlijc aenghezien hebben voor de tweedde Pallas / aenghezien de lustichept des Harnas dat sy aen hadde / de aerdichept des booghs / metten koker ende spde / ende daerenbovē de groote schoonhept daer sy van natueren mede begaeft was / zijnde zoodanich / dat Gasquilan Koninc van Sweden hem niet en konde onthouden zonder haer aldus aē te spreken: Zoo moet my Godt helpen, Joffrouwe / u en is niet noodich pijl noch koker om te bevechten de vroomste deses Leghers: want ic en weet gheenen Ridder die hem niet voor verwonnen en zoude gheven / aenziende alleenlijc de volmaectē schoonhept daer ghy mede voorzien zijt / die u veel bequamer zijn / om de Mans te vermeesteren / als alle de verstaelde Harnassen die ghy zoudt moghen aentrecken. Met dese woorden begon elc een te lacchen / ende noch meer om d'antwoorde die Amadis hem gaf / zegghende: Heer Gasquilan / Ic ghelooue dat sy by u naeckt op een bedde zijnde / u meer werckx zoude leveren / als ghy wel ghewapent zijnde zoudt doen / in een besloten perc / den vroomsten Turc die hem teghen u zoude willen stellen. Myn Heeren / zeyde sy / dit en is gheen antwoorde op myne bootschappen: dus bid'ic u my te zegghen oft ghy lieden aenneemt de presentatien der ghener die my aen u ghezondē hebben / oft door flauwichepdt des herten zulcx weyghert. Joffrouwe / zeyde de Keyser van Trebisonde / wy zullen een van d'onse aen hun zeynden / aleer de Sonne ondergaet / dus meught ghy keeren alst u goet dunct. De Joncvrouwe dit verstaende / zat op haer Hac-
neye / ende keerde ter plaetse daer A-
mato met Grifilant ende Pintiquine-
ende vele andere vrome Ridders h-
verwachteden. Hierentusschen bera-
den zich de Christen Princen oft m-
t verzoec der Heydensche Vorsten zou-
aennemen / oft met eenighe eerlijcke -
cuse weygheren: waer over verschepd-
opinien waren / zo dat de meestendeel l-
stemden / dat aenghezien den groot-
ouderdom des Keysers van Trebison-
hy vermocht / ja behoorde (zonder s-
eere te quetsen) Armato te weyghere-
geschiedende meer wt lichtveerdichep-
als bestaende in reden. Vele ande-
waren van contrarie opinie / zegghen-
dattet tot schande ende nadeel der gan-
scher Christenhept zoude wesen / ende d-
Armato (zoo veel den ouderdom b-
langhde) gheen voordeel met allen o-
den Keyser en hadde: dewelcke hem w-
lende toonen zulcx als hy was / sprac h-
in deser manierē: Ghy vrome Ridders
ic ben ghenoech verzekert dat ghy t'al-
len tijden zoo kloecmoedich gheweest
zijt / ende d'eere zoo hooch gheacht hebt
dat ghy u noyt eenighe moeyte noch pe-
rijckel / hoe groot tzelve oock was, ontz-
en hebt: zoo bid'ic u lieden ooc zoodanic-
vermoeden van my te hebben: want i-
om dusent dooden te sterven my niet e-
meyne zoo verre te verloopen / dat my-
oude jaren zouden vernietighen / oft-
int minste in twijffel trecken in de Faem
ende naem die ic jonc ende kloec
zijnde / meer als nu / verkreghen hebbe: Armato vereyscht teghen my te
Kampen / hy zal partije vinden: hy noemt hem zelven vrient / voorstaender ende vermeerder syner Wet / ende ic ben ootmoedich Dienaer van Jesus Christus / die my bystaen zal indient hem belieft / ende alzoo ic hem toebetrouwe. Dus bid'ic u lieden over dese zake (oft ic teghen mynen Vyandt vechten zal oft niet)

niet) niet meer te raetslaghen: want ic hebbe by my vast besloten ofte te verwinnen ofte te sterven/ de goede Godt doe met my zoot hem believt. Syn redenen gheeyndicht hebbende/ presen sy alle hoochlijck desen goeden ouden Man: ende de Koninghinne Calafie / ende Amadis (die den tijdt te lanc viel om tot zulcker bruyloft te gaen / zeyden datmen van stonden aen een Ridder na Armato zoude zeynden om den strijt t'aenveerden. Maer den ouden Arban van Norgales verklaerde dat hy by eẽ Joncvrouwe aengheboden was/ dat van ghelijcken ooc een Joncvrouwe d'antwoorde behoorde te draghen. Dus wert Carmelle terstont ontboden / diemen eenen Brief gaf / met dusdanighe onderwijsinghe Ghy zult gaen/ zeyde Amadis/ by den Koninc Armato / Grifilant ende de Koninghinne Pintiquinestre/ aende welcke ghy desen brief zult presenteren van weghen de Keyser van Trebisonde/ de Koninghinne Calafie / als ooc van mynent weghen: ende zult hun zegghen dat wy den strijt aennemen / zoo als sy lieden begheert hebben/ tot zulcken daghe ende ure als sy willen/ zullen wy veerdich wesen: voor de reste accordeert met hun van datse meer verepsschen moghen / ghelijc ghy wel doen kondt. Carmelle gheschiet ende bequaem tot zulcken bootschappen / zat terstont te peerde: maer komende by der Turcken Legher / werdt sy by de Schiltwacht by Armato ghelept/ opghehouden/ ende by Armato ghelept/ die alsdoẽ in eẽ groote Tente was/ raet houdende met d'Overste des Leghers. Dese Heeren verstaende datter een joncvrouwe tijdinghe bracht van de Christenen/ lietense haer terstont binnen komen. Sy dan volghende hare gewoonte (de welcke was niemant te eeren als Esplandian) zonder Koninc oft eenich Heere te groeten/ ghinc sy binnen ende langhde den Brief aen dien het haer belast was/ die aldus was luydende.

Wy, by der Gratien Godts, Keyser van Trebisonde, Amadis Koninc van Gaule ende groot Bretaignen, ende Calafie, heerschappije hebbende over d'Eylanden van Californie, alwaer tgout eñ de kostelijcke peerlen in overvloet wassen (ghelijckelijc antwoordende op de dry brieven die ghy Armato, Koninc van Persen, Grifilandt Prince vant Eylandt der Wilde, ende Pintiquinestre, Regente over tvolc zonder borsten aen ons ghezonden hebt, laten v weten dat onse reyse in dese Oostersche Landen, is om te beschermen ende te vermeerderen de Wet ende Leere onses Zalichmakers Iesu Christi indẽ welcken wy ghelooven, ende om wt te roeden die de zelve contrarie zijn. Dier na uwe brieven ontfanghen hebbende, zijn wy te vreden v te gherieven met tghevecht dat ghy aen ons verzoect, ende dat met zoodanighe wapenen als ghy zelve verkiesen zult: ende aengaende tvelt oft plaetse zal wesen voor dese groote Stadt, alwaer wy metter hulpe onses Godes verhopen victorie te vechten, tot schande uwer Afgoden, ende tot v lieder grooter oneere ende verlies. Ende alzoo dese Ioncvrouwe, van onsent weghen last ende macht heeft om vande reste met v lieden te spreken, houden wy voor goet wat sy besluyt ende aenneemt: Ende dat meer is, vvy svveerẽ ende beloven op Koninclijcke trouvve, dat gheduerende ons ghevecht niemandt van d'onse hem roeren en zal, om v lieden te beletten oft te beschadigẽ: by zo verre ghy lieden van gelijcken doet, van tvvelcke vvy verzekertheydt ende besworen trouvve ende belofte vvillen hebben na behooren.

Desen brief inde teghenwoordicheydt van hun allen ghelesen zijnde / sprac Armato voor hun allen / ende zeyde tot Carmelle: Joncvrouwe/ wy en waren gheen andere antwoorde/ als dese / verwachtende: alzoo by ons van overlan-

ghe jaren wel bekent is / met wat Volc
wy te doen zullen hebben / hoe wel wy
hun noyt en zagen: ende ghy zult hun op
myn trou ende eere verzekeren / datter
gheen Ridder ofte iemandt anders van
ons gantsche heyr het minste hem be-
moeyen en zal voor ons / noch tot hun-
nen nadeele / gheduerende ons ghevecht /
hy hebbe dan de victorie diet de Fortuy-
ne gunt Gheduerende dese redenen / be-
zach Carmelle wel nau de Koninc Gri-
silant / die lanc ende fraey van ledē was /
by na ghelijc een Reuse / daer sy wel op
lettede: ende na dat sy wat tijts met hun
ghesproken hadde van zaken in zooda-
nighen handelinghe van noode / ende de
behoorlycke verzekerheyt ontfanghen /
is sy wederom ghekeert na der Christe-
nen Leger / alwaer sy noch alle de Heerē
by een vont. Sy vertelde hun van stuc
tot stuc de zaken van haer legaetschap /
de manieren ende contenantien van de
Koninc Armato / al wat hy ghezeyt had-
de / ten lesten watter besloten was. Car-
melle / vraeghde Amadis / wat is Gri-
silant voor een Man? ic bid v zeght my
v goetduncken van hem. Heere / ant-
woordde sy / na al datmen zien kan / zoo
schijnt hy stout ende vroom inde wape-
nen / ten minsten heeft hy vleesch ghe-
noech / indien hy therte zoo goet heeft.
Doch zoo veel isser af dat my niet en
dunct opt opgheblasender Ridder aen
syn manieren van doen / noch grooter
van lichame ghezien te hebben als hy en
is: eñ ic houdet daer voor dat ghy schoe-
nen na u voeten zult vindē / al ist dat ghy
voor de vroomste der Ridders ghehoudē
wordt / indient met zegghen te doen is.
Amadis verzekert zijnde dat Carmelle
dese redenen tot voordeel van Grisilant
niet en zeyde als wt liefde / ende een goet
herte datse hem toedroech / en konde hem
niet onthouden van lacchen / ende ant-
woordde haer: zijt verzekert myn goe-
de Vriendinne / dat Godt altijdt meer
is door de ghene die hem dienen eñ eeren
als voor de ghene die hem teghen zij
het welc my goede hope geeft / dat ic h
misschien meer Duvels als ghehore
zal maken / aleer wy scheyden / inme
zoo syn ziele dē wech neemt die haer t
komt. Hebt ghy Pintiquinestre ooc g
zien / vraeghde de Koninghinne C
lasie. Ja ic Mevrouwe / antwoord
sy / ende is na myn oordeel een de schoo
ste ende lustichste Vrouwe die ic opt za
die v meynt wel krauwen / na datse ha
beroemt. Ic en weter niet van / zeyde s
maer morghen zalmen zien wiet be
hebben zal. Na dese propoostē vertro
ken sy wt de Tente / daerse alden da
gheweest hadden / ende zaten te Peer
om de Vrouwen te gaen bezoecken / d
de Keyser van Trebisonde noch niet b
zocht / en hadde. Sy lieden / inde Sta
komende ende gaende na tpaleys / que
men de twee Keyserinnen / Moeder e
de Dochter / de Koninghinne Orian
met alle d'andere groote Vrouwe / de
Keyser van Trebisonde ontfanghen
ende inde groote Sale ghekomen zijn
de / spraken sy van zaken die nie
verdrietich en waren / zoo dat de Ko
ninc van Hongaryen ende Cildadan d
met Oriane kouteden) begonnen te spre-
ken van 'tghevecht dat sanderdaechs ge-
schieden zoude tusschen de twee Chri-
sten Ridders / ende de Koninghinne Ca-
lasie / teghen de twee Heydenen ende
Pintiquinestre. Het welcke de goede
Vrouwe zoo beweeghde / datse in eenen
ooghenblic drie oft viermael van couleur
veranderde / vreesende voor eenich on-
ghelue voor haren Man ende Heere / tot-
ten welcken sy zeyde: Het voeght de
Jonghe lieden wel hunne jonckheydt te
ghebruycken / maer is mispryselijc den
ghenen die tot haer jaren gekomen zijn /
dien het voeghlijcker is meer de reden
als de lichtveerdicheyt te ghebruycken.
De Koninc Amadis heeft Sonen ende
Soons Sonen om voortaen dusdani-
ghen spel aen te gaen / ende behoorde hem

list

stil ende te vreden te houden met datter ghepasseert is. Beyde de Koninghen waren t'onvreden datse hier van ghesproken hadden / nu het was ghezeydt ende moest ghezeyt blyven / dies syt in de beste vouwe sloeghen. Tildadan antwoorde Oriane: Zekerlyc Mevrouwe / nu zie ic dat de liefde der Vrouwen tot hare Mans / verre te boven gaet de liefde tot de kinders / want het blijct / eñ ic achte dat ghy liever hadt dat Perion oft Lisuart in plaetse van myn Heere Amadis mochten wesen / ende hy van dit ghevecht ontslaghen waer. Voorwaer ic wildent doch wel / antwoorde sy: en heeft hy voor desen niet ghenoech ghedaen? wat ist van noode alsnu noch proeve van synen persoon te thoonen / die alreede zoo veel te weghe ghebracht ende verzocht heeft? Hoe't gaet / hy doet hem zelven ende my onghelijc. Maer naulijc en hadden sy hier van begonnen te spreken / ofte daer en quam een Spie wt s'vyandts Legher den Keyser van Constantinopolen waerschouwen / dat de Vyanden versch volc gezonden haddẽ aen de Koningen van Gioste eñ Bugie eñ d'armade ter Zee versterct / om die vande Christenen t'overvallen / ter wylen dat beyde de Leghers hun stilhoudende / zouden aenzien tghevecht dat Armato vereyscht hadde. Door dese tydinghe waren de Heeren genootzaect de koninghe met de vrouwen te verlaten / ende den Raet te vergaderen: alwaer sy besloten dat de Hertoghe van Ortilense / de Grave van Alastre ende de Prince van Allarin den last zouden hebben over de Schepen van Trebisonde / met xx dusent kloecke Soldaten / boven de ghene dier in ghelaten waren. De Grave Frandalo ende Norandel werden ooc versterct voor zo veel alsser mede ghebracht hadden vanden Verboden berch / ende voorts voorzach hem elc een na de gheleghentheydt vander zake. Voorts gheboden sy allen Capiteynen ende Soldaten elc een op syn hoede te wesen / hun waerschouwende van tghene sy verstaen hadden / op datse niet over vallen oft verrascht en zoude werden / hoe wel dese waerschouwinghe onwaerachtich was. Wel is waer dat dese verraderije byde Heydenen voorghewent werdt / maer werdt belet door Almirix van Lique / een edel Prince ende trou Ridder / die gheensins daer toe verstaen en wilde / aenghezien de verzekertheydt / die sy lieden ghedaen hadden / ende aen Carmelle met eede bevesticht / doen sy hun quam verklaren d'aennemingen van den stryt int byzonder. Eenighe daghen daer na hebben dese twee Armeyen aen malkanderen gheweest / ende zulcken slach gheslaghen datter dierghelijcken noyt in Orienten gheschiet en is.

Hoe de Keyser van Trebisonde, Amadis eñ de Koninghinne Calafie bevochten den Koninc Armato, Grisilant ende Pintiquinestre.

Het dryentwintichste Cap.

De Keyser van Trebisonde eñ de ghene die by hem waren / de Vrouwen eñ Princessen goeden avondt ghewenscht hebbende / vertrocken sy na hunne Tenten ende Pavelioenen / verwachtende den volghenden dach / inden welcken sy den stryt aenveert hadden / al zoo't bestemt was. Nu zoo en sliepen sy van al den nacht niet / maer waecten / eñ baden Godt met langhe eñ groote devotie dat hy hun wilde verleenẽ dat tsyner eere ende glorie / eñ tot hunder zalicheyt ende behoudenisse noodich ware. Zoo haest als den dach aenquam / ontboodt Amadis d'Overste des Leghers / hun biddende dat elc een syn Volc in slachorden zoude houden / om den Vyant te wederstaẽ / oftse misschien (hun belofte brekende) hun wilden overvallen. Korts daer na quã de Patriarc van Cõstantinopolen / eñ dede hun een devote eñ

Chriſtelijcke vermaninghe / de welcke ghedaen zijnde quam Alquiſe by hem / ende gaf elc een Harnaſch / ghelijc die waren / dieſe de Ridders van't Vaſte Eylandt ghegeven hadde / daer ſyhun mede wapenden / eñ zittende te Peerde / werden ſy verzelſchapt ter plaetſe daer den ſtrijdt gheſchieden moeſt. D'oude Keyſer van Conſtantinopolen droech de Lancie vanden Keyſer van Trebiſonde / ende Eſplandian ſyn Helmet. Arquiſel Keyſer van Roome droech die van Amadis / ende Galaor ſynen Helm. Liſuart droech die vande Koninghinne Calafie / ende de Ridder metter Sphere haren Helm. Aldus toegeruſt ende verzelſchapt met vele Koninghen ende vrome Ridders / quamen ſy int perc / ghemaect zijnde dicht by de Stadt / zoo dat de groote Vrouwen hen vande Mueren der Stadt niet alleenlijc en konden zien vechten / maer ooc zelfs de redenen konden hooren / die ſy malkanderen toeriepen: korts daer na volchden de drye Heydenſche Princen ende Princeſſe ooc met veel ghezelſchaps: ende Armato hadde alsdoen aen een ſwert Harnas / zittende op een groot ſwert Peerdt / als rou draghende over ſyn Suſter Melie: de Soudaens van Alape ende Perſen / dienden hem voor Wapendragers / den eenen draghende ſyn Lancie / ende den anderen ſynen Helm. De Koninc Griſilant was gantſch anders ghewapent / met groene wapenen gheſchildert met vele twee-hoofdighe Serpenten / de hoofden afghehouwen / ende reedt op een groot ende ſnel peerdt / het hooghmoedichſte datmen oyt zach. Hy en droech dit blaſoen niet te vergheefs / want hy hadde in ſyn Jonckheydt een zoodanighen Serpent verſlagen tot groot voordeel vande Inwoonders ſyns Landts. Almirix / broeder des Soudaens van Liquie / droech ſyn Lancie / ende de Koninc van Jeruſalem ſynen Helm. De

Koninginne Pintiquineſtre hadde o[...] haer Harnas een Turcx-blau ſlu[...] len kleet met gouden ſtricken / end[...] haren ſchildt gheſchildert van He[...] blau / ſtondt int midden de figure [...] eenen dooden Reuſe / daer by te verſt[...] ghevende die victorie die ſy gheh[...] hadde over eenen haer Gheburm[...] grooter alſſer eenich Man in ſyne ty[...] te vinden was: ende deſe Koninghin[...] zat zoo kloec te peerde als eenich vro[...] Ridder zoude hebben moghen doen / [...] was zo ſchoon van gedaente / datſe d[...] haer ghezicht eenighe wel zoude hebb[...] doen ſterven / ende weder het leven gh[...] ven ooc. Nu zoo droech de Koninc va[...] Eylandt der Reuſen hare lancie / ende [...] Princeſſe Gradafilee den Helm verci[...] met ſchoone Plumagien. Aldus qua[...] deſe kloecke Campioenen ter bane / m[...] zulcken ghelupt van Trompetten / d[...] ment niet en zoude hebben hooren d[...] deren. Ende alzoo ſy alle gheſtelt w[...] ren om hun beſte te doen / zoo reden [...] zoo gheweldichlijc tegen malkandere[...] datſe zonder te miſſen / hun Lancien [...] ſtucken vlieghende / raecten Lijf tegh[...] lijf / Schildt teghen Schildt / ende hoo[...] teghen hooft / in zulcker voeghen dat [...] alle half beſwijmelt / van hun Pee[...] den vielen / behalven de Koninghin[...] Calafie / die den ſteec een weynich o[...] weec: doch kreech noch zoo veel / datt[...] Peerdt daer ſy op zat met haer wt he[...] Perc meynde te rijden / alzoo ſy oo[...] half vanhaer zelven was. Nu zoo meyn[...] den de ghene die dit ghevecht aenzagen dat Amadis voorzeker doot was / wan[...] ter een ſtuc vande lancie dweers door ſy[...] nen ſchildt bleef ſteken / het welc Oria[...] ne zulcken ſchric aenbracht datſe meynd[...] in onmacht te vallen: maer ſy zach hem terſtont op de been / ende moedichlijc ne[...] ſynen Vyandt toetreden / die van ghelijcken opgheſtaen was / ende ſynen Helm vaſt maecte / die hem op't hooft

ghe-

ghedraept was. Ende alzoo Amadis
nen ganc na hem toenam / zoo quam
e Koninghinne Calafie / noch te peerde
ynde / by hem / ende vraeghde hem
ft hy ghequetst was. Neen ic Me-
rouwe / antwoordde hy / ic ghevoele
ny wel / Godt lof / ende (na dat ic be-
nercke) zoo is v de Fortuyne gunsti-
gher gheweest als iemant van ons al-
en: het welcke my doet dencken / dat
ghy zo haest niet te verminderé en zijt /
als wel eenighe Ridders die zelfs onder
de vroomste ghereckent worden. Hy zou-
de haer antwoorde verwacht hebben /
maer syn wederpartye was hem zoo na
by, dat hy dien metten sweerde moste
bescheet doen: dies sy vertroc ende van-
den Peerde tradt / om alzoo gheen voor-
deel te hebben op Pintiquinestre / die
haer Peerdt quyt was. Doen beghon-
nen sy tsamen te spelen / niet op syn kin-
ders / maer als twee persoonen die mal-
kanderen zochten om te brenghen. Ter
ander syden de twee oude lieden / de Key-
ser van Trebisonde ende Armato (be-
schaemt zijnde vanden sprone diese ghe-
daen hadden, twelc sy noch wel ghevoel-
den) quamen malkanderen noch lustich
aen boordt / ende tracteerden malkande-
ren zoo zoetelijc / dat de stucken van hun
Harnas ter aerden laghen / ja de zelve
met hun heet ende root bloet gheverwt
was / zoo datmen ordeelde dat den minst
ghequetsten tot 'sanderdaechs niet leven
en zoude. Maer indien dese twee een
verwonderinghe gavē den ghenen diese
aenzaghen / zoo en was het noch niet
te ghelijcken by tghene datse zaghen aen
Amadis ende Grisilandt: want ghelijc
twee Smeden met ghenuechte een heet
yser op den aenbildt slaen / noch min
noch meer en hoorde men hunne sware
ende treffende slaghen klincken / die dese
vrome Ridders malkanderē zonder op-
houden gaven: waer over Grisilandt
eenichsins verwondert was / deur dien
hy noyt te doene en hadde ghehadt met
iemandt die hem zo veel werex leverde /
ende dat te meer / om dat hy mercte / dat
Amadis hoe langher hoe meer kloecker
ende verscher scheen te wesen. Doch
niet teghenstaende dat / om te laten blyc-
ken dat hy verhoopte syn meester te
worden / zoo hiel hy hem zoo kloec / dat
hem elc een moest prijsen. Pintiquine-
stre ende Calafie en stonden daer en tus-
schen niet stil / maer alle tvolc hadden
zoo d'ooghen op Amadis ende Grisi-
landt / datse op niemant anders en za-
ghen / principalijc de Ridder metter
Sphere ende Lisuart / die tot dien tijdt
toe noyt ghezien en hadden door wat
vromicheydt hun Vader alzo vermaert
was: ende daerom spraken sy tot Ga-
laor aldus: Myn Heere wat dunct v
van dese twee Campioenen? en behoo-
ren sy niet ghehouden te worden voor
eenen Patroon van alle die de wapenen
willen hanteren? Om Godts wille ziet
eens hoe hy de Koninc Grisilādt leyt daer
hy wil. Hy doet / zeyde Galaor / ghelijc
hy ghewoon is met andere te handelen
in ghelijcke zaken. De twee Koninghin-
nen waren alsdoen zoo moede / datse op
hun rapieren rusteden / ende namen zulc
ken ghenuechte in Amadis ende Grisi-
landt zoo vromelijc te zien vechten / dat-
se malkanderen bestandt gaven / om dat
ghevecht te beter te zien. Ende om de
waerheyt te zegghen / sy hielen hun bey-
de zoo kloeckelijc / datmen inden tijdt
van een ure ende meer / qualijc konde be-
mercken wien de Fortuyne meest me-
de wilde / want Grisilant (als ghezeght
is) was sterc / dapper ende groots van
herten / nochtans beghon hy int leste te
swacken / door verlies van bloede / ende
daerentegen hoe Amadis voorder ginc /
hoe hy hem lustigher toonde ende gree-
tigher int vechten / zo dat hy Grisilandt
zoo verre bracht / dat hy niet anders en
dede als met synen schildt af te schutten

de swaere slaghen die synen vyandt hem
slach op slach bracht: zoo dat van doen
aen elc eẽ Amadis de victorie toeschreef:
de welcke ziende synen vyandt by na/
ja gantsch verwonnen/ sprac hem aen
in deser manieren: Heer Koninc/hebt
medelyden met v zelven/ ende en ghe-
bruyct gheen wreetheydt teghen uwen
persoon: Ghy ziet wel dat ghy verre
het quaetste hebt: maer indien ghy my
ghelooven wilt/ ghy zult v leven ende
eere beyde behouden/het welcke ic v bid-
de te willẽ doen:want ic zulcken vromic-
heyt aen v bevonden hebbe/dattet jam-
mer waer dat ghy tleven verliesen zout/
ende dat door v eyghen schuldt. Hoe dat
dan? antwoorde Grisilant: want ist
een zake daer door myn eere niet ver-
mindert en wordt/ zijt verzekert dat ic
uwen raedt volghen zal/ niet van vree-
se des Doodts/ alzoo de zelve elc een
ghemeyn is/maer alleenlijc om de groo-
te vromicheyt die ic aen v bevonden heb-
be. Ic bidde v dan/ zeyde Amadis v
valsch ghelooue ende vervloecte wet te
verlaten/ die v dus langhe verleyt heeft/
ende de onse aen te nemen/ die de ware
ende volkomene is: ende alzoo en zult
ghy noch d'uwe nimmermeer de Keyser
van Constantinopolen noch syn Rijc be-
schadighen/ maer hem bystaen ende be-
schermen. By Mercurius/ antwoord-
de Grisilant/ tis wel van v ghepreect/
meynt ghy my eer met woorden te ver-
winnen als ghy met uwe wapenen hebt
konnen doen? Nu wacht v voor my/
want aleer ict noch gheve/ zal ic v wel
anders leeren spreken indient in myn der
macht is. Doen nam hy syn sweert met
beyde handen/ ende met alle syn macht
meynde hy Amadis thooft te klieven/
die den slach wat ontweec ende synen
Schildt daer voor hiel/ die hy in twee
stucken hieu/ ende viel den slach voorts
op syn eyghen been/ dat gheweldichlic
quetsende/ ende zoo grooten pijne leedt/
dat hy met d'ander knie ter aerdẽ mo[…]
knielen om hem te beter overeynde […]
houden. Amadis dit ziende/schoot h[…]
toe/ende hem waernemende tusschen […]
Helm ende t'Harnasch/ stiet hem trap[…]
zoo diep inde stroote dat hy doodt d[…]
henen viel/ ende hem stootende mett[…]
voet voor den buyc/ ghinc hy na Arm[…]
to toe/ den welcken hy van verre toerie[…]
Koninc nu moet ghy van myn hand[…]
sterven/ want ghy hebt te langhe gh[…]
leeft ende gheregneert om dit Lan[…]
zulcken schade aen te doen. Armat[…]
gantsch bevreest hem hoorende zo dre[…]
ghen vanden ghenen die hy ter weere[…]
meest ontzach/ beghon zic te beklaghe[…]
teghen den ghenen die hy voren had[…]
de ende den strijdt aenveert hadde/ to[…]
hem zegghende: Ic en weet niet/ Key[…]
ser/ oft ghy zult willen toelaten dat […]
een ander helpe om my t'overwinnen
ghemerct 'tbesprec tusschen ons beyden
Indient alzoo ghschiedt/zoo en ist gee[…]
Edelmans werc/ maer v trouwe bre-
kende/ zult ghy v zulcken schande ende
oneere aendoen/ datmen v t'allen tyde[…]
zal schelden voor een schelm ende verra-
der. Godt behoede my voor zulcx/ ant-
woordde de Keyser: ende hem wenden-
de na Amadis/ badt hy hem te vertrec-
ken. Doen beghonnen sy wederom veel
heftigher als te voren. De twee Ko-
ninghinnen hadden hun dus langhe stil
ghehouden/ om met meerder ghemac
t'aenschouwen hoet met Amadis ende
Grisilant vergaen zoude: de welcke doot
zijnde/ alzoo ghy verstaen hebt/ ende
Pintiquinestre ziende de Keyser Amadis
hulpe niet te begheren/ende dat Armato
hem zelve ontzach/ vreesende dat hy haer
op den hals komen zoude/ ghinc sy hem
te ghemoet/ ende met een zonderlinghe
gratie zeyde sy hem: Heer Ridder het is
elc eẽ genoech bekent hoe de Koningin-
ne Calafie ende ic ons uterste beste ghe-
daen hebben om malkanderen om te

brenghen/

bringhen / ende de victorie te behalen / maer de parture is zoo ghelijc / dat niemant qualijc zoude weten te oordeelen wien van beyde d'eere toekomt. Ic hebbe met myn eyghen ooghen ghezien / tghene ic verscheyden reysen van u verstaen ende ghehoort hadde / ende hebbe alsnu / aen uwen persoone zoodanighe vromicheyt ende Ridderlycke feyten gespeurt / dat ic ter liefde van u / ende om in u ghezelschap te wesen / ic niet alleenlijc dit ghevecht en wil laten berusten / maer my begheere te laten doopen / ghelovende in uwen Godt ende syne wet 'tonderhouden / op conditie dattet u believe my toe te laten dat ic / gheduerende dese orloge / my by u lieden mach onthouden / ende de zelve ten eynde zijnde / dat ghy my alsdan een vroom Ridder van uwen bloede tot eenen Man gheeft / na mynen staet / zijnde Koninghinne ende Vrouwe van zoo veel landen dat ic over al myn Ghebueren ghebiet hebbe. Amadis verstaende de begheerte van Pintiquinestre / was meer blijt als oft hy de principaelste Stadt van gantsch Asien verovert hadde / dies hy haer aldus antwoordde: Mevrouwe / uwe begheerte is my zoo weert ende aenghenaem / dat ic my alsnu houde voor de gheluckichste Ridder van heel Christenrijc / Godt de Heere my de genade doende / datter zoo edelen Koninghinne als ghy zijt behouden ende zalich wordt verlatende den wech der verdoemenisse.

Ende wat aengaet de conditien die ghy verzoect / tzy van my te verzelschappen ofte van u een Man te bezorghen / zijt verzekert dat ic u niet alleen in alzulcken redelijcken begheerten en zal vernoegen / maer in alles dat ghy van nu voortaen op my zult moghen vereysschen / ja zelfs van my te noemen ende te houden voor uwen Ridder zoo langhe als ic leve / ende tot wat plaetse ic ooc zy. Op myn trouwe / zeyde de Koninghinne / wel te recht wordt ghy ghekenden voor den besten ende beleefsten Ridder ter Weerelt: ende dit zegghende / viel sy op haer knien om hem de handen te kussen / maer Amadis hief haer op / ende omhelsde haer vriendelijc. Als de Koninghinne Calafie de zaken zach aldus gaen / zoo maecte sy haren Helm los / ende dien ter aerden worpende / nam haer Rapier by den punt / presenterende 'tghevest der Koninghinne Pintiquinestre / tot haer zegghende aldus: Mevrouwe dewyle ghy u zelven alzoo overwonnen hebt (die gheacht ende gherekent wordt onder de vroomste Ridders der Aerden / ende dat ic buyten alle twijfel uwe vromicheyt niet en zoude hebben konnen wederstaen / alzoo elc een wel heeft konnen mercken (zoo ist wel reden dat ic u de eere gheve die u met rechte toekomt. Och Mevrouwe / zeyde Pintiquinestre / ghy doet dat my toekomt te doen. Ende aldus in gheschil zijnde wie d'een des anders Rapier zoude aenveerden / stelde Amadis hem tusschen beyden / ende hen omhelsende / zeyde hy: Nu / nu / ic zal u beyde vereenighen: ghy Mevrouwe zeyde hy tot de Koninghinne Calafie zult de Rapiere aennemen van de Koninghinne Pintiquinestre ende sy d'uwe / zo zal d'eere aen wedersyden ghelijc wesen. Gheduerende dese redenen deden de twee Ouders Armato ende de Keyser van Trebisonde hun beste om van hun ghevecht een eynde te maken / hoe wel sy beyde zoo moede waren / datse qualijc den aessem konden verhalen / doch wast wel te zien dat Armato tquaetste hadde / want zoo haest als Grifilandt doodt was / zoo werdt hy flauhertich / en en dede niet anders als de slaghen afkeeren: Dies hem de Keyser te kloecker aenviel / ende hem eenen zoo gheweldich slach gaf / dat hy hem tHarnas door hieu ende een diepe wonde int lijf gaf / recht int vergaderen der slincker schou-

dere / daer tbloet in zulcker overvloet wtliep/dat hy korts daer na ter aerden viel ende synen gheest gaf. Het welcke zulcken blyschap ende verzekertheydt den Christenen gaf / datse ghelijckelijc Godt loofden ende dancten: ende boven al Oriane ende de Joffrouwen/die niet verstaen en hadden wat sprake Amadis met de twee Koninghinnen gehadt hadde / dies sy Carmelle terstont aen hem zonden om de waerheyt te weten. Hier-

entusschen floeghen de Trompetten ende Claroenen/ maeckende veel vreugden ende triomfen/ende den verwinners werden hunne Peerden ghebracht / op de welcke sy zaten ende reden na hunne Tenten / alwaer hun verzelschapten alle Koninghen / Princen ende ander Ridders / hooghlijck eerende de Koninghinne Pintiquinestre / zoo veel hun doenlijc was.

Hoe Almiricx van Liquien voor opperste Velt Heere der Heydenen ghekoren vverd ende hoe hy eenen Dvverch aen Pintiquinestre zondt int Legher der Christenen.

Het vierentwintichste Capittel

De victorieuse Ridders afgezeten zijnde in Amadis Tente/met de Koninghinne Pintiquinestre ende Calafie/ zoo werden sy terstont ontwapēt ende men bevondt aen hun gheene wonden/ daer door sy de wapenen behoefdē te laten/ alst hun maer en beliefde. Nu zoo hadden hun d'Overste des Legers grootelijcx verwondert over den Treves ende de tsamensprekinghe der twee

Koninghinnē ende dat alse meest int gevecht verhit waren: Dus baden sy Pintiquinestre hun d'oorzake daer van te zegghen/alzoo verscheydentlijc daer van ghesproken werdt. Doen verhaelde sy hun van woorde te woorde alle de redenen die sy tsamen ghehadt hadden/ende duerde dit verhael zoo langhe / dat de maeltijdt veerdich was / ende na den eten werdt den dach voorts besteet met tsamen sprekinghen / hoemen van nu

voorts

voorts met den Vyant handelen zoude. Tot het welcke Pintiquinestre hun groot voordeel beloofde te doen / alzoo haer des Vyandes macht bekent was/ ende d'ure wanneermen hun best aenvanghen zoude. Sy was zoo wel sprekende als eenighe vrouwe ter weerelt/ ende was zoo bevallijc/ende begaeft met zulcken wtnemende Schoonheydt / dat Perion/ Galaors Sone gantschelijc op haer verliefde / ende duerde dese liefde zoo langhe dat hy niet haer eens werdt. De Jonckvrouwen die van binnen de Stadt tghevecht aenghezien hadden/ waren belust om te weten hoe het met Amadis ende d'ander al was/ eñ waerom de Heydensche Koninghinne haer opghegheven hadde zonder daer toe gedwonghen te wesen: ende zonden Carmelle om van alles trechte bescheet te hebben/ de welcke van alles 'trechte bescheet hebbende/ keerde wederom na de Stadt / alwaer sy vertelde wat sy ghezien ende ghehoort hadde : waer van Oriane ende d'andere boven maten verblijt waren/ ende naulijcx en was sy wt het Legher / ofte daer en quam eenen Dwerch in Amadis Tente/die de Keyser van Trebisonde terstondt werdt kennende/want het was den zelven die Meliens brief bracht / op dien tijdt als Lisuart by Gradafilee wech gheleydt werdt/ alzoo voren verhaelt is. Syn komste en was hem niet zeer aenghenaem/maer hy en liet zulcx niet blijcken/ om te hooren wat hy zegghen wilde. Doen ghinc den Dwerch by Pintiquinestre / die alsdoen zat en koutede met Calafie ende Lisuart / ende met een stoute vermetentheyt sprac hy haer aldus aen: Koninghinne Pintiquinestre/ Almirix van Liquien (als nu overste Colonel ende Velt Heere des grooten Heydenschen Leghers/ door het overlyden van myn Heere de Koninc Armato) zendt u uwe ses dusent vrouwen/ deur dien hy niet en wil ghebruycken zulc volc / welckers Overste een verraetster eñ booswicht is. Dit is tgene dat hy my belast heeft u te zegghen / ende met eenen aen te dienen dat hyse alle zoude hebben laten ombrenghen t'uwen spijte/ten ware hy ghedachtich was / datse hun beste ghedaen hadden om de Stadt stormender handt in te nemen/ sdaechs naer uwe komste. Doch zoo veel isser af/dat indien van nu voorts eenighe der zelver in syn handen gheraken / hy zulcken punitie daer aen zal doen/ dat d'andere hun daer aen spieghelen zullen. Ende zoo vele u aengaet / hy is bereydt synen perzoon teghen den uwen te stellen/ ende u te betoonen datter noyt Creatuere meerder valscheyt ghedaen en heeft als ghy. Dus gheeft my nu antwoorde die u mach ontschuldighen. Naen myn vrient/antwoordde de Koninghinne / ic ben wel blyde dat ic myn Vrouwen by my hebbe / met de welcke ic meyne te weghe te brenghen/ het welcke ic voorghenomen hadde alleen te doen : ende wat belanght dat Almirix by u ontbiet/ ghy zult hem van mynent weghen zegghen / dat zooder zoo veel beleeftheydts ende wijsheyt by hem waer / alsser by my wel trouwe is / zoo en zoude de Deught hem niet ontbreken/ noch hy en zoude my niet schelden over een zake die ic met rijpē rade ende niet zonder merckelijcke reden ghedaen en hebbe. Ende zeght hem ooc/ dat tghene my meest gerust stelt/ dat ic noyt vervaert en ben gheweest van een verwaent ende opgeblasen mensche als hy is : ende indien hy lust heeft om my te doen bekennen twelc ic noyt bekent en hebbe / noch niet bekennē en zal indient Godt belieft/dat is verradich te wesen / dat hy kome ter plaetse daer ic heden morghen wtghescheyden ben/ hy zal my aldaer bereydt vinden om hem te doen belijdē dat hijer door synen hals aen liecht. Dese ant

woorde by de Koninghinne ghedaen
met een groote maticheyt ende zonder
eens gram te worden/werdt grootelijcx
by alle de Heeren gheprezen: Zelfs by
Lisuart / de welcke den Naen aenspre-
kende tot hem zeyde: Myn vriendt/
na dat ghy Alimirix d'antwoorde van
dese wyse ende schoone Koninghinne ge-
daen hebt/zoo bidd'ic v hem te zeggen/
dat een Ridder metten welcken sy was
koutende als ghy hier quaemt / hem
ontbiedt / dat hy zoodanighe scheldt-
woorden als ghy van synent weghen
hier ghesproken hebt / wel by hem had-
de moghen behouden/ ende dat hy hem
hadde behooren te stellen ofte te beroe-
pen eenighen Ridder/dier hier ghenoech
zijn om hem bescheet te doen / ende niet
een Koninghinne: het welcke ic niet en
zegghe om dat ic haer niet zoo kloec en
houde als hem/ in alle Ridderlijcke fey-
ten / maer ter eeren vande Ridderschap.
Ende indien hy by avontuere bevindt
dat ic ghelijc hebbe/ ende hy my wil te-
ghen hebben/zeght hem dat ic voor haer
zal staen/ende al doen wat sy v belooft
heeft. Den Dwerch hem hoorende zoo
stoutelijc spreken/bezach hem wel scher-
pelijc om hem te beter te kennen: ende
oorlof nemende aen alle tghezelschap/
keerde hy wederom na Alimirix/ dien
hy syn antwoorde verklaerde: maer hy
en vertoefde aldaer niet langhe / ofte hy
en bracht wederom bescheet aende Ko-
ninghinne / hoe dat syn Meester hem
hiel aen haer begheerte van teghen mal-
kanderen te kampen: niet heden/alzoo
het nu laet wordt / maer morghen heel
vroegh / indien ghy hem verzekertheyt
doet voor de Christenen / hy zal van ge-
lijcken aen de syne doen tot uwer verze-
keringhe. Ende wat v aengaet / Heer
Ridder metten Kruyce zeyde hy tot Li-
suart / hy ontbiet v / dat om den lust die
ghy hebt te kampen/ hy met hem bren-
ghen zal een Meghezelle/ zijnde een Ko-
ninc/niet minder van qualiteyt als A
mato gheweest is/ende immers zo v
maert in feyten van wapenen / en
zoo ghy nu de stoutichheyt hebt v tegh
hem te stellen / hy meynt v wel te k
strijden/ende v te bewijsen dat het v no
niemant toe en komt zoo verwaendel
te spreken als ghy ghedaen hebt. E
zake wil ic wel dat ghy weet/ dat al t
dat ghy lanc zijt / zoo elc een zien ka
zoo zoudt ghy even wel noch onder sy
oxelen doorgaen. Nu zoo noemde h
Lisuart met den naem van Ridder me
ten Kruyce/om dieswille dat hy een roo
Kruys in synen Schildt voerde: mae
Amadis wetende dat hy dier ghelijcke
een op de borst hadde/bevondt desen na
natuerlijcken wel / ende badt hem de
naem van doen voorts niet te verande
ren: zoo dat hy langhen tijt daer na dien
naem bleef behoudende. Lisuart da
hoorende dat den Dwerch hem ten strij
de noodde / ghelijc ghy ghehoort hebt /
sprac tot hem aldus: Naen / v Meester
doet my groote vriendtschap / my oor-
zake ghevende de Koninghinne te ver-
zelschappen in zoo goeden zake. Ghy
zult hem zeggen dat ic den strijdt aenne-
me niet den ghenen die hy my by v aen-
dient: ende zoo hy zoo groot is als ghy
zeght / men meet de menschen metter el-
len niet / maer worden gheacht na ther-
te datse hebben/ende voor al zoo sy deug-
delijc zijn: die (na myn duncken) hy niet
t'over en heeft/ ghemerckt de woorden
ende de onbeschaemtheyt die hy is ghe-
bruyckende t'onswaert. De Naen en
bleef daer niet langhe / maer oorlof ne-
mende aende Christen Heeren / keerde
weder na Alimirix ende d'ander Konin-
ghen / die hem wtghezonden hadden /
de welcke hy onledich vondt met de
lichamen van Armato ende Grifi-
landt te doen balsemen / om die na hun
landt te zeynden: ende die daer na met
beter gheleghentheyt heerlijcken na hun
Cere-

Ceremonien te doen begraven. Maer
oo haest alsse des Dwerchs antwoor-
de verstonden / zoo waren sy uter ma-
ten blijde/bezonder de Koninc vant Ey-
andt der Reusen/Vader van Gradafilee
hy zijnde teghen den welcken Lisuart
hadde te kampen/ ende verzocht dit ge-
vecht op hope van hem te verwinnen/
ende hem openbaerlijc te doen bekennen
den middel syner verlossinghe/om alzoo
alle quaet vermoedē van verraderije die-
nen hem na gaf/wt te wisschē/ Lisuart
te dooden/ende hem alzo na syn begeer-
te te wreken. Daer over Gradafilee zeer
beswaert was / want sy Lisuart liever
hadde als haer zelve / ende kennende de
gromicheyt haers Vaders / meynde sy
datter onmoghelijc was teghen hem te
houden staende/zoo datse den gantschen
nacht niet en dede als by haer zelven te
overleggen oftse gheenen middel en zou-
de konnen bedencken / daer door desen
aenslach mocht achter blijven. Als nu
quam haer te voren dat Lisuart haer
een belofte ghedaen hadde van te doen
datse begheeren zoude / ende datse hem
bidden zoude dit ghevecht wt te stellen:
daer na werdt sy wederom denckende/
dat hy alsdan onslaghen zoude wesen
van syn b lofte met zulcken gheringhen
zake/ende buyten alle hope zoude wesen/
om t'eenigher tijt te gheraken daer sy na
was verlanghende / twelc was syn lief-
de te verkrijghen. Aldus overlegghende
als nu d'een/alsdan d'ander/ niet weten-
de wat besluyten/ dacht sy ten lesten/ ten
quaetstē komende/zoo haer Vader hem
verwon/datse met smeecken ende bidden
hem tleven zoude salveren/daer door hy
noch meer in haer ghehouden zoude we-
sen als te voren. Met dese resolutie viel
sy in slape/tot smorghens vroegh/de za-
ken vergaende als ghy verstaen zult.

Vanden strydt tusschen den Ridder metten Kruyce teghen de Koninc vant Eylandt der Reusen, ende de Koninghinne Pintiquinestre teghen Almirix van Liquien, d'Overste des Turcschen Leghers: ende de redenen die Gradafilee met Lisuart hadde over de behoudinghe haers Vaders.

Het vijfentwintichste Capittel.

De nacht die alle dinghen in stilte
brenght / gaf wat ruste de ghene die
e vechten hadden / maer zoo haest alst
dach begonte worden / ende de Ridder
metten Kruyce Godt ghebeden hadde /
zoo quam hy in Amadis Tente/al waer
hy

zy Pintequineſtre al ghe'wapent vondt.
Ende alzoo men hem het Harnas ach-
ter aenpaſte / quam Alquife daer gezon-
den zijnde vande Joffrouwen in Con-
ſtantinopelen / om te weten wanneer ſy
te parcke zouden rijden / ende dicht by
hem komende / zeyde ſy hem in d'oore.
Heer Ridder / ic ben verzekert dat Me-
vrouwe Onolorie die v met gantſcher
herten bemint / haeſt tijdinge zal hebben
van deſen ſtrijt / ende dit weet ic vaſtelijc
dat uwer beyder liefde beſtaet inde be-
houdinghe uwer eeren. Dus bid'ic v/
v alzoo te draghen/ datſe haer voor ghe-
luckich houde/ zoo danighen Ridder ver
koren te hebben als ghy zijt / ende dat
ghy door flauhertichepdt niet en verlieſt
v Liefſte ende v eyghen leven tſeffens.
Deſe vermaninghe ontſtelde de Ridder
metten Kruyce zoo geheelijc/ dat hy niet
een woordt en konde antwoorden/ ende
Amadis badt Alquife datſe terſtont de
Vrouwen zoude waerſchouwen hen op
de mueren te laten vindē/ om aen te zien
tghevecht twelc ſtracx beghinnen zoude.
Pintequineſtre veerdich zijnde om te
Peerde te zittē/ klaechde dat haer ſweert
niet ſtijf ghenoech en was Me-vrouwe
zeyde Amadis ic hebs een dat ic verkre-
ghen hebbe/ ende verzocht op veel plaet-
ſen : ic bidde v daer mede v in noot te be-
helpen/ v verzekerende dattet v niet be-
geven en zal: ic en zoudet ooc noch aen v /
noch niemandt anders preſenteren / ten
ware ic v beminde ende achte als mijn
eyghenzelve. Mijn heer/ antwoordde ſy/
ic bidde v hebt dit gevoelen vaſtelijc van
my / dat ict niet aenvaerden en zoude /
wat perijckel my ooc mocht overkomen
ten ware / ic die hope hebbe v tzelve op
morghen wederom te gheven/ met zulc-
ken danc zegghenghen (zoo ic de victorie
behale) dat zulcken gheluc my gheſchiedt
zal weſen door tzelve ſweerdt van uwe
handt ontfanghende ende anders niet.
Dit zegghende gorde hy haer ſyn ſweert

aen / ende ſtracx traden ſy ende de Ri[...]
der metten Kruyce wt Amadis Ten[...]
voor de welcke hun Peerden ſtond[...]
ende op ghezeten zijnde / werden ſy v[...]
zelſchapt met vele vrome Mannen/ en[...]
Amadis zelve diende dien dach de K[...]
ninghinne voor Schildt-knecht/ haer [...]
draghende totte plaetſe daer tgheve[...]
moeſt gheſchieden/ Lancie ende Sch[...]
ende Calafie tHelmet. Van ghelijck[...]
deden de Keyſers van Trebiſonde en[...]
Conſtantinopolen aen Liſuart. En[...]
deur dien ſy Almiricx van Liquien en[...]
de Koninc vant Eylandt der Reuſen g[...]
rert ende veerdich vonden / zoo en gh[...]
bruycten ſy gheen langhe Ceremoni[...]
voor tghevecht. Deſe Heydenſche Pri[...]
cen waren ghewapent int ſwerte / a[...]
rou draghende over Armato: de Koni[...]
vant Eylandt der Reuſen / droech een[...]
breeden Schildt / inden welcken afgh[...]
maelt ſtonden twee Reuſen ter doot t[...]
ghequetſt / ende gheleec wel int aenzi[...]
vroom ende kloec te weſen/ ende zoo w[...]
te peerde/ dat Amadis tegen Argamo[...]
zeyde: zekerlijc ic geloove dat dit een vr[...]
Ridder is/ ziet eens/ het ſchijnt dat hy [...]
den zadel ghelijmt is. Ghewiſſelijc i[...]
hy vroom / antwoordde Argamont[...]
twelc hy wel liet blijcken / als hy in ee[...]
open veldt verwon de twee Reuſen V[...]
der ende Sone die hy alſnu noch tot ee[...]
ghedencteecken in ſynen Schildt voer[...]
doch ic hope dat v Sone hem zal ve[...]
meeſteren/ gheſproten zijnde van de gh[...]
ne die noyt verwonnen en zijn ghewee[...]
Midts dien ſloeghen de Trompetten
ende zoo veel de Peerden loopen moch[...]
ten/ reden de Ridder metten Kruyce end[...]
de Koninc vant Eylandt der Reuſen t[...]
ghen malkanderen/ welckers ſteken zo[...]
gheweldich aen quamen/ datſe ghinghe[...]
door Harnas/ Pantzier ende kleed[...]ren
ende ten ware de Koninc vant Eyland
der Reuſen ghevallen hadde / hy hadd[...]
groot perijckel geſtaen/ maer hy gaf de[...]

ſtee

keer toe tot ſyn behoudinghe. Van ghelijcken zoude de Ridder metten Kruyce wedervaren hebben / wt den zadel en̄ ſteghelreepen ghelicht zijnde/meynende metten neus op d'eerde te vallen/zoo hy hem niet vaſt ghehouden en hadde aen de Mane ſyns Peerdts. Aen d'ander ſijde en ſpaerde Pintiquineſtre ende Almirix malkanderē oock niet/ hoe wel hun ontmoetinge gantſch anders was/ brekende hun Lancien tot aen de handthave/ zonder hun eenichſins inden zadel te beroeren / daer over elc een zic verwonderde. Hier en tuſſchē Liſuart ſyn Peert om keerende / ende ſynen Vyandt overeynde ziende / bereedt om aen te vallen / verliet hy ſyn peerdt / ende trat na hem toe. Doen begonnen ſy zoo wredelijc op malkanderen te ſlaen / datter noyt deſghelijcx ghezien en was / ende vielen de ſlaghen zoo dicht en hardt/datſe t'elcken ghenootzaect waren de knien te buyghen. Het welcke Amadis ziende/ zeyde ſpots wijſe: Ic meyne dat d'eerbiedinge die deſe Ridders malkanderen bewijſen/ ten leſten tot miſnoeginge van d'een oft d'ander zal weſen / hoe wel ſy byde hun beſte doen / om malkanderen te betoonē d'eere ende deught die ſy d'een d'ander gunnen. Sy ſpaerden oock malkanderen zoo weynich / dattet veldt tot vele plaetſen met hun roode bloedt beſprenght was/ ende bezaeyt met ſtucken van hun wapenen/dies de Koninc wat aen d'een ſijde tredende / ſynen vyandt aldus aen ſprac: Heer Ridder my dunct dat den dach noch lanc ghenoech is/om ons gevecht te eyndighen. Ic bid' u door beleefheydt/laet ons wat onſen adem verhalen/daer na zullen wy wederom beter als te voren beginnen/indient u belieft. Nu zoo en hadde Liſuart niet vergheten de woorden die Alguiſe hem ghezeyt hadde van wegē de Princeſſe Onolorie/ ende haer ghedaente quam hem zoo wel te voren / dat hy ter liefde van haer verhoopte eer te behalen:dies hy de Koninc vant Eylant der Reuſen gheen antwoorde en ghaf / maer verdobbelerende ſyn ſlaghen/ dacht elc een dat ſyn kracht ooc verdobbelt was: waer van ſynen vyant hem niet eens en ontzettede : maer als een vroom ende ſtoudt Campioen verweerde hem/ ende beſprong/ ghelijcmen ghemeynlijc ziet doen die na de victorie trachten. Na de welcke Pintiquineſtre ooc grootelijcx was haeckende / qualijc eenen ſlach op Almirix ſlaende/ oft ſy en queſte hem aent lijf / zoo goet ende ſnydende was tſweert van Amadis dat hy haer gheleent hadde : waer van hy zoo met gramſchap van ſpijte ontſteken wert dat hy op haer met zulcker kracht ſloech / dat haer d'ooghen glinſterden / ende twee ofte dry treden eerſſelde / dies ſy ſtracx de wraeke daer van nam / want haer vaſt ſtellende / ſchoot ſy hem toe/ ende gaf hem zulcken ſlach tuſſchen hals en hooft / datſe hem den hals half af ſloech / wt welcke wonde tbloet zoo overvloedich liep / dat de ziele daer wt vlooch / ende tlichaem doot ter aerden viel. Och/ zeyde de Koninghinne/ ic en konde u gheenen beteren loon gheven / voor het onghelijc my aenghedaen/ my noemende verraderſſe / daer ghy door uwen hals aen looght. Dit ghezeyt ende haer ſweert afghevaecht hebbende/vertrot ſy onder de ſchaduwe eens booms / om te zien het eynde vanden Koninc des Eylandts der Reuſen/ende vanden Ridder metten Kruyce / die als doen malkanderen omvattet hadden / zoeckende d'een d'ander onder te legghen : doch te vergheefs / want elc een hiel hem ſtijf / en̄ was op ſyn hoede/ alzoſe in deſen handel gheen leerkinders en waren :Waer van Gradaſilee wter maten blijde was/ ziende de vromicheyt des Ridders metten Kruyce/die ſy van gantſchter herten beminde. Een zake waſſer die haer bedroefde / dat was den doot van d'een

oft

oft d'ander / waer over sy al haer leven bedroeft zoude wesen / want d'een was haer Vader/ende d'ander haer Lief van haer bemint boven maten. Alzoo bleven dese twee Kampioenen een gantsche half ure ende langher / aldus worstelende zonder te verzuymen alle practijcken tot dit spel dienende: ten lesten verlieten sy malkanderen / ende aenveerden wederom de wapenen: ende ghelijcmen de stampers van eenen Kunmeulen hoort gestadelijc vallen op de schorssen om die te breken / even alzoo schermutsten dese twee Ridders op malkanderen om tbeste: doch het bloct dat de Koninc vant Eylandt der Reusen allencxkens verloos / dede hem vertraghē / zoo dat elc een wel zach dat hy in kracht af nam. Doen vraeghde Amadis aen Argamont wat hem daer van docht. Heere / antwoorde hy / die moest wel blindt wesen / die niet en zaghe dat v Sone verre tbeste heeft. Ic en wil niet zegghen datse int beghintsel/ dier op ghelet heeft / niet inde memorie ghebracht en heeft v ghevecht op ghisteren teghen Grisilant / hebbende malkanderen zoo langhen tijt weder staen/maer nu zietmen wel dat de kanse gheкeert is tot nadeel des Turcx. V dunckет van dat v belieft/zeyde Amadis maer ic zegghe dat ic noyt twee Ridders beter hebbe zien vechten. Dit zeyde hy/ om dat hy zelve syn Neve niet te zeer en wilde prijsen: dies Esplandian syn Vader hem dies wat belchde /ende hadder gheerne wat teghen ghezeydt / maer hy en wilde / noch en dorste. Even als doen de Koninc vant Eylandt der Reusen / meynende eenen slach af te keeren/trat wat achter waerts/ eñ deseynde stroncкelde hy/ende viel zoo hardt daer henen/ dat een yeghelijc meynde dat hy doodt was: derhalvē de Ridder metten Kruyce die wel anders wist/hem terstont opt lijf sprong / ende hem stellende den voet op de kele / dede syn neerstichеyt om den Helm t'ontbinden / ende hem thei[...] af te houwen/maer hy hoorde een st[...] me zonder op houdē roepende: Och [...] Lisuart / Lisuart: dies hy op zien[...] zach de schoone Gradasilee / Doch[...] vanden overwonnē / die na hem toeli[...] ende by hem komende / viel sy op h[...] knien/ ende bitterlijc weenende/ zeyd[...] hem: Och Ridder / indien ghy zulc[...] medelijden met my hebt / als ic wel [...] reydt ende stout gheweest hebbe om [...] verlossen wt de ghevanckenisse / zoo l[...] hem int leven die myn eyghen Vader [...] ende dese is de ghifte die ghy my n[...] schuldich/zijt volghende uwe belofte [...] dient v indachtich is / anders zoo bi[...] v/ dat uwe handt ons beyde ombren[...] in dien sy veerdigher is om wreedth[...] te ghebruycken/als ghy zelve om me[...] lijden ende compassie te hebben. De R[...] der metten Kruyce kende haer zeer w[...] als de ghene die hy syn leven schuld[...] was: derhalven verlatende de Kon[...] die hy onder hadde / quam hy Grad[...] silee/die op haer kniē lach / op heffen[...] haer onder den arm nemende / zeyde [...] haer: Op myn trouwe/ Me-vrouwe/ [...] belofte die ic v schuldich ben/ ende tg[...] biedt dat ghy over my hebt is zo groo[...] dattet v niet noodich en was zoo v[...] moeyte te doen te verzoeckē tghene gh[...] begheert: de minste Bode die ghy ha[...] moghen zeyndē/ zoude my nu ghenoe[...] gheweest hebben Een zake bid'ic v/ z[...] zeer als ic vermach/ dat is dat v belie[...] met my te gaen / v verzekerende dat h[...] Vader zijnde van zoo schoone ende ede[...] Dochter als ghy zijt / ende hy zulck[...] vromē Ridder/ hem ende v zulcken go[...] den eere aenghedaen zal worden / al[...] men zoude moghen bedencken. Nu zo[...] waren by hun gekomen de Keysers va[...] Constantinopolen ende Trebisonde / A[...] madis / Pintiquinestre / ende een groo[...] ghetal van groote Princen/ende Heerē[...] tot de welcke de Ridder metten Kruyc[...]

zeyde / dat hy syn leven (naest Godt) alleenlijc van dese Jonckvrouwe behouden hadde : want sy ende niemadt anders is de ghene die my verlost heeft wt de handen vande boose Melie: dus bid'ic v alle haer zoodanighe eere te bewijsen als sy weerdich is. Om dese oorzake en wasser niemant ofte sy en onthaeldē haer vriendelijc / als ooc de Vader de Koninc vant Eylandt der Reusen / den welcken men syn Peerdt bracht / als ooc des overwinners / ende reden ghelijckelijc na den Legher tot Amadis Tente Maer alzoo sy vande Peerde zaten / quam Alquife aldaer / de welcke de Keyser van Constantinopolen ootmoedelijc badt van wegen Oriane / datmen haer zoude zeynden Lisuart ende de Koninc vant Eylandt der Reusen / want sy hun wonden wilde laten heelen van Meester Helisabet : ende sy was ooc lustich om de Coninghinne Pintiquinestre ende Gradasilee te zien / vande welcke men haer zoo veel denghden ghezeydt hadde : het welcke alle de Heeren haer consenteerden : hierom hun Peerdē keerende verzelschapten sy hun inde Stadt / alwaer sy ontfanghen werden met zulcken blijden ghelaet alst moghelijc was. Ende hoe wel de wonden des Heydenschen Koninc groot ende perijckeleus waren / Meester Helisabet droechgher zulcken zorghe voren / dat hy in korte daghen hem gantsch ghebetert vondt.

Hoe de Heydensche Vorsten hunne Overste verloren hebbende, aende Christen Princen bestandt verzochten, twelc hun ontzeydt werdt, ende watter voorts ghebeurde.

Het zesentwintichste Capittel.

DEn Leger der Turckē was gantsch beroert zoo over den doot van Amiricx van Liquie / alsover d'overwinninghe des Konincx vant Eylandt der Reusen / niet meer haer konnende by staen : dus ziende datter gheen helpen aen en was / zoo vergaderden sy hunnen Raedt / om te besluyten watmen voort aen doen zoude : ende sy bestemden datmen aende Christenen zoude bestant verzoecken voor veertien daghen / om daerentusschen de verslaghen Koningen na hun Landt te zeynden / ende die aldaer te laten begraven met alzulcke Pompe ende magnificentie als die vereyschten. Dus zonden sy terstondt hun Ambassadeurs om tot een accoort te ko-

men ofte bestandt voor veertien daghen.
Sy quamen by Amadis / ende na dat
hy hun verzoecte vollen verstaen hadde/
zoo gaf hy dat alle d'ander Princen ende
Capiteynen te kennen/die hem dese eere
wilden aendoen/ datse voor eerst syn ad-
vijs wilden hooren. Der halven ghe-
dwonghen zynde syn meyninge eerst wt
te spreken zeyde hy aldus: Myn Heeren/
het is zeker dat dese vervloecte ende van
verlatene Menschen herwaerts over
meer ghekomen zijn om t'onder te bren-
ghen onse Religie / ende tgheloove onses
Zalichmakers Jesu Christi / als wel
om tlandt van Tracen oft Constantino-
polen: hierom houd'ic voor tbeste/dewij-
le ons tgheluc tot noch toe gedient heeft/
tzelve niet te versuymen / maer met de
hulpe Godts zoo veel te weghe brengē/
dat wy dese boevē verdryvē tot in tdiep-
ste van Tartaryen ende voorder / ende
hun gheensins eenich verdrach noch be-
standt te gunnen / alzoo sy verzoecken:
anderzints zijt verzekert/indiē men hun
ghehoor gheeft/datmen hun niet alleen-
lijc gheleghentheydt en gheeft om hun
te verzekeren / maer ons verachtende /
zullense hun op een nieu versterckeu/niet
meer wercx van ons makende als van
ghestoofde honderē/ofte als onbeschaem
de ende kleynhertighe Hoeren. Ende al-
dus is myn advijs datmense zonder lan-
gher wt stellinghe ga bezoecken tot in
humne Hutten. Men zoude my moghen
teghenwerpen datse veel stercker van
volcke zijn als wy : hier teghen hebt
ghy dit wederom / dat den meestendeel
van hun ofte ziec ofte verarmoet zijn /
ende alreede half doot van honger: ende
dat het bezondertste van al is/ wy vech-
ten voor tgeloove Jesu Christi/in wiens
handt de victorie gheleghen is / zoo dat
ic niet en twijffele/ofte hy en zal met ons
wesen/ende alzoo gheen vreese en behoe-
ven te hebben. Desen raedt werdt van
elc een voor goet ghehouden / zoo dat

d'Ambassaten al met eenen binnen c
boden werden/ende de Keyser van T
bisonde dede d'wtsprake voor hun all
tot hun sprekende aldus : Ghy Hee
Ambassadeurs / wy en vinden niet g
raden met v lieden eenich bestant te m
ken/ maer ter contrarien zeght de ghe
die v wt ghezonden hebben / datse v
morghen aen op breken ende wt Tra
vertrecken/ofte wy zullen hun met sch
de ende schande doen vertrecken. D
antwoorde en behaechde hun niet w
ende veel min de Princen huns Lege
verstaende hun zegghen / want sy h
den inde voorgaende stormen op
Stadt gedaen verlorē meest hun klo
ste Soldatē/ ende de reste was zoo m
deloos / datse alreede hun verderf v
ooghen zaghen / principalijc door g
brec van Victalie die se hadden van
de Vlote der Christenen aenghekom
was : zoo datter alreede groote ster
onder hun volc was : het welcke d'
verste wel wetende/ wilden de Fortu
ne verzoecken aleer sy swacker werde
Hierom ontbodense handt voor hand
dat elc een hem veerdich zoude mak
om metter Sonnen opganc den Vya
te gaen bespringhen: maer sy en kond
hunnen aenslach zoo secreet niet houde
ofte den Keyser van Constantinopol
en was daer van by syn Spien gh
waerschout/die tzelve terstont aen d'a
dere Princen liet weten/op datse op h
hoede zoude wesen. Dit gaen ende sta
vanden Vyandt om den treves te ve
zoecken/hadde eenighe dagen gheduer
zoo dat Lisuart ende d'ander gheguets
daer en tusschen ghenesen waren : z
datse hun veerdich hielden om den V
andt te verwachten / zoo hy hem te ve
de begaef / ofte hem te gaen bespringe
na gheleghentheydt der zake. Ende o
datter niet aen ontbreecken en zoude e
zoodanighen wichtighen zake niet zo
der ordinantie ghescchieden en zoude/zo

ordineer

ordineerdē sy hunne batalien als volghe. Dē Keyser van Constantinopolen wert belast syne Stadt te bewaren / by hem hebbende Quedragant/de Koninc Arban van Norgale/Angriote van Estravaus/ Brineo des Reusen Balans Sone en Gasquiles Koninc van Sweden / met behoorlijc ghetal van Voetvolc ende Peerdevolc. De reste vanden heelen Legher namen sy voren in een slach oorden te stellen / behalven de Keyser van Roome ende de Koninc Florestan / die hun aen d'een sijde zouden houden met dertich dusent Peerde ende tzestich dusent Voet-volcx/om des Vyandts Hutten ende bagagien te verdestrueren ofte in confusie te brenghen / oft om van ter sijden inden Vyandt te slaen / na dat syt best ghelegghen zouden zien. Belanghende ter Zee/de Koninc Norandel, de Grave Frandalo ende van Alastre met de Hertogh van Ortilense ende hunne toerustinghe zouden den Bosphoron passeren/ende middelē zoecken om de Koninghen van Bugie ende Gilofle te verrasschen / die alsnu de kuste van Natolien verlaten hadden / ende aende sijde van Tracien ghekomen waren/om hun volc t'ontzettē/zoo't hun qualijc ghinc. Doch ghewaerschout zijnde vande Soudanen ende Califen des Leghers / datse voorghenomen hadden slach te leveren / namen sy wederom de Golffe in / om der Christenen Vlote de passagie te beletten: maer ten ghinc niet na hun meyninghe/ alzoo ghy hier na verstaen zult.

Vande Batalie tusschen de Christenen ende de Turcken , zoo te Water als te Lande , ende d'wtkomste der zelver.

Het zevenentwintichste Capittel.

Ghy hebt nu verstaē d'ordonnantie der Christenen / maer de Turcken eñ andere Princen van Orienten en slapen daer en tusschē ooc niet/ maer met advijs vanden Soudaen van Persen(een Man van rijpen verstande; ende kloec in groote zaken)werter belast datse ter middernacht hū stillijc in slachoordē zouden stellen / zoo wel om der Christe-

nen Legher (met witte Hemden over hun wapenen hebbende) te verraſſchē/ als om de Stadt ſecretelijc t'overvallen ende in te nemen. Ende alzoo ſy inde voor gaende beſtorminghen bevonden haddē de groote ſchade die ſy door tſchie-ten gheleden hadden/ zoo vonden ſy goet by doncker eenen hoop Oliſanten tot by der Stadt-mueren te brenghen byde Putpoorte alwaer de grachten meeſt ge-vult waren/ ende de Kaſteelen op d'Oli-fanten wel te voorzien met Booch ende Voetbooch Schutters / om die vander Stadt te beletten den neus wt te ſteken ter wijlen d'ander de mueren met Lee-ders zouden beklimmen ende breken.

Ende om dat te doen / hadde de Koninc van Jeruſalem den laſt met vijf ander Koninghen ende Califen / met hondert duſent ſtrijtbare Mannen : van ghelijc-ken ontboden ſy aen d'Overſte ter Zee/ dat zoo haeſt alſſe een vierbaec zaghen / ſy der Chriſten Vlote zouden beſprin-ghen : doch indien ſyt te quaet kreghen/ datſe hun vertreckē zouden na Pouge / bezeylende de kuſte van Tracien / om hun volc te ſalveren / zoo de Fortuyne hunne Vyanden gunſtich ware / ende datſe van ſtonden aen met alle de reſte van hun Volc zouden trecken / om den Vyant ſlach te leveren. Deſen aenſlach werdt by hun volbracht / zoo datſe ter gheſtemder ure alle veerdich waren om hun voornemen aen te vanghen / noch-tans en weet ic niet welc d'oorzake was dattet zoo langhe aenliep/ dat den dach begon aen te komen / aleer ſy wt hunne ſtercten trocken : Doch oftſe al ſchoon vroegher aen den ganc hadden geweeſt / zoo en zoudē ſy des niet te min onthaelt hebben gheweeſt / alſſe onthaelt en wer-den : want hun de Chriſtenen alle den nacht in ſlachoorden hielden : Hier en tuſſchen quam Yrguian de Sone van Gandalin/ (die Perion vā Gaule mede ghebracht hadde voor ſyn Wapendra-gher) by Amadis : ende in volle wap[...] zijnde/zeyde hy hem: Heere/ic ben Ga[...] dalins/ v oude Dienaers Sone/ic bi[...] v ootmoedelijc my de eere aen te do[...] ende my alſnu Ridder te ſlaen / alzo[...] gheen beter gheleghentheydt (myns [...] denckens) hebben en kan om myne [...] ghintſelen te beſteden als in deſen da[...] als den ſtrijt aengaet. Nu zoo en ha[...] Amadis hem noyt ghezien / doch als [...] wiſt wie hy was / zoo bewees hy h[...] groote vriendtſchap / ter liefde van ſ[...] Vader / aen den welcken hy zic ooc n[...] en hadde willen te kennen gheven vo[...] dat hy mede de Ridderſchap ontfang[...] hadde. Maer Amadis dede hem ſtra[...] al daer komen/ ende in ſyn teghenwo[...] dicheyt ſloech hy hem Ridder: ende na[...] lijc en waren ſy weder te Peerde ghe[...] ten / ofte den Vyandt en quam met e[...] ſtout ghemoet aen ghereden. De Son[...] begon haer ſchijnſel te gheven / zoo d[...] de ſtralē van ter ſyden beſchenē de blin-kende Harnaſſen der Chriſtenen / tw[...] eenen luſt om zien was : maer den ho[...] van d'ander was zoo groot / dattet h[...] qualijc vergaen zoude hebbē/ zonder d[...] byſtandt die hun Godt dede. Doch n[...] tegēſtaende hunne menichte/ de Chriſt[...] nen en dingden niet lange/maer met g[...] neychden hoofde vielen ſyer op aen/en[...] druckenderin. Ende ghelijcmen in tij[...] van onweder den blixem ende groote haghel tſamen ziet / den eenen groot g[...] luyt makende op de huyſen met ſchalie bedect / ende d'ander tgheſicht beſchad[...] ghen / even ghelijc waſt met deſe eerſ[...] ontmoetinge der ſtekende ende breken de Lancien op malkanders Harnaſſen daer tvier zoo deurgaens wtſprang/da[...] tet ſchrickelijc om zien was / ende noc[...] deerlijcker om hooren de jammerlijck[...] klachten der ghener die ter doot toe ge quetſt ter aerdē vielen/ d'een int lichaem d'ander aen d'armen / beenen ende hoo[...] den ghequetſt/ zoo als het ongheluc hu[...]

wa[...]

was treffende. Amadis / Esplandian / Perion ende Lisuart / voor wtrijdende / begaven hun teghen vier Koninghen die sy doot ter aerden wierpen / ende vallende voorts onder hun volc / verzelschapt zijnde met vele vrome Ridders / bedreven sy wonder: want alzoo de Heydenẽ qualijc voorzien waren van wapenen / niet hebbende (immers den meestendeel) als eenen Schildt / Werppijle ende Boghe met het Turcxsweert / zoo waren sy licht om te vermeesteren ende te schepyden om de luttel orden die sy hielen int vechtẽ na hunlieder maniere. Nochtans vielen sy int eerste lustich aen / ende dat met zulcken gheruchten / datment qualijc zoude hebben hooren donderen: maer van de Christenen luttel wercx maecken / want hun dicht by een houdende / drucken sy er in met zulcken couragie / datter in desen eersten aenval aen wedersijden doot bleven over de dertich dusent menschen. Daer triomfeerden ende behaelden eere de Ridders metter Sfere ende metten Krupce / want aleer sy hun sp gheweer trocken / hadden sy er al vijftien vande kloecste Persiaenders ter aerden ghevelt. De twee Koninghinnen Calafie ende Pintiquinestre en hielden hun niet min kloeclijc / houwende / kervende / doodende ende ter nedervellende alles wat sy ontmoetten: Midts dien werdt Amadis onder ander ghewaer vijf Reusen / die de Koninc Gryfilandt ontboden hadde tot syn Lijfgarde / hoe wel het hem luttel baette / ghelijc ghy voren verstaen hebt. Dese vijf Duvels en gaven niet eenen slach ofte de doot en volchdẽ daer na / het welcke Amadis verdrietende / nam tot hem Esplandian / Florestan / Argamont eñ Ardadil Canile / ende nemeñ elc een versche Lancie / liepen tegen dese Reusen / dat de stucken der Lancien inde locht vloghen / zonder eenen wt den zadel te lichten. Hier gheschiedde een groote moort / aen weder sijden: want Amadis met tien oft twelf dusent Mannen van Gaule ontmoette de Soudanen van Babylonẽ ende Alape by hun hebbende meer als dertich dusent Turcken ende Tarters / ende Godt weet hoe benaut sy gheweest zouden hebben / zoo Brian van Monjaste hun niet ontzet en hadde met eenen grooten hoop Spaniaerts / Bretoenẽ ende Schotten / met dewelcke hy de Ongheloovige dede deyssen. Ende alzoo Amadis hun met eenen ijver vervolghde / zoo troc hem een oudt Man met eenen langhen grijsen Baert totten gordelriem toe by de mouwe / eñ zeyde hem wel straffelijc: Ghy Koninc Amadis / laet dese jacht blijvẽ / ende gaet u kinders ontzetten / die opt wterste zijn van hun leven daer te laten. Ende nauwlijcx en hadde hy die woorden ghesproken / ofte hy en verdween / waer van Amadis gantsch verwondert zijnde / zach over al henen / ende werdt Gandalijn ziende / die synen Standaert voerde / zoo verscheurt / detter qualijc zoo veel heels aen was / dat hy thooft daer mede hadde konnen bedeckẽ / ende by hem Yrguian syn Sone / die in dien dach zoo veel eere behaelde / als eenich nieu Ridder in tien jaren verkreghen hadde. Doen quam Amadis by hun om bescheet te hebben van tghene hy zocht: maer Yrguian hem aenveerdende / toonde hem de Ridder metter Sfiere eñ Lisuart / zeggende: Heere / laet ons by staen ende verlossen die in zulcken noot zijn. Volght my dan / antwoordde hy: ende stekende syn Peert met sporen / dede hy hem plaetse makẽ / slaende ter rechter ende ter slincker syde / ende onder weghen ontmoette hy Galaor / de Koninc Cildadan / den jonghen Quedragant / Talanque ende vele andere Ridders / tot de welcke hy al voorts rijdende / riep: Om Godts wille / ghy Heeren / laet ons Perion ende Lisuart by staen / die bezet zijn. Dit zeggende volghden sy hem / ende wat wederstandt de

Heydenen boden/ sy en kondense niet be=
letten/ofte sy en quamen by hun : Doch
aleer sy daer konden gheraecken/waren
Perion ende Lisuarts Peerden onder
hun doot gheslaghen / ende de Konin=
ghinnen Calafie ende Pintiquinestre ter
neder gheslaghen ende inden wtersten
noot. Doch sy waren met ghewelt we=
derom op ghestaen / ende vochten met
hun vieré zoo kloeckelijc/datter gheenen
Turc noch Araber en dorste ontrent hun
komen / zonder tghewelt van tien Reu=
sen/die hun omcinghelden/ende hun zoo
veel wercx leverden / datse niet meer en
vermochten/ als Amadis aenquam : de
welcke ziende syn Soné in zulcker noot/
werdt zoo ontsteken dat hy gheen doodt
en ontziende sloech middé onder de Reu=
sen / daer van de vier stracx verslaghen
doot bleven. Doch hy ende de syne zou=
dent int leste te quaet ghehadt hebben /
door d'aenkomste des Soudaens van
Persen met de syne/ die alreede d'over-
handt begon te krijghen / zonder de Ko=
ninc Cildadan/ Bruneo/Garvate/Bri=
an / Manely / Listoran / Florestan /
Languines/Abies/ Talanque/Agraies
eñ menige andere die hun te hulpe qua=
mé/ ende die thunder aenkomste de Hey
denen deden wijcken / zoo dat de twee
Koninghinnen / Perion ende Lisuart
weder te Peerde werden gheholpen/
niet zonder groot verlies van volcke/zoo
wel aen d'een sijde als aen d'ander : zoo
dat de Peerden tot over den hoef int
bloet ghinghen : een zake die wel te ghe=
looven is / deurdien beyde de Leghers
hun alsdoen zoo onder malkanderen
menghden/ datter qualijc een levende af
ghekomen zoude hebben / zoo hun den
avondt niet over vallen en hadde. Hier-
entusschen dede de Koninc van Jerusa=
lem groot ghewelt om de Stadt in te ne=
men. Ende om te bewijsen dat hy onder
oft boven wilde ligghen na dat hy d'O=
lifanten in orden ghestelt hadde / ende

voorzien de ghene die de Stadt bestor=
men zouden / zoo quam hy met vijfti
dusent wtghelesen Mannen / ende in
gheneychdé hoofde/meynende de Poo
te in brandt te steken , maer hy wert z
gheweldelijck te rugghe ghedreven/ do
den wtval van de Koninc Guasguilan
Bruneo Balans sone / Angriote va
Estravaus/ Sarquiles ende een groo
menichte van Ridders ende andere/ di
zoo dapper aen vielen datse de Konin
ghevangen namen/ meer als zes duse
Palestijnen versloeghen/tien Olifante
ter aerden velden / ende zeven oft ach
dusent leeders braké/ende daer na kee
den sy wederom. Nochtans en was hie
mede de bestorminghe niet gheeyndich
noch zonder perijckel / want op de zelv
ure vielder eé groot stuc muers vande
Stadt ter neder/twelc de Heydenen ont
schoeyt / ende met Ramshoofden end
ander Instrumenten los ghemaect had
den : Doch int vallen blevender zoo vee
Heydenen onder doot / dat d'ander be
gonnen te wijcken/ ende half moedeloos
werden : te meer om datse verstondé da
hun Overste ghevanghen was/doch ee
vande principaelste Tamerlanes me
tien dusent Heydenen/ dedese met bloot
sweerden wederom keeren. Doen sto
het dus en zoo met de Stadt / want de
Vyanden quamen tot binnen de vorst=
weeringhen/ zoo datse langhé tijt handt
voor handt vochté / ende die van binnen
matteerden : maer de Keyser (die hem
met eenen hoop volcx op de Merct hiel)
verstaende dé noot daer syn volc in was/
quam hun stracx te hulpe / ende deden
zoo veel datse den Vyandt stuytten. Na
resteerter te zegghen wat hierentusschen
ooc ter Zee ghebeurde. Norandel ende
Frandalo met hun ghevolgh zijnde
smorghens heel vroegh ghekomen tot
by de Koninghen van Bugie ende Gilo=
fle gaven sy hun volc teecken van aen te
vallen/ende sy hadden den windt zoo be=

quamen

gnaem / datse int eerste aenkomen wel
vyftich schepen in brandt staecken/ door
het worpen der brandende Lancien eñ
vierballen / doende groote schade onder
de Turckē. De Hertoghe van Ortilense
ende van Alastre/ lieten ooc wel blijcken
met wat eenen yver sy hunnē Heere diē-
den/zelfs ooc de Simmen vande groote
Carake/die Amadis ende die vant vaste
Eylandt overghebracht hadden. Dit
ghedierte zeer snel zijnde / als elc een be-
kent is / zijnde ontrent twee dusent / en
hielden niet op van schietē/ wtte Meers-
e/vant achter Kasteel ende vanden over
loope/ als oftet pijlen gehaghelt hadde:
ende als den Vyandt hun meynden we-
derom te schieten / zoo wisten sy hun zoo
nau te decken met hun schildekens/dat-
mense nie en konde gheraecken noch be-
schadighen. Maer wat wil ic langhe
prologhe maken/ van desen Zee strijdt/
die zoo gheweldich aenghinc / datter in
min als een ure verdroncken over de
vijf hondert Schepen/ ende datse meest
ontzaghen / was dat Frandalo ende
Norandel/ elc in een groote Galiē qua-
men om te klampen het grootste schip
van des Vyandts Vlote / in het welcke
de Koninghen van Bugie ende Gilofle
waren / ende met ghewelt van Riemen
aenkomende / bespronghen sy dat van
achter en van voren/met zulcken heftic-
heyt/dat sper metter vlucht in sprongen/
doodt slaende al wat sy voor de handt
vonden / niet aenziende Koninc noch
Pagie / hoe wel nochtans niet zonder
merckelijc verlies van veel Ridders eñ
vrome Christenen. Ghedeurende desen
handel/de Keyser van Roome eñ Flore-
stan Koninc vā Sardaigne/die verordēt
waren om des Vyandts bagagie aen te
tasten/ziende ooghschijnlijc datse begon-
den te flauwen/quamen van tersyden in
drucken / ende maecttender zulcken gat
in/dat de Turcken hier door ten deel den
slach verloren; Want ziende hun be-
spronghen van achter ende van voren/
namen eenighe de vluchte/ andere meyn-
den hun te vergaderen eñ te wederstaen/
maer te vergheefs/want de Koninginnē
Pintiquinestre ende Calafie met hun
vrouwen/gaven hun zoo veel wercx/dat
de Keyser van Trebisonde / Dardarie
Koninc van Breigne / met veel ander
vrome lieden die hem volghden / moestē
bekennen noyt ghezien te hebben beter
vechten. Ende zoo sy passeerden van rije
tot rije/slaende ter rechter ende ter slinc-
ker handt / vonden sy Amadis / Esplan-
dian/Perion/ Lisuart ende den meesten-
deel der Ridders wt groot Bretanien
ende Gaule/ onder eenen hoop verstrop-
de Persianen / die de rugghe keerden /
met hun Soudaens/Tamerlanes/Ca-
lifes / en ander voet-volc ende Peerde-
volc: Maer sy werden zoo wel ghedient/
datter te geenen daghen daer na zulcken
doot slach en ghe schiedde: Want tbloet
liep lancx het veldt / even ghelijct alst ee-
nen grooten ende lancdurighen slach-
reghen ghereghent heeft: Ende zonder
dattet begon doncker te worden / daer
en zoude niet eenen vanden vyandt ont-
komen hebben. Maer Amadis beval de
Trompetten het vertrec te slaen/ verho-
pende sander daechs de goede Fortuyne
te vervolghen: die hun Vyanden te meer
tegen was/ zo wel te water als te Lan-
de / deurdien inden zelven dach groote
menichte van hun schepen verbrandē/
andere te gronde ghinghē / hun Overste
doot / ende de reste verdreven ende scha-
deloos. De ghene die de Stadt bestorm-
den / als voren / eenen nieuwen moet eñ
couragie hernomen hebbende / om hun
groote schade te wreken / dedē hun beste
om die t'overweldighen / het welcke sy
ten langhen lesten wel hadden moghen
doen: Maer verstaende dat hun volc de
nederlaghe hadde/ quam hun eenē schric
ende vreese int lijf / zoo datse zonder oor-
den de Stadt verlieten. Het welcke de
Keyser

Keyſer ghewaer wordende / ſloech van achter inden ſteert / zoo datter wel tien duſent doot bleven/maer de duyſterheyt hun overvallende / was hy ghedwonghen hun te verlaten/ende keerde weder nade Stadt/ſtellende de reſte wt tot ſanderdaechs vroegh. Maer zulcx en was het voornemen der vluchtende niet : de welcke hun vergaderende zoo ſy beſt konden / beſloten hun leven te behouden in hunne ſchepen(zoo daer noch eenighe waren)ende by nachte noch na Natolien te zeylen / zoo ſy eenighe gheleghentheyt vonden : het welckt ſy terſtondt te wercke ſtelden / ende t'allen ghelucke vonden ſy noch de reſte van hunne Armade / die door dwangh van winde aende ſyde van Tracien was moeten aen komen : ende Godt weet wat eerbiedinghe ſy malkanderen beweſen / wie eerſt oft voren tſchepe zoude gaen. Een zake weet ic v wel te zegghen / dat is / datter meer als zes duſent door haeſt verdroncken / die aen ſtrand' quamen ghedreven / alzoo tghetal der ſchepē kleyn was/ in aenzien des ghetals die hun zochten te ſalveren: ende het hadder noch ergher ghegaen / zonder de Mane / die ſchoon ende klaer begon te ſchijnen/ by de welcke ſy d'anckers lichten/ende tzeyl ghinghen. Waer van de Grave Fandalo terſtont de wete kreech/by de gene die op de wacht geſtelt waren : ende wat neerſticheydt hy dede om hun te achter halen/zoo en konde hyſe niet krijghen / midts den goeden windt / hoe wel eenighe van ſyn beſt bezeylde ſchepen hun naecten ende ghedwongen waren met hun te ſlaen/twelc ſy deden met zulcken ſtouticheyt/ datmē wel konde ſpeuren den ijver die ſy hadden om hun te ſalveren : want ghelijcmen een wilt Vercken dat bezet is/ hem ziet verweeren met ſyn ſlachtanden zoo datter qualijc een van ſyn vervolghers derf ontrent komē/ van ghelijcken dede dit benaut volc/wederſtaende hunne vyanden zoo hefrichlijc / datſe teghen hu[...] nen danc de Zee aendeden/ende d'ande[...] zonder meer byſtandts hun niet en ko[...] den vermeeſteren. Merct hier hoe [...] verghinc met deſe wtermaten groo[...] menichte der Heydenen. Ende aldu[...] was volbracht het Schrift dat de Ri[...] der metter Sphere vondt met gulde le[...] ters gheſchreven inde Koperen Roll[...] op de Fonteyne / daer Alquife hem de[...] blijven / alzoo ghy voren int vijfde C[...] pittel verſtaen hebt.

Hoe de Chriſten Princen, ghekomen zij[...] de tot byſtandt des Keyſers van Co[...] ſtantinopolen, beſloten elc na ſyn Lan[...] te keeren : ende vanden aenſlach een[...] gher Ridders om te gheleyden de K[...] ninghinne Mabile.

Het achtentwintichſte Cap.

DEſe Capiteynen ter Zee w[...] dergheкeert zijnde/van tve[...] volghen hunner Vyanden ende alle de ghequetſte gh[...] neſen/ die gheduerende tbeleg van Conſtantinopolen ghewondt war[...] zoo nam elc een voren om na ſyn Lan[...] te keeren : het welcke ſy de oude Keyſe[...] te kennen gaven. De welcke (na ve[...] vriendelijcke danczegghingen) hun ze[...] de dat hy ooc van meyninghe was/ he[...] wederom te begheven tot een eenzaen leven / ter plaetſe daer hy was voor d[...] betooveringhe ſyns behoudts Soue e[...] ſyner Dochter Nu zoo was Vrgand d'onbekende oorzake van dit haeſtic[...] vertrec / want ſy waerſchoude den Ko[...] ninc Graſandor / datter eenighe van ſy[...] onderzaten van meyninghe waren ee[...] ander Koninc te kieſen / door de lanc duerigheydt van ſyn afweſen/meynend[...] dat hy doot was / ofte immers dat h[...] nimmermeer wederkeeren en zoude derhalven beſloot hy 'ſander-daechs t[...]

ver,

vertrecken. Ende alzoo de Koninghinne Mabille syn Huysvrou groote genuechte inde jacht hadde/zoo dede hy noch ten zelven daghe vertrecken de Schepen die hem de Keyser schone tot syn reyse na een havẽ twee dach reysen van daer/ alwaer hy te lande zoude komen/ om onder weghen te jaghen ende te vlieghen. Het welcke de Ridder metten Kruyce/Perion ende andere verstaende/zeydense hun te willen ghelcydẽ tot datse tzeyle zouden gaen. Ende wy dan? zeyde de Koninginnen Calasie ende Pintiquinestre/meynt ghy dat wy achter willen blijven? wy zullen met v trecken/ indient v belieft/ zoo wel om v te verzelschappen/als oock om de zelve ghenuechte die ghy hoopt te hebben. Van ghelijcken beloofde den jonghe Florestan/ de twee Reusen Argamont ende syn Zone/ ja tot vijftich toe/die hun smorghens vroechlieten vinden ten huyse van Grasandor/de welcke orlof nemende/met syn Huysvrou de Koninghinne/ende Koninghinne Oriane/ ende andere Princessen/ Groote Vrouwen ende edel Vrouwen/ stelden sy hun op weghe: ende de dry Keysers/Amadis ende Esplandian deden hun ghelcyde een mijle vander Stadt: alwaer sy hun te Gode bevelende/ keerden weder den wech die sy komen waren: by hun latende boven de twee Koninghinnẽ/ de Ridder metten Kruyce ende metter Sfere/ Heer Galaor/ Florestan/ Agraies ende de Koninc Heer Bruneo/de Koninc Brian ende de Koninc Grasandor/ de Koninc Gasquilan ende de Koninc Cildadau/ de Koninc Garinter van Dacent/ ende de Koninc van Hongrijen/ de Koninc Talanque ende de Koninc van Jugurte Garinter/ de Koninc Arban van Norgales ende de Koninc Dardarie vã Breigne/ Heer Quedragant/ Heer van Sansuegue/ Galvanes Heer vant Eylandt van Mongaze/ ende de Grave vã Alastre/ Alin Sone vanden Grave van Ortilense/ Man ely de Reuse ende Ambor van Gandel/ Angriote van Estravaus ende Sarquiles syn Neve/ de Prince Brandalis ende de Marcgrave Saluder/ den vromẽ Ammirael Frandalo/ ende de Koninc Norandel/ Bravor Sone des Reusen Balan ende Garvate van Vreesendael/ de Reuse Argamont ẽ Ardadil Canile syns Soons Sone. Quedragant ende Abies van Yrlandt/ ẽ van gelijcken Vaillades/Languines/ Florestan ende Parmenir syn Broeder/ Galaors ende Perion/ des Koninex Galvanes Sone/Dragonis/Palomir/ de Grave Gandalin/ met Yrgupan syn Sone/ Brunerte des Keysers Esplandiau Standaert-drager/ Telups den Duyts ẽ Belleris/ Frandaloos Cousijn/met Giontes/na maechschap vandẽ goeden overleden Koninc Lisuart. Dese vijftich zoo Koninghen als vrome Ridders/met de twee Koninghinnen Pintiquinestre ende Calasie deden Grasandor ende Mabile wtghelcyde tot aende Zeestrandt: ende met hun nemende elc een Schildtknecht die hun de Lancien ende tHelmet droegh/ passeerden sy dien dach met den Reygher te vanghen/ de jacht tot sanderdaechs wt stellende/ komende in een foreest vijf mijlen van Constantinopolen gheleghen/ dat ghepasseert zijnde/quamẽ sy in een schoone pleyne/ daer een Riviere door liep/over de welcke een brugghe lach/ ende aen d'over sijde een Slot/vant welcke sy zaghen komẽ twee Ridders in swerte wapenen/ toegherust om te vechten/ de welcke komende aen een recke/ recht over tpoortael/ namen elc een Lancie wt een groote menichte die daer stonden: ende rijdende na de Brugghe/ zondense een Joncvrouwe aende ghene dier quamẽ/ hun verbiedende de passagie. De Joncvrouwe ontmoette hun ontrent twee booghscheuts vande brugghe/ ende by hun komende/ vraechde sy wie d'Overste van hun allen

was. Jonckvrouwe / antwoordde de
Koninc Galaor/wy zijn even edel/ ende
tsamē een Ghezelschap. Voorwaer/zey-
de sy/ ic ghelooue dat ghy de waerheydt
zeght : want ic en hebbe van myn leven
gheen Ridders ghezien fraeyder toeghe-
rust. Nenhoort nu het begheeren der
ghener die my aen v lieden ghezonden
hebben. Sy verbieden v (hun toonende
de twee Ridders vant t'Kasteel)het over
gaen der brugghe / die sy aenghenomen
hebben te bewarē een jaer lanc ghedue-
rende / door tbevel der ghener die sy be-
minnen/zonder eenich Ridder daer over
te laten komē/ ten zy op dese conditie die
ic v zegghen zal. Een alleen en zalder
niet overgaen / ten zij dat hy teghen een
van hun metter Lancie steke : ende zoo
sy twee zijn/zal elc Man voor man zijn/
ende zoo d'aenkomende afghestekē wor-
den / ende d'onse te Peerde blijven / zoo
zullen sy daer door verliesen hun schilden
ende Peerden/ die sy zeynden zullen aen-
de ghene die hun te wercke ghestelt heb-
ben/maer indien sy de nederlaghe hebbē/
zoo moeten sy tzelve verlies ghenieten/
ende zullen ongheghouden wesen / lan-
gher te bewaren dat sy aenghenomen
hebben. Nochtans oftet ghebeurde/datse
alle vier / dat is dese ende de ghene ter
aerden vielen ten eeesten renne/ zoo zul-
len sy mogen malkanderē metten sweer-
de toegaen/ op de zelve conditie als met-
ter Lancie/ende ofter maer twee en vie-
len / die zullen malkanderen ooc metten
sweerde moghen bevechten/zoo sy willē/
alzoo ic ghezeydt hebbe. Ende indien-
der niemandt vanden Peerde en valt/
zoo zullen sy wederom beghinnen / zoo
langhe tot dat d'een oft d'ander afghe-
stooten wordt/oft alle beyde : andersints
en moghen sy mettensweerde niet vech-
ten: ende indien de twee Ridders die my
ghezonden hebben/dese eere moghen be-
halen van in een jaer gheduerende niet
afghestooten te werdē/ zoo hebben hun-
ne Vryerssen hare liefde hun verzeker[...]
ende niemandt anders ter weerelt te b[...]
minnen. Dit zijn de conditien die gh[...]
lieden moet nakomen / indien ghy lied[...]
over de brugghe begheert te reysen / h[...]
welcke sy bidden hun niet qualyc af[...]
nemen / alzoo sy Ridders zijn als gh[...]
lieden/ēn het daer zonder niet zijn en k[...]
ofte ghy lieden en hebt ooc Vriendinn[...]
aende welcke ghy ooc hunne schilden e[...]
Peerden meughet presenteren / indie[...]
tgheluc v meer mede wilt als hun. Z[...]
kerlijc antwoordde Galaor/de Ridder[...]
hebbē groot ghelijc tbevel hunner liefst[...]
na te komē/ dan het is my leet van hun[...]
nent weghen(ghemerct hunnen goede[...]
wille) datse opheden eerst zulcx aenvan[...]
ghen/deurdiē desen dach hun wel moch[...]
te ontslaen / ende den aerbeydt afneme[...]
voor tgantse jaer zoo ic achte : dus gae[...]
hun zegghen dat wy de brugghe passe[...]
ren zullen / op de conditen ons aenghe[...]
dient. Doen keerde de Jonckvrouw[...]
wederom/ ende de twee Ridders begon[...]
nen te lacchen/ verhopende de Bijstaen[...]
ders ghenoechte aen te doen / ziende ee[...]
deel ter aerdē vallen die hun zouden ko[...]
men bespringhē. D'ander maecten hu[...]
rekeninghe wel anders / ende d'eerste
meynden sy zoudense haest vermeesteren
tot hunner schande. Maer Mabile zey-
de/ziet toe / dat v zulcx zelfs niet en we-
dervare. Nu alzo spliedē over wech redē
twee ende twee/ zoo accordeerden sy dat
de voorste eerst zouden beghinnen ende
zoo vervolghens: zoo dat Belleris des
Admiraels Fandaloos Neve ēn Gion-
tes d'eerste waren/de welcke met vollen
loope/reden teghen de twee Ridders/ ēn
was hunne ontmoetinghe zoo ghewel-
dich/ dat de Lancien van Belleris ende
Giontes braken dicht aende hant have/
maer de Ridders vander Brugghe lich-
tense beyde wt den zadel / zoo datse ter
aerden vielen ghestrect zoo lanc alsse
waren,

Doen quamender vier Schildt-knapẽ/ die terſtont aenveerdẽ ende wech brachten hun Schilden ende Peerden. Hierentuſſchen de twee afgheworpen Ridders vertrocken aen d'een ſyde / om te zien hoe't vergaen zoude met Brunere ende Telups den Duyts/ die beghonnen te loopen : maer en haddent de twee eerſte niet goet/ deſe haddent noch ſlimmer. Dies de Koninghinne Mabile haer niet en konde outhoudẽ van lacchẽ/ ende zeyde: na dat ic zie / zoo zal men deſe vier andere Peerden moeten bezorghen. Dit zegghende / zoo quamen Gandalin met Yrguian ſyn Sone ten ſpele / twelc hun tot verdriet keerde/ wãt hun Schilden ende Peerden werden ooc door de Schildt-knapen by d'andere van hun Medeghezellen ghelepdt : waer van Dragon ende Palomir hun wel meynden te wreken / ende metter daet liepen zoo recht ende met zulcker kracht op de Ridders / dat hunne Lancien in ſtucken inde locht vloghen : maer wat waſt ? ſy werden zoo wel afghewor pen als d'andere/ ende werden Schilden ende Peerden quyt: ende der ſwerte Ridders Lancien waren noch heel. Doen quamen Perion van Sobradiſe ende Galvanes te voorſchijn /de welcke hunne Peerden de ſporen ghevende / liepenſe teghen de ſwerte Ridders / ende deurt groot ghewelt braken ſy hunne Lancien / ende Galvanes viel ter aerden/ maer Perion niet / doch daer ſy teghen reden / bleven vaſt zitten / ende hun werden verſche Lancien ghebracht: ende alzoo malkanderen wederom ontmoetende/ brakenſe wederom hunne Lancien/ ſtootẽ d'een den anderen met lichaem/ hooft ende Schildt zoo gheweldelijc/ dat den ſwerten Ridder eenen ſteghelreep quijt wert/ maer Perion dede zulcken ſpronc / dat hy opt velde half van hem zelven lach: dies de Peerden ooc byde Schildt-knapen by d'andere ghelepdet werden / latende Perion ende Galvanes wel beſchaemt over hunnen val. Florſtan ende Parmenir ſyn Broeder/ quamen alſdoẽ ter bane/ rijdende met zulcker kracht teghen de Ridders vander Brugghe/ datſe alle vier hun Lancien braken/ hierom werden hun vier andere ghebracht/ ende weder keerende /liepen ſy wederom teghen malkanderen / dat Perion ende Parmenir hun Lancien op d'ander braken/ maer ſy werden met eenen uter zadels ghelicht/ doende znlcken ſpronc/ dat men meynde dat ſy den hals ghebroken hadden. Voorzeker / zeyde de Koninghinne Mabile/ ghy zult bevinden dat ſe een profeterſſe zal gheweeſt hebben / eñ

dat zulcx wesen zal als ic ghezeydt heb-be. Doen werden de Schilden ende Peerden der lest afghewozpene wech ghebracht/ghelijc de voorgaende: midts-dien reden Vaillades ende Languines teghen de swerte Ridders / diese met d'eerste ontmoetinghe ter aerden stietē: het welcke den Ridder metter Sfere eñ metten Kruyce zoo speet/ datse wel ghe-wilt hadden hun dadelijc te moghē wre-ken: maer het was Quedragants ende Abies van Yrlandts beurte / de welcke reden teghen de twee Ridders wat de Peerden loopen mochtē/op hun de Lan-ciē brekende/ende byeen komende/ raec-ten sy malkanderen zoo zachtkens / dat Abies ende Quedragant ter aerden vie-len/ weder sy wilden oft niet / zoo datse qualijc wisten oft dach oft nacht was: ende de Ridders voor by rijdende / ghe-lekē oftse twee Torns gheweest haddē / zittende op hun Peerdē oftse inde zadels ghemetst waren gheweest: De Schildt-knechten en vertoefden niet langhe/ ofte sy en ghinghen met de Schilden ende Peerden deur van d'andere. Ende de verwonnene blijvende te voet/ wenschtē by hun zelven dat alle hun medeghezel-len vanden zelven zope mochten hebben als sy ghehadt hadden / hooghlijcx prij-sende de Bewaerders der Brugghe. Alsdoen traden voren Argamont ende Ardadil Canile/ wel ghemoet om d'eere hunner Vrienden te verbeteren. Ende deurdien het Reusen waren/ waren d'an-dere t'onvreden/ die noch niet te wercke gheweest en hadden / meynende dat die vander Brugghe dese niet en zoudē kon-nen wederstaen/ ende alzoo wel voor hun zic hadden willen verzoecken: Doch sy werden daer na ghewaer datse noch tijts ghenoech zouden komen: want de twee swerte Ridders namen elc een vande stijfste Lancien dier tegen de recke ston-den ende zonder langhe te toeven/ liepen sy zoo recht tegen de Reusen/ datse beyde

de steghelreepen verlaten moesten / b… kende hun Lancien meer als in tien st… ken. Nu zoo hadden Argamont e… Ardadil hunnen steet ghemist/ door i… grooten ijver die sy hadden om eere… behalen/ doch int passeren raecten sy m… kanderen zoo sterckelijc / datse alle vi… by na buyten ghevoelen waren / me… door de steken der Lancien die de Reu… ontfanghen hadden / ende daerenbov… dese harde stooten / zoo moesten sy me… (wildense oft wildense niet) even wel d… zelven ganc gaen die d'ander ghega… waren: daer over die vant Kasteel ov… luyde lacchende / riepen dattet elc e… verstaen konde: De wyle de tw… Duvels verbaert zijn / zoo en behoev… de onse niet bevreest te zijn. De Koni… Galaor dese woorden hoorende zeyde:… meyne voorzeker dat dese Bruggh… wachters twee Gheesten zijn / die on… voornemen willen beletten. Dat moch… wel wesen/ antwoordde de Koninc Bri… van Monjaste / ofte Vrgande om m… ons te spotten/ doende ons alle uyten z… del stooten / moet een nieuwe tooverij… aengherecht hebben. Gheduerende de… rede leydden de Schildtknechten wec… de Peerden ende Schilden van Arga… mont ende Ardadil / die brenghende b… d'ander. De swerte Ridders hadden al… reede versche Lancien ghenomen / ver… wachtende Bravor Sone vanden Reus… Balan/ ende Garvate van Vreesendael… teghen de welcke sy hunne Lancien bra… kē/ maer d'ontmoetinge was zoodanich… dat Bravor ende Garvate niet bete… koop en hadden als alle de voorgaende,… zoo dat hunne Schilden ende Peerden… d'ander moesten verzelschappen. Du… zoo quamen de Koninc Norandel ende den vromen Frandalo voor de handt / ende het ghelucte hun zoo wel/ datse alle vier hun Lancien braken/ het welcke de Schildt-knechten ziende / brochten elc een versche Lancie / met de welcke sy

ma…

malkanderen zoo treften/ dat Morandel ende Frandalo wederom hun Lancien braken: maer de wachters der Brugge deden beter / want hunne Lancien heel behoudende / lichteden sy d'ander wten zadel datse eenen harden val deden: dies die vander Stercte riepen: De twee Ridders hebben heden de Papegaepen qualijc ghenoech ghetracteert: het welcke sy zeyden om dat de vijftich Ridders by na alle ghedamaskineerde ofte ghecouleurde Harnassen aen hadden. Doen stelden zic te wercke de Prince Brandalie ende de Margrave Saluder/ die metten eersts steec ter aerden laghen/ ende d'ander behielden hun Lancie noch heel: het welcke al de bystaenders dede verwonderen/ ende bekendē nopt twee zoodanighe Ridders ghezien te hebben. Angriote van Estravaus ende Sarquiles en vercoefden niet langhe/ ofte sy en deden oocc hun beste / zoo datse dry mael hun vast hielden / nochtans moesten sy hun Peerden ende Schilden ooc te pande laten: hun volghde / Manely ende Ambor van Gandel/ dese twee en deden gheenen grootē wederstandt als ooc niet de Grave van Alastre ende Alarin / welckers Schilden ende Peerden den hoop vande voorgaende hielpē versterckē. Hierom Quedragant ende Galvanes het ghezelschap verlatende/ reden met zulcken snelheyt na de swerte Ridders toe/ dat hunne Lancien alle vier inde locht vloghen/ maer Galvanes ende Quedragant vielen beyde van hun Peerden / door de kracht der ghener die sy ontmoetet hadden / de welcke terstont andere Lancien kreghen / ende ziende Dardarie Koninc van Breigne ende Arban van Norgales ghereet om wel te doen / tracteerden sy die even als de voorgaende / zoo dat de Schildt-knechten hunne Peerden ende Schilden aenveerden ende wech brachten. Alsdoen quamen ter bane de Koninghinne Calasie ende Pintiquinestre/ die de Ridders te recht treften / zoo datse hunne Lancien op hun braken / doch moesten evenwel hunne lenghte opt velt nemen/ min noch meer als de voorgaende. Wat zal ic u meer zegghen? Garinter ende Talanque en voeren niet een hayr beter / noch Gariuter Koninc van Hongryen ende Guasquilan van ghelijcken/ met de Koninghē Cildadan/ Brian en de Grasandor. Nu alzoo het des Koninx Agraies ende don Bruneos keer was / leetschap hebbende van zoodanighen avontuere/ reden na de swerte Ridders ontsteken niet gramschap/ zoo datse van weder syden dry Lancien op malkanderen braken/ maer metten vierden loop/ werden sy afghestooten/ ende moesten d'aerde bezoeckē/ ende hunne Peerden ende Schilden werden ghelogeert by d'ander. Na dat ic kan bemercken/ zeyde de Koninghinne Mabile/ al waert dat de twee Ridders vande Brugghe hun Peerden verloren/ sy en behoeven daerom niet te voet te gaen / alzoo sy er vele verovert hebben. Voorzeker/ Mevrouwe/ antwoordde Galaor / ghy zegt de waerheydt/ want sy hebbender alreede achtenveerdich tot hunnen verdoene/ ende mogen hun wel beroemen die verkreghen te hebben vande beste Ridders der Weerelt/ doch ic zalder tegben wesen (indient my moghelijc is) datse tmyne niet ghenieten en zullen. Dit ghezeydt hebbende/ hy ende Florestan/ den kloecken Lancier redē tegen de twee Brughbewaerders / ende hielen hun zo vromelijc aen weder syden/ datse elc zeven Lancien op malkanderen braken/ aleer d'een oft d'ander de zale ruymde: maer ten zevensten loop stieten sy malkanderen zoo geweldichlijc met lichamen / Helmetten ende Schilden opt lijf/ dat de swerte Ridders hun steghelreepen verloren / ende ghevallen zouden hebben / zoo sy de halsen hunner Peerden niet omvat en hadden: ende al met eenen Galaor ende syn

Medeghezelle/half verdooft van zulckē
harden gheſtoot/vielen ter aerden: waer
van Mabile gantſch verwondert zijnde/
begheerde dat Liſuart ende Perion op-
houden zoudē van meer te ſteken / want
ghy beyde te Peerde zijnde / zult veel eer
waghens konnen bekomen / om deſe te
voeren die te voet zijn. Zoo en moetet
my niet wel gaen / antwoorde Liſuart
ofte tuypne moeter blyven / oft ic moet
een anders hebben. Van ghelijckē ſprac
ooc de Ridder metter Sfere. Nu zoo
waſt ontrent elfe uren / ende de twee
ſwerte Ridders waren zoo na by Perion
ende Liſuart / datſe d'antwoorde hoor-
den/dieſe de Koninghinne gaven. Dies
ſy met eene beleeftheydt teghen hun zey-
den: Voorwaer Heer Ridders/ de Jonc-
vrouwen die wy dienen/zullen groot be-
haghen hebben / ghenietende uwer bey-
der Schilden ende Peerden. Voor zulcx/
ende voor u lieden ooc/ zullen wyſe noch
behoeden/ antwoorde Perion/ daer en
teghen hebben wy d'uwe al ons ghere-
kent / om die te ſchencken aen de twee
Koninghen / die ghy zoo roulijc afghe-
ſtooten hebt. Hiermede vertrocken ſy
van malkanderen / ende hun omkeeren-
de/ gaven ſy hun Peerden de ſporen / eñ
ſtaken malkanderē door de ſchilden / dat
de ſtucken inde locht vloghen / ende dat
meer is/by een komende/geleec het ſtoo-
ten van hun Helmen / Harnaſſen / ende
Schilden het ſchetteren eens Donders/
zoo datſe alle vier/half bedwelmt d'aer-
de bezochten: doch met een dapperheydt
ſpronghen ſy op / ende ſlaende de handt
aen t'ſy gheweer / beghonnen ſy een ghe-
vecht niet om ghelijcken / doende tvier
in overvloet wt hunne Harnaſſen / ende
tbloedt wt hunne lichamen ſpringhen /
zoo dat d'aerde van coleur veranderde
hoe wel d'een noch d'ander eenich teec-
ken van moeheyt liet blijcken/maer zon-
der hunnen aeſſem te verhalen / laeyden
ſy malkanderen zoo ſwaer ende dicht/

datſe hun ten leſten bevondē zonder [...]
ſtuc heels van Harnas oft ſchildt. I[...]
vielen ſy malkanderen om tlijf/ende [...]
gewelt van armen/ ſlingeren / den [...]
in te douwē ende anders zochten ſy m[...]
kanderen om te brenghen/ ende een [...]
de te maken van hun gevecht oft lev[...]
maer daer quam een duyſter wol[...]
over hun/zoo datmenſe niet zien en k[...]
de : ende ſtracx daer na de Sonne i[...]
miſt door brekende/zachmē de vier R[...]
ders zonder Helmen / de twee So[...]
omhelſende hunne Vaders/ Amadis[...]
Eſplandian/ende midden onder hun [...]
ouden Alqueif met ſynen witten e[...]
langhen baerde / die hem door de lo[...]
aldaer hadde laten brenghen om zulck[...]
perijckeleuſen aenſlach te verhindere[...]
ende om hun te vereenighen/het wel[...]
hy hun willende te verſtaen gheven/ z[...]
de hy hun : zoo moet my Godt helpe[...]
ghy vrome Heeren/ten waer niet voeg[...]
lijc gheweeſt/ dat een oft twee van u l[...]
den d'eere deſes ghevechts behaelt ha[...]
de/ dewijle ghy lieden maer een zijt / e[...]
vleeſch ende (metten korſten ghezeyd[...]
even vroom ende kloec. Doen quam[...]
Amadis te voren/ dat hy de zelve wag[...]
die hem verſcheen doen de Batalie gh[...]
ſchiedde/ende beyde ſyn Sonen ontzett[...]
de. Ende Perion werdt hem ooc ke[...]
nende als hem verloſt hebbende / wt [...]
handen vanden Reuſe / die hem op de[...]
waghen ghevanghen hiel int Eplan[...]
daer Alquiſe hem ghebracht hadde.
Ende hy was ooc haer Vader / by [...]
welcke hy hem ontbodē hadde/dat hy [...]
eens zoude zien te zulcker plaetſe / da[...]
hy om de verzekertheyt ſyns levens ni[...]
voor en zoude willen verkieſen de hal[...]
Weerelt. Het welcke ooc de waerheyt[...]
was : want zonder twijffel / als hy al[...]
daer quam /zoo waſt met tghevecht tu[...]
ſchen hem ende ſyn Vader alzoo gheſte[...]
dat hun de doot na by was / zonder de[...]
onverhoopte ontzettinghe: deur dien da[...]

Amadis ende Esplandian / te rugghe
tellende alle Vaderlijcke liefde tot hun
Zonen/om d'eere der victorie te behalẽ/
wilden het eynde deses strijdts zien/daer
quame af dat wilde. Ende Perion ende
Lisuart niet wetende teghen wien datse
vochten/deden hun beste zoo veel de Rid
derschap vermochte. Nu komende tot
onsen propooste / zoo haest als Perion
ende Lisuart zaghen de faute die sy be-
gaen hadden/teghen hunne Vaders/zoo
vielen sy op hun knien/ootmoedelijc bid-
dende om verghiffenisse / alzoo't door
onwetentheyt gheschiedt was: ende dat
meer is / zeydensy / zoo staet ons dese
dwaesheydt dier ghenoech / want alzoo
op vechtende verre tquaetste hadden/
souden t'leven daer hebben moeten latẽ /
zoo desen goeden ouden Man ons gheen
ontzet ghedaen en hadde. Doen qua-
men by hun de Koninghinne Mabile eñ
alle d'afghewordpen Ridders: de welcke
siende zulckẽ ghezelschap/ende zoodani-
ghen wreeden strijdt verandert in dus-
danighen blijschap/warẽ sy verheught/
hun zelven niet t'onvromer houdende /
zijnde wt de zadels ghestooten / by de
ghene diese hieldẽ voor de beste Ridders
der Weerelt: tot de welcke sy al lacchen-
de zeyden: zekerlijc / myn Heeren / ghy
hebt ongheluc ghehadt / het hadde v be-
hooren ghenoech te wesen ons zoo qua-
lijc ghetracteert te hebben / zonder ons
van onse Peerden te berooven / ghelijc
ghy ghedaen hebt Ghy meught zegghẽ
dat v believt / zeyde Amadis / een zake
wil ic wel bekennen / dat is dat wy de
sterckste gheweest hebben / daer van
ghetuyghnis konnen gheven de slaghen
die wy op onse schouderen draghen.
Hier mede werdense allegader lacchen-
de / ende gaende na t Kasteel / en waren
zo naulijcx binnen/ ofte Urgande d'On-
bekende en was by hun met Meester
Helisabel / die sy medeghebracht hadde
om de ghequetste te ghenesen: Want
door hare konste wist sy wel wat hun
wedervaren zoude. Alle de Ridders ont-
haeldense vriendelijc / ende sy met een
goede gratie zeyde hen: Voor zeker
myn Heeren / het waer al veel beter v
Koninckrijcke in ruste ende vrede te hou-
den / dan alzoo de weghen te bespieden /
gelijc ghy doet. Ach / Me-vrouwe / zeyde
Amadis / werden alle bespieders der
weghẽ zoo wel ghekastijdt / als wy zijn /
ic meyne datmender weynich vinden
zoude. Doen werden de vier ghequetste
Ridders ontwapent / ende op kostelijc-
ke bedden ghelept / alwaer hunne won-
den verbonden werden na den eysch:
ende Amadis verhaelde hun / datse desen
aenslach ghemaect hadden / doen hy met
de dry Keysers na Constantinopolen
keerde / oorlof ghenomen hebbende / van
Grasandor ende de Koninghinne Ma-
bile. Ende myn Zone ende ic besloten
zulcx / zonder yemandt een woordt daer
van te spreken / als alleenlijc een Schildt
knape / die ons dese Wapenen bracht die
wy aenghehadt hebben: ende wy heb-
ben alle den nacht ghereden om voor v
lieden hier te wesen / alwaer ic beter ghe-
streelt ben gheweest / als oyt van myn
leven.

Hoe Amadis, Esplandian, Perion ende Lisuart keerden na Constantinopolen, latende Grasandot ende de Koninghinne Mabile int ghezelschap van andere Ridders, die hen verzelschapten tot aen de Zee.

Het negenentwintichste Cap.

NU zoo vertelt de Historie dat den tweeddẽ dach / dese avon-tuere ghepasseert zijnde / alzo ghy verstaen hebt / vele Rid-ders trocken / wt Constanti-nopolen / om Amadis ende Esplandian te zoecken / die sy meynden verloren te wesen:

wesen : maer sy haddender ten eersten
tydinghe van: ende met advijs van hun
allen / werden voor de ghequetste Rid-
ders draech-koetsen ghemaect / eñ keer-
den na Constantinopolen / om Oriane
ende Leonorine wter pijne te helpen /
die niet zonder weenen en hadden ghe-
weest / sindert de tydinghe van hun af-
wesen. Sy lieden inde Stadt ghekeerdt
zijnde / ende de Vrouwen noch bedroeft
zijnde / verstaen hebbende tghevecht /
zoo werden sy noch eenichsins verblijdt /
door 'tzegghen van Meester Helisabel /
die hun beloofde de ghewondde (met
Godts hulpe) haest op de been te helpẽ.
Om dese oorzake / nam de Keyser van
Trebisonde voren niet te vertreckẽ voor
sy en waren ghenesen / om met hem te
lydẽ de Ridder metter Sphere eñ met-
ten Kruyce. Het waer ongheloofelijc om
zegghen / d'eere ende goede onthalinghe
diese hierentusschen bewesen den ouden
Alquise / ende de ghenuechte die de Prin-
cesse Gradasilee nam om te wesen by de
Ridder metten Kruyce / die sy meesten-
deel ghezelschap hiel / alzoo sy hem zoo
wtnemende lief hadde / datse gheen ghe-
noechte noch ruste en hadde / dan als sy

hem zach. Nochtans de maechdelijck
schaemte en liet niet toe hem mondeli
ghe te verklaren tgene sy dach eñ nac
int herte droech. Wel is waer datse m
d'oogen eñ manierẽ van doen hem zul
ghenoech te kennen gaf / ja zoo veel / d
een jonc Edelman / Staet jongheli
vanden Keyser van Trebisonde / Son
vanden Hertoghe van Alfonte zulcx g
waer werdt: ende om tblijde ghelaet d
de Ridder metten Kruyce haer toond
zoo hiel hijt voor ghewis: datse malka
dereu beminden / hoe wel hy onghelij
daerin hadde : ende even wel dese syn
meyninghe broude veel wonders / alzo
ghy noch verstaen zult. Nu om tot on
voorgaende propoost te keeren / de Key
ser van Trebisonde ziende dat de ghe
nesinghe der ghequetste zoo haest niet e
volghde als hy wel ghemeynt hadde / be
sloot hy synen staet ende treyn voren t
zeynden / onder de gheleyde vanden Her
toghe van Ortilense / om de Keyserinn
te verwittinghen d'oorzake syner ver
toevinghe. De Hertoghe van Ortilens
zulcken last hebbende / ghinc terstom
tzeyl met de gantsche Vlotee die vã Tre-
bisonde ghekomen was / behalven me
honder

hondert Schepen / die hy aldaer liet om syn Heer over te brengen: ende de windt was hem zoo dienstich / dat hy in korte daghen aenquam daer hy wesen wilde: ende werdt vande Keyserinne / ende van de twee Princessen Onolorie / Gricelerie / ende andere zoo wel ende vriendelijc ont-haelt, alst moghelijc was. Ende sy hadden alreede verstaen al watter ghedue-rende d'oorloghe ghepasseert was / zoo in Constantinopolen / als daer buyten / ende de ghescheidenissen vanden Ridder metten Kruyce. Ende om te weten hoe sy aende wete quamen / zult ghy verstaē / dat zoo haest de beleghe ringhe ghelicht was / de Ridder metter Sphere met Alquife alleen sprac / ende haer zeyde: myn goede Vriendinne / my dunct den tijt nu verschenen is / dat ghy my beloofdet na Trebisonde te reysen tot Me-vrouwe Gricelerie / om haer zekere tijdinghen van my te brenghen / dus bidd'ic v uwe belofte te willē houden. Myn Heere / zeyde sy / ic verhope op morghen te vertrecken / ende te volbrenghen alles wat ghy my bevelen zult / hierentusschen schrijft haer int langhe / ende laet my vryelijc mette reste ghewerden. Van ghelijcken zeyde se tegen den Ridder mettē Kruyce. Doen ghinc sy orlof nemen aende Keyser / Heeren ende Vrouwen / als oot aen Vrgande / haer zegghende: Me-vrouwe ic bidde v wat op zicht te hebbē op myn vrouwen die ic hier late / tot dat ic een reyse volbracht hebbe / die ic doen moet. Alquife / antwoordde sy / indien ghy v Vader ziet / groet hem van mynent weghen / ende zeght hem dat ic hem wel wilde ziē ende kennē. Zoo nam Alquife / oorlof ende keerde na de twee Ridders die haer elc eenē brief mede gaven: Voorder / zeyden sy / doet zoo veel om onsent wille / ende kust hen de handen van onsent weghen / ende dat wy haer haest zullen komen bezoecken (indient Godt toelaet) want wy zullen met de Keyser over komē om hen alle eere ende dienstbaerheydt te bewijsen. Vergheet ooc niet onse groetenissen te doen / ende te recommanderen inde goede gratien van Me-vrouwe Grilliane / Bredelnie ende andere na ghelegentheyt des tijts. Alquife dan van hun afghe veerdicht zijnde / liet den boot wt het groote schip zetten / ende met twee oft e drie Sinnuē alleenlijc zeyl de sy na Trebisonde / hebbende de windt na wensch / zoo datse in korter tijdt over quam / zonder eenighen teghenspoet / eñ volbracht alles wat sy aenghenomen hadde / zoo dat de Princessen Onolorie ende Gricelerie zoo gantsch verblijt waren / als de Hertogh van Ortilense aenquam / meynende dattet de Keyser met henne beminde Ridders waren / datse qualijc hare contenantie konden houden: wantse langhe te voren Alquife wederom ghezonden hadden / ende met haer ontboden aende twee Ridders datse niet verzuymen en zouden met den Keyser over te komen. Doch voor dese reyse waren sy bedroghen / ende verstaende d'oorzake van hens Vaders wtstel zoo leefden sy op hope / dach op dach kouten-de mettē Hertogh / om te hooren watter op syne reyse gepasseert was / eñ voor al vande ghevechten dier int bezonder ge-schiedt warē / als voren verhaelt is / van d'Ambassadeurs over en weder gezonden / het wederkeeren van Amadis ende d'andere Heeren ende Vrouwen / die zoo langhen tijt hadden betoovert gheweest int vaste Eylandt / de scharmutsinghen der Heydenen teghen de Christenen / eñ d'wtkomste des strijdts / ende hoe vromelijc Perion ende Lisuart hun ghedraghen hadden. Ende hoe wel de Hertoge hun dit alles int langhe verhaelde / zoo riepen sy noch eenighe bezondere / om noch meer daer van te hooren / zulcken ghenuechte haddē sy daer van te hooren spreken. Waer over het gheburde / dat Bridelnie / de Dochter vanden Grave

van Masonte op een tijdt haer Broeder (die acht ghenomen hadde op de liefde van Gradafilee ende Lisuart) by haer ontboodt / ende hem vraghende na de Vrouwen ende Joffrouwen van Constantinopolen/ hy zeyde (na syn duncken) gheen schoonder aldaer ghezien te hebbē als die Lisuart wt Meliens handē verlost hadde: Maer ghelooft my (zeyde hy) dat dese weldaet diese hem gedaen heeft/ haer wel gheloont werdt: want na al dat ic hebbe konnen bemercken/ zoo hebben sy van malkanderen alles wat twee Ghelieven zouden moghen wenschen. Hoe weet ghy dat vraeghde Bridelnie. Doē vertelde hy haer alles wat hy geziē ende ghehoort hadde/ noch meer daer by voeghende alst was. Hierover quam Onolorie by hem / die meer hoorde alst haer wel noodich was / aenghezien sy haer opt staende voet zoo ontstelde/ datse meynde te sterven/ vastelijc gheloovende dat Lisuart (die sy meer beminde als haer eyghen zelve) haer ontrou zijnde/ met een ander verghetan hadde. Dus vertroc sy in haer kamer / ende jammerlijc weenende/ zuchtese zoo swaerlijc/ dat het scheen/ dat therte haer zoude ontzonc ken hebben. Gricelerie en hadde gantsch niet van dese swaricheyt verstaen/ maer komende in haers Susters kamer/ ende haer ziende zoo mistroostich / vraeghde haer wat haer lettede. D'arme herte/ meer doot als levende / ende den moet gantsch vol eñ benaut wesende / en konde haer terstont gheen antwoordē gheven/ maer dat wat over zijnde / zuchtese zeer swaerlijc/ ende deerlijc ziende/ zeyde sy haer: Och / och ongheluckighe als ic ben: moest ic aldus bedroghen worden / beminnende met oprechte liefde / dien die zoo luttel wercx van my maect? zekerlijc de smerte die ic lijde / ben ic weerdich / myn liefde eñ herte zoo lichtveerdelijc gestelt hebbende op een booswicht daer noch eer noch trou by en is: Maer ist in mynder macht/ ic zal hem met g[...] lijcker munte betalen. Doen verteli[...] haer Suster tghene sy van Bridelni[...] Broeder verstaen hadde. Ende hoe [...] Gricelerie haer by alle middelen zoc[...] vredē te stellen/ zoo en wilde sy geene[...] reden verstaen / noch haer laten ghez[...] ghen / maer besloot hem eenen bri[...] schrijven / inden welcken sy haer h[...] wat wilde ontlastē/ hem alle quaet e[...] ongheluc toe wenschende / het welck[...] metter daedt dede: ende ontbiedende[...] nen Schildt-knecht zijnde haers V[...] ters Sone (den welcken sy betrou[...] zeyde hem secretelijc: Vriendt/ zeyde [...] ghy moet voor my een boodtschap do[...] daer ic u al myn leven danc zal van w[...] ten. De Schildt-knecht die niet ande[...] en zocht als haer te believē/ antwoord[...] haer dat hy veerdich was tharē dien[...] Ghy moet eens na Constantinopo[...] reysen/ ende brenghen aldaer desen br[...] aen eenen diemen noemt den Ridder m[...] ten Cruyce/ ende den zelven lesende/ let[...] wel op hoe hy hem houden zal / als [...] dien ghelesen hebbende. De Schil[...] knecht was terstont bereet om ha[...] begheerte te volbrenghen / ende vert[...] noch den zelven dach zeylende na Thr[...] cien.

Hoe Lisuart den brief van Onolorie or[...] fanghen hebbende, secretelijc vert[...] van Constantinopolen: ende vant w[...] der keeren der Christen Princen na h[...] lieder Landt.

Het dertichste Capittel.

DE vijftich Ridders die (de K[...] ninc Grasandor ende de K[...] ninghinne Mabile wtghel[...] ghedaen hadden tot datse [...] schepe waren) wederom bi[...] nen Constantinopolen ghekeert zijnd[...] ende de ghequetste al ghenesen door

heerstichepdt ende zorch vuldichept van Meester Helisabel / den ouden Alquif willende wederkeeren na syn Eylandt der Simmen / nam hy oorlof aen alle t'Ghezelschap / hun lieden belovende op een ander tijdt hun te komen bezoecken met beter ghelegentheyt/ eñ elc bezonder deur dien syn overkomste niet en was ghesciedt / dan alleenelijc om de oorzaken boven verhaelt. Myn goede vrient/ sprac Amadis / alle de daghen myns levens ben ic in v ghehouden / om den bystandt die ghy my ghedaen hebt / zijnde int meeste perijckel myns levens daer ic opt in was : dus bid'ic v vriendelijc my eens te komen bezoecken in myn Landt/alwaer ic v zulcken eere aendoen zal/ende zoo wel onthalen alst my doenlijc zal wesen. Dus vertroc Alquif dien zelven dach met de groote Barcke daer syn dochter mede gekomen was/ die als noch niet weder ghekeert en was van Trebisonde / waer over Lisuart ende Perion verdrietich warē / deurdien alle de Prince eñ Heeren die tot bystandt des Keysers ghekomen waren / op't punct waren om tzeyl te gaen / ende elc na syn Landt te keeren. Doch op de zelve ure quam daer een Pagie secretelijc Lisuart waerschouwen (die met Amadis was koutende) datter een Schildt-knecht was die hem wat te zegghen hadde.

Desen was de zelve / by den welcken Onolorie harē brief zondt/ die hem daer na zoo veel lijdens veroorzaecte. Lisuart volghde de Pagie daer hem den anderen verwachtede/ de welcke kussende eenen brief die hy hadde / presenteerde hem dien/zegghende : Me-vrouwe Onolorie zeyndt v by my desen brief / dus ziet wat sy ontbiedt. Lisuart alleenelijc hoorende noemen die hy boven alle dinghen ter Weerelt beminde/veranderde van Couleure/ ende zeyde den Schildt-knecht : Myn vriendt / wilt zoo veel doen ende verwacht my hier / ic zal zien wat Me-vrouwe my ontbiedt/ ende v antwoorde daer op gheven. Het was hem te langhe dat hy alreede niet alleē en was / om desen verdrietighen brief te lesen/ dewelcke hy opende / zijnde in syn kamer alleen / welckers inhoudt aldus was luydende:

Aenghezien dat uwe ontrouwe o Ridder (den ondancbaersten die ter Weerelt mach leven) my zoo klaerlijc bekent is, dat gheene onschuldt zoo schoon sy oock ghepalleert zij, de bedrevene faute van v valsch herte zoude konnen bedecken, zoo ghebied'ic v op den hals, van nu voortaen v niet te laten vindē daer ic ben, ofte eenighe tijdinghe zoude moghen hooren: Want ic van zulcken huyse zijnde, als elc een weet en wat niet, die ghy met een geveyst ghemoet hadt behooren aen te komē, ende dat onder schijn van dienstbaerheydt ende liefde: ende ben grootelijcx verwondert, over uwe verwaentheydt ende v zegghen tegnē my, als ghy lest vvt dese Stadt vertroct, als ooc over den last die ghy Alquife noch onlancx van uvvent vveghen aen my bevolen hebt te doen. Zoo gaet ende bedriecht voortaen de slechte Joncvrouvvē, zonder v netten te spreyen, voor groote Vrouvven ende van Staet zijnde als ic ben: de vvelcke (zoo sy klachtick vvilde vallen) vvel middel hebben om zoo danighe tleven te benemen, ten vvare dat daer door ontdect zoude vvordē de lichtveerdichcydt van zulcken katijf, ende myn eere in twijfel ghetrocken mocht werden.

Naulijcx en hadde hy den brief vollesen/ofte hy en viel van hem zelven/neder zinckende / als oft hy doodt hadde gheweest/ende wat tijdts daerna weder tot hem zelvē komende/ begon hy syn leven ende ongeluckighe Fortuyne te vervloecken : ende zuchtende zonder ophouden / nam hy dicwils synen Poengnaert om hem zelven tlevē daer mede te benemē / maer de reden behiel voor die reyse d'overhandt / zoo dat door vreese van tver-

lles syner ziele/ het lichaem onghequetst bleef: ende dat hem meest quelde/ was dat hy onnoosel was /ende niet en wist wt wat oorzake syn Liefste hem zo veel quaets wenschte: hierom hem bevindende zoo qualijc onthaelt/ende dat zonder eenighe oorzake/ nam hy voren den volghenden nacht te vertreckē ter plaetsen daer syn Beminde nochte niemandt anders van hem en zoude weten. Ende syn ooghen af vaghende / dede hy den Schildt-knecht van Gnolorie by hem komen / totten welcken hy zeyde: Myn vriendt/ziet dat ghy voor my een Peerdt krijght / ende brenght tzelve noch van avondt buyten d'Arentpoorte/ende verwacht my aldaer/op dat ic uws Vrouwē begheerte volbrenghe. Dit gezeydt hebbende, keerde hy weder ins Keysers hof/ alwaer hy de Ridder metter Sfere eñ Floresta n ende syne ander Medeghezellen tzamen vondt / sprekende van hun vertrec na Trebisonde / twelcke wesen zoude int eynde vande volghende weke. Nu zoo en gaf hy hun syn voornemen niet te kennen / door dattet slapens tydt was / ende zeyde totten Ridder metter Sfere / dat hy dien nacht vertrecken moest/om een zake die hem te voren komen was: ende al met eenen ghinc hy ten huyse van een oudt Ridder van syn kennisse den welckē hy badt hem eenige wapenen te doen / door de welcke hy niet en mochte bekent werden daer hy te doen hadde. De Ridder gaf hem syns Soons wapenen / die hy aentroc / ende vertroc zoo secretelijc wter Stadt als hy konde / alwaer hy den Schildt-knecht vondt met een Peerdt by hem/op't welcke hy schreet/tot hem zegghende: Myn vriendt/ keert na uwe Meesterse/ ende zeght haer/dat ic om haer te believen zekerlijc ga daer sy t my beveelt: ende op u lijf dat niemandt zulcx en wete als sy alleen: ende hem bevelende inde bewaringhe Godts/ gaf t Peerdt de sporen/ende reet na ende in een dic bosch om niet g[...] vonden te worden zoo hem yeman[...] wilde zoecken. Ende hem vindende a[...] leen in een eenighe plaetse/ begon hy z[...] te weenen / dat den voorpandt van sy[...] Harnasch met tranen bedect was. A[...] zoo brocht hy den nacht over / rijden[...] vande Stadt/ rasende/ dweepende en[...] zuchtende als eenen die gheen vreug[...] verwachtende en was. Nu laet on[...] hem met ghemac reysen/ende keeren t[...] die van Constantinopolen / immers t[...] Perion / de welcke sanderdaechs vroe[...] ziende dat Lisuart zoo langhe vertoefd[...] ende dat alle syn wapenen noch aen d[...] haec hinghen/behalven syn Rapier/ zo[...] meynde hy dat hy erghens een genoec[...] te was gaen rapen /ende en maectend[...] anders gheen werc af: maer alst noenti[...] was / zoo begon hy te twijffelen / en[...] noch meer des avonts als Amadis he[...] vraeghde waer hy gheblebven was/ die[...] hy antwoorde gantsch niet van hem t[...] weten/ dan hy vertelde hem de woorde[...] die hy tsavondts te voren hem ghezeyt hadde. Dese mare liep zoo breedt end[...] wijt int Hof / dat den meestendeel besl[...] ten (zoo hy sanderdaechs niet te voor[...] schijn en quaem) sdaechs daer na te ver[...] trecken ende hem te gaen zoecken. Ma[...] Vrgande zeyde hun dattet te verghee[...] zoude wesen / ende dat hy syn Fortuyn moeste volghen/tot op zekeren tijt/ end[...] datmen alsdan d'oorzake syns vertrec[...] zoude weten. Dese tijdinghen bevielen syn Vrienden zoo qualijc / dat Perion swoer (na dat hy een reyse zoude gedaen hebben in Trebisonde by Oricelerie) nie[...] op te houden van hem in alle Landen t[...] zoecken/tot dat hy hem ghevonden zoude hebben/ niet tegenstaende Vrgande[s] raedt ter contrarie. Een zake wil ic [...] wel verzekeren/dat is / al was Perion bloedt vriendt ende Maechschap vand[...] Ridder metten Kruyce/ende gantsch be[...] droeft over tvertrec van Lisuart / zoo e[...]

was

wast niet te ghelijcken by tverdriet van Oradafilse / de welcke voor nam by de Keyserinne te blyven tot synder wederkomste/ binnen Constantinopolen / met haer Vader ende de Koninc van Jerusalem die daer Ghevanghen waren: niet vast zittende/maer gaende vry daert hun beliefde op hun trou ende belofte / ende hun werdt groote eere / goede onthalinghe ende goede ciere aenghedaen. Den dach nu ghekomen zynde/ dat de Keyser ende ander Koninghē ende Princen souden vertrecken elc na syn Landt/ zoo namen sy oorlof aen den ouden ende nieuwen Keyser / ende aen alle de Princen ende Heerē des Landts van Thracien. De Keyser van Trebisonde nam in syn Ghezelschap de Ridder metter Sphere/ Florestan ende Parmenir syn Broeder/ Galvanes/ Abies van Yrlandt/ Valladés/ Quedragant ende Languines / die alle tzamen willich waren met hem te reysen / hopende een maent oft zes weken stil gheweest hebbende / Lisuart te gaen zoecken / ende niet te rusten voor dat sy hem ghevonden en hadden.

Hoe Lisuart reysende op Godts ghenade, na zekeren tijt in een Schip tradt, ende vanden strijdt die hy hadde teghé eenighe Zee-roovers, die Alquife ghevanghen hadden.

Het eenendertichste Capittel.

Ghy hebt hier voren verstaen d'oorzake waerom de Ridder metten Kruyce wt Constantinopolen vertrocken was/ zonder te wetē hoe ofte waer hy ghinc / reysende den gantschen nacht ende dach daer aen metten Helm opt hoofs / zonder dat hy noch syn Peerdt eens rusten: maer tegen den avondt hem bindende vermoeyt / zat hy af vanden Peerde aende voet van een gheberchte / ende syn Peerdt den toom afdoende/liet het weyden. Hierentusschen zat hy neder tusschen de Boomen/ met zoo veel diepe ghedachten / dat hem niet te voren en quam / als syn ongheluc / daer over hy zoo swaermoedich werdt / dat hy voren nam de wapenen te verlaten / ende hem te begheven in een Kluyse / om de reste van syn leven Godt te dienen / hem bevindende te swac ende t'onsterc om de Weerelt te dienen/zijnde verstooten van syn Lieffe. In dese ghedachten zijnde/ hoorde hy een stemme die van boven tot hem riep: Lisuart/laet varen zulcke ghedachten / ende volght d'oorden der Ridderschap/ daer ghy van natueren toe beroepē zyt/ ofte anders en zult ghy Godt gheenen aenghenamen dienst doen. Eñ alzoo hy hem met synen naem hoorde noemen/zoo dede hy syn Helmet af/ende staende over eynde om te zien wie hem aensprac/ zoo en zach hy niemandt/dies hy wederom neder zat / hem latende voor staē dat hy droomde/doch hy hoorde dese stemme noch eens / eñ by tschijnsel der Manen/zach hy een Vrouwe zittende op eenen boom/die tot hem zeyde: O ongheluckighe Ridder / ziet wel toe dat ghy uwe ghedachten niet en volght: want Godt en heeft u de stercte die ghy hebt / niet verleent om die in ledicheydt te besteden/gheenzins/onthoudt mynen raedt/eñ ghedenct dat veel andere meerder benautheydts hebbende als ghy/ten lesten noch tot hunnen wensch ghekomē zijn. Ende terstont verdween dit visioen/ latende Lisuart half verschrict van dit gheroep. Nochtans was syn voornemē dese waerschouwinghe gheloof te gheven. Hierom zoo haest alst dach werdt/ nam hy synen Schildt / ende schrijdende op syn Peert/ reedt dweers deur tbosch/ zo bedectelijc als hy konde/ zonder wech oft pat te volghen: ende komende by een plaetse daer afghehouden tacken lagen/ at het Peerdt daer van/ zoo veel tghebit

dat niet en verhinderde/rijdende al zoet-
dens voorts: daer hem een Ridder wert
ziende/ ende Lisuart een tijt lanc volgh-
de / om te zien oft hy droncken oft Sot
waer: maer hy en hadde niet langhe by
hem gheweest / ofte hy en hoorde hem
swaerlijc zuchten/zegghende: Och Lief-
de/ hoe weynich is v mijne ghetrouwic-
heydt bekent gheweest: met dese woor-
den/ sprac hy hem aen/ die by hem reedt:
Heer Ridder / na dat ic versta/ zoo heeft
v de Liefde grootelijcx in haer bedwanc.
Lisuart zach hem eens aen (alzoo hy
syns niet ghewaer gheworden en was)
ende wilde zonder hem antwoorde te
gheven ter sijden wt rijden: maer den
anderen hiel hem staende / vattende syn
Peerdt byden toome/ zegghende: Ghy
plompen Ridder ghy zult blijven staen
weer ghy wilt oft niet/ende zegghen my
d'oorzake van uwe rasernije. Hoe/ ant-
woordde Lisuart/wildy my dwinghen/
tot een zake dat my niet en belieft? Ja ic/
zeyde den anderen / want ic en meynde
niet datter zoo dwase Menschen inde
Weerelt waren / die hun zoodanighen
valschen ende boosen gheslachte als de
Vrouwen zijn / zoo gantsch onderwer-
pen zouden hebben willen maken. Zoo
moet my Godt helpen/antwoordde Li-
suart/waert ghy zoo beleeft als ghy wel
qualijc gheleert zijt / ghy zoudt op hou-
den van dese uwe moepelijcheydt / die v
wel qualijc zoude moghen bekomen/zoo
ic zoo wel myns zelfs waer / als ic nu
niet en ben: Oec en hebt ghy gheen redē
die alzoo te verachten / der welcker ghy
niet weerdich en zijt een Dienaer van
de minste van hun te wesen. Voorwaer/
zeyde de Ridder/dat gaet wel / my dunct
nochtans datter v behoorde ghenoech te
zijn alzoo dwaes te wesen/ zonder v zo
puer zotte ghelaten: ende Godt en doe
my gheen deught indien sy alle/ noch die
v zoo qualijc tracteert / v wt myn handē
verlossen / ofte ghy en verhaelt my alle
uwe zaken. Lisuart gantsch versto[...]
zijnde / troc syn sweert / ende gaffer d[...]
Ridder zulcken slach mede op synē sli[...]
ken arm/ dat hem die vant lyf viel / [...]
hem zegghende: Ghy vileyn / ende bo[...]
wicht/houdt daer/dat is uwen verdi[...]
den loon/ v verheffende boven de ghe[...]
diemen haers ghelijcke niet en vindt.
Eñ alzoo hy hem noch wat meer mey[...]
de te gheven / zoo nam den ghequetst[...]
de vlucht / jammerlijc roepende en[...]
schreyende. Doch Lisuart en liep he[...]
niet na / maer reedt synen wech hene[...]
Ende hy en hadde niet langhe ghered[...]
ofte hy en hoorde achter hem een ste[...]
me/ roepende: keert weder/keert wed[...]
Met dit gheroep zach hy rontom hem[...]
om te zien watter wesen mochte/ende h[...]
zach twee Ridders komen ghereden [...]
volle Harnas wat de Peerden loope[...]
konden / hebbende by hun den ghequ[...]
sten/de welcke by hem komende/ riep[...]
Lisuart toe: Ghy stucke schelms / gh[...]
zultet nu bekoopen den overlast die gh[...]
desen ghedaen hebt/ die niet en vermac[...]
de rasernije der liefde die v quelt. M[...]
dese woorden reedt Lisuart na hun to[...]
hem deckende met synē schildt/ ende on[...]
fingh twee zulcken steken / dattet ni[...]
veel en schilde / ofte hy en hadde den za[...]
del gheruymet: maer int voor by rijden
gaf hy den eenen zulcken slach dat h[...]
hem tbeckeneel kliefde ende doodt te
aerden viel. Doen keerde hy hem totte[...]
anderen die hy mede zoo wel trefte / da[...]
hy duysselde /ende ter aerden zoude ghe-
vallen hebben zoo hy hem niet vast ghe-
houden en hadde aen des Peerdts hals.
Doen spronghen wt het dicke des Bosch[...]
noch zes Rabauwen ghestoot ende ghe-
staeft, hebbende ijsere huyven opt hooft,
de welcke ziende de drie Ridders van ee-
nen alleen zoo qualijc ghetracteert/ qua-
men sy hem gheweldelijc aen boordt, die
Lisuart den lesten half beswijmelt liet
blijven / ende slaende onder den hoop/

groette hy den eerſten zoo veghelgc/ dat hy noch handen noch voeten daer na meer en roerde / hoe wel het eenen ſlach int wilde was / want den vileyn hadde Liſuarts Peerdt zoo aen thooft ghe- quetſt/ dat hy moeſt affſpringhen : waer over hy haeſt de wrake nam / want hy ſmeer den eenen die niet wijcken en koſt syn een been in twee ſtucken / ende den derden kloof hy thooft tot de ſchouderẽ/ ende korts daer na hiel hem den vierden ghezelſchap:de twee andere de vreeſe int lijf krijghende / liepen ſy te boſch waert in: het welcke den leſten Ridder gewaer wordende die tot hem zelven ghekomen was / liep zonder omzien wat tPeerdt loopen konde : doch hadde hy deſe voor- zichticheydt ghebruyct / dat hy ſyns me- deghezellens Peerdt inden buyc gheſte- ken hadde/ op dat Liſuart gheen middel en zoude hebben hem na te rijden : zoo dat hy int wechrijden met luyder ſtem- men riep: Gaet nu te voet ghy dommen Ridder/zoo ghy beſt kondt/maer en ver- wacht my heden niet. Liſuart dit ghe- roep hoorende/ ende vindende hem zon- der Peerdt / was zoo ontſtelt ende ver- gramt / dat hy om ſyn doodt wenſchte : maer ziende datter anders gheenen raet en was / zoo ghinc hy zoo verre door't boſch / tot dat hy aen een valeye quam / daer hy eẽ lieflijcke Fonteyne vont/ om- plandt met vele fraeye boomkens : ende ruſtede hem op den boordt / moede zijn- de van te voet te gaen / ooc om te drinc- ken/want hy en hadde niet in ghenomẽ/ zindert dat hy van Conſtantinopolen ge- ſcheyden was. Doen dede hy ſynen Helm af / ende met dien quamender drie Her- ders/de welcke Liſuart gewapent zien- de/liepenſe door vreeſe wech:maer Liſu- art riepſe zoo vriendelijc wederom/datſe by hem quamen/ende hun nederzettende by de Fonteyne / langhdenſe wt hunne korfkens datſe hadden / ende deylden hem mede. Ende hem te Gode bevelen- de/ lieten ſy hem daer/ alzoo hy begon te ſlapen : ende wel vaſt in ſlaep zijnde/ zoo quammer een ſtemme die riep: Liſuart/ Liſuart. Van dit gheroep wert hy wac- ker / ende op ſpringhende / zach hy een jonc kindt by hem zittende / waer van hy int eerſte wat verſchricte : maer tkint ſtelde hem gheruſt/ ende zeyde : Liſuart en wanhoopt niet/ende volght den raedt die u den voorgaenden nacht ghegheven is/ende als ghy van hier gaet / zoo ne- met den wech na de rechte handt / die u brenghen zal op deſe Rootſe/alwaer ghy een Hermitagie zult vinden / ende voor- zien werden van dat u nut is ende be- quaem : dus verblijt u. Het kindt dit ghezeght hebbende/ verdween / latende Liſuart gantſch bedacht van waer deſe viſioenen komen mochten / zoo dat hy ten leſten werdt denckende dattet den wijſen Alquif moeſt weſen alzoo ver- andert/ ofte yemandt anders van ſynent weghen. Dies hy voren nam ſyn zeg- ghen te ghelooven / ende ghinc al met eenen den wech henen die hem geweſen was/ tot dat hy op den berch quam / ẽn gaende int huys (daer tkindt hem van ghesproken hadde) vondt hy aldaer ze- kere ſwerte wapenen / zonder eenighe deviſe oft couleur/ ẽn eenen perckemen- ten brief / inden welcken ſtondt. Een- zame Ridder/ wapent u met deſe wape- nen / die met u verdriet ende eenzaem ghemoet over een komen: daer na daelt na den Zee kant/alwaer ghy een barcke vindẽ zult gereet om tzeyl te gaen /treet daerin/ ende laetſe varen op Godts ghe- nade:want alzoo de zelve voor u bereydt is / om daer in te gaen / zoo zult ghyer ooc wederom wtgaen alſt tijt zal weſen. Ende weeſt ooc indachtich / dattet on- moghelijc is op deſer aerden te weder- ſtaen de dingen die by Godt veroordent zijn. Liſuart deſen brief gheleſen heb- bende / troc de wapenen wt die hy aen hadde / ende dede deſe ſwerte aen / die hem

hem zoo wel pasten / als oft den besten
Harnaschmaker der Weerelt de mate
daer van aen hem ghenomē hadde: doen
vertroc hy wt de Kluyse / ende ghinc na
de Zee strande / alwaer hy tschip ghe-
reedt vondt/ghelijc den brief in hiel/ende
hy ghincker vrymoedelijc in / ende ter-
stondt zeylde tschip ter Zeewaert in. En̄
alzo hy zonder ghezelschap was/ besloot
hy by zich zelven hem te laten noemen
d'Eenzame Ridder / naem die met syne
eenzaemheyt overeen quam. Vier dagē
zeylde hy zonder eenighe ontmoetinghe/
maer ten vijfsten daghe zach hy te loef-
waert van hem met vollen zeyl na hem
toekomen een groote Barcke/ inde welc-
ke waren vier Ridders in volle Har-
nas / met een Joncvrouwe aen ketens
ghebonden. Ende alzoo de Schepen
dicht by een quamen / zoo werdt hy Al-
quife kennende die dese vier qualijc trac-
teerden: ende sy riepen tot Lisuart: Ghy
Ridder mette swerte wapenen / gheeft
v ons over/zo zullen wy v tleven schenc-
ken. Daer behoede my Godt voor van
in uwe handen te vallen: want nadien
ghy zoo onghenadelijc handelt met de
ghene die ghy behoordet te eeren / veel
min zoude ghy my sparen. Met dese
woorden wierpen sy de dregghen wt om
te klampen / ende treckende van Leyr /
spronghense in Lisuarts schip tot hem
zegghende: Nu zullen wy v rekeninghe
doen na v begheeren. Doen begonnen
sy wreedelijc op malkanderen te slaen /
hierentusschen badt Alquife zeer devote-
lijc onsen Heere voor de behoudenisse des
onbekenden Ridders / die hem zoo vro-
melijc droech dat syne bespringers stracx
ghewaer werden de kracht ende kloec-
heydt die in hem was / die zoo quetsende/
datse maer en zochten syne slaghen te
schutten/ende te vlieden de strenghicheyt
syns sweerts. Eenen nochtans gaf hem
zulcken slach van achter op synen Helm/
dat hem docht d'oogen te draepen: maer

van dit quaet moest hy de penitenti[e]
den/ want met eenen slach van ter sy[...]
sloech hy hem door Harnas ende Rin[...]
kraghe den halven hals af. De and[e]
dry hun medeghezelle doot ziende / v[...]
dē hem wreken/ dies hun ghevecht [...]
tiger wert als te voren: Hoe wel dē E[...]
zamē hem luttel daer vã ontzettede/ [...]
hy ghaf den eenen zulcken slach / dat [...]
hem den Schildt int midden door hi[...]
alzoo hy diē voor hem hiel om den sla[...]
te schutten / ende viel den slach n[...]
eenen op synen Helm zoo krachtelijc/ [...]
hyer van al beswijmelt over boordt [...]
water viel / ende te gronde zonc. D'a[n]
dere twee verwondert zijnde over zu[l]
ken ghevecht / vielen op hun knien/ b[i]
dende om gratie ende ghenade/ het we[l]
ke den Eenzamen hun weygherde / t[...]
dat hy de Joncvrouwe afghevraeg[...]
hadde oftet haer believen was oft n[...]
Nu zoo was sy bitterlijc weenende/ w[...]
ziende de vromicheydt des Eenzamen
werdt sy denckende op Lisuart en̄ Pe[r]
on / wenschende om hun bywesen / h[...]
wel sy den eenen naerder was / als [...]
wel wist / die haer vraeghde wat hy m[...]
dese Zeeroovers doen zoude. Eylace
Heere / antwoordde sy, aenghezien m[...]
Godt die weldaet ghedaen heeft, als m[...]
toe ghezonden te hebben die de Jon[c]
vrouwen kan ontzetten/ende inden no[...]
bystandt doen / zoo bidd' ic v hun niet t[e]
sparen/ten zij op conditie datse my bren[...]
ghen daer ic begheer te wesen: want zi[...]
verzekert datse my myn reyse belet heb[...]
ben / by de welcke twee de beste Ridder[s]
der Weerelt grootelijcx mede ghedien[t]
zouden hebben gheweest/ de welcke(zo[...]
sy v kenden) v t'eenighen tijde mochte[n]
verghelden de deught/ ende vrientscha[p]
die ic door v toedoen ben ghenietende
Heere zeyden d'andere wy zullen doe[n]
alles wat sy begheeren zal / dat sweere[n]
ende beloven wy v byden levendē Godt
Nu zoo kende d'Eenzame Ridder Al-
quif[e]

quiſe zeer wel/ als voren ghezeyt is / eñ
wiſt zekerlijc datſe van Trebiſonde na
hem ende Perion quam/van weghen de
ghene om wiens wille hy t'onrecht zoo
veel verdriets was lijdende / dies hy
overmidts zekere beweghingen gant-
ſchelijc werdt bevende / ende op weghe
om hem zelven haer te kennen te geven:
maer vreeſende voor meerder ſwarich-
heyt door een ander tijdinghe van ſyne
verſtoorde vriendinne / zoo bedacht hy
hem anders / ende zeyde haer alleenlijc:
Ic bidde v joncvrouwe my te zegghen
wie de twee vermaerde Ridders zijn/na
de welcke ghy toetrect. Myn Heere/zey-
de ſy/ het zijn de Sonen vanden Koninc
Amadis ende vandē Keyſer Eſplandian/
hedensdaechs vermaert onder de vroō-
le der weerelt/na de welcke ic reyſde om
zekere zaken/daer hun veel aen ghelegen
is/ende wtgaende in zeker Eylant / om
my wat te ververſchen / zoo overvielen
my deſe Zeeroovers / hoe wel ſy my an-
ders gheen leet aenghedaen en hebben /
als tghene ghy ghezien hebt. Hierom
bid'ic v ootmoedelijc / dat volghende de
belofte die ſy v ghedaen hebben / ſy my
ghelepden te Conſtantinopolē/ende dat-
e alſdan reyſen daert hun goet dunct.
Voorwaer joncvrouwe/zeyde d'Eenza-
me Ridder / ſylieden zijnde de kinders
van zulcke Princē als ghy zeght ic wen-
ſchte wel hun eenigē merckelijckē dienſt
te moghen doen om hunne kenniſſe te
hebben. Ende wat aengaet de reyſe na
Conſtantinople die ghy voren hebt / ic
wil ende ghebiede deſe twee Ridders/op
hun trouwe / datſe v ghehoorzamen/al-
zoo ghyt vereyſcht hebt. Hiermede beval
hy Alquiſe inde bewaringhe Godts/ eñ
elc in ſyn ſchip zijnde / vraeghde Alquiſe
mynen naem/ op dat ic zeyde ſy, hier na v
moe bedancken door de ghene die ghy
grooten dienſt ghedaen hebt / door de
vrientſchap aen my beweſen: ende op dat
ic v op een andermael te beter mach ken-
nen/doet uwe Helm af/ indient v belieft.
Mynen naem zal ic v wel zegghen/ zey-
de hy / men noemt my den Eenzamen
Ridder / voor de reſte houdt v gheruſt/
wāt ic en macht anders niet doē/ voor ic
en hebbe een reyſe volbracht / die ic nu
voor handen hebbe. Met deſe woorden
ſtac het ſchip af /daer hy in was/eñ zeyl-
de tZeewaerts in / ende Alquiſe met de
twee Ridders na Conſtantinopolen.
Doen zeylde den Eenzamen noch ande-
re vijf daghen zonder eenige avontuere/
ende denckende zonder op houden op de
propooſten die hy met Alquiſe ghehadt
hadde/zeyde hy zomtijts by hem zelven:
Ghewiſſelijc/ic en twijffele niet/ ofte de-
ſe voorzichtighe Boyinne en bracht my
pardoen/vande ghene die ic niet miſdaen
en hebbe: daer na riep hy terſtont weder
om aldus: Och myn wtverkoren Lief /
wat voor een quaet mach ic teghen v be-
dreven hebben / zoo groot ende ſwaer
zijnde / dat ic my daer van niet en mach
onteſchuldighen? maer ten quaetſten ko-
mende / zoo zal de doot eens een eynde
maken van myn leven / ende verdriet
tzamen. Aldus kermende ende klaghen-
de den Eenzamen volſwaricheydts zijn-
de / quam hy ten zeſten daghe aent Ey-
landt der Serpenten.

Hoe Liſuart quam aent Serpenten Eylant,
al waer hy by 'tbedroch eener Ionc-
vrouwe in een Kaſteel ghinc ende al
daer ghevanghen werdt.

Het tweeendertichſte Capittel.

SEs daghen lanc zeylde den
Eenzamen Ridder / zonder
eenighe avontuere maer ten
zevenſten daghe/ſmorghens
alzoo de Sonne op ghinc/
vondt hy hem voor een Eylandt / zoo
ſchoon als hy opt ghezien hadde/ des hy
hem verblijdde / want hy in eenighe da-

ghen lant noch zandt ghezien en hadde. Ende t'Schip bleef van zelve daer vore stil ligghen / dies hy wt het schip trat al ghewapent/ende werdt ghewaer eenen voetpat tusschen de boomen ende hout-ghewas/ ende ghinc zoo langhe / tot dat hy aen eẽ groote pleyn quam/ inde welc-ke een Kasteel stont / ront omme int w ter / gheenen in ganc hebbende als l eenen Dijc breedt int beginsel/maer smal aenden in ganc. Hy poochde h derwaerts/verhopende iemandt te v den die hem zegghen zoude in wat l hy ware.

Doen zach hy wt t'Kasteel komen een Joncvrouwe haer zelven t'hayr wtruc-kende/ makende groot misbaer / ende sy liep lancx den Dijc jammerlijc roepende ende klaghende tot datse by den Eenza-men Ridder quam/de welcke met mede-lijden beweeght zijnde/ende ziende datse de leelijcste niet en was / vraeghde hy haer d'oorzake van haer misbaer. Och Heere/antwoordde sy/ontfermt v myn-der. Ic bid v my te wreken over eenen verraderschen Ridder die hier binnen is/ ende my met ghewelt verkracht eñ ont-eert heeft. Indien ghy wederom wilt keeren/ zeyde den Eenzamen Ridder/eñ my hem wijsen/ betrout my Joncvrou-we dat ic voor v zal doen al wat ic ver-mach. Och Heere / om leven noch om stervẽ en keer ic niet wederom : doch zoo veel isser af op myn trou / datter niemãt en is die wapenen voert als hy alleen/ ende hy zal v wel verschijnen indien ghy voorder gaet. Zoo verwacht my i hier / zeyde den Eenzamen /al hier r antwoordde sy/maer aenden inganc v dit bosch / want oftet v niet wel en g lucte / zoo kan ic my te beter salver Doet zoo/sprac de Ridder, die den zel wech in ghinc van daer de Joncvrou komen was. Ende alzoo hy byde poo was / zach hy boven de zelve een o Wijf/die hem vraechde wat hy zocht. zoecke/antwoordde hy/ eenen Ridder/i alhier schandelijcken een Joncvrou onteert heeft. Wat wilt ghy hem heb vraegde d'oude Vrouwe? Hem die bo hept vergheldẽ / antwoordde de Ri der: want ten komt hem noch nieman anders toe eenich ghewelt de Vrouw aen te doen. Zoo moet my Godt helpe zeyde d'oude Vrouwe/de wijle ghy zul lust hebt als ghy zeght/ghy zult hem t de zale vinden/gaet binnen/de poorte open. In dien ghy my verzekert datt

ghee

heen bedroch en schuylt/ ic zal doen dat
hy zeght: anders zal ic zien wat ic doen
al. Gaet vrijelijc binnen/ ghy en zult
net niemandt te doen hebben/ dan met
en ghenen die ghy zoect. Doen trat de
idder voorts/ maer zoo haest als hy op
e Brugghe trat/ zoo viel hy in eenẽ die-
en kelder/ inden welcken hy hem beslo-
n vondt: ende desen spronc was zoo
iep/ dat hem alle de leden dochten ghe-
roken te wesen/ ende was gantsch be-
roeft van alzoo bedroghen te wesen. Eñ
et was in desen kelder zoo doncker/ dat-
er geen licht met allen in en quam/ maer
nden Appel van syn Rapier stont eenen
Carbonckel als voren verhaelt is groot
chijnsel van hem ghevende/ metten welc
en hy rontsom ghinc ziẽ waer hy was/
nde bevondt de plaetse met dicke muc-
en bezet/ ende gheenen middel om daer
ut te komen/ zijnde den vloer bedect met
Menschen beenderen/ wapenẽ ende dier
ghelijcke dinghen/ ghenoechzaem te ken-
nen ghevende d'ellendicheyt der plaetse.
Doch ten lesten wert hy ghewaer een
poorte met yser beslaghen ende met swa-
re/ dicke ketenen ghesloten/ by de welcke
hy eenich gheruchte ende rammelinghe
hoorde/ ende zach met eenen een tralien
venster openen/ ende het oude Wijf daer
boven/ die tot hem zeyde: Ridder gheeft
v my ghevanghen/ ende zeght my van
waer ghy zijt. Vrouwe/ antwoordde hy/
ghy hebt my zulcken schelmschen perte
ghespeelt/ dat ic v tot gheenen tijde goet
herte draghen en zal/ ende veel min zult
ghy mynẽ staet wetẽ. Op myn ziele (zey-
de sy) zoo zal ic v de wreetste doodt aen-
doen/ die opt Mensche van uwer quali-
teyt gheleden heeft. De doot/ antwoord-
de den Eenzamen/ is elc een ghemeyn:
maer van alles wat ghy aen my begeert
oft ghebiedt/ dat en zal ic niet doen. Ist
waer? zeyde d'Oude/ zoo zult ghy zien
hoe't v bekomen zal. Doen sloot sy de
venster toe/ latende den Ghevanghenen

zoo verstoort/ dat hy de poorte met ghe-
welt op brac/ ende quam in eenen ande-
ren over welfden kelder/ inden welcken
hy zulcken vreemden ghesluyt ende ghe-
blas hoorde/ dat hyer vã bevende wert/
ende dat niet zonder reden: want na tge-
ruchtscheẽn dat in dese duysternisse hon-
dert dusent schubben ende schelpen tegen
malkanderen ruyschten ende streden:
evenwel ghinc hy voorts/ ende ontmoet-
te een zeer groot Serpent/ hebbende
thooft zoo groot als een Osse/ d'ooren
heel breet/ ende een groote vademe lanc/
ende knerssende de tanden/ begon hem
wt te recken/ kruppende na dẽ Eenzamẽ
Ridder/ de welcke ziende tperijckel daer
hy in was/ troc syn sweert/ ende gaffer
tSerpent zulcken slach mede dat hyt
d'een oore af sloech/ dies tSerpent van
pijne hem teghen den Ridder rechtede/
ende met opender kele vattede hem
tusschen syn tanden om hem in stucken
te verscheuren/ het welcke ooc ghevolght
zoude hebben/ ten hadde de kracht des
Rapiers ghedaen/ die hy inde hant had-
de/ hebbende zulcken eyghentschap/ dat
gheen fenijnighe beeste eenichzins en
mocht hinderen den ghenen diese inde
handt hadde. Ende dit was d'eenighe
behoudenisse van Lisuart/ die gheen an-
der letsel en hadde dan de sleppinghe
langhs het hol/ ende meynde hem alzoo
te dooden/ maer hy bracht zo veel te we-
ghe/ dat hy syn Rapier stac inde Oore
des Serpents/ ende doude die met zulc-
ker kracht daer in/ dat hyt de hersenen
door stac. tSerpent de smertẽ des doots
ghevoelende/ verliet hem wt de tanden/
zoo dat hyt ontquam/ ende meynde syn
sweert wt te trecken/ maer twas hem
onmoghelijc/ want tserpent beghon hem
zoo te keeren eñ te wentelen/ dattet met-
ten slaen syns steerts zulcken gewelt be-
dreef/ dattet de steenen des hols brac/ eñ
door de kracht der schelpen die hem van
den rugghe sprongẽ/ zoo scheent eygent-

lijc als ofter pijlen gheschoten werden
vande stercste Schutters der weerelt.
Doch dit en mocht Lisuart niet bescha-
dighen/ want de deure was synen schilt/
achter de welcke hy schuylde tot dat desen
alarm over was duerende een groot
quartier uers/ ende tgheruchte was zoo
groot/ datmen tgheklanc wt den kelder
tgantsche Kasteel over hoorde/ ende sy
meynden dat zulcx quam van tghevecht
der beeste en des Ridders: maer neent/
maer door de stucken Harnas die lancx
den vloer lagen/ vande Ridders die tzel-
ve verslonden hadde/ onder de welcke
tSerpent zoo metten steert sloech/ ende
zulcken gheklanc maecte/ als oft alle de
Ridders tseffens dat bevochten hadden.
Ende hoe tSerpent meer woelde/ hoe
tRapier dieper inde herssenen ghinc/zoo
dattet ten lesten doot daer henē viel. Het
welcke dē Eenzamē gewaer werdende/
dancte hy devotelijc Godt de Heere/ eñ
was zoo verblijt/ dat hy om gheen pijne
meer en dacht die hem tSerpent mette
tanden ghedaen hadde/ hem sleppende
langhs de vloer/maer komende by tzel-
ve troc hy syn Rapier met beyde handen
de voeten teghē thooft stellende/ daer wt.
Doen werdt hy ghewaer eenen kleynen
wendeltrap inde rootse ghehouwen/ den
in ganc af ghesloten zijnde met een ysere
deure/ die hy met ghewelt in stuckē brac/
ende de trappē op gaende/ quam hy ten
lesten inde zale des Kasteels/ alwaer hy
eenighe Ridders vont met het oude wijf/
die tzamen waren koutende van tghe-
ruchte dat tSerpent ghemaect hadde/
meynende dat het op houden des ghe-
ruchts/ de doot was vanden Eenzamen
Ridder: maer hem ziende zoo na by hun
met het sweert al bebloeyt inde handt/
warense zoo vervreest/ datse alle metter
haest eenen trap op liepen/ende met hun
de Joncvrouwe die hem op den Dijc
aenghesproken hadde/ tot de welcke hy
riep: By Godt ghy valsche hoere/ghy en
zult voort aen gheenen Ridder meer [...]
raden ofte ten zal v ghedencken/ dit [...]
ghende/ liep hy hun na/ende komen [...]
een langhe gaelderije/ werdt hy we[...]
houden van eenighe dienaers/ die [...]
haecxen ende bijlen hem den in ganc [...]
den beletten: maer hy sloech zoo o[...]
den hoop/ zoo aen d'een als aen d'a[...]
sijde/ dat hyse den meestendeel ghequ[...]
liet legghen/ ende d'ander vervolg[...]
tot in een zale/alwaer hy eenen groo[...]
Ridder al ghewapent vondt/ die tot h[...]
zeyde: Ghy onbeschaemden Rabau[...]
quader urē quaemt ghy opt in dit hu[...]
Och ghy vileyn/ antwoordde den E[...]
zamen/ zijt ghy den Schelm die al[...]
d'eerbare Joncvrouwen verkracht:[...]
ghezeydt hebbende/ vloghen sy malk[...]
deren in/ ende hun ghevecht duerde[...]
langhe dat dien vandt Kasteel te q[...]
kreegh ende daer doot bleef: daer va[...]
andere noch meer vervreest werden[...]
hun gheweer afleydē/ende vallende [...]
Eenzamen te voet/ baden hem om [...]
ghiffenisse/ belovende te doen al wa[...]
hun ghebieden zoude. Ghedurende [...]
ghesprec/ quam het oude wijf half zin[...]
loos ende zoo verbittert teghen he[...]
datse met vele spijtighe ende smadi[...]
woordē tot hem zeyde: O ghy vervl[...]
ten Ridder/ wast v niet genoech het S[...]
pent ghedoot te hebben/ twelc zoo [...]
ws ghelijcke om ghebracht heeft/ e[...]
wt ghebroken te zijn zulcken sterc[...]
ghevanckenisse alsser ter weerelt een [...]
ende daer veel andere beter als ghy [...]
bleven zijn/ ende noch zitten/ zonder [...]
zoo myn volc om te brenghen/ ja ze[...]
mynen eenighen Sone/ die al myn h[...]
ende eenighen troost was? Joffrouw[...]
antwoordde den Eenzamē/ laet dit q[...]
lijc spreken varen/ ende ghebiedt/ indi[...]
v belieft/ datmen de Ghevanghene alh[...]
voor my brenghe. Dat zal ic wel la[...]
zeyde sy/ haeltse ghy zelve/ zoo ghy w[...]
ende hem toewerpende een koppel sl[...]

els/ die sy aende kem hadde haghende/ vertroc sy in een achter kamer. Doen beval den Eenzamen twee vande ghene die daer teghenwoordich waren / hem op de ghevanckenisse te brenghen : het welcke sy terstont deden. Ende alzoo hy hun volghde tot aende trappen / zeyden s hem: Heere blijft boven/ believet v/ wy sullense v terstont alhier brenghen: daer hy mede te vreden was / ghenoech vernoeyt zijnde. Ende alzoo hy wel meynde alhier niet bekent te wesen / zoo dede hy synen Helm vant hooft/ om hem wat te verkoelen. Hiertusschen ghinghen de twee Dienaers beneden / ende komende daer 't Serpent doot lach twelc sy in langhen tijt niet ghezien en hadden/ kregen sy zulcken schric / datse wederom wilden keeren/ zonder voorder te gaen: doch allencxkens wat moet scheppende / ende dat langhe bezien hebbende/ ghinghen sy voorder / tot een ghevanckenisse dieper nederwaerts, inde welcke twintich ghevangen Ridders waren/ de welcke verwondert zijnde over tghetier gedueren-de tghevecht der beeste / ende ziende de deure open / eñ tlicht des Hemels twelc sy in zestien jaren niet gezien en haddē / zeyden sy tot henlieden die hun quamen halen. Och vrienden / dewijle wy alsnu tlicht des Hemels ghezien hebben / daer wy zoo na verlanght hebben/ zoo bidden wy v ons tleven te benemen/ zonder ons langher in miserie te laten. Voorzeker/ zeyde den eenen/ hebt ghy lieden miserabelijc ende ellendich gheweest / het welcke men niet ontkennē en kan: maer gaet nu opwaerts / alwaer ghy beter gheluc zult vinden als ghy wel meynt. Och / zeyden sy / zoudet ooc moghelijc konnen zijn ? jaet ghewisselijc antwoordde den anderē: hier is een Ridder in ghekomen die Duvelsche kracht te weghe heeft ghebracht / ende alleen meer ghedaen heeft dan wel te ghelooven is : ende hy ontbiedt v liedē hem te komen spreken.

Sy lieden boven maten verblijdt/ ghelijc wel te bedencken is / hieven hunne handen na den Hemel / Godt lovende ende danckende / ende gantsch swac ende verarmoedt/ sleppende d'yser boeyen/ ghinghen sy wt de ghevanckenisse/ ende gaen de voor by daer het Serpent doot lach / verwonderdē sy hun hoe dat tzelve door een Mensch alleen hadde konnen over wonnen worden. Hierentusschen hoorde Lisuart de klachten van d'oude Vrouwe op haers Soons lichaem/ vervloeckende eñ vermalendyende met verscheiden vloecken den ghenen die haer dit quaet ghebrout hadde / die daer mede lachte. Doen quamen de Ghevanghene te voorschijn / ende vallende Lisuart te voete/ wildense die kussen/ het welcke hy gheensins en wilde hebben. Lisuart geleec zeer wel Amadis syn Groot-vader/ zoo datter twee onder den hoop meynende dat hyt was/ tot hem zeydē. Och myn Heer Amadis troost eñ toe verlaet der bedructe / ter goeder uren zijt ghy hier ghekomen. Myn vrienden / antwoordde hy/ ghy zijt verdoolt/ ic en ben Amadis niet. Heer Ridder / zeyde een onder hun/ Amadis is ouder als ghy zijt hoe wel ic anders gheen onderscheydt en wete / ende achte dat ghy ten minsten van syner af-komste zijt. Wie zijt ghy vraechde den Eenzamē die zoo vastelijc van Amadis weet te spreken ? Ic ben / zeyde hy/ Gastilles/ Neve vanden Keyser van Constantinopolen / ende desen anderen is Tartarie synē Admirael. Het quam den Eenzamen Ridder te voren/ dat hy van hun wat hadde hooren spreken / maer men hadse over twintich jaren al doot gherekent / varende na het Eylant van Californie/ want men noyt en wist waer sy ghebleven waren: Hierom hadde de Keyser Frandalo het Admiraelschap in syn plaetse gheschonckē/ het welcke hy hun versweech / eñ zeyde hun alleenlijc ; Myn vrienden / het is

my gantsch lief / zoodanighen persona-
gien/als ghylieden zyt/verlost te hebbẽ/
zoo om uwent wille / als ter liefde des
Keysers / daer ghy van spreect/vanden
welcken ic vele deughden hebbe hooren
zegghen. Ende alzoo sylieden aldus tza-
men warẽ koutende / het oude Wijf hoo-
rende spreken vanden Keyser/ende zien-
de d'eere die de Ghevanghen den Een-
zamen Ridder bewesen/riep sy overluy-
de/wringhende haer handen : O onghe-
luckighe Fortuyne/hoe valt ghy my dus
contrarie ? dat als ic de ghelucichste
Vrouwe der weerelt meynde te wesen/
het my alles teghen gaet / ziende voor
myn ooghen verlost den Neve des Key-
sers die ic ter weerelt meest quaets gun-
ne / om tverdriet twelc hy den edelen
Koninc Armato aenghedaẽ heeft / twelc
hy hem nu wel vergheldĕ zal/hebbende
Constantinopolen beleghert /ende haest
Meester daer van wesen zal. Voorze-
ker/Vrouwe/sprac den Eenzamen/ den
Legher des Koninckx Armato/daer ghy
van spreect/ is al verdestrueert/hy zelve
doot/ ende de reste van syn volc/ dier niet
doot gheblevĕ en zijn / inde macht des
Keysers uwen grootẽ vyant. O Goden/
riep d'oude Vrouwe/ wat is dit ? Moet
desen Schelm / myn Sone omgebracht
hebbende/ my noch dese quade tijdingen
brenghen ? Godt en late niet toe/ indien
den machtighen Koninc Armato doodt
is/ dat ic langher in dese Weerelt blijve/
ende nemende trapier haers Soons by
hem ligghende/druckte sy dat in haer her-
te / zoo datse doot ter aerden viel: waer-
mede elc een loegh / ende dat hun lachen
vermeerderde/was dat de Joncvrouwe
(om welckers bystandt den Eenzamen
int Kasteel komen was) ooc quam wtge-
loopen / ende van boven neder int water
spronc/alwaer sy haest verslonden wert
van een deel Corodrillen eñ andere dier-
ghelijcke ghedierten die hun daer ont-
hielden. Doen vraeghde den Eenzamen

aen een vanden huyse hoe d'oude Vr
we ghenaemt was / ende by wat mi
sy zoo veel Ridders hadde konnen v
ghen. Myn Heere / antwoordde hy
was de Nichte vanden Koninc Arm
bastaert Dochtere van een vā syn Br
ders / ende Gouvernante van dit e
landt/genaemt het Eylant vanden p
der Serpenten / om de groote menic
van zulcken ghedierte hem in dit wa
onthoudende : ende sy hadde het gro
Serpent twelc nu beneden doodt li
ghevanghen / om dattet dicwils w
poel quam/ende groote schade te la
dede / ja zelfs voor de poorte deses
steels / ende zomtijts eenighe verslon
Ende myn overleden Vrouwe hadde
groote Toovenersse tot een Moeye/
lie genaemt/die zo veel te weghe brac
datse t Serpent sloot ter plaetse daer
besprongh:het welcke sy dede om dẽ h
die sy den Keyser van Constantinopol
droegh / verhopends niet alleenelyc sy
Ridders hier te behouden/ maer ooc a
Christenen zonder onderscheydt. En
om tot haer voornemen te komen / z
dede sy de Joncvrouwe wtgaen di
ontmoette : ende ghelijc sy u bedrogh
heeft/zoo heeft syer dese ende een gro
menichte bedroghen / die t Serpent v
slonden heeft / welckers wapenen no
inde vaute verstropt ligghen/eñ tghet
der omgebrachte is zuo groot/dat gh
qualijc ghelooven zoudt: want alzoo
Eylandt een bequame Reede ende e
goede havẽ heeft/zoo komt hier jaerlij
veel volcx van verscheyden plaetsen.
myn ziele / zeyde Lisuart / ic en hoor
noyt van meerder boosheyt sprekẽ/ma
Godt hevet hen ghelooont. Doẽ vraeg
de hy Gastilles oft hy ooc alzoo gheva
ghen hadde gheweest. Ja voorwa
antwoordde hy / desen Ridder eñ ic/ke
rende vant Eylant van Californie ove
viel ons een alzulcken tempeest / dat w
tschip met al ons volc verloren/ende w
alleen

alleen ontquamen met den boot achter aent schip zijnde/ metten welckē wy den derden dach (half versmacht van hongher) in dese haven aenquamen/ alwaer ons te ghemoet quam gheloopen een valsche Joffrouwe (als oft sy vervolght hadde gheweest) met schreyende ooghen/ aen ons verzoeckende haer te willē wreken over eenē Ridder die haer verkracht ende onteert hadde alzoo sy zeyde/ waer toe wy bereydt waren: maer alzoo wy aen tpoortael quamen/ zoo vielen wy in eenen donckeren kuyl/ alwaer wy tegen onsen danc ghehouden werden: ende het oude Wijf verstaende wie eñ van waer wy waren/ dede sy ons in een ghevanckenisse sluyten/ niet wijt vande plaetse daer tSerpent hem onthiel/ende zonder eenich licht t'aenschouwen/ hebben wy daer byde zestien jaren gheweest in groote miserte/elende ende katijvicheyt/ hebbende weynich t'eten/ende dat noch spijse die qualijc om eten was. Van ghelijcken zeyden ooc alle d'andere. Op myn trouwe/ zeyde den Eenzamen noch min noch meer en ist met my ooc ghevaren: maer Gode lof wy zijnder nu alle van verlost. Ende hoe wel hy moede eñ mat was/zo wilde hy evenwel na syn Schip keeren/ maer Gastilles ende Tartarie baden hem zoo veel/ dat hy dien avondt aldaer by hun bleef/ tot sanderdaeghs morghens/alsdoen zeyde hy tot Gastilles: Myn goede vriendt/ om eenichsins te vergheldden het quaet dat dese oude boose Vrouwe den Keyser al haer leven lanc ghegunt heeft/ zoo bidd'ic u na hem toe te trecken/ ende hem te zegghen dat hy dese plaetse ende Landt kome aennemen als syn eyghen. Voorwaer/ Heer Ridder/antwoorddeGastilles/my dunct dat de plaetse wel weerdich is die voor u zelven te behouden/ zonder die alzoo te verliesen. Sy en zal niet verloren wesen/ antwoordde hy/ inde handen zijnde van dien icse schencke. Mynent halven en heb ic alsnoch gheen bezittinghe van Landē van doene. Na dien ghyt zoo begheert antwoorddeGastilles/zo zal ic u believē: maer ic bidde u my uwen naem te zeggen/op dat wy hē diē noemende/ hy daer vā mach danckbaer wesen/ na u verdiensten. Zoo langhe alst Godt believen zal/ zeyde hy/zoo zal mynen naem wesen den Eenzamen Ridder. Dit ghezeyt hebbende/dede hy hem tbeste Peerdt brenghen/ dat int Kasteel was op het welcke hy zat/ ende voeder voor syn Peerdt/ ende victalie voor hem tschepe bestellen/ ende ghinc tschepe/ bevelende de Ridders der ghenaden Godes. Ende tschip dreef van zelve ter Zeewaerts in.

Hoe Gastilles ende Tartarie na Constantinopolen reysden met het hooft van tSerpent.

Het dryendertichste Capittel.

DEn Eenzamen Ridder vant Kasteel vertrocken zijnde/alzoo ghy verstaen hebt/ zoo ghinghē Gastilles ende Tartarie wederom tSerpent besien inde vaute/ daer't doot lach/ ende sy deden al daer komē dertich oft veertich Boeren uit tlandt/ de welcke met dicke touwen tzelve om hooghe trocken op de pleyn: eñ alzo de twee Ridders (volghende de begheerte van Lisuart) den Keyser wilden te kennen gheven alle de ghescheidenissen vant Eylandt/zoo vraeghden sy ofter gheenen middel en was om eenich schip te bekomē/die hun in Thracen mocht brenghē! Een onder d'arbeyders/een Schipper zijnde/ antwoordde hun/ dat hy hun wel een schip met zes riemen zoude doen/ ende brengē al waer sy wesen wilden. Ende stracx orden stellende ende veerdich makende/ watse tot de reyse van doene hadden/ den vierden dach daer aen ghinghen sy tschepe/ ende baden

laden dandere/die met hun ghevangen
hadden gheweest / datse al daer wilden
blijven tot hunder weder komste / ende
hierentusschen t Kasteel wel bewaerden:
maer alleer sy den ancker op haelden/zo
bedachten sy/datse thooft des Serpents
zouden mede nemen / op dat de Keyser
door de grootte ende eysselijcheydt des
Monsters/de vromicheydt des Ridders
mocht kennen. Sy voeren zoo langhe/
datse ten achtsten daghe te Constantino-
polen aenquamen/ ende gaende na t Pa-
leys/volghden hen veel volcx/om te we-
ten wat tijdinghen sy brachten: ende ko-
mende daer de Keyser Esplandian was/
vielē sy hem te voete/ maer hy hiesse op/
zonder hun eenichsins te kennē / door de
lanckheyt des tijts diese verloren hadden
gheweest : want hy ende tgantsche Hof
en wisten niet anders / oft sy en waren
over langhe doot: ende alzoo men nu ter
contrarie bevondt / zoo werden sy zoo
wel ende vriendelijc onthaelt / datment
qualijc zoude konnen zegghen. Doen
vraechde hun de Keyser wat teghenspoet
sy ghehadt hadden/ diese zoo langhen tijt
wten Lande ghehouden hadde : ende sy
vertelden dē Keyser alle tghene hun we-
der varen was / ende ten lesten ooc de
maniere hoe hun den Eenzamē Ridder
wt de ghevanckenisse verlost hadde/ ter
doodt ghebracht hebbende een ghewel-
dich groot Serpent/vant welcke wy het
groote ende wonderlijcke hooft mede-
brenghen. Esplandian/hoorende vanden
Eenzamen Ridder spreken/ (van den
welcken eñ van syn vromicheyt Alquife
hem alreede de wete ghedaen hadde)zoo
zeyde hy : Ghewisselijc/ic en hebbe noyt
meerder lust ghehadt eenighen Ridder
te zien ende te kennen / als desen : want
by tghene hy alreede te weghe gebracht
heeft/ zoo behoort hy gheacht te worden
voor een vande beste Ridders der Wee-
relt : Midts dat de Keyser zulcx zeyde /
zoo quam de Keyserinne al daer met ee-
nen hoop Edelvrouwen/ de welcke ve[...]
staen hebbende de weder komste [...]
Gastilles haer Neve/ hiet hem vrien[...]
lyc willekom. Ende na datse tzamē [...]
ghekout hadden / Esplandian wete[...]
dat d'oude Keyser hem grootelijcx v[...]
heughen zoude over de weder-kon[...]
van syn Neve / zondt hy hun terstou[...]
hem toe / ende hierentusschen verte[...]
hy aen Leonorine alles wat haer N[...]
hem vanden Eenzamen ghezeyt had[...]
dewelcke beweecht met een inwendi[...]
ghenegentheyt/antwoordde hem: M[...]
Heere / myn herte ghetuycht my da[...]
Lisuart onsen Sone is / die hem al[...]
bedect houdt. Me-vrouwe/antwoor[...]
de Keyser/en hebt zulcken gevoelen n[...]
hy vertroc zonder eenighe wapenen /[...]
hy en zouder zoo haest gheen konnen [...]
komen hebbē: doch hy zij wie hy zij/ z[...]
veel my aen gaet/ic houde hem voor d[...]
vroomsten Ridder ter Weerelt. Alqu[...]
was daer ooc teghenwoordich/ dewel[...]
om d'ongheleghentheydt des tijts/ he[...]
noch niet ter Zee beghéven en hadde [...]
den Ridder metter Sphere te gaen sp[...]
ken:dies sy op den dach alsse tschepe w[...]
de gaen/ den Keyser ootmoedelijc bad[...]
datse thooft des Serpents mochte me[...]
nemen na Trebisonde / op datse al da[...]
ooc mochten aenschouwen / ende wet[...]
te spreken vande vromicheydt des Ee[...]
zamen/zoo wel als die van Tracen. D[...]
welcke de Keyser haer consenteerde / [...]
gaende stracx tschepe in een Schip/tw[...]
haer de Keyser dede hebben/ zoo vertr[...]
sy terstont.

Hoe den Eenzamen Ridder by Fortuy[...]
aen een Eylandt quam , in het welc[...]
Amadis, Oriane ende meer andere g[...]
vanghen waren, die hy verloste.

Het vierendertichste Capitte[...]

Na[...]

NIet min en hadde den Eenzamen Ridder eenen dach ghezeylt/ oft daer en stondt zulcken tempeest op / dat hy alle ooghenblické meynde de Zee syn Kerc-hof te worden / ende dit onweder duerde gantsche acht daghen lanc/ zonder landt te zien/noch te weten waer hem de fortuyne dreef/tot op eené Maendach smorghens dat hy geworpen wert aen een groot Eylandt / aen het welcke hy ghewaer werdt een open Schip/ende vele doode Schippers ende ander lieden/ die de varen noch op hielden. Van dese avontuere was hy verwondert / want hy zach wel dattet krijchslieden waren/ die daer bleven waren/doch hy en konde de devisen vande Wimpels noch vanen niet kennen/deur dien datse door tschueren des waters vergaen waren. Hierom ghinc hy te lande met syn Peerdt/ende al ghewapent reedt hy door een afghehouden bosch/ zoo lange tot dat hy een stemme hoorde/ deerlijc klaghende/ zegghende aldus: O goede Godt/hoe kondt ghy lijdé dat den besté Koninc eñ de beste Koninghinne der Weerelt hedé zoo rampzaligen doot stervé. Hoorende dese klachte/zach hy over al/ ende werdt ghewaer een Joffrou kostelijc ghekleedt, de welcke vervolght werdt van eenen grooten Rabaut / hebbende een guisarme inde handt: maer hy bleef staen als hy den Eenzamen ghewaer werdt/ende vraech de hem wat wech de Vrouwe in gegaen was / want hyse uten ghezichte verloré hadde. Ghy eerloosen Straetschenyder/ ghy wilt haer dan overlast doen? Overlasten? zeyde den anderen/ ja ic/ ende v ooc. Over dese woorden werdt den Eenzamen gantsch verstoort / ende syn Lance vellende / stac hy den vileyn door de stroote dat hy doodt ter aerden viel. Daer na luysterde hy langhen tijt / oft hy de Vrouwe niet en konde hooren / want hy haer gheerne hadde ghesproké.

Maer sy meynende dat hy ooc van't zelve Eylandt was / verberch haer in een dichte ruychte. Alzoo hyse een tijt lanc ghezocht hadde/ ende niet en konde vinden/zoo reedt hy den wech in die den vileyn komen was / tot dat hy quam aen een schoon blac veldt/ aen welckers eynde hy zach een Rootse vierhoeckich ghehouwen / ende op de zelve een sterc Kasteel/ voorzien met vele schoone Torens ende dicke mueren : eñ naerder komende/zach hy dat twee Reusen in volle Harnas zynde/ met ghewelt vier ongewapende Ridders inde Stercte sleypten/eñ hoorde datse de deuren na hun toesloten ende grendelden. Waer door hy lust kreegh om te weten wie sy waren/ ende rydende spoorslaechs vondt hy onder aende Rootse een Man onghewapent / die hem vraeghde oft hy vã des Koninckx volc was/ diemen daer ghevanghen gebracht hadde. Neen ic/ antwoordde hy maer ic bid' v zeght my wie hy is. Op myn trouwe ic en weet niet zeyde dé anderé/anders dã dat ic hem met noch dry andere Ridders / ende eene de schoonste Vrouwe die ic opt zach / zeer wreedelijc hebbe zien ghevanghen leyden / tzamen ghebonden met groote dicke touwen / eñ hebbe zulcken deernisse met hun (al en zijnse van ons gheloove niet) dat my therte wee daer van doet. Aenghezien/ zeyde den Eenzamen Ridder/ dat ghyer anders niet van en weet / ic bid' v/ goet Heer / my den wech te wijsen om tot al daer te komen. Wat zal v die moeyte helpen / antwoordde den anderen / van daer te gaen/dan v doot te bejaghen/oft ten minsten een quade ghevanckenisse. Laet my daer voor zorghé/antwoordde den Eenzamen/ alleenlijc doet dat ic aen v verzoecke. Volght my dan/antwoordde den anderen. Ende gaende na de slincker hãt/wees hem eens wech met trappen inde Rootse ghehouwen/ zegghende dat is den wech/ende daer en is gheenen

anderen. Na dat ic zie/ sprac den Eenzamen/zoo zal ic te voet moeten gaen/ende vanden peerde schrydende/vergat hy syn Lancie / zulcken haest hadde hy om te weten wie de Koninc was diemen ghevanghen leydde. Doen klom hy na boven toe / zoo rasch als hy konde. Ende als hy by na boven was/ zoo hoorde hy een stemme die tot hem riep/ zegghende: Ridder /indien men daer boven na my vraeght zeght hun vryelÿc dat ic met dit Peerdt de tÿdinghe ga brenghen van uwe dwaeshept. Dit gezeyt hebbende/gaf hy het Peerdt de sporen: Ende hoe wel dit eenichsins den Eenzamen speet / zoo en verliet hy daerom syn voornemen niet, tot dat hy boven aen de poorte quã/ al waer hy hem stil hiel/om te zien ofter yemandt wt komen zoude. Eñ hy hoorde dat eenen vande Reusen van binnen zeyde : Koninc/ hier komt ghy rechts te tÿde om op v myns Broeders doodt te wreken. Doen hoorde hy een ander hem antwoorden, Reuse/ indien ghy een Ridder zÿt/ die met eeren ws Broeders doot wilt wreken/ laet my eenige wapenen krÿghen/ende doet alsdan v beste teghen my / twelc v meer eere zal wésen / als my aldus ongewapẽt zo ghy my gekreghen hebt/t'overweldighen. Na dese woorden hoorde hy een Vrouwe jammerlÿc schreyẽ/zegghende: Och fortuyne hoe onghestadich zÿt ghy : bezonder teghen die van hooghen State zÿn ! Zult ghy nimmermeer verzadicht zÿn zo wel de Vrome eñ goede teghen te wesen als de boose ? Och ghewenschte Doot / my nu aenghenamer/ als dusdanighen verdrietighen leven : waerom en haelt ghy my niet wech ? Hiermede sweech sy / eñ den Eenzamen/dit gekerm niet langher konnende verdraghen/klopte met eenen grootẽ hamer/die daer hinc aende poorte/roepende met luyder stemmen aen die van binnen. Doen vraeghde den eenen Reuse die thooft ter venster wtstac van

den hooghsten Toren / wie hy was te
zoo stoutelÿc dorst kloppen. Ic ben/an
woordde dẽ Eẽzamẽ/eẽ v vreemt Ridde
die de Koninc begheere te zien diem
hier ghevanghen ghebracht heeft. W
voor deel zult ghy daer by hebbẽ/ vrae
de de Reuse/ten zÿ dat ghy manslachti
van v zelven wilt wesen. Doet my
poorte open/zeyde den Eenzamen/ en
doet alsdan dat in v is. By Mahon/ze
de den anderen / ic gheloove dat ghy r
sende zÿt. Wilt ghy v tegen my beypro
ven ? ic zie wel watter van is : ghy zoe
v ongheluc/ ende dat hebt ghy hier vo
den Dit gezeyt hebbende troc hy thoo
binnen / ende korts daer na werdt
deure gheopent / ende aen den inga
zach den Eenzamen den Reuse met ee
groot Turcxsweert inde handt/tot he
zegghẽ: komt binnen/ende wacht v v
my. Doen decte hem den Eenzamen m
synen Schildt / ende met tsweert in
handt/trat hy in/ende quamen malka
deren zoo lustich aen boordt/datmen d
tÿt vã een quartier uers /niet anders e
zoude ghedacht hebben/ofte daer en ha
den dertich Ridders ghevochten : mae
den Eenzamen denckende dat hy na de
doot van desen met noch eenen andere
Duvel te doen zoude hebben / drong
zoo gheweldich aen/ dat de Reuse noc
Pantsier noch Harnas aen en hadde
ofte ten hinc met stucken aen een / end
hy diet aen hadde in zoo vele plaetsen ge
quetst/ dat het gezontste aen syn lichaem
niet zonder wonde en was : Hierom ge
voelende allencxkens door tverlies va
bloede syn kracht verminderen / end
willende onder oft boven ligghen / zo
vattede hy Lisuart in syn armen / mey
nende hem onder ofte ter aerden te wor
pen : maer hy zÿnde een konstich Wors
telaer/ stelde hem dẽ voet/ende dede hem
over de knie vallen zoo lanc als hy was
ende stellende hem den voet op de kele
stac hem met eenen het sweert inde der

mer

nun datter de doot na volghde/ende gaf den lesten snic / even als den anderen Reuse / een bode zondt om te zien hoe het met syn Meester was : Maer de Bode ziende hem verslaghē ligghen/ liep metter haest wederom / al roepende : Och Heere / haest,v/ want v Neve light daer doot verslaghen. Hy en hadde het woort qualijc wten monde / oft den anderen Reuse en quam teghen Lisuart met een sware kudse met yser beslagen / hebbende de tranen in d'ooghen / zegghende teghen hem zelven : Och arm katyf als ic ben/wat kleynder wrake zalt wesen/den Schelm omghebracht hebbende/die my myn herten-vreught benomen heeft! hy was noch in syn ghedachten als hy den Eenzamē by hem zach/bereydt om hem te bevechtē/ dies hy syn kudse op heffende/ meynde hy hem metten eersten slach doot ter aerden te vellen: maer den Eenzamen hielder synen Schildt voren / op den welcken den slach zoo gheweldich aenquam / dattet al in stucken vlooch wat hy raecte / ende viel voorts op den vloer / ende den Eenzamen ter syden ghetreden zynde / sloech met ghewelde den steel der kudse in tween: waer vā de Reuse verstoort wesende/wierp na hem tstuc dat hem inde handt ghebleven was / eñ raecte hem aende schouder / zoo dat hy meynde ghevallen te hebben / maer hy hiel hem noch overeynde/ ende tredende na den Reuse/raecte hy hem onvoorsiens op synen rechten arm / dat hy hem dien aenden ellenboghe afsloech. Het welcke den Reuse zulcken schric ghaf / dat hy de vlucht nam / ende hem meynde te salveren op eenen trap / maer den Eenzamen volghde hem zoo kort op de hielen / dat hy hem van achter op thooft eenen slach gaf/met zulcken ghewelt/datter de hersenen wtliepen. Ende voorts gaende / zach hy in een groote Sale de Koninc Amadis/Oriane / Angriote van Estravaus / syn Neve Sarquilles / ende de Grave Gandalin aenden hals / eñ handen met dicke koorden vast ghemaect / met de welcke hy zulcken medelydē hadde / dat hem de tranen in d'ooghen quamen/dies hy hun metter haest los maecte. Die vant Kasteel quamen ghelijcker handt om den Eenzamen te bespringen/ maer hy weder stontse datse niet voorder en konden/ tot dat Amadis den Schildt ende tsweert vanden Reuse inde handt hebbende/ hem quam by staen/ende sloeghen zoo onder den hoop / datter ten eersten twee oft dry vande kloecste doot vielen/welckers wapenen Angriote van Estravaus / Sarquiles ende Gandalin hun af namen / ende sloeghen ghelijckelijc met zulcke couragie onder dese Canaille/datter twinchtich oft dertich doot ghebleven zijnde/de andere om ooc alzoo niet te varen/ hun op gaven inde ghenade vande Ridders. Het welcke den Eenzamen hun niet en wilde toestaen: Maer Amadis badt voor hun / ende hem omhelsende/zeyde hy hem: ic bid'v myn goede Vriendt / my te zegghen wie dat ghy zijt / want de reden vereyscht (ghemerct uwe groote vromicheyt/ ende de verlossinghe die wy door v ontfanghē hebben) wy v t'allen tijden kennē ende dancbaer zijn. Den Eenzamē ghelievet hem die tale niet te verstaen / ende zeyde dat hy een Fransois was: dies Angriote vā Estravaus hem in Fransois aen sprac / zegghende : Ridder / ic bidde v den Koninc Amadis te believen. Den Eenzamen dese woordē hoorende / buyghde de knien/ ende zeyde tot Amadis : Myn Heere ic bidde v my te vergeven dat ic v zoodanighe eere niet bewesen en hebbe als uwe Majesteyt weerdich is/ vernaemt zijnde niet alleenlijc onder de Christenen/maer ooc over de gantsche Weerelt. Laet dese redenen varen / sprac de Koninc / ende zeght my uwen namen/believet v. Heere / antwoordde hy/ men noemt my den Eenzamen Ridder van Franscher af-

 komste

Romske. Ende hoe wel hy hem bedeckt hiel om niet bekent te wesen / zoo hadde Amadis dat ghevoelen / dat hy Esplandians syns Soons Sone was : Maer d'andere zeyde hem zoo veel / dat hy hem zulcx ontgaf : ende de Koninghinne Oziane by hem komende / ziende zoo veel dooden / en konde haer noch niet gherust ghestellen / dies de Koninc tot haer zeyde : Me-vrouwe / desen Ridder heeft zoo veel ghedaen / dat ghy wel zonder vreese meught wesen / believet v ghy meught hem wel groeten / eñ hooghlijcx bedancken vanden bystandt die hy ons zoo wel te passe ghedaen heeft. Doen omhelsde sy Lisuart / maer hy op syn knien vallende / zeyde haer : Mevrouwe / uwe verdiensten zijn zoodanich / dat alle Ridders die de wapenen hanteren / gehouden zijn v alle dienstbaerheydt ende eere te bewijsen : ende zoo vele my aengaet / ic ben bereydt v alle myn leven te ghehoorzamen. Me-vrouwe / zeyde Amadis / bidt hem dan dat hy synē Helm af doe / op dat wy syn aenzicht moghen aenschouwen. Och Ridder / zeyde de Koninghinne / om Godts wille doet zulcx / ic bids v / ende de Koninc van ghelijcken. Me-vrouwe / antwoordde hy / ic zoude des Konincx begheeren gheerne volbracht hebben / eñ d'uwe noch liever / ten ware ic eē joncvrouwe belooft hebbe my niet te laten kennen / voor ic en hebbe de reyse volbracht die sy my belast heeft. Amadis ghewaer werdende dat hy hem verborghē wilde houden / badt hem / dat hy (syn reyse volbracht hebbende) hem wilde komen bezoecken in groot Bretagniē. Het welcke den Eenzamē hem consenteerde / biddende ootmoedelijc hem oorlof te gheven / want hy daer niet langher vertoeven en mocht. De Heere wil v gheleyden zeyde Amadis. Ende den Eenzamen oorlof nemende aen alle tgezelschap keerde den wech die hy komen was / ende gaende lancx tbosch ontmoet-

te hy de Joncvrouwe die wech ghel[...]
pē was / ende hy werdtse kennende / z[...]
de de Gravinne van Denemarc / eñ sp[...]
haer aen / zegghende : Joffrouwe / [...]
meught nu wel ghins boven gaen by[...]
Koninc Amadis ende d'andere / die al[...]
(Godt lof) wt alle perijckel zijn : mae[...]
bid'v eerst my te willen vertellen by w[...]
middel ghy lieden in dese contreye g[...]
komen zijt / ende wt wat oorzake ghy[...]
de vlucht naemt / als ic v te deser plae[...]
vondt. Godt gheve v voorspoet He[...]
Ridder / antwoordde sy / die my zoo goe[...]
tijdinghe brenght vanden Koninc Am[...]
dis / dewelcke meynen te keeren na gro[...]
Bretaignien / zijn syn Schepen door ten[...]
peest zoo verstropt / dat hy niet en we[...]
waer den meestendeel ghebleven zijn : [...]
zoo't heeft willen wesen / zoo is t Sch[...]
daer wy in warē / hier benedē aen stra[...]
gheborsten. Hoe zijt ghy vande Koni[...]
ghinne ghescheyden / vraechde den Ee[...]
zamen? Ghy zult weten / antwoordde [...]
Gravinne / dat wy de schipbrekinghe o[...]
komen zijnde / ons droochdē op de Roo[...]
se / niet gesalveert hebbende dā ons lich[...]
men alleen / alwaer ons quamē bespri[...]
ghen twee Reusen ende dertich knaper[...]
doodtslaende alle onse Dienaers / end[...]
Schippers / zonder yemant in ghenad[...]
te nemen / als de Koninc / de Koninginne
Angriote van Estravaus / Sarquiles,
de Grave Gandalin myn Man / Mees[...]
ter Helisabet ende my / die't ontlope[...]
ben / alzoo men ons de trappen op wild[...]
doen gaen om in de gevanckenisse te tre[...]
den : Maer na dat ic v verlaten hadde / z[...]
werd'ic denckende dattet my meerde[...]
eere zoude wesen met haer te stervē / als
haer verlatende te levē / ende aldus keerde ic weder na haer toe. Ic hebbe v alsnu
int breede verhaelt onse gheschiedenisse /
maer nu bid'ic v my te zegghen hoe ghy
hun verlost hebt. Den Eenzamen verwondert zijnde van zulcken vreemde avontuer / antwoordde haer : zekerlijc

Jonckvrouwe / ic prijſe u goet voornemẽ ende wat belanghe dat ghy gheern zout weten / belet my den tyt u te zegghen / maer die daer ghy by gaet/zullent u wel zegghen: eñ haer goeden avondt biedende/ ſcheydde hy van haer/ om na den oever der Zee te gaẽ/alwaer hy ſyn Peerdt vondt/ ende diet hem onvoert hadde int ſchip/daer wt draghende al wat hy konde:maer hy verraſchte hem/ende by hem zijnde eer hyt ghewaer werdt / zoo troc hy ſyn ſweert wt / ende hem vattende by de kraghe/zeyde hem : Ghy vileyn/ghy en zult voortaen uwẽ ſpot niet meer met eenighe Ridders houdẽ zoo't in mynder macht is : dit zegghende maecte hy van ſyn lichaem twee deelen / ende ſtiet dat in't water .Doen haelde hy ſyn Peerdt tſchepe/ ende mede ghenomen hebbende des Reuſen Schildt in plaetſe vanden ſynen/ die in ſtucken gheſlaghen was / beval hy hem Gode ende de Fortuyne/ eñ daer hem dẽ windt drijvẽ zoude/gantſch bedroeft over de verſtootinghe van ſyn Beminde / daer hy dach ende nacht op dacht / zoo dat hy hem zelven dicwils doot wenſchte. Hierentuſſchen bleef de Koninc Amadis met ſyn ghezelſchap op de ſtercte / alſnoch niet wetende in wat Landt hy was /ende vraeghde zulcx aen eenen ouden Man aldaer zijnde. Heere/ antwoordde hy / deſe ſtercte wordt ghenaemt / 't Kaſteel vander Rootſe/ gheleghen aent Wilde Eylandt / daer Heere af plach te weſen Grifilandt/die ghy onlancx voor Conſtantinopolen ghedoodet hebt / na dat ic verſtaen hebbe : ende de Reuſe die aende Poorte omghebracht is by den gheuen die u lieden verloſt heeft/ was ſyn Broeder / ende deſen anderen die daer light / ſyn rechte Neve / die de Koninc Armato ende den Heydenſchen Legher in Tracien verzelſchapt hebbẽ/ zoo langhe die aldaer gheweeſt is. Ende alzoo Amadis aldus was vernemende na de gheleghentheydt des Landts/zoo quam aldaer de Grabinne van Denemarc / die haren Man een groote benautheyt des herten verdreef / meynende haer verloren te hebben. Des anderen daechs/alzoo ſy inde venſters lagen ziende ter Zee waerts in/ werden ſy een ſchip ghewaer / twelc korts daer na onder aende Steen-rootſe aen quam/ dies ſy quamen zien wat volc daer in mocht weſen/ende bevonden daer in Argamont ende de Prince Ardadil / met vele van hun volc / die met grooter blijſchap ontfanghen werden / want Amadis was bezorght waer hy een ſchip zoude bekomen. Ende veertien daghen daer gheweeſt hebbende / maecte hy Sarquiles Gouverneur van tgheheele Lant / ende zeylde na groot Bretagnien / alwaer hẽ ſyn Onderdanen ontfinghen met grooter blijſchap.

Hoe de Keyſer vã Trebiſonde met ſyn Vlote in ſyn Landt quam, ende vande propooſten die de Princeſſe Gricelerie hadde metten Ridder vander Sphere.

Het vijfendertichſte Capittel.

GHy hebt voren verſtaen dat na tvertrec van Liſuart wt Conſtantinopolen/vele Vorſten ende Princen die ghekomen waren tot byſtandt des Keyſers / ooc wederom na hun Landt keerden : ende onder andere de Keyſer van Trebiſonde/in ſyn ghezelſchap hebbende de Ridder metter Sphere / Floreſtan ende Galvanes. Sy hadden qualijc de lenghte van hondert mijlen/ ofte daer en verhief zic zulckẽ tempeeſt ende ſtorm van winde/datſe alle meyndẽ te verdrinckẽ. Doch int leſte vãde volgende maent quamen ſy inde haven van Trebiſonde: Het welcke de Keyſerinne verſtaende / ende Gricelerie met alle d'anderjoffrouwen/

wen/waren grootlijcx verblijdt / behalven Onolorie de welcke door de jalousie die sy in haer herte besloten hadde van weghen Lisuart/ zoo bleec ende vermaghert was/dat elc een deernisse met haer hadde. De blijschap vande wederkomste des Keysers/ was zo groot/datse tgantsche landt door acht daghẽ lanc vierden/ triomfeerden ende maeltijden hielden.

Hierentusschẽ de dry vreemde Ridders/ Perion/ Florestan ende Galvanes / onderhielden hunne Vriendinnen met de vriendelijckste ende bequaemste redenen ende koutinghen / dienende tot verzekeringe hunner liefde: het welcke de Princesse Onolorie te meer verdroot/meynẽ dat Lisuart met haer ontroulijc ghehandelt hadde / na den welcken Gricelerie aen Perion vraeghde wat vã hem was: maer hy en wist haer anders niet te zegghen/ dan dat hy des nachts vertrocken

was/zonder te wetẽ warwaerts/ef
hy sindert van hem niet vernomẽ en h
de/daer hy grootelijcx over verwon
was. Dese tijdingen en warẽ voor
Onolorie niet zeer aenghenaem/ende
gon van doen aen leet wesen te heb
vanden brief die sy zoo lichtveerdich g
schreven hadde / ende dat misschien
het meeste ongelijc ter Weerelt. St
daer na / gheloovende datmen haer
Gradasilee ghezept hadde / wensche
Lisuart meer gheluck. Aldus passe
dender eenighe daghen/ tot dat Algu
keerende vã Constantinopolẽ/inde S
quam / verzelschapt met vier Man
dragende thooft des Serpents/ eñ n
hare behoorlijcke eerbiedinghe / vall
de op haer knien / zeyde sy den Keys
Myn Heere ic brenghe u tijdinghe v
dẽ vroomsten Ridder ter Weerelt/va
welckẽ ic u wõderlijcke dingẽ vhalẽ z

Uwe Majesteyt zal weten dat ic vertreckende van hier na Tracien/ ghevangen werdt van vier Zee-roovers / ende namen my in hun Schip/maer Godt lof ic en wasser niet langhe /ende door 't onzet vanden ghenen daer ic van spreken zal / die hem laet noemen den Eenzamẽ Ridder, Doen verhaelde sy hem int langhe

tghevecht teghen de vier Zee-roover
de redenẽ die hy met haer hadde/eñ da
na het ombrenghen des Serpents/ m
de verlossinghe van Gastilles ende Ta
tarie/ eñ voorts alles wat sy wist/ wa
van hem elc een verwonderde / ende h
viel Perion in dat het Lisuart was/en
niemandt anders/de welckesymen nae

alzo

zoo verandert hadde / om niet bekent
e wesen: Doch Alquise street daer te=
hen/vastelÿc daer voren houdende/dat
y hem voor haer niet en zoude verbor=
hen ghehouden hebben. Doen aen zach
c een met verwonderinghe thooft des
erpents / het welcke de Keyser van
onden aen dede vast makē aende prin=
ipaelste Poorte des Paleys/ende ront=
m Schilderen de maniere hoe tzelve
erwonnen was. Dien zelven avondt
lquise vindende gheleghentheyt om met
erion te sprekē / vraeghde hem hoe syn
aken met Oricelerie stonden. Voorze=
er myn goede Vriendinne/ zeyde hy/ ic
ie wel dat zonder v myn zaken slecht
taen/want hare liefde te my waert van
aghe te daghe mindert. En laet v zulcx
iet voor staen/ zeyde Alquise/ want eer
wee daghen om zÿn / zoo meyne ic dat
hy anders zult spreken. Tot dien eynde
prac sy sanderdaechs met de Princesse /
nde vraeghde haer secretelÿc/ hoe sy ha-
en Ridder onthaelt hadde sindert syn
ederkomste. Och myn goede Vrien-
inne antwoordde sy / niet zoo wel als ic
vel wenschte / want ic en hebbe noch
heen gheleghentheyt ghehadt/ om met
em alleen te spreken / ja qualÿc eenich
eecken van !iefde konnē bewÿsen: want
helÿc ghy weet / de Keyserinne verlaet
ny zelden / ende myn Suster noch min.
Ghewisselÿc / Me-vrouwe / ghy hebt
ongelÿc: Men zeydt ghemeynlÿc dat
en noot list zoect / maer trouwe lief-
de noch meer: ende dat ghy zeght ghee-
nen middel ghehadt te hebben om met
hem te spreken / dat en zÿn maer woor-
den / want aenghezien het v bekent is
dat hy ghereet is te doen wat ghy zoudt
moghen begheeren / zoo! konde ghy
hem wel ontboden hebben dat hy des
nachts door desen Hof v hadde komen
sprekē onder de venster van dese kamer/
zoo langhe alst v goet docht/ende zonder
ghehoort te wesen. Ghy zeght z?er wel/

zeyde sy / ic en hebbe zulcx noch noyt be-
dacht: ende de wÿle ghy my zulcken goe-
den wech ghewesen hebt/ zoo bid'ic v hem
den zelven ooc te wÿsen / de muer van dē
Hof is leegh / ende de venster van myn
kamer niet hoogh/ic en zal niet na laten
my al daer te midder nacht te laten vin-
den / ende ic bid' v doet zoo veel / ende
maect dat hyer kome. Laet my gewer-
den/zeyde Alquise/ ende ic belovet v van
synent weghen: ende ten hadde gheweest
dat Onolorie by hun quam / sy zouden
langher tzamen ghekout hebben / maer
sy lietent daer by blÿvē tot tsavonts/ dat
Alquise Perion ghinc waerschouwē van
dat hy doen zoude. Nu zoo sliepē Flore-
stan ende hy tzamē/ ende hoe wel sy goe-
de vrienden tzamen waren/zoo en wilde
hy hem alsdoen niet te kennen gheven de
vreught die hy dien aenstaenden nacht
verwachtēde was/ dies hem ziende viel
vast in slape / ende dat de bestemde ure
naecte/zoo nam hy syn Rapier/ende om-
hanghende eenen Scharlaken mantel/
ginc hy secretelÿc wt syn huys/ eñ quam
aen den Hof / al waer hy over den muer
klom / ende tot by de venster ghekomen
zÿnde / hoorde hy die openen / ende zach
de Princesse Oricelerie daer alleen/alzoo
toe ghemaect / dat/ even ghelÿc Acteon
deur ghelÿc ghezichte in een Hert veran-
derde/hy ooc alzoo: niet dat hy hoornen
kreegh/ maer zulcken slave ende zoo ge-
neghen tharen dienste/dat om syn liet eñ
Meesterssе te believen/ hy niet alleen on-
der het joc en zoude hebben willen blÿ-
ven/maer wel de doot hebben willen ver-
draghen/ende noch eens ghestorven heb-
ben/zoo't moghelÿc hadde gheweest. Eñ
hoe wel hy door de groote vierighe lief-
de/ hy als een loof beefde/ nochtans die
d'oorzake was van dese syne groote lief-
de/ maecte syn tonghe zoo bequaem / dat
hy/na groote eerbiedinghe der Princesse
bewesen hebbende/tot haer zeyde: Me-
vrouwe ic mach my alsnu (ende dat met
reden)

reden) houden voor dẽ geluckichste Ridder der Weerelt / ontfanghende dese weldaet vã v / zijnde de beleefste die zoodanighen Princesse is gunnende aen eenẽ diet zoo weynich verdient heeft. In goeder trouwe myn Vriendt / dat meught ghy v zelven danc weten / ende niet my / want Godt heeft zoodanighe gratien in v ghestort / dat ghy de Joncvrouwen vrijmoedichlijc t'uwaerts treet / door de welcke (zoo't schijnt) ghy zelve uwe vrijheyt verliest. Dus bid'ic v vriendelijc (myne eere voor staende) dat ghy v te vreden houdt / mettghene ghy alreede aen my gewonnen hebt / v verzekerende myn Vriendt ende Lief / indien ghy zulcx doet / dat ic middel zal zoecken ende lust zal hebben met v te deser plaetse te spreken / zoo dicwils als ic de gheleghentheyt zal hebbẽ. Och Me-vrouwe zeyde hy / verghevet my / ic bidts v / ende en houdt my voor zoo onredelijc niet / dat ic dese vrientschap zoo kleyn achte / want ic houde die zoo weerdich / dat alle de Ridders der Weerelt alzulcken weldaet te veel zoude wesen. Nochtans zoo het v beliefde my het faveur te doen uwe delicate handen te moghen kussen / zoo zal de Obligatie zoo veel te krachtigher wesen / dat ic niets en hebbe / tzij lichaem / ziele noch kracht ofte ten zal zic verbrengen als verzekert zijnde van hunne behoudenisse. Myn Liefste / antwoordde de Princesse / ten zal v niet ghewey ghert werden : want alzoo therte gantsch v is / zoo is al de reste dat aen my is bereydt om v te believen zoo veel de eere / eerbaerheyt ende deghelijcheyt dat vereysschẽ. Alsdoen stac sy haer rechte handt door de tralie / ende alzoo Perion die was kussende / sy over wonnen zijnde van liefde / omhelsde hem met den anderen arm / het welcke Perion gevoelende / voeghde syn aenzicht na thare / ende dat zoo wel te passe / dat synẽ mondt den haren naecte / hunnen amoureusen gheest voor die tijdt verzadighende / zoo veel de ghelegentheydt der plaetse h[...] toeliet. Perion van grooter vreugh[...] was zoo ontstelt / dat hy meer werdt [...]vende als te vorẽ / ende ten deele syn sp[...]ke daer door verloos. Ende oft my[...]mant vraeghde / oft zulcx hem aenqua[...] wt goede ofte quade beweghinghe [...] meyne dat hyt zelfs qualijc zoude heb[...] konnen ghezegghen / zoo kan de liefde [...] zinnen ontstellen der ghener de sy v[...] wil tracteren / het welcke wel konnẽ [...]tuyghen de ghene die zoodanighẽ vrien[...]schap van hunne Vriendinnen ontfa[...]ghen hebben / als Perion was ghen[...]tende. De welcke wederom tot hem z[...]ven ghekomen zijnde / ende vreesende [...] grooten vrijicheyt aen Oriolanie gh[...]bruyct te hebben / zeyde hy tot haer: M[...]vrouwe ic bidde v ootmoedelijc / my n[...] qualijc af te nemen / indien ic my t'[...]waerts erghens in misgrepen hebbe / [...] my dat niet te wijten / maer de Liefd[...] die my bedwonghen heeft haer te gh[...]hoorzamen : Doch in dient v dunct d[...] ic eenighe straffe verdient hebbe / ic b[...] bereydt die ghewillichlijc te lijden / [...] conditie nochtans dat ic van uwen pe[...]soon niet verzonden en worde. Mij[...]weertste Lief / antwoordde sy / de stra[...] die ic v stelle / is / dat ic v bidde ende gh[...]biede my te beminnen boven alles d[...] ter Weerelt is / zonder te eeniger tijt v[...] dit Hof te scheyden zonder myn consen[...] want 'tverdriet dat ic gheleden hebb[...] gheduerende uwe absentie / heeft my b[...] na tleven ghekost. Hoe dicwils heb[...] ghevraeght (wetende dat ghy op d'Z[...]waert / verwachtende uwe wederkom[...]ste) wat rootsen / wat Steen-klippen e[...] zandt platen in die quartierẽ warẽ dae[...] door ghy in perijckel hadt moghen ko[...]men. Hoe veel bekende Pilotẽ heb ic w[...] by my doen konnen / om van hun de n[...]men ende kennisse der Winden te wete[...] die v teghen oft mede waren / eñ welck[...] v reyse mochten voorderen oft beletten[...]

Wa

dat een menichte van tranen hebben myne ooghen wtghestort / ziende de Zee beroert / de locht duyster ende tempeesich/ hebbende dusent derley ghedachten ende bedenckinghen vande perijckelen die de Ghelieven ghemeynlijc over-komen. Voorwaer myn Lief/ de vreese die ic menichmael ghehadt hebbe van v te verliesen / heeft my doen beklaghen alle de ghene die niet ghelijcke ziecte gequelt waren als ic was/ van dier uren af dat ghy al hier int Hof Ridder gheslaghen werdt. Eñ vallende van d'een propoost in d'ander/ werden sy sprekende van Livart de welcke/ zeyde sy/ groot onghelijc heeft myn Suster zoo ontrou te wesen/ alzoo haer voor ghewis verklaert is. Hoe? Me-vrouwe/ antwoordde hy/ ic en meyne niet dat hy haer opt oorzake ghegheven heeft om verstoort te wesen / ten zij dat sy voor ongoet houdt de groote liefde die hy haer toedraeght. Ic en weet niet zeyde Gricelerie/ hoe ghy die hertelijcke liefde verstaet/ wãt hy en kan hem niet ontschuldighen (ghemerct de beloften die hy haer dede voor syn vertrec) ofte hy en handelt ontroulijc met haer. Doen vertelde sy hem al tghene de jonckheer Broeder van Bridelnie haer gheseydt hadde. O Godt/ sprac Perion/ is dat waer? Nu bemercke ic wel dat zulcx d'eenighe oorzake is gheweest dat hy vertrocken is zonder my aen te spreken/ ende ic wilt wel op myn verdoemenisse nemen dat hy valschelijc beschuldicht is/ ende dat hy nopt gedacht en heeft thaer ontrou te wesen / dies syn af wesen my nu meer verdriet als te voren / alzoo ic voor zeker weet dat zoo de ghetrouwe Liefde verloren waer/ datmense in hem zoude vinden. Och zeyde Gricelerie / wat hoor ic v zegghen? ist ooc moghelijc dat de Pagie ons zoo verkeerdelijc syn doen aenghedient heeft? Ja hy op myn trouwe/ antwoordde Perion/ eñ meugt my vastelijc ghelooven/ datter nopt ontrouwe in hem bevonden en is/ hoe wel hy (zoo ic achte) veel verdriets te onrecht zal lijden. Zoo is myn Suster dan wel qualijc bedacht gheweest/ ende ic duchte datse van rou ende verdriet sterven zal / alsse dit verstaet / twelc ghy my dus vastelijc verzekert / alzoo daer nu gheen helpẽ aen en is. Me-vrouwe/ antwoordde hy/ indient v believt dat ic hem ga zoeckẽ / ic wilt t'uwer believte gheerne doen/ ende ic zalder zulckẽ neersticheyt in doẽ/ dat ic hem zal mede brenghen ofte zelve inden arbeydt blijven. Ic wilt wel/ antwoordde Gricelerie / want ic ben verzekert/ dat hy weder ghekeert zijnde / das myn Suster (berou hebbende van haer licht gheloovicheydt) hem maer en zal te liever hebben/ ende te weerder houden. Sy bleven zoo langhe tzamẽ koutende/ dat den dach begon aen te komen / ende ghedwonghen waren te vertrecken : eñ nemende een vriendelijc afscheyden van malkanderen / besloten sy hunne weder byeenkomste den derden nacht daer na/ maer het en gheschiedde niet / alzoo ghy noch hooren zult. De Princesse dan ginc te bedde/ ende den Ridder metter Sphere/ keerende den wech die hy komẽ was/ voeghde hem ooc tusschen de Slaep lakens by Florestan syn Mede-ghezelle / hem achtende den gheluckichsten Ridder dier wtkomen mochte / ende bracht de reste vanden nacht alzoo over / zonder dat yemant van syn doen iet wist. Tsanderdaechs fraey int habijt zijnde/ quam hy te Hove/ al waer de Tafelen alreede ghedect stonden om 'tnoenmael te houden / ende de Keyser wilde dat hy ende syn Medeghezellen / by de Vrouwen eñ Jonckvrouwen zouden eten / om hun alzoo meerder eere aen te doen.

Hoe de Ridder metter Sphere vertroc met de Hertoghinne van Oostenrijc , voor

de welcke hy street teghen twee van hare Ooms, die haer haer Landt ontnom hadden.

Het zesendertichste Capittel.

ALzoo de Tafelen op ghenomen waren / ende het water na den eten ghebracht werdt om de handen te wasschen / zoo quammer in de Zale een zeer schoone Joncvrouwe in Rou-kleeders / verzelschapt met eenen ouden Man / die haer onder den arm ghelepdde / twelf Joncvrouwen / Twintich Ridders / ende zoo veel Schildt-knapen. Thunder aenkomste viel dese Joffvrouwe den Keyser te voete / om hem die te kussen: Doen vraeghde sy ofter niet te Hove en warē / dē Ridder metten Krupce / ofte den Ridder metter Sphere / ofte wel den Eenzamen Ridder / wiens fame ende name over alle Landen loopt / die onlancx met louter kracht wt de ghevanckenisse verlost heeft den Koninc Amadis / met de Koninghinne Oriane eñ hun volc: ende sy verhaelde voorts alle de gheschiedenisse / ende den doodt der twee Reusen / waer van zic elc een verwonderde. De Keyser antwoordde haer / datter vande drp / daer sy na vraegde / alleenlijc den Ridder metter Sphere teghenwoordich was / ende is die daer by v staet. De Joffrouwe bezach hem

scherpelijc / als die bystant van hem we verwachtende / ende zeyde voorts tott Keyser: Ic gheloove wel dat hyt zel is / want men my hem alzoo afghebe det heeft. Met dese woorden trat Peri voorwaerts / ende vraechde oft hy ie voor haer vermocht / hy ware t'har besten. Zeker vroom Ridder / zeyde sy isser by v zoo veel beleeftheydts al kracht ende schoonheyt / zoo ben ic ve zekert dat ghy my in mynen noot ni verlaten en zult: want ic achte dat Go v ende ws ghelijcke in dese Weerelt gh zonden heeft / om alle Joncvrouwen di men veronghelijct / by te staen / ende t hun goet recht te helpen / daer icker ee van ben. Me-vrouwe / antwoordd Perion / zoo ben ic ooc veerdich om v e ws ghelijcke by te staen na myn vermo ghen. Sy bedancte hem hooghlijcx: Zo ist dan Heer Ridder dat ic ben de Doch ter eñ eenich erfgenaem des Hertooch van Oostenrijc / de welcke stervende / my achterliet noch jonc van jaren zijnde / e ic hebbe twee Ooms veel ghierigher al d'eere ende reden wel vereyscht: dezelv my noch zoo jonc ende alleen ziende / he ben myne Landen ende goederen aen

ghesla

ghe?lagen/ voorwamelijc de Stadt Wee-
nen/ de welcke ſy met ghewelt inhouden
teghen my eñ de Principaelſte van mijn
Landt: de welcke my houdende voor
hunne Vrouwe / hun ten eerſten bele-
ghert hebben: ende hoe wel de Stadt on-
winnelijc is/ zoo iſt nochtans dat de lanc
durighe belegheringhe hun verdriet/ eñ
hebbẽ aen mijn volc ontbodẽ/ zo ic eenich
Edelman wiſt te bekomen/ die hun bey-
de wilde bevechten / datſe bereyt waren
my al het mijne vry te laten behouden/
by al dien ſy overwonnen wierden. Ic
dat verſtaende/ hebbe my terſtont op dẽ
wech begheven na Conſtantinopolen/
alzoo men my zeyde vande vromicheydt
van twee Ridders die al daer zouden
weſen/ vande welcke ghy den eenẽ waert
ende den anderen de Ridder mettẽ Kryp-
te heden ten daghe vermaert boven alle
andere Ridders ter Weerelt: maer in
Tracen komende by de Keyſer Eſplan-
dian/ werdt my ghezeydt dat ghylieden
in deſe quartieren waert. Ende alzoo ic
weder te Schepe wilde gaen/ zoo quam
al daer wt Bretagniẽ een Ambaſſadeur/
vanden welcken ic verſtaen hebbe de tij-
dinghe die ic v vertelt hebbe vandẽ Een-
zamen Ridder/ twelc d'oorzake is dat ic
alhier ooc na hem vraeghde. Nu heb ic
v verhaelt wat my beweeght heeft deſe
reyſe te doen / ende bidde v ootmoedelijc
medelijden met my te hebben / ende aen
te nemen tgoet recht van mynen eyſch/
beſtaende inde gherechticheyt ende rede-
lijcheyt/ zijnde alzoo ghy verſtaen hebt/
ende indien niet/ zoo zal ic ghedwonghen
weſen een vande twee andere te zoeckẽ.
Doen wert Perion bedenckende dat hy
te veel ghesproken hadde / ten aenziene
vande belofte die hy ſyn Lieffſte dẽ nacht
te voren ghedaen hadde / van wt 't Hof
des Keyſers zonder haer conſent niet te
vertrecken/ dies hy haer aenzach/ om te
zien hoe ſy haer hebben zoude: Maer ſy
mede lijden hebbende met deſe verdructe
Joncvrouwe eñ Weeſe / nam het woort
aen / ende zeyde tot Perion: In goeder
trouwe Heer Ridder/ ghy en behoort de
begheerte der jongher Hertoghinne niet
t'ontzegghen. Me-vrouwe/ antwoordde
hy/ ic ben bereydt v ghebodt na te komẽ/
ende haer begheerte / hoe wel in dit Hof
menichte van andere Ridders zijn / die
haer wel zouden konnen ontlaſten / zon-
der dat het haer noodich ware elders
hulpe te zoecken. De Hertoghinne dat
hoorende / viel voor Perion neder / om
hem te bedancken/ maer hy hief haer ter
ſtont op/ haer zegghende dat hy bereydt
was te vertrecken alſt haer beliefde.
Zoo wild'ic wel / antwoordde ſy / dat
zulcx terſtont gheſchiedde: want den be-
ſteimden dach om te vechten is na by/ eñ
Godt gheve dat d'wtkomſte voor my
zoo ghelukkich zij / als ic wel verhope.
Me-vrouwe / zeyde Gricelerie / ghy
meught v wel voor ghelukkich houden/
zoo wel te paſſe ghekomen te zijn/ om de-
ſen Ridder tot byſtandt te hebben. Ende
zonder langher vertrec / Perion oorlof
nemende aenden Keyſer/ als ooc aen ſyn
Meeſterſſe / dede hem ſyn Peerdt bren-
ghen / ende gaende na 't Schip met het
welcke de Hertoghinne ghekomen was/
zoo badt hy Floreſtan ende ſyn Mede-
ghezellen / hem aldaer te verwachten.
Alzoo ſy een dach ende nacht tzamen ge-
zeylt hadden/ ende de Hertoghinne hem
wel zocht te tracteren ende eere aen te
doen / zoo bezach ſy hem met een goede
ooghe / ende hy docht haer den ſchoonſte
Ridder te weſen / die ſy opt ghezien had-
de / dies ſy haer voor dobbel ghelukkich
hiel / verhopende zulcken wtkomſte vã
hare zaken / datſe hem Heere zoude ma-
ken van haer ende hare goederen. Ende
alzoo ſy in deſe ghedachtẽ was/ zoo ver-
hief zic de Zee/ ende werdt zulcken on-
weder / datſe in twintich daghen gheen
Landt en konden bekennen/ noch niet en
wiſtẽ waer ſy door den windt verſteken

 waren.

waren. Ende op eenen Vrijdach smorghens quamen ſy aen een Landt / daer de Zee teghen ſpeelde/ende niet wijt van daer een ſchoone groote Stadt/ wel bemuert ende bezet met ſtercke Torens / inde welcke ſy zaghen vele Vrouwē eñ Joncvrouwen inde venſters ligghen/ ende onder d'andere eene koſtelijcker toe ghemaect ende ſchoonder als de reſte/ die wel ſcheen hunder alder Vrouwē eñ Meeſterſſe te weſen. Ende terſtont zaghen ſy eenen Reuſe wt komen / ghewapent met eenighe ſtale platen / zittende op een groot bonten Peerdt/hebbende inde vuyſt een ſware Lance/vande welcke het yſer was ſchoon blinckende/ een vademe lanc / ende reedt met ghemac na tſtrande / alwaer een pavillioen ghespannen ſtondt;/ wt de welcke ſtracx een Ridder quam van fraeyer ſtatuere / zittende op een ſnel Peerdt / ende ghewapent met groene wapenen / hebbende in ſynen Schildt gheſchildert thooft van eenen Leeuwe/ midden door gekloven/ ende hem volghdē vele andere Ridders/ welckers Tenten rontſom het Pavilloē ghespannen waren. De Ridder metter Sphere mercte wel datter een ghevecht zoude weſen tuſſchen hun tweeen / ende zeyde teghen de Hertoghinne: Me-vrouwe ic zoude gheerne d'wt komſte van dit ghevecht zien / want dewijle deſen groenen Ridder hem zelven vrywillich ſtelt teghen deſen Duyvel / zoo iſt wel te bevroeden dat hy een vroom Campioen moet weſen. De Hertoghinne om hem te behaghen beval de Schippers d'anckers terſtont wt te worpen / ende korts daer na reden de twee Ridders met vollen loope teghen malkanderē: De Reuſe trefte den Groenen Ridder zoo gheweldich in ſynen Schildt / dat hy dien doorſtac een groote vademe lanc / zoo dat elc een meynde dat hy doodt was: maer zulcx en was niet/ want de Lance was ghepaſſeert tuſſchen den arm ende tlichaem: maer den Reuſe haddet ſl[...] mer / want niet teghenſtaende de ſte[...] ſyns Harnas / zoo ghaf hem de Ride[r] mette groene wapenen een wonde[...] lijf / ende de Peerden loopende borſt[...]ghen borſt/vielen beyde ter aerden/e[...] hun Meeſters daer onder: Maer d[...] met de groene wapenen dapper e[...] veerdich/ was terſtont op de been/ e[...] mettet ſweert inde handt / quam hy[...] den Reuſe toe / die door de ſwaerte ſy[...] Peerdts/ t'welc op ſyn beenen lach / [...] haeſt niet en konde op ſtaen: Dus ſlo[...] hem den Groenen Ridder een gro[...] wonde in ſynen arm/ twelc hem gro[...] pijne dede/met dien rechtede hem t Pe[...] op ende den Reuſe ooc de welcke treck[...]de een groot ende ſwaer mes dat hy a[...] den riem hadde hanghende / dede [...] beſte om den Ridder wederom te gh[...]ven dat hy hem gheleent hadde: maer [...] wonde des arms was hem zoo hinde[...]lijc / dat elcken ſlach die hy gaf / tſwee[...] hem inde handt keerde / ende werdt [...] korter tijt zoo veel bloedts quijt/ dat [...] ſyn kracht voelde minderen: Het welc[...] hy ghevoelende/ wilde hy zic behelp[...] met de ſlincker handt / twelc hy zoo o[...] ghewoon was / dat hy luttel voordee[...] daer mede dede/ daer door den Groen[...] Ridder hem zoo dapperlijc aenviel / d[...] hy hem noch vier vingheren afhieu. H[...] welc den Reus heel moedeloos maect[...] want hy ghy gheenen middel meer [...] hadde om ſyn ſweert te gebruyckē / die[...] hy ſynen Vyandt in viel/meynende he[...] by den halſe te vatten ende onder hem [...]werpen: maer den anderen ontweec he[...] eē trede/ eñ gaf hē met eenē zulckē ſlac[...] inde braeye vant been/dat hy tzelve doo[...]hieu/ zoo dat de Reuſe door pijne ter ae[...]den viel / ghevende een ſchrickelijc end[...] jammerlijc ghekrysch / het welcke nie[...] langhe en duerde / want den Groene[...] Ridder hem tſweert inde dermen ſtac[...] dat hy ſynen gheeſt gaf. Doen viel hy o[...]

ſyn

syn knien/Godt lovende ende danckende van syne victorie daer door Perion ende de Hertoghinne ghewaer werden dat hy een Christen was/ waer over sy grootelijc verblijdt waren. De schoone Joncvrouwe die inde venster vanden Toren lach/ ziende haren Reuse doot/ en maecktender niet veel swarichepdts in / maer zondt terstont tot den Ridder met de groene wapenen twee van hare Staetdochters / de welcke met hem wat ghesproken hebbende/keerden sy wederom/ ende brochten met hun/hare Meesterse/ verzelschapt met een menichte vã Edelmans/Borghers ende andere/ende omhelsende dẽ victorieusen Ridder/bewees hem groote eere / ende gheleydde hem zelve inde Stadt / wt de welcke sy eenen van haer Ridders zont om te wetẽ wat Schip daer versch aen ghekomen was. Desen Ridder by den Oever komende / zach hy Perion boven op den overloop vant Schip/ tot den welckẽ hy vriendelijc sprac : Ghy Ridder/ Me-vrouwe de Princesse Listrie/Vrouwe vã dit Lant/ zeyndt my om te weten wie in dit Schip is/eñ werwaerts tzelve henen wilt. Heere/antwoordde Perion/het is eẽ vreemt Ridder met een Joffrou / die door onweder wt verre Landẽ aen dese Contreye gedreven zijn. Dien vander Stadt keerde met dese antwoorde na de Stadt: Maer de Hertoghinne vreesende voor eenich belet/ beval de Schippers tzeyl te gaen / dan de Zee was noch zoo onstelt / datse beslotẽ liever te vallen inde ghenade oft onghenade der Menschen als der Baren/even wel maecten sy hun ghereet om hun te beschermen / indien men hun wilde bespringhẽ. Doen zaghen sy wter Stadt na hun toe komen hondert ghewapende Mans/de welcke Perion noch op den overloop ziende/ riepen hem aen dat hy hem zoude ghevanghen gheven / zoo hy syn leven wilde behouden. Maer hy gaf hun tot antwoorde / dat hy hem niet ghevanghen en zoude gheven / zoo langhe hy tsweert inde handt hadde. Sy lieden dat hoorende begaven hun in een groot Schip dat inde haven lach / ende met ghewelt van roepen quamen sy tot tSchip daer Perion in was / ende de dregghen overworpende eñ met kracht van haecken/klampten ende enterden sy aen malkanderen/zoo datter int aen komen een wreedt ghevecht aen ghinc: wãt den Ridder metter Sphere mette syne / hun houdende op den overloop / ende ziende het aenstaende perijckel/ende datter hun leven aen hinc / verweerden hun Mannelijc/want de Ridder metter Sfere en raecte niet eenen / oft de doodt en volghdender na: zoo dat vele daer na niet een woordt meer en kicten/ zelve hun Overste/de welcke hebbende Perion eenen swaren slach op den Helm ghegheve̊ dat hem d'ooghen draeyden / ontfinc daer voor zulcken loon / dat hy hem thooft in tweẽ kliefde/eñ hem beghevende voorts onder den hoop / weder stont hy die zoo vromelijc datter niet een de stoutichepdt en hadde om den voet in syn Schip te stellen. Het welcke ziende eenen die aen Landt stondt / liep metter haest na de Stadt toe / ende komende by de Oude Joffrouwe / Moeder van Listrie (die alsdoen koutede metten Groenen Ridder) zeyde hy haer / half verbaest zijnde: Me-vrouwe/ic brenge v de vreemste tijdinghe die ghy opt hoordet. Daer benedẽ aen dẽ Oever hebbẽ v Volc een Schip besprongħen/ int welcke maer eenẽ Ridder en is / ende eenighe Schippers / die hun zoo vromelijc weeren / datter den meestendeel van v Volc doot bleven is / ende niemandt meer hun en derf naken. D'oude Vrouwe wilde gaen zien watter van was / maer Listrie badt haer datse by den Ridder zoude blijven/ eñ datse ter wijle derwaerts gaen zoude : Ende met haer nemende zes van hare Staetdochters/quam sy aen den Oever/ al waer sy

haer wat stil hiel om tghevecht aen te zien / ende sy en hadde nauwlijcx een half vierendeel uers al daer ghestaen / ofte daer en waren acht vande hare ter neder gheveldt. Sy daer van verwondert zijnde ghinc in eenen boot/ende komende by haer Schip / dede sy haer Volc vertrecken / ende haer keerende totten Ridder metter Sfere/zeyde hem: Heer Ridder/ ic bid' v weest myn Ghevanghen/v verzekerende dattet v eere ende voordeel zal wesen. Hy haer ziende zo schoon ende kostelijc/dacht wel datse d'Overste des Landts moeste wesen/eñ antwoordde haer: Me-vrouwe indien zulcx v bevel is/ic zalt doen/want ic en hebbe noyt de Schoone v ghelijckende iet ontzeydt. Maer zoo ghy my met ghewelt meynt te doen houden / veel liever my doot te vechten. Ridder zeyde sy / ghy zult met my gaen/believet v/ op alzulckē conditie als ghy zelve begheert voor te wenden. Het welcke hy gheerne aennam / want hy zach tvolc met grooter menichte wter Stadt komen / ende merct wel dat hy gheen langhe resistentie en zoude hebben konnen doen: Hieromme ghinghen hy ende de Hertoghinne met Listrie inden Boot daer sy mede aen boordt komen was / ende alsse aen Landt waren / zoo dede de Ridder metter Sphere syuen Helm af/om hem wat te verkoelen. De Princesse hem ziende zoo schoon van ghedaente/ zeyde sy hem: Zekerlijc Ridder/ ten gheeft my nu gheen wonder dat ghy alle Vrouwe vriendelijc zijt/wāt schoonheydt ende vromicheydt hebben altijt de beleefthept tot ghezellinne. Ende Listrie hem leydende by der handt / bracht hem tot in haer Hof / al waer sy hem harer Moeder presenterde / tot haer zegghende: Me-vrouwe / ic verzekere v dat dese Ridder alleen te weghe ghebracht heeft/ dat hondert andere niet en zouden hebbē derren bestaen. Nu zoo zat de Moeder by dien met de groene wapenen/dewelc-

ke Persoon ziende/stont op/ende liep h[...] omhelsen / roepende: O Godt / wa[...] dit? Ach myn Heere/wat Fortuyne h[...] v in dese Contreye ghebracht? Per[...] hem ziende alzoo onthalen/ en wist e[...] niet wie hem alzoo vriendelijc ontfi[...] maer hy werdt terstont ghewaer da[...] Garinter/ Koninc van Jugurte wa[...] dies hy hem ooc omhelsde/eñ antwoo[...] de: Voorwaer myn wtverkoren Vrie[...] ic en ben niet min verwoudert van v[...] hier te zien/als ghy van my en zijt. L[...] trie ende haer Moeder/ ziende de groo[...] vriendeschap die sy malkanderen bew[...] sen/ badē hun zoo langhe/ datse hun ze[...] den wie sy waren/ende hen lieden te ke[...] nen gaven/waer van sy grootelijcx ve[...] blijdt waren / voornementlijc Listrie[...] die wel verhoopte Garinter tot har[...] Man te krijghen. Hierom toonde sy he[...] tbeste gelaet datse konde/ende dede ha[...] beste om hun wel te tracteren; ende de[...] dien sy alle beyde ghequetst waren/do[...] 'tvoor gaende ghevecht / zoo werden [...] ontwapent/ende ghebracht in een van[...] beste kamers/ende aldaer bezorcht end[...] ghetracteert na hun weerdichept. N[...] al eer ic voort vare / zoo zal ic verhale[...] d'oorzake, die Garinter beweecht hadd[...] om den Reuse te komen bevechten. Gh[...] zult weten dat d'oude Vrouwe/ Moede[...] van Listrie/ Weduwe blijvende/alleen[...] lijc behiel dese eenighe Dochter / Prin[...] cesse ende erfghenaem van dit groote e[...] machtich Koninctijc/van 'twelcke dese[...] Reuse een groot Heer zijnde/ de Gebue[...] re was. Ende alzoo werdt hy op Listri[...] verliefst / ende verzocht haer dicwils t[...] houlijc / maer sy en wildender niet to[...] verstaen / zegghende voor een eerlijck[...] ontschuldinge datse gheen Man bemin-nen en zoude / ten ware hy een gantsch jaer by haer inde Stadt bleef / ende om harent wille alle die in haer Landt quamen zoude ghehouden wesen te bevechten/ende zoo sy hem alsdan weerdich be-

vondt/

vondt/zoo zoude sy hem alsdan Heer en Meester van haren persoone ende gantsche Landt maken. Zoodanighe wt vlucht was wel by haer ghevonden/ meynende wel dat de Reuse die niet alle en zoude konnen weder staen/dier in een gantsch jaer door haer Landt passeerdẽ/ behalven noch d'aenkomende. Aldus zondtse dese voorwaerde/ aen Gudulse den Reuse/ die gheerne aennam te doen alles wat sy hadde laten beworpen: ende proech hem zo vromelijc dat hyer alreede vele ter doot ghebracht hadde/ die beter waren als hy/ want hy voor wreedt ende voor een groot Tyran ghehouden werdt. Dese mare verbreydde zich zoo wijt en breedt/ datse Garinter ter ooren quam/ die om deser oorzake de reyse aennam/ ende int derwaert reysen ontmoette hy eenen Leeu/ dien hy thooft afloofde/ ende droech tcontersepytsel daer van in synen Schildt als boven verhaelt is. Keerende dan wederom tot myn propoost/ de Ridders gheheelt zijnde van hunne wondẽ/ ende Perion bekent zijnde Garinters wille ende affectie/ die zoo zeer op Listrie verlieft was als sy op hem/ sprac op een tijt de Dochter aldus aen/ die hy vondt by de Moeder: Ghewisselijc Me-vrouwe/ my dunct dat ghy grootelijcx in den Koninc ghehouden zijt/ die belet heeft dat het Houlijc tusschen v (die de natuere met zulcken schoonheyt begaeft heeft) ende den Reuse (zoo misimaect zijnde) gheenen voort ganc en heeft ghehadt. Ghy zeght voorwaer de waerheydt/ zeyde sy met eenen lacchenden monde/ maer hy is noch meer in syn eyghen vromicheyt gehouden/ die haer zoo wel laet blijcken alst den noot vereyscht. Me-vrouwe/ antwoordde de Koninc/ ghy zullet my vergheven/ in dient v belieft/ want den lof die ghy my gheeft komt van uwen persoon/ ende ghewoonlijcke deught/ voor de welcke ic niet min en konde doẽ/ als ic ghedaen en hebbe/ ghemerct uwe weerdicheyt/ zoo dat den vroomsten Ridder der Weerelt hem voor wel gheluckich mach houden die v eenighẽ aengenamen dienst konde bewijsen. Ghy maect my zoo schoon ende goet alst v belieft/ zoo veel isser af/ dat indient v beliest my d'eere aen te doẽ van my (met dit Koninckrijc/ twelc zic wijdt en breedt strect) tot een Huysvrouwe aen te nemen/ zoo zal ic hebben daer ic om wensche: doch al waer ic Bezitterse des gantschẽ aertbodems/ zoo en zoud'ic niet konnen volbrenghen de deught die ic v wensche. Dese woorden zoo beballijcken by dese schoone ende jonghe Princesse ghesproken/ ontstaken noch meer het brandende herte deses jonghen Koninex/ zoo dat hy tot haer zeyde: Me-vrouwe/ ic zoude wel buyten myn zinnen ende qualijc om contenteren moeten wesen/ zoo ic weyגherich ware om aen te nemen tghene ghy my wt beleeftheydt presenteert: ende met een groote eerbiedinghe gaf hy haer eenen Houlijcschen kus. Waer van de Ridder metter Sphere hem grootelijcx verblijdde/ zoo wel om tvoordeel syns Cousijns/ als oot om de ghelegentheyt te hebben om met de Hertoghinne te moghen vertrecken/ ende syn voornemen te volbrenghen. De Bruyloft feeste dan werdt heerlijc en kostelijc ghehouden den vierden dach/ ende vervolgens/ Garinter Koninc ghekroont/ ontfanghende de eeden van ghetrouwicheydt vant Koninckrijc ende Eylandẽ van Cithereen en Listrie/ waer van sy den name voerde/ bezittende zoo wel d'een als d'ander als Overste. Weynigh tijdts daer na/ Perion ende de Hertoghinne van dit goet ghezelschap oorlof nemende/ begaven hun ter Zee/ zeylende na Hoogh-Duytsch-landt.

Hoe de Ridder metter Sphere de Stadt van Weenen in Oostenrijc met ghewelt in-
nam, ende de zelve met alle het Landt in ruste stelde in handen vande Hertoghinne.

Het zevenendertichste Capittel.

DEn Ridder metter Sphere
met de Hertoghinne weder-
om tſchepe ghegaen zÿnde /
zeylden langhen tÿdt langhs
de kusten van Duyts landt
al eer ſy konden komen in Oostenrÿc /
hunnen tÿdt meest met ſchaken verghe-
tende / daer ſy groote genuechte in ſchie-
pen / principalÿc de Hertoghinne / dewelc-
ke grootelÿcx bevanghen zÿnde met Pe-
rions liefde / qualÿc d'ooghen van hem
wendde / maer hy en sloech daer gheen
acht op / als die noyt inden zin en zoude
ghekomen hebben / tghene datter van
quam / want op eenen avondt ſpeelden ſy
zoo langhe / dat alle de Dochters ende
Vrouwen der Hertoghinne in slaep vie-
len. Sy dit bemerckende / ende dat hy
gheene antwoorde op haer redenen ofte
onthalinghe en gaf na haer wenſchen /
nam ſy voor haer hem hare liefde te ver-
klaren / ende ſtellende alle ſchaemte ach-
ter rugghe (die nochtans alle eerbare
Vrou-persoonen boven alles wat te
Weerelt is behooren te beminnen) alzo
ſy meynde hare redenen te beghinnen
zoo werdt ſy bleec ende bevende. D
Ridder metter Sphere dat merckende
vraeghde haer ofte ſe haer qualÿc gevoel
de. Och! Heer Ridder / antwoordde ſy
ſwaerlÿc zuchtende: Onghelucklich i
voor my den dach gheweest inden wel
ken ic u eerst zach: want verhopend
door uwen middel myn Landen weder
om te bekomen / heb ic my zelven verlo
ren. Eylacen / indiender eenige ontferm
hertichheydt in u is / zoo laet veel lieve
myne Landen verloren gaen / ende be
houdt mynen persoon / my wederom ge
vende myne vryicheyt / ofte ghy zult
ende my qualÿc belaten / u ſtellende i
perÿckel van ſchande ende oneere te be-
halen / alsmen verstaen zal dat ghy onde
'tdecſel van my te voorderen / my 'tleven
benomen hebt. De Liefde heeft myn
herte door uwe ſchoonheydt alzoo ont-
steken /

stecken/dat ic niet langher en kan te lijve
blijvē ten zij dat ghy mynders ontfermt:
dit zegghende was sy zoo blaeckende/
datse haer zelven op hem liet vallen/ eñ
hem omhelsende/ kustense hem zo vrien-
delijc/datter scheen datse vander Weerelt
zoude ghescheyden hebben. De Ridder
metter Sphere hier over verwondert
ende beweeght en konde syn Lief zoo ge-
trou niet wesen/ ofte hy en hadde meer
medelijdens met dese benaude Herto-
ghinne: zo dat na dit kussen/ hy de borst/
kens begon te tastē/ eñ met haer pleech-
de dat buyten den houlijckē staet niet en
behoorde te gheschieden/ende passeerden
aldus den nacht tot dat den dach begon
aen te komen/ dies hy in syn vertrecka-
merken ghinc ligghen rusten/ latende de
Hertoghinne by hare Vrouwen/ zonder
datse iet ghewaer weerden/ immers en
lieten sy zulcx alsdoen noch daer na niet
blijckē: niet tegenstaende Perion ende sy
zulcx continueerdē tot datse in Oostenrijc
quamen inde havē vande groote Stadt/
die haer Volc beleghert hiel/ diese blij-
delijc ende met grooter triomfe ontfin-
ghen. Ten zelven daghe by raedt van-
den Ridder metter Sphere/ werdt Bri-
antes/een van hare Overste Heerē/ als
Ambassaet ghezonden inde Stadt aen
Bortin ende Alintes (zynde alzoo ghe-
naemt die de plaetse t'onrecht bezaten)
om hun te kennen te gheven de weder-
komste van hunne Vrouwe met een
Voorvechter/de welcke bereydt was hy
alleen hun beyde te bevechten volghen-
de hunne beloften met eede bevesticht.
Bortin ende Alintes dese tijdinghē ver-
staende/ spottender ende loeghender me-
de/ende gaven hem voor antwoorde dat
hy wederom zoude keeren/ende zegghen
syner Vrouwe/ datse zoo slecht niet en
waren hun leven t'avontueren om inde
waechschale te hanghen tghene sy alree-
de zeker hadden: eñ heeftse groote moey-
te ghedaen om eenen Ridder voor haer
te krijghen/ zoo is haren arbeydt ons
t'aenghenamer/ende haer moeyte verlo-
ren. Och myn Heeren/ zeyde Briantes/
alzoo doende/ ende uwe trouwe breken-
de/ zult ghy by alle vrome lieden voor on-
trou ghehouden werden. Gaet henen/
zeyde Bortin/ ende en zeght niet meer/
want het anders niet wesen en zal. Bri-
antes zeer bedroeft zijnde/ keerde weder
tot syn Vrouwe/ de welcke verstaende
d'antwoorde van syn Ambassaetschap/
werdt zeer bedroeft ende jammerlijc
schreyende/zoo dat alle diese zaghē groo-
te deernisse met haer hadden: Maer de
Ridder metter Sphere gaf haer goeden
moet/zegghende: Me-vrouwe/ gheloofs
my dat dese bloode booswichten zoo wel
hunnen loon binnen de mueren zullen
ontfanghen als daer buyten: Oock en zal
ic van hier niet vertreckē oft ghy en zult
de Stadt volkomentlijc na u believen in
uwer macht hebbē. Dese beloften gaven
de Hertoghinne goede hope/ ende van
doē aen bedacht de Ridder metter Sfere
alle middelen om tot syn voornemen te
komen. Nu zoo was de Stadt wonder-
lijcken sterc/ende wel voorziē van Volc/
victalie ende alles wat tot bescherminge
eener Stadt van noode was/ derhalven
bemerckende datse onwinnelijc was (ten
ware men die met lanckheyt van tijde uyt
hongherde) zo bedacht hy dese listicheyt:
Hy ontboodt by hem alle de Overste eñ
Capiteynen ende oock de Soldatē bezon-
der/ om van hun allen te verstaen wat
moet datse hadden om hunne Vrouwe
voor ende by te staen/ ende bemerckende
hunne goede gheneghentheydt/zeyde hy
hun: Myn Vrienden de Mane gaet laet
op/ende de nacht is gantsch duyster/ ghy
zult u alle wapenen alst doncker is/ eñ
trecken elc een wit Hemde over u Har-
nas om malkanderen te onderkennen:
Ghy hebt oock na dat ic versta hier by u
inden Legher groote menichte van Lee-
ren/ bequaem om de mueren te beklim-

men / de welcke ghylieden veerdich zult houden in alder ſtilte/ want ic zal ten neghen uren na de Stadt gaen/ ende middel vinden om alleen inde Stadt te gheraken / ende zoo haeſt als ghy van binnẽ tgheruchte ende oproer verhoort / zoo komt metter haeſt na de Poorte toe/ende maeckt v Meeſter daer van te worden/ want myn voornemen is uwe Vyanden zulcken werc te bereyden / datſe v gheen groot belet en zullen doen/indien ghylieden / maer vlÿtich ende neerſtich en zÿt. Deſen raedt docht den menighen goet/ ende andere quaet:doch werdt te weghe ghebracht ende wel wt ghevoert / want d'ure ghekomen zÿnde/zoo troc den Ridder metter Sfere ſyn wapenen aen/ende ghinc ſtillÿc tot aende vallen/ al waer de Schildt-wacht hem ghewaer werdt/ eñ vraeghde: Wie gaet daer? Vriendt/antwoordde hy/ic bids v/ zegt den Hertoge Bortin ende ſyn Broeder Alintes/dat ic hun nootzakelÿcke dinghen te zegghen hebbe / daer hun grootelÿcx aen ghelegen is. Midts dien quamen daer gaende die de ronde deden/ vande welcke den eenen hem beloofde de boodtſchap te gaẽ doen/ende voorts daer na keerde hy wederom/ende liet een Leeder neder om op te klimmen / want van avont / zeyde de Soldaet/en zal de Poorte niet gheopent werden / ende de Hertoghe bid' v hier lancx by hem te komen. Wel aen dan zeyde de Ridder/ic zal ſyn begheeren volghen. Ende alzoo hy inde Stadt was/ zoo gheleydden hem eenighe Soldaten tot aent Hof / ende de Ridder metter Sfere Bortin ende Alintes ziende / dede hun groote reverentie. Vriendt zeyde Bortin/doet af uwen Helm/ende ſpreect vrÿelÿc wat ghy te zegghen hebt. Myn Heere/antwoordde hy/ic zal hem afdoen alſt v belieft / zo wanneer ghy ende myn Heere v Broeder alleen zÿt : want ic en begheere van niemandt anders bekent te weſen. Bortin ende Alintes gheen

quaet vermoeden hebbende/ bevalen[...] een te vertreckẽ/ ende treckende de d[...] na hun toe / lietenſe den Ridder m[...] Sphere met de twee Hertoghen alle[...] die tot hem zeyden: nu/ doet uwen h[...] af/ ende zeght met ghemac wat gh[...] zegghen hebt. Vertoeft / antwoordd[...] Ridder: ic moet v lied[e] eerſt waerſch[...] wen dat ghy voortaen gheen verrad[...] meer en zyt. Dit zegghende troc hy[...] ſweert/ ende gaffer Bortin zulcken ſl[...] mede op thooft / dat hy hem tzelfde t[...] ter ſchouderen toe kloofde : Alintes i[...] ziende liep metter haeſten van vervae[...] heydt de trappen af / roepende / alar[...] alarm / v Heere werdt vermoort. [...] Ridder metter Sphere en verbolgh[...] hem niet langhe / maer hy nam vo[...] den inganc der deure te bewaren / en[...] hy zelve riep oock door de venſters [...] larm/om de Stadt in roere te ſtellen/e[...] de Wacht vande Stadt-mueren te l[...] ken/om ſyn Volc gheleghentheyt te gh[...] ven om die te beklimmen. Het gheruc[...] te was terſtont door de gantſche Stad[...] ende de ſtoutſte liepen terſtont na tP[...] leys/ meynende Perion te vanghen / [...] in ſtucken te houwen : maer alzoo [...] Poorte enghe ende de mueren ſterc wa[...] ren / zoo en kondenſe hem zoo lichtel[...] niet overvallen alſſe wel meynden:ma[...] hy verweerde hem zo wel/ dat hy er ti[...] oft twelf ombracht/zonder dat hy eeni[...] quetſuere ontfingh. Hierentuſſchen ve[...] meerderde den oproer hoe langher ho[...] meer/zoo dat die vander Stadt quame[...] gheloopen eenighe met Hamers o[...] tPaleys te breken/andere met branden[...] de ſtroo/ om den brandt daer in te ſtekẽ[...] ja zelfs die de ronde langhs de Stadt[...] mueren deden/meynende dat den Vyan[...] eenich quartier vande Stadt inghen[o...] men hadde/ verlieten hunne Wacht / e[...] ſtelden hun in ſlachoorden op de Merct,[...] zoo dat de Vyanden zonder eenigen te[...] ghenſtandt de Leeders rechteden end[...]

over

over de mueren quamen/ ende zonder
bekent te wesen / trocken sy na de Poor-
ten/ die sy op braken/ zoo dat den heelen
Legher in quam/ vernielende ende doo-
dende al wat hun int ghemoet quam/ eñ
uit recht te passe voor den Ridder met-
ter Sfere / op den welcken de Vyanden
aendrongen / diet zoo langhe niet en
soude staende gehouden hebben/ ten had
de d'enghichepdt der deure ghedaen/ die
hy dicwils tot een beschutsel nam. Maer
tracx quam hem de tÿdinghe dat de
Stadt vanden Vyandt in ghenomen
was / zoo dat de hittichste gantsch koel
van moede werdẽ/ende hun op de vlucht
begavẽ/ ende zonder eenighe ordonnan-
tie hun verspreyddẽ. Het welcke de Rid-
der metter Sphere ghewaer werdende/
ende hoorende tgheroep van des Herto-
ghinnen Volc/ spronc hy wt de kamer /
ende hem voeghende by de syne / vondt
hy int vervolghen Alintes/die met eeni-
ghe die hy verzamelt hadde een strate in
ghenomen hadde / ende aldaer weder-
standt boodt / van waer hy verjaecht eñ
omghebracht werdt : de rest diet ontko-
men konden/ vloden op een stercte aen
d'een syde der Stadt zÿnde / alwaer sy
hun versterckten zoo sy best konden /ver-
wachtende de ghenade Godts. Aldus
was het innemẽ eñ overvallẽ der Stadt
Weenen/het welcke wat rouwer afghe-
loopen zoude hebben/zonder de doncker-
hept des nachts / daer door vele het levẽ
behielden : ooc hierom / dat de Ridder
metter Sfere(willende de moorderye be-
letten) de syne belaste alle de Borghers
in ghenade aen te nemen. Doen kreegh
de Hertoghinne de tÿdinghe dat haer
Volc Meester vande Stadt was : dies
sy met groot ghezelschap inder haest der
waerts ghinc. Nu zo wast alreede klaer
dach / ende die vande stercte parlemen-
teerden/ ende verstaende datmen hun in
ghenade wilde aennemen/ gaven sy hun
over ten dienste van hunne Vrouwe eñ
Princesse. Hierentusschen werdt den
brandt int Paleys ghesteken grooter en
grooter/dies de Ridder metter Sfere elc
een beval dẽ brant te blusschẽ/ doch wat
weyr men daer toe dede zo vielder noch-
tans een deel daer van ter neder / ende
was te verwonderen dat de heele Stadt
niet in brandt en raeckte. Doch het werdt
alles voor den middaghe ghestist / de
Soldaten wter Stadt ghelicht/ ende de
Borghers ghinghen wederom in hun
huysen / min oft meer als van te voren.
Aldus quam de Hertoghinne wederom
in haren Staet / daeghlÿcx groote eere
eñ goede chiere aendoende/dien vanden
welcken sy dese weldaedt / ende andere
vriendtschap ontfanghen hadde/ ende en
wist wat vriendtschap/ ende vriendelÿc-
heydts te bedencken / om hem by haer
te behouden / het welcke wel eenichzins
zoude hebben konnen gheschieden / ten
ware hy hadde werden denckende om
Oricelerie / ende dat zoo heftich/ dat hy
van doen aen voren nam oorlof te nemẽ
aende Hertoghinne / ende zoo sy zulcx
niet doen en wilde/secretelÿc te vertrec-
ken: dies hy al met eenen by haer ghinc/
ende badt haer vriendelÿc hem verlof te
gheven om te moghen gaen zoecken ee-
nen synen weertstẽ Vriendt: maer sy was-
ser teghen zoo zeer alsse konde : der hal-
ven hy den volghenden nacht daer na
hem wapende/ ende zittende te Peerde/
reedt hy zonder wete der Hertoghinne
ter Stadt wt. De Hertoghinne dat ver-
staende / meynde van droefheydt te ster-
ven/doch eene zake gaf haer wat moets/
dat was dat sy haer gevoelde bevrucht
te wesen/makende hare rekeninge/ dat-
se (verliesende de Vader)ten minsten alle
haer leven met het kindt in vreughde
zoude leven/zoo dat te lÿve bleef. Ghe-
lÿct ooc ghebeurde / want effen neghen
Maenden om zÿnde/ghelach sy van eenẽ
Sone/die Florelis ghenaemt werdt/ eñ
in syne tÿden ghehouden werdt voor een

vande beste Ridders ter Weerelt: maer alzoo wy in dese Historie niet voren en hebben van hem te spreken / zoo zullen wy van hem swijghen tot op een and tijdt / ende nu verhalen wat den Een men ghebeurde.

Hoe d'Eenzame Ridder het jaer by na om zijnde dat hy van Constantinopolen gh scheyden was (na dat hy vele vreemde avontueren ten eynde ghebracht hadde) e Ridder metter Sphere ontmoette, teghen den welcken hy vocht, malkander niet kennende.

Het achtendertichste Capittel.

D'Eenzame Ridder / hebbende Amadis verlaten / alzoo ghy verstaen hebt / ghinc in syn Schip / met het welcke hy gebracht werdt in verscheiden vreemde Eylanden. Ende gheduerende dit jaer / verwon hy vele Reusen / ende groot ghetal van andere Ridders / die onse Historie verswijght om de korthept wille / ende men bevindt niet dat hy binnen dat gantsche jaer eens hadde ghelacchen / altijts droevich van herten zijnde / syn ghedachten doorgans hebbende op syn Liefste / ende hadde voor ghenomen hem ten eynde syns levens niet bekent te maken. Nu zoo wist men over al van syne vromichept te spreken / ende reysende van d'een Lant int ander / hadde hy eenen Reuse vechtender handt verwonnen / maer hy ooc wel gequetst / do eyndelijc ghenesen: dus ghinc hy wede om tschepe / ende veertien daghen da na / quam hy aen een haven / alwaer h te lande ghinc al ghewapent om hem verweeren zoo't den noot vereyschte / e rydende tot over noentijt in een dic end groot bosch / quam hy aen eenen krup wech doch verkoos den gebaensten / in den welcken hy niet langhe ghereden e hadde / ofte hy en hoorde een Vrouw deerlijc schrepen ende roepen / dies hy sp Peerdt de sporen gaf / ende reedt der waerts metter haest / daer hem doch dat hy de stemme hoorde / ende daer ko mende / zach hy een Joncvrouwe han ghende aen eenen boom by den hayre ende nader komende / zach hy dattet A quise was / dies hy terstont syn sweer

troc,

roc/ende hieu den tac af. Doen werdt
y hem kennende zynde den zelven die
aer t'anderen tyden wt de Zeeroovers
anden verlost hadde / des sy op haer
nien viel / om hem te bedancken / zeg-
hende: Och Ridder/troost ende bystaē-
er van alle bedructe Vrou-persoonen/
hezeghent moet ghy wesen, als ooc den
henen die v met dusdanighen goede
ratien beghaeft heeft. Wie is dien /
ie v aldus toeghemaect heeft / vraegh-
e hy. Och myn Heere / antwoordde
e Joncvrouwe / alzoo ic in dit bosch
uam ontmoette my een stuc Schelms/
nde om dat ic synen boosen wille niet en
wilde volbrenghē / heeft hy my ghetrac-
eert alzoo ghy my ghevonden hebt / eñ
y rydt dese valeye henen / na de rechte
andt. Zoo moet my Godt syn hulpe
weygheren / zeyde hy / zoo ic hem dese
oosheydt niet dier ghenoech en doe be-
alen / verwacht my hier. Heer Ridder /
ntwoordde sy / hier by is een Kasteel
aer is te middaghe gheten hebbe / daer
al ic v veel zekerder verwachtē/ indient
belieft. Neen zeyde de Ridder/ ver-
wacht my hier / ic en zal maer gaen en
komen. Dit zegghende / liep hy wat
Peerdt loopen mocht/den wech die Al-
quife hem ghewesen hadde / ende reedt
zoo langhe/dat hy hem zach die hy zocht
aen den wtganc vant bosch / met dat de
Sonne onder ghinc/die hy van verre toe
riep: maer den anderē en achte zulcx niet
vele. Hierom stac dē Eenzamē syn peert
noch meer met sporen/zoo dat het donc-
ker begon te werden aleer hy hem kon-
de achter halen / zoo dat hy by hem ko-
mende/ met grooter gramschap tot hem
zeyde: Ghy Schelmsen Ridder/ die de
Joncvrouwen zoect ghewelt eñ oneere
aen te doen: ghy en zullet nu niet ontko-
men/ oft ic en zal v loon na v verdiensten
gheven. Den vliedendē Ridder dit hoo-
rende/keerde hem om/ende zonder iet te
zegghen velde hy syn Lance/ ende int by
een komen zonc syn handt / zoo dat hy
Lisuarts Peerdt inde borst stac / dattet
doot ter aerden viel: maer den Eenzamē
Ridder trefte hem recht in synen Schilt/
ende dat zoo zoetkens / dat hy hem wt
den zadel lichtede / doende eenen harden
val/doch sy warē beyde haest op de been/
ende ghinghen malkanderen dapperlyc
te keer metten sweerde/ twelc niet lange
en duerde: want den Boschridder ghe-
voelende dat hyt te quaet hadde / stelde
hem aent loopen zoo zeer als hy konde
int dicke des bosch / hem verlatende op
de duysterheyt: maer den Eenzamē veel
lichter zynde / achter haelde hem haest /
ende gaf hem zulcken slach tusschen hals
en hoofde/dat hy hem doot ter aerdē vel-
de: ende syn Rapier af veeghende liep hy
na tPeerdt dat syn Meester quyt was /
het welcke hem los ende vry gh-voelen-
de / liep tusschen de boomen henen / dat
hyt wten ghezichte verloos / want het
was alreede zoo doncker / datmen qua-
lyc eenighen wech konde kennen. Hier-
om dede den Eenzamen synen Helm af /
hem zettende neffens een Fonteyne/ al-
waer hy dien nacht meynde over te bren-
ghen/ ende den dach te verwachten: hy
dronc wt de Fonteyne ende om te beter
te rusten/ghinc hy in een dicht hout was
daer by: maer hy begon zoo op syn Lief
te dencken/ dat het rusten hem benomen
werdt: ende aldus wacker ligghende/
hoorde hy tgheruchte van Peerden/ende
stracx daer na zach hy eenen Ridder in
volle Harnas / die by de Fonteyne van-
den Peerde schreet / doende tzelve den
breydel af / op dattet mocht weyden / eñ
stelde hem ter neder int groene / alwaer
hy niet langhe ghezeten en hadde/oft hy
en begon te zuchten / zegghende: Och
Cupido/ Cupido/ ghy hebt my zoo hoo-
ghe verheven/dat ic my zelven wel mach
houden voor den gheluckichsten Ridder
der Weerelt / ende den bemintsten van
eene die alle andere in schoonheydt te bo-

ven gaet. Och Liefde/ om Godts wil/ en ontrect my doch niet tot gheenen tÿden dese jonste : ende ghy myn beminde Vriendinne ende Liefste / denct ooc om uwen Dienaer / die dach noch nacht op en houdt van uwe vol-maectheden ende deughden te prÿsen. Den Eenzamen dit alles hoorende/ zeyde by hem zelven: by gants doot / om leven noch om sterven en wil ic zulcken blasphemie niet lÿden teghen Me-vrouwe Onolorie : daer na bestrafte hy hem zelven / zegghende hy mach misschien van haer ooc spreken / ende dat hyse bemindt als ic doe : Maer hoe't is oft niet en is/ten komt hem niet toe haer te beminnen/veel min hem daer van te beroemen / dies ben ic ghedwonghen hem syn dwaesheyt te doen bekennen. Doen werdt hy inwendich zoo ontstelt/ dat hy synen Helm op thooft stelde ende vast maecte: ende alzoo hy opstont/ dien aende Fonteyne hoorde hem / ende vraeghde hem wie hy was. Ic ben/ antwoordde den Eenzamen / een die van u begheere te weten den name van die ghy bemindt / ende welckers ghelÿcke men niet en vindt/ alzoo ghy u roemt. Wat profÿt zal u zulcx gheven? Zoodanighen profÿt/ antwoordde den Eenzamen/dat u zulcx tot schade zal ghedÿen: want zoodanighen onghelÿc teghen myn Liefste ghesproken/ en zal ic niet lÿden/ zoo langhe ic aessem int lÿf hebbe. Hoe? zeyde den anderen / ghy wiltse dan verghelÿcken by de ghene/die ghy noch sy niet weerdich en zÿt te dienē. Zoo moet my Godt helpen/ aleer ghy wt myn handen raect/ ic zal u wÿser maken als ghy zÿt. Doen schoten sy malkanderen toe/ ende alleenlÿc met het sterrenlicht / tracteerden sy malkanderen zoo wreedelÿc/ dat in korter tÿdt hun Schilden ende Harnassen zoo ontnaghelt ende ghebroken waren / datter de plaetse mede bezaeyt lach: nochtans hielden sy hun beydē zoo vromelÿc/ datse den tÿt van twee uren continueer-

den zonder aessem te scheppen / ende [...] zelve niet en konden oordeelen wie tbe[...] oft tquaetste hadde: het welcke den Ee[...] zamen dede verwonderen/ alzoo hy [...] syn leven zoo kloecken Campioen n[...] teghē ghehadt en hadde/hoe wel hy v[...] teghen hadde ghehadt verscheiden ster[...] ke ende wreede Reusen. Der halvē wa[...] syn voornemen anderen middel te gh[...] bruycken / ende latende syn sweert ha[...] ghen aen een ketenken dat hy inde vuy[...] hadde / ombattede hy synen Vyandt [...] d'armen/ meynende hem met kracht t[...] aerden te werpen: maer hy vondt scho[...] nen na syn voeten / zoo dat hy gants[...] gheen voordeel en konde op den andere[...] halen. Hierom namen sy wederom hun[...] ne sweerden/ ende beghonnen wederom [...] een nieu ghevecht/ hun ghevoelende al[...] beyde zoo ghewondt / dat de minst gh[...] quetsten niet min en verwachtede als d[...] doot: nochtans en toondē sy gheen teeck[...] van bloohheydt / maer hun couragie ver[...] meerderde / zoo dat den Eenzamen zey[...] de : Ridder / ic bemercke dat ghy op[...] punct zÿt van te moeten bekennē de leu[...] ghenen by u zoo opentlÿc wt ghesprokē[...] Den anderen dit qualÿc nemende / ver[...] htef syn sweert/ ende gaffer hem zulcke[...] slach mede / dat hy (weer hy wilde of[...] niet) met d'een knie ter aerden zonc/ zoo dat hem tRapier wt de handt vloogh door tghewelt des slachs : maer den Eenzamen stondt metter haest op/ ende met een veerdicheydt vattede hy synen Vyandt by de kraghe/ zegghende: alsnu zal uwe glorie ende leven tzamen een eynde nemen: ende alzoo hy doende was ende syn beste dede om ter doot te brenghen die hem zoo hardt gheballen was/ zoo begon den dach aen te komen / ende werdt inden Schildt ziende / daer den anderen hem mede verweerde de Sfere daer op gheschildert zÿnde / zoo dat hy daer door ghewaer werdt dattet syn Oom was/ dies hy gantsch bedroeft zÿn

de

de syn sweert ter aerden werp/ ende luyde riep: Och/och Fortuyne/hoe zijt ghy my in alle dinghen teghen! ende vallende op syn knien/ dede hy synen Helm af/ zegghende tot Perion: Myn Heer ende Oom/ om Godts wille vergheeft my/ zekerlijc ic hadde v wel behooren te kennen/door de vromicheyt die ic in v bevonden hebbe/ende my zelven niet alzoo behooren t'avontueren/hoe wel ic genoech daer over ghekastijdt ben/ ende myn leven zal ghedencken/ alzoo ic my ter doot toe ghequetst voele. Perion gantsch verwondert zijnde dien ghevonden te hebben die hy zocht/beghon van blijschap te schreyen/ende Lisuart omhelsende/zeyde hy hem:ghewisselijc myn Neve/noyt en heeft den klaren dagheraet zich beter te passe voor my vertoont als nu:want zoo ghy my niet en hadt werden kennende/ zonder twijffel myn leven was ten eynde. Terwijlen sy aldus tzamen waren sprekende/ zoo quam Alquife aldaer/die alle den nacht gherepst hadde om den Eenzamen te vinden/ alzoo hy niet wederom en quam na syn belofte:ende ziende dat hy Perion omhelst hadde/ werdt yse beyde kennende/wāt sy beyde bloots hooft waren/ des sy met grooter verwonderinghe riep: o Godt/staet my by/ wat avontuere is dit? dat ic met myn ooghen aenzie/dat twee de beste Ridders der Weerelt ende de beste ghevrienden malkanderē vinden/eñ dat met perijckel van hun beyder leven. Dit zeyde sy om datse zach dat de plaetse daer sy stonden gantsch roodt was van tbloedt dat wt hun lichamen liep/eñ splieden zoo swac/ datse hun qualijc kondē over eynde houden:der halven spronc sy rasschelijc van den Peerde/ ende hun beyde groetende/ vraeghde sy hun om wat reden sy zoo vyandelijc teghen malkanderē ghevochten hadden. Vriendinne antwoordde den Eenzamen: de Fortuyne en houdt haer niet alleen te vreden met my te vervolghen ende verdriet aen te doen/ daer sy kan/ maer daer en boven (in spijte van my) tracteert sy oock zoo ongenadelijc de ghene die my beminnen/ende in myn onghelvc gheen schuldt en hebben: maer ic bid' v eenighen middel te vinden om onse wonden te stelpen/ daer na zullen wy v de reste zegghen. Doen nam Alquife haren doec/ ende sneedt dien in stucken/ ende wiecken ende windels daer van/eñ verbondt hun ten besten dat sy konde. Den Eenzamen zettende hem opt peert van Alquifel/ ende sy achter hem/ reden alzoo met Perion na een Kasteel daer sy den nacht te voren gheslapen hadde:ende sy vonden de Heer van't Kasteel/ diese vriendelijc ontfingh:ende verstaende d'avontuere diese ghehadt hadden/ lietse by syn Huysvrouwe cureren/ die zulcken neerstichheyt dede/ dat syse in korter stont ghenas ende op de been hielp.

Hoe de twee Ridders aen hunnen Weerdt oorlof namen, ende inde Zee reysende, by tempeeste in groot Bretagnien ghedreven werden, alwaer sy vochten teghen Florestan ende Parmenir de zelve niet kennende.

Het neghenendertichste Cap.

DE twee Ridders genesen/ eñ hunne wonden gheheelt zijnde/ ende wederom kloec ghenoech om de wapenen te ghebruycken/zoo koutede Perion op eenen tijt met Alquife/eñ begheerde aen haer datse hem zegghē wilde wat avontuere haer in dese contreye ghebracht hadde. Voorwaer/ antwoordde sy/ tgheluc en heeft my hier niet ghebracht/ maer wel tot mynen grooten nadeele/ zo ic niet ontzet en hadde geweest/ by den ghenen die my t'anderen tijden noch eens van ghelijcken perijckel verlost heeft; want v zal believen te weten/

dat ic treckende van Trebiſonde door bevel van Me-vrouwe Orecelerie om u te zoecken / in Ooſtenrijc aenquam/ alwaer ic verſtondt dat de Hertoghinne by uwẽ toedoen wederom int bezit was van hare Landen ende Steden / ende dat ghy over zes Maenden/ zonder oorlof aen haer ghenomen te hebben van daer gheſcheyden waert : ende reyſende alzoo door Duytſch-landt / quam ic tot Conſtance / alwaer men my zeyde dat ghy eenen Ridder verſlaghen hadt / die ooc een Dochter wilde verkrachten / eñ acht van ſyne Mannen daer toe : ende verſtaende van handt tot handt dẽ wech die ghy henẽ troct/zoo quam ic ter plaetſe daer my den Eenzamen ontbondt/ vã eenẽ boom/ daer my eẽ ſtuc Schelms metten hayre aenghebonden hadde / die ic teghen gheſtaen hadde om myn eere te behouden. Nu zoo heb ic u ghevonden (Godt lof) ende Me-vrouwe ontbiedt u/datſe hare Suſter te kennen ghegeven heeft / de propooſten die ghy haer van Liſuart ghezeght hebt : waer over ſy haer alzoo verblijdt heeft / datſe daer voor niet en zoude wenſchẽ Vrouwe van de gantſche Weerelt te weſen / verſtaende de zaken anders te zijn / alſmen haer te verſtaen hadde ghegheven : hierom bidt ſy u vriendelijc alle middelen te ghebruycken om hem met u te brenghen / u verzekereñ dat hy gantſch willekom zal weſen/ende wel vriendelijc onthaelt worden. Myn goede Vriendinne/zeyde hy/ ic zal haer begheerte volbrenghen/ende ic meyne dat myn Neve zoo ghereet zal weſen om te keeren als ic/doch tzal goet weſen dat ghi zelve hem verhaelt al wat ghy my ghezeyt hebt. Doen ghinghen ſy tzamen by Liſuart / die in een ander kamer was / ende Alquife wiſt zoo wel haer perſonagie te ſpelen / dat ſyt wel te paſſe ende te propooſte bybracht alles wat ſy te zegghen hadde : waer van hy zoo verblydt werdt / als oft hy uter

Hellen int Paradijs hadde ghevoert [...]
weeſt : doch gedenckende ſyn verdriet[...]
ende pijnlyc leven/ zoo en konde hy h[...]
niet onthouden ofte hy en zeyde wel li[...]
de / ende noch ſwaerlyc zuchtende : O[...]
Me-vrouwe ! wat bitter lijden en[...]
ſwaer verdriet hebt ghy my aenghede[...]
zonder nochtans zulcx verdient te h[...]
ben. Eylaes (daer ic u noyt te kort gh[...]
daen en hadde) quam my zulcken wr[...]
den ſtraffe toe ? De welcke buyten a[...]
twijffel noch te zoet zoude gheweeſt h[...]
ben / zoo ic ſchuldt hadde ghehadt v[...]
tghene daermen my t'onrecht mede b[...]
ſchuldicht heeft. Och Oradafilee/ g[...]
hebt my vander doodt verloſt / maer[...]
hadde my veel verdraechlycker gewe[...]
als alle de ſmerten ende tlijden dat ic o[...]
uwent wille gheleden hebbe. Ende A[...]
quife omhelſende/ zeyde hy haer: zek[...]
lijc myn goede Vriendinne / ic en we[...]
niet hoe ic myn leefdaghe t'uwaerts z[...]
konnen verdienen tghene ghy ter lief[...]
van my ghedaen hebt:want al heb i[...]
eere tot tweemael vander doot bevryd[...]
tmyne ſalveert ghy my duſentmael [...]
eenẽ dach. Myn Heere/ antwoordde ſ[...]
laet die propooſten blijven / ende ſchict[...]
van nu voorts in vreughden te leven/ [...]
dat wy na Trebiſonde moghen keere[...]
Dus verteldeſy hem alles watter ſi[...]
dert ſyn vertrec ghebeurt was / alz[...]
voren int breede verhaelt is. Ic ghelo[...]
ve/zeyde Perion/dat wy Floreſtan en[...]
onſe ander Mede-ghezellen daer no[...]
vinden zullen. Ghy en zult niet / zeyd[...]
Alquife / hy is gantſch qualijc te vrede[...]
wt tHof gheſcheyden/ om dat de Keyſ[...]
Oriliane ten Houwelijc heeft ghegh[...]
ven / aen de Koninc van Vreigne / en[...]
wt dier oorzake zijn met hem vertro[...]
ken Parmenir ende d'andere / wt gh[...]
nomen Galvanes/ die wederom na d[...]
verboden Berch ghekeert is/na den K[...]
ninc Norandel / teghen den welcken [...]
Turcken harde oorloghe voeren. T[...]

goede

goeder trouwe / zeyde den Eenzamen /
sy hebben ghelijc ghehadt ; ende Oriana
ne en kan haer niet ontschuldighen / oft
sy verongheljjct grootelycx die haer zoo
trouwelijc beminde / het welcke ic haer
wel zal verwijten by haer komende. Op
morghē zullen wy tzeyl gaen / antwoord-
de Alquife / ende by haer zijnde / zult ghy
hare ontschuldinghe verstaen hun ver-
trec aldus besloten zijnde / bedancte sy
tsander daechs hooghlycx den Ridder /
ende Heere vanden huyse / vande goede
onthalinghe hun aenghedaen / ende na-
men den wech na tschip vanden Eenza-
men : maer aleer sy vertrocken den Rid-
der metter Sfere met meer willende met
dien naem bekent wesen / liet hem noe-
men den Duytschen Ridder / der halven
badt hy den Heere vant Kasteel hem
eenighe nieuwe wapenen te schencken /
het welcke hy gheerne dede / ende schonc-
ker hem van Hemels blau couleur / met
verguldе sterren bezaept / ende den Een-
zamen een fraey ende lustich Peert / dies
sy hun hiel den gantsch zeer aen hem ver-
plicht te wesen. Eñ rydende deur tbosch
na de Zee-strande / verhaelde hun den
Eenzamen alle de avontueren die hem
weder varen waren / sindert syn vertrec
van Constantinopolen tot dier uren toe:
De verschijnighe der stemme dē eersten
nacht / ende den raedt die hem tsnachts
daer na ghegheven werdt van in tschip
te gaen / met het welcke altijts ghezeyst
hadde zonder Stierman: waer van den
Duytschen Ridder hem wel verwon-
derde : Maer Alquife verzekerde hun
dattet al by het toedoen haers Vaders
was, de welcke zorchvuldich zijnde over
Lisuart wel varen / hem de zelve Barc-
ke hadde doen maken ende toe gheschict /
met de welcke varende / wy veel zeker-
der zullen voorts gheraken / als ofter de
beste Schippers der Weerelt op warē.
Het welcke ooc gheveurde / want komē-
de teghen den avondt aende Barcke /
ghinghen sy daer in / ende vonden de zel-
ve van alles wel voorzien / dat hun noo-
dich was / ende beghon van zelve te vlo-
ten / zeylende acht daghen lanc / zonder
landt oft zandt te zien / gheduerende de
welcke sy gants vrolijc waren / meynen-
de na Asien te zeylen : maer door onwe-
der werden sy ghedreven vande Midde-
landesche Zee inde Noortsche / ende zey-
lende door by de Calonnnen van Hercu-
les / vonde sy hen op Sondach smorgens
vroech by een haven / al waer sy eenighe
Visschers / die sy aldaer vondē / vraech-
den den naem van tghewesté aldaer.
Myn Heeren / antwoordden sy / ghy zijt
hier in groot Bretaignen / daer Koninc
van is Amadis vā Gaule / zoo vermaert
ende bekent al de Weerelt door. Nu hoe
wel dese tijdinghe beyde de Ridders int
eerste niet wel en beviel / zoo badt den
Eenzamen nochtans den Duytsch aen
landt te gaen / alzoo hy tzelve noyt ghe-
zien en hadde / achtende daer niet zonder
merckelycke oorzake ghestiert te wesen:
ende halende hunne Peerden aen landt,
zatender op al ghewapent ende toeghe-
rust / bereydt om te bespringhen oft hun
te verweeren / na dat het ghelegen mocht
komen. Ende op datse door Alquife niet
bekent en mochtē werden / baden sy haer
zoo onkenbaer te maken als sy konde
Ende rydende na een groot bosch / von-
den sy op eenē kruyswech twee Ridders
die op hun Peerdē schreden / vande welc-
ke den eenen int swerte ghewapent / al-
leenlijc in synen Schildt gheschildert heb-
bende een ghekloven herte / ende den an-
deren al int wit / ende den Schildt van
ghelijcken. Dien inde swerte wapenen
sprac den Eenzamen aen gantsch vriendelijc ef-
delijc zegghende. Heer Ridder ic bid' u
laet ons ter liefde vande schoone Jonc-
vrouwen een Lance tzamen breken / het
welcke ghy niet weygheren en zult / zoo
ic meyne / indien ghy de zelve zijt die ic
meyne aenden Schildt te kennen / wiens

vromicheyt in zoo veel plaetsen verbreyt
is: te meer om dat ghy hier in een Landt
zijt/ alwaer de ghene die lof ẽ eere zoec-
ken te behalen door feyten van wapenen
ende vromicheyt/ werckx ghenoech zullen
vinden om hun te beproeven. Zoo moet
my Godt helpen/ antwoordde den Een-
zamen/ ghemerct 'tcouleur van onse wa-
penen / die wy eenparich hebben / zoo
meynd'ic veel eer dat ghy ons verzocht
zoudt hebben tot ghezelschap/ als iet an-
ders. Ten is dat niet/ antwoordde den
anderen / ic begheere my eens te bepoe-
ven tẽghen den ghenen daer ic niet als
eere van en kan behalen: want al hebbe
ic quaetste/ zo en zalt my tot gheen schan
de ghedyen / ende indien my tgheluc me-
de wil / dat ic v vermeestere / zoo zal al
uwen faem ende naem op my komen:
Hierom bid'ic v myn verzoec niet te wey-
gheren: ten zal ooc den lesten strydt niet
wesen / die v te voren komen zal / ghe-
merct de menichte der vrome Ridders
hier te Lande zijnde: Heer Ridder/ ant-
woordde den Eenzamen doet my de
vriendtschap/ ende ontschuldich my voor
dese reyse van teghen v te steken / ende
begheert iet anders/ ic en zalt v niet wey
gheren. Na dien zulcx v begheeren is /
zeyde den anderẽ/ zoo en zal ic v wijders
niet quellen/ ende blijft Gode bevolen.
Ende den Eenzamen voorts rydende/
zeyde hy tot syn Medeghezelle: voor-
waer dese twee duncken my vrome liedẽ
te zijn/ ic wilde wel weten wie sy zijn. Ic
en weter niet af/ antwoordde den ande-
ren / maer (na dat ic kan mercken) zoo
en zal uwe vermaertheydt ons niet veel
met vrede laten het mach zijn/ zoo't wil/
antwoordde den Eenzamen/ sy en zullen
van my anders gheen antwoorde krij-
ghen als ghy ghehoort en hebt/ indien ic
kan. Aldus reden sy eenen langhen tijdt/
tot datse quamen in een lommerachtige
plaetse / alwaer sy afzaten om hun te
verversschen/ want de hitte groot was /
ende aten van tghene Alquife by h[...]
hadde: daer na weder te Peerde ghez[...]
zijnde / reden sy zoo langhe door tbo[...]
datse aen eenen kruyswech quamen al[...]
waer sy eenen Ridder te Peerde zitt[...]
onder eenen Bueckenboom zaghen [...]
ten met een Joncvrouwe/ tzamen la[...]
ende zoo't scheen: maer zoo haest al[...]
Ridder hun ghewaer wierdt / zoo [...]
hy synen Helm aen / ende de Lance [...]
vuyst hebbende / quam hy hun tegh[...]
roepende van verre: Ridder en rydt [...]
voorder / ten zij ghy my die Joncvr[...]
we laet om te dienẽ de ghene die my [...]
der ghenen boom verwacht Alquife [...]
voor reedt/ nam twoordt aen / ende [...]
woordde hem: Ridder het is onnood[...]
dat ghy v hooft daer mede breect / wa[...]
ic ben in te goeden bewaringhe om [...]
v daer toe ghedwonghẽ te worden. T[...]
zal blijcken / zeyde den Ridder va[...]
Bosch. Hoe? antwoordde den Duyts[...]
wy zijn ons tweedder / ẽ wilt ghy o[...]
dwinghen! ic bidde v lieve vriendt / l[...]
de Joncvrouwe met vrede/ ende ons [...]
ghelijcken. Dit en zijn maer woord[...]
zeyde den anderen / sy moet mede / [...]
ghy wilt oft niet. Ghy meynt het [...]
eernstelijc/ antwoordde den Eenzam[...]
daer toe heb icse te langhe bewaert / [...]
haer zoo goeden koop over te laten/ d[...]
gaet elders een Dienstmaecht zoeck[...]
voor v Beminde / want aen dese zal [...]
missen. Ja/ zeyde den anderẽ/ schudde[...]
de thooft nu zal sy haer dienen/ ende g[...]
ooc. Dit zegghende liet hy tvisier v[...]
synen Helm neder / ende quam tegh[...]
den Eenzamen met zulcker kracht / d[...]
hy syn Lance brac tot aen de handthav[...]
maer Lisuart trefte hem zoo wel dat [...]
hem doot vanden Peerde stiet: waer v[...]
de Joncvrouwe gantsch mistroostic[...]
zeer jammerlijc riep: O ghy stuc Boef[...]
die daer om ghebracht hebt die ic t[...]
Weerelt meest beminde / dese moo[...]
zult ghy noch dier bekoopen; ende ha[...]

zelve

zelven het hayr wttreckende als oftſe half ſinneloos hadde gheweeſt/ liep ſy op haer telle zittende lancx tboſch / alwaer hun de twee Ridders niet en volghden / maer reden zoo langhe tot dat hun den avondt overviel / ende komende in een houtwas/ zatenſe vanden Peerde / ende die de toomen afdoende / lietenſe gaen weyden. Doen aten ſy een weynich/ eñ helden hun ter ruſte tot ſmorghens vroech / ende weder te Peerde ghezeten zijnde/ hoordenſe hun roepen / ende om ziende/ zaghenſe de vryerſſe vandē overleden Ridder die met luyder ſtemmen riep : Wacht ghy Schelmen/ wacht/ nu zult ghy uwen loon ontfanghen vanden overlaſt die ghy ghedaen hebt den ghenen dit beter was als ghy lieden. Nu zoo hadde ſy by haer de twee Ridders mt Wit ende Swert die ſy ſdaechs te voren ontmoet hadde : de welcke zonder eenighe ontzeghinghe quamen gheloopen teghen den Eenzamen ende den Duytſch/ dieſe zoo wel ontfinghen/ dat den ſwerten Ridder ſyn Lance brac op den Eenzamen/ maer ſnt voor by paſſeren werdt zoo zachtkens ontmoet / dat hy al verdooft ter aerden viel / van ghelijcken ghebeurde ooc den anderen: doch ſy ſtonden beyde metter haeſt op/ ende de handen aen tRapier en ſlaende / zeyden ſy tot d'ander Ridders / zit af / oft wy zullen v Peerdē doot ſteken; ende ſy vanden Peerde zijnde / beghonnen ſy onder hun vieren zulcken ghevecht / dat beyde de Joncvrouwen hun lieten voren ſtaen noyt zulcken perijckeleuſen ghevecht gezien te hebben: ende ſy hielent alzoo gaen de d'een teghen teghen d'ander meer als een groote ure / zoo datmen qualijc konde ordeelen wie tbeſte hadde : maer ten leſten / den Duytſch bracht dien mette Witte wapenen zoo verre/ dat hy begon te ſwacken / zonder eenighe weer meer te konnen bieden dan alleenlijc de ſlagen af te keeren van ſynen Vyandt; ter ander ſyden d'een met de Swerte wapenē/ bemerckende dat hy den beſten Ridder der Weerelt voren hadde / ſchiep zulcken moet/ dat hy hem zulcken ſlach ghaf, dat hy met d'een handt op d'aerde viel: daer over den Eenzamen gantſch verſtoort zijnde/ viel hem weder zoo dapper aen/ dat in korter ſtondt tveldt bezaept lach met de ſtucken van des Swerten Ridders Harnaſch / ende tgras root van ſynen bloede : des niet teghen ſtaende hy verweerde hem kloeckelyc als eē vroom Kampioen hoe wel hy / maer een kleyn ſtuc van ſynen Schildt meer en hadde / daer hy hem mede verweerde ten beſteñ dat hy konde. Doen werdt ſy die haer Lief verloren hadde/ ghewaer datſe niet ghewroken en zoude werden : daerom half deſperaet zijnde/ ſpronc ſy van haer telle / ende nemende een ſtuc van een Lance daer het ſcherp aen was/ zeyde ſy overluyt / dat het elc een konde hooren: Godt en moet niet ghehenghē dat ic langher leve na den ghenen die my liever hadde als ſyn eyghen ziele. Met dat ſy dit ghezeyt hadde/ ſtac ſy haer zelven inde kele/ datſe doot ter aerden viel. Den Eenzamen hier van verwondert / hoe wel hy d'overhandt hadde / zoo trat hy wat aen d'een ſyde/ bemerckende de vromicheydt van ſyn wederpartye / die hy grootelijcx by hem zelven prees / ende vraeghde hem om wat oorzake hy dit ghevecht aenghenomen hadde. Ter liefde van deſe Joncvrouwe/ antwoordde hy/ die daer doot licht/ die ic belooft hadde v om te brenghen oft zelve te ſterven. Sy is nu/ zeyde den Eenzamen by Godt oft voor alle Duvelen / ende ghy ontſlaghē van uwe belofte/ dus laet ons tghevecht ſtaken/ twelc ic aen v verzoecke om de vromicheyt die ic in v bevonden hebbe/ ende dattet v believe my uwen naem te zegghen. Ende hoe wel den anderen die hy aen ſprac / by na ter doot toe ghequetſt was / zoo hadde hy nochtans zoo

grootsen herte/dat hy syn sweert verheffende/hem zeyde:: Alzoo niet/veel liever verzoec ic d'ongherstadighe Fortuyne/ ende Lisuart toevlieghende / ghaf hem twee zoodanighe slaghen/ dat hy hem door de zelve overlast voelde: dies hy ontsteke van gramschap hem zeyde hoe? ghy Ridder / zijnde in het wterste wys levens / heb ic ghezocht v het leven te behouden/ ende ghy wilt het verliesen? by myn trouwe het zal v ghebeuren: ende synen arm op heffende ghaf hem zulcken slach / dat noch Helm / noch iet anders hem int leven zoude behouden hebben/ zoo tsweert hem inde handt niet ghedraept en hadde: niet te min den slach was zoo gheweldich/ dat hy hem by na d'oore eñ oorlappen des Helms afsloech/ die met eenen van syn hooft vlooch. Doē werdt den Eenzamen hem kennende eñ zach dat hy syn Oom Florestan was/ des Konincx Sone van Sardaigne: niettemin hy gheliet hem als oft hy hem niet en kende / noch ooc noyt gezien en hadde/ ende zeyde hem: Ridder / ic en begheere niet dat ghy v voor verwonnen houdt / zulcx niet zijnde/ hebbende v voor nemen vervolght / zoo langhe als uwe kracht toeghelaten heeft/nochtans begheere ic uwen naem te weten/oft ghy sult sterven. Florestan/ die door verlies van bloede zoo machteloos was/ dat hy qualijc konde spreken/antwoorde hem: Voorwaer Ridder/ dat ic dus langhe teghen v ghestreden hebbe/is gheweest op hope van by v te vinden / tghene ic verstaen hadde in v te wesen / het welcke ic ooc ghewisselijc bevonden hebbe / dat is de beleeftheydt / de welcke ghy te mywaerts zijt ghebruyckende / zonder te ghedencken den overlast ende moyelijcheyt die ic v aenghedaen hebbe: wijders zoo verzeker ic v dat ic de Sone bē vanden Koninc Florestan / ooc alzoo ghenaemt als myn Vader. Zoo moet my Godt helpē zeyde Lisuart/ Heer Ridder/ ic hebbe menichmael van uwe gro[...] vromicheyt hooren vermanen / de we[...] ke ic nimmermeer en hadde gelooft z[...] danich gheweest te hebbē als icse nu u[...] bevonden hebbe: hierom bid' ic v dat v[...] goede Vrienden blijvē/op conditie noc[...] tans dat ic van nu voort aen t'uw[...] dienste zal wesen. Och/zeyde Floresta[...] zulcx komt my toe aen v te verzoecke[...] Ter wylen sy dese vriendelijcke reden[...] tzamen haddē / zoo hadde den Duytsc[...] Ridder/ dien met de Witte wapenen t[...] aerden ghevelt / ende hem den Helm a[...] gedaen hebbende (meynende hem voor[...] om te brenghen) zoo werdt hy ghewae[...] dat hy syn Neve Parmenir was / wa[...] van den Duytsch/hem ziende in zulcke[...] noot / tot hem zeyde / zonder nochtan[...] hem zelven te laten kennen / dat hy he[...] tleven wilde schenckē om de vromichey[...] die hy in hem bevonden hadde. De[...] Eenzamen vraechde Florestan/wie de[...] anderen Ridder was die met hem ghe[...] komē was. Het is/antwoorde hy/my[...] Broeder. Maer ghy/zeght my wie hy i[...] die hem zoo wel ghetracteert heeft h[...] werdt ghenaemt/antwoorde den Eenzamen/ den Duytschen Ridder/ende ko[...] men tzamen wt Duytschlandt. Doen zatense alle vier te Peerde/ende aen malkanderen oorlof nemende / reden Florestan ende Parmenir na een Kasteel niet wijt van daer / alwaer sy wel bezorcht werden ende hunne wonden ghenesen / niet zonder hoochlijcx te prijsē de vromicheyt vande twee Ridders die sy teghen ghehadt hadden. Maer alzoo der een Historie bezonder van hun is/zoo en zullen wy al hier van hunne vrome daden gheen vermaen doen: alleenlijc zal ic dit zegghen/dat Florestan dese Swerte wapenen droech om dat Oriliane een ander ghetrout hadde/ghelijc voren verhaelt is / hoe wel zulcx syn liefde niet en verminderde/maer beminde haer noch zoo zeer alst moghelijc was / hopende

(den

(den naem van Man verloren hebbende) metter tijt noch voorde Liefste ghehouden ter werden / daerom voerde hy in sijnen Schildt een ghespleten herte als voren.

Hoe den Eenzamen ende Duytschen Ridder met Alquife door tbosch rydende, Dinerpie des Keysers van Roomé Sone aen den Eenzamen verzocht om een Lance met hem te moghen breken, ter liefde vande Ioncvrouwen.

Het veertichste Capittel.

LIsuart eñ Perion van Florestan ende Parmenir ghescheypden zijnde / lieté Alquife hunne wonden visiteren / die t'allen gelucke voor hun / met haer genomé hadde de reste vã de zalve die haer de Vrouwe des Ridders / daerse gelogeert hadde ghegevé hadde / met de welcke sy hun zo wel hielp / datse het rijdé daerom niet en lieté / zoo datse quamé eynden des Bosths / alwaer sy vernamen twelf Dromedarisen met dekens bedect / eenighe der zelver met de wapenen des Keysers van Roome / andere met ghekroonde Schilden bezaept met vijf gouden bloemkens op eenen lazueren grondt / verzelschapt zijnde met vele vans hebbende op hunne hoofden / stalen huyven / ende draghende worp pijlen nde haetsen in hunne handen / ende hun volghden tien Ridders in volle rustinge / nde aen eenen der zelver vraeghde Lisuart ende Perion / (lustich zijnde om te weten wiens tien het was) wie den zelven toequam. Ghy Heeren antwoordde y / de Dromedarisen met Keyserlijcke croonen komé de Keyserinne van Roomen toe / ende d'ander vijve met de gouden bloemen den Koninc ende der Koninghinne van Sardaigne / die ghelijckelijc aen bezoecken den Koninc Amadis eñ de Koninghinne Oriane / ende wy volghen hun. Nu heb ic v voldaen / dus bevele ic v Gode / ende volghen mijne Medeghezellen. Dit zegghende / reede hy voorts: Dus vraeghde den Eenzamen aen den Duytsch watse doẽ wilde. Mijnen raedt is / dat wyse al hier verwachten / ende neven het bosch laten passeren. Nauwlijcx en hadde hy dit ghezeydt / ofte sy en zaghen aen komé hondert Ridders met twintich zoo groote Vrouwen als Joncvrouwen / voor alle de welcke de Keyserinne quam / die eenen Ridder gheleydde een wit Harnas aenhebbende / zoo bedect met kostelijcke ghesteenten / dat het onweerdeerlijc was / ende voerde in sijnen Schildt blinckende als Christal zeven letters / alle B. Na hem volghde den Koninc Florestan met de Koninghinne Sardimire / ende voorts d'andere Joncvrouwen int ghezelschap vande andere Ridders. Sy reden zoo dicht voor by den Eenzamen eñ den Duytsch / datse dien inde witte wapenen hoorden een Joncvrouwe tot hem roepen / tot de welcke hy wat zeyde / eñ sy tghezelschap verlaten quam metter haest gheredẽ an hun toe / die vriendelijc groetende / ende sy haer van ghelijcken / haer vraghende oft haer iet beliefde. Jc bidde v / antwoordde sy / my wt beleeftheydt te zegghen wie van v beyden den Eenzamen Ridder is. Joncvrouwe antwoordde hy / dat ben ic / bereydt t'uwen dienste. Jc dancke v duysent fout / zeyde sy / ic geloove vastelijc dat ghyt zijt / want de mare van uwe vromicheyt / is alreede zoo wijt ende breedt gheloopen / over de gantsche Weerelt / dat ghy v qualijc zoude konnen bedect houden / het welcke blijct aen dien Ridder (hem wijsende dien met de witte wapenen) die v van verre is worden kennende / ende om de vromicheydt die hy verstaen heeft by v te wesen / ende om dat heden den eersten dach is / dat hy de wapenen ghedraghen heeft / zindert

dat hy Ridder gheslaghen is/zoo bidt hy v met malkanderen ter liefden vande Vrouwen alleenlijc een Lance te brekẽ/ op dat hy mach zegghen zulcx ghedaen te hebben / teghen den besten Ridder der Weerelt/na welckers kennisse eñ vrientschap hy is hakende/ende hem geluckich zal houden / die verkreghen hebbende: dit alles / om dat misschien noyt eenich nieu Ridder dat gheluc gehadt en heeft / noch die eere van teghen alzulcken vromen Ridder een Lance te breken / inden eersten dach syner wapeninghe. Joncvrouwe / antwoordde den Eenzamen/ic bedancke vriendelijc den ghenen die zoo goeden ghevoelen van my heeft / ende den bereydt om hem te believen / niet alleene in tghene hy aen my verzoect / maer ooc in alle andere zaken:want door d'eere die hy my doet/ zoo ben ic zoo zeer in hem ghehouden / dat al waert schoon dat ic 'tslechtste hadde van dit steecspel/ zoo en kan ic even wel niet als eere daer door behalen : Ende midts dien dat ic gheen Lancie en hebbe/zoo bidt hem vã mynent weghen dat hyer my een zeynde/op dat ic zulckẽ kansse van eere te behalen niet en late voor by gaen. Voorwaer / zeyde de Joncvrouwe/ ic mercke nu wel/dat de vromicheydt ende beleeftheyt veel tijts malkanderẽ verzelschappen. Doen keerde sy wederom/ latende beyde de Ridders in groote verwonderinghe / wie dien jonghe Ridder mochte wesen/die met zoodanige beleefde woorden het steken metter Lancie verzocht hadde. Stracx daer na quam de Joncvrouwe wederom/ brenghende een Lancie/die sy den Eenzamẽ presenteerde/ tot hem zegghen: Heer Ridder/Don Florestan de Koninc van Sardaigne ontbiedt v by my dat hy voor dese reyse v Peter zal wesen/ende schenct v dese Lancie de welcke hy bidt te willẽ gebruyckẽ naer hare weerd. Joncvrouwe/antwoordde hy/tgheluc syns ghescheens/zal my ver-

oorzaecken syn begheerte te vrymoe
gher na te komen. Ende deur dien
inde wapenen nader was ghekomen/
veerdich om te loopen / zoo verliet d
Eenzamen de Joncvrouwe / ende gh
vende syn Peerdt de sporen / liepen
twee Ridders teghen malkanderẽ/ma
int by een komen verhief den Eenzam
syn Lancie / maer die inde witte wap
nen trefte hem zoo strenghelijc / dat s
Lancie in stuckẽ vlooch / ende syn Pe
keerende / zeyde hy int voor by ryde
Ghewisselijc Heer Ridder / uwe belee
heyt is veel meerder alsmender noch
spreect / ende ten is niet te verwonder
dat uwen goedẽ faem ende naem daeg
lijcx vermeerdert ghelijc sy doet/ dewi
ghy my zonder raken zoo wel hebt v
wonnen / dat ghy my van nu voort a
meught ghebieden als de ghene die v l
gheert te dienẽ ende te eeren. Ridder a
woordde den Eenzamen / ghy zijt zel
die my verwonnẽ hebt door uwe belee
heyt/die niet alleene ghenoechzaem en
om de beleefde t'overtreffen/ maer zel
den opgheblasentsten ende hooveerdi
sten Ridder der Weerelt/ derhalven b
ic v my te willen zegghen wie ghy z
Ic ben / zeyde hy Dinerpie / Sone d
Keysers van Roome Nu zo blijft Go
bevolẽ/ want ic zie de Keyserinne voor
varen/ende aldus reedt hy henen. D
Eenzamẽ riep de Joncvrouwe die he
de Lancie ghebracht hadde / ende zey
haer: Vriendinne/ brenght dese den K
ninc wederom/ende zeght hem dat ic s
begheeren volbracht hebbe / ende dat
zulcker voeghen/dat beyde de partijen
vreden zijn/ende dat ic syn Dienaer be
tot wat plaetse hem zal believen my
ghebruycken. Het welcke sy beloof
Florestan te zegghen / ende hem goed
avont ghewenscht hebbende volghde
de Keyserinne/hem latende by dẽ Duyp
ende Alquife / aende welcke hy vertel
alle de woorden die hy ende Dinerp

tzam

tzamen ghehadt hadden. By myn ziele/ zeyde Perion/ ic en zach hem noyt dat ic weet/maer/na v zegghen/ zoo is hy wel een vande beleefſte Ridders daer ic opt van hebbe hooren ſpreken. Hierentuſſchen quam de Joncvrouwe by Floreſtan/ den welcken ſy de boodtſchap vanden Eenzamen dede/ vande welcke elc een begon te lacchen/ grootelijcx prijſende ſyn vromicheyt ende beleeftheydt/ als ooc het fraey ſteken van des Keyſers van Roomen Sone. Ende alzoo koutende/reyſden ſy na Fenuſe/ alwaer hem de Koninc Amadis hiel/ alzo het een lieflijc ende luſtich landt was/ vol ghenuechte/ een ſchoone Stadt ende een vande beſte havenen van gantſch Bretaignen.

Hoe den Eenzamen ende den Duytſchen Ridder Alquiſe zonden aenden Koninc Amadis, ende vande redenen die ſy met hem hadde.

Het eenenveertichſte Capittel.

DJen nacht bleef den Eenzamen met ſyn ghezelſchap int Boſch/ ende ſanderdaechs ſmorghens vroegh/ zaten ſy weder te Peerde. Sy en hadden niet langhe ghereden/ ofte hun en ontmoette eenen Ridder zeer moede ende mat/ende ſyn wapenē gantſch bebloedt/ den welcken ſy vraeghden wie hem zoo ghetracteert hadden: Myn Heeren antwoorde hy: ic hebbe in dit Boſch ghevonden twee Ridders die een Joncvrouwe wilden verkrachten/ de welcke ic zoo wel verloſt hebbe/ dat den eenē Schelm daer doot bleven is/ ende den anderen iſt ontloopen/ ende met hem te volghen heb ic myn Schildt-knechten verloren: Ende deur dien ic my ghewondt voele/ zoo rijd'ic al zoetkens na een myn goede Vriendt/ om te beter gheholpen te worden. Den Eenzamen ende ſyn Medeghezelle was deſen by-ſtandt aende Joncvrouwe ghedaen zoo aengenaem/ datſe hem baden hun ſynen naem te willen zegghen. Myn Heeren antwoorde hy/ mynen naem is Angrote van Eſtravaus/ ende ben opperſte Hof-meeſter vanden Koninc Amadis/ door wiens bevel ic na Londen trecke/ om de Ridders aldaer de wete te doen/ dat de Koninc/ ter eeren vande Keyſerinne Leonorine/ te Sinxen die aenſtaende was/ open Hof wilde houden/ ende alſdan met eenen Ridders ſlaen zoude den Prince Adariel/ ende een Sone vanden Koninc Norandel/ onlancx te vorē tot dien eynde aldaer ghekomen: Hierom bid'ic v myn Heeren/ myn Schildt-knapen deſen wech die ic in rijde te wijſen/ in dien ghy hun ontmoet/ende nam aen hun oorlof/hun bedroeft latende over t'perijckel ſyner wonde/ende ſy reden zoo verre dat ſe quamen daer den Ridder lach/die Angrote verſlaghen hadde/ eñ eenen Boer/ dien ſy vraeghden ofte noch wijdt vande Stadt van Fenuſe waren. Ontrent tien mijlen oft wat meer/ antwoorde hy/ eñ ic hebbe deſen morghen dē wech ooc gheweſen aen eenen grooten hoop Ridders ende Joffrouwen/ onder de welcke men my zeyde te weſen de Koninc ende de Koninghinne van Schotlandt/ die den Koninc Amadis gaen bezoecken. Sy bevalen hem te Gode/ende reden voorts tot ontrent der Sonnen ondergane/ datſe hun vondē by een Reviere/ by de welcke ſy een verlaten huys vonden/ alwaer ſy af zaten/ ende zonden om victalie na een Slot datſe zaghen een halve mijle van daer. Hierentuſſchen ſpraken ſy tzamen om binnen Fenuſe onbekent/ ende verandert van wapenen te willen gaen/ om met meerder vryicheyt ende te beter te moghen zien d'aen ſtaende feeſte ende triomfe: Tot dien eynde zonden ſy ſanderdaechs Alquiſe aen den Koninc Amadis/ om hem te kennen te ghevē als

datter twee vreemde Ridders/ (vande welcke den eenen hem bekent was) aldaer ghekomē waren/ om hem eere aen te doen / ende om zic te quijten van ſijne belofte hem ghedaen opt Kaſteel vander Rootſe: ende datſe hem daerom vriendelijc baden hun een Tente te willen doen hebben / alwaer ſy buyten in mochten logeren/ alzoo ſy inde Stadt niet en willen weſen. Alquiſe die wel bedrevē was om zoodanighe bootſchappen te doen/ reyſde den gantſchen dach / tot ſavonts toe/ datſe inde Stadt quam/ wel bewimpelt/ op datmenſe niet en kende: eñ ghinc na tPaleys toe / alwaer ſy den Koninc Amadis vondē/ verzelſchapt met de Koninghen Floreſtan ende Agrayes / de Princen Dinerpie/ Adariel ende andere: ende hem de behoorlijcke reverentie ghedaen hebbende / na de ghewoonte / zoo ſprac ſy aldus: Heere den grooten faem ende naem van uwe deughtſaemheydt ende vromicheyt / heeft van verre landē alhier in deſe Contreye doen komen vele vrome Mannen / om v te dienen ende te eeren/ ende onder andere twee / in welckers ghezelſchap ic ben / vande welcke den eenen ghenaemt werdt den Eenzamen Ridder / die ghy ghezien hebt opt Kaſteel vāder Rootſe/ in dient v in dachtich is / doen ghy aen hem begheerde v in v landt te komen bezoecken/ ende den anderen is den Duytſchen Ridder : de welcke om de begheerte die ſy hebben v te dienen ende te eeren / voor ghenomen hebben eenighe daghen alhier te blijven: Hierom / Heere / zal v believen te doen hebben eenighe Tente / inde welcke ſy buyten de Stadt moghen logeren: want ſy en willen niet bekent weſen/ voor ende aleer ſy anderen laſt en hebben van hunne Beminde. Amadis hadde alreede verſtaen datſe in groot Bretaignen waren/ ende hadſe gheern by hem gehadt: daerom ghaf hy Alquiſe deſe antwoorde: Joncvrouwe myn Lief / ghy zult hen zegghen datſe my van gantſcher hert willekom zullen weſen / ende dat ic h dанc weet / der eeren die ſy my ende ghezelſchap willen bewijſen / ende da men hun na hun believen dienen en eeren zal / tzij datſe bekent willen we oft niet. Doen ontboodt hy de Gra Gandalin: Grave/ zeide hy/ verzelſcha deſe Joncvrouwe/ ende beziet waer ſy Tente begheert gheſtelt te hebben/ en maect dat de ghene die haer wt ghezo den hebben daer komende / bereydt vi den alles wat ſy moghen van doene he ben / Alquiſe den Koninc hooghlij bedanckende / volghde den Hertoghe die haer wees de plaetſe daermen tou noyen zoude : ende alzoo ſy herwaert ende derwaerts zaghen / zoo verkoo Alquiſe een plaetſe om de Tente te ſlae tuſſchen den in ganc des boſchs / ende d Zee-ſtrandt / ende alzoo ſyt ordineerd werdt het ghedaen. Doen nam ſy oorlo aen Gandalin / om na de twee Ridder te keeren / die ſy verzekerde datſe ſande ren daeghs al daer zouden weſen. I bidde v Joncvrouwe / zeyde hy: Doe myne recommandatien aen den Eenzamen / ende zeght hem dat hy voor on zoo veel ghedaen heeft opt Kaſteel vander Rootſe / dat ict myn leven lanc za ghedenckē/ ende dat hy aen my een Ridder heeft tſynen dienſte. Doen reedt Alquiſe haers weghs/ tot datſe quam daer ſe de twee Ridders ghelaten hadde / de welcke ſy vondt tzamen koutende hoe ſy henlieden zouden draghen int Hof vanden Koninc Amadis.

Hoe den Eenzamen ende den Duytſch aen den Koninc Amadis verzochten den tijt van acht daghen met hun beyden, het ſteec-ſpel te moghen houden ſtaende teghen alle de ghene die wilden komen tournoyen oft een Lantie breken.

Het tweeenveertichste Capit.

Alquise wederom ghekeerdt zijnde/ alzoo ghezeght is/ eñ hare antwoorde den twee Ridders verklaert hebbende/ zoo besloteñ sy na de Stadt van Fenuse te trecken/ alwaer sy twee daghen daer na quamen/ alzoo de Koninc Amadis wt der Kercke quam/ al-ghewapent met de Helmen opt hooft: maer den Eenzameñ was zoo vermaert/ dat hy van elc een bekent was/ als ooc by syne wapenen zoo dat elc een riep: Willekome zij den vromen Ridder die onsen Koninc verlost/ende de twee Reusen vant Kasteel der Rootsen ghedoodet heeft. Doen zaten de twee Ridders af/ ende de trappen vant Paleys op gaende/ ontmoetten sy Dinerpie den Roomschen Prince/ Adariel ende Elinie/ de Sone vandẽ Koninc Norandel/ de welcke verstaen hebbende hunne komste/ quamen hun te ghemoete/ om hun te eeren. Den Duytsch ende den Eenzameñ werden Adariel ten eersten kennende/ derhalven dachten sy wel dat d'andere twee groote Heeren kinderen moesten wesen/ alzoo dat de onthalinghe hun t'aenghenamer was: ende dese jonghe Princen brachten hun daer de Koninc hun was verwachtende/ verzelschapt met de Koninghen Don Florestan ende Agraies/ de Keyserinne Leonorine/ eñ de Koninghinnen Oriane/ van Sardaigne/ ende van Schotlandt/ als ooc de Princesse Brisenne/ des Koninckx Amadis Dochter/ een vande schoonste Princessen der Weerelt/ ende zoo vermaert/ dat Dinerpie over wonnen van Liefde/ zonder haer ghezien te hebben/ expresselijc van Roomen ghekomen was/ ter liefde van haer/ na groot Bretanien/ onder tdecsel van syn Moeder de Keyserinne te gheleyden/ ende voerde in synen Schildt zeven letteren van B/ zijnde de eerste letter van haren naem/ om daer mede te kennen te gheven den lust die hy hadde om haer te dienen/ ende te eeren. Den Eenzamen ende den Duytsch inde Zale ghekomen zijnde/ zoo stondt de Koninc Amadis op/ met alle die hem verzelschapten/ om hen t'ontfanghen: ende Amadis komende by den Eenzamen omhelsde hem: maer den Eenzamen knielde met d'eene knie ter aerden/ zegghende: Myn Heere/ ic bidde u ootmoedelijc my voor ontschuldich te houden/ al ist dat ic om u eere te bewijsen dẽ Helm opt thooft houde. Myn goede vriendt/ antwoordde de Koninc/ hem op lichtende vander aerdẽ: ic en weet niet waerom dat ghy genuech te hebt/ u alzoo bedect te houden/ zynde u vrome ende Ridderlijcke daden elc een zoo wel bekent. Doen omhelsde hy van ghelijcken den Duytsch/ ende hen beyde by der handt nemende/ bracht hun by de Koninghinne Oriane/ tot haer zegghende: Me-vrouwe/ het is meer als reden/ dat Ridders/ die zoo wel hen belofte na komen/ wel onthaelt worden. Oriane terstont op staende/ omhelsde beyde de Ridders/ die voor haer op hun knien zaten/ als ooc deden de Keyserinne/ ende beyde de Koninghinnen/ ja zelfs d'Infante Brisenne/ alzoo't Amadis haer belastede/ waer van den Eenzamen hem zoo ontstelde/ dat hy by na van hem zelven viel/ denckende op syn Alderliefste/ die dese Princesse gantschelijc was ghelijckende/ doch de schaemte die wederhiel hem/ ende met eenighe kleenmoedichheyt zeyde hy tot de Princesse: Me-vrouwe/ zoo schoone als ic opt eenighe ghezien hebben/ dewijle ghy my zoo goeden onthalinghe doet/ zoo zal ic u Dienaer wesen/ zoo langhe ic hier ins Koninckx landt zal wesen/ u belovende dat ic niet en zal doen ofte ten zal wesen t'uwer eeren. Van dese redenen werdt Brisenne eenichzins root van schaemte/ ende met groote beleeftheydt bedanct sy

hem hooghlijcx/ tot hem zeggende datse
haer voor zoo ghelückich hiel van dese
presentatie / als haer Vader tot grooter
eere syne komste aenghenomen hadde.
Van welc zegghen de Koninc Amadis
een goet behaghen hadde. Ende alzoo
de Tafels ghedect waren om het noen-
mael te houden/ eñ de Koninc zeker wist
dat de twee Ridders niet bekent en wil-
dẽ wesen / maer logerẽ wilden in 'tveldt
in een Tente/zo riep hy dẽ Grave Gan-
dalin/ ende beval hem hun te brenghen
inde Tente die voor hen ghestelt was /
ende dede hun voor zien van alles dat sy
behoefden. Alsdoen vertrocken den Een-
zamẽ eñ den Duytsch wt de Zale/eñ A-
dariel ende Dinerpie ghelevden hun/die
niet zeer wel ghemoet en was over de
Redenen die den Eenzamen teghen Bri-
senne gesprokẽ hadde / twelcke hy voor
die tijt alzoo liet passeren/eñ hun bieden-
de goeden dach lieten syse by Gandalin/
die volkomelijc des Konincx bevel na
quam: want inde Tente komende/von-
den sy al daer kle..eren / bedden / spijse
ende dranc/ende alles wat hen van noo-
de was. Alguise verwachtede hun al-
daer / ende Gandalin om hun niet ver-
drietich te vallen / wetende datse hun in
syn presentie niet ontwapenen en zou-
den nam aen hen oorlof. Doẽ verversch-
ten sy hun /ende dedẽ hun noenmael met
goedẽ appetyt: doen rustedẽ sy tot by dẽ
avondt / ende hun wapenende keerden
sy wederom na den Koninc/ die met den
Reuse Argamont sprac over het innemẽ
van Persen / by den Koninc Norandel:
Ende de Koninc Amadis wilde ooc een
armade toe rusten om die te zeynden na
Esplandian / die syn rekeninghe maecte
van zelfs in persoone daer te trecken:
maer ziende de twee Ridders in komen/
zoo veranderde hy van propoost / ende
stondt op om hun t'ontfanghen : maer
den Eenzamen quam hem te voren / de
welcke voor hem neder knielende / over

luydt tot hem zeyde / dat het elc een h...
ren konde : Machtichste ende doorlu...
tichste Koninc / d'oorzake onser kom...
herwaerts over / is Principalijc g...
weest om uwe Majesteyt te dienẽ/ma...
alzoo wy int Hof verstaen hebbẽ de fee...
die ghy desen Sinxen voor ghenom...
hebt te houden / zoo hebben wy beda...
een bede aen uwe Majesteyt te verz...
ken / die wy ootmoedelijc bidden ons...
willen gunnen / het welcke is dat v...
moghen den tijdt van acht daghen m...
ghen steken metter Lancie / teghen a...
de ghene dient believen zal hun tegh...
ons te beproeven / ende dat op dese co...
ditie: uwe Majesteyt zal buytẽ de Sta...
('indient v belieft) doen maken eenig...
Taneelen/ voor v ende de Vrouwen/ ...
andere diet v believẽ zal/om de genoec...
te van desen aenslach te zien. Wy zull...
aen Calomme hanghen twee Schild...
hanghen na d'onse ghemaect / ende ...
ghene die de zelve aenraken / zullen gh...
houden wesen teghen ons te tournoye...
voor ghenomen voor zoo veel my t...
langht / niet aen te vanghen ten zij t...
eeren ende dienste vã Me-vrouwe B...
senne uwe Dochter : want zoo langhe...
in dese quartieren zal wesen / zoo zal...
my voor haren Ridder houden / indie...
haer belieft my voor alzulc een aen te n...
men/ende zal ons steken aldus toegae...
Dat niemandt ons en zal moghen b...
roepen metten sweerde/want ons voo...
nemen en is niet als om ghenuechte a...
te rechten/zonder yemandt leedt te do...
maer ic ofte myn Mede-ghezelle zull...
Ridderlijc steken teghen den ghenen/ d...
eenen van ons beyder Schilden aengh...
roert zal hebben/ ende zullen zoo langh...
loopen tot dat d'een oft d'ander ter ae...
den zal vallen / ende indien wy beyde t...
aerden vallen zoo zullen wy weder ...
Peerde zitten/ ende zoo langhe loopẽ t...
dat een vã beyde in syn zadel blijft: Ma...
indiẽ wy/ die desen aenslach voorwend...

er aerden ghevelt werden/zoo zullen de
ghene die de verwinders zyn/ghehoudē
wesen / de bestemde acht daghen te vol-
voeren/ende wy ontslaghen: ende indien
een Ridder alleen hem teghen ons stelt/
ende ons d'een voor ende d'ander na af-
werpt/die zal ghehouden wesen/de zelve
conditie alleen te volvoeren/maer indien
hy maer den eenen af en stoot / ende den
anderen hem daer na af stoot / zoo zyn
wy als te voren. Ende indien het Me-
vrouwe Brisenie belieft / sy zal ons voor
elcken Ridder die afghe worpen wordt /
een Plumagie schencken / met den name
des ghenen die den zadel gheruymt zal
hebben / tot ghedachtenisse dat dit tour-
noyspel t'haerder eeren op gherecht is.
Ter goeder trouwen / antwoordde de
Koninc/ten zal u niet ghewey ghert wer-
den: ende dat meer is / indient u goet
dunct/ ic zegghe noch dit toe. Indien
eenighe vreemden ofte onbekenden Rid-
der komt ten tournoye / ende zoo ghe-
luckich is/dat hy u liedē beyde afworpt/
twelcke zoude konnen gheschieden / al-
zoo het wel ghebeurt dat eenen slechten
eenen betteren als hy is afworpt / zoo
en zal desen vreemden ofte onbekenden
niet moghen verhinderen de reste van
uwen aenslach: maer zal ghehouden we-
sen teghen my te steken voor eenen der-
den/ende zoo hy vanden Peerde valt/zoo
zal hy de reste des tournoys volbren-
ghen ghelijc ghy voorwendt: maer ghy
lieden niet/ indien ic hem afstoote: Ende
dese ordonnantie zal alleenlijc wesen
voor de vreemde ende onbekende / ende
niet voor d'andere: het welcke alle d'om-
staenders wel behaechde/ behalven Di-
nerpie / di hier over wel zoo verdrietich
was/als Brisenne wel te vreden vanden
aenslach diemen ter liefde van haer ende
t'haerder eeren dede. Maer Dinerpie die
met grooter vierigher liefde ontsteken
was/vreesde dat zulcx grootelijcx tot sy-
nen na deele gheschiede zoude/ hoe wel hy
hem binnen hiel / ende alsdoen zulcx niet
en liet blijcken. Ende men gaf Yrguian
Gandalins Sone last / ten eersten buy-
ten der Stadt zoodanighen Taneelen te
doen op rechten/ als den Eenzamen be-
gheert hadde.

Hoe de Koninc Amadis verzelschapt zijnde met vele groote Heeren ende Edellieden bezocht vverdt vanden Prince Olorius van Spagnien, die hem quam bidden dat hy hem Ridder wilde slaen.

Het drye en veertichste Capittel.

ALzoo sy int Hof noch waren sprekende vāde 't verzoec des Eenzamen Ridders aenden Koninc / zoo quam daer een jonc Edelman ghekleedt in goude Laken/gheborduert met Peerlen ende kostelijcke ghesteenten/ schoon van ghedaente/Lanc van persoone/ende zoo fraey van leden/dat hem elc een verwonderde. Hy hadde by hem twintich Ridders ende zoo veel Schildt-knapen: int aenkomen bewees hy den Koninc Amadis groote reverentie / ende met d'een knie op d'aerde kuste hy syne handen: maer de Koninc ontfingh hem vriendelijc / ende vraechde hem wie hy was. Heere antwoordde hy: men noemt my Olorius van Spagnien / ende ben de Sone van Koninc Don Brian / uwen bezonderen goeden Vriendt / de welcke (door myn vriendelijc verzoec) my tot u zeyndt / om de Ridderschap van uwe handt t'ontfanghen/ het welcke ic u ootmoedelijc bidde my te gunnen / alzoo ic verzekert ben dat my zoodanighen eere van gheen beter handt en kan ghebeuren/ gemerct de deucht ende vromicheyt daer ghy over de gantsche Weerelt door vermaert zijt/Amadis die de Castylliansche tale wel verstōt, omhelsde Olorius/

ende zeyde hem: zekerlijt mijn Cousijn / ghy zeght wel ende waer dat ic uwen Vader een gantsch goet Vriendt ben / en ic zal hem alle mijn levẽ danc weten van d'eere die hy door v aendoet / ende v desghelijckẽ vande pijne die ghy neemt my te komen bezoecken / als oock vanden lof die ghy my gheeft: v verzekerende dat ghy recht te passe ghekomen zijt / om te ghenieten tghene ghy van my verzoect. Doen gheleydde hy hem by de Koninghinne Oriane ende de Keyserinne Leonorine tot hen zegghende: Me-vrouwen ziet hier des Koninex van Spagnien Sone / ic bidde v lieden hem wel te tracteren. Hy beleeft ende wel ghemaniert zijnde / groette hen lieden ootmoedelijc / doen werdt hem eenen stoel ghebracht / inden welckẽ de Koninghinne hem badt te willen zitten. Ende alzoo den Eenzamen ende den Duytsch wilden vertrecken / zoo liet Amadis hem by de Vrouwen / om de twee Ridders goeden avont te zeggẽ / tot sanderdaeths twelc Sinc[x] avondt dach zoude wesen / datse weder om quamen tsavonts laet / altijts mette Helm op thooft om niet bekent te wesẽ ende vonden de Prince van Spagnien van Napels ende des Koninex Norandels Sone / rijckelijcken ghewapent i[n] witte Harnassen / na de maniere der nieuwe Ridders: de welcke inde Kercke gheleydt werdẽ / om de ghewoonlijcke wake te houden / ende den nacht met bedingen over te brenghen / alwaer hun de Keyserinne / de Koninginne Oriane / vã Schotlandt ende van Sardaigne / d'Infante Brisenne / ende andere groote Vrouwen Joffrouwen verwachteden / die een tijd lanc by hun ghebleven zijnde weder vertrocken / by hun latende Dinerpie die by hun beleef tot smorghens vroech / dat Amadis aldaer quam / vergezelschapt met veel Koninghen / Princen ende groote Heerẽ / met de twee onbekende Ridders, groote Vrouwen ende Joffrouwen.

Doen sloech hyse Ridders / ende Oriane gorde Olorius tsweerdt aende sijde / de Keyserinne dẽ Prince Elinie / ende d'Infante Brisenie den Prince Adariel / ende stracx werdt Godt aengheroepen by den Bisschop van Cantorberp / ende vã daer ghingen sy na tPaleys / alwaer de groote Zalen al behanghen waren met zeer rijckelijcke ende kostelijcke Tapisserijẽ / die de Koninc Lisuart hooch loflijcker memorien in sijnen tijden hadde laten maken: in eene der zelver was ghemaect

den

en ſtrijt die Amadis ghehadt hadde te-
hen Ardan Canile die elc een ontzach:
i d'ander tgevecht tegen dē Endriague/
e proeve der ghetrouwe Minnaers/ de
erboden kamer / de proeve vande Ka-
iere ende vanden hooft doec met bloe-
ien / den wreeden ſtrijt vande hondert
ghen hondert / die de Koninc Liſuart
adde teghen den Koninc Cildadan/ ten
jde als Amadis verloos den name van
en ſchoonen Brupnen. Van ghelijcken
oc hoe hy verwon de twee ſtercke Reu
n Famonganad ende ſyn Sone Bar-
gant die ghevanghen wech voerden
Infante Leonorine. Maer den Een-
imen ende den Duytſch keerden na
unne Tente/ die ſy hadden doen ſtellen
p de plaetſe daer het tournoyſpel zoude
ieſen / alwaer ſy vonden groote over-
loedichepdt van allerley ſpijſe/ende het
oenmael veerdich gemaect by Alquife/
o datſe terſtont aende tafel ghinghen
tten. Hierentuſſchen dede de Grave
Gandalin al daer menichte van Lanciē
renghen / ende preſenteerde hun twelf
hebardeerde koſtelijcke Peerden / met
out verciert / ende een koſtelijcke ſijde
Tente/ van wegen d'Infante Briſenne
un zegghende: Myn Heeren/ Me-vrou
e Briſenne ontbiedt v lieden by my
atſe denct dat uwe Peerden mat ende
oede zijn vant langhe reyſen / ende ooc
iet zouden konnen volherden zoo vele
ennens/dus ſy v lieden zeyndt deſe xij /
et volc om die te regeren/ ende v lieden
en te brenghen / zoo wanneer ghy die
oudet moghen van doen hebben / ende
lzoo ghy lieden onbekent wilt blijven /
oo bidtſe v dat ghy v behelpt met deſe
jden Tente / ende d'andere laten voor
e Peerden / ende dieſe in bewaringhe
ebben. Hier zijn ooc twee ſtucken gou-
en Laken/om met eenderley couleur te
edecken de Schilden die aende Calom-
ne zullen hanghen / ende die ghy liedn
ghebruycken zult: ende indien ghy lieden

iet anders meer behoeft / ſy heeft my be-
laſt v lieden dat te doen hebben. Heer
Grave/ antwoordde den Duytſch/ ghe-
merct de groote beleeftheydt die Me-
vrouwe ons bewijſt / zonder haer tot
noch toe eenighen dienſt ghedaen te heb-
ben / zoo ſchynt het datſe ons zoo zeer
wilt verobligeren/ dat wy nimmermeer
gheenen middel en zullen hebbē om haer
zulcx te vergheldē : nochtans ic ende
myn Medeghezelle bidden v haer hooch
lijc van onſent weghen te bedanckē/voor
al van deſe ſchoone Peerdē/ met de welc-
ke wy verhopen eere te behalen / ende
Ridderlijcke feyten ter liefde van haer te
betoonen. Doen nam Gandalin aen hun
oorlof/eñ ſy deden terſtont hunne Schil-
den bekleeden met het gouden laken / eñ
twee Peerden toeruſten/op de welcke ſy
het tournoy-ſpel wilden beghinnē. Ge-
duerende dit gaen ende ſtaen / dede de
Koninc Amadis een groote myle int
ronde vele ſtaecken ſtellen/ende daer aen
hanghen het gheſchrift in houdende de
conditien die de twee Ridders ghecon-
ſenteert waren/op dat d'aenkomelingen
niet ten ſteec-ſpele en zouden komē / dan
volghende het beſprec. De tafelen op ge-
nomen zijnde ghinghen ſy na de Tanee-
len / de Prince Olorius gheleydde de
Keyſerinne / ende Dinerpie de Princeſſe
Briſenne / ende vele andere Edelmans /
elc de ghene die hy liefſt hadde / ende ſy
en waren daer niet langhe gheweeſt/oft
ſy en zaghen wt het Boſch komen met
ghemac rijdē/ zes gewapende Ridders /
wel op ghezeten/die de Schildē aenraec-
ten/vande welcke de viere aen d'een ſijde
ghinghen / ende d'ander twee voeghden
hun t'eynden der loop-bane / verwach-
tende den Duytſch ende den Eenzamē /
de welcke twee ſtercke Lancien wtzoch-
ten/ ende hun aen't ander eynde ſtelden.
Doen begonnen de Trompetten ende de
Claroenen te ſlaen / waer door ſy teghen
malkanderen met zulcken gewelt liepē/

dat de stucken der Lancien inde locht
vloghen / doch die van't bosch vielen ter
aerden/ maer sy volbrachtē hunnē loop /
zonder steghelreep oft zadel te verliesen:
Hierom namen sy weder elc een ander
Lancie/ ende daer en tusschen vertoondē
zic twee andere Ridders/ die de Fortuyne
niet beter en diende als de voorgaende /
zoo datter vande zes maer twee en res-
teerden / de welcke verhopende de recht
voor gaende te verbeteren / liepen zoo
teghen den Duytsch ende den Eenza-
men / datse alle viere hun Lancien bra-
ken tot aende handt have/ zonder datter
yemandt van hun vanden Peerde viel /
dies men elc een versche Lancie bracht /
met de welcke sy zoo wel liepen / dat die
mede inde locht vloghen / maer int voor
by rijden was den stoot der twee Rid-
ders zoo groot/ dat die van't bosch/ (die-
men aventuriers noemde) d'aerde moes-
ten bezoecken. Doen quamen de ghene
die ghestelt waren als Opzienders des
tournois om hunne namen te weten/
maer aleer sy by hun quamen/ zoo had-
den sy hun Helmen afghedaen/ zoo datse
zagen dat de twee eerste waren Tellius
den Vlaminc ende Yrguian Gandalins
Sone: de twee daer na/ Dragonis ende
Palomir / ende de twee leste / Garvate
van Vreesendael ende Ambor van Gan-
del/ Angriote van Estravaus Sone/ die
eerst van Londen quamen/ van daer ge-
scheiden zijnde om by dit fraey ghezel-
schap te wesen / ende alzoo sy onder we-
ghen het in houden des ghescrifts ghe-
lesen hadden / zoo voeghde sy hun te
tournoyen ghelijc ghy verstaen hebt.
Doen ghinghen sy opt Tooneel vanden
Koninc/ den welcken sy groot eerbiedin-
ghe deden / als ooc alle de Heeren ende
Vrouwen / ende begonnē voorts te kou-
ten van't tournoy-spel/ grootelijc prijsen-
de den Duytschen Ridder/ wiens Faem
ende naem (zoo sy meynden) tot dier tijt
toe als begraven hadde gheweest. De

Koninc zeyde datse willekom waren
hoe wel sy niet ten bestē onthaelt en ha-
den gheweest. Heere/ antwoordde Ga-
vate / wy en zijn doch niet zeer wel on-
haelt gheweest / ende het verwonde
my / dat ghy toe laet dat vreemde Ri-
ders d'uwe zoo qualijc tracteren / en
dat in uwe presentie. Dit zeyde hy m
zulcken gratie/ datse alle diet hoordē ha
werden lacchende. Hierentusschen zon
Brisenne met Griserte Landius Doc
ter zes Plumagien / met de namen d
afgeworpe aende Beroepers des Stee
spels/ ende aleer sy weder ghekeert wa
zachmen wt het Bosch komen veerti
Ridders/ ende terstont daer na noch ti
Ridders/ die alle aende Schildē quame
raken/ ende twee ende twee aen de loo
bane hun presenteerdē/ maer dē Duyts
ende den Eenzamē hielden hun zoo vr
melijc dat sy er zestien afwierpen aleer
van Lancien veranderdē/ ende van gh
lijcken dedē sy met de acht andere / wa
van de Koninc Amadis met de ghene d
by hem waren hun grootelijcx verwo
derden. Doen zondt Brisenne Griser
wederom by de Oprechters des stee
spels met de namen der afgheworpen
ende zoo veel Plumagien/ hun biddend
van weghen harer Meesterse datse a
zoo wilden voortvaren ghelijc sy begon
nen hadden/ al zouden alle de Plumac
ers van tgheheele Koninckrijc te werck
ghestelt werden. Dese bootschap wa
den Eenzamē ende den Duytsch gants
wel aenghenaem / die de Joncvrouw
voor antwoorde gaven/ datse d'Infant
zeer ootmoedelijcken bedancten/ eñ dats
verhopten hun zoo wel te quijten / dats
alhier ende elders ghewaer zoude wer-
den den goeden willen die sy lieden had-
den/ om haer te ghehoorzamē ende te be-
lievē. Alsdoē begon de Sonne te vertrec-
ken / ende niemandt en presenteerde zi
meer / doch sy bleven aldaer tot datte
doncker avont was / ende de Koninc A-

madis

madis met syn ghezelschap na syn Paleys vertroc / alwaer de tafelen al ghedect stondē om het avontmael te houdē / gheduerende het welcke niet veel anders ghesprokē en werdt / als vande vromicheydt der twee Weroepers / ende vande eere diese behalen zouden / indien tgheluc hun sander daechs zoo wel met wilde alst dien dach ghedaen hadde.

Hoe Vrgande tschepe tot Fenuse quam, ende vande vervaertheydt die sy die vander Stadt aen dede.

Het vierenveertichste Capittel.

Dien zelven avont / alzoo omē dtfruyt aenrechtede / ende de spijse opnam / zoo quammer zulcken geruchte inde Stadt / als oft dē Vyant inde Stadt hadde gheweest / ende die onvoorziens over vallen hadde. Waer van de Princē ende andere int Hof zijnde / zoo verwondert waren / datse metter haest liepen om hun te wapenen: maer sy en waren qualijc aenden ganc / ofte daer en stondt zulken blixem ende swaren donderslach op / dattet scheen dat Hemel ende Aerde vergaen zouden hebben. Doen quammender twee Ridders / die totten Koninc zeyden Heere / indient v belieft na den oever der Zee te komen / ghy zulter de vreemste dinghen zien / die wy achten dat ghy opt zaght. Met dese woorden ghinghen de Koninc met d'andere na de haven / eñ

zaghen ontrent een mijle van daer eenē grooten berch van Water / die de wolcken scheen te raken / ende op den top desselvighen verscheen zic een groot vier / het welcke drij mijlen int ronde scheen te lichten / wt het welcke donderslaghen eñ blixemen schoten / zoo schrickelijc / dat de kloecmoedichste beefde van vreese: want tscheen eyghentlijc dat desen Berch over de Stadt wilde komen / waer van het volc door groote benautheyt schreyden ende klaechden / de handē na den Hemel opheffende / roepende om ghenade ende ontferminghe : alzoo datse half moedeloos / niet anders en verwachteden als een katijvich eynde huns levens / d'een en d'ander doende beloften ende devote ghebeden / om de ghenade Godts te verwerven / ende syne gramschap te stillen / ende dat niet zonder reden : want desen brandenden Berch was : by na by den oever / van hen ghevende vierstralen / donderslaghen ende blixemen / ende men zach de Zee haer verheffen met zulcken ghebaer / dat vele meynden den onderganc des Weerelts voor handen te wesen. Maer ghelijc dit wonder ende zeltzaemheydt in eenen korten opghekomen was / alzoo verdween het zelve ooc allenxkens / het blixemen hiel op / ende de donderslaghen en gaven gheen gheluyt / ende de Zee werdt stil / zoo datmen niet en hoorde als een tzoetste gheluydt datmen zoude hebben moghen hooren: ende hoe desen Berch nader quam / hoe hy kleynder scheen te werden / zoo dat hy dicht by Landt komende men niet en zach als een groot Schip met Simmen bezet houdende elc een brandende toortse / door welckers klaerheydt men op de gaelderije van't Schip zach twelf-joncvrouwen waer van de zes op Harpen / ende d'andere zes op Luyten ende Violons speelden : ende int midden van hun zat een Vrouwe in eenen glinsterenden stoel als oft hy brandende / ghekleedt int swerte / met eenen witten doec op h
hooft / die sy werden kennende Vrgan
te wesen Waer van Amadis zeer v
blijdt zijnde / zonder te vertoeven da
aen Landt quam / spronc in eenen Bo
om haer te ghemoet te gaen / ende kli
mende in haer Schip / omhelsdense
haer zegghende : Voorwaer Me-vro
we / alzoo uwe wetentschap wonderba
lijc is / alzoo zijn ooc altydts ghewe
uwe aen komste / doch ghy zijt ons va
herten willekom. Heere / antwoordde
ghelooft vryelijc dat myne overkoms
herwaertsover niet zonder merckelijc
oorzake en is. Daer en twijffel ic ni
aen / zeyde Amadis / de welcke doen
een plancke wtlegghē gheleydde hy hae
tot opt zandt onder den arm / alwaer d
Koninc Florestan / Agraies / den Ee
zamen / den Duytsch ende andere hae
vriendelijc willekome hieten : Ende ho
wel sy Perion ende Lisuart beter kend
als yemandt van alle tghezelschap / zo
en liet syt niet blijcken / maer vraeghd
den Koninc Amadis wie sy waren / end
hy zeyde haer zoo veel hyer van wist.
Ende alzoo koutende / quamē sy int Pa
leys / ende brachten haer by Oriane e
de andere Vrouwen / die haer omhelsde
ende groote vriendtschap bewesen / end
sy ghezeten zijnde / beghon haer propoos
aldus: Ghy zult weten myn Heeren / dat
ic v lieden latende in Constantinopolen /
na myn onghevonden Eylandt keerde /
alwaer ic niet langhe stil en was : want
d'onghestadighe Fortuyne / die veeltijts
gunstich is de ghene die sy wil verheffen /
ende boven opt Rat zetten / gaf myn oorzake om te gaen bezoeckē den wijsen Alquife: ende dit voornemen te wercke stellende / begaf ic my ter Zee / ende voer zoo langhen tijdt / dat ic van't Eylandt der Simmen aenquam / alwaer ic van hen ontfanghen werdt met zulcken vriendelijcheyt eñ blijschap alst moghelijc was / ende hebber twee Maenden vast ghebleven /

ebeen / ghedurende de welcke hy my
door syne wetentschap/vele konsten ghe-
eert heeft/van zaken die my tot dien tyt
toe noch onbekent waren / lustich ende
ghenuechlyc om zien ende ooc zomtydts
chrickelyc. Ende ic veerdich zynde om
wederom na huys te keeren/badt my
vriendelyc dat ic by v quame met dit
Schip/ende v de handen van synent we-
ghen zoude kussen/my verzekerende dat
dese Simmen my beter overbrenghen
souden/ende met minder peryckel als
eenighe Piloten ter Weerelt het welcke
c ooc alzoo bevonden hebbe: want tzal
morghen eerst veertien daghen worde/
dat ic van hem schepde / varende dach
ende nacht/zonder te weten waer/ofte
tot wat eynde Alquif dit begheerde/het
welc niet en is gheweest als om v te ken-
nen te gheven syn ervarentheydt en we-
tentschap inde konsten: waer door het ge
schiet is/dat desen nacht de Simmen elc
een toortse ghenomen hebben ende ont-
steecken / ende terstont verhief zic desen
berch van water die ghy ghezien hebt/
met de Donderslaghen ende blixem/ de
welcke (om de waerheydt te zegghen)
voorts quamen wt de vlammen der
toortsen. Daerenboven/den stoel daer ic
in zat/ veranderde in eenē brandt viers/
zonder dat hy my nochtans eenich hin-
der aenghedaen heeft / doch int eerste en
was ic niet zonder schric: ende hier door
kondt ghy oordeelen dat ick onschuldich
ben der beroete dier inde Stadt ende te
Hove geschiet is/ maer alleenlyc Alqui-
fe/die my int vertrecken verzekerde dat
myne aenkomste v zoude vreught ende
ghenuechte gheven/ooc hem ende my vā
ghelycken. Het welc ic vastelyc gheloof-
de: want de liefde ende eerbiedinghe die
ic v toe draghe/is zoodanich / dat ic alle
zaken achter rugghe zoude stellen om te
wesen int gezelschap van alzulckē groo-
ten ende Edelen ghezelschap. Zekerlyc
Me-vrouwe/antwoordde Amadis/ wy
houden ons voor ghelukkich / alst v be-
lieft ons te verzelschappen/ende ben des
te meer inden wysen Alquife ghehoudē/
door wiens toe doen wy v alsnu by ons
hebben. Nu zoo wast alreede spade ende
over midder nacht/ aleer hunne redenen
een eynde namen. Ende Urgande badt
den Koninc datmen haer logeren wilde
by d'Infante Brisenne/ om haer te ver-
zelschappen / het welcke de Koninc haer
gheerne toe stont: ende sy hem goeden
avont wenschende werdt daer gebracht/
ende elc een vertroc om te rusten.

Hoe de twee Beroepers des Tornoy-spels
d'eere behielden vanden tweedden,
derden, vierden, vyfden eñ zelten dage.

Het vijfenveertichste Capittel.

DEn volghenden dach datmen
wederom zoude tournoyen/
na dat de Koninc het noen-
mael ghehouden hadde / zoo
werden de Vrouwen ghelept
na de Tooneelen / koutende vande voor
gaende stekinge/ vande vromichept van
d'een en d'ander/ elc na tgoet herte datse
de verwinders ende verwonnene toe
droeghen. Ende aldus koutende/zaghen
sy wt t'Bosch komen meer als twintich
Ridders wel toe gherust / om hun beste
te doen / die alle de Schilden aenraecten
d'een voor d'ander na: maer het gebeur-
de de twee Campioenen zoo wel/dat syse
alle ter aerden werpen / zonder Lancie
te breken / alzoo sy hun twee ende twee
teghen quamen / ende noch vyftien daer
toe die daer na quamen. Dit toornoy-
spel duerde tot tsavonts toe / datter nie-
mandt meer te voorschyn en quam/ende
d'Infante Brisenne zondt hun by hare
ghewonlycke Joncvrouwe de namen
der afgeworpene / met zoo veel Pluma-
gien; ende de Fortuyne was hun zoo

gunstich datse niet te vergheefs en liepē
den andere derden/vierden ende vijfden
dach / maer wt den zadel stieten alle die
hun teghen quamen. Waer van Diner-
pie met de dry andere die eerst Ridders
gheslaghē waren/hier over wat jalours
zijnde/ voren namen / zoo't hun moghe-
lijc waer / weder te halen d'eere der be-
springhers / hierom quamen sy by den
Koninc / ootmoedelijc verzoeckende dat
hun toe ghelaten werde / sanderdaeghs
te moghen tournoyen : het welcke hy
hun metten eersten ontzeyde / willende
hun ontschuldighen / vreesende dat hun
wedervaren zoude/ alzoo sy noyt tot als-
doen gheen wapenen ghevoert en had-
den : doch ten lesten door ernstich aen-
houden/ zoo consenteerde hy hun beghe-
ren/just alsser een Ridder in volle rustin-
ghe aldaer quam / behalven aen thooft
ende handen / de welcke by den Koninc
komende / hem ootmoedelijc groeteden.
Sy werdē hem terstont kennende/want
het was Sergil/ eertijts Schildtknecht
van Esplandian : De Koninc vraeghde
hem hoe't met de Keyser was. Heere/
antwoordde hy/ gantsch wel/Godt lof/
als ooc de Keyserinne/de welcke my aen
de Koninghinne zeyndt/om haer te zeg-
ghen / datse gheleghen is van een zoo
schoonē Dochter / alsser oyt ter Weerelt
quam / ende dat meer is / sy heeft wt
Moeders lichaem mede ter Weerelt ge-
bracht op haer slincke borst een zoo roo-
den sterre/ datse glinstert als vier / ende
is hierom ghenaemt Luciane. Van de-
se tijdinge was de Koninc met alle 't Hof
ghezin gantsch verblijdt / verscheydent-
lijc sprekende vande sterre die tKindt op
de slincke borst hadde. Daer over het
ghebeurde dat Glorius van Spagnien
(als oft het van Godt voorzien ware
dat hy haer Dienaer zoude wesen) voor
hem nam gheen andere devijse te ne-
men als blinckende sterren / ende dede
metter haest eenen Schildt maken/ende
daer op stellen zeven zoodanighe ster
wel ghemaect / metten welcken hy s
derdaechs ten steec-spele reedt. E
Dinerpie eenen/inden welcken ghesc
dert stont eenen Gier / hebbende in
klauwen een verscheurt herte / ende
ter liefde van Brisenne die hy wtern
ten beminde/ ende nochtans gantsche
voor haer verbercht om het na Maeg
schap. In dusdanighe toerustinghe
den de vier nieuwe Ridders henen/ zij
de Elinie ende Adariel ghewapent m
witte Harnassen/ zonder eenige devise
Adariel was den eersten / diens beur
het was te loopen/ende hy liep zoo rec
teghen den Duytsch dat beyde hun
Lancien in stucken vloghen / dies m
hun versche Lancien brocht/ ende red
wederom teghen malkanderen met gh
welt / maer Adariel moeste den Zad
ruymen/ oftet lief oft leet was. Doe
quam Elinie ende den Eenzamen teg
malkanderē/ ende ontmoetten malka
deren zoo ghelijclijc / datse dry Lanci
d'een op d'ander braken/ter vierder re
sen namen sy stijver ende swaerder La
cien / maer int voor by rijden stieten
malkanderen zoo met lichamen ent
Schilden/dat Elinie ende syn Peerdt t
aerden vielen / blijvende den Eenzame
zoo bedwelmt in den zadel/dat hy eene
vande stegheelreepen verloor/ waer va
hy gantsch beschaemt was. Ende ho
wel dat Elinie het quaetste hadde/ghelij
ghezeyt is/zoo werdt hy nochtans voo
een vroom Ridder ghehouden meer ge
daen hebbende als eenighen Ridder t
voren. Doen quam Dinerpie ter bane,
hy ende den Eenzamen / braken beyde
hunne Lancien/maer int by een komen,
buyghde den Eenzamen de lendenen /
maer Dinerpie met syn Peerdt / vielen
d'een over d'ander : waer vande Key-
serinne ja de Koninc Amadis zelve een
misnoeghen hadden / hoe wel syt niet en
lieten blijcken. Hierentusschen werden

den Beroepers twee verſche Peerdẽ ge-
bracht / ende Olorius voeghde hem ten
pele/die den Eenzamen met zulcken be-
hendichept ontmoette/datſe tzamen acht
Lancien d'een op d'ander braken / zon-
der dat eenich van beyden int minſte de
adels ruymde. Het welcke de Spagni-
erts wel behaeghde/ zoo datmen Olo-
ius achtede den kloeckſten van alle de be
pringhers : ende om zulcx noch meer te
bevestighen/zoo nam hy de ſtyfſte Lan-
ie die hy wiſt te kryghen / ende latende
yn Peerdt loopẽ/ gaf hy den Eenzamen
enen ſteke zoo ghewiſſelijc/ dat hy hem
door ſtooten zoude hebben/ten hadde ge-
daen t'Harnas van fijnen ſtale zijnde : ſy
braken alleenlijc hun Lancien / doende
de Peerden de lendenen buyghẽ/zoo dat
de ghene diet ſpel aenzaghen / meynden
datſe den hals ghebroken hadden / want
y vielen daer henen/de hoofden tuſſchen
de beenen: doch de Ridders ſtonden wat
daer na op / niet wel te vreden over hun
ongheluc / ende men bracht hun verſche
Peerden ende Lancien/met de welcke ſy
wel voren hadden hun teghen d'ander
daer over te wreken ofte aldaer doodt te
blijven/zoo dat Olorius ſyn Lanciẽ brac
tot in de handt / maer den Eenzamen
raeckte hem zoo ſtrenghelijc / dat de rin-
ghels vandẽ zadel braken/ ende hy met-
ten zadel tuſſchen de beenen ter aerden
viel / daer vele om loeghen tot tſavonts
toe : maer daer en tuſſchen werdender
wel veertich afghestooten / die tghezel-
ſchap oorzake ghenoech gaven om tot
hunnen nadeele van hun te ſpreken / on-
der alle Sergil/ Marcine Sone vã Gar
vate van Vreeſendael / Giontes / Neve
vanden overleden Koninc Liſuart/ Liſ-
toran/ende vele andere/ welckers namẽ
ic nu verſwijghe tot in de volghende
Capittelen. Doen zondt Briſenne hare
Joncvrouwe aende twee Oprechters
des ſteec-ſpels / hun biddende datſe hun
wilden laten vinden te Hove naer het
avondtmael : het welcke ſy beloofden/eñ
ſy keerden na hun Tente / alzoo't donc-
ker avondt beghon te werden.

Hoe de Koninc van't avondtmael opghe-
ſtaen zijnde, een Ioncvrouwe by hem
quam, doende een bootſ hap van we-
ghen twee vreemde Ridders,

Het zesenveertichſte Capittel.

ALzoo de tafels wech ghenomen waren/ende men zoude beginnẽ te danſſen/ zoo quamen inde Sale den Eenzamen met den Duytſch/ doch altijts zoo bedect / dat het onmoghelijc was hun te kennen. Ende alzoo ſy tghezelſchap groetteden / zoo quam daer een Joncvrouwe/ ſchoon ende koſtelijc ghekleedt/ de welcke ſtracx voor Amadis op haer knien viel. Doen ſweech elc een/ om te hooren watſe wilde zegghen/ ende beghon hare redenen aldus : Machtighe Koninc/ twee vreemde Ridders/ nu ſtracx in u Hof ghekomen om dat te vereeren ende u te dienen / laten u weten / dat de mare in dit Landt is/ dat twee onbekende Ridders aenghenomẽ hebben te houden n ſtaende teghẽ alle dier komen willen metter Lancie te ſteken : maer om dat het alreede laet is/ende te ſpade om hedẽ te tournoyen / zoo wilden ſy u wel ghebeden hebben (om de Joncvrouwẽ ghenuechte aen te doen) hun toe te laten datſe in deſe zale malkanderen moghen verzoecken metten ſweerde : het welcke ſy niet weygheren en zullen / zoo ſy meynẽ/ indien t u maer belieft : want tis wel te bedencken dat het Lancie breken den tijt van zes daghen gheduert hebbende / gheen groote recreatie meer en gheeft. Joncvrouwe / antwoordde de Koninc / zeght de ghene die u aen my ghezonden hebben/ dat icſe bedancke der eeren die ſy

my doen : ende vooꝛ de reſte, / zoo en kan ic hun niet believen / dan zoo verre het belieft de ghene daer ſy van ſpꝛeken: hier zyn ſy, ſpꝛeect ghy hun zelve aen. Doen namen den Duytſch ende dẽ Eenzamen het woozdt aen / ende zeyden tot haer: Jonc vꝛouwe, om onſent wille en zal tge- vecht twelc uwe Ridders verzoeckẽ niet achter blijven / datſe komen alſt hun be- lieft / ſy zullen ons veerdich vinden om hun beſcheet te doen. Zoo verwacht hun dan in deſe Sale, zeyde ſy, ende keerende den wech die ſy ghekomen was / zoo en vertoefde ſy niet langhe, ofte ſy en keerde wederõ, by haer hebbende twelf Mans, koſtelijc ghekleedt, van de welcke de zes de Trompetten ſlaecken / ende d'ander zes met de Claroenen ſpeelden / zoo dat het gantſche Paleys over klincte : hen- lieden volghden twee Herauten met wa- penrockẽ aen, elc inde rechte handt hou- dende een kroone met Peerlen gheſtof- feert / ende met zoo veel koſtelijcke ghe- ſteenten dattet wonder was / ende inde ſlincke eenen ſcepter van fijn gout / ende achter hun de twee Ridders in zoo koſte lijcke wapenen, dattet elc verwonderde : ende alzoo ſy by den Duytſch ende den Eenzamẽ waren, voeghden zic d'andere dicht by een. Ende doen quammer noch een ander Ridder / vanden hoofde totte voeten toe ghewapent / hebbende eenen vergulden ſtoc in ſyn handt / dien twin- tich andere verzelſchapten, hebbende elc eenen boghe inde vuyſt ende de pijl daer op. De Ridder metten vergulde ſtoc maecte eenẽ rinc vande ghene die hy me- de ghebꝛacht hadde / inden welcken hy den Eenzamen ende den Duytſch badt te willen komẽ: doen maecte elc een plaet ſe / ende ſtonden rontom / ende de vier Kampioenen beghonnen met zulcken fu- rie op malkanderen te hacken / als ofte ſe op een aenbilt gheſmedet hadden : ende ſy hielent alzoo gaende een halve ure eñ meer datmen niet en konde oozdeelen

wie tbeſte oft tquaetſte hadde, zoo dat[...] zale zoo beſtropt lach met ſtucken v[...] Schilden / van Harnaſſen ende malie[...] datmen niet anders en meynde / oft[...] en zouden alle vier daer doodt blyv[...] ofte weerloos daer henen vallen, dies[...] Trompetten op hielen, eñ de vier St[...] ders bleven volherdende / met zulck[...] moet zoo wel d'een als d'ander / dat [...] bloedt hun over al uyten lyven liep. [...] welcke de Ridder metten vergulden ſ[...] bemerckende, ſtelde hem tuſſchẽ beyde[...] zegghende zoo luyde dattet elc een kon[...] hooren : Hola ghy Ridders; / houde o[...] want ten is niet lijf om lijf dat ghy lie[...] vecht, maer om de Vꝛouwen ghenuec[...] te aen te doen. Doen vertrocken ſy [...] aen een ſijde / ende terſtondt quamen[...] Herautẽ, die de twee Beſpꝛinghers qu[...] men kroonen / eñ hun elc eenen Scept[...] inde handt pꝛeſenterende / dedẽ hun m[...] grooter eerbiedinghe de Helmen af, di[...] ſy terſtont bekent werden / want d'ee[...] was de Koninghinne Calafie, ende d'a[...] der Pintiquinieſtre, ende dien mettẽ ve[...] gulden ſtoc Perion van Sobꝛadiſe, en[...] die eerſt den dans begon / was Man[...] den Wijſen, ende alle d'andere witte en[...] ſwerte Vꝛouwen waer van de Koni[...] ende de Vꝛouwen hertelijc beghonnen [...] lacchen / ende quamenſe omhelſen : H[...] welcke de twee Ridders Perion end[...] Liſuarte ziende, quamen hun ontſchuld[...] ghen / zegghende datſe niet ghewoon e[...] waren haers ghelijcke overlaſt te doen[...] maer daer en teghen alle dienſt / eere e[...] vꝛiendtſchap / zoo vele ſy vermochten[...] Ic bidde u, Me-vꝛouwe, zeyde Amadi[...] tot de Koninghinne Calafie, ons te wil[...] len verhaelen hoe deſen aenſlach geſchie[...] is. Myn Heer, antwoozdde ſy, de pꝛinci[...] pale oozzake / zoo vele my belanght / i[...] gheweeſt om u / de Koninghinne end[...] Me-vꝛouwe Bꝛiſenne uwe Dochter t[...] komen bezoecken / ende tot dien eynd[...] ghinc ic met dit gezelſchap tſchepe: mae[...]

daer

daer na hebbē de windē eñ de zee ons zo ghetormenteert/dat wy zonder te weten waer wy waren/een haven aenghedaen hebben/een dach reyse van hier/ alwaer wy weghegaen zijnde / eenighe wt het hof komende/ ons vertelde den aenstach vande twee Ridders/die zoo vroom met er Lanciē speelden / om teghen dewelcke ons te verzoecken eñ dit ghezelschap e verheughen/ wy desen vondt bedachten om metten sweerde te tournoyen/ principalijc om dat dese Princessen zien souden/datse noyt hier te Lande gezien en hebben/namentlijckē dat twee Vrouwen thooft ghebonden hebben aen twee zoo vromen Ridders. Voorzeker/ zeyde de Koninc myn Vriendinne / ghy doet my groote eere ende vriendtschap / ende bedancke u daer over van gantscher herten. Nu zoo scheen de Koninghinne Pintiquinestre zo bevallijc ende schoon/ door het blosende couleur vanden arbeyt/ dat neffens de verwonderinghe die de Jofrouwē hadden over hunne vromicheit / niemandt onder tghezelschap en was / die haer niet en oordeelde bestendigher te wesen om de Mans te overwinnen achter de gordijnen / als noch met Mars wapenen : Want wat kloechepdt sy by haer hadde/zoo warē haer noch eygentlijcker eñ beter voegende die vā Venus.

Hoe de twee Tornoy-Beroepers behaelden d'eere des zevensten dach,ende van de ghene die sy af staken.

Het zevenenveertichste Cap.

DEs anderen Daechs / twelc Sater-dach was / alle de Princen ende Heeren groote Vrouwen ende Joncvrouwen/ ghinghen ter Kercke in s'Koninex Capelle / alwaer sy Pintiquinestre ende Calafie vonden / ghekleedt op de maniere van hunnen Lande / het welcke hun zoo wel voeghde dattet eenē lust was om zien : ende van daer gaende werden sy ghelepdt in de groote zale/ alwaer tbancket veerdich was. Ende alzoo Perion van Sobradise ende Maneli voor ghenomen haddē/ dien zelven dach ooc een proeve te doen ten Steec-spele / zoo ghinghen sy hun wapenen zoo haest als de tafels opghenomen waren / ende hier en tusschen ghinghen de Vrouwen opt Tooneel alwaer sy niet langhe gheweest en hadden / ofte de Beroepers eñ Bespringhers en quamen ter bane/ Perion stelde hem teghen den Eenzamen / welckers ontmoetinghe zoodanighe was / dat Perion wt den zadel vlooch/ ende ten schilde niet vele oft den Eenzamen half bedwelmt/ende hadde hem gezelschap ghehouden : den Duptsch ende Maneli liepen terstont daer aen / maer Maneli voer ghelijc Perion : het welcke ziende Gandalin/ Listoran vande zilveren Brugghe / Bransil / Canteles den hooveerdighe / Carine van Carsante / Antalie Olivas Sone / Bracete Brandoivas Sone/Grzamont/ Sone vanden Koninc van Norgales / Brandante van Gaule / eñ meer andere quamē te voorschijn/ die alle tot zesentwintich toe in getale / vanden zelven sope hadden als de twee eerste/ vande welcke Brisenne den twee Tornopers by Griserte alle de namen zondt met zoo veel Plumagien. Ende alzo sy na hare Meesterssse keerde/ zoo quamēder acht andere wt het bosch/ by hun hebbende een Joffrouwe met zes Joncvrouwen / de welcke int velde latende/ ruerden de Schilden aen. Elc een was lustich om hun te kennen/ zelfs de Vrouwe ende Joncvrouwe diese gheleydden/maer sy ende de Vrouwen warren zoo wel bedect / datse onkenbaer waren : ende ooc om tghezicht van hun af te doen keeren / twee van dese achte / ziende den Eenzamen ende den Duptsch

veerdich om hun te ontfanghen/liepense
nae in toe/ maer int by een komen dedē
sy eenen spronc ter aerden zoo lanc alsse
waren/ terstont quamender twee ande-
re / die even alzoo voeren als de twee
eerste/van ghelijcken gheheurde ooc den
vijfsten ende zesten / doch aleer hun dese
schande over quam/ zoo brakē sy elc vier
Lancien/in vier verscheiden renningen/
maer met de leste hielden sy d'ander ghe-
zelschap / zoo datter maer den zevensten
ende achtsten en resteerde. Die hen te-
ghen den Duytsch stelde / liep zoo wel
alst moghelijc was/ende met zulcken ze-
kerheydt / dat hy syn Lancie brekende /
half verdooft / d'ooghen int hooft dede
glinsteren / doch dit niet teghen staende
hy verliet synen zadel als de voor gaen-
de. Doen quam den achtsten voorts te-
ghen den Eenzamen / ende voor hem en
wasser noch gheenen Ridder gheweest
die beter ghedaen hadde: want sy braken
elf Lancien/ aleermē konde speuren wie
d'eere behouden zoude / zoo dat elc een
hem grootelijcx beghon te prijsen / doch
ter twelfster reyse zoo stieten sy malkan-
deren zoo met Schildt/hooft eñ lichaem
zoo geweldelijc/ ende met zulcker kracht
dat den Eenzamen eenen van syn Ste-
ghelreepen verloos ende by na gevallen
hadde / zoo hy hem aen syns Peerdts
hals niet ghehouden en hadde:maer den
anderen werdt vanden Peerde ghestoo-
ten gantsch van hem zelven zijnde / dat
hy dry ofte viermael om ende om/ wen-
telde : daer na hy ende syn Medeghezelē
op ghestaen zijnde / deden hun Helmen
af / ende groetende den Koninc met de
Vrouwen werden sy ghekent d'eerste
twee die gheloopē hadden te wesen Ga-
liot van Schotlandt ende Arandalis syn
Broeder/ die daer na Calsegue den hoo-
veerdighen ende Calfarie van Roome /
de vijfste ende zeste Suissie van Yrlant/
Sone vanden Koninc Cildadan/ die niet
langhe te voren eerst Ridder ghestagen

was/ met Angriotē van Estravaus/ [...]
welcke van syn wonden ghenesen zijnd[e]
wederom van Londen keerde / alwa[er]
hy na toe ghetrockē was/doors Konin[cs]
bevel/alzoo vorē verhaelt is: de zevens[ten]
was den goeden Quedragant/Heer va[n]
Sansueghe/ eñde den achtsten / Gala[...]
van Sobradise / alle reysende Ridders
die avontueren zochten / die Briolan[ie]
gheleydden / de welcke met zoo kleyne[n]
ghezelschap van Vrouwen de Konin[-]
ghinne Oriane quam bezoecken / end[e]
dese Ridders waren by gheval zoo b[y]
malkanderen gheraect : De welcke he[t]
Hof nakende / hadden den aenslach van
de twee Beroepers verstaen / als ooc d[e]
kloecheyt die sy tot alsdoē int tournoye[n]
ghetoont hadden : Hierom besloten s[y]
(als onbekende) hun beste te doen om
hun desen naem te benemen / ende hun
zelven te beproeven / alzoo ghy verstaen
hebt. De Koninc onthaelde hun all[e]
feestelijc / als ooc alle de Princen/ Vrou-
wen ende Joncvrouwen / by de welck[e]
sy hun voeghden / verwachtende oft z[ich]
yemandt meer zoude presenterē/ die hun
de ghenoechte wederom mochten aen
doen/ghelijc sy tghezelschap ghedaē had-
den/ende stracx zaghen sy wt tBosch ko-
men ghereden met gemac tien Ridders
welckers ghelaet meer hope gaf / als s[y]
wel wtrechtedē:want na datse de Schil-
den aenghetast hadden / zoo wasser nie-
mandt van hun allen / ofte sy en werden
metten eerstē loop wt de zadels ghelicht/
waer van onder alle tvolc een groot ge-
lach was : ende met hun hiel het tour-
noyen op voor dē dach/ want het duyster
begon te werden. Doen vertroc de Ko-
ninc met de Vrouwen / gheleydende syn
Broeder de Koninghinne Briolanie in
syn Paleys / alwaer sy het avont-mael
veerdich vonden/ghedurende het welc-
ke Galaor aen Maneli vraeghde oft hy
gheen tijdinghe en wist van syn twee
Sonen Talanque ende Garinter / die
hem

hem antwoorde dat Talangue in Ca-
lifornie gheblevë was / ende dat Gar-
inter ghetrout hadde de Koninghinne
van Liſtrie ende d'Eylanden Citheres/
een machtighe Koninghinne ende Vrou
we over vele Landen / ende dat door
d'overwinninghe van eenen Reuſe die
hy verſloech handt voor handt vechten-
de inde teghenwoordicheyt vanden Rid-
der metter Sphere. Twelc de Koninc
Galaor ende alle tghezelſchap gantſch
wel behaechde / ende kouteden hy na al
den avondt hier van/tot een luttel tijdts
na datſe ſlapen zouden gaen / dat de Ko-
ninc Amadis beghon te ſpreken vande
vromicheyt der twee helden/de welcke /
zeyde hy/ zoo veel deſe voorleden daghen
ghedaen hebben / dat indien ſy morghen
noch alzoo volherden/ ic hun houden zal
voor de beſte Tournoyers ende loopers
metter Lancie die ic opt ghewetē hebbe /
ende ic zal (zoot moghelijc is) weten wie
y zijn / ende waerom ſy hun zoo verbor-
ghen houden. Maer den Eenzamen
ende den Duytſch maecten hun rekenin-
ghe ſecretelijc te vertrecken/ zoo haeſt de
acht daghen om zouden weſen.

Hoe de twee Beroepers vant Tournoy-
ſpel d'eere behaelden vanden achtſten
ende leſten dach,ende van d'aenkomſte
des Groenen Ridders , vanden welcken
ſy afgheſtooten werden ende Amadis
van ghelijcken.

Het achtenveertichſte Capit.

GHy hebt verſtaen dat de twee
Ridders wel wt ghehouden
hadden teghen elc een zeven
daghen lanc : Nu reſterter
noch te ſpreken vanden acht-
ten ende leſten dach / twelc was eenen
Sondach. Zoo haeſt alſe ſmorghens
vroegh ter Kercken gheweeſt hadden/
om zoo veel te langher de ghenuechte te
hebben / zoo ghinghen de Vrouwen ten
eerſten na het Tooneel / maer ſy en wa-
render zoo haeſt niet ofte de twee Rid-
ders en hadden al beghonnen / ende ſy
droeghen hun zoo vromelijc/datſe alle de
Ridders af ſtakē dier met menichte qua-
men / om de Publicatie die de Koninc
hadde laten doen / van open Hof op den
Sinxendach te houden/ datſe qualijc een
vierendeel uers ruſte hadden tot by den
onder-ganc der Sonnen / datmen wt
tBoſch zach komen eenen Ridder zitten-
de op een Peert zoo wit als ſneeu / maer
tot veel plaetſen gheverwet met ſyns
Meeſters bloedt/ gewapent met Groe-
ne wapenen/die ghenoech te kennen ga-
ven aen de ghene die hem zaghen / dat
hy niet al tijt gheſlapen en hadde : want
ſyn Pantſier ende Harnaſch was gebro-
ken/ſynen Helm in gheſlaghen/ende den
Schildt zoo af ghehact / datter qualijc
zo veel heels aen was/dat hyer de buyſt
mede konde bedecken/hoe wel daer noch
dry ſtucken van Lancien in ſtaken. De-
ſen Ridder quam met ghemac ghereden
tot by het Tooneel daer de Koninc ende
de Vrouwen op zaten/ die hy groote eer-
biedinghe beweeſ : doen raette hy de
Schilden / ende koos een vande ſtijfſte
Lancien die aende recke ſtonden. Doen
zeyde Amadis tot den Koninc Galaor
ende Floreſtan: Deſen Ridder moet wel
groots hertich weſen/dat hem noch luſt
te ſteken / daer hem de ruſte beter be ko-
men zoude. Doen liepen den Duytſch
ende hy teghen malkanderen / met zulc-
ken kracht / dat beyde de Lanciēn ſtuc-
ken vloghen/zonder/datſe een van beyde
wt den zadel weken oft eenighen ſtegel-
reep verloren : dus kreghen ſy andere
Lancien/ende den Duytſch brac op hem
ſyn Lancie / maer den Groenen Ridder
lichtede hem wt den zadel zoo ghewel-
dichlijc/dat hy gheſtrect op d'aerde bleef-
ligghen/ende tvolc begon te roepen: Nu
zal des Duvels Broeder ons Ridders
ghezel-

ghezelschap houden. De Koninc ende
veel andere hier over verwondert / kre-
ghen achter dencken oft desen Ridder
Esplandian wel mocht wesen / dan be-
denckende de verheydt des weeghs van
Constantinopolen tot al daer / lieten sy
die ghedachten varen. Het zij zoo't wil/
zeyde Amadis, het herte ghetuycht my/
dat ic mede de wapenen zal moeten aen-
trecken: Hierentusschẽ was den Duyts
op ghestaen / die al beschaemt van syn
faute / aen d'een sijde ghinc staen / om te
zien hoe't met den Eenzamen vergaen
zoude/ de welcke een versch Peerdt ghe-
nomen hebbende/ende een stijve Lancie/
reedt teghen den Groenen Ridder/welc-
ker ontmoetinghe zoodanighe was/dat
den Eenzamen met syn Peerdt tzamen
ter aerden vielen/ ende den Groenẽ Rid-
der en verloor maer eenen steghel-reep/
maer voorder volbracht hy synen loop
lustichlijc/ daer over groot ghelach was
onder tvolc / twelc met luyder stemmen
riep: Lucifer is wt Paradijs ghevallen.
Het welcke den Eenzamẽ zoo verdroot/
dat hy de handt aent Rapier sloech/ende
zeyde totten / Groenen Ridder. Heer
Ridder ghy hebbet voordeel vande Lan-
cie/ic bidde v/ laet ons een weynich ver-
zoecken oft het vechten metten sweerde
v ooc zoo wel ghelucken zal Ghy weet
de voorwaerden wel die ghy lieden zelve
gheordineert hebt / laet eerst den derden
komen teghen den welckẽ ic noch te ste-
ken hebbe/ ende daer na zal ic v bescheet
doen. Hierentusschen troc de Koninc
metter haest syn Harnas aen / het welc-
ke hem vele ontraedden / maer hy zeyde
hun dat hy liever het leven daer laten
wilde/ als zulcx na te laten : ende schrij-
dende op een sterc Peerdt / twelc men
hem bracht/nam hy een Lancie die hem
best behaeghde. Het welcke dẽ Groenen
Ridder ziende/ die metten Duytsch ende
den Eenzamen koutede/voeghde zic om
hem t'ontfanghen / ende reden spoor-

slaechs teghen malkanderen geweldic-
lijc/ maer int by een komẽ hief dẽ Gro-
nen Ridder syn Lancie om hoogh/ ma-
maer de Koninc trefte hem zoo foortsic-
lijc/dattet niet veel en schilde ofte en ha-
de hem afghevvorpen / zijnde de Lanc-
zoo stijf ende swaer / datse niet en kon-
breken/ doch den steet was zoo ghewe-
dich dat de cieghels vans Konincx zad-
braken / ende hy zelve metten zadel t-
aerden viel : waer van d'Omstaender
gantsch verwondert waren. De Koni-
stont terstont op/ ende hoorende dat de
Eenzamen den Groenen Ridder vrie-
delijc badt om mettẽ Sweerde malkan-
deren te verzoeckẽ/zoo bleef hy stil staen
want den anderen antwoordde dat h-
des te vreden was / al en was hyer nie
in ghehouden/maer om de redene die h-
hem zegghen zoude/zoo hy te lijve blee-
Ende dit ghezeyt hebbende/ zat hy van
den Peerde/ende vattende synen Schilt
vloghen sy malkanderen in ende dat me-
zulcken furie / dat metten eersten slac-
die den Groenen Ridder den Eenzamen
gaf / hy hem synen Schildt in twee stuc-
ken sloech/waer van hy heel t'onvreden
zijnde / toe trat ende gaf hem met al de-
macht eenen slach op synen Helm. Ende
alzoo den slach raecte / stonter alzulcken
Donder-slach op, datse alle die daer wa-
ren ter aerden vielen/ende het werdt zoo
doncker daer sy vochten/ datmẽ de twee
Ridders niet en zach: doch den nevel ver-
dween terstont / eñ men zach de Konin-
Amadis / ende den anderen die Alquife
was/ weder te Peerde zitten. De reden
waerom Alquif dese toouerije alzoo be-
dacht hadde/zal hier na verhaelt werdẽ:
zoo veel wasser van / dat het ghelach
groot was / ende den schric van alle
d'Omstaenders voor goet ghehouden/
zoo dat Amadis hem omhelsde/ zeggen-
de: Myn goede Vriendt/ic wilde wel dat
ghy ons dese twee onbekende Ridders te
kennen gaeft / zoo wel als ghy v zelven

ms te kennen ghegheven hebt. Myn
heere/zeyde hy/ic en ben hier niet te Ho-
e ghekomen om yemandt eenich ver-
driet aen te doen / maer om u te dienen
nde te eeren: want om gheen goet en
oude ic hun noch yemandt anders iet
willen aenrechtē / daer sy een teghenheyt
n hadden / ofte moeyelijc om zouden
wesen. Alquife werdt terstont haer Va-
der kennende / maer sy en wilde haer
niet openbaren / om te beter secreet te
houden die niet bekent en wilden wesen/
die den Ouden Man quam omhelsen:
doen werdt hy by de Vrouwē ghebracht
die hem groote eere bewesen / ende voor
al de Princesse Brisenne/ de welcke wat
onvreden was door het afstootē haers
Ridders/maer bemerckende dat Alquifs
voornemen niet en was als om ghe-
nuechte aen te rechten/zoo loech sy er me-
e. Nv zoo hadden sy er hondert ende
twintich afghestooten / onder de welcke
waren. Don Galaor Koninc van So-
bradise / de Prince Olorius van Spa-
gnien / Dinerpie Infant van Roome/
de Prince Adariel van Napels / Perion
Prince van Sobradise/ dē Prince Elinie/
Suyssie van Yrlandt des Koninckx Cil-
adans Sone/ Manelij den Wijsen ende
syn Broeder Ambor van Gandel/ Don
Quedragant van Yrlandt/ Angriote vā
Estravaus/ Garvate van Vreesendael/
de Grave Gandalin / Licoran vanden
Witten Torn/ Listoran vande Silveren
Brugge/ de Koninc Dragonis/ Palomir
syn Broder/ Bransil/ Pomplante/ Ban-
dil/ Tantiles den Hooveerdighen/ Cari-
nee van Carsante/ Atalie van Olivas /
Brascerte Sone van Brandoyvas /
Garamont Sone vanden Koninc van
Norgales / Ofenie van Duytschlandt/
Brandanie van Gaule / Falamene syn
Broeder/ Teluys den Vlaminc / Ama-
daire van Bretaignen / Silvestre van
Hongaryen / Manelij van Suyssen /
Galphorie van Roome / Galiot van
Schotlandt / Anandalse syn Broeder /
Calphegue den Hoochmoedighē / Mar-
chyrie Sone van Garvate van Vreesen-
dael / Giontes Neve des overledenen
Koninckx Lisuart / Silercie Sone van
Don Grumedan / Pinctimee van Car-
sante Sone van Balais/ Yrguian Sone
vanden Grave Gandalin/ Filorte van-
den Rooden Toren / Sone van Bravor
ende eenen Spanschen Ridder Sortans
ghenaemt. Ende om dat dese Ridders
meest vermaert waren heb ic dese by
name ghestelt/ volghende de Brief kens/
die Brisenne by Griserte aen de twee
Ridders zondt/ die sy liet biddē tsavonts
tot s'Koninckx Paleys te komen / deur
dien sy met hun gheerne wilde spreken/
het welcke sy beloofden / ende voor die
ure vertroc elc een.

Hoe de twee Beroepers des Tournoys by het toe doen van Vrgande bekent werden, ende vande houlijcken van Perion Galaors Sone met de Koninghinne Pintiquinestre, ende vanden Wijsen Alquif met Vrgande d'Onbekende.

Het negenenveertichste Capit.

HEt scheyden van tveldt daer het Steecspel ghschiet was/ alzoot wijdt ende breedt verhaelt is / de Koninc Amadis de tafels ghedect vindende/ stelde hem om het avondt-mael te eten/ ende dede by hem zitten Vrgande d'onbekende/ ende Alquif een weynich ter syden: ende alzoo sy vande voor gaende gheschiedenissen waren koutende / zeyde Amadis tot Vrgande: Myn Vrouwe/ ghy ziet alle tghezelschap bereydt om vroijc te wesen: maer indient u beliefde eenighe van uwe konsten alhier te ghebruycken/ eer men beghint te Danssen/ ghy zoudt de ghenoechte grootelijcx hel-

pen verſtercken. Heere/antwoorde ſy:
Ic en ben niet gheboren als om v te be-
lieven/ ghy zult elc een ghebieden/ belie-
vet v / datſe plaetſe maken / alſdan zult
ghy zien wat ic doen zal. Ende alzoo de
Tafels op ghenomen werden / quamen
den Duytſch ende den Genzamen bin-
nen / de welcke al ghewapent ghelijc ſy
ghewoon warẽ/meynende tghezelſchap
te groetẽ/ verſchenender inde locht twee
armen hebbende elc een yſeren kudſe in-
de handt/ met de welcke ſy de twee Rid-
ders quamen laden. Ende den eerſten
ſlach ghevende/ghinghen alle de Flam-
beaus ende Toortſen wt/zoo dattet inde
Zale zoo doncker was/datſe malkande-
ren niet en konden zien:maer ſtracx daer
na / zonder te weten hoe ofte in wat ma-
nieren / zoo viel het overtrecſel vande
Schee van des Eenzamen ſweert af/ eñ
de geſteenten des Appels ende der ſchee-
de gavẽ zulcken licht/dat elc een Liſuart
ende Perion werden kennende / wantſe
aldaer zonder Helmen bloots hooft ſton-
den. Waer van Amadis niet min ver-
wondert als verblijdt / op ſtondt ende
quamſe omhelſen/zeggende tot Liſuart:
Hoe mijn Sone / is dit een maniere van
doen/hem zoo ſecreet te houden onder de
ghene die zoo grooten verlanghen na v
hebben. Heere/ zeyde hy/myn voor ne-
men en was niet my zoo haeſt te laten
kennen:maer dewijle zulcx Me-vrouwe
Vrgande belieft heeft / zoo en hebben ic
ende myn Medeghezelle daer niet tegen
konnen doen. Ghy Heeren/ zeyde ſy/ ic
en hebbe zonder oorzake niet ghedaen /
doch ic bidd' v my dat te vergheven.
Och Me-vrouwe / zeyde Perion / wy
zelve hebben teghen v misdaen/meynen-
de ons voor v verborghẽ te houden ghy
die alles kondt weten. Doen quamen
de Koninghinnen/ de Vrouwẽ/ ende alle
d'andere Ridders hun omhelſen : maer
niemandt en waſſer meer verblijdt als
Vinerpie/die tot dier uren toe gants ja-

lours op Liſuart was/vreeſende dat
Briſenneis liefde zocht en verwerv
maer nu ter contrarien ziende / ſliep
dien nacht gheruſter als hy van alle i
tijt ghedaen hadde dat de twee Ridd
daer gheweeſt hadden. Des ander
daeghs alzoo de Koninc zat onder
dat groot ende heerlijc Ghezelſcha
quam de Koninghinne Pintiquinc
hem bidden / datſe voor alle Man mo
te verklaren d'oorzake haerder komſ
Twelc hy haer conſenteerde: Ende
vallende op haer knien/ſprac aldus: A
dermachtichſte Koninc van groot Br
taignen / het is elc een bekent / dat in
leſte beleghering he voor Conſtantin
polen (alwaer ic oot mede was met e
groot ghetal van myne Vrouwen / t
by ſtandt des Turcſchen Koninc / m
den welckẽ ic alſdoen in verbondt was
ende wel aen ghenaem) onder ande
ghevechten tuſſchen de Chriſtenen en
de Heydenẽ/eene der principale geſchie
de tuſſchen Armato/Grifilant ende my
teghen v / de Keyſer van Trebiſonde
ende de Koninghinne van Californie d
hier teghenwoordich is. D'wtkomſ
der zelver zal ic voor by gaen/ alzoo't e
noch wel in dachtich is / dat den ſtrijd
tuſſchen Calafie ende my was (voor di
tijdt) zoodanighẽ wtkomſte niet en had
de / datmen niet en konde oordeelen w
van ons beyden de victorie hadde. He
welcke uwe Majeſteyt ghewaer wer
dende/ maecte ghy den pays tuſſchẽ on
beyden/ ende dat wy goede ghevrinder
werden:tot het welcke ic lichtelijc bewil
lichde / niet door vreeſe myns perſoons
maer door een zonderlinghe begheerte
die ic hadde om met v ghemeynſchap eñ
goede kenniſſe te hebben / de welcke ghy
my door uwe ghewoonlijcke beleeftheyt
conſenteerde. Daer en boven hebt ghy
my beloofte (indient v indachtich is) dat
ghy my) zoo haeſt d'oorloghe van Tra-
cien ten eynde zoude weſen) voorzien

zoudt

oudt van eenen Man van uwen bloede myns persoons weerdich. Ende op dese elofte verklaerde ic my Vyandinne der hener om welckers bystaent ic wt myn Landt ghekomẽ was. Eñ oft ic sindert de Christenẽ by gestaen hebbe/ dat weet ghy Heere ende andere die indẽ strijt gheweest hebbẽ tegen Almiricx vã Liquie.

Nu dan alzoo alle zaken in ruste zijn/ eñ dat ic v ter plaetse vinde alwaer ghy uwe beloste kondt quyten / zoo bidd'ic v otmoedelijc my eenen Man te gheven die na uwe beloste zij/ ende daer ic mede ghewaert ben. De Koninc Amadis/die hare redenen wtghehoort hadde/ eñ wel bekent was dat sy ghelijc hadde / antwoorde haer beleefdelijc: Me-vrouwe u verzoec is zoo redelijc / dat al waert zake ic zulcx voor desen niet beloofte en hadde te doen na v begheeren/zoo zoude ic even wel bereydt wesen v te believen / ende verhope v ooc zoo wel te voorzien / na uwe weerdicheyt / dat alles wel zal wesen. Nu zoo hadde de Koninc Amadis bemerct dat Perion de Sone van Galaor op de Koninginne verlieft was/ dies hy hem voor hem dede komen / eñ zeyde hem: Myn Neve / ic hebbe v zoo lief ende weerdt als myn eyghen Sone / daerom begheere ic aen v ende bidde v dat ghy tot een eyghen Huysvrouwe neemt dese Koninghinne alhier teghenwoordich/ende ghy Me-vrouwe/neemt hem tot eenen Man hy is v bekent/ende ghy hebt hem ghezien in alzulcke plaetsen daermẽ vrome lieden ende met eeren zien mach : hy is myn Maeghschap/ eñ zoo na als v wel bekent is : bedenct dan v beyden oft ghy met malkanderen te vreden zijt. Met dese woorden neychde haer Vintiquinestre zeer ootmoedelijc voor dẽ Koninc/ hem hooghlijcx bedanckende der grooter eere die hy haer bewees/ende Perion van ghelijcken. Eñ tot bevestinge des houlijcx/ dede hy hun malkanderen eenen kus der liefde ende houlijcschen bandt gheven / stellende de reste wt tot sanderen daechs smorghens dat d'Aerts Bisschop den dienst Godts ghedaen hadde: Ende alle d'Omstaenders waren verblijdt over dese verzamelinghe / voor al de Koninc van Sobradise/ de welcke Alquif ende Vrgande te zamen ziende vriendelijc koutende/ sprac(hoe wel maer wt ghenoechte) van ooc tzamen te trouwen / zegghende met

een

een zonder linghe gratie: Heer Alquif / ghy hebt ghezien hoe haest de Koninc Amadis het houlyc ghemaect heeft tusschen myn Sone ende de Koninghinne Pintiquinestre / ic bid'u laet ic ooc een maken / ende volght mynen raet / Heere / antwoordde hy / wat ghy my ghebiedt / dat wil ic gheerne na komen en ghy Vrouwe / zeyde Galaor tot Urgande / zult ghy my ontzegghen. Neen ic myn Heere / antwoorde sy: want ic houde u voor zoo wijs ende my zoo wel toe ghedaen / dat ghy my niet dan alles goets raden en zult. Aenghezien dan zeyde Galaor / dat ghy alle beyde met myn zegghen ende doen te vredē zijt / zoo bid' ic u dat ghy malkanderen te houlijcke neemt / ende metter daet dede hyse malkanderen de hant gheven / ende sdacchs daer na wert hunne bruyloft ghehoudē met die van Perion

Hoe de Gouverneur van Sicile op S. Ians dach verscheen int Hof vanden Koninc Amadis, by hem hebbende eenē betooverden Koninc ende Koninghinne.

Het vijftichste Capittel.

VOlle acht daghen duerde de feeste van dese Bruyloften / binnen de welcke Perion / Koninc ghekroont werdt. Ende alzoo Alquif vorē hadde met Urgande na syn lant te trecken / baden sy den Koninc Amadis ootmoedelijc om oorlof / het welcke hy hun ghaf / hoe wel niet gheerne: maer hy voorzach hun eerst van twee goede Steden / ende hun toe gherust hebbende Schepen ende andere nootwendicheden / ghinghen sy tzeyl / latende hunne Dochter Alquife by Lisuart ende Perion / die den tijdt ooc verdroot van zoo langhe vā hunne Beminde gheweest te hebben / dies sy veer-

tien daghen daer na oorlof vanden Ko-
ninc verkreghen om te moghen vertr[...]
ken. Nu zoo hadden Olorius ende A[...]
ariel zulckē goeden kennisse ende vrien[...]
schap met hun gemaect / datse vā doē a[...]
altijt by een waren / ten was door dwa[...]
oft Fortuyne: principalyc Olorius m[...]
Lisuart / ende Adariel met Perion. [...]
dus doende een Schip toerustē om tze[...]
te gaen / zoo ghebeurdet dat op S. Ian[...]
dach / alzoo de Koninc was sprekende [...]
verzelschapt was met vele Heeren en[...]
Princē inde groote zale / al daer in qua[...]
een Ridder inde Rou ghekleedt / hebbe[...]
de grijs hayr / ende eenen langhen witt[...]
baerdt tot syn middel toe. Desen oude[...]
Man droech in syn rechte hant een gro[...]
te rolle beschreven met gulden letters / [...]
hy hadde by hem eenen Ridder ghew[...]
pent met kostelijcke wapenen / op he[...]
bende eenē Helm zoo heerlijc gewroch[...]
datse noyt schoonder en hadden ghezie[...]
ende desen Helm was vā een Diama[...]
zoo net gheslepen ende blinckende / dat
hun alle daer in konde spieghelen / d[...]
daer ontrent waren. Ter syden van d[...]
sen Ridder wasser een Jonckvrouwe / zo
schoon alst moghelijc was / ende wte[...]
maten kostelijc ghekleedt / hebbende o[...]
haer hooft een kroone verciert met m[...]
nichte van kostelijcke Robynen ende E[...]
merauden / ēn hun verzelschapten twi[...]
tich Ridders in swerte wapenen. De[...]
voorsten liet syn Volc inde Sale blijve[...]
staen / ende hy komende by den Konin[...]
Amadis / dede hem drymael groote re[...]
verentie / ende daer na sprac hy aldus
Moghenste Koninc / uwe groote ver[...]
maertheyt / ende de Heerlijcheydt uwe[...]
Hoofs hebben my veroorzaect om in de[...]
se quartieren te komen / om u te verkla[...]
ren tghene ic u alsnu zal verhalen. My[...]
nen naem is Fristion / ende ic ben Gou[...]
verneur van 't Koninckrijc van Sicile[...]
ende dat door d'absentie des Koninc[...]
zijnde t Koninckrijc alsnu daer vā onvoor[...]
zien.

ten. De reden is deſe dat Philomenee
nſen lesten Heer ende Prince (die over
anghe overleden is) een Sone na liet/
ghenaemt Alpatracie / ende is deſen te-
ghenwoordighen Ridder / die in voor
gaende tyden gheacht is gheweeſt voor
en vande vromſte Ridders der Werelt:
het geviel dat hy verliefde op deſe Prin-
ceſſe Miraminie ghenaemt de Dochter
vanden Koninc van Mets / welckers
choonheydt zoo wijt ende breedt ver-
maert werdt / dat Alpatracie alleenlijc
om haer Dienaer te weſen wt Secilen
a Lorrainen troc / alwaer ghekomen
zijnde / hy zoo wel ontfanghen werdt /
dat hy ende ſy ten leſten eens waren/ op
zulcken conditie dat hyſe na Italien
voeren zoude: met het welcke ſy lichtelijc
te vreden was : maer ſy en waren zoo
haeſt niet in Secile ghekomen/ ofte ſy en
werden beyde in Marber verandert ko-
mende inde Sale daer de Koninc Philo-
menee was / blijvende deſe Rolle inde
handt van Alpatracie / die ooc van ſteen
was/ende de Letters onkenbaer. Waer
van de Vader door groote droefheyt ter-
ſtont doot viel / ons gheen ander erfghe-
naem na latende als deſen ſynen onghe-
luckigen Sone. Het welcke die vant Ko-
ninckrijc ziende/ verhopende dat hy met-
ter tijt in ſyn eerſte ghedaente wederom
zoude keeren/ en wilde daerom gheenen
anderen Koninc kieſen/ maer wel eenen
Gouverneur die by beſtemdē eede zou-
de belovē het landt in aller ghetrouwic-
heyt voren te ſtaen / om daerna tzelve
wederom te ſtellen in handen van deſen
onſen Prince/ zoo haeſt als hy ontoovert
zoude weſen. In dusdanighe regherin-
ghe hebbender verſcheiden voor my ge-
weeſt/ hoe wel het nu vier zijn dat ic daer
toe beroepen werdt. Alſdoen ghebeur-
dender in Italien zulcken beroerte/ dat-
tet ſcheen dat Hemel/ Aerde ende Zee zic
tzamen zouden vermenght hebben/ ende
deſe rolle van ſteen zijnde/ veranderde in
Perckement / ende de twee Marbere
Beelden in Menſchelijc vleeſch ende
bloedt/ zoo als ſy gheweeſt zijn eer ſy be-
toovert waren / wtghenomen datſe niet
en ſpreken / noch gheene ſpijſe en nutten
tot hun lieden onder houdinghe : Sy
volghē my wel te aller plaetſen daer icſe
brenghe / om deſer avontuere eenrpnds
te verkrijghen / na het in houden deſes
gheſchrifts. Dit zegghende/ preſenteerde
hy de Rolle / welckers in houdet aldus
was luyderde.

Mediea , gheboren vande ſtralen der Son-
ne , ootmoedighe Dienareſſe der zelven
Goden, die den gantſchen kloot des Wee-
relts regeren. Meeſterſſe van alle natuer-
lijcke konſten ende beſweeringhe , vande
welcke ic my mach beroemen zoo veel eñ
meer wetentſchaps te hebben, als eenighe
voor myne tijden , ofte die na my komen
zullen konnen begrijpen Om te betoonen
dat ic waerzegghe , zoo heb ic (ter eeren
myns naems) gheſticht deſe teghenwoor-
ghe tooverije , de welcke over deſe twee
perſoonen blijven zal , ter tijt toe dat dien
Ridder kome, die door kracht van wapenē
eñ op rechte liefde te dragē verkrijgē den
Diamantē Helm, die Alpatracie op thooft
draeght , ende zal de zelve noch trouwer
Dienaer weſen als des Koninckx Sone van
Secilien , die te ſynen tijde alle andere te
boven ghegaen heeft. Doch en zal deſe
Tooverije daer door niet gantſch te niete
weſen door zulcken veroveringhe des
Helms , ten zij daer eenighe onghehoude
Princeſſe ofte Ioncvrouwe ghevonden
werde, die Myramiie te bovē ga in ſchoon-
heyt, wel leventheyt ende volmaectheydt
der Liefde , met alle welcke gaven ſy meer
begaeft is gheweeſt als eenighe voor hare
tijden : ende in diender eene zoodanighe
is , ſy zal haer de kroone overgheven , in
dien ſy die van haer begeert op haer knien
zittende, als zijnde de ghetrouſte in liefde
dier alldan ter Weerelt zal leven. Ende
te dier tijdt zal deſe Tooverije een eynde

nemen , ende zullen Alpatracie ende de
Dochter vanden Koninc van Mets weder-
om in haren ſtaet keeren daerſe te voren
in waren , ende anders niet : Want deſe
Tooverije is gheſticht met zoo vele be-
ſweeringhen, datſe anders niet en kan ver-
andert worden. Wel is vvaer dat het Mar-
ber in Menſchelijc vleeſch zal veranderé ,
ten tijde als den luſtighen Leeu quijt zal
werden het Rapier , tvvelc den Wijſen
Apolidon hem inde borſte gſteken heeft :
maer de reſte zal in ſyn gheheel blijven, tot
dat die verſchijnen , om wiens vville deſe
dinghen ghemaect zijn. Hierom ghy die
Gouverneur zijt over de Landé deſes Prin
cen, zoo vvanneer het ſchrickelijc gheluyt
zal ghegaen weſen, ende de tvvee Marbe-
ren Beelden die v loffelijc ghedante vve-
derom zullen ontfanghen hebben , zoo
draeght zorghe die over al te leyden , tot
dat ghy die gheluckighe Ridder ende Ionc
vrouwe vindt , die door hunne deught,
ſchoonheyt , ſtercte ende liefde deſe voor
ſchickinghe volbrengt: ende en laet zulcx
niet na, ofte tzal v qualijc vergaen.

Friſtion ſyn redenen vol voerende /
zeyde voorts : Heere ic hebbe v nu ver-
haelt d'oorzake vant langhe reyſe: Hier-
om in dien hier eenighe Ridders zyn /
die hun teghen Alpatracie willen be-
proeven / datſe hun gaen wapenen / ende
dat d'andere ooc komen die de kroone
verhopen t'ontfanghen vande Infante /
alzoo ſy verſtaen hebben. Oft Godt ga-
ve (zeyde hy al zuchtende) mynẽ arbeydt
op deſen dach een eynde mocht hebben /
ende v Hof die eere boven alle andere
daer ic gheweeſt hebbe mocht behalen /
ic in ruſte blijven / ende dien Ridder ende
Joncvrouwe zoo glorieus van zulcken
ghéluc: want ic verzekere v dat ic zo veel
vreemde Landen / ende vermaerde Ko-
ninckrijcken door reyſt hebbe / datter (na
myn duncken) weynich reſteren oft ic en
hebbar gheweeſt / ẽn noch en heb ic gheen
ontlaſtinghe ghevonden / niet teghen-
ſtaende myn zorchvuldich reyſen. Hi
mede ſweech hy: want er alreede vele d
Koninc quelden om hun te moghen w
penen ende Alpatracie te bevechten: h
welcke hun de Koninc toe liet / ende b
gheerde met eenen dat alle de ſchoo
Joncvrouwẽ hen ooc zouden toe ruſt
ofte veerdich maken om het verzoec d
kroone te doen : Ẽn ten leet niet langh
oft Adariel en verſcheen / zijnde dẽ eerſ
die den betooverden Ridder beſprongh
maer alzoo hy na hen toe ghinc mett
ſweert inde vuyſt ende op hem meyn
te ſlaen / zoo bleef hy ſtaende ende zond
macht: het welcke Friſtion ziende / zeyd
hem : Heer Ridder vertreet / want t
wel te zien dat ghy niet zeer amoureu
en zijt oft weynighe liefde draeght / d
halvẽ en hebt ghy gheen macht om vo
de liefde te vechten. Adariel heel b
ſchaemt dede na Friſtions zegghen / en
Elinie tradt voorts / dient even alzoo o
verghinc. Ghewiſſelijc zeyde Friſtio
ghy zoo koenen Ridder zijnde / doet
zelven onghelijc / draghende zoo lutt
liefde. Doen quammer Dinerpie / die o
hope van een eynde der avontuere
makẽ (door de liefde die hy tot ſyne Nic
te hadde) met op ghérechten hoofde / e
viel den betooverden Ridder aen. En
alſdoen beghonnẽ ſy met hun beyden zo
fellijc ende wreedelijc op malkandere
te ſlaen / dat Dinerpiens Schilde in ko
ter ſtondt in vele ſtucken was ghého
wen / ende Alpatracie ghaf hem zulcke
ſlach op ſynen Helm / dat hy al beſwijme
voor ſyn voeten viel. Maer Friſtion d
hief hem op / ende vreeſende voor ergher
dede hy hem ſynen Helm af / zoo dat D
nerpie wederom bequam / ende vertro
aen d'een ſyde om een ander plaetſe t
maken. Ende het en leedt niet langh
ofte Glorius de Prince van Spagnie
en quam in ſyn plaetſe / ende qualijc zou
demen ſyns ghelijcke in liefde hebbẽ kon
nen vinden : want van dier ure aen da
hy

hy verstaen hadde de gheboorte van Lu-
ciane des Keysers Esplandians Doch-
ter/ zoo nam hy voren haer Dienaer al-
tijts te wesen/ hopende eens troost daer
voren te ontfanghen hierom voerde hy
de Sterren in synẽ Schildt. Den Seci-
liaen hem ziende zoo vlijtich aen komen/
boodt hem thooft/ ende beghonnen mal-
kanderen zoo dapper met slaghen te la-
den/ dat Fristion zeydt noyt kloecker
ghevecht ghezien te hebben/ ende hadde
goeden moet dat d'avontuere een eynde
zoude nemen: maer Olorius en kondet
niet langher houden staende/ want hy
viel op den vloer neder als oft hy doodt
gheweest hadde / dies Alpatracie syn
weert weder inde scheede stac/ even als
Suissie van Yrlandt hem wildt bespryn-
ghen/ maer hy keerde hem den rugghe/
zoo luttel werckx van hem makende als
hy van Adariel ghedaen hadde / dies elc
een beghon te lacchen / ende noch meer
met Ambor van Gandel/ met Marsinie
van Vreesendael/ met Pintinee vã Cor-
ante/ met Giontes/ met Silercie/ Sone
van Don Grumedan/ eñ met Fillorette
Bravors Sone / alle de welcke den be-
tooverden Ridder niet eens en wilde het
aenzicht toe wenden / daer door te ken-
nen ghevende datse gheen van allen eeni
ghe liefde tot Vrouwen droeghen noch
der zelver Dienaers waren. Na zoo
was het heel laet als dese hun vertoont
ende niet wtgherecht en hadden/ derhal-
ven stelde de Koninck de zake wt tot
daeghs daer na / ende hy beval datmen
Fristion met syn ghezelschap goet logijs
zoude bezorghen/ ende hy beghon met de
Vrouwen van dese vreemde avontueren
te kouten / hem radende dat sy alle die
zouden verzoecken / ic spreke van d'on-
ghehoude/ want d'andere en quam zulcx
niet toe: het welcke Oriane grootelijcx
misshaeghde/ alzoo sy hier gheen meerder
swaricheyt in en vondt/ als inden Bogh
der ghetrouwe Minnaers / daer sy zoo
grooten eere behaelde. Alzoo passeerde
dien avondt / ende des anderen daeghs
smorghens / alzoo sy alle wt de Kercke
quamen/ werdt den Koninc aen ghedient
datter drij Schepen inde haven aen ko-
men waren. Hy zondt terstont om te
zien van wien sy waren/ ende hem wert
ghezeght dattet Brisenne de Dochter
van Don Bruno was / die door de be-
gheerte haers Moeders te Hove quam
om voor eenen tijdt lanc hare Nichte
Brisenne te verghezelschppen. Amadis
ghinc haer te ghemoete / ende bracht
haer te Hove/ alwaer Fristion wederom
quam met syn Ghezelschap: maer en
was zoo niet aldaer ghekomen/ ofte daer
en vertoondẽ zic twee vreemde Ridders
groetende den Koninc met de Vrouwen/
vande welcke den eenẽ wat grooter zijn-
de als den anderen / eerst te voor schijn
quam/ die om de liefde die hy droech aen
eene al daer teghenwoordich / wel ver-
hoopte Alpatracie wel te renghelen.
Der halven synẽ Schildt vattende/ viel
hy hem aen boordt/ ende duerde hun ge-
vecht wel een vierdeel uers / zoo dat den
bekenden Ridder niet heels aen en had-
de oft ten was al in stucken ghesmeten:
doch hy hiel hem zoo vromelyc / dat elc
een hem pres: hoe wel hy ten lesten met-
ter neus ter aerden viel zoo verdwelmt
dat hy qualijc wist oftet dach ofte nacht
was. Doen werdt hem den Helm afge-
daen/ ende men zach dattet Quedragant
de jonghe was / waer van elc een ver-
blijdt was: eñ Amadis eerde hem groo-
telijc ter liefde van syn Vader. Den an-
deren die hem verzelschapte / hem heb-
bende ghezien alzoo tracteren / nam vo-
ren hem te wreken: maer den Siciliaen
en achte syns niet / ende keerde hem den
rugghe toe. Dies hy synen Helm ooc af
nam / ende groetende tghezelschap / liet
hy hem kennen voor Abes van Yrlant/
wiens over komste tghezelschap mede
verheughde/ eñ Amadis vraeghde hun/
hoe

hoe ſy vanden verboden Berch gheſchei-
den waren: Die hem tot antwoorde ga-
ven / dat de Koninc Norandel ende de
Grave Frandalo mettẽ Turc zes Maen
den beſtandt ghemaect hadde/ende datſe
ghedurende dien tijt op de reyſe beghe-
ven hadden om te zoecken eenen Ridder
die hem liet noemen den Eenzamen/om
hun teghen hem te beproeven / alzoo de
faem ſyner vromicheydt de gantſche
Weerelt over verbreydt was : ende hoe
wel ſy hem in verſcheyden Landtſchap-
pen ghezocht hadden / zoo en hadden ſy
van hem niet konnen vernemen/tot dat-
ſe by Fortuyne al daer in groot Breta-
gnien aen komen waren / alwaer wy
verſtaen hebben dat den Eenzamen Rid
der v Soons Sone is / waer van wy
grootelijcx verblydt zijn. Voorwaer
zeyde de Koninc/v lieden komſte is beter
te paſſe ghekomen / als ghy miſſchien
wel ghemeynt hadt / blijckende by deſe
avontuere vanden Betooverdẽ Ridder.
Ghy zeght de waerheydt Heere / ant-
woordde Quedragant/want ontrent een
mijle van hier werdt ons daer van ver-
haelt / ende hierom hebben wy hem be-
vochten. Hier over quam de Koninginne
Calafie aldaer / die haer was gaen wa-
penen/ende komende inde Sale/ſprac ſy
voor alle Man / datſe wilde verzoecken
tghene noyt Vrouwe aen ghevanghen
en hadde : miſſchien / zeyde ſy / dat deſe
avontuere een eynde nemen zal door een
gheſlachte welckers ridderlijcke daden
niet min te achten en zijn als der Man-
nen. Waer van elc een beghon te lacchẽ/
want ſy met eenen den Betooverdẽ Rid-
der in vlooch / de welcke in plaetſe van
ſyn gheweer te trecken / op ſyn eene knie
voor haer ter aerden viel. Twelc de Ko-
ninc Amadis ziende / zeyde der Konin-
ghinne Me-vrouwe / deſe Ridder aen te
zien / ſchijnt dat hy v liever eenighen
dienſt wil doen als v te bevechten. Ze-
kerlijc Heere / antwoordde ſy : ic gheloo-
ve dattet alzoo is / ende al wilde ic h[...]
voorts moeyelijc vallen/dat en verm[...]
ic niet / want ic en kan mynen arm d[...]
verheven hadde om hem te ſlaen / [...]
nederwaerts brenghen / zoo dat ic [...]
mercke dat ic een ander bequamer [...]
ic/ plaetſe moet maken. Doen voegh[...]
ſy haer by de Vrouwen/ ende Alpatra[...]
ſtondt op / die ſtracx beſprongen we[...]
van Perion vã Gaule/die Amadis h[...]
de doen wapenen/ eñ Liſuart ooc/ w[...]
kers vromicheden Friſion zeer wel [...]
kent waren / zoo dat hy zeyde / alee[...]
aent vechten quamen: Och vrome R[...]
ders / oft Godt gave dat ic zoo ghel[...]
kich ware/dat yemant van v beyden [...]
van deſe ſware moeyte ontlaſtede/ die [...]
vier jaren ghedurt heeft / my zulck[...]
grootẽ ghenade doende. Perion / zond[...]
hem eenighe antwoorde te gheven / [...]
ſprongh Alpotracie gheweldichlijc / [...]
duerde hun ghevecht twee uren / en[...]
langher/ zoo dat elc een meynde dat P[...]
rion deſe avontuere ten eynde zoude b[...]
ghen / want hy ghaf den Betooverd[...]
Ridder zulcken ſlach op ſynen Helm/d[...]
het ghenoech was om hem ter doot t[...]
ghequetſt te hebben / maer de ſtoffe d[...]
Helms was zoo fijn ende goet / dat[...]
gheen litteecken des ſlachs aen te zien [...]
was / ende daer en teghen viel hem d[...]
Siciliaen zoo gheweldich ane / dat [...]
hem al beſwimelt voor ſyn voeten [...]
aerden ſloech / hem ruckende den Hel[...]
van thooſt / dies hy ſynen aeſſem he[...]
ſchiep/ende al beſchaemt van ſyn ongh[...]
luc aen d'een ſyde ghinc/zoo dat Liſua[...]
te voor ſchijn quam / ende denckende [...]
Onolorie (die hy volkomentlijc lief ha[...]
de) zeyde hy in hem zelven : Och ! M[...]
vrouwe / gheeft uwen Ridder kracht [...]
macht dat ic deſen Vyandt mach ve[...]
winnen/ want ic ben verzekert dat ic [...]
der uwe beſcherminghe hy my niet [...]
zal kennen wederſtaen. Dit zegghend[...]
wies hem de couragie/eñ mettẽ Schil[...]

aen den arm trat hy na den Betoover-
den Ridder toe / de welcke zonder schijn
van weder standt te willen doen / noch
de handt aen syn Rapier te slaen / achter
waerts trat ende dat met zulcken veer-
dichept / dat Lisuart gheenen middel en
hadde om hem te treffen / wat hyer toe
dede / des hy gantsch te onvreden zijnde
(ziende dat hy verlorē moeyte dede) stac
syn Rapier inde schee / ende liep om hem
e vatten / hopende hem met kracht ter
aerden te werpen: Maer den anderen
was hem te snel / want hoe Lisuart hem
meer vervolghde / hoe hy meer achter
waerts weec / ende dat met zulcken vlij-
tichepdt dat hy scheen te vlieghen / het
welcke alle d'Omstaenders grootelijcx
dede verwonderen / dewijle Fristion den
Koninc verzekerde zulcx noyt meer ghe-
sien te hebbē: ende hy badt Lisuart hem
niet langher te willen quellen / want ghy
cont wel bemercken dat hy gheenen wil
n heeft hem teghen v te stellen. Als hy
noch en doet / antwoordde Lisuart / de-
wijle hy van my voor loopt / eñ Fristion
heeft tot noch toe verloren arbeydt ghe-
daen / hem over alzoo ghelepdt te hebbē /
en ghezien hy niet en begheert ontoo-
vert te wesen / zoo't schijnt. Heere / zeyde
Fristion / indient v belieft / zoo beveelt de
Joncvrouwe de Kroone vā Miraminie
te verzoecken / sy zullen misschien meer
voetichept daer in hebben / als de Ridder
van Alpatracie ghehadt hebben Godt
hevet / antwoordde hy. Ende hy ghaf
Brisenne eerst last dat te verzoeckē. Eñ
op staende volghende d'instructie des
ouden Ridders / knielde voor de Betoo-
verde Koninginne ende zeyde haer: Me-
vrouwe beveelt v my die Kroone te
hencken / ende alzoo de gheluckichste
Joncvrouwe der Weerelt mach wesen?
Miraminie nam haer by de handt / ende
hieffe op / ende sy ghinc aen d'een syde /
latende Brisenne midden inde Sale.
Dies Brisenne schoon blosende van be-
schaemthepdt vertroc / ende haer Nichte
Elisenne quam in haer plaetse / eñ doen-
de ghelijc sy ghedaen hadde / badt om de
Kroone te hebben: maer de Koninginne
en beweeg haer niet meer voordeels als
aen Brisenne / als oock niet aen veel an-
dere. Maer sy en hadde alle zulcken voor
deel niet: want Miraminie stieter vier
oft vijf zoo hardt op de borst / datse ter
aerden vielen / zoo datter vele om loegen /
zelfs die des weynich lust hadden: want
door zulcken kleynachtinghe werden sy
bekendt die ghen Minnaers en hadden /
ofte ooc gheen liefde en droeghen. Ghe-
wisselijc / zeyde den ouden Man / dese
Joncvrouwen en hebbē de Ridders niet
willen beschamen / dewijle sy aen weder
sijden even veel wtgherecht hebben: hier
om / myn Heere / zal v believen my oorlof
te gheven. Voorwaer / zeyde de Koninc /
het is my leet / dat ghy niet anders ghe-
voordert en hebt: doch het zal v believen
dat wy de twee personagien / met den
Helm ende Kroone wat naerder bezien:
Heere / zeyde hy / bezietse zoo langhe alst
v goetdunckt: maer niemandt en roere die
aen: want alles wat hun aentast is ter-
stont verbrandt. Doen quamē sy alle by
Miraminie / die hun docht eene vande
schoonste der Weerelt te zijn / ende de
Kroone zoo kostelijc ende wel ghemaect
alst moghelijc was. Wat belanght den
Helm van Alpatracie die was van fijn
Diamant / als voren verhaelt is / heb-
bende rontsom eenighe ghegraveerde
Letters, zoo onkenbaer / datter niet van
te verstaen en was / dies sy op hielē van
langher te zien: ende Fristion nam oor-
lof aenden Koninc ende Koninghinnen /
ende int neder Hof komende / ghinghen
Alpatracie ende Miraminie weder te
Waghen / die met zilver Laken bedect
was / ende twintich Ridders tot hun ge-
zelschap alle in swerte wapenen in teec-
ken van rouwe / ende reden alzoo wech /
latende Lisuart heel t'onvreden om dat

hy dese avontuere niet en hadde ten eynde konnen brenghen/ die hy hem liet voren staen niemandt anders toe te komē/ ende dat om de groote ende ghetrouwe liefde die hy tot Onolorie droech. Hierentusschen verliefde Quedragant zoo zeer op Elisenne dat hy dach noch nacht en rustede om in haer goede gratie te komen/ ende dat niet te vergheefs / wa sy was vande zelve ziecte ziec / van de uren af / dat sy hem hadde zien vechten teghen den Betooverden Ridder / welcke sy als een verstandighe Doch wel wist binnē te houdē eñ niet en openbaerde/ voor zekeren tijdt daer na / da malkanderē hunne liefde te kennē ga

Hoe een Ridder Amadis quam ten strijdt beroepen van weghen de Koninc der vvildernisse, ende van't vertrec der ghener die onlanghs te Hove komen vvaren.

Het eenenvijftichste Capittel.

Des anderen daechs alzoo de Koninc wt syn kamer inde Sale quam/ alwaer hem vele vrome Heeren ende Ridders verwachteden om hem goeden dach te bieden / zoo quam aldaer eenen Ridder/ by na vander lenghte eens Reusen in volle rustinghe/ behalven van thooft ende de handē / hebbende by hem vier Schildt-knapen / de welcke met d'eene knie op d'aerde den Koninc een Perckementen brief presenteerde / met vier zeghels daer aen / ende zeyde hem: Heere/ indient v belieft / zoo beveelt dat desen Brief ghelesen werde / ende daer na zal ic v verklaren wat my belast is. De Koninc dede dien terstont by eenen van syn Secretarisen lesen / luydende als volght.

Sulpitius, Koninc der Wildernisse, (door den doot vā onsen Oom Grifielandt hooghe memorie, dien de Goden met Hemelschen dranc ende spijse zijn voedende) Grafante ende Bostiote, onse weerde ende beromde Broeders, laten v Amadis, Koninc van groot Bretagnien weten, dat de Goden ons hebbende beghaft met kracht ende middelen om te wreken zoo vvel den doot van onsen Oom, als om weder te krijghen t Kasteel vander Rootse dat ghy t'onrecht bezit, ende daer ghy Sarquiles als Gouverneur op ghestelt hebt, die zindert v vertrec vele Christenen verzamelt heeft ende in ons Landt ghevallen is, daer groote bloetstortinge wt ghevolght is, ende noch meer hier na zoude moghen gheschieden, zoo

t dat wy dry om zulcx te voren te komé,
een gevecht aen dienen teghen dry van-
e uwe, op conditie, zoo vvy d'overhandt
chouden, dat ghy Sarquiles zult doen
ertrecken, ons doende vvederom gheven
et Kasteel met alles vvat finders ons afge-
omen is: ende indien vvy de neerlaghe
ebben, zoo zal al de reſte onſes Landts
nder v ghebiedt vveſen, ende zullen v
elve vry ende vranc laten bezitten, zon-
er t'eenighen tijde daer na te talen, oft
nighe actie daer aen te pretenderen: het
velcke vvy zoo lichtveerdelijc niet vva-
nen en zouden ende in perijckel ſtellé der
ngheſtadigher Fortuyne, ten vvaren het
oede recht dat vvy daer toe hebben, ende
et groot onghelijc dat ghy hebt. Ende
o dat ghy deſen redelijcken eyſch niet en
veyghert, zoo ſweeren ende beloven vvy
op Koninclijcke trouvve, int minſte daer
an niet in ghebreke te vveſen, ende v ofte
uvve verzekertheydt te doen teghen elc
n, behalven van ons dryen, indien ghy
ſte yemandt anders alhier begheert te
omen: ende indien niet, zoo zullen vvy
y v komen, ofte ter plaetſe daer ghe be-
heert, doch op belofte van ghelijcke trou
ve als vvy v preſenteren.

De Koninc bedacht hem al wat lange
ver deſe tijdinghen, ende vraechde den
idder oft hy voorder laſt hadde. Neen
Heere, antwoordde hy, dan alleenlijc
e verzekertheydt van v t'ontfanghen
oor myn Heeren en Meeſters, indien
niet en beliefde al daer te komen ofte
zeynden, ghemerct datſe hun op den
ech begheven zullen, zoo haeſt als ic
eder ghekeert zal weſen. Nu alzoo de
oninc Amadis een vande Wijſſte ende
oorzichtichſte Princen der Weerelt
was, zoo en wilde hy hen zoo terſtondt
heene antwoorde gheven dan met raet
nde advijs vande ſyne, ende met dien
iel Liſuart op ſyn knien, tot hem zeg-
hende: Myn Heere, ic bidde v ootmoe-
elijc my een bede te gunné, zijnde d'eer-
ſte die ic aen v opt verzocht hebbe, van
d'eerſte ure af dat ic de wapené ghehan-
delt hebbe tot nu toe. Myn Sone, ant-
woorde hy, het is v ghegunt, eyſcht wat
ghy begheert. Liſuart verblijdt zijnde
zoo zeer alſt moghelijc was, bedancte
hem hooghlijcx, ende zeyde hem: Myn
Heere v l. is kennelijc de reyſe die ic voor
ghenomen hebbe om na het Ooſten te
reyſen, zoo zalt v believen voor goet te
houden, dat ic een vande dry zy om te
vechten, die de Koninc der Wilderniſſe
verzoect, ende my toe te laten dat ic d'an
der twee ooc verkieſe, beſtemmende de
plaetſe om te vechten voor den Keyſer
van Trebiſonde, welcke Contreye be-
quaemſt: ende voor Sulpicie ende ſyn
Broeders na der gheleghen is als wel
groot Bretanien, ende ic en zoude zoo
haeſt van hier niet ſcheiden, ten ware
om de belofte die ic een Joncvrouwe ge-
daen hebbe van wederom al daer te ko-
men, alwaer myn Oom Perion van
Gaule ende Olorius van Moniaſte ver
zelſchappen zullen, indient hun belieft,
ende zullen mede deelachtich weſen der
eere die ic hope te behalen teghen den
Koninc der Wilderniſſe ende ſyn Broe-
ders. Nu hoe wel het vertrecken deſer
dry perſonagien Amadis niet heel aen
ghenaem en was, zoo en liet hy evenwel
zulcx niet blijcken, ende antwoordde aen
Liſuart dat hyer wel mede te vreden
was: waer van ſy alle dry hem gooogh-
lijcx bedancten. Doen zeyde de Koninc
tot den Ghezandt: Ghy hebt verſtaen
het verzoec van myn Sone, ende het
conſent dat ic daer toe ghegheven hebbe:
van nu en zes Maendé zal zic v Meeſter
met ſyn Broeders laten vinden int Hof
vanden Keyſer van Trebiſonde, alwaer
den ſlach van hun dryen gheſchieden zal
teghen de dry die ghy hebt hooren noe-
men: Ende hy beval al met eenen den
Secretaris hem af te veerdighen, met al
zulcken vrij gheleyde en verzekertheydt.

alst van noode is. Aldus vertroc den
Ridder van Sulpicie heel wel te vreden/
ende zes daghē daer na Lisuart/Perion
ende Olorius/verzelschapt met Alquife/
Adariel ende Elinte / ende dese Ridders
voerden roode wapenen/ niemant mede
nemende als elc eenen Schildt-knecht.
Ende den windt West zÿnde/ haelden sy
d'anckers op/ende zeylden lancx de kuste
van groot Bretanien / zoo datse in kor-
ter tijt passeerde de Calommen van Her
cules. Niet langhe daer na zoo vertroc-
ken ooc alle de vreemde Heeren die te
Hove by Amadis ghekomen waren /
vriendelijc van hem oorlof nemende / eñ
onder andere de Koninghinne Pinti-
guinestre ende Calasie: de welcke ghe-
komen zÿnde met hunne Mans int Ey-
landt van Californie / vonden sy al daer
Talanque met den Koninc Garinter /
die daer komen warē om hun te bezoec-
ken : ende hebbende al daer eenighe da-
ghen vertoeft/zoo schonc de Koninc Ga-
rinter het Koninckrijc van Jugurte aen
Manely:maer Quedragant/bevanghen
zÿnde met de liefde van Elisenne / bleef
in Bretanien/alwaer hy haer korts daer
na troude. De Keyserinne van Roome
vertroc ooc na Italien / alwaer sy ghe-
keert zÿnde / de Keyser expresselijc syn
Ghezanten zondt na Amadis / om syn
Dochter voor Dinerpie syn Sone ten
houlijc te verzoecken: het welcke de Ko-
ninc ende Oriane ghewillichlijc consen-
teerden / zoo datse tot Viterbe gekomen
zÿnde / thoulijc al daer bevesticht ende
met grooter triumfe de feeste ghehou-
den werdt. Aldus bleef den Koninc A-
madis met weynich vreemdt ghezel-
schaps / zoo dat hy daechlijcx ter jaecht
ghinc/alwaer hy op een tÿdt alleen zÿn-
de/verwachtende onder een ruychte van
tacken tvoor by loopen des Herts twelc
syn honden vervolghden / een ander wt
synen legher spronc/ twelc hy zoo langhe
vervolghde dat hyt doodde/ende ooc ver

doolde / eñ voorts gaende door een dic
gheboomte / hoorde hy een stemme ro-
pende: Ridder metten Groenē sweerd:
doen keerde hy thooft om te zien wa
het was/maer hy en zach niemandt / h
hoorde wel wederom roepen : Jonche
der Zee/maer evenwel wast hem onm
ghelijc om te zien van waer dese stemm
quam / dies hy half verwondert was
voorts wilde gaen/alsser wederom gh
roepen werdt : doncker schoonen. A
doen kregh hy meer achter denckens a
te voren/ want hy en zach noch en hoo
de ontrent hem niet als 'troeren der bl
deren door den windt/ende dese stemm
de welcke / alzoo hy meynde voorts
gaen/ veel luyder riep : Griecschen Ri
der/ zekerlijc/ zeyde hy by hem zelvē/t
te veel gheroepen:ende alzoo fantaseer
de/niet wetende oft hy droomde oft nie
volghde hy eenen kleynen voetpad
denckende op d'avontueren die hem w
der varen waren / alsmen hem eerst de
namen ghaf / ende by hem zelven ove
legghende d'ongestadichheydt der Fo
tuyne / zoo stronckelde syn Peerdt/va
lende metten neus op d'aerde / ende o
staende/werdt hy een heel jonc kindt g
waer/naulijcx dry jaer oudt schÿnende
zittende op eenen boom twelc tot hen
zeyde : Amadis / waer op denct ghy zo
zeer ? Ic waerschouwe u dat hy hae
komen zal / die u ontnemen zal dat
meest eyghen is / ende ghy met al u ghe
slachte zult door syne handen omghe
bracht werden. Naulijcx en haddet de
woorden voleyndicht/ofte en verdween
zoo dattet de Koninc daer na niet mee
en zach/gantsch bedroeft zÿnde over de
dreyghementen/ doch hy nam voor hem
zulcx niemant ter Weerelt t'openbaren
Ende alzoo dese Historie om synent wi
le niet beschreven en is / maer voor ey
ghentlijc een ander / zoo zullen wy hie
van swÿghen / want de jaghers vonde
hem stracx daer na/ ende keerde ghelijc

elijc na de Stadt van Fenuſe.

Hoe Liſuart ende ſyn Medegezellen door
tempeeſt in Spagnien gevoert werden,
ende vanden by ſtandt die ſy den Ko-
ninc Don Brian van Monjaſte deden te-
ghen den Koninc Miramamolin.

Het tweeenvijftichſte Capittel.

LIſuart ende ſyn Ghezelſchap
van Fenuſe vertrocken zijn-
de/ alzoo ſy inde Middellant-
ſche Zee quamē/ zoo verhief
zic alzulcken tempeeſt / datſe
nenichmael in perijckel waren van te
ergaen: maer Godt heeft hun voor die
ijt noch willen ſparen. Ende na datſe
es weken alzoo ghevaren hadden/ zoo
verdt hun ſchip ghedreven inde haven
an Carthagenē die de Schippers wel
en kennende/ dies ſy hun grootelijcx ver
lijdden/ ende namen voren al daer hun
e houden/ tot dat het ſtil zoude worden:
Dus zonden ſy van hun Scheeps-volc
a de Stadt om victalie / de welcke we-
erom tſchepe komende/ den Ridders de
ijdinghe brachten dat de Koninc Don
Brian van Monjaſte hadde doē wt roe-
pen dat alle de ghene die bequaem wa-
ren om wapenen te draghen/ binnē vier-
ien daghen hun zouden laten vinden
innen de Stadt van Toleden. Voorder
eyde een vande zelve / wy hebben ver-
omen waer hy na toe trecken wilde/ eñ
nen zeyde ons dat Miramamolin Ko-
ninc van Marveeen / met noch tien an-
dere Koninghen / zoo wt Africken als
wt Arabien in Spagnien gevallen zijn/
ende alreede vele Steden met ghewelt
in ghenomen hebben / dreyghende alles
metter ſcherpte des ſweerdts te vernie-
len tot wrake van des Konincx Armato/
ende andere Vorſten doot voor Conſtan-
tinopolen omghebracht / ende zijn alſnu

voor Cordoua met zulcken grooten ghe-
tal van Voet volc ende Peerdt-volc/ dat
wonder is: ende de Koninc dit verſtaen
hebbende / is van zinne hun teghen te
trecken ende ſlach te leveren. Van deſe
nieu maren en was Glorius niet met
allen verblijdt/ verſtaende dē ſtandt ſyns
Vaders: maer Liſuart ende andere om
hem moet te gheven / zeyden datſe niet
en wilden om gheen goet ter Weerelt/
ofte ſyen waren al daer ghekomen om
zoo vromen Prince by te ſtaen. Met dit
voornemen beloofden ſy malkanderen
hun onbekent inden ſtrijt te laten vindē/
ende zoo't Godt beliefde den Koninc
Brian de victori te verleenen / zoo zou-
denſe terſtont vertrecken zonder hun be-
kent te maken / op dat hunne reyſe niet
verkort en zoude werden/ ende ghinghen
noch ten zelven daghe inde Stadt / ende
al daer wat tijdts gheweeſt hebbende /
ontbodenſe de Schippers ende Alquife
hun te verwachten. Ende hun wapenē-
de/ namen ſy den wech na Cordoua / op
den welcken ſy eenen poſt ontmoetten /
die hem ſpoeyde om alle t'voet-volc ende
Peerde-volc metter haeſt voorts te doen
komen/ alzoo de Koninc verſtaen hadde
dat de Stadt inden wterſten noot was/
om van honghers noot haer over te ge-
ven/ int welcke hy wilde voorzien / aleer
ſy hun over gaven. Van daer reden ſy
voorts / zoo datſe ten achtſten daghe in
des Spagniaerts Legher quamen/ daer
ſy hun zoo bedect hielden als ſy konden/
verwachtende de Batalie: maer aleer
de weke ten eynde was/ de Koninc Bri-
an dede zulcken neerſticheydt dat hy op
een halve dach reyſe na by des Vyandts
Legher quam / ende verſtaen hebbende
dat hy hem wilde ſlach leveren / zoo or-
dineerde hy ſyn Volc aldus: De Grave
van Medine hadde den voortocht met
zes duſent Peerden ende twintich duſent
Voet-volcx / de Koninc het gros met
tien duyſent Corſeletten ende twintich

 duſent

duſent te voete / ende de Hertoghen van
Biſcapen ende Cantabrie den achter-
tocht / met vier duſent lichte Peerden eñ
tien duſent Voet-volcx/ zoo Schutters/
Voet-boogh ſchieters als andere Biſ-
capers ende Caſtillianen. Alle de welcke
hy een bezonder vermaninghe dede/ hun
biddende ende vermanende met eenen
grooten yver d'eere van Spagnien te
willen voorſtaen / bedenckende datſe
daer niet en warē om ſoudye ende gagie
te winnen van eenen vreemden Heere/
maer voor hunnen eyghenen Koninc/
voor hun Landt/ Vrouwen ende Kinde-
ren/ ende voor hunne vryheyt. Dit ghe-
daen zijnde/ troc elc in goede ordinantie/
ende quamen den Vyandt in tghezichte/
de welcke door ſyn Spien verſtaen heb-
bende dat de Koninc met zulcken macht
quam om hem te ſlaen / lichte ſynen Le-
gher/ ende quam hem teghē/ als volght.
De Koninghen van Tunis ende Fez
werden verordent om de ſcharmutſe-
ringhe te beghinnen / met tien duyſent
Arabers te Peerde ende twintich duſent
te Voete/ de welcke verſterct met de Ko-
ninghen van Maquize / van Marocke
ende van Guyard, met dobbele ſterct om
van terſijden den Koninc Brian aen te
vallen/ ende al met eenen zouden hun vol
ghen de twee Admiralen Amadagod eñ
Marintes met eenighe Tarters / ende
dan Miramamolin ende vijf vreeſſelijc-
ke Reuſen met een menichte van Afric-
aenders ende ander Volc van verſchei-
den natien die hy by een vergadert had-
de. Ende alzoo ſy aldus doende waren /
quam daer een Heraut van weghen des
Koninckx van Spagnien / die na Mira-
mamolin vraeghde / ende hem dien ghe-
weſen zijnde/ ghinc hy by hem, zegghen-
de: Heere / den machtichſten ende ont-
zienlijckſten Prince / Don Brian van
Monjaſte / myn overſte Heere ende Ko-
ninc / ontbiedt v ſyn Landt te ruymen
ofte anders zoo laet hy v weten dat hy
v ſlach zal leveren zonder yemandt
ghenade te nemē. Miramamolin wae
verſtoort over deſe boodtſchap / an
woorde den Herauten zonder hem la
ghe te bedencken: Heraut/ keert wede
om tot v Meeſter/ ende zeght hem dat
zoo vele Wateren niet over ghekomē
ben / noch zoo lichtveerdelijc niet vo
ghenomen en hebbe om gantſch Spa
gnien my onderdanich te maken/ om a
zoo door dreyghementen wederom t
keeren. Doen ic noch jonc ende kley
was / zoo verbaerde men my mette
Wolf/ maer nu Koninc zijnde/ ende ove
Menſchen ghebiedt hebbende / zoo
vreeſe ic gheen dreyghementen der gh
ner die ic hope te vermeeſteren/ ende to
mynen willen te hebben aleer den nach
aen komt. Maer het gheviel heel an
ders: want den Heraut en was zoo haeſ
van hen niet ghescheiden / ofte en be
ghonnen aen weder ſijden te ſchermut
ſeren/ het welcke tot tſavondts laet due
de / zoo dat beyde de Leghers malkan
deren naecten de lenghte van eenen voe
boogh-ſcheute om ſanderdaechs vroegh
wederom te beghinnen.

Hoe de twee Leghers malkanderen aen vielen, ende van den by ſtandt die Liſuart met ſyn Medeghezellen dē Koninc van Spagnien deden.

Het dryenvijftichſte Capittel.

ALle den nacht hielden beyde de Leghers goede wacht, eñ met dat den dach aen quam dructen ſy teghen malkande-ren in met groot ghewelt. Liſuart ende ſyn Medeghezellē hadden hun verborghen ghehouden tot dat de Lanciers malkanderē ontmoetten. Eñ hoe wel ſy tweederley ruſtinge aen hadden / zoo kondemen ſe nochtans onderſcheiden aen hunne Schilden Liſuart

voerde

voerde in een gulden veldt eenen Ridder op syn knien zittende/met een ketene om tlyf die een Joncvrouwe vast hiel met-ter handt aen de slincke syde / den randt groen met Orontom / beteckenende Ourlorie. De Prince Olorius voerde ren Sterre met stralen in een zilveren veldt / ende Perion twee Griffionen in ren gouden veldt/ hebbende de klauwen d'een teghen d'ander over eynde / ende daer tusschen een ghebroken herte/by na gantsch verscheurt. Elinie ende Adariel en voerden maer roode Loof-wercken. In deser manieren hielden sy hun ter sy-den de twee Leghers/ als ofse alleenlyc d'uitkomste hadden willen zien. Hier-entusschen naderden de twee Leghers malkanderen / maer alst quam aen de Lancien te breken / zoo vielen dese vyf onbekende Ridders / met des Koninex van Thunes ende des Grave van Me-dinen Ridders inde voortocht der Afri-canen / over de welcke de Fez den Aen-voerder was: ende int aen komen velde op ter aerder vyve vande vroomste die ontmoetteden/het welcke de Grave van Medinie ziende / was grootelycx ver-blydt/ ende roepende Spagnien / Spa-gnien / viel hy metter macht onder den hoop / al waer hy oot zekerlyc teghen-standt vondt / zoo datter met dien aen-val aen weder syden over de dusent doot bleven. Daer toende Perion/ Lisuart/ Olorius / Elinie ende Adariel hunne kracht / latende merckelycke teeckenen over al daer sy passeerden van hunne vromicheydt ende Ridderlycke daden. Hierentusschen schoot het Voet-volc aen weder syden zoo snellyc/ datter noyt ha-ghel zoo dicht en viel/als de pylen tegen malkanderen vloghen / zoo datter meer als twee duysent op de plaetse dool ble-ven. Aldus onder malkaenderen ghe-menght zynde / zach de Koninc Fez de Sone van den Grave van Medinie/ die een van syne Ridders met een kudse al verdwelmt ter aerden gheslaghen had-de. Waer van hy t'onvreden zynde hem van achteren metter Lancie int fonda-ment stac / dat hy door ter aerden viel: maer de Grave syn Vader gantsch ver-stoort over dit ongheluc / stelde hem te-ghen den Koninc / dien hy dry ofte vier sware slaghen op den Helm ghaf / maer hy werdt ontzet/ende de Grave zoo vast omringhelt van tien Ridders/dat hy syn Sone zoude hebbê ghezelschap ghehou-den/ zonder den bystandt van Olorius/

want

want de Prince van Spagnien slaende aen alle sijden/ ontmoette de Koninc/ die hy zoo over viel / dat hy hem doodt ter aerden sloech: het welcke de Koninc van Thunes ziende/quam met vijftich vande syne om Olorius ende de Grave ter aerden te vellen: maer d'andere vier rode Ridders (te weten Lisuart ende syn Medeghezellen) deden hun zulcken bystandt/ dattet te verwonderen was/ende dat rechts te tijde: want de Koninc van Thunes met twee Admiralen ende hun Volc haddense alreede bezet / ende bespronghense van achter ende van voren/ doch Lisuart dedese scheiden / want hy gaf den Koninc van Thunes alzulcken slach / dat hy hem thooft kloofde tot de schouderen: waer van de Heydenen zoo verschricten datse daer na niet half zoo veel moet en hadden. Ende ghelijc een quaet zelden alleen komt / zoo versloech Perion op de zelve stondt een vande Admiralen/ende Olorius den anderen/niet teghen staende dē weder standt van hun Volc. Waer van de Spagniaerts zulcken moet kreghen / datse met ghewelt de Heydenen op de vlucht dreven/tot dat Miramamolin hun teghen quam / diese hiel staende/ ende thooft biedende de gene diese jaechde/ghesch iedde daer alzulcken moort / dattet deerlijc ende schrickelijc om zien was: maer de Koninc Brian met syn benden ende hoop braken van tersijden in / zoo dat het Voet-volc ende Peerde-volc (zoo wel vandē Voortocht/ als van de Batalie ende achtertocht van weder sijden) zoo onder malkanderē geraecten/ dat de Grave van Medine daer het leven liet/door dē Koninc van Marquisse / ende met hem noch vele vrome Castillianen. Waer door Brian gantsch ontstelt zijnde / hem onder den hoop begaf / ende als eenen grimmenden Leeu ofte verhit wildt Vercken / toonde zulcken vromicheyt / dat de syne zelfs hun daer van verwonderden. Al daer werdt

de Koninc van Marquise van Olori[s]
verslaghen / het welcke dier ghenoo[m]
zoude ghestaen hebben zonder het ont[...]
van Elinie ende Adariel / want de K[o]-
ninc van Gupard ende den Admira[l]
Amadagod/stelden hun teghen hem/o[m]
hem ter doot te brenghen: maer dese d[...]
hun dicht by een houdende/ brochten z[...]
veel te weghen/ datter dese twee te pa[...]
de bleven / als ooc de Koninc van M[...]
roch/niet teghenstaende dat de vijf Re[u]-
sen/ (daer voren af ghesproken is) gro[o]-
te kracht ghebruycten / ja zoodanig[...]
dat de ghene diese zaghen ende ghevo[e]-
den/ vreese hadden (ende dat met reden[)]
dat hunne vromicheydt wel mochte ve[r]-
oorzaeckē de victorie vā Miramamolin.
Het welcke wel anders ghinc / wa[nt]
Lisuart eenen der zelver met de Lanc[e]
door stac / dat het stuc hem int lijf ble[ef]
steken / ende int voor by rijden/ outnam
hy hem een groote yseren knodse / die h[y]
inde vuyst hadde : maer hy en bleef ni[et]
langhe in ruste/ofte eenen anderen Reu-
se en viel hem aen boordt/ ende sloeghe[n]
malkanderen zoo met de knodsen/ dat[s]
de Helmen blutsten/ende zoo verdwelm[t]
zaten / datse hun aende zadels ende hal[s]
der Peerden moesten vast houden: mae[r]
Perion/die daer by was/ziende des Reu-
sen hooft over hangē/ eñ de lenden lichti[c]
gaf hem indē nec zulckē slach/dat hy hem
thooft vande schouderen sloech. Hierentusschen was Olorius doende met een
van d'andere / maer Elinie ende Adariel
quamen hem te hulpe / zoo datse desen
derde ooc ombrachten. Ghedurende
desen handel / zoo waren Brian ende
Miramamolin zo dicht by een datse met
kracht malkanderē vander Peerde ructen/ende midden int ghedrangh op malkanderen vielen. Aldaer werdt den strijt
gheweldichst : want de Heydenen om
hunnen Koninc / ende de Spagniaerts
om hunnen Prince te beschermen/ toonden alsdoen datse hun zelvē niet en spar-
den

[...]en om hunne Princen te behoudē/prin[...]ipalijc Lisuart / de welcke ziende dat dē [...]ierdē Reuse Adariel vanden peerde ge[...]laghen hadde / ende meynende dat hy [...]oot was/was hy zoo vergramt/dat hy [...]yn sweert met beyde handen nam/ ende [...]locch des Reusen Helmet ende hooft in [...]ween. Adariel verwondert van zulcken [...]gheweldighen slach/stont terstont op/eñ [...]iende by hem Miramamolin die Don Brian onder hadde/ stac hem syn sweert [...]t Fondament tot de lenden toe. Ende [...]tracr werdt Don Brian weder te Peer[...]e gheholpen / want de Grave van Bis[...]apen niet wijt van daer zijnde / met ee[...]nen grooten hoop Castillianē / die hy by [...]en verzamelt hadde / maecte een scheu[...]inghe onder de Heydenen, tot dat hy by [...]en Koninc Brian was/ de welcke hem [...]y Lisuart ende syn Medeghezellen hiel/ [...]oo veel als hy konde/ende ziende de Ko[...]ninc Miramamolin doodt/ ende d'Afri[...]aenders zeer ghemindert ende flauher[...]ich / zoo riep hy met luyder stemme S. Jacob/ Spagnien/ Spagnien/ Victori / Victorie/ als oock alle die by hem waren. Daer van hunne Vyanden verschrict [...]ijnde/ meynende datse versch Volc ghe[...]kreghen hadden/ende ziende de vijf Rid[...]ders onder den hoop slaen als oftse den [...]gantschen dach niet wt gherecht en had[...]en / zoo namen sy de vlucht / doch zoo [...]asch en kondē sy niet loopen / ofte daer [...]n werdender wel zes dusent gevangen/ [...]nde de reste met de scherpte des sweerts [...]m ghebracht ende vervolght/ tot dat dē [...]ouckeren avont aen quam/ ende sy hun [...]a jaghen moesten staken / daer door de [...]ijf Ridders met de roode wapenen ge[...]eghentheydt hadden om af te breken/eñ [...]eden na een Kasteel niet wijt van daer [...]ijnde/alwaer hun vanden Heere groote [...]ere ende zeer goede onthalinghe aenge[...]daen werdt / ende bleven aldaer tot dat hunne wonden gheheelt waren / alsdoen vertrockē sy na Cartagene/ daer Alquife hun verwachtede. De goede Koninc Don Brian dede hun dien zelven avont der Victorie over al zoecken/ende ziende datse niet te vindē en warē/ was gantsch rouwich/ principalijc om dat hy niemāt van hun en kende/ ende alzo gheen hope ende hadde om hun te eenigher tydt te moghen eeren ende dancken: daer Lisuart ende syn Medeghezellen niet zeer mede verciert en waren / maer ghekomen zijnde aende haven daer hun Schip lach/ en vertoefden sy daer niet langhe / maer namen den coers na Trebisonde. Ende hoewel de Zee stil ende slecht was als sy af voeren / nochtans den achtsten dach daer na / hadden sy storm ende onweder / gheduerende den welcken sy op eenen Sondach smorghens heel vroegh/ een Schip ghewaer wierden/ voerende de wimpels ende wapenē van Constantinopolen: dies Lisuart aen den Piloot liet vraghen wat voor volc daer in was/ die hun tot antwoorde gavē dattet Grada filee met haer Vader was/ de welcke (met het believen des Keysers) na hun Landt keerden/ alzoo sy gheen tydinghe van Lisuart en vernam. Dese antwoorde dede den Eenzamen verzuchten/ ghedenckende het verdriet ende quellinghen die hy gheleden hadde door tquaet over draghen des Pagien: der halven en wilde hy hem niet kennen laten / maer beval voorts te varen.

Hoe tschip daer Lisuart ende syn Medegezellen in vvaren, door tempeeste ghedreven vverde aen't Eylandt der Simmen, alvvaer sy veel vvonders zaghen: ende van tgoet tractement dat Alquif ende Vrgande d'Onbekende hun aendeden.

Het vierendvijftichste Capit.

DE twee Schepen van malkanderen voor by zeylende/ alzoo ghy verstaen hebt/ zoo verhief zit de Zee ontrent dē middernacht in zulcker voeghen/ dat zelfs de ghene die al hun leven ghevaren hadden/ den moet verloren gaven: maer ontrent den Dagheraet/ zoo werden sy een zoo schoonē Eylandt ziende/ als sy opt ghezien hadden/ dies de Ridders bevalen datse aldaer aenleggen zouden: het welcke de Schippers hun ontzaghen/ vreesende dat het Schip versten zoude: maer sy werdē twee groote gantsch gehayrde Wilde in eenē boot ghewaer/ die een Joncvrouwe wreedelijc gheesselden/ de welcke van grooter pijne die sy leet/ zeer jammerlijc schreyde: Lisuart met de syne groote deernisse met haer hebbende/ lieten stracx den boot int water/ inden welcken sy hun beghaven: maer aleer sy der Wilden boot konden ghenaken/ zoo spronghē de Wilde int water/ ende met sterc swemmen quamen sy te lande/ loopende na de Bosschen. Doen spraken de vijf Ridders de Joncvrouwe aen/ ende alzoo sy haer meynden te vraghen waerom men haer alzoo tracteerde/ zoo spronc sy ooc int water/ zonder haer daer na meer te zien/ waer over sy grootelijcx verwondert waren/ ende baden Alquife hun te verwachten. Ende doende hun Peerden aen lant zetten/ zaten syer op/ ende reden langhs eenen voetwech/ den welcken sy niet langhe bereden en hadden/ oft sy en hoorden een jammerende stemme op eenen berghe/ na de welcke sy met alder haest liepen/ ende boven komende/ zaghense eenen Wilden/ zittende op eenen Eenhooren/ houdende een Jonghelinc by den hayre/ de welcke de Ridders ghewaer werdende riep tot hun deerlijckē: Och myn Heeren/ om Godts wille/ verlost my wt deses handen/ die my zoo veel lijdens aen doet. Doen dochtet Lisuart

de zelve stemme wesen des ghenen d…
hem aen sprac van op den boom/ doo…
hy van Constantinopolen vertroc/ en…
hem de swerte wapenen wees/ inde He…
mitagie: ende hier door was hy te wil…
gher om hem te helpen: maer den W…
den liep wech met synen Eenhoorn/ d…
Joncheer by den hayre voort sleppend…
het welcke de Ridders ziende synder o…
fermende/ vervolghden hun/ zoo zeer a…
de Peerden loopen konden tot datse v…
het Bosch quamen/ in een groote pleyn…
inde welcke een staende water was/ i…
welcke den Wildeman met den Ee…
hoorn ende Joncheer verzoncken. Doo…
quamender stracx zes Reusen in vol…
rustinghen/ zittende op groote kloec…
Peerden/ die hun met luyder stemme t…
riepen: Ghy verwaende Ridders/ w…
maect v lieden zoo stout onsen Wildem…
alzoo te jaghen? Ghy zulter alle gheh…
om sterven. Door dit gheroep slot…
Lisuart ende syn Mede-ghezellen hu…
Helmen/ ende vellende hun Lancien/ l…
pense teghen de Reusen/ maer aleer …
hun raecten/ voelden sy dat hunne La…
cien by stucken inde locht vloghen/ en…
die hun zoo ghedreycht hadden verdw…
nen alle zes/ waer over sy meer verwo…
dert zijnde als te voren/ malkander…
bezaghen/ ende hoorden niet wijt v…
hun een stemme die om hulpe riep/ en…
werden terstont ghewaer dattet Alqui…
was/ de welcke de twee Reusen vand…
Boot met ghewelt na den Poel leydd…
dies sy zoo rasch liepen/ als de Peerde…
loopen mochten/ maer als de Peerde…
by de Wilde quamen/ waren sy zoo ve…
vaert datse niet voorts en wilden/ hoe …
die met sporen staken/ des sy alle met …
haest af zaten/ doch sy en kondē zoo hae…
by hun niet komen/ ofte sy en verloren…
inden Poel/ ende Alquife van ghelijcke…
het welcke Perion ende Lisuart zoo ve…
droot/ datse hun zelven doot wenschten…
niet by ghestaen hebbende de ghene/ int…

welck

welcke sy zoo zeer verbonden waren: eñ
alzoo sy aldus mistroostich stonden / za-
ghense een vande Wilde boven water /
hebbende Alquise naect by d'armen/ende
den anderen gheesselde haer met langhe
ysseren / zoo dat d'arme Joncvrouwe
deerlijc om hulpe riep : het welc hun on-
moghelyc was / alzoo den Poel diep eñ
breedt was / ende niemandt van hun en
konde swemmen / twelc Lisuart alzoo
speet / dat hem tbloedt ten monde ende
ten neusen wt spronc : ende het erghste
van al was datse van daer moesten trec-
ken/ deur dien het water zoo gheweldich
rees / dattet scheen de locht te willen ra-
ken / ende den wech keeren metter haest
diese komen waren. Ende sy werden
ghewaer dat de Zee haer noch meer ver
hief/ende de duynen in nam/zoo datse op
eẽ Voetbooghscheut na dẽ Poel naecte.
Doen meynden de Ridders wel ten eyn-
den huns levens te wesen / dies sy ter
aerden knielden/devotelijc Godt bidden-
de hunne zielen ghenadich te wesen. Eñ
alzoo twater hun beghon aen de Voeten
te komen/ zoo hoordẽ sy inde locht eenen
zoo zoeten zanc ende ghelupt / alsmen
hadde moghen wenschen / ende zaghen
een naecte Vrouwe tot aenden navel/eñ
van daer neder waerts gheleec sy eenen
visch/de welcke alzoo zinghende/ op een
Harpe speelde/drijvende opt water/daer
sy haer vermaec in hadde. Desen zoeten
zanc was hun zoo behaechlijc/datse hun
de vreese des doots verdreef /ende in sla-
pe vielen (zoo hun docht) ten halven int
water zijnde: maer ontwect zijnde/von-
den sy hun zelven zittende in een groote
zale/met de delicaetse spijse diemẽ hadde
moghen wenschen: eñ elc van hun docht
syn Medeghezellen in Marbersteen ver-
andert te wesen/ ende evenwel haddense
zoo grooten hongher/datse zoo ghierich-
lijc aten/als oftse niet te verzadẽ en had-
den gheweest / doch waren evenwel be-
droeft / ziende malkanderen alzoo ver-
andert. In dese meyninghe bleven sy
een groote ure / ende vielen wederom in
slape/ hun vindende/wacker ghewordẽ
zijnde/zittende aen een tafel/ende in hun
natuerlijcke ghedaente als te voren.
Doen zaghen sy aen elc eynde der Sale
twee beelden van Albaster/d'een de ghe-
daente hebbende van een oudt Man /
ende d'ander van een middeljarige Vrou
we / houdende elc eenen kandelaer met
een groote wassen keersse / ende de tafel
was ghedect met zoo veelderley confi-
tueren/dattet wonder was om zien. Sy
namender vã dat hun goet docht/ twijf-
felende altemedts by hun zelven oftet
waer oft droom was/tghene sy met hun
ooghen zaghen : want sy hoorden spelen
met zes Harpen / ende zes Violen/ ende
en zaghen niemandt diese naecten / dan
wel d'Instrumenten inde locht/ende an-
ders niet. Doen quamender twee groo-
te Reusen / hebbende elc een groote yse-
ren knodse op de schouders. De Ridders
werden wat bevreest / meynende over
vallen te worden / ende wilden op staen
om hun te verweeren/twelc hun onmo-
ghelijc was / want sy bleven staen als
staken / zonder handẽ oft voeten te kon-
nen verrueren / ende de twee Reusen
sloeghen op de Albasteren beelden: maer
met den eersten slach die sy gaven/ hoor-
demen zulckẽ donder slach/dattet scheen
het Paleys d'onderste opwaerts te kee-
ren/ende daer quam zulcken damp/dat-
se malkanderen niet en konden zien. Eñ
den rooc vertrockẽ zijnde zaghen sy dat
de twee beelden Alquise ende Vrgande
waren / verghezelschapt met zes Jonc-
vrouwen die sy met haer in des Coninckx
Amadis Hof ghebracht hadde / doen sy
te Fenuse quam. Aldus veranderde de
vreese der vyf Ridders in blijschap ende
ghenuechte: want Alquif ende Vrgande
quamen hun omhelsen / hun feestelyc eñ
grootelijcx willekom heetende: eñ midts
dien quam Alquise aldaer / der welcker

Lisuart vraeghde oft haer eenich leedt gheschiedt was / zindert datse van haer ghegaen waren. Gantschlijc gheen / antwoordde sy / maer zoo haest ghy lieden wt ons ghezichte waert / zoo werdt ic het Eylandt kennende / ende dede myn hackeneye terstont aen landt zetten / om v lieden zulcx te zegghen / wel wetende dat myn Vader v lieden niet en zoude laten vertrecken / zonder v lieden wel vonthalen. Myn Heere / antwoordde den Ouden Man / myn Dochter zeght de waerheydt / want niemandt als ghy lieden en heeft ghezien noch ghehoort tghene datter in dit Eylant ghepasseert is: maer ic wetende dat ghy lieden aen dit Eylandt ghekomen waert / nam voren v lieden dese vreese aen te jaghen / op dat de ghenoechte daer na v te aenghenamer zoude wesen / ghelijc ic ooc meyne datse is. Ende alzoo tzamen koutende / ghinghen sy wt de zale / ende Alquif ende Urgande toonden hun alle de fraeyicheden des huys / ooc mede de Bibliotheke / inde welcke Alquif hun toonde de prophetije van tbeeldt van Apolidon ende vande Kroone / ende verhaelde hun int langhe die vande Rapiere die Esplandian verkreghen hadde / de verzieringhe vandē Boghe der getrouwe Minnaers / de vreemdicheyt der Rapiere / ende der Bloemen krans / hoe Amadis door Arcadel betoovert zoude werden / ende by Urgande daer na verlost zoude werden / de maniere hoe sy hem int vaste Eylandt met meer andere zoude doen slapē / ende door wien dese tooverije te niet zoude ghedaen werden. Hy toonde hun ooc vele Boecken van Medea / inde welcke beschreven stont de prophetije van Alpatracie ende Miraminie die betoovert waren / vande welcke voren verhaelt is / maer hy en zeyde hun d'wtkomste niet / dan wel vele andere voorleden gheschiedenissen / daer sy gheen ghemerc op ghenomen en hadden. Ende deur dien / zeyde hy / dat my een deel der voorleden ghe-
schiedenissen bekent zijn / als ooc een de
der ghener die noch te gheschiedē staē
ic belove v lieden dat ic van nu voort a
beschrijven zal de gheschiedenissen di
alreede weder varen zijn / als ooc die h
volghen zullen: want 'twaer onbeho
lijc dat die verduystert zouden blijv
door vergheetenheydt: hoe wel ic ver-
kert ben datter in duysent jaer na dat ic
zal beschreven hebben / gheen mentie va
en zal ghemaect werden: maer na duy-
sent / ja vijftien hondert jarē (om de wae
heyt te zegghen) zullen die verhaelt wo
den / ende zal uwen naem ẽ faem blin
ken ende luyden over de gantsche We
relt / meer als van yemandt die opt voo
desen ofte hier na komen zal. Waer va
de Ridders hem hoochlijcx bedancten
Van daer leydden hun Alquif ende Ur
gande door tgantsche Eylandt / hu
toonende ontellijcke groene Simmen
ende groote menichte van Eenhorens
Hinden / Herten / Bevers / Sivetkatte
Papegaeyen / Pelicanen / Struyssen
witte Raven / swerte Swanen ende ve
ander soorten van ghevoghelte. End
wederom keerende int Kasteel / toond
hun Lisuart de Letters ẽ Caracter
die op syn Sweert gegraveert stonden
hun biddeñ de bediedenisse der zelver t
verklaren: daer op Alquif antwoordde
dat hem den tijt alsnoch zulcx niet toe e
liet / ende dat hyt op een ander tijt weten
zoude. Meer ander redenen hadden d
Ridders met Alquif ende Urgande
die te lanc zoudē vallen om te verhalen
de twee daghen gheduerende / die sy
waren. Ten derden daghe ghinghen s
wederom tschepe / hooghlijcx bedanckē
de hunnen Weerdt ende Weerdinne va
de goede onthalinghe ende ciere hun ae
ghedaen. Ende doende d'anckers op
halen / zeylden sy ter Zee waerts in /
stellende hunnen koers na Trebisonde /
maer naulijcx en hadden sy vierentwin-

tich

ich uren onder zeyl ghewee st/ ofte sy en verden een Galeye ghewaer / die met ghewelt een Schip over viel / ende na er komende/zaghen sy dat syer Meester van ghewozden waren / ende vele ghevanghenẽ daer wt namen / meest al Zee varent Volc. Nu dachten de Ridders wel datse hun aen boozdt komen zouden es sy hun toe rusteden om hun te verweeren/ ende dat recht van passe : want e Galeye was alreede zoo dicht by hun/ at Lisuart ende Perion meester Helisabet onder d'ander ghevanghen werden kennende/ende die hun ghenomẽ hadden riepen : Gheeft v op ghy Heeren/ gheeft op / oft anders voorẽ wy v indẽ gront. Ghewislijc ghy Schelmẽ/zeyde Perion/ het zal v zelve ghebeurẽ/ ende ghy lieden sullet dier ghenoech bekoopen het ongelijc dat ghy dien vromen oudẽ Man aen doet/ die ghy veel eer behoozdet te dienen ende te eeren. Met dien quamen sy malanderẽ aen boozdt/ende de vijf Ridders werden van twintich/ inde Galeye zijnde/ besprongen/ vande welcke de zeven er eerster ontmoetinghe de Zee bezochten: waer van de dertien bedzoeft zijnde/ hun beste deden om die te wzeken : maer het welijct velen ghebeurt/ zommighe meynen eere te behalen / die hun schade ende schande vermeerderẽ. Perion/Olorius/ Elinie ende Adariel verweerdẽ hun zoo vromelijc/ dat sper noch neghen te gronde zonden / ende de reste zouden oor den selven ganc ghegaen hebben / zoo sy hun niet in ghenade en hadden op ghegeven/ die Lisuart ende syn Medeghezellen aen namen. Ende hun Helmen afnemende/ quamen sy Meester Helisabet omhelsen/ ende vraeghdẽ hem hoe hy in deser boose handen gheraect was. Myn Heerẽ/antwoozdde hy/de Koninc Amadis/vreesen de dat ghy lieden myns van doene zoudet moghen hebben/zondt my v liedẽ na/ ende hebbe dese Zee-roovers ontmoet/ die my overweldicht hebben / aloo ghy ghezien hebt: maer Gode lof ende v liedẽ/ ic ben hunnen handen wel ontkomẽ. Na dien het nu alzoo is/ zeyde Lisuart / zoo zullen sy als ghevangen lieden na groot Bzetagnien varen/ende den Koninc vertellen hoe't met hun vergaen is / ende na datse hun den eedt afghenomen hadden/ lieten syse varen.

Hoe Lisuart ende syn Medeghezellen te Trebisonde aen quamen , ende vande goede onthalinghe die hun de Keyser ende de Keyserinne bewesen.

Het vijfenvijftichste Capittel.

Meester Helisabeth verlost zijnde / alzoo ghy verstaen hebt / ende de Zee-roovers na groot Bzetagnien ghezonden zijnde / zoo voeren sy met eenen Suytwesten windt na Trebisonde / alwaer sy in kozte daghen quamen / ende noch twee mijlen van daer zijnde/ aleer sy aen landt wildẽ gaen/ namen Perion ende Lisuart Alquife aen d'een sijde / ende sy vraeghden haer hoe sy't aen legghen zouden. Myn Heeren/ antwoozdde sy / my dunct vooz 'tbeste dat ic Me-vzouwẽ Onolorie ende Gricelerie eerst ga spzeken ende uwe aenkomste hen te kennen gheve/ende na dat syt ozdineren / zult ghy v voozt aen voeghen. De twee Ridders vonden haren raedt goet : ende om voozsichtichlijc hunne zaken te werc te legghen / zoo gelieten sy vooz hun Medeghezellen. Als oft syse zonden aenden Keyser / om hem hunne aenkomste te veradverteren / eñ onder desen schijn/ ghinc sy in eenen boot met twee oft dzy Boodtsghezellen / die haer aen landt zetteden / ende van daer ghinc sy stracx na t Paleys/ alwaer tghelue haer zoo wel diende / datse ter stont ghezien werdt van Bridelnie/ de welcke

zonder haer aen te spreken/ metter haest na de Princessen liep (die alsdoen met de Keyserinne inde Capelle waren) om hen lieden hare komste aen te dienen. Ghewisselijc nopt en wasser eenighe vreesachtighe Schaepherdersse/ ziende t Serpent achter een Hage/ meer ontstelt/ bevreest/ noch meer bevende ende beruert/ als Onolorie ende Gricelerie: want vreese ende blijschap gaven hunne zinnen veel te doen / ja duysentderley ghedachten quamen hen bespringhen. Ende dese passie niet langher konnende verdragen/ waren sy ghedwonghen de Keyserinne te verlaten / om met Alquife te spreken die sy daer ontboden hadden. Sy dan by een zijnde / na datse haer hertelijcken willekom gheheeten haddē/ zoo vraeghde Gricelerie / die kloecmoedigher was als hare Suster / wat wtkomste hare boodtschap hadde/ daer syse mede belast hadde. Zeer goede / Me-vrouwe/ antwoordde sy: uwen Ridder ende den haren zijn daer buyten / verwachtende u lieden bevel ende begheerte. Onolorie dese woorden hoorende/ was zoo wter maten blijde/ ende ghevoelde zulckē veranderinge/ datse meynde neverghezoncken te hebben/ maer Gricelerie die hielse staende / ende bestrafte haer over t[...] maniere van doene / daer wt yeman[...] (zeyde sy) diet zien mochte/ eenich qu[...] vermoeden zoude moghen nemen/ he[...] radende met verscheyden redenen v[...] dien tijt af haer ghestadigher te toon[...] alsse tot noch toe ghedaen hadde. O[...] Suster / antwoordde sy / ic bidde Ge[...] dat hy my de gratie gheve dat ic my z[...] ven alzoo bedwinghen mach: maer v[...] kennelijc het groot ongheluc ende v[...] driet dat ic hem ghedaen hebbe / ende [...] gheleden heeft om mynent wille tot [...] ner grooter onschuldt. Me-vrouw[...] antwoordde Alquife: de goede onthal[...] ghe ende willekom die ghy hem ghe v[...] zult/ zal hem tvoorgaende al doen v[...] gheten/ zulcx dat hyt niet meer gheden[...] ken en zal. Dies bedenct veel meer w[...] ghy hem ontbieden wilt. Gricelerie z[...] de: het is voor al noodich dat de Keys[...] van hunne komste ghewaerschoudt z[...] want hy en zal zoo haest de tijdinge n[...] hebben / ofte hy en zalse laten bidd[...] by hem te willen komen. Dierentusch[...] en zal ic niet vergheten Perion te ze[...] ghen dat hy morghen avondt syn Ne[...] mede brenghe aen de venstere van onse[...] Hof / alwaer wy hun verwachtē zullen[...]

end

…e zullen alſdan tzamen ſprekẽn van
…ene datter ghepaſſeert is / ende als
…ch gheſchieden mach. Gricelerie en
…dde nauwlijcx deſe redenen volepndt /
…e men quam haer zeggen dat de Kep-
…inne wt de Capelle begheerde te gaen/
…oo de Veſperen ghedaen waren: hier-
…n vertrocken de twee Princeſſen/ende
…en Alquiſe gaen / die bp den Kepſer
…am / juſt als de Kepſerinne inde Sale
…am; ende na behoorlijcke eerbiedinge
…n zoo machtighen Ghezelſchap / hiet
…er de Kepſer willekom/ende vraeghde
…er waer ſp zoo langhen tijdt gheweeſt
…dde. Heere/antwoordde ſp/ic ben ver-
…ert dat mpn langh wt weſẽ v vreugt
…n brenghen zal: want ic hebbe zoo veel
…weghe ghebracht/ dat ic bp v brenghe
…erion met den Eenzamen Ridder ende
…o andere Konincx eñ machtighe Prin-
…n Sonen. O Godt/zepde de Kepſer/
…mogheljjc dat zoodanighe Ridders in
…pn landt ende mp zoo na zijn? By mpn
…roone/ic koſer niet voor de beſte Stadt
…n gheheel Aſien / aen ghezien de ver-
…aerthept des Eenzamẽ (onder andere)
…odanich is / dat door ſpn teghenwoor-
…thept mpn Hof meer vereert zal weſen/
…s eenich Princen int Ooſten. Heere
…ntwoordde Alquiſe /alzoo ic op weghe
…as om den Ridder metter Sphere te
…ecken / zoo ontmoette mp den ghenen
…aer ghp van ſpreect zoo rechte te paſſe/
…at ic zonder hem verre tzoecken zoude
…eſen: want een ſtuc Schelms hadde
…p bp den hapre aen eenen Boom vaſt
…hemaect / maer 'tkoſte hem ſpn leven:
…de ic zal v zegghen hoe / den Eenza-
…en verbolghdẽ/vocht teghen hem ende
…odde hem; ende ziende dat hp niet we-
…r en keerde / alzoo hp mp belooft had-
…/ zoo zocht ic hem den gantſchen nacht
…et al der vlijt/zo dat ic hẽ met tkrieckẽ
…anden daghe vondt mettẽ Ridder met-
…r Sfere blootſhoofts / hebbende mal-
…anderen in d'armen / zijnde bepde ter

L.

doot toe ghequetſt / door den ſtrijt die ſp
tzamen ghehadt haddẽ. Een zake mach
ic v wel metter waerhept zegghen / dat
is dat hp alle Ridders te boven gaet/zoo
wel in vromichepdt/als in deughtſaem-
hept ende ſchoonhepdt/zoo dat hp gants
niet en ontaert: want hp is de Sone
vanden Kepſer Eſplandian. Hoe zepde
de Kepſer/hp is dan Liſuart. Ja hp mpn
Heere/antwoordde ſp. Doen begon ſp te
verhalen d'oorzake des gevechts tuſſchẽ
hem ende Perion/ ende d'wtkomſte des
zelven: oot datſe daer na tzepl ghegaen
zijnde om na Trebiſonde te varen/ ſp
door tempeeſte ghedreven waren in groot
Bretagnien / alwaer ſp bekent werden
door Vrgande / ende voorts alles wat
hier voren van hun verhaelt is: ja zelve
den aenghenomen ſtrijt vanden Koninc
der Wilderniſſe eñ ſpn twee Broeders /
teghen hem/ Perion ende Olorius / des
Konincx van Spagniens Sone/de Ba-
talie daer ſp hun lietẽ vindẽ voor Cordua/
de benauthepdt die haer Vader Alquif
hun aen ghedaen hadde int Sinnnẽ Ep-
landt / ende ten leſten den bpſtandt ende
ontzet vã Meeſter Heliſabet/die de Zee-
roovers ghevangen hadden. Dat meer
is/Heere/zepde ſp/ſp ligghen op ancker/
verwachtende v bevel / om het welcke
na te komen ſp mp aen uwe Kepſerlijcke
Majeſtept zepnden. Deſe tijdinghẽ wa-
ren alle tgezelſchap zeer lief ende aenge-
naem / ende voor al der Princeſſe Ono-
lorie/dewelcke verz… zijnde dat haer
Lief den Eenzamẽ Ridder was (wiens
faem ende naem verre eñ na onder alle
natien bekent was) hiel haer zelven voor
de gheluckichſte Princeſſe der Weerelt/
voor haer nemende (om de faute die ſp
begaen hadde door licht ghelooviichepdt
te verbeteren) hem voort aen zoo wel te
onthalen / datſe hem gheen oorzake en
zoude gheven wijt van haer te trecken.
Het werdt laet/ aleer Alquiſe haer rede-
nen gheepndicht hadde / dies de Kepſer

haer

haer hiet keeren tot de Ridder / ende hun goeden avondt te wenschen eñ zoo't hun beliefde noch dien avondt te Hove te komen/datse hem gantsch willekom zoudē wesen/zo niet sander daechs s'middaechs Alquife bescheet hebbende/ en vertoefde niet langh/maer komēde by de Ridders/ verhaelde sy henlieden alles watter gepasseert was met de twee Princessen/ de Keyser ende heur/ ende d'antwoor... zoo alst ghezeydt was. Denct nu ee... wat een vreught sy hadden / ic spre... van Lisuart ende Perion / die di... nacht niet veel en sliepen/ zulcken v... langhen hadden sy na den toe kom... dē/om met hunne Vrouwē ende Lief... te spreken / alzoo sy hun by Alquife o... boden hadden.

Hoe de vijf Ridders den Keyser ghinghen groeten , ende van de redenen die Peri... ende Lisuart hadden met de twee Princessen, aende tralien-venster.

Het zesenvijftichste Capittel.

De Ridders die te Hove zouden gaen/alzoo ghy verstaen hebt / maectē hun gereet opt tierlijcste datse konden / ende verstaē hebbende dat de Jofrouwen alreede op ghestaen waren/zoo ghinghen sy te lande / om den Keyser te bezoecken ende te groeten / maer sy en waren qualijc te lande/ofte sy en zaghen de Keyser hun te ghemoet komen / by hem hebbende de Koninc van Breigne/ de Hertoghe van Ortilense ende Alafonte/met veel andere Princen ende Ridders. Den willekom ende onthalinghe die de Keyser Lisuart ende syn Med... ghezellen dede/ en was niet kleyn / d... hun beste deden om hem de handen ... kussen:maer in plaetse van dat/ zoo om... helsde hy hun met de tranen in d'ooghe... van grooter blijschap over hunne wede... komste in syn Rijcke. Doen bracht h... hun in syn Paleys / alwaer de Keys... rinne / verstaen hebbende datse mette... Keyser quamen / alreede inden ingan... haerder kamere haer veerdich hiel me... hare Joncvrouwen / om hun willekom... te heeten ende vriendelijc t'ontfanghen... ende quamen met dien al daer : ende ...

komen / de Keyser hebbende Lisuart
de Perion by der handt / zeyde: Me-
rouwe / ic brenghe v hier dese twee
delmans / die t'anderen tyde (alzoo v
kent is) wt onse Ghevanckenisse ghe-
oken zyn: ic stelle hun in uwe bewa-
ghe / ende tot meerder verzekerthept
llen beyde myn Dochters dẽ last daer
n hebben. Dit zeyde hy om dat Lisu-
t ende Perion int vertreckẽ van Tre-
onde beloofst hadden haest wederom
Trebisonde te keeren. Myn Heere /
twoorddesy / aenghezien sy nu in ons
eweldt zyn / zoo hope ic datse ons zoo
est niet outgaen en zullen / alsse voor
sen ghedaen hebben, want wy zullense
hier zoo wel op sluyten / met hun wel
tracteren / datse gheenẽ lust meer heb-
n en zullen ons te verlaten. Ende al-
s sy dese woorden sprac / d'een voor
ander na omhelsende / zoo waren de
ee Vryers zoo bezich met t'aenschou-
en die sy beminden / dat men lichtelyc
ude hebben konnen speuren tsecreet
nner herten. Maer ghevoelden sy
nighe veranderinghe in hun ghemoet/
twee Princessen en ghinghẽ van hun-
r syden ooc niet vry / veranderende van
lcur / t'elcken alsse d'ooghen op de
dders sloeghen. Twelc niet te ver-
onderen en is / want de liefde en hiel
t op van syn pylen te schieten/niet van
e malkanderen doen haten / maer die
ene die de lichamen ende ghevoelycke
en deden branden. Nu om te keeren
t onsen propooste / na dat de vyf Rid-
rs der Keyserinne ende de Joncvrou-
en behoorlycke eerbiedinghe bewesen
dden / zoo kouten sy van verscheiden
ken / die elc een konde verstaen: want
t ghezelschap was sterc / ende moesten
n binnen houden ende veysen. Doch
ricelerie en konde haer niet onthouden
t sy en zeyde tot Perion: Heer Ridder
y is indachtich / dat als ghy eerst in
t Hof quaemt / ende myn Heer Vader

v Ridder koech / dat Alquife voor v spre-
kende / my beloofde dat ghy myn Rid-
der zoudet wesen / het welcke ic ghewil-
lichlyc aennam / op hope dat ic over v
eenighe macht ende ghebiedt zoude heb-
ben / alzoo my zulcke presentatie van u-
went weghen aenghedient werdt / maer
ic hebbe sindert wel anders bevonden:
want doen ghy na Oostenryc troct / ghy
en zoudt als niet wt blyven: ic bid v / be-
denct nu eens hoe langhe dattet ghele-
den is. Me-vrouwe / antwoordde hy / de
verscheyden zaken die alsnu en alsdan de
reysende Ridders ontmoeten / zyn dic-
wils oorzake datse hun zelfs niet en
zyn / ende dien volghende hun voorne-
men niet en konnen volbrenghen: hier-
om bid' ic v my t'ontschuldighen / op con-
ditie dat ic v verzekere op trouwe / noyt
iet ghedaen te hebben / noch van nu aen
iet doen en zal (zulcx in myner macht
zynde) dat niet uwen wil en zal wesen.
Joncker Lisuart / zeyde Onolorie / en
zoude aen zulcken belofte van synen per-
soon niet derren doen / want hy weet wel
in hoe vele hy alreede hem vergrepen
heeft. Me-vrouwe / antwoordde hy / tot
een quaet dat begaen is / en dient maer
de straffe oft verbeteringhe: ic weet wel
dat myn voornemen was de Keyser
int vertrecken van Constantinopolen te
verzelschappen / maer Godt weet / wie
my zulcx belet heeft. Alle dese redenen
werden zoo bedectelyc ghesproken / om
hunne ghedachten niet bekent te maken /
datse dicwils teghen hun eyghen ghe-
moet spraken / ende dat niet zonder redẽ /
want de Keyserinne die met Olorius en-
de de twee andere koutede / was hare
Dochters zoo by / eñ de Keyser ooc / datse
niet een woordt en konden spreken zon-
der verstaen te worden: sy zouden even-
wel noch langher tzamen ghekout heb-
ben / maer de tafelen werden ghedect om
het noenmael te houden / alwaer de Key-
ser hun alle wel onthaelde / ende en ver-

Aetse niet voor middernacht/ dat elc een
vertroc / maer ten was Lisuart noch
Perion niet vergheten / dat Alquife hun
ghezept hadde/ van hun inden Hof te la-
ten vinden. Ende als d'ure hun bequaem
docht ende elc een in slape was/ zoo ghin-
ghen sy stillijc wt hun logys/ ende klim-
mende over de muer vanden Hof / qua-
mense tot aende vensters daer Perion
t'anderē tijde met ghemac ghekout had-
de. Naulycx en quamen sy daer ofte sy en
hoorden de twee Ghesusters tzamen in
stillicheydt sprekende / dies Perion hem
verstoutte aende venster te krabben/ om
te kennen te gheven datse daer waren/
ende stracx quam Gricelerie te voor-
schijn/ der welcker Perion ende Lisuart
groote eerbiedinghe bewesen. Ende sy
omhelsdese beyde door de tralie/ zeggen-
de tot Perion met een goede gratie al
lacchende: dese onthalinghe die ic v be-
wijse/ is om de vriendtschap die ghy ons
ghedaen hebt/ met v ghebracht hebben-
de desen Ridder / v verzekerende dat u-
we weder komste my verdrietich ghe-
noech is gheweest. Me-vrouwe ant-
woorde hy: V verdriet en is zoo groot
niet gheweest als wel myn smerten: hier
om bidd' ic v ootmoedelijc my te gheloo-
ven / dat ic zoo langhe achter lande niet
en zoude ghedoolt hebben / zonder v be-
vel vanden Eenzamē Ridder te zoecken.
Laet dit propoost alsnu berusten / zeyde
d'Infante/ ic wil hem ghebeden hebben/
het leet dat myn Suster hem aenghedaē
heeft te willen vergheten / hoe wel zulcx
haer schult niet alleen en is / dan te licht
ghelooviich is geweest/ daer van sy leedt
wesen heeft: ende sy bidt v (sprekende tot
Lisuart) haer dat te verghevẽ/ eñ haer
daer over niet te straffen / zoo ghy zulcx
doet/ zal sy hier by v komen/ ende indien
niet/ zo ghelooft my datse nimmermeer
voor v en zal willen verschijnen. Me-
vrouwe /antwoorde hy / sy weet dat ic
haer Dienaer ende slave ben / ende ghe-

biedt over my heeft / zoodanich alst ha
belieft / ende my niet en behoeft om v
ghiffenisse te bidden / alzoo ic zelve ha
grootelijcx misdaen hebbe. Jc zal v z
ghen sprac Gricelerie/ ghelaet v dan a
oft ghy om verghiffenisse badet aen
ghene die ghy vergramt hebt / ende d
ghy de straffe van eens anders quaet
leden hebt: ic weet wat van de zake i
ende dat myn Suster tmeeste onghel
der Weerelt heeft / v hebbende by na
doot aenghejaecht/ doch ic bid v die a
pere vrucht te vergheten / die van zu-
ken zoeten wortel ghekomen is. A
Me-vrouwe/ zeyde hy/ om Godts wi
en spreect niet meer zulcke woorden /
ben oorzake van alles / ic hebbe tqua
begaen/ ic ben die haer vergramt hebb
dies bidd' ic v my met haer te verec
ghen. Na dat ic zie/ sprac Gricelerie/ g
zullet haest eens wesen. Nu vertoeft w
ic zal v haest bescheet brenghen. Do
vertroc sy wat eñ stracx daer na brac
sy met haer d'Infante Onolorie/ de w
ke om haer Lief te bat te behaghē / he
opt cierlijcste toe ghemaect hadde / n
met kleederen die zoodanighe groo
Vrouwen ghewoon zijn aen te hebb
alsse ter feesten oft banckette gaen/ ma
alleenlijc omhebbende een enckel Ca
mesijnen Mantelken om de groote h
te/ ende op thooft een fijn Lampers de
voor den windt die een weynich blaest
twelc haer zoo wel stondt / datse me
een Goddinne als een Creature sche
te wesen. Ende als sy by de venster wa
zoo riep Gricelerie Lisuart / ende zey
hem: ziet oft myn Suster weerdich
dat ghy haer alles vergheeft / ende ve
dient dat ghy haer goet voor qua
gunt. Lisuart viel terstont op syn knie
ende kuste vriendelijc haer handen: ma
sy (zonder een woort te spreken) tr
hem zoo stijf na haer toe / datse har
mondt aenden synen bracht / houden
de lippen zo dicht en zoo lange aen m
kand

anderen / datse beyde qualijc hunnen essem konden verhalen : doch Lisuart eghon eerst te sprehen zegghende: Me-rouwe / de weldaet ende vriendtschap ie ghy my bewijst is zoo danich/dat zoo lle de deughden van alle d'wtghelesen idders der Weerelt in my alleen warẽ/ oo en zoude ic my niet weerdich ghe-oech houden om te ghenieten de minste riendtschap van die ghy my zijt bewij-nde : hierom ghy voldoende dat in my ntbreect / zal v believen voor zeker en hewis te houden / dat ic niet gheboren n ben als om v te dienen ende te belie-en/sweerende by uwen persoone/dat ic opt gheen ghedachte en hebbe ghehadt an tghene v aenghedient is gheweest. Och / myn weertste Lief / antwoorde e / ic gheve v gheloove als die't metter aet bevonden hebbe : ende ic en kan nu iet bedencken waer myn zinnen ghe-weest hebben als ic v by den Schildt-necht dẽ brief zondt/die my ende v daer a zoo veel swaer lijden ende verdriet enghedaen heeft. Och hoe menichmael eb ic d'ure vervloect/ende myn vinghe-en ghebeten / ja my zelven quaet ghe-wenscht. Voor zeker was d'onghesta-ichept te groot / ende was alsdoen van my Meester/ my zo onbedachtelijc over-allende : maer het te laet berouwen olghde korts daer na / twelc my nu voort aen zal leeren voorzichtigher we-en : want ic hebbe zoo veel gheleden / at ic wel ghetuyghen kan datmen niet n sterft van te zeer lief te hebben: want iaddet alzoo gheweest / ic ware al over anghe verrot / hebbende een gantsch aer lanc ende meer qualijc drooghe oo-ghen ghehadt / noch myn hert qualijc eenen ooghenblic zonder zuchten oft ker-nen / beklaghende tquaet dat ic begaen iadde / het welcke ic v bidde niet te wil-en ghedencken. Dit zegghende / liepen haer de tranen over de wanghen / twelc Lisuart zoo beswaerde / dat hy meynde te sterven / nochtans scheppende eenen moet/sprac hy haer aen aldus: Me-vrouwe ghy doet my onghelijc/ende ic en kan niet bedencken om wat oorzake ghy v zelven quelt/daer ic by ben/ ende dat om een zake daer ghy(behoudens v gratie) gheen reden toe en hebt : want ic beken-ne gheerne dattet myn schult is/ meer-der vryichept ghebruyckende met Gra-dasilee alst wel betaemde. Dus laet ons hier van swijghen/indient v belieft/ende laet my toe dat ic mach kussen / tghene den lieflijcken wint (my jonstich zynde) my laet zien. Dit zeyde hy om dat den Mantel die de Princesse omhadde/ ghe-duerende hare klachtẽ/ wat op gewarpt was / daer onder niet aen hebbende als haer Hemde / zijnde zoo fijn ende dun / datmen daer door konde speurẽ de har-dichept ende rondichepdt harer borsten/ ende den sneeuwitten hals : het welcke Lisuart zoo dede blaken / dat hy zonder consent te vraghen synen rechten arm wtsiac / ende syn handt daer op leyde / de welcke sy eenichzins van haer weer-de/doch niet zoo styf / oft hy en brachter d'ander handt mede by. Hierentusschen raedtslaechden Perion ende Gricelerie om plaetse ende stondt te hebben om voortaen by een te moghen komen/ zon-der dat de tralien ofte iet anders hun in-den weghe zoude wesen: ende sy hadden alreede zulcken vryichepdt onder mal-kanderen/dat niet teghenstaende de tra-lien/sy malkanderen niet en weygherden te ghenaken den mondt / borsten / noch iet anders datter verborghen was. Ee-ne zake wasser indẽ weghe die hun meest verdroot/dat was d'aenkomste des kla-ren daechs / die dese vier Lievekens dwanc te scheyden / om niet verklict te werden/met belofte van alle nachten al-daer wederõ te keeren. Aldus oorlof aen malkanderẽ nemen/slotẽ sy de vensters/ ende de Ridders keerden na hun kamer zonder dat het yemant ghewaer werde.

 Hoe

Hoe Fristion met syn ghezelschap tot Trebisonde quam by den Keyser die open H[of] hiel, ende hoe Lisuart ende Onolorie dese avontuere ten eynde brachten.

Het zevenenvijftichste Capittel.

FRistion / Gouverneur van Sicilien / oorlof ghenomen hebbende aen den Koninc Amadis (zoo voren ghezeyt is) en hiel niet op van in alle Princen Hoven te reysen / verhopende ontzet by eenighe te bekomen voor de twee betooverde Personagien / zoo dat hy tot Trebisonde quam / even op zulcken dach / als hy te Fenuse quam by den Koninc Amadis / de Keyser ooc open Hof houdende: ende inde Zale komende / alwaer de Keyserinne met Me-vrouwē hare Dochters alsdoen teghenwoordich waren / naer groote eerbiedinghe / verhaelde hy hun d'oorzake syner grooter moeyten ende arbeydt / de Landen die hy door-reyst hadde / ende ten lesten presenteerde hy den Keyser de Rolle die hy inde handt hadde. Ende om dieswille (Heere) zeyde hy / dat my de Keyser van Constantinopolen / ghenoechzaem verzekert heeft (aenghezien de hoocheydt ende vermaertheydt uwes Hofs) dat i[c] alhier wel remedie zoude moghen vin[-] den voor Alpatracie ende Miraminte[,] zoo bid' ic u ootmoedelijc uwe Ridder[s] ende Me-vrouwen uwe Dochters oft andere Princessen te ghebieden dese a[-] vontuere te verzoecken. Ghewisselijc antwoordde de Keyser / ic ben verzeker[t] zoo sy te eyndighen is by vromicheyd[t] van eenighe Ridders / dat ghy alhie[r] vinden zult daer ghy na tracht. Ende hy badt de ghene die by hem waren / dat s[i] terstondt wilden beghinnen / zelfs beval hy zulcx ooc Onolorie ende Gricelerie. Het welcke vele na quamen / ende ghinghen hun wapenen / de Grave van A[-] lastre / ende Alarin / de Sone vanden Hertoghe van Ortilense die Bridelnie zo lief hadde als syn eyghen lichaem: dus beghon Alarin / ende trat met een groote couragie teghen den betooverden Ridder / maer ten duerde niet langhe / ofte hy en ontfingh zulcken slach / datmen zeker-

lijc

lijc meynde dat hy doot was / doch hy bequam zoo haest alsmen hem van daer nam. Doen verscheen de Grave van Alastre/ die zo stijf bleef staen/ dat hy syn Rapier wt de schee niet en konde trecke. Oock en maecte den betooverde Ridder gantsch gheen werc van hem/ maer verachte hem. Het welcke Fristion ziende/ zeyde hy hem overluydt: Heer Grave / laetter andere in v plaetse komen / die meerder liefde draghen als ghy doet. Alpatracie die bemerct wel de kleyne liefde / ende krancken lust die ghy hebt om de Joncvrouwen te dienen. Den Boghe der ghetrouwe Minnaers / zoude noch gantsch ende gheheel zijn / zoo anders gheenen als ghy en zijt/ dien niet verkreghen en hadde: hierom leert eerst minnen/ ende dan meught ghy dusdanighen avontueren moghen beproeven. Van dit zeggen en konde de Keyser noch d'andere hun niet onthoude van lacche. Daer na compareerdender wel dertich/ die niet veel wt en rechteden / daer over Hof zich wat ontzettede/ te meer / om datter van doen aen niemandt en was / ofte hy en werdt wten neuse bloepende. Nu zoo hadde de Keyser door Alquife wel verstaen/ hoe dat Perion en Lisuart waren ghevare/ hierom en dorst hy hun daerom niet quelle. Het welcke Fristion ghewaer werdende / ende dat hy synen tijt verloos / zoo veel de Ridders aenghinc / zoo riep hy de Joncvrouwen. Terstont vertoondender zich eenighe / die hen lieten voorstaen der Kroone van Miraminie weerdich te wesen: maer sy lieter vijf oft zes zoo zoetkens va haer/ datse d'aerde bezochten. D'andere/ stercker liefde draghende/ werden wat beter onthaelt / voor al Bridelnie/ de welcke / volghende de maniere van doen/ knielde voor Miraminie/ haer afeyschende 'tjuweel datse opt hooft hadde / het welcke sy haer by teeckenen weygherde/ en haer by der handt nemende/ hief sy haer zoetelijc op. Doen quamen beyde de Princessen Onolorie ende Gricelerie / tot de welcke Fristion zeyde / hun ziende zoo wtermaten schoon: Op myn trouwe/ Me-vrouwe, indien v lieden de Kroone niet toe en komt / oft die niet en verkrijght / zoo keere ic wederom na Sicilien/ zonder my zelven meer moeyte aen te doen: want ic zie v lieden voor zoodanighe aen/ dat zoo den gulden Appel/ die Paris Venus schone / te winnen ware ghe weest door schoonheyt / ende ghy lieden ten dien tijde op de Weerelt haddet gheweest / Venus en zoude tgheluc niet ghehadt hebben / maer yemandt van v beyden. Doen quam Gricelerie voor / ende bewijsende der betooverde Koninghinne groote eerbiedinghe / zeyde sy haer: Koninghinne / de schoonste die ic opt zach, belieft et v my de Kroone te gheven? Miraminie nam haer vriendelijc by der handt/ en haer neyghende/ kusten syse aen haren mondt / ende lietse alzoo blijven: waer van sy wat beschaemt zijnde / ghincse wederom zitten by de Joncvrouwen: ende Onolorie/ werpende Lisuart een ooghsken toe / quam in haer plaetse/ die haer liet voorstaen/ datter in de gantse Weerelt haers ghelijcke niet en was in trouwe liefde te draghen/ die sy (haer oock betrouwede op haer schoonheyt) betoonde ghelijcke eerbiedinghe / en vereyschte de Kroone/ die Miraminie van haer hooft nam / ende knielende ter aerden/ stelde sy die op't hooft van Onolorie: de welcke niet weynich verblijdt en was/ zoo't wel te dencke is: ende dese twee Vrouwe alzoo voor malkanderen op haer knien zittende / wilde Onolorie opstaen / maer twas haer onmoghelijc/ ende alle d'omstaenders en konden hun oock niet verroeren / wat macht sy daertoe deden/ waer over hen elc een verwonderde: ende noch meer/ als sy zaghen dat Alpatracie den Keyser by der hant nam / ende hem wter Zale leydde/ ofte hy wilde

oft niet : ende van ghelijcken de betoo-
verde Koninghinne / Onolorie / zonder
datter yemant hun konde bystaen/alzoo
sylieden op vijf voeten na/ niet by hun en
konden komen. Het welcke Lisuart /
Perion/ ende hun Medegezellen ziende /
wapenden sy hun metter haest / want de
Keyser ende de Princesse werden wech
gheleydt/ die vast om hulpe riepen. Het
welc het Volc zoo beweechde/dat elc een
syn beste dede/om zulcx te beletten/twelc
hun onmoghelyc was/alzoo syer niet by
en konde:ende sy quamen opt veldt / tot
by dē Zee-kant/ alwaer Fristions schip
lach. Lisuart met de syne verbolghden-
se/zoo zeer als dePeerden loopen moch-
ten / maer sy vielen alle ter aerden vijf
voeten van Alpatracie zijnde: de welcke
met tsweert inde handt/ bewees te willē
wederstaen alle ghewelt datmen zoude
moghen doen/om synen buyt t'ontnemē:
doch Lisuart dede zo vele/dat hy voorts
trat / ende komende by den betooverden
Ridder / sloech hy herwaerts en der-
waerts / als oft hy teghen een gantsch
heyr ghevochten hadde. Hem docht ooc
dattet landt vol Volcx was/die de Key-
ser eñ Onolorie wech leydden / die jam-
merlijcschreydde/ ende deerlijc om hulpe
riep. Maer Lisuart viel drij oft vier-
mael op syn aenzicht / ende voelde hem
zoo overvallen van Krijghsvolc/ dat hy
gantsch moede werdt/doch hy dede zulc-
ken ghewelt / dat hy ondancx hun allen/
by den betooverden Ridder quam / die
hem thooft boodt/ zoo dat hun ghevecht
felder was als tvoorgaende:gheduerein-
de het welcken Lisuart dicwils meynde
ter aerden te vallen / doch hy raecte Al-
patracie ten lesten op opperste van synen
Helm/wten welcken vlammen eñ Don-
derslaghē vloghē/ghemenght met eenen
stinckendē ende donckerē nevel / datmen
Lisuart / noch die by hem waren niet en
zach : nochtans desen nevel over zijnde/
zoo zachmen den Ridder zonder Helm/
ende de Koninghinne zonder Kroon[e]
die by twee groote Draken in eenen w[a-]
ghen/inde locht ghevoert werden. En[de]
Alpatracie riep Fristion toe met luyd[er]
stemme : Gouverneur/ keert weder [in]
myn Landt / zoo't v goetdunct / alwa[er]
ghy my vinden zult. Dese woorden gh[e-]
sproken hebbende / vloghen de Drak[en]
zoo hoogh inde locht / datmen hun ni[et]
meer en zach / blyvende de Keyser by[...]
Onolorie ghekroont met de Kroone [van]
Miraminie / ende den Helm van Di[a-]
mant / voor Lisuarts voeten. Doe[n]
wasser groote blyschap / ende de droe[f-]
heyt der Princen wech ghenomen / b[e-]
zonder vande Keyserinne/ Vrouwen e[n]
Joncvrouwē / de welckē ziende de heer[-]
lijcheyt ende kostelijcheydt der Kroone
ende des Helms/werden sy ghewaer d[e]
Caracters ende Letters daerom ghe[-]
maect/ inhieldē dese woorden : zoo wan[-]
neer de twee heerlijcke Sweerden b[y]
een zullē wesen/ende de Caracters daer[-]
om staende/verstaen zullen werden/zo[o]
zult ghy Ridder weten dat de vermaert[-]
heyt uwes naems zal verdwijnen. E[n]
om de Kroone en stondt maer desen re[-]
ghel : Alsdan zal de verloren vreugh[t]
wederom verkreghen zijn. Nu hoe we[l]
men dese schriften ghenoech konde lesen,
zoo was den zin daer van zoo duyster/
dat hoemender meer op lettede/hoemen
minder verstandts daer wt rapen kon[-]
de : dus liet de Keyser Fristion roepen /
ende vraeghde hem wat hem daer van
dochte. Heere/antwoordde hy/ic bidde [v]
my te ghelooven/ dat ic Alpatracie noch
Miraminie noyt en hebbe zien doē/zulcx
als sy in dit Hof ghedaen hebben: [t]wat
aengaet het schrift om den Helm ende
Kroone/het is my zoo onbekent als een
nieugheboren kindt. Nu zoo ist dat de
ghene die ic dus langhe bewaert hebbe/
na Secilien getrocken zijn/ghelijc elc een
heeft konnen zien ende hooren : hierom
zal't v believen my orlof te ghevē by hun

te

etrecken/ oft ten minsten dat ic in Italien de tydinghe mach brenghen tghene alhier in uwe teghenwoordicheydt gheschiedt is. Fristion/ zeyde de Keyser/ het is my lief dat dese avonture alzoo ghepasseert is: ende aenghezien ghy van zinne zijt te vertrecken/ de Heere wil u gheleyden. Doch aleer hy vertroc/ werden hem vele schoone presenten geschoncke͞/ ende vertroc na Secilien/ met veel minder gheselschap als hy kome͞ was. Maer aleer wy voortvare͞/ zoo moeten wy verhalen/ waerom dat Lisuart zoo wel in't Hof vanden Koninc Amadis dese avonture niet en eyndichde/ als in Trebisonde. Ic hebbe voor desen vhaelt de kracht vande͞ Kapiere die hy droech/ de welcke/ onder andere/ dese kracht hadde dat alle betooverde dinghe͞ die sy raecte/ terstont ontdecte/ twelc men by ervarentheyt bevondt/ doen hy teghen Alquif vocht/ alsdoen ghenaemt den Groene͞ Ridder: wa͞t zoo haest als hy hem aen thooft raecte/ zoo was de Tooverije te niet/ het welcke Alpatracie ooc zoude ghebeurt hebben/ zoo hy hem inde Stadt van Fenuse hadde konnen raken/ maer hy ontweec syne slagen/ alzoo voren verhaelt is. Zoo zou de hier wt volghen/ dat hy alleenlijc wtkracht vande Kapiere dese avonture gheeyndicht hadde/ na de meynighe van vele/ twelc niet en is/ maer door syn groote vromicheydt ende ridderlijk herte/ de welcke Medea voorzien hebbende/ hadde door hare konste dat alzoo gheordineert/ datse noch tot Fenuse noch elders/ dese tooverije gheen eynde en konde hebben als tot Trebisonde/ om te breden te stellen/ zoo wel den besten Ridder als de schoonste Joncvrouwe der Weerelt: om welcker oorzake Alpatracie e͞n Miramine den Keyser e͞n Onolorie wechvoerden/ om Lisuart ten strijde te bewegen: het welcke hy anderzins niet gedaen en zoude hebben/ deur de weygheringhe va͞ Alpatracie in groot Bretagnien.

Hoe daer een Bode quam by den Keyser van Trebisonde hem zegghende dat den Koninc der Wildernisse met syn twee Broeders in syn Landt komen waren, om te vechten teghen Lisuart, Perion ende Olorius, volghende de besloten conditien in't Hof vanden Koninc Amadis.

Het achtenvijftichste Capittel.

Fristion en was naulijcx wt de Zale ghetreden/ oft daer en quam eenen Ridder in/ die den Keyser ghegroet hebbende/ zoo luyde sprac dattet elc een konde hooren/ zegghende: Heer Keyser/ de Koninc der Wildernisse/ met syn twee Broeders zijn hier te lande ghekomen/ om te bevechten dry Ridders van des Koninx Amadis Hof/ volghende het accoort in groot Bretagnien beslote͞. Ende ghemerct den strijt in uwe teghenwoordicheyt moet gheschieden/ ende sy verstaen hebben dat de ghene diet aengaet/ alhier in u Hof zijn/ zoo verzoecken sy by ghelepde om alhier te moghen komen/ ende om te volbrenghen het aengenomen feyt thunder eere ende glorie/ zoo sy verhopen. Ridder/ antwoordde de Keyser/ ic ben voor desen van dese batalie al ghewaerschout/ dus zeght den Koninc u Meester/ ende die u tot my ghezonden hebben/ dat ic hun de verzekertheydt/ die sy verzoecken/ toesta/ ende dat hun gheen leet en zal gheschieden/ van yemandt in myn Keyserrijc/ ten ware vande dry/ daer sy mede te doen zullen hebben. De Bode bedancte hem ootmoedelijc/ ende keerde terstont wederom den wech die hy komen was/ laten-

de Onolorse eñ Gricelerie wel bedroeft/ om tperijckel dat hun alderliefste aen te gaen hadden / ende aende welcke hun leven hinc. Des anderen daeghs/de Keyser verstaen hebbende dat dese Princen aen landt waren/ende te Hove quamen/ zoo zondt hy hun teghen de Koninc van Breigne/ met de Hertogē van Orrilense ende van Alafonte / die hun niet wijdt vande Stadt ontmoetteden / maer hun ziende zoo groot ende rou/ beghonden sy van doen aen te twijffelē aende Victorie van Perion ende syn Medeghezellen/ meer als te voren. Ende om de waerheyt te zegghen / de straffe ende wreede contenantie des Konincx der Wildernisse scheen meer als Menschelijc te wesen: nochtans alzoomen hem voor den Keyser brachte / met syn twee Broeders ende twintich Ridders di hun volghden/ zoo gaf hy hem de handt / ende werden eerlijc ontfanghē/zelfs ooc van Lisuart/ dien hy door eenighe bedenckinghe wert kennende / ende ziende de goede onthalinghe diemen hem bewees/ zoo en konde hy niet nalaten hem aen te spreken / segghende: Heer Ridder / hoe wel ghy beyde myne Ooms hebt omghebracht/ myn Kasteel der Rootse ontnomen/ ende daer na in myn Landt ghelaten / eenen die door syn invallen ende Rooverijen myne Onderdanen groote schade ghedaen heeft / zoo en kan ic nochtans niet nalatē u aen te sprekē/ hoe wel ic gantsch anders bedacht was / voorghenomen hebbende gheen andere beleeftheydt t'uwaerts te ghebruycken/als u hooft aen de punct myner Lancie te steken / ende tzelve alzoo in myn Landt te voeren. Heer Koninc / antwoordde Lisuart: indien uwe daet met uwe woorden overeen komen/ zoo zal myn hooft ghenoech te lijden hebben. Maer ic hope alleer tspel ten eynde zal wesen / dattet u wel wedervaren mocht / daer ghy my mede dreyght. Grafante / den oudtsten der Broeders van Sulpicie, liet hem voorstaen dat hy den Koninc wat te na sprac/ dies hy twoort aennam / ende zeyde tot Lisuart: Ridder ic gheloove dat om den amoureusen te spelen met de Joffrouwen ende die vriendelijc te wesen / ghy den Koninc overtreffen zoudt: men zal wel ghewaer werdē het leedt wesen dat ghy hebben zult, van zoo onbeschaemdelijc teghen syne Majesteyt ghesproken te hebben.

ebben. Ic zal v zegghen / antwoorde Liſuart : men zalt zien als wy int werc ijn/ dat hy my niet en ſpare : hierentuſ-ſchen is myn ghevoelen dat v het zeg-ghen zal zijn / ende 't doen aen myner ſij-e/ aleer wy ſcheyden. Ic en weet niet/ wattet weſen zal/ſprac Grafante : maer ndien de twee die v verzelſchappē moe-en / zoo teer van hun Ioffrou Moeder hedaen zijn/als ghy/ zoo doet hun ghe-encken datſe elc eenē witten hooft doec net hun brenghen/ om tſweet af te vee-hen alſſe int volle Harnas zullen weſen an banghicheyt. Die my verzelſchap-en zullen/ zeyde Liſuart/zijn deſe twee/ ie voor deſen/ opgheblaſender als ghy ijt/ hebben doen ſwichten ende t'onder-hebracht. Wel hoe ? zeyde Boſtroſe/ en derden Broeder des Koninex / ko-nen wy dus verre/ ende hebben wy zoo eel waters ende Zeeen overzeylt/ om eghen Vrouwen te vechten? By Godt/ oo veel my aengaet/ ic en begeere maer enen ſpinroc/om den mynen te kaſtijen. Hy heefter nochtans meer andere thooft hebroken / ende zoo zal hy noch/ indien em Godt ſpaert. Ghy noemt ons Vrouwen / om dat wy vriendelijc van helaet zijn/maer ghy zult ons kloec vā erten vinden / ende d'armen ende han-den ſterc ghenoech om v een ander ghe-voelen van ons te doen hebben:ēn midts nien de Koninc my gedreycht heeft / laet y ende ic malkanderen verzoecken / ēn eſen Ridder / wijſende op Perion / zal eghen Grafaute weſen : ende ghy Bo-troſe zult Olorius teghen hebben / die heen Kat en is om zonder handtſchoen e vanghen / noch om met eenē Spinroc e verjagen/ghelijc ghy v beroemt:maer ot teecken van danchaerheydt vanden aet die ghy gheeft van hooft doecken nede te brenghen / zoo rade ic v niets te ergeten/noch t'huys te laten:want alle uwe krachtē/dreygemēten/ noch hooch-moedich roemen en zal v lieden vander doot niet bevrijden. De Keyſer bemercte wel / dat de gramſchap zoo wel in d'een als in d'ander d'overhandt nam / dies hy vriendelijc begheerde datmen zooda-nighe woorden zoude laten beruſten tot den daghe des ſtryts/ ende beval datmē deſe Princen zoude brenghen int logijs voor hun bereydt. Gheduerende deſe propooſten waren Onolorie ende Gri-celerie in hare kamers vertrocken/jam-merlijc ſchreyende over het aenſtaende perijckel van Perion ende Liſuart: wāt ſy hadden den Koninc der Wilderniſſe met ſyn twee Broeders ghezien / die na hun duncken meer Duvels als Men-ſchen gheleken/hebbende een wreet ende ſchrielijc ghezichte/zijnde grof ende groot van leden/ ſwert / vervaerlijc ende met hayr bedect. Ende zittende beyde alzoo miſtrooſtich / quam Alquiſe by hen om hen te vertrooſten / ende ſprekende eerſt tot Onolorie/ zeyde ſy haer : hoe ? Me-vrouwe/ waer is de ſtandt-vaſticheydt/ die v behoorde moet ende couragie te ge-ven ? Acht ghy Sulpicie vromer oft kloecker als de Koninc van't Eylandt der Reuſen/ die uwē Ridder zoo vrome-lijc overwon? hebt ghy vergeten d'over-winninghe des ſchricklijcken Serpents / van twelcke thooft noch op dees ure al-hier voor t'Paleys hanght? Heeft hy niet op't Kaſteel der Rootſe / daer de Koninc Amadis v Groot-vader ghevanghen was/de twee Reuſen omghebracht? Ēn meer andere door ſyn ſweert doen vallē zoo wel int Ooſten als in't Weſten on-der den naem vanden Eenzamē Ridder? Wat heeft hy noch onlancx in Spagnien bedreven voor de Stadt van Cordoua? hielden ſy hem aldaer niet voor dē beſten Ridder der Weerelt ? Twelc hy ooc wel beveſticht heeft int verkrijghen des Di-amanten Helm / hoe wel hy alree de dien naem onder de vrome hadde/doen hy int beghintſel ſyns Ridderſchaps het Ra-pier wt des Leeuwen lijf troc. Niet/

niet/ hy eñ Perion zijn zoo veel perijckelē ghepasseert / hebben zoo veel vreemde avontueren ten eynde ghebracht / ende vele swaerder ghevechten ghehadt / dat icker myn hooft wel wil onder te pande zetten datse dese oock met eeren zullē ontkomen / ja al en waerder maer een van hun beyden alleen om die alle dry te bevechten. Alquife wist hun zoo wel te bekouten / datse gantsch gherust werden. Hierentusschen dede de Keyser / om den Koninc der Wildernisse ende d'andere Ridders te meerder eere aen te doen/ een nieu veldt af sluyten met dicke palen eñ boomen / ende te zulcker plaetse daerse van vele konden ghezien werden. Ende deur dien de Campioenen tzamen be-stemt hadden des anderen daechs te ba-de te komen/ zoo liet de Koninc der W-dernisse den Keyser bidden/ hem te gu-nen dat Radiare de Soudaen van L-quien een vande Juges mocht wesen twelc hy hem bewillichde/ zelfs niet to-stemminghe van Lisuart ende d'ander ende om hem te verzelschappen / Da-darie/ de Koninc van Breigne. Dit gh-daen zijnde / ghinghen de dry Christ-Ridders inde Capelle / alwaer sy wa-ten ende Godt baden ende aenriepen hun bereydende tot sterven/ zoo't de P-re alzoo voorzien hadde.

Hoe Lisuart, Perion ende Olorius ter bane quamen, ende vanden strijdt die sy hadde-teghen den Koninc der Wildernisse, Grafante ende Bostrofe.

Het neghenenvijftichste Capittel.

Den nacht ghepasseert zijnde/ zoo werter Godt aengheroepen / smorghens zoo haest dē dach aenquam/ alwaer de dry Ridders tegenwoordich waren/ die hun daer na ghinghen wapenen/ ende werden by vele Heeren ende Princen gheleydt ter plaetse daer den strijdt gheschieden zoude. De Keyser droech Lisuarts Helm / ende de Koninc van Breigne syn Lancie stijf ende dic zijnde de Hertoghe van Ortilense / droech de-Helm van Perion van Gaule / ende d-Prince van Alafonte syn glavie: de Grave van Alastre droech Olorius Helm, ende de Grave van Alarin syn Lancie. Ende alzoo toegherust / reden sy langh-d'eene syde int perc / ende de Koninc de-Wildernisse met syn Broeders door d'ander Poorte: de welcke ghewapent w-

swerte

werke wapenen / met de Helmen op't
hooft/ haddē elc een Lancie vande welc-
ke het yser een vadem lanc was. Op een
tellagie niet wyt van daer/ was de Key-
er ende de Keyserinne / met Onolorie /
Gricelerie / Ciriaxe / ende vele andere
Vrouwen ende Joffrouwen. Doen stel-
den Radiare ende Darbarie als Rech-
ters partye teghen partye/ eñ de Trom-
petten ende Claroenen sloeghen/ ende de
Herauten riepen tot dry reysen dat de
Campioenen hun beste doen zouden.
Doch met advys des Soudaens van
Liquie/ werter geordineert/ datter maer
en paer tseffens en zoude loopen/ om te
beter te moghen ordeelen wie best syn
devoir doen zoude / ende die den Zadel
ontviel/ zoude daer na afzitten/ om alsdan
metten sweerde te eyndighen. Dus
liepen Olorius ende Bostrofe eerst te-
ghen malkanderen / ende dat in zulcker
voeghen / datse door staken Schilden /
Harnas ende Pantzier/ quetsende mal-
kanderen diep ghenoech int vleesch/ ende
int by een komen stieten sy zoo ghewel-
dichlyc d'een teghē d'ander/ dat Olorius
Peerdt d'een schouder verstuycte / ende
Bostrofe voor by rydende / schudde syn
handtschoen. Olorius was haest we-
derom op de been/ maer om dat Perion
van Gaule eñ Grafante alreede teghen
malkanderen liepen/ zoo trat hy wat aen
d'een syde / ende Grafante hielt zoo lee-
ghe / dat hy Perions Peerdt inde borst
stac / dat het doot ter aerden viel / maer
Perion trefte hem zoo wel / dat hy hem
een groote wonde gaf/ ende eenen stegel-
reep verloor/ eñ int voor by rydē strunc-
kelde syn Peerdt over dat van Perion/
zoo dattmen meynde datse beyde dē hals
ghebroken hadden. Doen quamen Li-
suart ende Sulpitius voorts / die met
zulcker kracht teghen malkanderē qua-
men / dat Sulpitius Lisuarts Schildt
door stac wel een vadem lanc / zonder
hem anders eenich leet te doen: maer
Lisuart trefte hem beter: want hy door
stac hem Schilde ende Harnas / eñ zon-
der een yseren plate/ die hy onder 't Har-
nas droech / hy hadder zonder twyffel
doot ghebleven: ende evenwel viel hy zoo
zoetkens vanden Peerde / dat hy twee
oft drymael op d'aerde omwentelde.
Die doen Onolorie int aenzicht ghezien
hadde / men zoude wel hebben konnen
speuren hoe aenghenaem haer dien steec
was / te meer als sy de Soudaen van
Liquie hoorde zegghē teghen de Koninc
van Breigne/ dat hy noyt gezien en had-
de Lancie zoo wel ghebrуycken. Nu zoo
waren Lisuart ende Bostrofe te Peerde
ghebleven ghelyc ghy verstaen hebt: maer
om na te komen datter besproken was /
zoo schreden sy terstont van hun Peerdē/
ende doen beghonnē sy onder hun zessen/
(elc hem stellende teghen dien hy ghelo-
pen hadde) eenen fellen ende wreeden
stryt. Ende hoe wel vele dochten dattet
een ongheleycke partuere was/ zoo toon-
den hun Lisuart ende de syne watse in't
lyf hadden / ende dat niet zulcken moet
ende couragie / datse int minste hun niet
eens en onstelden / maer toonden hun zoo
vroom ende vaillant / dat het veldt van
couleur veranderde / door tbloedt van
hunne vyanden met thare ghemenght.
Onolorie eñ Gricelerie dat ziende/ beef-
den sy als een loof / twelc door een zoet
windeken beweeght wordt / biddende
Godt om de behoudenisse vā hunne Be-
minde. Tghevecht duerde zoo lange/ dat
Bostrofe eñ Olorius gedwongē waren
op de gevesten van hun Rapierē wat te
rusten/ om hunnē aessem te herscheppē/
zelfs ooc Perion ende Grafante / maer
niet de Koninc der Wildernisse/ noch Li-
suart: want hoe dese langher vochten /
hoe sy hun moediger ende couragieuser
toonden. Waer van de Koninc verstoort
zynde / viel hy hem aen/ ende hem om-
vattende dede hy syn beste om hem met
kracht ter aerdē te werpen; maer twas

wel beſprongHen / wel gheweert : want
Liſuart was ſterc van lyve/ende vroom
van ledē. Hierentuſſchē haddent Perion
met ſyn tegenpartye/ ende Olorius met
Boſtroſe wederom hervat / de welcke
hem zeer ghewont voelende vandē ſteec
der Lancie die Olorius hem ghegheven
hadde / verloor allenſkens ſyn kracht /
hoewel hy nochtans met een groots her
te wel liet blijcken den yver die hy hadde
om de Victorie te behalen : ende Perion
noch meer: wāt ſyn Liefſte gaf hem zulc-
ken vriendelijcken ghezicht / dat hy ſyn
krachten de helft voelde vermeerderen /
ende gheen moehept meer en ghevoelde.
Doen waſt ontrent middach oft wat
daer over / ende de Sonne ſcheen zoo
heet/ dat die ſtil zaten eñ weynighe klee-
ders aenhadden / by na van hitte ver-
brandden: zoo dat het bloedt dat wt Sul-
pitius lichaem overvloedich liep/ op ſyn
ſwert Harnas ſtolde / zoo dat het by na
heel root ſcheen te weſen / als ooc van
Liſuart/ datſe beyde ghedwonghen wa-
ren het worſtelen te verlaten/ ende nam
Sulpitius ſyn ſweert met beyde handē /
meynende ſynen Vyant thooft daer me-
de te klieven: maer hy hiel ſynen Schildt
daer voor / ende viel den ſlach op den
Diamanten Helm/met zulcker kracht /
dat het Rapiere in dry ſtucken vlooch /
behoudende in ſyn handt alleenlijc den
hecht/nochtans zoo zoude Liſuart met-
ten neus ter aerden gevallen hebbē / zoo
hy de knie niet te bate ghehadt en had-
de. Doch hy ſtondt raſſchelijc op/ eñ viel
den Koninc aen boordt die nu zonder ge-
weer was/ tot hem zegghende zoo luyde
dattet elc een konde hooren: Koninc, be-
kent nu het onderſcheydt datter is tuſ-
ſchen wel doen ende qualijc ſpreken: geeft
v op ofte v naect de doot. Och hoe blijde
was Onolorie alſdoen/ twelc niet lange
en duerde: want alzoo Liſuart den Ko-
ninc het hooft meynde te klieven / zoo
keerde hem tſweert inde handt / eñ dat

zoo ongheluckelijc / dattet hem wt z[...]
handt vloogh / ende de Koninc dat m[...]
ter haeſt vattede / ondancx des ghen[...]
die hem ghedreycht hadde : teghen d[...]
welcken hy riep : Liſuart / Liſuart /[...]
zal ic myner Ooms doot wreken/ende [...]
hooft op't Kaſteel der Rootſe mede n[...]
men / om dat van uwen Sarquiles w[...]
derom t'ontfanghen. Onolorie / me[...]
doot als levende/meynde vande ſtellag[...]
te vallen / maer haer Suſter wederhi[...]
haer / haer biddende gheen oorzake t[...]
weſen van haers Ridders doot : wan[...]
zeyde ſy/indien hy v in zulcken ſtaet ziet
ſyn leven zal hem verdrieten : dus ver[...]
toont v hem/ dat hy moet ende couragi[...]
krijghe. Kan de Fortuyne hem weder[...]
om niet zoo veel voordeels gheven / al[...]
ſy hem benomen heeft ? Ende alzoo ſy[...]
zeyde/ zoo ghebeurdet/ de kanſſe weder[...]
om keerende / alzoo ghy verſtaen zult
Liſuart hem vindende half in't net / e[...]
gaf daerom den moet int minſte niet ve[...]
loren/ maer hy nam voren in deſen noo[...]
zulcken zake te weghe te brenghen/ dat
men hem tē minſtē daer over lof eñ eere
van gheven zoude/ zelfs de ghene/ die hy
voor hem zach / ende liever hadde als
hem zelven. Met dit voornemen/ eñ met
gheneychden hoofde/ half furieus/ ſloech
hy trapier van ſynen Vyandt af metter
ſlincker hant/ ende meynde hem by der
kraghe te vatten / twelc hem failleerde /
doch hy hadde dit gheluc/ dat alzoo Sul-
pitius een trede achterwaerts trat/ mey-
nende hem met alle ſyn macht te treffen /
Liſuart hem zo na onder quam/ dat tra-
pier over hem quam / eñ den ellenboghe
op tſchouder harnas/ twelc dē Koninc zo
wee dede/ dat hē de hāt opēde/ eñ ſweert
daer henē vlooch / twelc Liſuart niet en
verzuymde metter haeſt te lichtē. Ziet hoe
de Fortuyne met hun ſpeelde/ hun beyde
verzekerende/ den eenen vander doot/ eñ
den anderen vande Victorie. Het welcke
Liſuart ſynen Vyandt te verſtaen ghaf/
tot

t hem zegghende : o Koninc nu zoo zal erlies ws hoofts het mync behouden in opt Kasteel der Rootse ghebracht te erden. Dit zegghende gaf hy hem zulc-n slach / dat hy hem van alle zieeten jenas. Och wat een blyschap schiep doen Onolorie/ die hy na haren gheest egheven hadde van benautheyt / ver-adert sy alzo, datse onsen Heere inwen-chlijc wt grondt hares herten loofde de dancte/ zoo zeer alsi haer moghelijc as. Ende als Olorius zach dat de oninc vast syne geest ghaf / hoe wel hy enoech te doen hadde met die hy vorë adde / zoo en konde hy hem nochtans et onthouden / ofte hy en zeyde hem al tchende : wel Bosirose/ heeft v Broe-r niet wel een Jonckvrouwe ghevondë/ e hem zoo zoetkens onthaelt heeft/ ge-t ghy zien meught & Bosirose boven aten verwondert over syns Broeders ot/ verloos syn couragie / ende werdt ns levens moede / zoo dat hy naulijcx slaghen syns Vyandts af keerde/ zoo ttet niet langhe aen en liep/ ofte hy en l ter aerden / ende ghaf synen gheest. ft Grafante (beminde Leser) alsdoen t perplex en werdt / laet ick elc een be-ncken : want alzoo Perion oorzake dde om hem te spoedighë/ zoo wel om teghenwoordicheydt syns Liefs/ als n de Victorie syner Medeghezellen / verdroot daer en teghen Grafante leven te meer / ende ziende syn doot oor ooghen/ wenschte hy wel nopt ghe-ren te wesen : derhalven onachtzaem er hem zelven / en dede niet meer als jcken : ende deysende viel hy achter er / ende int vallen vatte hem Perion der kraghe/ ende stiet hem tsweert in-keie : waer over Gricelerse met alle Omstaenders gantsch verblijt waren. oen beghonnen de Trompetten ende laroenen te blasen / ende de Rechters den de victorieuse Ridders Peerden enghen/ die sy met triomfe in hun Lo-gys brachten/ alwaer Meester Helisabet hun waer nam / verzekerende den Key-ser (na dat hyse bezocht hadde) hun haest op de been te helpen. Hierentusschen namen de lieden van Sulpitie de doode lichamë / ende met grooter triumfe ende ceremonien balsemden sy die/ ende ghin-ghen tzeyl na hun Landt / alwaer sy hunne begraefnisse volbrachten. Doen zondt de Keyser ten eerstë een Edelman aen Amadis / hem ontbiedende d'wt-komste des ghevechts / op dat hy inna-me het Eylandt der Wildernisse / vol-ghende het accoort te voren ghemaect. Hierom zondt Amadis Argamont der-waerts tot syn Stadt-houder / ende liet Sarquiles wederom komen / dien hy met andere Officien bedacht.

Hoe dat de dry Ridders ghenesen zijnde, Lisuart ende Perion hun beminde ghin-ghen spreken aende Venster des Hoofs, ende watter van quam.

Het zestichste Capittel.

EEn gantsche Maent bewaer-dë de dry Ridders hunne ka-mer aleer hunne wonden ge-heelt warë/ hebbende Alquife veeltijdts by hun/ die hun de secreten van Onolorie ende Gricelerie over bracht: want sy en spraken met hun niet als inde teghenwoordicheydt der Keyserinne. Maer den tijt ghekomen zijnde / datse ghenesen waren / ende hun stere ghenoech voelden om te volbren-ghen watter te voren zoude komen / zoo spraken sy op eenen avondt na den dans met hunne Beminde / den volghenden nacht by een te komen inden Hof / ende aende tralien Venster/ alzoo sy pleghen. Twelc sy ooc deden/ want d'ure gheko-men zijnde dat elc een in synen eersten slaep lach / zoo ghinghen sy alleen wten huyse/ ende klimmende over de mueren/

quamen ſy ter plaetſe daerſe wilden we-
ſen/alwaer de Joncvrouwen hun alree-
de verwachteden / die hun met meerder
vrÿicheyt ontfinghen / alſſe tot noch toe
ghedaen hadden/daer over zoo veel kuſ-
kens eñ ander vriendelÿchedē volghden/
als de tralien toelieten. In deſe bran-
dende hitte / Liſuart ontſteken zÿnde eñ
trachtende om te volbrenghen daer zoo-
danige na haken/ſprac hy tot ſyn Alder-
liefſte: Me-vrouwe d'over grooteſchoō-
heydt daer de natuere v mede begaeft
heeft/ kan v wel verzekeren vande liefde
die ic uwen perſoone ben toedraghende/
want ghelyc uwe volmaectheden alle
Schoone te bovē gaet / zoo ghelooft ooc
ghewiſſelÿc dat ic altÿdt alle andere in
troulÿc te beminnen ende te dienen / de
voornaemſte zal weſen / zoo langhe als
myn lichaem deſe arme leden ghezondt
behouden. Ende dit wil ic v noch meer
zegghen/ dat indien men na de doot lief-
de draeght/ghelÿcmen op deſe Weerelt
doet, dat ic v eeuwichlÿcken zal lief heb-
ben/ dienen ende eeren: daer wt ghy wel
kondt beſluyten dat ic meer uws ben/als
iets dat in uwer macht is: ende dat zulcx
de waerheyt is/ ic ſweere v op myn ziele/
dattet my aenghenamer zoude weſen/

zoo het v beliefde my iets te ghebied
met het welcke volbrengende ic v mo
te behaghen / meer als oft ic tghebi
hadde over de gantſche Weerelt / eñ
die onderdanich ware. Hierom bid' i
ootmoedelÿc Me-vrouwe/my niet qu
lÿc af te nemen/zoo ic nu (de ghelegher
heyt hebbende) de ſtoutichept neme v
v te verklarē tghene myn herte tot no
toe heeft ſecreet ghehoudē/ ja zelve d'a
dere leden niet ontdect : maer de Lief
die zoo wel over de Goden als over
Menſchen heerſchappÿe heeft/ doet n
miſſchien mis bruycken de vrÿicheydt
uwe hoocheydt my heeft bewesen/ aen
welcke myne ruſte/ gheluc ende zaliche
is hanghende: ende ghelÿc uwē ootm
dighen Dienaer / zoo bid' ic v myn w
verkoren behoudeniſſe ende eenighe h
pe/dat uwe goetgunſticheyt te mywaer
zoo groot zÿ / dat ic my mach roem
dat ghelÿck ick door uwe over groo
ſchoonheyt op v verlieft ben ghewordē
ic ooc door de zelve te lÿve mach blÿve
het welcke haeſt zal verdwÿnen / en
allenxkens zal vergaen / indien v med
lÿdende herte mynders niet en ontferm
ende myn lÿden ende ghebeden aen
neemt. Zegghende deſe woorden, lie pe

em de tranen over d'ooghen: waer van
noloric/niet wetende wat syn mesprin-
ge was/ grootelijcx verwondert was/
de dit jammer ende lijden aen hem niet
gher konnende verdraghen/ sprac sy
t hem: wel myn Alderliefste/ wat heb
ghedaen/ dat v veroorzaect zoo te kla-
ghen? Niet anders/ Me-vrouwe/ ant-
woordde hy/ dā dat ghi my meer genade
et/ als ic opt verdient hebbe/ ende zulcx
l noch meerder wesen/ indient v belieft
y den gheluckichsten te maken/ diemen
e Weerelt zoude moghen vinden. Wel
e? antwoordde de Princesse/ zijt verze-
ert dat ic v niets weygeren en zal van
hene ghy aen my verzoect/ indien't in
ynder macht is/ doch behoudens myn
re/ ghelijc't de reden vereyscht. Me-
ouwe/ antwoordde hy/ uwe eere is my
o lief ende weert/ als myn eyghen le-
n: tghene dat ic ootmoedelijc aen v
rzoecke/ dat is de liefde ende vriendt-
hap tusschen ons beyden zijnde/ te wil-
n bevestighē/ my aennemende neffens
lief/ voor een ghetrouwe Man. V is
kent van wat huyse ic ben/ ende wat ic
ermach/ het welcke gheschiedende/ zult
y my verobligeren v meer ende meer
bemmmen/ te eeren ende te dienen. Tis
el/ myn Alderliefste/ maer hoe ver-
ach ic zulcx zonder het believen des
eysers? Me-vrouwe/ antwoordde Li-
art/ uwen wille ende den mynen zal
henoech wesen: ende ic ghelooue/ indien
hy zulcx goet vindt/ dat Me-vrouwe
rïcelerie uwe Suster niet min en zal
oen met myn Oom Perion/ ghemerct
e liefde die sy tot malkanderen draghē.
Betrout my, zeyde sy: indien sy alzoo ge-
nt is/ ic zal't oot doē. Om Godts wil/
Me-vrouwe/ zeyde hy/ laet ons dat ter-
ont verstaen. Nu zoo beviel Lisuart
lsdoen het spreke zoo wel/ ende de Lief-
e gaf hem zulcken mildichheydt int spre-
en/ dat syn wtsprake beter was/ zoo on
oorziens/ als of hyer op ghestudeert
hadde: hierom Onolorie ende hy/ hun
voeghende by de twee andere/ die oo
vriendelijc met malkanderen spraken/
zeyde Lisuart tot Gricelerie. Me-vrou-
we/ het heeft v goet ghedocht my te trec-
ken wt de meeste ellende die opt slave
leedt/ wt de welcke ic noyt en zoude ver-
lost hebben geweest/ zonder de begheerte
ende tbevel by v aen mynen Oom ghe-
daen om my te gaen zoecken/ alzoo hy
my zomtijts zelve verhaelt heeft. Ende
dewijle ghy (tot nu toe) d'oorzake myner
behoudenisse zijt/ zoo bidd' ic v/ om dit
t'onderhouden/ te vreden te wesen/ dat
de liefde van ons vieren bevesticht wer-
de metten bandt des houlijcx tusschen v
ende myn Oom Perion/ ende van Me-
vrouwe Onolorie ende my/ verzekert
zijnde/ indien ghy't goet vindt/ dat syer
niet teghen en zal wesen/ maer hier toe
bereydt eñ wel te vreden zal wesen. Ge-
wisselijc Lisuart treftent ten rechten
daer't hun looch/ voorwendende de be-
quame Medecijne tot hunlieder ziecten/
de welcke zoo wel wrocht/ dat na zom-
mighe blauwe wtvluchtē/ bestemt wert
den nacht daer aen volghende/ een deure
door de welcke men inden Hof ghinc/ te
openen/ om alsdan te volbrengen tghene
daer den mondt ende therte in bewillich-
den. Ende deur dien den Haen den aen-
komenden morghen-stondt beghon te
kraeyen/ na menichfuldighe vriendelijc-
ke kuskens ende afscheydt neminghen/
zoo namen beyde de Ridders oorlof aen
hunne liefste Vriendinnen/ ende ghingen
te ruste/ tot tien uren/ datmen hun quam
zegghen dat de Keyser ter Kerckē was/
alwaer sy by hem ghinghen/ brenghende
voorts den dach om met kouten/ eten eñ
danssen/ tot dat elc een ghinc rusten.
Maer Lisuart ende Perion/ die de luys
in d'ooren hadden/ verwachtende d'ure
dier ghestelt was om het beloofde te vol-
brenghen/ schieden te middernacht wt
hun logijs/ ende quamen inden Hof/ al-

waer sy alreede waren / die sy zochten / gekomē door de deure van een vertrec-kamerken / daer sy den sleutel van hadden weten te bekomen hun verwachtende onder de dicke ghebladerde boomen int groene/luysterende na den zoetē zanc des Nachtegaels / die hem mildelijc liet hooren. Het weder was lieflijc ende lustich/ ende de mane wat overtrocken/ als oft sy de Ghelieven ghunstich wilde wesen om niet ghezien te werden. De twee Ridders quamen voet voor voet/ zonder gherucht te maken/ maer Gricelerie die een ooghe in't zeyl hadde / wert hun ghewaer. Ende alzoo sy voorby ghinghen / om na de tralien Venster te gaen/zoo stonden de Princessen op/ende vattense van achter / zegghende: Staet vast Ridders/ghy zijt onse Ghevangene. Perion ende Lisuart vielen op hun kniē/ hen de handen kussende. Maer sylieden veel stouter/ofte door liefde overwonnē/ hievense op / hun kussende eñ omhelsende. Perion vertroc met Gricelerie wat aen d'een sijde/latende Lisuart/die Onolorie omhelst hadde / zegghende: Mevrouwe / de vreucht die myn herte nu schept/is zodanich/dat myn herte (twelc gheheel uwe is) van grooter vreughde/ niet en kan begrijpen d'inwendighe blijschap die ic ontfanghe / door de vriendelijcke onthalinghe diet u belieft my te bewijsen met alzulcken vrymoedicheydt/ dat ic ghenootzaect ben u ootmoedelijc te bidden/my te willen verghevē myn verwaentheydt ende myne onwetentheydt t'ontschuldighen. Myn Lief/antwoordde sy/laet ons in dese groente nederzitten met ghemac/ ende aenghezien ic my zoo verre verloopen hebbe / my hier te laten vinden (ter plaetse daer door myn eere zoude moghen ghekrenct worden) my op u betrouwende / zoo bid' ic u dat dese myne vrymoedighe ende ontfermende ghemeynzaemheydt t'uwaerts / niet en strecke / om een verkeert ghevoelen van

my te hebbē/ min oft meer als oft ic
eene strenghicheyt u ghewey gheert h
de ende dat met redē/daer de Minn
meest na trachtē / ende door het niet
nieten groote miserie ende verdrie
den, Maer ter wijlen sy dese eerlijcke
schuldt voorwendede / zoo won Lis
allencxkens de plaetse/ zoo met vrien
lijcke kuskens aen haren mont/ als
de borstkens te tasten. Ende wille
voorts varē/zeyde sy: Och myn Lief
weest te vreden van zoo veel machte
ver my te hebben/ als ic zelve hebbe/
is myns persoons te zien ende te ghe
ken/ zonder u te vervoorderen my te
nemen tghene dat ghy noch andere
niet en zoudt konnen weder ghevē. M
vrouwe/antwoordde hy/u is bekent
lancduerighen tijdt die ic inde woelen
Zee der Liefde met grooter pijne en
lijden ghezwommen hebbe/ende nu i
de zoete haven / ende behouden aeng
komen ben /zoo bid' ic u my zulcx niet
willen beletten. Myn Lief/ zeyde O
lorie/behoordet u niet ghenoech te we
dat ic gheheel uwe ben/ ende met te g
nieten de vreucht daer alle eerbare
moureuse mede te vreden zijn: den go
herder scheert wel syn schapen/ maer
bevrytse voorts van alle perijckel zoo
best kan:doet ooc alzoo/ende handelt
zoetelijc ende na behooren. Maer ho
meer vriendelijcke excusen voortbrac
hoe Lisuart min daer na luysterde/m
tPeert der onkuysheydt den toom g
vende / plucte hy d'eerste bloems
Rooselaers / hoe wel niet zonder
moeyte: doch aleer sy van malkander
scheydden/ werdt het lant zoo bearbey
dat het ten lesten met bewillinghe v
hun beyde / vruchtbaer werdt. Hiere
tusschen beschicten Perion eñ Gricele
hunne zaken met ghemac/hoewel ic a
te datse zulcken bespreec niet ghemaect
hadden: doch zoo veel wasser van da
tspel ten eynde zijnde / malkanderen b

eedic

eedichdē/ eñ belofte deden tsanderdaechs aldaer ter zelve plaetse wederom te keeren / het welcke een weke lanc duerde / zonder van yemandt achterhaelt oft beklipt te werden / zelfs niet van Alquife / hoe wel sy hunnen secreten Raedt was / maer niet van dese zaken.

Hoe de Keyser ende Perion ter jacht zijnde, een Ioncvrouwe vonden zeer weenende, ende wat hun ghebeurde.

Het eenenzestichste Capittel.

DE Keyser / een vriendelijc Prince willende de drij Ridders vriendtschap bewijsen / niet langhe van hunne wonden genesen zijnde / reedt met hun ter jacht in een bosch niet verre vander Stadt/ende syn jaghers voren zeyndende / volghde hy sanderdaechs met de Ridders ende Hovelinghen tot int perc. Ende alzoo syn Hase-winden ende loophonden een groot Hert opgespeurt hadden / stonden de Keyser ende Perion aen d'een sijde / alwaer eenen Beyr quam / dien sy zoo snel vervolghden / datse hem doorstakē/ende terstont daerna hoorden sy na den Zee-kant toe/ een klaeghlijcke stemme. Doen reden sy derwaerts/ende sy en reden niet langhe / oft sy en zaghen een Ioncvrouwe jammerlijc beschreyende de doodt eenes Ridders die voor haer voeten doot lach/in volle Harnas / hebbende den dootsteke inde kele. De Keyser ende Perion medelijden hebbende met dese schoone Vrouwe/vraeghden haer waerom sy zoo bitterlijc schreydde/ biddende haer wat te willē stillen. Maer wat sy haer baden/ sy en hiel niet op van haer aenzicht met de naghelen op te halen / zoo datse zonder ophouden haer zelven quetste / ende niet als een bloedt en maecte Perion hier over verwondert/ schreet vandē Peerde/haer ernstelijc biddende hem aen te willen spreken / om haer te helpen/zoo't doenlijc waer. Doē zach sy hem deerlijcken aen/ ende swaerlijc zuchtende / antwoordde hem : Och Heer Ridder / zeyde sy / en vraeght my niet meer/ want therte dunct my berstē. Doen begon sy wederom zoo hertelijc te weenen/ ende zoo te snorckē/ dat Perion noch meer gheneghen was om te weten haer ongheluc. Och/ Heer Ridder/ antwoordde sy / laet my met vreden/ oft belooft my een zake/ ende ic zal u verhalen daer ghy zoo grooten verlanghē na hebt om te weten. Perion ghereedt om te beloven/zeyde ja daer toe. Aenghezien ghy zulcx doen wilt / zeyde sy/ zoo wapent u met de wapenē van desen dooden / twelc myn Vader is/ende volght my vier mijlen van hier in een Eylandt/ alwaer den Schelm/ die dese moordt ghedaen heeft / vertrocken is/ ende heeft ghesworen my aldaer te verwachtē met eenich Ridder / zoo ic eenen wil aldaer brengen om hem te bevechten : de reste zal ic u met goeder moeyte verhalen / zoo haest wy tschepe zijn. Perion/ gheneghen zijnde om dese reyse te doen/ vraeghde den Keyser oftet hem niet en beliefde dat hy hem eerst brachte by syn jaghers. Neen/antwoordde de Keyser/ ic zal u verzelschappen/ eñ dewijle het Eylandt zoo na by is/zoo zal ic ten minsten de tijdtkortinghe des ghevechts hebben. In Godts name/zeyde Perion / die hem terstont wapende met het Harnas des dooden / ende sy alle drij ghinghen in een kleyn scheepken / twelc daer gheanckert lach / aenden oever der Zee. Doen stierde de Ioncvrouwe het schip zoo recht/datse tlandt haest wt den ooghen verloren. Nu laet hun varen tot op een ander tijt/ende keeren tot d'andere/ die inde Wildernisse jaeghdē/dewelcke met venezoen gheladen / ende ziende dattet avondt begon te werden/ deden sy hun beste om de Keyser ende Perion te vinden: maer sy en kondense niet vinden:

daer was wel eenen lakey te voete / die hun zeyde dat hyse hadde zien eenē Beyr na rennen: ende hy wees hun den wech die sy ingheereden waren / inden welcken sy den Beyr wel doot vonden ligghen / maer sy en vernamen niet vanden Keyser noch van Perion / dan alleenlijc hunne Peerden briesschen aen d'een sijde / die de breydels afghedaē waren: doen reden sy derwaerts / ende zaghen van eenen heuvel in eenen boot / twee Joncvrouwen / die twee Bootsghezellen te lande stelden: alwaer ghekomen zijnde / Lisuart groettese zeer vriendelijc / ende zeyde haer: Joncvrouwē / ic bidde v my tijdinghe te zegghen / indien ghy't weet / van twee Ridders / den eenen heel out / eñ den anderen Joncachtich / die ons verloren hebben / jaghende in dit bosch. Spreect ghy / antwoorddden sy / vanden oudē Keyser van Trebisonde / ende van eenen die by hem is? ja voorwaer / zeyde Lisuart / zeght ons / believet v / waer sy na toe zijn. Indien ghy hun begheert te vinden / zeyden sy / zoo komt met ons / ende wy zullen v gheerne wijsen waer sy zijn / op conditie dat ghy ons een bede consenteert oft anders zijt verzekert datse verloren zijn / eñ in langen tijt niet wederom en zult zien. Lisuart die yverich was de Keyser allen dienst te doen / ter liefde van syn Beminde / beloofde hun hunne begheerte te volbrenghen / hen vraghende oft hy meer gezelschaps mede mocht leydē. Neen ghy / antwoordde sy / ten waer eenen alleen / zonder meer. Ende just was Olorius daer tegenwoordich / die Lisuart ernstelijc badt met hem te moghen trecken / 'twelc hy hem consenteerde: zoo dat sy twee inde Bercke tredende / lieten de Koninc van Breigne met d'ander te lande / ende voeren ter Zee-waert in.

Hoe de Keyser ende Perion van Gaule opghehouden werden door de verraderije der Ioncvrouwe die hun gheleydde.

Het tweeenzestichste Capitel.

Ederkeerende nu tot dē K[...]
ser ende Perion / die de Jo[...]
vrouwe gheleyddē / als [...]
haelt is / na datse gheva[...]
hadden tot dē ondergang [...]
Sonnen / zoo quamen sy te lande aen [...]
kleyn Eylant / alwaer twee groote T[...]
ten opgherecht stonden: inden ing[...]
van d'eene stondt een Joffrouwe / [...]
eenen Ridder al gewapent / dien de jo[...]
vrouwe Perion toonde / hem zegghen[...]
Heer Ridder / ziet daer den ghenē die g[...]
te bevechten hebt / ende die onsen Va[...]
wreedelijc vermoort heeft. Jōcvrouw[...]
ic belove v dat ic hem wreken zal / zo[...]
in myunder macht is. Doen traden sy a[...]
drie wt de Barcke / ende de Ridder qua[...]
hun te gemoete / vraghende waer sy he[...]
wilden / ende wat sy zochten. Ridder a[...]
woordde Perion / ghy hebt dese Jo[...]
vrouwe belooft haer alhier te verwa[...]
tē / tot datse eenich Edelmā alhier brac[...]
om v te bevechtē / ende te wreken de do[...]
haers Vaders / die ghy met het mees[...]
onghelijc ter Weerelt hebt omgebrac[...]
Wel / zeyde den anderen / wat ist nu? N[...]
anders / zeyde Perion / dan dat ic v lev[...]
zal hebbē in plaetse van t'syne. Voorwa[...]
Ridder / ghy hebt een dwaes voornem[...]
maer ic zal uwe dwaesheyt kastijden e[...]
wy schepden. Dit zegghende zoo troc [...]
syn sweert wt / ende Perion van ghelij[...]
ken / de welcke schuttende syns Vyandt[...]
slach / werdt synen Schildt midden doo[...]
ghekloven / ende meynende syn reveng[...]
te hebben / gaf hem ooc eenen slach / mae[...]
syn sweert vlooch in drie stucken. Gh[...]
booswicht / zeyde de Ridder / nu zal [...]
hooft ghestelt worden ter plaetse dae[...]
ghy 'tmyne meynt te plantē. Perion he[...]
groot perijckel merckende daer hy i[...]
was / vlooch hem in / eñ met eenen gram[...]
men moet vatte hy hem byder kraghe, [...]
zoo fortselijc / dat hy hem ter aerden zou[...]

De

de ghevelt hebben/maer daer ſprongen zes ſtercke Gabauwē wt de Tente/ van de welcke de twee den Keyſer vinghen/ ende d'ander viere vielen Perion van achter aen/ die ſy met gewelt wech broch en inde Tente/ alwaer ſy met dicke yſe re ketenen ghebonden werden. Doen wert het oude Wijf dē Keyſer kennēde/ tot den welcken ſy wel ſpijtichlijc zeyde: Ghy ſchelmſchē Keyſer/ nu ghy in myn der macht zijt/ zoo zult ghy voortaen tot eenen ſpieghel dienen der ghener die hun bemoeyen willen te beſchadigē de vrien den van Armato/ ende zal met eenē wre ken de doot van hem ende veler andere Koninghen ende andere groote Heeren/ daer ghy alleene d'oorzake vā zijt. Vrou we/ antwoordde de Keyſer/ ic en weet niet wat ghy zegghen wilt/ maer ſchelmſcher verraderye en iſſer noyt gheſchiedt/ als deſe by uwen toe doen begaen. Zulcx zal wel blijcken/ antwoordde d'oude. Hier entuſſchen beval ſy eenighe vande hare/ hun wel te bewaren/ op dat ſyt niet en ontquamen.

Hoe Liſuart ende Olorius ghevanghen werden byde zelve die de Keyſer ende Perion ghevanghen hadden, ende daer na gheſcheyden, zonder te weten waer ſy ghevoert werden.

Het dryenzeſtichſte Capittel.

Naulijcx en waren Liſuart eñ Olorius van landt ghevaren/ ofte den nacht en over viel hun/ hoe wel ſy daerom niet en lieten te varen tot datſe in't zelve Eylandt quamen daer de Keyſer was/ alwaer ſy an landt ghinghen/ ende eere der Jonckvrouwē gaven hun raet datſe hun ruſten zouden inde Tente/ verwachtende den dach: het welcke ſy lichtelijc conſenteerden: een weynich daer na vraeghdē ſy Liſuart oft hy wel gedachtich was de beloftē aen hun gedaen. Zeer wel antwoordde hy. Volght my dan/ zeyde de jonckſte ende ic zal 't v alleen zijnde/ zegghen/ want ic en wil niet dattet yemant anders als ghy ende ic verſta. Het was alſdoen zoo doncker/ datmen qualijc de lenghte van ſynē neus van hem konde zien: Doch dit niet teghenſtaende/ Liſuart ende ſy ghinghen ontrent twee booghſcheuten verre/ ende de Jonckvrouwe haer ghelatende moede te weſen/ badt hem by haer int groene gras wat neder te zitten/ ende tzamen wat te kouten: daer hy wel mede te vreden was gheen achter dencken hebbende vande Schelmerye die ſy daerna bedreef/ want de valſche Hoere troc hem van achter te neder alzoo hy buckte/ ende hem ter neder ſtootende/ nam ſy hem tRapier van ſyn ſijde/ ende lieper mede henen zoo raſch als ſy konde/ roepende met luyder ſtemme: helpt my Ridders/ helpt my. Liſuart wel verwondert van zulcken bedroch/ liep haer na zoo zeer als hy konde: maer hy werdt terſtont beſprongen ende omcinghelt van zeven Ridders/ die daer verborghen laghen/ ende zoo vaſt gehouden/ dat ſy hem brochten daer de Keyſer ende Perion ghekeetent zaten. Doen werdt hy wel ghewaer dat hy verraden was: want men dede hem ooc d'yſers aende beenen/ twelc hem zoo ſpeet/ dat hy van rouwe meynde te ſterven/ eñ hy ſmeet een vande boeven zoo voor thachuys/ dat hy hem vier tanden inden mont wtſloech. Hierentuſſchen hadde Olorius ghehoort tgheroep der Jonckvrouwe/ die noch met d'anders ſprac/ ende door tlicht datmen inde Tente ontſtekē hadde/ liep hy derwaerts/ om te zien waeter ſchuylde: ende ziende int in komen den ſtaet daer Liſuart/ de Keyſer ende Perion in waren/ was hy gantſch bedroeft ende verſtoort/ eñ niet aen ziende tperijckel daer hy in was/ troc hy vā leer/ ende kliefde den eerſten die hy ontmoette thooſt tot d'ooren toe/ ende den tweeden van ghelijcken: doen ſtelde hy hem teghen den derden/ maer met den eerſtē ſlach die hy hem gaf/ zoo brac ſyn Rapier tot aen het kruys. Doen zach hy wel dat hy't niet langher en zoude konnen houden ſtaende/ ghelijc't ooc ghebeurde/ want hy werdt van alle ſijden zoo omcinghelt/ dat hy ghevanghen ende ghebonden werdt ghelijc d'andere/ diemen met hem wech leydde na den Zeekant: ende aldaer werden ſy in verſcheiden ſchepen ghedaen/ zonder te wetē waermen hun bracht noch om wat oorzake ſy zoo qualijc ghetracteert werden.

Hoe de Keyſerinne de tijdinge kreegh van tvertrec des Keyſers, Perion, Olorius eñ Liſuart, ende vāde ſwaricheyt die Onolorie ende Gricelerie hadden, te meer om datſe hen bevrucht ghevoelden.

Het vierenzeſtichſte Capittel.

DE Koninc van Bretigne/Adariel/Elinie
met d'andere waren gantsch bedroeft/
door het schieloos verlies des Keysers:
eñ ziende dat Lisuart ooc niet wederõ en quam/
na syn belofte / zoo besloten sy niet weder inde
Stadt te keeren/ door sy en hadden volkomen
bescheet. Eñ just een schip gereet vindende/ gin-
ghen sy daerin/ biddende den Hertoge van Or-
tilense ende van Alafonte na de Keyserinne te
keeren/ eñ haer dit groot ongeluc te kennẽ te ge-
ven: het welcke verstaen zijnde begavẽ hun vele
Ridders op de reyse om die te zoecken in verre
eñ vreemde Landen/ zoo dat die van Griecken/
Thracien/ Duytschlandt/ Italien/ groot Bre-
tagnien eñ Gaule de tijdinge kregen/ waerover
vele vrome Princen zeer bedroeft waren: maer
voor al Onolorie eñ Gricelerie die zulcken swa-
richeyt maecten datse van daghe tot daghe af-
namen datment zach: waer toe ooc grootelijcx
hielp/ datse hen bevrucht van kinde bevonden.
Nu zoo hadden sy hun werc zoo secretelijc aen-
gelegt/ datter niemant van en wist: zoo dat de
Keyserinne niet anders en meynde / ofte dese
hunne droefheydt en quam doort verlies hun-
nes vaders/ daer over sy hen vertroostede/ met
een vast betrouwen van hem haest wederõ ge-
zont te zien/ door de gratie Godes. Voorwaer
ten was het punt niet daert hun looch/ maer de
kleyne kinderkens/ die sy alreede voelden kreve-
len / dies sy goet vonden aende Keyserinne te
verzoeckẽ datse hen voor eenẽ tijt mochten ont-
houden int Klooster van S. Sophie/ niet wijt
van daer zijnde / int welcke de Suster vanden
Hertoge van Alafonte Abdisse was. De Key-
serinne en liet haer niet zeer biddẽ/ eñ wilde vele
Edelvrouwẽ met hun laten gaen : Maer sy en
wilden gheene by hun hebben als Sirtense eñ
Garinde/ hun Voesters Dochters / die sy best
betrouden. Ten kortstẽ gezeght/ sy ghingen int
Klooster/ alwaer d'Abdisse hun een schoone ka-
mer alleen bezorchde / hen presenterende alles
wat in hare macht was. Sy hielden hen daer
zoo stil alst moghelijc was/ tot dat den tijt des
barens naecte. Doẽ gaven sy alle hunne zaken
aen Sirtense eñ Garinde te kennen / de welcke
goet vonden datmen de kinders zoude brengen
by d'ouders van Garinde / woonende aen een
haven der Zee/ Filine ghenaemt/ diese op bren-
ghen zoude als oft hun eyghen kinders waren.
Nu zoo gheheurdet dat Onolorie eerst gelach
van eenen schoonẽ jongen Sone/ die Sirtense
eñ haer medeghezellinne wonden in kostelijcke
windels / eñ ghabent de Moeder te kussen/ [...]
al schreyende tzelve zeghende : eñ dat bevelen[...]
der genaden Godes beval Garinde/ datmẽ [...]
doopen hem dẽ name van Amadis van Gri[...]
kẽ zoude geven/ ter liefde syns Oudt-Grootv[...]
ders Amadis ende des Keysers Esplandia[...]
Dit gedaen zijnde/ ginc de Jõcvrouwe met [...]
kindt wt/ door een achterdeure / dweers do[...]
tbosch recht na Filine : maer 'tkleyne dierk[...]
werdt zoo swac/ dat Garinde vreesde dattet [...]
haer ermen sterbẽ zoude. Dus komende aen e[...]
Fonteyne ontwon syt/ eñ dat int water stek[...]
de/ sprac syer dese woorden over: kleyn kindek[...]
inden name des Vaders / des Soons / eñ d[...]
H. Geests/ ontfanght desen doop/ met dẽ nan[...]
van Amadis van Griecken. Naulijcx en had[...]
dese woorden voleyndicht/ oft sy en hoorde e[...]
gerucht van volc recht na haer toekomeñ di[...]
sy van verbaertheyt liet liggen datse hadde/ [...]
bloot inde ruychte eñ dicke des bosch. Dese v[...]
ren Zeeroovers/ swerte Mooren/ die om vers[...]
water te hebbẽ/ na de Fonteyne toe quamẽ: [...]
welcke ziende Amadis aldaer liggen in zo kos[...]
lijcken windels/ waren sy zeer verblijt / eñ no[...]
meer verwondert/ als sy zagen dattet kindt t[...]
Weerelt komẽ was eñ geboren met een swer[...]
zoo root als een vierige kole/ den Appel beghi[...]
nende aende slincke knie/ eñ eyndigẽde dẽ pu[...]
aen tpuytecken des hertẽ : op het welcke eenig[...]
Caracters oft Letters zoo wit als sneeu sto[...]
den/ die sy nochtans niet en konden lesen no[...]
verstaen: hierom zonder langer daer op te lett[...]
wonden syt inde doecken/ eñ droegent mede [...]
hun Galeyen / inde welcke t'allen ghelucke [...]
hunne Vrouwen hadden/ eñ onder de zelve ee[...]
die eerst wt 'tkinder bedde komẽ was/ der wel[...]
ker sy Amadis bevalen / eñ naemden hem ba[...]
doen aen den Joncker met den brandende
Sweerde. Hierentusschẽ/ Garinde wederõ t[...]
haer zelven ghekomen zijnde/ keerde ter plaet[...]
daerse tkindt gelaten hadde: eñ dat niet vindi[...]
de/ dacht sy dattet de Wilde dieren verslonde[...]
hadden/ dies sy zoo jammerlijc schreyde/ eñ b[...]
droeft was/ datse van rouwe meynde sterven
doch nam sy vorẽ Onolorie dat niet te zegge[...]
maer haer te verstaen te geven dat syt tot Fili[...]
ne ghelaten hadde/ eñ ghekeert zijnde/ vondt [...]
Gricelerie gelegen ooc van eenẽ schoonẽ jonge[...]
Sone/ die Lucencro genaemt wert. Dese twe[...]
werdẽ in hunnẽ tijt vermaerde Ridders/ geli[...]
dat int 7 ende 8 Boec verhaelt zal werden/ end[...]
hier mede eyndigen wy desen tegenwoordigen

Eynde des zesten boec van Amadis van Gaule.